

An autē p̄promissarij possint eligere vnū ex seipsis: Glo. in. c. cū in iure. extra eo. ponit duas opiniones, nā quidā tenentur q̄ nō: quā opinione sequitur glo. ibi quā dicit probari per. l. nō licet. r. l. si in emptō. ff. de cōtraben. emp. In quibus iuribus patet q̄ tutor nō pōt rem pupilli a seipso emere: h̄ sit de putatus ad distribuendū. Sed aliā opinionē tenet Inno. Post. r. Lōpost. r. ē quasi cōmunis opinio. r. videt̄ satis probari hec opi. per. d. c. cū in iure. r. c. cū in veteri. extra eo. Item ex cōtraria opi. possit sequi fraus. Nā inter cōpromissarios possēt fraudulēter p̄mitti: de quibus vniliter possēt eccle. r. puideri. Nec ob. iura alle. p. gl. loquūtur cū quādo potestas datur vni: vbi de facili pōt oriri fraus. hic autē loquimur: cū potestas cōpetit pluribus. vnde nō pōt dici q̄ electio oritur a se: h̄ potius vocat̄ a deo r. a socijs. Et hec optime faciūt i argumētū. q̄ plures deputati ad distribuendū aliqua bona i pias causas: p̄nt illa distribuere i aliquē ex seipsis: dūmodo alijs egeāt. Vide etiā eundē Panor. de hoc in c. j. de cōba. cle. vbi dicit per illū ter. q̄ executor deputatus ad distribuendū certa bona pauperibus: pōt distribuere inter cōsanguineos pauperes. Nā clericus ē executor: r. debet distribuere sup̄flua i pauperes. rvi. q. j. c. fi. Et tamē potest distribuere inter cōsanguineos p̄ prios. P̄dicta etiā faciunt q̄ si certi officiales deputātur ad eligēdū aliquos officiales: possūt aliquē ex seipsis eligere: nisi forma potestatis eis tradita resistat.

4 Quid autē si sint septē p̄promissarij. vt in d. c. cū in iure. qui i duas partes diuisi sunt. s. tres: r. tres. an ali⁹ possit p̄sentire electiōi d̄ se facte a tribus p̄promissarijs: ff. Panor. i. d. c. cū in iur. fm̄ Post. quē cōmuniter sequuntur doc. sequētes. dicit q̄ ubi p̄ceditur p̄ viā p̄promissarij: vox electi auget numex: r. p̄sentit̄ do electiōi sue p̄ficiat̄ ipsaz electionē. Duo ca su procedit. d. c. cū in iur. Aut proceditur per viā scrutinij: r. nō p̄putatur i numero. vt i. c. cum aua. extra eo. Rō diuersitatis ē: quia cū p̄ceditur per formā p̄promissarij: nō d̄z cōpromissarijs officiū dānosum. Itē q̄ electio non oritur a se. sicut oriet̄ in forma scrutinij. Sed Jo. an. i. c. per nostras. d̄ iu. pa. dat aliā rationē diuersitatis di. q̄ cōpromissus nō ardat ad seruā. formā. c. q̄ p̄pter. ut ibi p̄. vñ

possūt r. solent cōpromissarij eligere palā: vt quisqz audiat vota aliorū. vñ cū quis nō possit eligere quā sciat se eē ab alijs electū cōsentiendo electioni de se facte a parte equali: non videt̄ ambiciosus: nec oziri a se: cum sit prius vocatus a deo: r. a socijs. Ad rito cōsentit̄ do auget numex: cū sit vnus de bñtibz potestare. nec disponit p̄cipaliter in seipm: sed potius dispōni ab alijs facte cōsentit. nec est hoc ambiciosus: sed meritorij officium caritatis: si bono corde sit. viij. q. j. qui episcopatū. Sed quādo p̄ceditur per viā scrutinij: cū in secreto quisqz cōsentiat: r. sic ignoret an suerit ab alijs electus: nō pōt p̄sentire in seipz: q̄ sic videretur ambiciosus.

5 Sine cōpromissus fiat vni vel plurib⁹ electio debet fieri q̄ verba singularis numeri: al̄s nō valet. extra eo. c. sicut. li. vi.

6 An autē isti cōpromissarij teneātur seruare aliquaz formā in electiōe per eos ficndar: Sic q̄ non. per dictionē. saltē. positā in. d. c. quia p̄pter. que importat illam formā cōpromissus eē subsidiariam.

7 Vtrū autē valeat p̄promissus d̄ eligēdo certam p̄sonā: Doc. cōiter tenet q̄ nō.

8 Quid si ex trib⁹ p̄promissarijs duo sciēt̄ eligūt idignū: tertius eligūt idoneū: nunqd̄ valeat electio vni⁹: Doc. sūt varij. Quidā tenet q̄ sic: q̄ p̄tās duoz eligētū sciēt̄ idignū deuoluitur ad illū vni⁹: qui nō deliquit. Alij tenet cōtrariū: q̄ cōpromittēdo i tres vidēt̄ voluisse q̄ nō valeat electio vnius. S3 vide Panor. de hoc i. d. c. cū in iur. vbi dicit q̄ p̄dicta q̄ depēdet ab aliā v3: nūquid p̄tās isto rū cōpromissarioz qui elegerūt sciēt̄ idignū deuoluitur ad alios p̄promissarios qui nō deliquerūt: an redeat ad capl m: Post. dicit q̄ talis electio nō valeret in terminis. d. c. cū in iur. per formā appositā in cōpromisso. Nam sūt dictū ibi q̄ electio fieret ab oib⁹: vel a maiori parte. Et sic sentit̄ q̄ cessante tali forma valeret electio facta a minori parte: et quo alij sūt priuati. S3 Panor. si plz hec cōsideratio Posti. Nā r. si imbi dictū fuerit in p̄promissarij tacite intelligit̄: vt fiat ab oib⁹: vel saltē a maiori pte. vñ quēadmodū valeret electio facta a miōri pte: ex quo alij p̄promissarij sūt priuati: q̄ elegerūt sciēt̄ idignū. ita deberet valere: cū sūt dictū i p̄promisso ut fieret ab oib⁹ vel a maiōi pte. Nā alijs priuati:

electio pot dici facta ab oibus: q: fuit facta ab illis i quos tota pt. is deuoluta e: vt hetur in fil. i. c. pgregato. extra eo. Ma certu e q: etiã ppromissarij eligetes scieter indignu: sũt priua ti p tate eligedi. vt i. c. si ppromissarij. eo. ti. li. vi. Nec dicitũ maioris ptis dz nocere mi nori parti ut pt. is redeat ad capl. Ma. d. c. si cõpromissarius. loquit qn oes cõpromissarij elegerũt scieter indignum: tũc cim pt. as redit ad capl. Secus: si oes cogligũt: z electio scã a minori pte repitur scã de idoneo. Et p dicta notabis. f. aciũt eim nedũ ad electioes q sũt ad eccl. astica officia: sed et secularia.

¶ **¶** An aut electio facta: nõ seruatis formis p scriptis: siue aliqua eaz sit ipso iur nulla: Dic fm Jnn. Cõpost. z Pdanor. z cõter doc. q ipso iur nõ valet. lz Host. dicat q requiratur scia. Sz primũ verius. Et sic p ista verba nõ valeat: iducitur nullitas ipso facto.

Lectio. iij. scz per inspira tionẽ. Ad hoc vt valeat lz Pdanor. i. c. q: pp. extra eo. duo regrũtur d substãtia: p dno q sit scã ab oibus. vno. n. p tradicete: si valet ista ele ctio: q: nõ videt tunc facta inspirate deo. ar. viij. q. i. si ergo. Secõdo q sit facta absqz vicio s. simonie: vel alicuius tractatus. Et istis nõ datur aliqua forma eligendi.

¶ **¶** Sz querit quare ter. dicit quasi p ispiratio ne. Quare posuit istã dictionẽ. quasi: Host. dicit q: tacite includũt due forme ispiratiois. Al la eim electio sit puerã ispiratione: que sit au ctore deo: nec idiget alia pfirmatõ: vt fuit ele ctio beati Nicolai: Ambrosij: z Severi. de q bus. lxx. di. s. his oibus. f. it aut electio p qua si ispiratione: qn non pstat q auctore deo sit scã: lz psumit qn oes d collegio vno ore cõ sentiũt i aliquẽ sine aliquo tractatu pcedenti. vñ dũ tũc quasi p ispiratione. i. ad sil itudines vere ispiratiois. Et qd dictũ e q: si nõ dz pcedere tractatõ itellige fm Jo. an. de tractatu spãliz. Gnãlis aut posset fieri: puta si vnõ diceret: Rogemus deũ p bono prelato: vel hortãdo aliquos ad electionẽ boni prelato. Nõ aut dz fieri p suasio respectu certe psonẽ: q: sic electio fieret ad suggestioẽ alterius.

¶ Elemosina. i. ¶ **¶** Dũ dare sit i pcepto: lz fm Tho. scã scõe. q. xxxij. dicẽdũ q sic. ¶ **¶** Mittẽs eiz boc eternalr

punit. Adat. rrv. Esuriu cim zc. Et hoc itelligẽdũ e fm q: recta rõ requirit lz quã cõ siderat aliquid ex pte dantis. s. vt illud qd i ele mosinis crogan. E nõ sit cõ necessariũ: sed su pfluũ: nõ solũ respectu sui ipsius: lz et respec tu alioz quoz cura sibi incũbit. q: prius oz q: vnusqzqz sibiũpsi z suis puidcat: z de resi duo paupibus subueniat. Et pte quoqz reci piẽtis regritur q necessitate beãt. Alioquin si eẽt rõ: quare ei elemosina daret. Sz cũ non possit ab aliquo vno: oibus necessitate bũti bus subueniri: non ois necessitas obligat ad pceptũ: lz solũ cũ his qui necessitate patitur sustetari nõ põr: tunc locũ hz qd Ambrosius dicit. ¶ **¶** Dãsc fame morietẽ: z si nõ paueris oc cidisti. Sic ergo dare elemosinã de supfluo e i pcepto: z si r dãt elemosinã ei qui e in extre ma necessitate. Ad liter dare elemosina bec d cõsi lio: sicut z d quolibet meliori bono datur pfi lia. Et dico q supflua d necessitate pcepti sũt erogãda: que lz sint istius quantũ ad p pna tẽ: sunt tñ alioz quo ad vsum. s. isto: qz ei eis sustetari possent. Et tũc fm eundẽ Tho. intelligẽdus e cãus extreme necessitatis: qũ apparẽt probabl r signa extreme necessitatis future nisi cõ subueniat: vt cũ aliquis videt ali quos ipotetes vel pigros ad subuentẽdũ: z pauperẽ indigentes cibo z potu z alijs vite necessarijs: nec sibi posse satisfaccere: nõ enim ex pectãda e vltima necessitas: q: tũc ñ possz iuuari natura: fame vel siti pũpta. bec Tho. Idẽ Pdanor. i. c. si vero. de iurciur. qui alle gat dictã opi. Tho. z eã sequit di. q: tũc ele mosina e in pcepto cũ quis hz supflua: ñ solũ respectu sui met: sed illoz quoz cura si bi incũbit: z paup e in tãta necessitate: q: non põt al r sustetari. al s e de pũlio. Idẽ Nico. de li. sup isto ver. omni pctẽti te tribue. Lucẽ vi. De hoc vide. j. Dutuũ. s. ij.

¶ **¶** Dũ aut elemosina pponẽdus sit pater i fidelis cruceo fideli: lz lz Ra. i. exhibitõẽ nu trumẽti pferẽdus e pater: lz i dilectõẽ pponẽ dus sit extraneõ nisi necessitas ex alia pte ppõ deret vel aliq alia cõditio: puta cõis vtilitas eccl. e: vel reipublice. vñ z i extrema necessita te magis eẽnt filij deserẽdi qz pntes.

¶ Elemosina. ij. ¶ **¶** Quis po test facere elemosinam.

¶ **¶** Dũ religiozus possit facere elemosinã: i

R. fm Rai. nō. quia nihil habet. xij. q. j. non dicitur. Si tamē monachus administratiōez habet: pōt dare elemosinā. Itē si monachus videret aliquē indigere ad mortē debet dare: quia in hoc cāu omnia sūt cōmunia. lviij. di. sicut hij. Nec ob. si abbas cōtradiceret: quia magis debet obedire deo q̄z hoibus. concoz. Tho. scōa scōe. q. xxxij. et in. liij. di. tv. q. citra extremā necessitatē monachus aliquid modicum dare potest: absente abbate sub spe ratiōis.

2 Quid si monachus d' voluntate abbatis uadit romā: vel ē i studio: nūquid pōt facere elemosinā: R. fm Rai. sic. Nā eo ipso q' dedit sibi liniam cūdi vel stādā: itelligitur ei pcessisse liniam faciēdi ea que honesti scolares et peregrini solēt facere. ar. extra de offi. dele. preterea. ita tamē q' moderate faciat. l. itē si fili'. §. quod dicitur. ff. ad mace.

3 Nūquid vxor pōt facere elemosinā sine licētia viri: R. fm Rai. si vxor habet res parafrinales idest proprias preter dotes: vbi huiusmodi parafralia de cōsuetudine habent locus: et vxor sūt: potest de illis: etiam inuito marito elemosinā facere. C. d' pac. puen. hac lege. Itē si vxor ē lucrosa. Ita. l. q' eribita gubernatōe domus operis suis lucretur: potest d' hoc elemosinā facere. Nec itelligo de ducēdas expēsas victus sui: q' vir tenetur ad omnia eius onera propter dote: et itā ppter obsequium ab vxore eribitū. Sed cōtra pre dicta videtur gl. in. l. sicut patronus. ff. d' op. li. que vlt vxore operari viro. Sz q' mulier possit facere elemosinā quādo ē lucrosa et sic si lucrari viro: tenet theo. ac ē sumisse. Pro cōcordia tamē potest dici q' si mulier hz dotem sufficientē pro oneribus supportādis: tūc adhibita debita administratōe domus: qd' lu crabitur cedet lucro suo. Si autē nō haberet dote: vel si haberet: sed nō sufficientē pro oneribus: tūc credo q' debeat laborare viro vsqz ad supplementū oneruz. De eo aut q' superit poterit facere elemosinā: quia cedit lucro suo et nō marito. Et sic intellige glo. in. d. l. sicut. scilz quādo vxor non habet dote: vel nō sufficientē. Et ita videt intelligere Bar. dictam glo. in. l. gaio. ff. de ali. le. Vide etiā ad pre dicta singularē limitatōnē quā dat A. scē. li. v. ti. xxvj. fm Buil. de mili. q' aut de rebus illis vxor seipsam sustentat et virum: aut sup

abundat. In primo cāu nō pōt de his que lu cratur facere elemosinā: si subtractio suscitatiōis viri obeit inde sequi. q' magis tenet vi ro: qz alij. In scdo vero cāu: pōt etiā viro inuito. De rebus quoqz viri: vt de pane: vino et huiusmodi: que de approbato more solent ad dispensatiōnē vxoris pertinere: pōt et de bet elemosinas facere: moderate tamē: et fm facultates viri: et maiorē et minorē multitudi nem et necessitatē pauperū. Et debet sibi for mare conscientā q' nō displiceat viro: licz ali qn prohibuerit: q' quādoqz prohibet: vt tē perent vxores: nō a toto scd ab excessu. pōt etiā sibi formare psciētiā ex miseria pauperz cogitās q' si maritus videret illuz: placeret ei q' sibi fieret elemosina. Si autē omnino sibi dictat conscientā q' viro displiceat: dponat eā si potest. et si nō potest deponere: non debet dare. hoc edico nisi videret eum indigentē ad mortē. Et qd' dixi de rebus viri etiam itelligas de rebus dotalibus. Nam illarū dominij pe nes virum ē. C. de iu. do. in rebus. Addit et glo. Rai. q' si etiam mulier lateer moderatas det elemosinas. pro se et viro suo: vtiliter gerēdo p mune negocium: non peccat: quāuis crederet q' viro dupliceret si sciret. Et sufficit in hoc cāu q' non veniat contra prohibitiōnē mariti: et q' cum nō scādali set. Et de de pat. in. liij. recolligēdo hanc materiā. dicit q' in septem casibus vxor potest facere elemosinā. Pmo si habet bona parafralia. Secūdo si ē lucrosa: cum limitatōe tamē antedicta. Tertio d' pane et vino et alijs p munibus. Quarto ad euitādū dāni viri: sic fecit Abigail. primi. R. xxv. Vnde si p negligentia: vel malicia viri videt imminere piculum: ipsa potest obuiare. Quinto si vir sit fatuus: tūc oiz dispositiō domus pnet ad vxorē: nisi p supiorē al' fuerit ordiatū. Sexto si vir abscedēs nō potest aliu dispōsitorē dom' sue. Septio si pgrinātū vir expēsas taratas dderit: si vxor vlt sibi subtrahere: pōt dare pauperibus.

4 Nūquid autem filius. possit facere elemosinā: R. secūdum Rai. Si habet peculū ca strense vel quasi: potest. Nam quātum ad illud paterfa. censetur. ff. ad mace. l. j. De peculio vero profectio et aduētio potest: si credit patrem permissurū: aliter non: quia profectio: et qquid ex eo acqritur: patris ē. Aduētium vero patris ē quo ad vsufruc. ut in

fi. per quas psonas no. acqui. §. j. Si tñ esset in scholis de inia patris vel in peregrinatioe: poss; de pfectioe t aduentioe elemosinam facere ar. ff. de iudi. si longius. Idē si esset filius senatoris vl alicuius alterius dignitatis. Vide de hoc. §. Donatio p̄mo i principio.

5 **Q**uæ seru? vel ancilla possint facere elemosinam de rebus dñi? ff. sm tho. in. iiii. di. ry. serui ancille t famuli ē q̄uis sint libere p̄ditionis: non possunt elemosinas dare d̄ rebus dominorum sine eorū p̄sensu: n̄ si panem t hu iusmodi: que non inferunt sensibile nocumentum. Si ē ipse famulus sit dispensato: rerū: non tñ ponit dispensato: quasi potestates aliquam in rez domini habēs: sed quasi tractās eam ad vtilitates domini. de p̄ccio aut̄ sui ser uicij: constat q̄ potest elemosinam dare.

Emancipatio Quid sit? Dic q̄ est rclaratio patrie potestatis corā iudice competēte: voluntate patris t voluntate filij cōcurrente. Dicta et eorū q̄ extra manus idest p̄tates patris ponit filius. hec habentur ex. l. nō nudo. C. de eman. li. t qd̄ ibi nō. t isti. q. mo. ius pa. po. sol. §. p̄terea. Et per hoc qd̄ dicitur voluntate filij p̄currente. Bar. in. l. qui dam cum filium. de ver. ob. dicit q̄ filius non pot̄ cogi emancipari: nisi ex cā. vt ibi. Et sicut pater cogitur emācipare filium et cā: ita filius cogitur recipere: h̄ aliter dicat glo. t male in/ sti. qui. mo. ius pa. po. sol. in. fi. t in. l. nec au? C. de eman. li. t in auctentico. qui. mo. natu. c̄ssi. sui. §. generaliter.

1 **Q**uā autem requiratur presentia emancipati in actu emancipationis: ff. de hoc est tex. in l. iubemus. C. e. vbi Bar. sūmando illam. l. dicit q̄ parentes p̄t emancipare filios absentes impetrato rescripto principis t eorūz accedente consensu. Item infantes. sed eorū cōsensu non requiritur.

2 **Q**uā autē pater in aliquo casu teneatur emancipare filium: ff. q̄ n̄ regulari: qz patria potestas est inestimabilis. ff. de le. j. l. filius. Similiter nec filius potest compelli regulariter vt emancipetur a patre. Nam in his que sunt voluntarie iurisdictionis: non potest quid fieri altero inuito. vt in auctentico: qbus modis nā. c̄ssi. sui. §. si vero. f̄ allit hoc. P̄mo si pater male afficit filium verbis? p̄ pietatē. Itē si p̄pellat eum peccare in corpus suum.

Item si filius est arrogatus ipubes: t pubes factus probat nō sibi expedire esse arrogatū. Item si pater agnouit sibi relictum legatum: vt emācipare filium: t in istis casibus tenet pater filium emācipare: vt nōt Azo in sūma. C. de eman.

Quā autē emancipatio sit pena vl honor? Bar. in. d. l. quidaz. dicit q̄ emācipatio quo ad qd̄ ē honor: qz soluit patria potestas. quo ad quid est pena: cum filius adoptiuus spoliatur totaliter a successione: vt in. l. cuz in adoptiuo. C. de adop.

Quā autē pater possit filium emācipare per pcuratorem: Dic q̄ sic. vt notat Bar. in. l. gallus. §. forsitam. de li. t. post. vide de hoc. s̄. Adoptio. §. i.

Quā an filius emācipat? reuocet p̄tate priam pp̄ alimēta nō p̄stuta pri: sicut libert? reuocet i fuitute pp̄ alimēta denegata p̄ono? ff. l. in? in. l. filios. C. de igrā. li. q̄ sic: qz hoc ē magna iniuria: q̄ atrociori manui egpoller. ff. de li. agno. l. alimēta. imo plus qz necare d̄ q̄ alimēta denegat. vt co. ti. l. necare.

Quā autē sint effect? p̄tate pri: ff. Ang. de are. isti. d̄ pa. po. ponit multos. P̄m? ē: qz p̄tia p̄tās opat̄ circa calum. l. si infanti. C. de iur. bli. vbi moimo filio infante: herede ab alio instituto t n̄ adita hereditate: p̄ occupat dicitur hereditate iur̄ p̄tate pri: vt ibi notatur p̄ Bar. Seco opat̄ q̄ filius familias nō obligat̄ ex mutuo vl voto sine p̄sensu p̄ris vt. l. j. t p̄ totuz. ff. ad macedo. t. l. figs rem. §. voto. ff. d̄ pollici. Tertio opatur q̄ filius familias non pot̄ testari vel codicillari ēt p̄sentie p̄tate pri: vt. l. pe. t fi. C. qui testa. fa. po. Quarto quia filius familias non pot̄ donare et cā mortis sine p̄sensu p̄ris vt. l. tam is. §. j. t ibi gl. t Bal. ff. de dona. causa mo. Quinto qz p̄pter p̄tate priam p̄tate pri potest corripere t castigare filium vt. l. j. C. de emā. pp̄in. t. l. si filius. C. d̄ pa. po. Sexto operatur q̄ filius. non potest h̄re tutorem nisi in casu. l. si. C. de sen. pal. Et sic nō qz filius qui prius erat subiectus alteri per emancipationē efficitur sui iuris: t liber.

Quā et qz p̄tate pri debeat h̄re itegz vsufructū aduenticioz filij exitis in p̄tate. vt. l. j. C. de bo. ma. tñ in filio emācipato nō totum: s̄ medietatem vsufructus tantum sibi reseruat: licz olim lucraretur p̄ tertiā p̄tem bonoz aduenticioz filij: vt in sti. p̄ quas perso. no. acqui. §.

hoc quoq; et ibi Ang. de are. Et sic nō q; si p̄ pdat patriā ptatē p emācipationē: q; etiā p̄dit partē usufructū: et sic quāz factō patris finitur. finantē sine scō suo finiat patria ptas: nō sinit usufructū. ut. l. ij. C. d. bo. ma. Ita dicit Bar. i. auē. idē ē. C. d. bo. que li. Adde et qd nōt Bar. in. l. pater filii. ff. de colla. dot. q; hz emācipatus n̄ teneat p̄ferre id qd si fuit/ seti ptatē eēt aduēcti: q; aduēctiā nō cōse ratur: tñ hodie fructū q; ex eo peculio aduēcti cō p̄cipiūtur d; p̄ferre: q; si remāssisseti ptatē dicit fructus fuisse patris: igitur rē. Idem Ang. in. d. s. hoc. quoq;.

Emphyteosis Quid ē? R. emphyteosis grece: latine dicitur melioratio. Ab

initio em̄ per hūc tractū viles quedā terre cōcedebatur: quas recipiēs meliorabat et meliorationes sue erant: qd postea pmissam ē et de fertilibus et fructuosis. Et iuxta vulgare quomāda dicitur dano ad lucellū. Et f̄m Bar. i. l. j. C. de iur. emphy. nulla est dīa iur. emphyteosim et lucellū. Et de nā huius p̄ctus h; p̄debelic in tractatu de cōtractu emphyteotico ē. Dñio q; dñium directū remanet apud dñum. dñium aut̄ utile p̄enes emphyteota: q; iura ciuilia ābos dños uocat. vtile autem certū ē eē apud emphyteotā: ergo aliud est apud dñum. Secō de nā huius p̄ctus ē q; dñs dās rez in ēphiteosiz h; possessionē ciuile. qd p; q; emphyteota n̄ pōt rē emphyteoticiā p̄scribere. C. d. p̄scrip. r̄r. an. l. male. Si ergo nō pōt p̄scribere: ergo nō h; possessionē ciuile: cum possessio ciuilis sit legitima cā usucapionis in ducende. ff. de acqui. r̄p. do. l. acquiritur. s. si. Emphyteota uero h; possessionē nāle: cuz equipetur usufructuario: qui possidet nāliter tñ. in st. loca. s. adeo. Itē de nā huius p̄ctus ē q; p̄sistit i rebus solis: q; in hoc p̄ctu o; fieri diuisione utilis et directi dñij. sed in re mobili nō pōt vnum dñium ab altero separari. Itē de nā huius p̄ctus ē q; fiat in scriptis d iure: tñ p̄fectitudinē ē sublatus: ergo sternus cōsuetudini que ē optima legū interpret. Hoc ē approbāt Bar. i. d. l. j. Et iō dicēdum q; circa nām huius p̄ctus uel circa pacta ipsius nature nō requiritur scriptura. sed circa pacta que fiūt extra naturā p̄ctus ēphiteotici bñ requiritur scriptura f̄m gl. in. d. l. j. super v. scriptura. cuius rō ē: q; scriptura nō ē de

essentia p̄ctus: sed sit ad eternā rei memoriā ff. de pigno. l. p̄bitur. C. d. tractus aut̄ probat per se. s. probata solutio p̄fionis. Itē d natura huius p̄ctus ē q; detur aliquid in itroitu: q; iste p̄ctus h; magnā similitudinē cū ēptōe et locatione. Hoc tñ nō ē necessariū f̄m cōmuniter doc. pio hoc qd hētur in auctētico d alic. et emphi. circa prin. Itē d natura huius p̄ctus ē q; si emphyteota nō soluit pensiones statuto tēpore: res cadat in cōmissuz ipō iur. C. eo. l. si. ff. de pig. l. l. et uectigali.

Additio Et ad hoc fortius probā i dum pio dicendū est de emphyteota p̄uati: quod declarato patebit qd dicendū de emphyteota ecclesie.

Sit ergo ista cōclusio: q; emphyteota p̄uati si cessant a solutione canonis per triēnium dicitur ipso iure cecidisse a iure emphyteotico: nec requiritur scētia sup hoc. Bar. in. l. ij. C. eo. et multis alijs locis tenet q; scētia declaratiōe voluntatis domini. s. q; dōminus dēclarauerit uoluntatē suam se uelle q; si ēphiteota ceciderit a iure ēphiteotico: sit ipso iure p̄uati. Ad requirat dicta declaratiō uidetur per ter. in. d. l. ij. in ver. uolenti. et in ver. si modo uoluerit. Itē q; scētia nō requiritur necessario: tenet Hosti. in. c. potuit de loca. Idem Sal. in. d. l. ij. Idem do. Duaine. de casti. Idē Sal. i. addi. Spe. in. ti. de loca. Idē p̄an. de castro. Ad hoc gl. in. l. si. C. eo. in ver. cadat. Et p̄ hac parte factio optimū fundamētum p qd clare tollūtur obiectōes que possunt fieri a tenētibus partem oppositā. Nam quotienscūq; lex utitur uerbo futuri tēporis simp̄liciter quāuis intel ligatur per sentētiā et non ipso iure: si tamen adessent uerba p̄cisa intelligeretur ipso iure. Ita ē doctria Bar. et olium scribentiū i. l. i. u. bemus. l. j. C. de sa. san. ec. r. i. l. i. perator. ff. de iure si. Lū ergo lex nostra utat uerbo p̄ciso. oio. in. s. scire aut̄ in auctētico d si alie. ergo rē. Ad h uerbū oio sit p̄cisu et intelligat ipso iure. not̄ gl. i. l. j. i. s. si pecūia. sup v. oio. ff. de po. Idē dicit Bar. i. d. l. i. u. bem? d istis uerbis mor et statz. uide de hoc. j. Ex cōmunicatiōe. r̄r. s. ij.

Quis. Requiritur tñ declaratiō q; ipse fuerit i mo ra soluēdi. ut. d. l. l. et uectigali.

Additio Ad hoc etiā facit qd no. r̄t A. reb. et Jo. an. in. c.

I. de homi. li. vi. et quoz d'ctis do. Alet. de imol. l. i. si quis maior. C. de trasac. facit theoricā generale que facit ad infinitos casus. s. q. oia iura mundi que dicit p'cā imponi ipso iure uel ipso facto debent intelligi dūmodo se quita sit sentētia declaratoria: per quas delatatum sit fuisse cōmissum id propter qd veniebat iponeā illa pena: alias illa pena effectuz & executionē non foriictur. Idem dic de periuoro q non habetur pro ifame antequā declaratum sit per sententiaz q. venerit contra iuramentum. Nota tamē q. ybi lex uel statutuz priuaret aliquoz bonis uel aliter ipso facto: & adderet q. nulla requiratur declaratio etiā su per facto: tunc nō requiritur sentētia declaratiua. sicut fecit Paulus secūdus in extrauaganti que incipit: ambiciose. Et ista est optima cautela.

An autē iste emphyteota qui cessauit triēnio soluere: possit soluēdo moraz suam purgare? Anonisse habēt ter. in. d. c. potuit. q. emphyteota ecclesie si cessauit biēnio soluere: potest celeri satisfactioē moram purgare. An idem sit in emphyteota priuati? Dicēdum est q. non. Et hoc tenēt Ang. & Imol. in. l. si in sulam. ff. de verb. obli. per ter. in. d. c. potuit. per locum a speciali scilicet in ēphiteota ecclesie. Et ratio specialitatis ē: quia miti⁹ agitur enim ecclesia qz cū priuati. Immo potest dici q. i ecclesia ē speciale: neduz in ēphiteota ecclesie: sed etiā in foro ecclesie que non ē ita priuata ad penas. ad hoc. c. suā. de penis. Itē probatur alia ratione: quia quāuis in emphyteota ecclesie sit dispositū q. possit purgare moram: non uidetur eadē ratio in ēphiteota priuati: quia lōgius tēpus sibi conceditur ad soluendū: q. triēnium: & ideo satis uidet sibi succursum. sed ēphiteota ecclesie non habet nisi biēnium: ideo equius sibi succurri cōcedendo q. possit purgare morā.

Uter quātum ergo tēpus emphyteota ecclesie possit purgare morā? Ter. i. d. c. potuit. dicit celeri satisfactioē. Ibi dicit gl. vltimo loco q. stabitur arbitrio iudicis: cū illud tēpus non reperiat in expresse per regulaz l. j. §. si. ff. de iure delibe. & c. de causis. de of. dele. Spe. vero in ti. d. loca. i. §. nunc aliqua. tenet q. admittatur purgatio morē antequaz fuerit ab emphyteota tractū in iudicio uel extra: Immo notabilius dicit ēphiteotam sibi

celeriter prouidisse etiā si fuerit in iudicio uel extra tractus. Si tamē statim & sine termino & dilatione persoluit. & hoc etiā tenet Immo: & Jo. an. in. d. c. potuit. Tu autē tene vltimā opi. glo. ibi q. referatur ad modicuz tempus arbitrio iudicis considerādū: qui inspecta qualitate personarū & circumstantiarū: aliter & aliter considerabit. Nam in ēphiteota diuise & valde pecuniario: minus tēpus debeat arbi trari qz in non diuise & non pecuniario. Et ita tenet do. Lar. in. d. c. potuit. Et ibidē sequitur Imol. qui subdit: q. si istud fuerit i dubiū reuocatur: & iudex fuerit male arbitrat⁹: possit appellari.

Uter de natura huius cōtractus ē q. si p' hō nō soluitur: emphyteota potest expelli. Et secūdm glo. in. d. c. potuit. dicitur auctoritate propria pot. eū expellere: auctoritate dicte de ere. & l. ij. C. eo. Adeliuz tamē facit si auctoritate iudicis hoc fecerit.

Additio. Et q. dominus possit p. emphyteotā qui triēnio cessauit soluere canonem emphyteoticū: tenet glo. in. l. ij. C. eo. in ver. repellere. post Adartū d. sano. & Bulgā. Idez glo. in. d. c. potuit. Idem Immo. & Jo. an. Idez Azo in suā. Idez Jac. bu. & D. v. dra. Item Rai. de for. Nec obstat q. hec expulsio facti daret materiam rixē: ergo fugienda. N. q. istud ē veruz: nisi a lege daretur sibi licentia prout in hoc ter. in ver. repellere.

Quāquid autē sicut emphyteota propter canonem non soluitur potest expelli: ita etiā possit expelli propter rei deteriorationē? In emphyteota ecclesie ē claruz q. sic. in aut. qui rē: C. de fa. sanc. eccle. Idem dic in emphyteota priuati secundū Ide. Li. & Dui. de su. in. d. aut. qui rē. & Imol. in. l. diuortiu. §. si fundum. ff. solu. matri. Dicit tamen notabiliter Bal. in. d. aut. qui rē. q. ad hoc ter. emphyteota possit expelli ppter deteriorationē rei: tria copulative requiratur. Prō q. sit deterioratio notabilis quātūtatē. Nā pro modica deterioratioē non fieret relessio & tractus per. l. fco. ff. de iuregruz resti. Secūdo q. sit ad perpetuā deterioratioē fundi: nō ad curam fructuū: quia cōpendiū fructuū pertinet ad emphyteotā: & ideo nō iceret domini sed bene ppetua utilitas. & ideo secūdm euz quāuis emphyteota nō colat sollicitē agruz & acer

efficiatur deterior respectu fructuum non potest expelli. Subdit tamen scus i vinea: q; si vinea non putatur: siccatur: et i perpetua deterioratur: id e in incisis arborum fructiferarum. Tercio q; ista deterioratio procedat dolo lata culpa: vel leui. Na de leuissima no tenetur: quia contractus sit grana vtriusq;. An aut isto casu requiratur sententia super deterioracione rē. Dñs iason i. d. l. ij. tenet q; no: cū isti duo casus parificetur. d. aut. qui rem. Itē si non requiritur sententia quādo ēphiteota deliquit omitendo: minus requiretur i hoc casu quādo deliquit pmittēdo. Nota tamē q; ppter alienationē rei ēphiteotice sine p̄sensu domini n̄ potest dñs propria auctoritate emphiteotā expellere s̄m glo. in. d. c. potuit

10 **Q**uid autē si emphiteota alienauit sine cōsensu domini cū conditōe si domino placuerit: vel si cōsensu domini accesserit: an res cadat in p̄missus: Dic secūdu Alb. post Alb. papicem q; non.

11 **Q**uam emphiteota sine volūate dñi possit re dimitte: ut sic liberet a solutiōe p̄sionis? Et videtur q; sic: q; habēdo rē p̄ derelicta liberatur q; s̄. de dā. isec. l. eucni. Itē usufructuarius dimittēdo rem usufructuariam liberatur ab exp̄sis quas ibi facere tenebatur: s̄. de vsufra. l. cum fructuarius. ergo emphiteota dimittēdo rem liberatur a prestatiōe p̄sionis cū equipentur. Jac. tamē tenet indistincte p̄trariā: quia qd ab initio ē voluntatis: et postfacto ē necessitatis. C. de actio. et oblig. l. sicut. Et per. d. l. Spc. in ti. de loca. tenet q; emphiteota non pot̄ rem emphiteoticam dimittere dño contradicēte. Item quia emphiteota ē dño personaliter obligatus ad prestationē p̄sionis: quia tenetur et. l. zonis. ut in. l. j. z. ij. C. eo. ergo tenet personaliter. cuz omnes actōes sint personales. insti. de acti. s. appellamus. et sic dimittēdo rez: nō liberatur a p̄sione: cū omēs personales actiones sint affite ossib; nostris: ita q; ab eis separari nō possūt. Idem tenet Jo. an. ibi in addi. Idē tenet Bal. in. l. j. C. eo. Idem Alb. et

11 **Q**uero emphiteota negat p̄sionem dño petēti eam: et negat se emphiteotā illius: nūquid et tali negatione res cadat in cōmissus? s̄. de helie q; per solam negationē res cadit in cōmissus: q; licet in negādo non repe-

riatur p̄fidus nec piurius: q; non iurat dño: si cut facit vasallus: h; tamē in dñm cum recognoscere. vt. C. de fide i stru. l. plures. Et iō si cōtra hoc repiatur i fidelis: res cadit in cōmissus. Itē magis debet opari expressa cōtumacia q; tacita. s̄. d. condi. et de. l. si ita exp̄sum. Sed si emphiteota cessauerit domio solvere per trēnium res cadit in cōmissus: q; ta cite negat dñm recognoscere: ergo multo fortius ubi expresse negat.

Additio Anno. in. c. ceteri d iudi. 15 dicit hoc uex quādo sciēter negaret sciēs se esse emphiteotā: et postea conuiceretur de mendacio. Seco si ignorāter et fuisset ista causa ignorātic: puta quia heres alteri. Do aut iason in. l. i. C. eo. dicit q; nō sufficeret sciēter negare: s; requiritur q; neget per dōlū et latam culpā. vt ē tē. nō. in. c. vasallus d. j. si de seu. su. p̄tro. inter dor. et agna. Putat tamē in terminis nostre. q; q; emphiteota si negauerit se ēphiteotam et cōuincatur de mēdacio: q; tamē non perdat ius suū. Istud t; Bal. in. d. c. vasallus. ubi dicit q; pena illius capituli volentis q; vasallus negans feudum si conuincatur de mendacio perdat ius feudi: non habet locum in emphiteota vel libellario: eo quia secundū cū leges penales: vt ē istud. c. non debēt trahi ad causam non exp̄ssos.

Quāto emphiteota possit p̄scribere s̄ dñm directi domini: Dic q; nō. etia; si mille annis possideret: et quo cū in dominū directum recognoscit: l. male. C. de p̄scrip. xxx. an. vbi glo. et oēs. Et hoc cūsi ēphiteota iteruertis; possessionē quā tamē n̄ potest iterucriere sola aīmi d̄stinationē cū nemo sola uolūate possit si bi cās; possessionis imutare. l. cū nemo. C. d. ac qui. pos. s̄. bñ scō iterucriēte iur. l. cū sudū. et l. colonus. s̄. d. vi et vi ar. Et interucriēte of q; sicut possidebat noie alieno: nūc icipiat possidere noie proprio.

Quero an emphiteota sine p̄sensu dñi possit alii emphiteotā facere? s̄. de helie q; sic. isti. loca. s. adeo. Nec ob. si dicat q; n̄ pot̄ alienare: q; uex ē de uera alienatio. sed datio i emphiteotam n̄ ē uera alienatio. Nec ob. q; noie alicatōis p̄tiet ēphiteosis: q; n̄ ē uex simplr.

Additio Spe. i. ti. de loca. s. nūc ali 16 quia. t; q; emphiteota n̄ possit rē emphiteoticā alij dare i emphiteosis; sine cō-

senſu dñi. nec aliū in ſua ēphiteoſim pro ſuo icōtro ponere: qz appellatōe alienatōis p̄tine tur emphiteoſis. c. nulli. de re. ec. nō alie. Et Spc. dicit qz iſtud ē uex de iure: τ qz ē tō cō ſuenidine obſeruat. Idē Jo. an. ibi. Idem Bal. in auct. niſi. C. ad treb. niſi ſicret ad mo dicum tēpus.

17 **¶** Adde tñ qd nōt gl. i. l. fi. C. co. qz qñ ſcōs ēphiteota vult rē ēphiteotica alienare i alius qz tenet requirere p̄ſenſuz directi dñi: τ nō p̄t mi ēphiteote. Et cū hac p̄cluſiōe trāſſerit doc. i. d. l. fi. Itē nō qz quādo ſcōs ēphiteota alie nat qz directus dñs oꝝ habere laudemii τ nō p̄timus ēphiteota.

18 **¶** An aut ēphiteota poſſit rē emphiteotica locare ſine p̄ſenſu dñi? De locatōe ad modiz cū tēpus ē claz qz ſic: qz p̄ ſimplicē locatōne ad modicū tēpus nullū ius trāſſert nec poſſet ſio. l. nō ſolet. ff. loca. Si at vult locare ad lō guz tēpus quo cāu trāſſertur vile ius τ vile dñum. l. j. §. q̄ i p̄p̄tū. ff. ſi ager uctigalis: tūc ē magis dubiū. Spc. in. d. §. nūc uidetur ſentire qz ſic.

19 **¶** Quero qd ſi ēphiteota uendat rē ſine dñi volūtate: nō tñ tradidit: nūquid res cadat cō miſſuz? R. Idē. he. qz ſic: qz ubi pena loca hz: nō iſpicimus an res fuerit ſecuta. C. ad. l. fa: uia. d. pla. l. in fuga. hoc p̄z p̄oceſſū. d. l. fi. que requirit qz anquā res vēdat: dbeat adhi beri p̄ſenſus dñi. alia res cōmittit. Itē qz licz ſine traditōe non ſit alienatū: ē tñ uēditū. Sz ſi uēdatur ſine dñi volūtate res cōmittit: igitur rē. Sed Spc. in. ti. de loca. τ Bar. i. l. ſe quitur. §. itē labeo. de vſuca. τ canonice i. c. potnit de loca. τ Imo. dicāt predicta vera: ſi res iam ſit tradita. Secus ſi uendita tātz: τ hec opi. videtur cōis quā approbat ēt Sali. in. l. fi. C. co. Itē hoc ē vex niſi res ſit tradi ta hac lege vt ſi dñs uellet emere tātidem re: uentur illi reſtituere emptor. ut nōr Ang. i. l. uoluntas. C. de ſidei cōmiſſis.

20 **¶** Quero nūquid ēphiteota poſſit dotare ſi liā ſine dñi volūtate: Videt qz nō: qz non pōt vēdere ergo nec in dotē dare. Itē qz ois i do tē datio ē alienatio. p̄z. nam ois actus erquo trāſſert dñum ē alienatio. ſj p̄bationē dotis trāſſertur dñum i maritū. C. de rei ven. l. do ce. Ecōtra videtur qz ubi pater dat rē in do tem pro filia: ibi nō ē domini trāſſatio: ergo nec alienatio. ut i. l. j. C. d. ſun. do. Et hoc eſt

uex ſm quosdā ubi res ſuit data i dotē ſi eſt mata: qz ſi fuiſſet data eſtimata. tūc oparetur vēditionē ut bic. Mō ob. c. unia. §. donare. In ſeu. qual' r. oliz rē. qz ibi hoc iō ē qz filia nō ſuccedit i ſendo. Et iō cū nō pōt directe ſuce dere: nō poterit p̄ obliquū. ſ. p̄ dationē in do tē. Alij dicūt qz ſi ipſe. pōt repire eque bonū maritū filie: ſi aliā rem det in dotē: τ tūc nō poterit. al' ſic. qz pater oꝝ indagare filie meliorē uirū que poterit inuenire. h. Idē.

¶ Additio. Iſtā. qz an ēphiteota poſ ſit rem ēphiteotica in do tē dare. formāt Spc. τ Jo. an. i. d. §. nūc ali qua. τ d̄terminat qz ſic. Idē Doſt. in ſūma. Hoc tñ intelligē qñ p̄r dat dotē. p̄ filia: ut ſit i donationē pp̄ nup. uel ip̄amet ml' ier. Si at res ēphiteotica daret i dotē p̄ extranea mi liere. dic ſm Imo. i. d. c. potuit. qz aut datur i eſtimata: τ tūc qz eſſet quēdā dōatio pōt da ri i dotē ſine p̄ſenſu dñi: ſicut dicimus qz ēphi teota pōt rē ēphiteotica donare ſine cōſenſu dñi. ut diceſt. j. §. xl. v. Si at tradit eſtimata ſe cus: qz eſtatio h cāu ſacit uēditōē. ut nūc. §. dictū ē. Rō at quare res emphiteotica poſſit dari in dotē filie. ſumit ex theorica Bar. poſt Duil. i. l. τ iō. ff. d. p̄di. ſur. qz iſta alienatio ē neceſſaria. Sec⁹ ſi alienatio eēt uolūtaria. Et p̄ hāc theorica. d. Jaſon. l. i. fi. C. c. poſt mul tas opi. p̄cludit qz p̄ rē ēphiteotica data i do tē i diſtictē: nūquā dbeat ſolui laudemii dñi: ſiue det eſtimata ſiue nō. tenendo que d. d. v̄. rim⁹ ſm Duil. τ Bar. l. qz laudemii tūc de beat ſolui: qñ alienatio ē uolūtaria. Sec⁹ ſi ne ceſſaria. ut in cāu noſtro. ¶ ſi mis.

¶ Done ſūt duo dñi a qb⁹ ēphiteota rē ēphiteotica t̄. ipe ēphiteota uēdit rē d̄ ſenſu vni us: τ ſi p̄ ſenſu alteri⁹. an tota cadat i miſſū? Dic ſm Idē. helic qz nō p̄muni niſi p̄ parte illius: qz nō d̄bz i plus puniri qz b̄liquerit. ff. de his qui. ut idig. l. heres.

¶ Done plures ſūt coh̄des τ oēs p̄ſionē ſoluūt p̄ter unū: nūquid p̄iudicet ſoluētibus? R. gl. i. d. c. potuit. qz nō p̄iudicatur ſoluētibus dūmodo ſoluāt totam p̄ſionē: τ poſtea agent d̄ nō ſoluēt.

¶ Additio. Done ēphiteota deceſſit relicta plurib⁹ heredis bus: alter ſoluūt tñ p̄ parte ſua: alter uero non: imo ceſſauit p̄ totum triēnium: an tota res incidat in cōmiſſū: an uero dbeat p̄uari

p parte sua ille qui cessavit solucres? Si. ordi
 naria in. l. coi diuidudo in ver. fundetur. ff.
 coi diuidudo. tenet q in totu comitat r oes
 cadant. Idē host. i suma. Idem Albr. Idem
 Spe. i. d. s. nūc aliqua. Idē Jo. an. in addi.
 Idē Bar. post Di. r Ja. bu. in. l. fraudati.
 ff. de pub. Et idē ibi tenet Ang. r Ludo. hac
 rōne: q si ipsemet primus empbiteota soluis/
 set in parte r i parte cessasset nihilominus pos/
 set in totum compelli. Hoc limitat Barto. post
 Buil. in. d. l. fraudati. quādo particularis so/
 lutio facta ab vno heredum in duob⁹ vel tri/
 bus ānis hōe posset vniū solonis pfe/
 ete. hoc est q posset sufficere pro vna solone
 oium: tūc scus. Istā limitationem reprehen/
 dit Jo. an. dī. q l3 h subtilitas. Buil. pūa fa/
 cie sibi multuz placuerit: tū plenius meditādo
 sibi displicuit. potissimus q sequeret q in duo
 bus heredibus vno soluēte nūq; res incide/
 ret in pmissum: r sic frustratorie disputaretur
 qd supra formata.

15 **¶** An vero empbiteota alienās p parte rem
 empbiteoticam sine p̄sensu dñi cadat in totū
 a iure empbiteotico: an vero p pte alienata
 tū. Do. Jason. in. l. fi. C. e. refert se ad nota/
 ta in. s. p̄orime p̄cedenti. Et sic videtur in
 nuere q cadat in totum.

16 **¶** Donec empbiteota soluit p̄te canonis: de/
 inde in alia pte cessauit p̄ trimum: puta debe/
 bat solucere. r. annua. r soluit tantum. v. nun/
 quid in totum poterit compelli a re ep̄biteotica:
 an vero pro parte tñi: Specu. in. d. s. nunc.
 v. r̄it. concludit q per cessationē solutionis
 p̄tis possit in totum expelli nisi pp paupertatē
 rem cessauerit a soluendo: qz tunc in nihilum
 cadit si modo sit parat⁹ solucere. Et ita ibi v̄
 transire Jo. an. Ipse vero Spec. in. v. r̄it. r̄t.
 nect contrarium q tantum in pte cadat. **¶** Pre/
 cedens opi. est magis cōis fm. d. Jasones in
 l. ij. C. eo. quam r ipse tenet. l. q in totuz ca/
 dat. Et ita p̄soluit D ldra. p̄silio. r̄it. Idēz te/
 net Bal. in rubrica. C. de contrab. emp. Et
 Albr. in. d. aūc. qui rem. Idem Imol. in. d.
 c. potuit. Hoc tñ limita: nisi p̄ errozes minus
 fuerit solutū per. l. q̄uis rōnes. ff. de condi. r
 de. Secō potes limitare h; Spe. quādo pro
 pter paupertatem cessasset solucere: qd tñ non
 est sine dubio.

17 **¶** Donec empbiteota simpliciter vendit vel
 alienat fundū empbiteotici: an dicat vendere

pleno iure: an solū illud ius qd h; in re ep̄bi/
 teotica: **¶** De. r Li. in. l. fi. C. e. tenent q ep̄bi/
 tēota simplr vendendo v̄ vendere solū ius
 qd habet in re empbiteotica per. l. qui taber/
 nas. ff. de contrab. emp. Idē Spec. i. d. s.
 nunc. Hoc limitat Sali. in. d. l. fi. vt p̄cedat
 q̄ empbiteota venderet fundum: vt empbi/
 teota vel superficiarius: r sic cum sua qualita
 te qualis ipse est: vel aliqua verba p̄ferret
 ex qbus appareret illuz non hōe plenum ius i
 illare. Secus si vendēt vt quilibet nullo alio
 in contrario apparente: qz tunc pleno iure v̄/
 dretur vendere.

¶ Inis: **¶** Quero quid si empbiteota sine p̄sensu dñi
 rem ep̄biteoticā vendidit r tradidit r postea
 redemit eam. nunquid cadat in pmissuz? **¶** Dic
 fm. **¶** De. belie q sic qz ius questum alicui si
 ne facto eius sibi auferrī non p̄t. Sed pena
 p̄missa est questita dño ex quo empbiteota rem
 alienauit vt hic ergo r̄t.

19 **¶** Donec est controuerfia inter dñz r ep̄bi/
 teotam sup re ep̄biteotica: r pendente cō/
 trouersia: empbiteota soluebat pensionem sol
 uendo r protestando q̄ nihil soluebat nomine
 pensionis: postea dñs obtinuit nunquid res
 cadat in pmissum: v̄ q no: q̄licitum est sibi
 variare. ff. de colla. bo. l. nō nūq;. Et iō l3 ip̄e
 dixerit q non soluebat noie pensionis. tñ po/
 terat variare ergo r̄t. Sed dīco p̄ius qz vbi
 ipse soluit aliquid: ip̄e p̄t eligere in quā cām
 magis soluere velit. ff. de solu. l. j. ergo cū ip̄e
 p̄testatus fuerit se non soluere nomine pen/
 sionis: in aliā cām v̄ solutum. quare r̄t. r qz
 circa vni r idē non ē licitū variare. hec **¶** De.

30 **¶** Donec quidā ē tutor cuiusdā pupilli: a quo
 pupillo idē tutor tenebat rem in empbiteotiz:
 r ipse administravit rem pupilli per. v. ānos.
 nūq; soluendo pensiones: an cadat in pmissū?
¶ Dico q res cadit in pmissum qz iste tutor de/
 buit erigē a scipo. ff. d ne. ge. l. si pupilli. h pe.

31 **¶** Donec empbiteota vēdit r̄. deinde r em/
 tegra discessum ē a p̄ctū vēditōis p̄ p̄sensum
 qd p̄t nunq; d̄bet laudcmiū: **¶** Dico q sic: qz
 illa vēditō ē iter p̄bentes p̄fecta: cū solo p̄sen/
 su p̄bat obligatio. facit de ac. r obli. l. p̄sensu.
 Cum ergo venditio sit p̄fecta r ius questitū
 dño sine facto suo per consensum partium sibi
 auferri non potest. Non ob. qz dominus de/
 bet habere laudcmiū: qz mittit nouum em/
 p̄biteotam in possessionem. C. c. l. fi. **¶** Dico q

non stetit p euz quominus mitteret. Itō per/
inde haberi d3 ac si eū misisset. *Dec. De.*

32 **¶** Done q res emphiteoticaria fuit vedita
et tradita et debet laudemii. deinde fuit retra/
dita: nunquid debeat aliud laudemii: *Dic q*
aut fuit tradita et noua cā: et tunc aliud debet
laudemii: qz ista scōa traditio ē sī s'is priorū. s3
er prima debet laudemii: ergo et scōa. *Et est*
rō qz ad multitudinē traditionū seqt multitu/
do laudemioz. *C. de ser. su. l. qunqz. aut fuit*
tradita et antiqua causa: et tunc non debet lau/
demium. *Dec. De.*

33 **¶** Quid si plures habētes fundū ēphiteoticū
cōem: diuidūt iter se: vtz debeat laudemii:
R. *De. helie q sic: qz diuisio ē alteri⁹ pnis ab*
inuitē alienatio. qd p3: qz i re cōi: an diuisione
nō h3 dare pte: qn qlibet habeat pte suaz: h3 p⁹
diuisione qlibet efficiat dñs pns sue diuise. *ff.*
dic. ij. l. men⁹. §. dnob⁹. Itē qz i diuioe requit
cautio d cuictō: ergo ē alieatio: s3 et alieatio ē
debet laudemii ergo rē. *Itē qz i oi diuisione*
ē pmutatio: s3 pmutatio ē d q dbeat laudemii
ergo rē. *Itē diuisio vicē veditiois h3 et obti*
net. *Sed Bar. in. l. et ideo. ff. d p di. sur. dicit*
q hanc. q. pcedit alia: vtz pdicti possint diuis/
dere dño i re qstio: *Et pcludit q sic. p. l. volū*
tas. *C. d s' d'icōmis. qd v' vtz: qz rō pp quā*
p'hibet alienari i extraneum ē: qz ille extrane⁹
nō h3 necesse recognoscere dñz: ut notār doc.
in. l. fi. *C. e. Que rō cessat qñ ille vedit alteri*
ēphiteote socio suo. *Mūc aut ad. q. ppositā.*
an dñs debeat h're portione statutaz p. d. l. fi.
Suil. idifficite v' dicē: qz dñs nihil dbeat h're
optime facit. l. p diuerfas. *C. mādati. hoc idē*
t3 *Bar. qz ista alienatio est necessaria.*

34 **¶** **Additio.** *Et p maiori declaratiōe*
predictoz scias q *Bar. i*
l. g rome. §. duo fratres. *ff. de ver. ob. z. i. d. l.*
r iō. et i multis alijs locis t3 idifficite q pl'es
ēphiteote quocūqz titulo p'nt in se alieare s'is
psensu dñi. *Idē Ang. et Sali. et Dau. d ca.*
p'rarū t3 *Suil. de cu. i. l. cū bij. l. §. si pl'ib⁹*
ff. de trasfac. Et ista opi placet. d. Zafoni. Et
rō quā facit *Bar. facit d cū. nā dicit ipe qz rō*
qz p'hibet ēphiteota donare sine psensu dñi ē
qz sicret p iudiciū dño cū ille tertius nō sit obli/
gat⁹ dño actōe psonali. put ē ipse ēphiteota.
q rō cessat qñ sunt pl'es ēphiteote vnus dñi.
cuz vnusqz sit obligat⁹ actōe psonali dño
ad canonē ēphiteoticū. nā ista rō v' stringē d

*Bar. qz vnusqz sit obligat⁹ dño actōe p/
sonali. p pte sua: cū obligatiōes hēditarie ipso*
iure p rata diuidant. *vt. l. ij. C. de ac. here. tñ*
p alia pte quā emut a socio si ē vtz qz sit obli/
gatus dño actōe psonali. *Ergo ista rō pclu*
dit qz iter socios ista alienatio non sit pmissa:
s3 qz socius volens alienare pte suā debeat rē
quirere psensum dñi: an velut tm p'stare p ei⁹
pte qz ille socius. hñ vtz ē qz i diuisione que
sit inter eos. p suis pnb⁹ militat rō pdicta: et
nichñ vtz ē qz nō requit psensus dñi. *ff. inis.*
¶ Quero nūquid et aditōe hereditatē dbeat 35
laudemii: vt qz ēphiteota ē mortu⁹ et eius he/
res adit hereditatē: v' qz sic: qz et alienatiōe.
debet laudemii. s3 aditio hereditatis ē aliena/
tio. p3 qz ois actus p que trāssert dñuz ē alie/
natio: s3 p aditōz trāssert dñuz ergo rē. *Se*
cūdo vbi qs adipiscit possessionē rei ēphiteo/
tice debet laudemii. *vt. l. fi. C. e. S3 p aditio*
nem hereditatis adipiscitur de nouo possessio
hereditatis. *vt. ff. de acqui. pos. l. cū heredes.*
in pzi. Dic d qz dñs pp laborē h3 laudemii:
qz laborat mittēdo nouū ēphiteotaz in possel/
sionem. s3 in aditōe non requit talis labor: cuz
heres possit adire. p p'ria auctoritate: vt i auc.
de here. et sal. §. i oib⁹. *Dec. De.*

¶ **Additio.** *Doc v' vtz qñ filius isti 36*
tuitur heres vel qñ succe/
deret ab itestato. *Sec⁹ si extraneus institueret*
hēs qz tūc dberet laudemii ab isto herede. qd
v' velle glo. et doc. in. l. fi. *C. eo. C. si inis.*
¶ Quero p' h3 in reb⁹ filij vsufructuz. *C. de 37*
bo. mater. l. j. *¶* Done qz i reb⁹ filij sunt alique
res quas p' dedit in emphiteosim: nunquid
talis datio valeat: v' qz sic: qz p' in talib⁹ bo/
nis h3 liberā administratiōe: ita qz filius nō
pōt cū p'hibere ab administratiōe: nec ab eo
exigere rōnem. *C. de bo. que li. l. cū oz. §. nō*
aut. *Et iō ppter liberā eius administratiōe*
taliam mittitur sibi. *Itē qz datio i ēphiteosim*
nihil aliud ē qz melioratio. l. fi. *C. e. S3 p' p'*
bona filij meliorare. *C. de bo. qñ l. l. §. hoc*
pculdubio. ergo i ēphiteosiz pare. *Doc. di*
cunt indifficite qz nō valet talis datio: imo si
lij mortuo p' p'nt totum reuocare: qz certi sūt
casus i gbus p'ri p'mittit de bonis filij alienare
d. l. fi. s3 iste non est de illis ergo rē. *Itē qz p'ri*
in talibus bonis prohibet alienatio ipalis. l.
pignozis obligatio. *vt. d. l. fi. ergo: multo fo*
tius p'hibet ppetua. *Dec. De.*

38 **¶** Done aligs ephiteota filiussa. i cuius bo-
nis p[er] h[ab]z vsufructu: r[ati]o ephiteonica vendit q[ui]s
d[omi]n[us] laudare: an sil us vl p[er]f[er]t: Et v[er]o q[ui] p[er] q[ui] d[omi]n[us]
h[ab]z laudare vt. l. si. C. e. Sed h[ic] vsufructum
reputatur d[omi]n[us]: cum vsufruct[us] sit p[er] d[omi]n[us] ergo
r[ati]o. Dico q[ui] imo ipe filius h[ab]z laudare: q[ui] d[omi]n[us]
h[ab]z laudare: ergo intelligem[us] d[omi]n[us] vero d[omi]n[us]. ff. si
ager veci. l. i. §. p[ro]prietarius e[st] verus d[omi]n[us]. vt
ff. ad sil. l. i. ergo ipe filius p[ro]prietarius d[omi]n[us] lauda-
re. Dico t[ame]n q[ui] laudemius q[ui]d filius h[ab]z debet
restituere p[er]f[er]t. Dec. P.

39 **¶** Additio. S[ed] p[er] maiori d[omi]n[us] declaratoe p[er]
dicit casus q[ui]r[ati]o de alia. q[ui]s
¶ Done e[st] vn[us] d[omi]n[us] direct[us] s[ub] iudi[ca]t[ur] a[li]i h[ab]z vsufri-
ctum eiusde fundi vel vn[us] est d[omi]n[us] vnus do-
m[us] a[li]us h[ab]z vsu p[ro]cipiendaz pensionis. m[od]o
accidit q[ui] vn[us] alienat istu fundum cui debet
solui quinquagesima: an vsufructuario: an p[ro]prietario:
Et sic est punctus: an appellacione
pensionis vel vsufructu veniat laudemius?
Ista. q. an laudemius debetur vsufructuario
vl p[ro]prietario format Alb. sup. §. i. C. d[omi]n[us] vsu-
z simplr[iter] t[er] post oldr. q[ui] laudemiu[m] debeat vsu-
fructuario. Adot[us] q[ui] o[mn]e emolumentu[m] q[ui]s p[ro]ueit
ex re vsufructuaria d[omi]n[us] vsufructuario. l. itez
si fundi. ff. de vsuf. Sed Jo. an. in. d. §. nunc.
format. q. Quid si res talis incidere in p[ro]mis-
sum: puta. emphiteota no[n] soluente canonē vl
alienate sine debita forma: an applicetur vsu-
fructuario: an p[ro]prietario: r[ati]o determinat q[ui] ve-
niet p[ro]prietario bec Jo. an.

40 **¶** Quid si ephiteota d[omi]n[us] r[ati]o ephiteonica
ria: nunqd d[omi]n[us] d[omi]n[us] h[ab]z laudemius? P[er]f[er]t.
q[ui] sic. q[ui] magis sauendu[m] e[st] illi q[ui] h[ab]z rez ex titulo
oneroso: q[ui] illi qui h[ab]z ex titulo lucratio: v[er]o
donatoe. It[em] q[ui] legatu[m] r[ati]o donatio e[st] parant.
Sed ex legato debet laudemiu[m]. ff. d[omi]n[us] l. i. §. i. l. is
qui. No[n] ob. q[ui] ipe emphiteota possit donare
r[ati]o ephiteonaria sine d[omi]n[us] volutate: q[ui] hoc co-
cesso: non t[ame]n sequit[ur] q[ui] non debeat laudemius:

41 **¶** Additio. Et fac d[omi]n[us] clusione generalē
de m[er]e gl. in. l. si. C. e. q[ui]
q[ui] res ephiteonica donat alicui vel legatur in
vltima volutate: vel in ea q[ui]s extrane[us] istituit
h[ab]z. i. oib[us] istis casib[us] d[omi]n[us] h[ab]z laudemius a
donatario uel legatario vel h[ab]z. P[er]f[er]t.

42 **¶** Done q[ui] emphiteota vult soluē vno a[n]no
simul pensionē annoz: nuquid d[omi]n[us] teneat re-
cipere? P[er]f[er]t. q[ui] d[omi]n[us] vno a[n]no simul p[er] toto
t[er]pe suscipere non tenet. Id[em] t[er] l. i. in. l. i. C.

eo. q[ui] q[ui]d fauore alicuius introductu[m] e[st]: non h[ab]z i
eius d[omi]n[us] rectorqueri. Sed ita estz bic: q[ui] nisi
pensio quolibz a[n]no soluere: d[omi]n[us] no[n] recogno-
scetur p[er] emphiteota: r[ati]o sic d[omi]n[us] p[er] obliga-
tionem adimeretur ius suu[m]: q[ui]d esse non debz.

¶ Additio. Vide t[ame]n singularem limi
tatoez qua[m] facit Bar. i. l.
statu liberis. ff. d[omi]n[us] l. i. vt non p[er]cedat i trib[us]
a[n]nis. q[ui] emphiteota p[ro] soluere salt[em] p[er] trib[us]
a[n]nis futur[is] p[er] ter. i. l. placuit. C. d[omi]n[us] p[er]f[er]t. l. i. rj.

¶ Quero si emphiteota alienat ius suu[m] eph[ite]o-
teotici: aut sua melioramēta in tertium: an t[ame]n
d[omi]n[us] d[omi]n[us] solui laudemius. Quid erit si ipe d[omi]n[us]
emiat melioramēta ab ipso emphiteota: an t[ame]n
istis casu d[omi]n[us] debet habere laudemiu[m]: perin-
de ac si emphiteota v[er]didit[ur] c[on]co: Alb. in
d. l. si. dicit post d[omi]n[us] dos. §. i. q[ui] q[ui]nquagesima
debetur d[omi]n[us] p[ro] p[er]sentus p[er]sentus emphiteote
d[omi]n[us] in altex alieat. It[em] q[ui] ista quinquagesima
soluit p[ro] noua inuestitura r[ati]o receptione noui
emphiteote: i qua receptione forte d[omi]n[us] affice-
retur d[omi]n[us] p[ro] mutatione p[er]sonaz. Et in hoc
saltem grauatur q[ui] nouu[m] debitorē imitus re-
cipit: q[ui]d cessat q[ui] ipsem emittit: r[ati]o no[n] de-
betur sibi quinquagesima.

¶ Quis.
¶ Quero an ephiteota sine volutate d[omi]n[us] pos-
sit donare? Bl. in. l. si. C. e. q[ui] sic. vt. C. de
fun. pa. l. i. §. i. rj. z insti. loca. §. adco. It[em] p[er]t
pignori dare. Id[em] t[er] §. i. c. si. d[omi]n[us] loca. Id[em]
Id[em]. Id[em] Inn. quare aut ephiteota possit r[ati]o
ephiteonaria donare sine volutate d[omi]n[us] r[ati]o non
v[er]dere: Jo. an. mouet hac r[ati]o. n[on] v[er]ditore h[ab]z
solu affectionē ad p[ro]prietariu[m]. v[er]o satis e[st] sibi q[ui] p[ro]prietariu[m]
p[er]seq[ui]t[ur] a d[omi]n[us]. Et id[em] cu[m] nullu[m] interesse possit p[ro]prietariu[m]
dere voluit ius ut pot[est] v[er]dat d[omi]n[us] q[ui] c[on]co.

Sed in donatoe donator: h[ab]z respectu ad p[ro]prietariu[m]
nam. n[on] forte vult donare vni p[ro]prietariu[m] suaz
vel ut illu[m] obliget. q[ui] r[ati]o cessat in d[omi]n[us] q[ui] non h[ab]z
illa affectionē ad d[omi]n[us]. Sed Bar. in. d. l. si. t[er]
d[omi]n[us]. Dicit. n. q[ui] h[ab]z ephiteota fisco seu reipu-
blice possit donare: non t[ame]n ephiteota priuati.
No[n] est q[ui] fisco ius suu[m] petere p[er]t a quacūq[ue]
p[er]sona. S[ed] p[ri]uata p[er]sona si p[er]t petere pensionē
a donatario: cum non contraxerit cum eo: sed
h[ab]z necesse agere rei vendicatione. Et Pa.
in. d. c. si. dicit q[ui] tenendo hanc opi. Bar. pos-
set dici q[ui] ephiteota ecclesie possz alij donare:
q[ui] eccl[esi]a equipatur fisco in priuilegijs suis. iux[ta]
notata in. c. j. de in. iute. resti. r[ati]o in. l. si. C. d[omi]n[us].
fan. eccl[esi]e. Sed possit attentari generaliter q[ui]

alia opinio sit verior: saltem quando donatio sit salvo iure dñi: nam res transit cū onere suo ad hec. c. et l'is. de pigno. t' emphiteota alienando rem ecclesie: potest alienare sine iur' solennitate s'm Jo. an. q' hoc casu non alienatur ius eccl' et h' ius ppetens emphiteote.

46 **Q**uod q' emphiteota priuati possit donare sine p'sensu dñi ius emphiteoticuz vel suas meliorationes: tenet gl. in l. fi. C. eo. Idem Fab. in. d. l. fi. Idem D. dof. t' D. ldr. Idem t' Bar. p' morem suum sibi dñus i. l. j. C. d. sū. pa. li. ti. Idem Bal. in. d. l. fi. t' multis alijs locis. Idē Di. Idē glo. in. d. c. potuit. Idē Jo. Idē Azo i. sū. Idē Spe. t' Jo. an. i. d. s. nūc. Idē Li. Idē Jmol. Lu. t' ceteri oēs moderni. i. l. fi. dom. de le. j. Eadē sūiaz tenēt oēs canoniste. In. Jo. Jo. an. d. Lar. flo. t' panoz. in. d. c. potuit. Idē Pde. de ancha. t' ista opi. est cōmissa: firmata per tot doc. fa. mosos t' iō tenenda. Nec ob. fundamentum tenentiū p'ium: q' si emphiteota posset donare sine consensu dñi: dñs multū dānificaret: ex quo p' illum tertium nullā haberet actionem psonalem: t' esset sibi necesse agere rei vēdicatione: t' sic probare de dñio qd est multum difficile. q' ad hoc pōt rīderi s'm. d. Lar. flo. t' Jmol. i. d. c. potuit. t' modernos in. d. l. fi. do mus. q' imo. p hoc q' emphiteota possit donare alij sine p'sensu dñi nullū iudiciuz sit ipi dñio: q' q'uis emphiteota non teneatur regere dñm: an velit sibi donari: tñ cū ipse emphiteota non possit suum singularem successores in possessionem iducere p' p'ia auctoritate: q' priuaretur suo iure: tñ teneatur requirere dñm vt ipē dñs recipiat hunc donatariū in emphiteotam t' cum iducat in possessionē p seipsum t' nō p. curatozem t' p'ir cū inuehat iur' for. mam. d. l. fi. Et tūc dñs inducēdo donatariū in possessionem debebit habere laudemū. vñ dñs non tenebit hunc donatariū recipi i' emphiteotam nisi sit de personis nō p'hibitis t' sibi p'mittat p solēnem stipulationem soluere annuatim illum canonem quē sibi soluebat prius emphiteota. Requiritur etiam q' sit persona idonea ad soluedū: al's dñs non tenet cum recipere: p'out dicit ter. i. d. l. fi. in v. necessita tē ibi ad psonas nō p'hibitās s' p'cessas t' idoneas ad soluedū tē. Et si al' r'igredetur donatariū ad possessionē eaderet a iure suo. Et sic p' istum mōz l'c' p'suluit idēnitati dñi vt nō

haberet necesse agere rei vēdicationē t' sic necesse haberet p'bare de suo dñio qd ē multuz difficile: s' cū h' obligatum ex sua solēni p'omissione. Et ista ē vera t' pulcra sol'o.

47 **Q**uare aut in tali donatione debeat laudemium t' q' pp receptionē quā dñs facit de nouo emphiteote t' nouā inuestiturā quā tenetur facere in actu donatōis laudemium soluitur. Conclude ergo q' ephiteota volēs donare alij ius suū emphiteoticū: aut sua melioramenta. nō tenet requirere dñs: an velit sibi donari: nec eius r'isum expectare p duos mēses. imo absq' tali denūciatōe t' expectatione pōt donare alij. bñ postea tenetur denunciare dño q' donauit tali t' q' cū recipiat in nouum emphiteotam. Et d'z p tali receptione t' noua inuestitura solui laudemii dño. Itē p hac inductione d'bebit expectari p duos mēses. Est ergo d'ria inter ptractuz donatōis t' alios p'ctus in vno tñ q'tum ad istaz. l. q' ephiteota volens vēdere vel alienare tenet primo denūciat dño: an velit p eo p'cio h're qd ab alijs inuenit t' cum expectatione p duos menses: al's priuaretur iure suo. sed volens donare ad istō non tenet: q'tū ad alia: nulla est d'ria.

48 **Q**uid aut in ephiteota eccl' enūquid possit donare irregrita eccl' a? Bar. vbiq' s'uit i' opi. q' q'gd sit in ephiteota priuati q' emphiteota eccl' e irregrita eccl' a nec vēdere nec donare p't nec aliter alienare. Et ita in p'ingētia facti cōsuluit p ter. i. l. vniuersas. C. ne rei do. ul' tēp. Sec' de ephiteota fisci: q' fiscus h' obligatū quēcūq' possessore ad censū sibi debitū eo ipso q' possidet. q' aut eccl' a h'eat hoc p'iuilegiū. s' q' possit agē p' tertiu possessore ad pensionē sibi d'bitā nō repit iure cautū. Nec ob. qd cōt ter d'z q' fiscus t' eccl' a egparant. vt. l. fi. C. d. sa. san. ec. R. q' ibi equipant eccl' a t' fisc' quo ad casus ibi exp'sos iter quos ille nō repit. Eō trariuz q' imo emphiteota eccl' e possit donare sine p'sensu eccl' e dñm dōnet saluo iure eccl' e t' Bal. in. d. l. fi. t' dicit q' Bar. p'suluit p'ssi me. t. d. l. vniuersas. p'cedit qñ ephiteota donat vel alienat rez eccl' e tāq' p'ia non facta mentione de eccl' a: vel nō dicendo saluo iure eccl' e: cum talis alienatio possit v'gere in dānum ecclesie: ideo lex illa prohibuit talem contractum donationis vel legati vel alium. Et subdit Bal. q' in hoc est differentia inter emphiteotaz eccl' e t' priuati quia emphiteota

eccl'e non potest donare nisi reservato exp'sse iure
directo eccl'e. s; emphyteota p'iuati potest sim-
pliciter donare q; intelligitur ius dñi & sic su-
perioris exceptum. Et ad hoc probandum
assume fundamentum ipsius Bar. Nā bar.
vbiq; dicit q; ideo emphyteota p'iuati nō potest
donare tē. q; dñs afficeretur incommodo: q; nō
posset agere actione personali? nouum epi-
teotam sicut poterat p'imum, vñ cum illud
cesset in emphyteota sicut q; quēcūq; possesso-
rem potest ad canonem puenire eo ipso q; possi-
det: & sic emphyteota sicut poterit alienare sine
p'sensu dñi. Ad dō ad p'positū nřz ego habeo q;
p'elatus eccl'e h; obligatam rem emphyteoti-
cam p' canonem soluendo adeo q; ad quēcūq;
possessorem transeat potest agere p' cū hypothe-
caria vt est ter. notabilis i. s. siue autē i. aut. d.
non alie. ergo &c.

49 **U**lquid autem res emphyteotica possit legari sine
p'sensu dñi? Bar. in d. l. fi. t; q; nō. sicut dō do-
natione. Bal. in ibi & Spe. i. d. s. nūc. tenet q;
sic siue sit emphyteotica p'iuati. siue ecclesiastica
dñm qñ ē ecclesiastica legat tali ad quē possit
trāsire. Idē Sal. i. d. l. fi. Idē dicit q; emphyte-
ota p'iuati potest institui vñ heredē cōnēū sine
p'sensu dñi. Idē dicit dō p'iuatōe: i. oib; & p' oia
sic i. donatione. Et sic emphyteota nō tenet per
quirere dñm: an velit ipse pmutare, s; bñ tenet
requerere postq; pmutauit cū alio: requirere dñs: vt
illū inuestiat & in possessione iducat & p' inue-
stura laudantiū accipiat p' rōnes supra posi-
tas dō donatione vt vult Jmo. i. d. c. potuit. Et
sic cōclude q; res emphyteotica potest donari: le-
gari: in ea hēs institui: & pmutari. Item & pi-
gnorari saluo iure dñi. Hoc intelligit hē ē ephi-
teotica p'iuati. Secus si eccl'e. q; tūc nō potest pigno-
rari vt hypotheccari p' q; hoc ius & aut. qui
rem. C. de fa. sanc. c. emphyteotica q; vñ.

50 **Q**uid autem res emphyteotica possit dari i. solu-
tum p' dñis ipsius emphyteote sine cōsensu
dñi? Bal. in c. i. de p'bi. seu. ali. p. fe. t; q; sic
qñ ista in solutum datio sit p' iudicē: q; cū dicta
alienatio sit necessaria vt q; possit fieri per iudi-
cem in iurib; ipsius emphyteote saluo tñ semp
canone dñi. Si tñ fieret p' non iudicē: s; p' ipz
emphyteota: tūc dñs d; requirit. Et inis.

51 **Q**uero aliqua dedit i. emphyteotica arcē paz
valētē sup q; sit edificata edificā magni valo-
ris an dñs debeat hēc q; nquagimā estimatōis
dom? sup edificate: an vero solū valo. is arcē?

D. d. l. l. fi. C. e. & Alb. dñt q; edificij: q; edi-
ficiū solo cedit. l. j. s. q; ait. ff. de suplic. sic.

Quero qñ sit laudemij? Dic q; nō s; dñs
occasione ista ultra quinquagimā pte p'ci vel
estimatis rei que in aliā psonā trāsferat aliqd
erigē. C. e. l. fi. Sed s'm Host. quasi general'
p'sucto do trecentū idurit: tñ. n. in q; pluribus
locis accipit p' laudemio: q; p'sucto i. talib;
est seruanda. c. de p'suc. cū dilect.

Que autem regram ad hoc vt emphyteota pos-
sit vendi ius sibi ppetēs & melioratōes suas?
R. p' dñor. i. d. c. potuit q; vij. regrūt. Idē
vt regrat eccl'az vel dñs si velit emere. Scōo
dēnciet p'ciū ab alijs oblatū: & sic sine p'sensu
dñi potest emphyteota ius suū erponē vneale: q; al'
nō possit sibi p'ciū tranficere. Tertio q; illd sit
vex & nō fictus p'ciū. Quarto q; si nō dixerit se
nolle emere expectet p' spaciū duoz mēsum.
Quito q; vendit p'sonis nō: p'hibitis nō tñ ē
iure exp'ssum q; sint ille p'sone: fed antēditur ius
municipale: vt p'z appositū i. ipso p'ctu. Pro-
hibite tñ p'sone vident: sic sunt p'sone potētes
que de facili nō pñt pueniri: vel alie p'sone q; nō
sunt soluendo. & Jo. an. i. d. c. potuit. dicit q;
p'sone p'hibite censent nō bil' r paupes & mu-
licres. Et p' hoc qd dō de nō bil' r paup: imo i.
d. c. potuit. dicit q; nō d; fieri translatio iuris
emphyteotici in p'sonā min' idoneas q;z iurit
p'm' emphyteota. & illū qdēz cui sic venditur
tenet dñs suscipere. Sexto q; nō vendat rē ipaz
s; dñiuz vñle sibi ppetēs & melioratōes. Se-
ptimo q; nō p'ius cederit a iure suo: puta dif-
ferendo sol' onē vltra biennij. & quo ad ephi-
teotā eccl'e: vel vltra triennij quo ad p'iuatus.

Quero an i. casu quo emphyteota cederit a
iure suo: nō soluēdo p'sone tpe dōbiti vel hu-
iusmodi pdat suas melioratōes? R. p' d. i. d.
c. potuit q; sic. t. q. i. hoc ius & in. l. j. C. co.

Quid si emphyteota p'bet p' dños p'imos
ānos i. eccl'asticis: vel tres i. secularib; pen-
sionem soluēdo s; arcē p. r. ānos non soluerit: an
possit expelli? R. Host. q; nō.

Quid si res ex toto p'icit: an emphyteota re-
neat ad p'sone? R. p' dñi. i. d. c. potuit. q; pp
dñū rei emphyteotarie nō liberat emphyteota a
p'sione nisi tota res p'icit. ar. in. l. j. C. co. Et
hec opi. ē cōior: h; aliq; tenent oppositū. Et rō
est: q; emphyteota soluit p'sone i. recognitiōez
dñij directi: qd remansit penes dñs. Idē q; dñi
durat substantia rei: sēp subest cā soluēdi pen-
p 3

tionē s; Bar. in. d. l. j. dicit se hoc intellige. qñ
 ēphiteota potuit tñ colligere q; p̄ pensionez
 solue. S; hoc dictū nullo iur. p̄bat s; Pan.
 nec putat v̄x. nam s; hoc non s; dñi inter
 emphiteotam ⁊ colonū. Itē pp̄ sterilitatē p̄ti
 gentē in fructib; q̄tūcūq; maximā non sit re
 missio ēphiteote. p̄ p̄te dāni: s; aliud sit i colo
 no. Itō dicitur: q; colon⁹ v̄ p̄ duxisse sub
 quadā tacita p̄ductione fructū futuroꝝ. Et
 iō illis deficientib; sit remissio pro rate. Sed
 emphiteota soluit in recognitionem domini
 ⁊ p̄pter hec picula ēphiteota solet lōge min⁹
 soluere q; colonus. r. q. ij. hoc ius. ⁊ d̄ hoc so
 lent dari versus. Si res perit tota liberabitur
 ēphiteota. S; si p̄ parte nulla liberabitur arte.
 Et hec faciūt ad. q. notabilem ⁊ quotidianaz
 p̄dus datus in ēphiteosim non pōt coli pp̄
 guerrā: nūq; teneat emphiteota hoc tpe sol
 uere p̄sionē. L̄ ois opi. legistaz ⁊ Bar. i. d.
 l. j. ē q; nō: q; egparant fundū inūdatū eē: vel
 captū ab hostib; v̄t. l. cū vnus. s. fi. de bo
 anē. ind. pos. Sed si fundus ē inūdatus: ē de
 pditus. l. iij. s. labeo. ff. d̄ acq. pos. ergo ⁊ ea
 ptus ab hostib;. L̄ otrariū in facto soluit. d.
 Lar. padue. Et idē postea totū collegiū par
 duanum: vt refert Panoz. in. d. c. fi. Adoti
 p̄ncipaliter p. l. i. in fi. C. e. q; regrit q; substā
 tia ipsius rei penitus ledat: q; nō cōtingit qñ
 non pōt coli pp̄ timorē hostiū. nā respicit eo
 tpe ēptorē: ⁊ sic in recognitionē dñij d; soluere
 canonē maxime cū guerre sint t̄pales. Et hāc
 opi. putat P̄da. veriorē: nisi ess; totus fundus
 captus ab hostib;: ⁊ nō ess; spes d̄ recuperatōe
 quo casu posset p̄cedere opi. dñia.

Additio

Sed p̄ p̄cordia pdictoz.
 Alex. de inol. in p̄silio. vi. icipite. Itē dēpto
 ris ⁊. videret i p̄nti q; p̄tē ēphiteotē: pp̄rie
 ē ⁊ p̄ferri i p̄specto eōi vsu qñ aliqd̄ a p̄ncipio
 dat p̄cedētī. vt si res valeat mille dat centū vel
 ducenta p̄cedētī vsq; ad certā generatōez ⁊ sin
 gulo āno soluit qd̄ modicū in signū recogni
 tōis dñij. vt nōt gl. i. d. c. potuit. Et tali ēphi
 teote nō sit remissio pp̄ sterilitates imo q̄zdu
 dñiuz vel ipsius rei substātia durare d; p̄
 pensio. Aliqñ v̄o ēphiteota soluit p̄sionem
 cōndētē fructib; ⁊ sic p̄ vsu rei: nō autē sol
 uit qd̄ minimū i signū recognitionis dñij: ⁊ tūc
 d; ei fieri remissio sicut p̄ductor ad longū t̄p̄s
 cuius sit iudicē h; ⁊ de ei; nā magis p̄cipiat

hoc casu: ⁊ iō si pensio erat cōrespondēs fru
 ctibus ⁊ casu fortuito nō potuerūt fructus p̄ci
 pi ⁊ dānum fuit enorme q; fruct⁹ p̄cepti s; acē
 dunt ad dimidiā eius q; p̄cipi p̄suetuz ē: non
 debet p̄sio. hoc p̄batur in. s. q; v̄cro leonis
 in aut. de nō alie. vbi habet q; res ecclē qñ in
 p̄ncipio dat in emphiteosim pōt p̄cedi cū di
 minutōe sette p̄tis illius p̄sionis que quolibz
 āno p̄cipi poss; Et h̄ et eo q; talis diminitio d; p̄
 p̄fari cū sterilitate fructū pp̄ quā ēphiteo
 ta remissioez h̄c nō pōt. Et sic innuit q; vbi
 fieret p̄cessio p̄ pensionē cōndētē ad fruct⁹
 absq; aliqua diminitōe tunc pp̄ sterilitatē sic
 ret remissio: q; al̄s nihil haberet ēphiteota in
 recōpensatōe. Nec ob. l. q̄cunq; la. p̄ia. C. d̄
 fun. pa. li. ij. vbi emphiteote. p̄pter sterilitatē
 nō sit remissio: q; dico q; illa lex loquitur in eo q
 p̄durit rem q; erat valde sterilis. vñ rōne talis
 sterilitatis audire non d; si remissioē petit q;
 hoc sibi ip̄tari d; vt nōt gl. i. l. habitatores.
 in fi. ff. loca. Dñi siq; p̄durit sūdū t̄p̄e guerrez
 ⁊ ip̄ediat pp̄ guerrā v̄t i re locata: non poterit
 remissioē petere: q; guerra isto cāu nō anu
 merat casu fortuito s; culpe. Nec ob. q; nōt
 gl. in. d. c. potuit. q; illud h; locū i. p̄ p̄io ēphi
 teota p̄ducēte p̄ modica pensione i signū
 recognitionis dñij. Sec⁹ i alio vsuario solūte
 p̄ vsu rei p̄sionē fructib; cōndētē. ⁊ sic tali
 remissio fieri d; pro rata fructuz. vt si quar
 ta pars dñitarat fructūm q; p̄cipi p̄sueverunt
 p̄cepta est: quarta p̄s mercedis p̄standa est
 iur. c. p̄pter sterilitatem. de loca.

Quo et ad fundū q; coli nō pōt pp̄ guerrā 58
 ⁊. do. Jason. in. l. j. C. e. dicit q; fundamenta
 Pan. nō obstant. q; d. l. j. probat oppositūz
 ⁊ q; illud de recognitionē dñij nihil facit. ⁊ di
 cit primo q; predicto t̄p̄e guerrez non pōtōis
 p̄stare patientia q̄stum ad effectum: sicut nō
 potuisset si res tota perisset: ergo interim nō
 d; teneri emphiteota. Qd̄ autē dñs teneat p̄e
 stare patientiam cum effectu ipsi emphiteote
 firmat Bar. in. d. l. j. q; in emphiteota: ⁊ co
 lono dñs tenetur ad factum successiuum. s; ad
 patientiaz. s; ad patientiā frui iur. l. ex p̄ducto
 ff. loca. Secūdo probat ista fortissima rōe: q;
 emphiteota: ita demū teneat ad solutionē pen
 sionis: si ex re ēphiteotica remaneat aliquid.
 Et aliquid d; remanere: qñ ex ea p̄cipiunt fru
 ctus equalentes ⁊ sufficientes ad pensionem
 que p̄stata. Et ad argumēta q; fieri p̄nt r̄nde

57

58

ri fit faciēdo vnu clipeū q̄ qñ res pp guerraz laborari n̄ p̄ iur; dispōe d̄r d̄p̄cūta. f̄ inis.

59 **¶** Quero eū qd si res emphiteotica augetur an augebit p̄sio? Bar. i. l. i. C. e. q̄ nō: imo putat q̄ indistincte oē augmentuz p̄t neat ad ip̄s ephiteotā. vt qd iuris ē de dimi nutione. idem de augmento.

60 **¶** Quero nūq̄ destructa sit ephiteotica: puta domo et igne foruito. si postea repet; teneat emphiteota adhuc soluere canonē? Quidā dicunt: q̄ illud d̄r nouū. Qd v̄r v̄x. si illa do mus et toto destructa sit. A l̄s secus.

61 **¶ Additio.** Hoc v̄r verissimuz i d̄ctu ephiteotico: q̄ substantia p̄c nitus nō dep̄dit: q̄ remanet solū. Sec̄: eſt i d̄ctu suspiciario fm̄ Bal. in h̄ica. C. de iure eph. q̄ fit hoc mō. V̄dō tibi suspicie tal̄ fudi vel dom? p̄ cētū: cū hoc q̄ des mihi in reco gnitōez. p̄ prietas soli quolibz āno vnu d̄ca ruz. Vel et si n̄ p̄stituitur pensio ānuā: t̄ eius nā nō ē vt destructa suspicie: puta: obusta do mo vel destructo oīno mole d̄ino: ip̄etu ignis vel aquaz: sinit? eſt i d̄ct? p̄ suspicie: interitū ita q̄ si vellet recedificare non possit. f̄ inis.

62 **¶** Pone ephiteota nō soluit canonē p̄ b̄ie nunt: dñs dicit illū cecidisse a iure suo. ille alle gat q̄ dñs tenebat sibi i tāta vel maior q̄ntita te: nūq̄ incidat i penā? Dic̄ h̄z. Bar. i. c. bona fides. d̄ de po. q̄ nō: ille q̄ p̄pensat d̄r soluere. vt in. l. amplius. ff. rem ra. ha.

63 **¶ Additio.** Spe. v̄o in. d. s. nūc. dicit se tueri si dicam? p̄p̄latōez fieri ip̄o iure p. l. si abo. ff. d̄ p̄p̄la. Si v̄o dicim? p̄pensatiōez nō fieri ip̄o iure: tunc adhuc putat Spe. idēz si nō p̄p̄latōez sit obiecta: an elapsum biennū i ephiteota eccle: vel an elapsum tr̄. enj i ephi teota p̄nuati p. l. si p̄stat. C. d̄ p̄pen. Et ita v̄r tenet? Jo. an. in. d. s. nūc. r̄ Albr. i. l. si. C. e. Dñ videt p̄ia p̄sideratōez dicēdū q̄ tenēdo cōez opt. gl. r̄ doc. in. d. l. si p̄stat. q̄ h̄z q̄ r̄ r̄ ip̄o iure nō sit p̄p̄latōez nisi opponat ab hoie q̄ si ephiteota n̄ opposuerit p̄p̄latōez an ip̄s p̄dictū q̄ ceciderit a iure suo: nec postea v̄let audiēdus volēs p̄pensatiōez obijce. In hoc tñ tene dñi: q̄ q̄ntis cōis opt. gl. r̄ doc. fit ut d̄ez ē. tñ hoc fallit quo ad penā cuitandā: vel quo ad ip̄ediendū cursuz v̄suraz: q̄ tūc odio pene r̄ v̄suraz sit ip̄o iure p̄p̄latōez fm̄ nōta p. gl. r̄ doc. i. d. l. si p̄stat r̄ p. gl. r̄ Bal. i. l. i. co. si.

Et fm̄ hoc v̄r q̄ cū hic agat de cuitatiōe pene ne ip̄e ephiteota cadat a iur suo emphiteotico qd̄ itelliget ip̄o iure opposita p̄p̄latōez ē si n̄ fuerit opposita ab emphiteota an ip̄s p̄dictū. Et ita notabiliter t̄z Jmo. i. c. bona fides d̄ de po. Jd̄ t̄z Ang. in. l. semel moza. ff. fo. ma. r̄ Jo. fabr. r̄ Jo. de pla. in. s. i. bone fidei. isti. d̄ acti. Decdo. Jafon. in. l. ij. C. eo. **¶** f̄ inis.

64 **¶** Quid si ipse ephiteota non soluit: s̄ alius: an cadat a iure suo? Lu. ro. i. suis singularibus dicit q̄ nō: p. l. forma. s. si cū ego. ff. de censu. Et plus dicit q̄ tertio soluente non solū noie ephiteote: s̄ et simpl̄r v̄r noie suo: ephiteota n̄ puat iure suo. d. l. forma. Ad hoc fac̄ qd̄ nōt Bar. i. l. cū seru. ff. de v̄. ob. vbi dicit q̄ si te stator picturā certo loco fieri mandauit. rep̄it pictura facta: nescit p̄ quē. dicit q̄ sufficit q̄ntū ad pene cuitatōez vt iauē. hoc āplus. C. d̄ si d̄cōmis. r̄ ad penā ex d̄cōis q̄ p̄sicut ap̄ p̄oi et p̄stōe p̄i d̄ si ip̄l̄rē volūtates d̄ficitor.

65 **¶ Additio.** noie p̄prio. Accepi rē in ephiteotico ab eccl̄a. deinde illa res puenit ad tertiu q̄ cā tenuit r̄ possedit p. r. ānos: r̄ āpli r̄ semp soluit canonē suo. p̄prio noie credens illud ius ephiteotico ad se spectare. Ego aut̄ ver? ephiteota nihil solui. Dic̄ q̄ p̄dest em phiteote. per. d. l. forma.

66 **¶** Sz pone q̄ dñs n̄ velit acceptā solōne ab isto itio volēte solue noie ephiteote: an cogat iur? acceptā? Bal. nōbil r̄ d̄terminat q̄ n̄. i. l. acceptā. C. de v̄su. Adnoto optia rōne: q̄ cū ephiteota v̄l feudatari? teneat solue n̄ solū ad finē liberatōis p̄sequēde: s̄ et i recognitōez iur̄ oirecti dñij ex tñtis p̄enes dñz. Et ist d̄ n̄ p̄t fieri p̄ tertium: p̄sequens ē vt tertius non possit p̄ emphiteota soluere dño inuito. **¶** f̄ inis.

67 **¶** Quid si dñs fac̄ p̄tēz: vt n̄ liceat ephiteotaz expelle: et si n̄ soluat: an ualeat talc p̄tēz? ter. i. l. ij. C. e. v̄r inuue q̄ sic. In dñū facit. ff. d̄ p̄ca. l. cū p̄cario. Dic̄ h̄z Bar. i. d. l. ij. q̄ pactū qd̄ ē d̄ substantia d̄ct? facit d̄ctū ip̄o iure nullū: vt. d. l. cū p̄cario. Sicut si aligā facēt pactū: q̄ eſt; uēditio sine p̄cio. Sz si pactū fiat q̄ accita lia p̄tēz: ul̄ q̄ n̄ alia: tūc ualeat pactū ut. l. pacisci ff. d̄ pac. Ad d̄ ad p̄positū sigdē fieret p̄tēz q̄ n̄ tenet ad soluēdū canonē n̄ ualeat q̄z eēt d̄ sub stantia d̄ct?. Si v̄o sit pactū q̄ h̄z soluat n̄ possit aliter cogi: istud pactum eſt d̄ naturalia d̄ctus r̄ idco non ualeat.

67 **Additio.** An aut valeat pactu q et si res ephiticoica i totum paret nihilomin' ephiticoica teneat ad pefioz? Dic q sic fz Spe. i. d. s. n. u. c. aliq. **F. inis.**

68 **Quid** si clasplo termino dñs recipiat pefio ne oisuz anoz qbus e cessati: an postea pote rit deici? Gl. i. l. i. j. C. eo. die q no. Bar. ue. no. fz. 3a. d. arc. dicitur qd pao expolit r postea vlt pete pefione r pot. vti auc. q re. C. d. sa. fan. ec. Aur pao pcepit pefione r postea pterit tñr r ad huc pot expellere. ut. ff. loca. l. colon. Aur rcepit pefione et tps futuri r id si pot cu expellere: nisi fuerit pstatatus. ita dz intelligi. d. gl. hec Bar. in. d. l. ij.

69 **Quid** si ephiticoica pmissit pena si si soluit rit pefioes: Actu pmanete sua firmitate ille si soluit: dñs vult eu expellere: ille offert penam r dicit se non esse expellendū? Die in Azor. r Host. nihilomin' eu ee expellendū: qz pena grata seruatis pactu fuit appofita.

70 **Quid** si ei q dbebat solue pefione successit hris ignozas: r pp ignozatia si soluit: gl. i. l. ij. C. eo. dicit q restitut heres de egrate. qd plz Bar. ibi. Idem tuz glo. r d. i. l. i. cu fillus. S. in hac. ff. de ver. ob.

71 **Quid** si dñs cui solueda erat pefio mortu' e r sic iacite hrditate r ransit biennū ul triennū uz: magd possit eici ephiticoica? p pda q si

72 **Additio.** Hoc ipm r Albr. i. l. i. s. ceterz. ff. d. da. in se. Idē Bal. i. l. ij. C. c. Spe. utro i. d. s. n. u. c. r q imo res cadat i pmissa et si si si persona cui soluat qz dduat fieri depositio r pignatio iur founā. l. ij. C. e. r. l. accepta. C. d. v. suris. Et ita ut rāstire ibi Jo. an. Sz dñs Jason i. d. l. ij. r pūmā opt. l. q ephiticoica nō cadat p ter. i. l. i. p. d. i. ff. de ac. emp. Lun' tñ eet fm cu si nō dū eet lapsuz triennū q pecunia sponere tur r pignaret p ter. d. l. ij. Sz lapsu tpe pu tar q ephiticoica expelli nō possit.

73 **Quid** si ephiticoica fuit detentat i carcerib' r ppterea si soluit cāone: magd si lapsuz sit triennū possit expelli? Die q si q dñs i carcerib' v' legitie ipedit: ita q p cessatiōez nō possit expelli. Ita nō bil' r detentat An. d. bu. i. c. significāte d pig. Et posito q ipo iur cadēt teneo q saltē debet i effectū i integrū restitui ex clausula gnāti. h Jason l. l. ij. C. c. **F. inis.**

74 **Quero** qd in minore: an currat libi tps si

nō soluat: Quidā dicit q nō p ter. l. l. si. C. in qui. cau. in tñte. resti. non ē nec.

Quero: quis recepit ephiticois p se r suis filijs r nepotibus: si prim' uel sedo deliq' cir ea ips' p'ctū ephiticois nō soluēdo canonē: vel alienādo sine iñia dñi: an noceat sequenti? R. Bar. i. l. i. cu q. ff. d. interdi. q. sic. Sz si al' s' dliqueret pp qd bona publicaret: ista bona d' bēt remanē apd filios r nepotes: qz nō trāseāt ad eos ut ad h'edes: fz hñt iur suo. ut. l. v. iur iuradi. §. si liberi. ff. de oper. li.

Quid si filius renūciauit h' d' irati pnes an pot retinē ephiticois? Bar. i. d. s. si liberi. die q si ei cau. pposito. l. qn recipit ephiticois p se r suis filijs r nepotib' vt dictū ē. Sec' si poneret et illō uerbū h' d' b' nō. nā tūc debet si lijs ista demū si eēt h' d' s: qz tūc pcessio reg rit vtrūq. l. q. fit fili' r h' s. ita dicit ter. i. auē. de nō alie. §. ephiticois. Et iō seuda que trāse unt ad filios: vt filios: ita si h' d' s sint: dñr ue nire i h' d' s r petiōe. vti. l. i. tē vidēdū. §. ope ti. h' re. Et idē dicēduz i ephiticois que requir' reret h' o. i. aliquē ee filiu r heredē.

Quid: filia e istanta h' s i cetera re: r e ius sa cē p' tē: r q plus d' bonis suis pte nō pos sit. An nō obstat hoc possit h' re regressuz ad bona ephiticoicaria? R. Bar. i. d. s. si libere q dea verba debet intelligi q plus de bonis suis petere nō possit iure hereditario. sed nō dz priuari co iur: qd h' ut filia nō vt h'eres. vt de iure ephiticoico r psonatus. Et posito q pater possit filia p' uare ex dispositioe sua ab ephiticois: illa verba hoc nō impōtat. Et p predicta Bar. ibi s'ert q si ipse instituit filia in certis rebus: r iussit ee p' tē: r q plus d' suis bonis petere non possit: pone q res ille sint vltra legitimā: nō filia vult dotē mater naz: an possit h' r. se d' soluisse q sic q bona i telligantur deducto ere alieno. pro hoc. l. bono rā. de ver. sig. r. l. sub signatū. co. ti. Adodo filia peti dotē tāqz es alienā: nec peti de bo nis suis: qz illa itelligunt' deducta ere alieno: Ita et in pcedētī. q. filia peti ephiticois: vt es alienā: nō vt d' bonis defuncti. hec Bar.

Quid: aliquis accepit fundū i ephiticoisum p se suisqz filijs: an intelligat de nātib' h' r? Spe. uidetur tenere q sic. sed Bar. in. l. ex fa cto. §. si quis rogatus. ff. ad tre. dicit hoc pos se ee vere in emphyteosi data a p' uato. Sed i emphyteosi data ab ecclesia credit q nō iel/

ligatur de nālibus aliquo cāu. de illis ē non cogitatur cecilia: nec presumēdū ē q̄ cogitave-
verit pp̄ idignitatē: r̄ q̄ tales naturales non p̄nt
haberi sine peccato mortali.

79 **Q**uero ad quātū tps̄ d̄batur p̄ctus ep̄bi-
teoticus: R̄. aliq̄ d̄bitur ad tps̄: puta ad. r̄.
uel. r̄. annos: in quo etiā succedit heres vsqz
ad illud tps̄. Aliq̄ d̄bitur in perpetuū r̄ tūc
nō aufertur ep̄biteote nec ēt heredibus eius:
donec soluerit canonē. Possessio t̄i ecclesie
non p̄t de nouo dari in ep̄biteosim p̄petuo.
extra de re. ec. nō alie. nulli. Et s̄z glo. i. c. l. j.
de re. ec. nō alie. dicitur p̄petuo fm̄ iura cum
datur ad. r̄. annos uel vltra. nam ad modicū
tēpus dari p̄t q̄ dicitur vsqz ad nouē an-
nos Includit. Si tamē possessio ipsa erat pri-
us ep̄biteotica r̄ peruenit libere ad ecclesiaz
bene poterit in ep̄biteosim dari etiam perpe-
tuam fm̄ quosdam.

De p̄tio r̄ uenditio.

De natura p̄tiois ē q̄: ex quo p̄ctus
initus ē periculis lucy r̄ periculi rei empte ad
emptorē: h̄ res tradita nō sit. insti. co. ti. §. cū
aut. ff. de peri. r̄ cōmo. rei ven. l. id. q̄. Unde
datur regula talis. Cū uēditio sit pure r̄ sine
scriptis certe speciei que degustationē nō exi-
git: omne periculū spectat ad emptorē: exce-
pro cāu publicatōis: nisi pacū: culpa uel mo-
ra iterumiat: uel calliditas. P̄dure nō dicit: qz
si conditōalis ēt uenditio ante cūctum cōdi-
tionis: periculū pertinet ad uenditorē. vt. ff.
de peri. r̄ cō. l. illd. Sine scriptis. ideo dicitur
qz si scriptis fiat: periculū spectat ad uendi-
torē anteqz scriptura perficiat: qz quousqz fa-
cta sit. neuter agere p̄t. C. de si. instru. l. cō-
tractus. Dicitur autē p̄ctus fieri i scriptis: q̄n
cōuenitur q̄ aliter nō ualeat qz facta sit etide
scriptura. C. de proba. cū res. Secus si a p̄
cipio simpl̄ r̄ p̄rabatur: r̄ post ad p̄bationē
fiat inde scriptura. ff. de pig. l. cōtrahitur. Er-
re ideo dicit: qz si subalternatōe uēdam tibi
sticam uel titiū: periculū p̄miū spectat ad uē-
ditorē: secūdi ad emptorē: vt si sticus mor-
tuis ē dabit titius. ff. de p̄b. ep̄. l. si i p̄tio-
ne. §. si p̄tio. Speciei iō dicit: qz si i genere si
at uēditio: puta uēdo tibi hominē: non dico
que: nūquā ad p̄torē spectat periculū: qz q̄
i genere debet: perire nō p̄t. ff. ad. l. fal. i ra-
tione. qz hic uēditur certū de incertis.

Quid si uēdo incertum d̄ certis: vt uēdo ti-
bi unū b̄ scriuis meis: uel decē corbes ex hoc
dolo seu. r̄. scitaria: R̄. ff. de i. i. l. i. tit. d̄ p̄tra.
ep̄. dicit. vt q̄ liberer si oia peant. ut. ff. ad. l.
fal. i rōe. §. icerte. uel forte aliud ibi. legatari?
n. si petit uini cū totū cūctus sit neqz p̄ctus qz
legatū nō ē. Emptor si repetit p̄ctū si ipm̄ de-
dit: qz sine cā ē p̄ctus uenditorē: r̄ si nō soluit
h̄z exceptionē. r̄ sic nō p̄tinet periculū ad cū.
P̄dau. aut de castro l. q̄ t̄. ff. si certū pe. di-
cit qz figs ē obligatus i genere gnālissimo vt
ad hominē: r̄ tūc d̄bitor nō liberat p̄ iteritū.
Aut subalternor: vt unū b̄ scriuis suis. Et tūc
aut peunt aliq: si oēs. r̄ idē vt nō liberet debi-
tor aut oēs: r̄ tūc liberat: qz perijt totū gen?
vt. d. §. icerte. hoc P̄dano. Sigs t̄i uellet re-
nere optōne P̄dost. post dicit qz deā P̄dau.
h̄nt lo cū legato p̄nt loquit. d. §. icerte. Se-
cus i emptorē r̄ uenditorē. Ad hoc ter. nō bil
l. l. qz si p̄cedente. ff. de piculo r̄ cō. rei. vē. Se-
quit que degustationē nō cogit. ideo dicitur
qz si degustationē erigat r̄ uēdatur i sp̄e: p̄-
net periculū ad p̄torē post degustationē: sed
nō aq. si d̄ peri. r̄ cōmo. rei ven. l. si uina. nisi
uini uēdatur ad mēsurā in certa die: qz tunc
h̄z uēditōr p̄tatem mēsurare uel offerre ut mē-
suretur. ff. co. q̄ s̄pe. §. in bis.

Quid si emptor nolit mēsurare: R̄. fm̄ d̄-
re. l. i. j. qz uenditor potest mēsurare r̄ effun-
dere corā testibus: si uasa sunt sibi necessaria:
uel p̄pter uindemiā: uel p̄pter nouā rōem
r̄ iustā. ff. de peri. r̄ cō. rei ven. l. j. §. ultimo:
r̄ l. ij. Exepro cāu publicatōis. qz si fundus
uēditus fuerit publicatus cā malicij: piculū
p̄tinet ad uēditōrē. ff. lo. l. si fundus. h̄ Bos.
r̄ P̄dost. Nisi pactū iō dicit: qz uēditōr nā
cōtractus teneat de dolo lata culpa r̄ leui nō
t̄n tenet de cāu foruito. ff. de pi. r̄ cō. rei. vē.
l. iusto diam. r̄ l. si uēdita. sed per pactū tene-
tur. ff. de peri. r̄ cō. l. si in uenditōe. De casu
bus specificatis t̄m de quo dicit ē. §. La-
sas foruitus. §. i. Del culpa. §. p̄cedente insti.
co. §. cū autem. Del mora: qz tūc spectat peri-
culū ad morosuz ē si fies p̄ritura erat p̄ctus
aliū. de leg. j. cū res. hoc intellige in foro p̄-
tioso. Secus i foro aie. Sed vltia mora sem-
per nocet. d. l. illud. Vt calliditas: qz si uendi-
tor affirmat bonitatē duraturā imputat cū:
uel sciebat bonitatē non duraturā r̄ tacuit. cū
de peri. r̄ cō. l. siquis uestra. Et hoc ē contra

illos qui adulterat vina ex admittione alicuius boni vini cum alio corrupto: quod postmodum vendit tacite huiusmodi admittione. Et per predicta tenetur ad restitutionem de omni dano vel interese: quod emetes habuerunt: vel de eo plus quod habuerunt et huiusmodi taciturnitate. Item de na huius prectus est: quod sicut piculi ad epore pinerit: ita et emolumetu. ut extra de reg. iur. qui scribit. li. vi. Et id quod per alluione accretit et fructus et prius ad ipm epore spectat. C. b. de ac. emp. l. fructus. et l. pe. Alluio ar dicit incrementu latens. Et quicquid agro meo per alluione flumen adiecerit: meum est. Secus si incrementum e apparenz.

3 Quid si dolus dat casu prectus? Sic ut dictu est. s. Dolus. s. i. Adde tamen quod non. Panor. in c. q. pleriqz. de iur. ec. q. dolus non det casu prectus: nec incidat in prectus si epore scierat re plus valere et venditor ignorabat: quod si foro aie tenetur restituere quod plus valebat: quod egit in iusticia naturalis decipiendo: proximur salte re ipsa in precio.

4 Quid aut si vterqz fuit ignorans: sed re ipsa venit deceptio i precio: an superueniente scia tenetur restituere illud: quo alius fuit deceptus? Donec exemplum. Quidam simplet by lapidem pecciosus: quod vitreum esse credit. Item ille qui emit sibi credit esse vitreus. Quid iur? Quidam dicit: quod emes in aliquo si tenetur ad restitutionem: quod per emptione bona fide facta: talem lapide acquisit. Sed Panor. credit quod tenetur ad restitutionem si a principio emisit per vero valore: si illu sciuisset. Secus si illa rem non emisit pro illo precio: quod tamen restituere re si alter vellet restituere precium: et quo non vult supplere iustus precium. ar. bonus in l. in fundo. ff. de rei ven. et in l. si quis cum aliter. ff. de ver. ob. ubi parificatur deceptio re ipsa et ex proposito. Et propter hoc Bar. in d. l. si quis querit. Dicit in instrumeto vendidit dedit tamen pro tanto: et illud quod plus valens dedit et donavit. An propter hoc cessabit remediū. d. l. si quis. et remediū. l. si. C. de rescin. ven. que loquitur de deceptioe ex proposito: Bar. ff. q. si ueditor sciebat valore rei: tunc per talia verba cessat remedia dictarū legū. Sed si hoc ignorabat: tunc per talia verba habebat animum donandi nisi modicu. vt. l. si libertus. ff. de oper. li. et l. b. adiectione: de ver. sig. Et ideo si quantitas est magna: apparerit quod in hoc prectu

donationis est lesus: et sic habebit remediū dictarum legū. Et Bar. dat cautelam: vt in instrumeto bicatur. Et illud quod plus valet: siue quantitas modica: siue immodica dedit et donavit et. vel renūciat beneficio. d. l. ij. et si iur. quod tantumdem imponat.

5 Sed an remediū. d. l. si quis. possit renūciari. s. exceptioi doli: qui dolus est in re ipsa ff. Bar. vbi. s. q. sic. non tamē propter hoc putat quod sufficiat simplr renūciare exceptioni doli: nisi exprimat quod renūciat beneficio. d. l. si quis. vel palia verba quod tantumdem ponet. nā ille renūciare est dōare. vt. l. si quis delegauerit. ff. de noua. Et sic ad modicu quantitate refert.

6 **Additio.** Nota etiam pro predicto: cum declaratio: quod deceptio recipiatur et ex proposito equitatis: quod deceptio re ipsa pignit ultra dimidia. Secus aut si citra dimidia iusti peccii iterueniat deceptio: tunc tamen si foro prectioso et cetero asstico: quod in foro aie non tenetur restituere quod habuit. Si vero ultra dimidia tūci of foro restituere obligat. Et s. Panor. l. c. in ciuitate de vfar. iura canonica imittit dea deceptioe vsqz ad dimidia iusti peccii: debet intelligi quod deceptio venit re ipsa. Sed vbi dolus dat casu prectus vel incidit in prectum: tunc de illud restituere: quod non est verisilic: quod ius canonice iusticiā spūs sancti pōdit. vt. l. c. si quis obiacon. l. d. appobit hanc deceptioe dolo facta. Si aut iterueniat deceptio ex proposito: si ultra dimidia: tūci of foro restituere obligat: et sic verificat quod dictu est. l. q. deceptio ex proposito et re ipsa piteat. Si vero deceptio ex proposito sit citra dimidia: tūci foro prectioso restituere non obligatur. Secus vero in foro ecclesie asstico et si foro aie. si sit quid notabile. vide d. hoc. q. v. supra. i. s. rrrj.

7 **Finis.** Et per predicta appet so. de alia. q. quā potest Arch. ff. Donec: creditor iure fecit publicas donatōes. c. florenoz: quod nihil inde spera bā bere: vel ne incurret aliqd dānu: vtrum post hanc donatōem possunt aliquid de bonis dei inuenire: vel ab alio oblati recipere: et si accipiunt teneat eidem restituere: Dicedum quod possunt recipere et retinere. De ratōe eim: donantis est liberalis et voluntaria translatio: quod non pūgit in cāu posito. Et ideo sibi licebit satisfacere de bonis illius inuenitis: quoadmodum si alijs dānicatis quasi non donasset.

8 **Primum** licet aliquid vedere plusquā va

20

leat. fm Tho. scda scde. q. lxxvij. q. carius vendere vel vilius emere rem qz valeat: est in iustum: nisi res que veditur cedat in detrimētum veditoris: qui multū re illa indiget. nā in tali cāu iustus precii ē: vt nō solū respiciatur ad rem que veditur: sed etiam ad dānum: qd venditor: incurrit ex venditōe: et scilicet potest vendere plus qz valeat fm se: quāuis nō vendatur plus qz valeat ipsi venditori. Ad si emptor iuuctur ex re quā emit: sed venditor non dānificatur: carēdo re illa: non debet eaz superuendere: qz utilitas que alteri accersit: non ē ex vendente: sed ex conditione emētis: nullus autēz debet vendere alteri qd non ē suum. Quod autē dicitur qz licitū ē contrauentibus se decipere vsqz ad dimidiū iusti precij. sic fm Inno. in. c. in civitate. de vsur. qz illud procedit iure fori: nō iure poli. et quo ad deum nō procedit: sed ius positiuū voluit dare actionē pro modica lesione in odijz lituz: sed solum quando est magnus excessus: puta quando aliquis ē deceptus vltra dimidiāz iusti precij. Emitur autēz scđūdm Azo. res minus dimidiū iusti precij: si res valet decem et veditur pro quinqz minus vno denario: et sic decipitur veditor. Si autē valet decem et ematur pro quidez et vno denario: deceptio ē vltra dimidiū iusti precij: et sic dāpatur emptor. Alij dicunt qz tūc ē deceptio vltra dimidiāz iusti precij: quando res valet decē emitur pro. xij. Sed prima sentētia ē verior: scđūdm Hosti. et Ber. in. c. cū causa. extra eo. Idem Panoz. ibi dices qz fm aliā opinionē non eēt reperire casuz deceptōis in veditore. Nam si res valet decē oportet qz daretur pro nibilo vel pro minus: qd non eēt possibile. nā emptio eēt sine precio. Jus autem diuinum nihil impunitum relinquit. vnde scđūdm legem diuinā: illicitū reputatur: si in emptōe et venditōe nō sit obseruata equalitas iusticie et tenetur ille qui plus hz recōpensare ei qui dānificat: et si sit notabile dānuz. Ad ideo dico: qz iustum precii rerum: quandoqz non est pūctualiter determinatū: sed magis in quādā estimatōne consistit: ita qz modica additō vel diminitio nō ut tollere equalitatē iusticie. Ad predicta facit qd quidā dicit: qz ista equalitas iusticie hz quādā latitudinē et tres gradus. Primus dī pius. scds discretas. tertius vltimo rigidus. Verbi gra. Sunt due petie pāni

cliusdē bōitatis et expēlay: hāz tñ petiaz pp varia capita: circa illas a varijs varia estiatio fiet: et repient ipsi estiatoroz circa illas triplr variari. Quidā estiatū quālibz illaz pñj quagita ducatoz: et hic pōt dici gradus pius. Alij vero gnquagita cū dimidio: et talis pōt dici gradus discretus. Alij vero. li. et hic vocatur gradus rigidus. Et tñ omnia ista pūcia intra dictā equalitatē iusticie respiciēdē. Si autē vltra istam equalitatē aliquid vendat: si notabile ē: restitui debet: maxime si ex altero istorum quatuor pcedat. Primo si ex igno- rantia. Secdo si ex mētis lenitate aperta ul' psumpta. Tertio ex quacūqz magna egestate. Quarto ex quocūqz magna necessitate ad hoc pellenite. Et quibus comprehendī pōt: qz talis pētus non pcedit ex mera et gratuita voluntate. nam talis defraudatio in minus emēdo: ptra caritatē ē: licet ex vtriusqz partis cōsensu talis tractus pcedere videatur. nam fm phm. iij. etbi. Ignorātia et aliqualis co- actio excludunt voluntariū. Et hz hoc pōt intelligi id qd nōr do. An. in. d. c. qz pleriqz. et Panoz. ibi vbi facit discretiā. An emēs su- erit persona sagat vel ignorāz. vt primo cāu venditor plus tūc vendēs qz valeat: nō teneatur ad restitutōne. Secdo vero sic. Et plus dicit Panoz. in. c. cū cāz testi. qz si tā veditor qz emptor sciebāt naturā rei et valorē: tūc nul- luz subest peccatū: hz res sit vedita p maiori vel miori precio. Predicta itellige: cessate ma- gna necessitate et nō aliter vt dictū est.

Qtrum quis compelli possit ad venden- dum rem suam: fm Panoz. in. c. i. co. tit. fm cōmuniōe opi. qz aut quis exposuit rem suā venales: aut nō. Prio cāu in his que sūt necessaria ad vitā homis: pōt superior statu- ere iustum precii. Max interest superioris. put- dere utilitati subiectoz et republice. Et i istis debet intelligi. d. c. j. et iura filia. Et quo infert. Bal. in. l. j. C. de epi. au. qz cum vitā homi- nis nō possit duci sine veltimēto et sine ho- spicio: qz etiam in domibus aptis ad locan- dum: et in pānis potest statui certum precii. Et ita iam dudū actum fuit padue in domi- bus conducēdis per scholares. Nā quilibet domus apta fuit dscripta i certo libro. et dscrī- pta pēso annat. In alijs vero qz nō sūt necessa- ria ad vitā hz locū. l. dudū. C. de contraben- ēpti. et. l. nemo aternus. C. de iude. vbi habet

b

q̄ nemo p̄t p̄pelli ad vendendū rē suā: nec q̄s
pōt apponere p̄ciū rei alienē: sed q̄sq; in re sua
erit moderator: t̄ arbit. l. i. re mādata. G. mā.
t̄ in. d. l. dudū. Qd̄ est valde notabile. Et fac̄
q̄ in istis iocalib; t̄ gēmis t̄ huiusmodi que
non sunt necessaria ad vitā: s; potius ad pom
pam t̄ ornamentū: que appreciant cōter iū
affectionē hominū possit: vnusq; p̄ciū; pro
sue libitō voluntatis apponē. Sc̄do casu prin
cipali. s. cū q̄s rē suā nō exponit venalem. Et
tūc aut subest necessitas: t̄ p̄nt eruberātes cō
pelli ad vendēdū iusto p̄cio ea que sunt neces
saria ad vitā hoīs. Et sic seruat t̄pe caritlie: q̄
tunc oīa victualia debēt eē cōia. Ad hoc ter
cum gl. in. c. sicut h̄ij. xlvij. di. vbi p̄cludit: q̄
s; indigētib; agere p̄ diuites ad victualia cōi
canda: tū cū ip̄loratione iudicis vt p̄pellat.

10 **Q**uiz negociando licet aliqd̄ carius vēdē
q̄; sit emptū: s; s̄m tho. vbi supra: nihil p̄hi
bet licet ordinari ad aliq̄m finem necessariū
vel honestū. Et sic negociatio licita reddetur.
Sicut cū aliquis luc̄ moderatū q̄m negociā
do querit: ordiat ad domū sue sustentationē: vt
ad subueniendū indigētib;. aut etiā cūz aliq̄s
negociatōi intendit pp̄ publicā vtilitatē. ne. s.
res necessarie ad vitā patrie defint: t̄ luc̄ ex
p̄tit: non quasi finem: sed quasi stipendius sui
laboris. Et sic potest quis carius vendere q̄z
emit. Hoc tamē n̄ potest regulariter: nisi fue
rit mutatum p̄cium ratione forme: tempo
ris: vel loci: vt notat p̄. de. de. ancha. in. c. i. d̄
vsa. in. vj. Et inter mutationes forme vide
tur exp̄sse comprehendē: si quis emerit mer
ces in magna q̄titate: t̄ minutis vendat. So
lent enim res in magna q̄titate communiter
melioris foro vendi. Et p̄io hoc videtur facere
q̄d̄ dicit Criso. q̄ quicunq; rem comprat:
vt̄ integram t̄ immutatam vendendo lucrē
tur: ille est mercator: qui d̄ templo dei ēicitur.
Tamen ad hoc responder̄ A. stēn. s̄m Alexā.
angl. q̄ faciēda est vis in hoc q̄d̄ dicit rem
integram t̄ immutatam. Loquitur enim de
illo qui in negociando intendit lucrum tanq̄
finem vltimum t̄ cupit sine labore t̄ sollicitu
dine et auaricia diuitias congregare. Vnde
predictum verbum non habet locum in eo q̄
negociat pp̄ p̄pūā necessitatem: vel recipi
ce vtilitate: vel p̄mū pietatē. nec etiā eo q̄ vē
dit rē imutatā q̄; tū ad substantiā: mutatam tū
q̄tum ad locum: quia talis ratione laboris t̄

periculi: vel expensarum famulorum: vel apo
thecę t̄ huiusmōi: licite potest querere merce
dem: Nec etiā habet locum in eo qui in emen
do considerat empte rei periculum in seruan
do: quia potest deteriorari: vel cremari: vel sur
to perdi: talis enim potest mercedem querere
ratione incertitudinis euentus futuri t̄ suce
ptionis periculi. Vnde in emendo non ē cer
tus: vt̄ integram t̄ imutatam vendendo lucrē
tur. Et plus dicit archi. flo. Vnde mercator
emit aliquid pro. x. t̄ in eadem ciuitate vel do
mo absq; vlla traiectione mercium: vel mo
dica: t̄ sine aliqua melioratione rei empte
t̄ huiusmodi: vendit pro. xij. an hoc liceat: s; q̄
sic dūmodo iustum p̄cium non excedat.

Additio. Et predictis habes quis
ciendus de templo: q̄ aut est ille qui emit rez:
t̄ imutatam vendere intendit: vt̄ inducat cari
siam: aut quia emit in dānum reipublice: si
cut ille qui emit totum granum vel cottonū
t̄ huiusmodi: vt̄ postea vēdat suo mō. Vel ter
tio q̄n ponit finē suū in tali mercatōe: vt̄ dicit
A. stēn. talis ēicitus ē de templo. Nec dicta
v̄ba Crisostomi d̄bēt itelligi vt̄ iacet: al. s. oēs
mercatores essent statū dēmatōis. Aut. n. ibi
A. d. mercator: nūq; pōt d̄o placere. t̄ iō nullus
xp̄ianus d̄; eē mercator: aut si voluerit eē. p̄f
ciat d̄ tēplo. Itē. p̄. die. mercator: sū mēdicator
t̄ piurio eē n̄ pt̄ t̄. Que sit itelligat vt̄ verba
iacēt sūt falsa: t̄ iō itelligēda sunt vt̄ dictum ē.
Quid. n. si mēdicator: emit p̄tiā p̄ni vt̄ luc̄et
t̄ cū statū absq; alia traiectione vel mutatioe for
me: loci: vel t̄pis: vel vēdat cū aliquali lucro:
dicm: ne q̄ sit ēicitus d̄ tēplo: L. rē nō.
habēda. n. ē rō exp̄saz famuloz: pensionis
apothecę: ac ēt amissiois t̄pis ip̄sius merca
torū: t̄ alioz. Et exp̄cia teste videm: h̄ fieri
p̄ totū mūdū ēt a timoraz mēdatorib;. s̄. inis.

Ite pone: vis tibi libz vēdē. p. x. t̄ ego n̄
itēdo emere: nisi prius inueniā q̄ emit a me. p.
xij. t̄ postq; vendidū alteri: omo a te: t̄ do tibi
decē: t̄ tēno duos: an possis: t̄ cui teneoz: s;.
Ar. l. q̄ iustū p̄ciū rez n̄ p̄sistit i diuisibili: s; l
quādā latitudine: vt̄ d̄; ē. Itē si emēs libz. p.
x. eundē vendit. p. xij. iusto tū p̄cio: vt̄ quoti
die pigiti: n̄ vt̄ p̄dēnādus: animo si al. s. non
erat ēpitur: nisi p̄io certificat: d̄ lucrādo duo
fuisse: dūmodo vt̄ dictū ē: iustū p̄cium nō ex
cedat. de industria videt̄ laudandus.

5 Donec dedisti mihi librā uel uessē ut uen-
derem pro. r. uēdidi. p. xij. an possim tenere
illa duo: uel debeam tibi: uel emptori reddere:
res: qui. s. q. uēdenti sufficere debet lucrum
qđ inde cōsequitur: puta tātus pro libra. unde
iste medius uēdens: cum purū ministeriū ge-
rat primi tradētis qui sibi cōstituit certā mer-
cedē p. labore suo: quicquid superuēdit: totū tra-
dere ođ primo uēdenti: et nō cimenti: nisi forte
plus iusto p̄cio uēdidisset: qz tūc restituere te-
netur emptori: et nō primo uenditori.

14 **Q**uā uēditio reddatur iniusta, ppter defe-
ctum rei uēdite: uel etiā ppter laetem eius
bonitate: *fl.* fm Tho. scđa scđe. q. lxxvij. Cir-
ca rē que uēditur triplex defectus cōsiderari
pōt. Primus quidē fm spēs rei: ut puta si uē-
ditur auricalcū p. auro: aut uinū mitū aqua
pro puro. Secundus defectus ē fm quātitatem
pōderis uel mēsure: ut si quis utatur sciētē
officiēti pōdere uel mēsure. Tertius ē ex par-
te qualitatis: puta si aialifirmū uēdatur quasi
sanum. In his tribus cāibus: si quis uēditor
sciētē offenderit: fraudē cōmittit. et illicita ē
uēditio: et ad restitutōnē tenetur. Si uero eo
ignozāte aliquis predictorū defectuū in re uē-
dita fuerit: uēditor quidē non peccauit: tamē
cum ad eius noticiā puenierit: tenetur dānuū
recōpēsare ēptori. Et ex his p̄z q. illicitum ē
uēdere aurū uel argētum alchibnicū pro uer-
ro: qz non ē adeo purū sicut uerū: nec h̄z om-
nino easdē pprietates: sicut proprietatē leri-
ficādi: aut q. ualeat p̄tra certas ifirmitates et
huiusmodi. Si autē per alchimiā fieret uerū
aurū: non eēt illicitū uēdere pro uero: qz nihil
prohibet artē uti aliquibus naturalibus. cāis
ad p̄ducēdos naturales et ueros effectus. ut
dicit Aug. i. li. de tri. Vide de hoc *¶* Danor. i.
c. et uaz. de sor. ubi s̄z *¶* ldra. p̄cludit q. sci-
entia alchimiē nō ē. p̄hibita. et dicit q. in hoc
vna species nō trāsmutatur in aliā diuersam:
cū omnia metalla procedāt ex eodem fonte et
vno p̄cipio: u. ex sulphure et argēto uiuo.
S̄z ubi ē melior influētia astroz: ibi produci-
tur metallū preciosius. vñ p̄ influētiam astro-
rū: et cū lapidibus et cū herbis quibus insunt
multe uirtutes pōt nāltur vna spēs metalli
p̄uerti in aliā magis preciosam.

15 **E**t circa defectuz mēsure queritur. an et
culcentur tabernarij dātes mēsuras uini dimi-
nutas sc̄lz vsq; ad collū dolij: uel altcri? mē-

sure: cū hoc sit d̄ more tabernarioz: *fl.* Ar. s.
dicit q. nō excusant: qz emētes uēpiūtur: cuz
intēdant recipere plenā mēsuram. et p̄tra uo-
lūtatem ipsoz diminuit. Nec p̄suctudo excu-
sat que dicēda ē coruptellat: nisi hoc faciāt: ut
se seruēt indēnes: uel cū aliquo lucro et ratio-
nabili: ut q. al̄s nō lucraretur si plenas mēsu-
ras daret: qz oporteret preciiū augere: in quo
nō inueniēt ēptores: uel paucos. Sed uer-
te cāum: quid de mulieribus que fm mozē pa-
trie dant lanā uel linū ad nēdium uel filas. et
p̄putant filatū ad rationē. xij. vnciarū p. lib.
qñ hoc scit qui laborat illa filādo: si nō soluit
de. xij. vncijs nisi pro ualibz: *fl.* qui. s. q.
proprie hic non ē fraus: qz nō dēpiitur: cum
sciat sic debere solui: et sic intēgitur pactū cū a
p̄cipio sibi dāt opus. Sciētē eiz et p̄sciētē si
sit iniuria: quāuis turpis uideatur mos.

16 **C**irca defectū qualitatis querit: quid si quis
uendat equoz et post paucos dies morit: an
uēdes teneatur restituere preciiū: *fl.* *¶* Danor:
in. c. iniustū. de rērum p̄mu. post *Li.* dicit q.
aut morbus notus erat utriq; et non cōpēt
aliqđ remediū: qz sciētē et. Aut utraq; igno-
rabat: et tunc aut ēptor nō fuisse q. s̄ ēpturus
et p̄petit actio reddibitoria. Si uō al̄s emissz
et tūc p̄petit actio quāti minoris: nō autē ad
totū dānum. Aut sciebat alter tāti. Et si em-
pto: sibi p̄putetur ratioē predicta. Si uēditor
teneatur ad oē iteresse: qđ inde passus ē ēptor:
nō solū ad preciiū: ut i. L. iulianus. ff. d. ac. em-
nisi iteruenisset pactū: ut nō teneatur.

17 **S**ed quid si ēptor fuit minus diligens: *fl.*
Li. q. nihilominus tenet uēditor: qz h̄ ēptor
fuisse in quadā culpa uel negligētia: tñ uēdi-
tor fuit i dolo: qz nō patefecit uiciū: et uolus
p̄poderat c̄pe. ut in. L. itē si obstrux. ff. ad
l. aq. i. fo. an. tñ post alios dicit q. si equus
uēditus. j. tri dūm morit: et repit h̄re cor mar-
cidū: p̄sumēdū ē illū morbo ipe uēditōis ha-
buisse. et hoc p̄sumit ex p̄uitate t̄pis. De eo
āt qui uēdit equū p̄ morbofo et uimbrofo: et
alijs defectibz. uide. s. Arbitr. s. vj.

18 **Q**uero de qōne quotidiana. Vendidi tibi
fundū exp̄pressis cōsinibus et declarata men-
sura terre: puta diti q. erat duozū modioz:
nunc autē reperitur in maiori quātitate. an id
quod plus ē cedat uēditori uel emptori: *¶* U-
dra. cōcludit q. quādoq; loquēs uitur ter-
minis denotātibus certum numerū uel men-

furam: et agit ad supplementum quoniam scilicet exprimit conceptum suum: incipiendo a numero vel mensura. Quisq; vitur terminis denotantibus specie: seu copus: licet adiciat certum numerum vel mensuram. Et tunc illud quod est plus cedit emptori: quod hoc casu numerus: vel mensura videtur adiunctus loco demonstrationis. que si fit falsa: non viciat nec minuit id cui adijcitur. vt. l. falsa demonstratio. ff. de p. di. r. de. Exeplum secundum: vido tibi tale fundum: sic consumatum: qui est trium modiorum. Exeplum primum. vt vido tibi terram: quatuor modiorum in talibus personis. hec Panoz. in. c. per tuas. de dona. vel dic clarius quod aut precium taratur per modiam. et tunc emptor non plus poterit habere. Secus si precium non taratur per modiam: quod tunc totum habebit.

19 **Q**uoniam venditor teneat dicere viciu rei vendite: scilicet. fm Tho. vbi. s. venditor qui res viciosa exponit vendenda: et hoc ipso dat emptori damni vel periculi occasionem. Damni quidem: si propter huiusmodi viciu res sit minoris precij: et ipse de precio nihil minuit. Periculi autem: si propter huiusmodi viciu rei reddatur impeditus vel notius: puta si quis alicui vendat equum claudicantem pro veloci: vel domum ruinosa pro firma: vel cibum corruptum aut venenosum pro bono. vbi si huiusmodi vicia sint occulta: et venditor non detegat: est dolosa et illicita venditio: et venditor tenet ad damni recuperationem. Si vero viciu sit manifestu: puta cum equus sit monocus: vel vsus rei et si non spectat vni: potest contractum petere alij: et venditor propter huiusmodi viciu subtrahat de precio quantum oportet: non tenet ad manifestandum viciu rei: quod forte propter huiusmodi viciu emptor vellet plus subtrahi quod esset subtrahendum. vnde venditor potest licite facere: si subtrahat de precio quantum oportet: non tenet ad manifestandum viciu rei: quod forte propter huiusmodi viciu subtrahat de precio propter huiusmodi viciu. vt dictu est.

20 **Q**uid si aliquis portans merces ad locum: vbi scit multos sequi se cum silibus: quod si diceret non posset suas adeo care vendere: scilicet. h. Tho. vbi. s. Venditor qui vendit rem sine precium quod inuenit: non videtur contra iustitiam facere: si quod futurum est non dicit. Si in diceret: vel de precio subtraheret: abudationis esset virtutis: quantum ad hoc non videatur teneri ex debito iusticie.

21 **Q**uoniam quis intendens nocere alij: scribit litteram dirigendam alicui suo amico: admonens vt

emant multa de aliquo mercimonio: ut aromatis: lana et huiusmodi: quod erunt cara in futurum: quod nonit esse falsus: et permittit sibi cadere litteram a aliquo certo loco: vbi frequenter aliquis que odio huiusmodi peruenitur: vt ad inuentu legat: et talia emat: et multum inde perdat: et totum hoc sequitur: scilicet. Archi. si. q. talis mortaliter peccat: intendens primo suo nocere. non tamen tenetur satisfacere de damno: quod non dedit occasione damni efficaciter. extra de iniur. si culpa. non enim ita leuiter debuit credere. Et sibi imputet leuitatem suam: licet aliqui alij teneant quod talis tenetur restituere: vt recitat factus Bernardi. in tractatu restitutionu.

22 **S**ed verte casus de quodam casu qui accidit venetijs. Cum quidam magnus mercator litteras accepisset a patribus orientis: vt emerret aromata multa: quod futurum erat ut precium eorum multum crederet: quod inde transmitti non poterat ab illis partibus. Ille perfectam litteram dilacerauit: et in terram frustra proiecit: nihil alicui dicens intendens illud facere: de quo cautus reddebatur: Sed alius tenuis mercator littere illius frustra collegit: et in suis partibus coaptauit et legit. Quo facto: cum hoc a nullo sciretur: accessit ad omnes apothecas: que habent huiusmodi venalia: et certo precio emit. Quisq; mercator magnus iret ad emendum: inuenit omnia vendita. Interrogat de persona emptoris: miratur nesciens factum sed demum precepit. Sicque lucrum magnum quod ille sperabat ex huiusmodi emptore: alius sua industria sibi procurauit sine iniuria eius: nec sibi in aliquo tenebat. An autem in dicto casu ille recollegens frustra litteras: et postea legens peccauerit mortaliter: Respondeo qui. s. quod si talis legat vt sciat secreta eius: curiositas est. Si ut sibi prouideat: prouidentia humana est: nec peccatum. Qui libet eligere licitum est sibi accipere rem que habetur pro derelicta: cuiusmodi est talis littera.

23 **Q**uid de mercatoribus qui iter se perueniunt vt certo precio vendant: vel quod vnus solus tales merces vendat: scilicet. fm Post. pactu illicitu est. Et si littera siquis in ciuitate ipertraxit vt sibi solus vendere licet: quod siquis huiusmodi officiu exerceat: debet huiusmodi leges suis bonis et publicis et exilio perpetuo dinari. Si littera et procedentes puniri. i. officiales qui predicta peccant vel non puniunt: C. de mono. l. vna. vbi dicitur per illa. l. concludit prohibitum esse: ne quis exerceat mono-polium. l. singularis negociatione. quod accidit

cum aliqui inter se paciscuntur ne aliquem intruant in arte sua: nisi filios et nepotes: uel cum aliquo modo per pactum id facere nituntur: nisi soli commodum alicuius artis uel negotiationis faciant. Dicitur monopoliū a monos quod est unum et pola quod est uenditio, uel a monos quod est unus et polis quod est ciuitas. Inde monopoliū idest vnica negociatio in ciuitate et per hoc uenta. Ideo monopoliū dicitur qui solus uult esse in ciuitate uenditor: uel emptor. Prohibetur etiam illud pactum: quod iter se faciunt uendentes uel negociatores: nisi certo precio uendat. Idem in balneatoribus: si conueniant ne aliter balneent: quod cum ea mercede quam statuunt. Idem in locatoribus rerum uel operarum suarum: maxime in scriptoribus si paciscuntur: ne opus ab altero incobatum: alius consumet. Debet igitur esse cuiuslibet libera facultas in emendo et uendendo: uel locando et conducendo: et circa precium et circa mercedem. Sed nec ordini ciuitatis grandia precia licet statuere uel tarare. ff. ad. l. iul. de anno. l. vlti. hoc d. 30. Predicta tamen intellige et dicta. l. vnica fm. Inno. in. c. significate. b. pig. qui fraudulenter hoc faciunt et in danum rei publice. Secus ergo si aliqua cōitas p bono publico ordinaretur: quod vnus solus uenderet panem uel uinum uel sal et huiusmodi: et tale lucrum applicaretur cōitati: tunc enim sine dubio liceret ut quotidie uidemus fieri in ciuitatibus et alijs locis. Et hoc non quia quotidiana. Item postquam exposuit quis frumentum uel aliam rem uenale in foro: potest compelli ut amplius illam rem ad domum portare non possit: quousque illam uendat. l. nemo. la. ij. C. de iudicis. Item pro fertilitate in cōmuni habenda et caristia uitanda: potest statui quod quilibet mercator: teneatur ire uel mittere ad alienas partes ad emendum granum in cōmuni uendendum: et quilibet potest compelli ad hoc mutare pecuniam. l. unica. C. ut ne li. in compera. sp. fe. et. li. r. et ibi glo. Item potest statui ne quis ultra indigentiam suam emat ne alijs res cariores uel in cōmoditatem habere reddat. l. j. C. de epi. audi.

24 Quid de his qui quouis modo faciunt ut anno carius uendatur: puta ipedientes: uel impediri faciendo: uel detinendo naues: uel nauas annonam conducetes? Dicitur teneantur ad restitutionem: ut ponant eam in bono foro: ac si

ille naues uenissent: et grauius puniatur scilicet pena. x. aureorum. l. ij. ff. ad. l. uel. de anno. et etiam copozaliter. l. anonā. ff. de extrao. cri. Idem in illo qui facit munitione bladoz: ut emedo omnem quantitatem bladoz que inueniri possit: et conseruado ut teporibus minus fructuosus carius uendi possit. d. l. annonaz. Rusticis autem blada ad ciuitatem conducētibz bene licet emere in grosso: ad huc finez ne ipsi diu stantes ad uendendum ad minutum subducantur ab operibus rusticis. l. ij. ff. de nudi. Et non solum est prohibita congregatio grani: ut postea carius uedatur: sed etiam de quibuscuqz speciebus: uel materialibus per tinētibus ad uictum: uel ad quēcunqz usum per ipsos solum uendēdis in caristiaz reipublice. ut. d. l. unica. Qui ergo dat arras in emptionem omnium aromatum ciuitatis: ut ipse postea carius uendat: cum presciuerit naues conducentes fore sumersas dicitur facere monopoliū: et incidit in dictam penam. d. l. unice. Et tales tepore necessitatis et carislie possunt cogi ut etiam minus iusto precio uendat. l. ij. §. cum in eadē. ff. ad. l. ro. de iac.

25 Quid de illis qui nec uedere nec emere non uerunt: nisi cum mēdacijs periuurys et iuramentis: ff. fm. Kai. quoniam causa decipendi periuurant: uel mentuntur sciēter: peccant mortaliter: et tenentur ad restitutionem. In quatuor de ceperunt proximum. Et dicit glo. Kai. non distinguitur utz deceperit in modico: uel in magno: hoc tamen intellige quo ad piuria et iuramenta: quod falsum sciēter iurauit. Quo uero ad mendacia sine iuramento distingue: quod si in modico lesit proximum quem in multo non lesisset: mortale non dicitur iudicari. Si autem in multo proximum danificauit: uel in modico cum praua intentione: puta quod etiam in multo lesisset si potuisset: tunc in utroque casu mortale est. Si autem quis ignoranter dicit falsus: credens dicere uerum: uel est sciēter: non intendens nocere proximo: sed se indētem seruare: nec propter hoc reus amplius obito superuēdit: tale mendacium potest dici ueniale. Et de huiusmodi iuramentis. vid. j. Jurare. §. iij. et j. Ad dēdaciū. §. iij. et. iij. §. sequētibz.

26 Quidlibet homo uel proprius filius possit uendere: ff. no. nisi solus: quod pater potest uedere filium necessitate famis urgente. l. j. et. ij. C. de pauperibus. dist. Ita tamen quod si restituitur emptor

ri precii: sine a filio: sine ab alio quocumque: et quoad cuius ipse in ignominiam perveniat. In nullo autem alio casu licet patri filium vendere. Ad patri vero etiam virgine necessitate famis: non licet vendere filium: nec etiam maritus co. cau. potest vendere uxorem: quia vir: non est in potestate viri: sicut filius in potestate patris. Item liber homo efficit servus si patiatur se vendi ad precium participandum. Insuper. de iur. perso. §. servus. Addit etiam Archid. §. christiani non possunt redigi in servitutem ratione belli: vel etiam capti non possunt licite emi in servos: vel empti vendi: et ab alijs emi. Sed bene infidelis redigitur in servitutem: et emi possunt et vendi: capti in bello iustis: si postea efficiantur christianis: non tamen liberantur ex hoc a servitute: quavis sit pius hoc facere.

27 **Q**uibus vasa sacra possunt vendi: et propter necessitatem possunt vendi in eadem forma alteri ecclesie. L. sancimus. la. j. c. de sac. sanc. eccle. Sed contracta possunt vendi cuiuscumque. de consue. di. j. ligna. r. q. ij. boc usus.

Emunitas ecclesie. j.

Quoniam emunitatem habet ecclesia consecrata: et sicut in Rai. habet primo: ut nullus inde per vim extrahatur nisi in casibus quos habes. j. c. prolixo. j. responsio. Item ea que in ecclesia posita sunt: nec per vim: nec per furtum sunt auferenda: aliter sacrilegium committitur. xvij. q. iij. quisquis. Item quod nullus mortuus in ecclesia sepelitur: nisi episcopus: abbas: aut digni presbyteri: aut etiam fideles laici. xij. q. ij. nullus. Ad intelliguntur quidam de laicis qui miracula faciunt: vel de fidelibus in dignitate constituto: sicut comite et rege sicut Host. qui dicit quod sic de facto servatur: huiusmodi ibi intelligit generaliter de omni fidelibus laico. i. de omni christiano. Sed primus iur. personam tertium. Si enim voluisset intelligere de omni christiano: non erat necessarium exprimere episcopos: abbates et alios. Item quod in seculari habitaculo decetero non pueratur. de sc. di. j. ligna. et extra de re. do. ad h. Item nec vasa ecclesiastica: nec cortine: nec cetera ornamenta debet pollui cuiusvis ministerii: vel alijs secularibus usus. Dicit tamen glo. in Rai. quod si legatus apostolicus sedis: vel episcopus vel archiepiscopus recipitur ab episcopo: vel monasterio: bene posset ornari domus ecclesiastica in qua recipitur cortinis et ornamentis ecclesie. Item quod non possunt vendi propter

aliquam necessitatem. ut in auctentico dicitur. et empti. §. et quoniam. col. ix. Item quod in ea placita secularia non sunt facienda: et omnis sententia: et processus ois iudicis secularis ipso facto corruit. de iur. ec. de dec. li. vi.

Quoniam autem in domo ecclesie sine late teneantur. et Panoz. l. c. j. extra co. dicit quod huius iudex non debeat facere: si tamen facit credo valere processus: quod cum dicta constitutio sit penalis: non debet extendi. Et intelligo quod in domo ecclesie non debet iudex secularis ius reddere: quoniam propria auctoritate: quasi ex iure publico eligit ibi mansiones. Secus autem puto ubi habet illas domus producta ab ecclesia vel gratis processus. hec Panoz.

Quid de proutibus inuitis in ecclesia: nunc quid valeant. et glo. in d. c. de dec. et non debet fieri: et qui faciunt peccant. tamen contractus tenent. nam cum tantum processus et senectias iudicum irritet: et penalis sit constitutio: pena non extendam. Item non sicut ibi placuit. et glo. ibi dicit quod hoc est contra universitates italicas: que frequenter faciunt in ecclesijs talia placenta. Item prohibetur ne in ecclesijs et cimiterijs fiat leditio: et clamatores: ipse unus iustitatus: et quarumlibet societatum prentiones: negociationes: et precipue nudinarum: aut forma cuiuscumque tumultus ac strepitus iudiciorum secularium. Et glo. in verbo secularium dicit. ecclesiastica ergo iudicia ibi tractari possunt.

Quid autem de uidentibus cademas in ecclesia: Archid. f. dicit quod clerici vel religiosi quod hoc faciunt principaliter ad satisfaciendum devotioni fidelium: excusari possunt. Si autem ad cupiditatem et lucrum principaliter: non videtur posse excusari a lucro eis prohibito talis negociationis. Et precipue in tali loco. Sicut nec sacerdotes ueteris testamenti: in his que uidebant in repleto. Et cum predicto quavis consulendum sit quod lucrum faciunt in huiusmodi pauperibus erogetur: non tamen hoc videtur esse de necessitate. Et ratio est: quia datio et receptio pecunie in huiusmodi: de se non est prohibita. Sed actus negociandi non simpliciter sed in tali loco: tunc persona: vel sine: huiusmodi contractum dicunt. Non tamen inuenio aliquod ius: vel doc. solentis hoc expresse dicentis. f. quod de necessitate sit pauperibus datum.

Quibus ecclesia non consecrata habeat predictas emunitates. et Panoz. in. c. ecclesie. e. ti. dicit quod sic. de quo uide. §. Absolutio. f. §. ij. Item dicit de ecclesia interdicta. ut gaudeat

privilegio eodē. Idē de cimiterio. Itē laici in choro esse non debēt. in panor. in. c. j. de vi. et ho. de. dicit q. hoc nō est privilegiū clericorū: sed vt psallentes non impediatur.

5 **¶** An autē priuata oratoria gaudeat eadē immunitate: vide. s. Absolo. j. §. iij.

6 **¶** Quid si possessio aliqua: siue domus tenebatur albergū facē alicui: et ipsa postea puenit ad eccl'as: s. in Post. eccl'as tenebit: aut rei seruiciū exhibē: aut ipas possessionē vendere.

7 **¶** Que emunitas psonarū eccl'e: et quā emunitatē habeat pdia eccl'e: videbit i locis suis.

8 **¶** Que pena violantū emunitatē eccl'e: s. Hof. Qui aliquo mō eccl'as violat: seu psonas: seu ab ipsis rapiunt violētē: seu vsurpāt bona ipsarū: sacrilegiū pmittūt: et excoicandi sunt: i certis vtro casib⁹ sunt ipso iure: vt inē diarius et effractor eccl'e: vt dictū est. s. Absolutio. j. Violator vero eccl'astice libertatis excoicatus est ipso iure.

9 **¶** Nā dicit fieri q. libertatē eccl'e: Dic quo tēns tollitur: vel minuitur libertas eccl'e: etiā particularis: quā v3 libertas talis non minus est eccl'e particularis: s. est et generalis aliarū: vt in c. j. eo. ti. li. vj. Et ex hoc p3 q. q. turbat iurisdictionē vnius ordinarij eccl'astice: turbat libertatem eccl'e et dē facere iniuriā eccl'e vniuersali. Et ex his deciditur alia questio: que fuit de facto de quodam statuto: quo cauebatur q. nullus psumeret allegare q. ppositioem prateñ. eccl'ie non haberet iurisdictionem quasi epalem in loco. Dicitur q. est contra libertatem eccl'ie. nam per tale statutū violatur libertas episcopi dioecesis: qui in spiritali iurisdictione fundat intentionem de iure cōi in tota dioecesi. trv. dif. perlectis. Est etiam violatio libertatis eccl'astice: si laici disponūt auctori vabuliter in aliquo de rebus eccl'e. vt in. c. bñ. xvi. di. 2. c. eccl'as sancte marie. de pñi. Et sic p̄sultit 2 ap. de casti.

10 **¶** Sed quid si eccl'ie particulari: vel alicui speciali ordini competat aliq. particulare privilegium: et istud violetur: Pone exemplum de privilegio cisterciensis. de quo de rescrip. cum ordinem. vnde si aliquis delegatus apostolicus urget cistercienses ad respondendum coram se per rescriptum: non faciens de eorum ordine mentionem: an faciat contra libertates eccl'ie: s. q. non. Nam hoc casu oportet q.

citatus alleget privilegium suū. forte. emineat gabitur eē cisterciensem. Et est verum sic intellectū: qd tenetur docere de his que sunt facti. Et hoc nisi sit notorium. de hoc tñ vide. j. Exemptus. in prin. Et ex predictis p̄clude q. fit contra libertatem eccl'ie quicūq. violatur privilegium concessum super generali libertate eccl'e. Et hoc siue violatur quo ad omnes eccl'ias: siue clericos: siue quo ad vnā eccl'as v3 clericū: q. oēs eccl'e sunt vna. xxvij. q. j. loquitur. Sec⁹ de libertate particularis eccl'e. i. non p̄petenti generali eccl'ie.

Immunitas. ij. s. fugiens
desiam. Nullus ad eccl'ias fugiens
inde per vum extrahi d3: p̄terq3 in quibusdā
casibus. Primo si ille q. fugit ad eccl'am sit
publicus latro. Publicus latro s'm panor. i.
c. inter alia. extra eo. dicitur qui palam et pu
blice furatur. vt sunt isti p̄rater: vel qui publi
ce stant in stratis: vel qui stant in arce: vel ca
stris. et derobant transeuntes. Secundo si sit
nocturnus populator: agroꝝ: qui dē ille qui
obfidet stratam publicam derobando transeū
tes. Et differt a publico: q. iste clandestine fu
ratur: et in nocte segetes destruit dum i se ab
scondit et iacet et latet: vel qui p̄ter homici
dia et rapinas que facit in stratis p̄burit et de
struit agros illoꝝ qui ei non seruiunt. Iti at
duo casus p̄cipue excipiuntur s'm Jo. an. q. d.
alijs p̄sumit q. non insidiosus hoc fecerint. hoc
est q. nō ex p̄posito prius deliberato: sicut in
istis p̄sumit. Et h3 leges plures personas ex
cipiant: p̄ ius canonicū in hac p̄te legib⁹ de
rogatum ē. vt in. d. c. inter alia.

¶ Quid si quis in eccl'a p̄misit maleficium: sperans se ab eccl'a defendi: qd semp p̄sumit nisi p̄m p̄betur: an debeat per eccl'am defendi: s. Panor. in. c. immunitatē. et eo. dicit q. nō. Et dicit q. ille ter. loquitur d. delicto i eccl'ia p̄misso. dictū vero. c. inter alia. loquitur generaliter de delicto. et eccl'as p̄misso.

¶ Quid autē si delinques in eccl'a: ibi non deliquit eo aīo vt descenderet ab eccl'a: nunquid excludetur ab hac emunitate: s. Posti. dicit q. p̄sumptio iuris et de iure v3 p̄tra deliquit in eccl'a. tñ p̄cludit q. si posset p̄stare q. nō ē p̄posito p̄pter inimicitias: sed vrbis no uter ortis homicidium ibi cōmiserit: q. tunc habebit hanc emunitatem. Et p̄sumitur ille

no

animus: ex quo nō habebat eū. offenso inimi-
citas. Et cum hoc dicto trāseunt cōiter hoc.

31 **Q**uid si nō homicidiū vel mēbroꝝ mutila-
tionē: s; alta delicta i eccl'a q; pmissit: nunquid
habebit hāc emunitatē? **R.** **P**an. i. d. c. imuni-
tatem. dicit q; in oib; delictis grauib; locū h;.
d. c. imunitatē. puta: q; n̄ gaudebit emunitate:
tū pp idēitatē rōis: tū pp rōes q; pōnū: q; sit
generales ad oīa delicta: saltē enormia.

4 **Q**uid si stans ē cimiterium trahit euz qui
stat itus p ptem mātellē: que manet exteriꝝ:
an dicatur offendere ecclēsie imunitatem? **R.**
Vin. in. c. si. c. ti. t; q; sic. Nā t; q; traheret cle-
ricum sic: incideret in canonicm. Secus tū h;
Bof. si volētem de loco imunitatis trahat
cum ad mortem: vel aliam penam corporāle cō-
denat. **R.** d. q; canon solam violētiam condē-
nat. S; volēt nō sit iniuria tē. **I**dē panoz.

5 **Q**uid si cōtra in loco imunitatis percutiat
enormiter crētem ē illū locū: an habeat locuz
d. c. si. **R.** **P**anoz. in. d. c. si. dicit se credere q;
sic: q; delictū fuit pncipiatus; i ecclēsia: licet ali-
bi psummatum.

6 **P**one aliq; cepit aliqūē p psonā i platea
t; portauit eū ē plateā: t; ibi percussit eū: an pu-
niat tāq; pcutiēs i platea? **R.** **B**ar. i. l. qd ait:
ff. de adul. pcludit q; nō. t; ibi dicit q; qñq; in
spiciat incitiū quo ad locū: t; quo ad tps: t; qñ/
q; spiciat finis. nā qñ incitiū t; finis sunt illicita:
tunc spiciat finē: t; hoc fauore rei: ne b; viro/
q; puniat. S; qñ pncipiū ē licitū t; h; cām lici-
tam: tū illud pncipiū spiciamus. p hoc facit
optime. l. qui cum maior. ff. d. bo. li. Et p hoc
soluitur predicta questio: t; hec sequēs. **P**o-
ne aliq; istitauit aliqūē in platea: t; fugauit eū
vsq; ē plateā: t; ibi eū percussit: non videtur cū
pcutere in platea. Sed pone alium casū. Sta-
tuto cauet q; quis possit offendere aliū ingredie-
tem possessionē suam: in ipsa possessione sine
pena. **A**d aggredior vnū ingrediente posses-
sionē meā: t; cū fugientē psequor ē posses-
sionem meā: t; ibi cū pcutio. **L**icet licite pcutio:
seu occido. **D**iuus rō est: q; incitium fuit
licitus. **E**ne menti predicta. **B** **V**in. i. d. l. qd
ait. vbi etiam et illa. l. infer. q; in maleficijs
dē incontinenti fieri: qd sit vno impetu. h; du-
ret per bonas illa rira.

7 **Q**uid de eo qui existens in ecclēsia manda-
uit delictum alibi pmitti. vel ē: existens extra
ecclēiam mandauit delictum in ecclēsia pmitti:

an gaudeat immunitate secuto delicto ad ec-
clēsiā confugiens? **H**ec questio depēdet ab
illa. vbi dicatur delinquere mandator: an i lo-
co vbi mandauit: an vero vbi delictus fuit cō-
summatum? **T**er. in de. pastoralis. de re iudi. lū-
cta glo. videtur inuere: q; v; delictum pmittē
vbi fuit secutum.

Quā autē p fugiens ad ecclēas exceptis predi-
ctis casibus psequat. p̄sus remissione delicti:
R. **P**anoz. in. d. c. inter alia. dicit q; nō. Sed
psequat pncipaliter duo. **P**riō vt inde n̄ pos-
sit trahi violētē. **S**ecō. vt non possit āplius
de illo delicto dānari ad mortē: vel ad aliā pe-
nam corporis afflictiuā. **P**riō ergo dānari pe-
cunialr: vel aliter q; in psonā. **A**d hoc. c. cō-
stitutus. r. vi. q. iiii. vbi dicitur q; fugientes
ad ecclēiam sunt ab oī toznetōꝝ genere securi.
Contra eos tū ē dum sunt in ecclēsia: potest
agi non solum ciuilitē: sed etiaz criminaliter
fm **P**anoz. ibi dūmodo non sequatur pena
corporis afflictiuā. **P**oterit ergo puniri ad oēs
penam p̄ter corporalem: t; si nō p̄d̄ satisfi-
cere: seruiet ei in p̄ceptum quem lesit. **S**ed
qualiter mādabitur executioni illa pena t; quo
modo procedetur contra istum ex quo est in
ecclēsia? **D**ic q; poterit exire ecclēsiā. nam ex
solo confugere ad ecclēsiā consequitur emu-
nitas. vt in. d. c. consulumus. t; vbi tunc re-
tur de violentia: debent p̄lati recipere cau-
tionem idoneam: vel iuratorum de vita eius
q; membris saluandis. **S**i vero nullo modo
vult exire de ecclēsia forte timēs tyrānidēz in-
dicis secularis: dic q; nullo modo d; extrahi p
iudicem: vel alium: per ter. qui inuit: q; nullo
mō extrahi debet. tū si ipse non vult p̄tere:
p̄d̄ p̄stituerē p̄curatorem.

Quā autē h; imunitas sit concessa clericis t;
religiosis: vt non possint per iudicem. p̄puz
in eccl'a arceri: seu violētē extrahi? **R.** **P**an-
in. d. c. inter alia. dicit q; salua meliori delibe-
ratione: h; imunitas non h; locuz in eis: si iu-
det eccl'asticus cā discipline vult eos in eccl'a
arere vel extrahere vt duci faciat ad carcerē:
hoc p̄batur ap̄ssima rōne p̄sertim in reli-
giosis: q; raro aut nūq; exeat claustr; monaste-
rii. nam fm regulam eoz t; iura cōia p̄t per
eoz superiores in monasterio arceri: vberba
ri t; incarcerari. **E**t si op̄ ē de monasterio ex-
pelli t; in alijs monasterijs artiorib; intrudē
vt in. c. vniuersitatis. de sen. et; q; **R.** **V**in. d. l. qd

10 **Q**uid si quis dimisit maleficiū in vna ecclesia: nunquid defendetur p̄fugiens ad alias? *fl.* *fm.* *ŷ. q.* non: q̄ cuz vna sit eccl'a in toto orbe: h̄ multe sūt p̄ticulares ecclesie: qui iniuriā facit vni: facit & omnibus. licet forte de p̄fucudine ap̄d aliquos aliter obseruetur: forte putantes q̄ sicut minor: vti p̄uilegio suo p̄ aliu minorem: ita vna ecclesia p̄ aliam.

11 **Q**uā autē p̄fugiens ad eccl'iam p̄ debito gaudeat hac inuitate? *fl.* *p̄danor.* vbi. s. dicit q̄ sic: per ter. ibi: vbi p̄hibetur generaliter c̄bi de ecclesia inuitus. Et circa hanc materiā: cū queritur: an ecclesia p̄stet inuitatem confugientibus ad eam. *p̄danor.* vbi. s. post *Li.* in. l. p̄nti. *C.* de his qui ad eccl'ia p̄fug. distinguit q̄ aut ille q̄ p̄fugit ad ecclesiam non ē catholicius: & sic non iuuatur p̄ ecclesiam. vt. l. j. *C.* d. his qui ad eccl'ia p̄fug. Aut ec catholicius: & tunc aut deliquit in ecclesia: aut c̄. Si in ecclesia: tunc non iuuatur nisi vt. s. dictum ē. Aut deliquit c̄ eccl'iam: & tunc: an liber vel seruus. Si seruus: aut fugit p̄ magnā atrocitatem dñi qui ad mortem eius saggit: & tūc h̄ locuz in fsi. de his qui sunt sui vel ali. iur. hoc est q̄ p̄iuguis succurrit seruo q̄ dicatur in. d. c. inter alia. Nam non redditur dño: sicut dicit l. d. c. inter. Sed equo eius scuita est intollerabilis: est cogēdus seruu vendere. Ex p̄dit enim re publice nequis re sua male vtatur. Aut fugit p̄ dñi modicam scuitiam: & tūc h̄ locum qd̄ dicit in. d. c. iter. l. q̄ p̄stata a dño cautōe de impunitate: si nō velit exire: inuitus extrahitur. Aut fugit sū aliqua dñi scuitia: & tunc aut sine delicto: & idem dicendum vt. s. dictus est nūc. Aut p̄pter delictū. Et si modicū deliquit p̄ dñm: vt q̄ forte sarripuit vnā mēsurā vini: vel quid sit e. & tunc h̄ locum qd̄ dictum est. Aut fugit seruus propter delictum non facile: & tunc aut timet puniri a domino suo: aut ab alio. Si timet a domino puniri: fiet sibi restitutio p̄stata cautione de impunitate: de qua in. d. c. iter. Si vero timet puniri ab alio: puta a iudice: & tunc idem dicendum est in eo qd̄ i libero. Aut queritur de libero homine & tunc: aut fugit propter debitum. aut p̄pter delictum. Si propter debitum: aut fugit p̄pter debitum tributoꝝ: aut propter aliud debituz. Si p̄pter tributum. s. debitum principi *p̄de.* vt refert *Li.* videtur in hoc dicere q̄ debitoꝝ res tributoꝝ non extrahuntur de ecclesia: s̄

ibi citabuntur. & si defendent se: bene quidem: alioquin procedetur ad missionem in possessionem bonoꝝ. Et ita intelligitur autē. d. mā. prin. s. publicoꝝ. colla. ii. qd̄ *p̄danor.* placet: quia non potuit imperator: per ius suum nouissimum p̄iudicare inuitatē ecclesie: per canones concessit. Aut fugit propter aliud debitum: & tunc *fm.* omnes non debet extrahi inuitus. Si autem liber homo fugit. p̄pter dñi c̄tum. dic vt dictum est. s. s. viij.

Quid autē si de facto fugiens ad ecclesiam fuit inde per violentiam extractus indubite? *fl.* *p̄danor.* vbi. s. *fm.* *Bar.* in. d. l. p̄nti. putat q̄ de iure petere possit vt restitatur p̄nti libertati: cū ea sit de facto priuatus. hoc ap̄tissime p̄batur in. c. miroꝝ. xvij. q. iij. vbi dicit q̄ eccl'a d̄z per excoicationem compellere extrahentem ad restitutionem: ac etiam interdicens: ne a tota domo sua recipiantur oblationes: & hoc procedit etiā in extrahente seruo: nec curat dñs restitutione: licet nunc velit prestare iuramentum de impunitate. debz. n. inuorie ecclesie satisfieri. nā iuramentuz d̄z p̄stari ante extractionem & non postea.

Quis autē p̄uidebit ei de expensis? *fl.* *p̄danor.* vbi. s. post archi. & *Dgo.* distinguit q̄ aut ille h̄ p̄prium: & tūc faciet sibi expensas. Aut nihil h̄: & d̄z laborare & victū manib⁹ querē. Aut neutꝝ p̄t: & tūc eccl'a p̄uidebit ei tāq̄ paupi. Et talis non soluz non est extrahēdus sed nec molestandus: nec vestis: nec victualia denegari. d. l. presentī. Hāc autem libertates habet confugiens ad ecclesiam: & non tñ itra ecclesiam: sed etiam extra. j. rrr. passus. xvij. q. iij. quisquis. r. c. diffiniuit. Et si eccl'ia maior ē. j. xl. passus. xvij. q. iij. sicut antiquitus: vt ad requisita nature debitis exeat locis: ita tñ q̄ non accedat ad alias domos. s. extraneas. vt in. d. c. diffiniuit. Hoc vero p̄uilegium. rrr. passus non hnt capelle que sunt. j. ābituz muroꝝ in castris. vt in. d. c. quisquis. Et hoc p̄ p̄rauitatē loci. *p̄passus* est *fm.* *Jfi* doꝝ: vt dicit glo. i. d. c. licet. ē mēsurā. v. pedum. pes āt est mēsurā. rrv. digitoz.

Quā defendetur cōfugiens ad palatuz ep̄i? *Inno.* refert quosdam tenere q̄ sic. p. d. c. cōstituiunt. & glo. ibi idem tenet: etiā si domus ep̄i sit c̄ illos passus. qd̄ placet p̄danor. nā videmus in simili q̄ familia ep̄i gaudet p̄uilegio for.

15 **Q**uid si quis confugiendo ad eccliam obuiauit sacrodoti portanti corpus christi et ei ad hercat: nunquid defendet? *fl. fm Hosti. sic. quis non sit iure expressum: nisi quibus catholicus hoc foue d3. Si. n. statua perfecti saluat: multo magis corpus xpi. Non sic tñ saluatur dñat9 ad mortē recipiēs corp9 xpi: q: nihilo minus occiditur. h3 Ho. putet rōnabiliter illa die iusticiam differendam. Rō autē fm hosti. est q: fugiens ad eccliam: ad eaz liber venit: et iō rōnabile ē q: eccl'a cū illa libertate defendat: qua ipz iuenit. Corpus atē xpi dat ducto in carcerē. hō libertatē: quā in eo nō inuenit. nō defendit: h3 cū in captiuitate relinquit.*

16 **Q**uid si excoicatus vel hereticus ad eccliam pfugerit: nūquid defendet? *Quidam credunt q: nō: cū sit et eccliam numero et merito. Itē q: h3 Dgo. oēs excoicati dicunt nō catholici i. heretici. et oēs non excoicati catholici. ut. q. j. c. nos. Et hoc nō p intellectu qñ quis dicat catholicus: ut multotiens dī in p̄uilegijs or dūnis: q: fratres possint recipere ordies a quo cumq: epō catholico.*

17 **Q**uā in iminētē p̄secutōe hostili: homines euz familijs et reb9 possint se i eccl'is recipere? *fl. eccl'e cum oibus ornāmētis debēt teneri mūder: nec debēt ibi fieri p̄uicia: vel hoies iacerē: aut suppellectilia sua mittē nisi ppter hostiles incurfus: aut incendia repētina: aut alias necessitates vrgētes. Sic tñ q: necessitate cessante inde res in loca sua p̄stina reportentur. et de eu. euch. relinq. di. rliij. c. pe. et vltimo.*

18 **Q**uā in eccl'a possint fieri ppugnacula et inde pugnari hō hostes? *fl. fm Rai. nō d3 eccl'a in castellari vel muniri: ita q: inde fiat guerra: vel recipiantur q: guerrā faciunt: et p̄cipue p̄dones. Aliter ppter metū paganoz: hereticoz: pirrataz: seu p̄donā p̄ muniri: et possūt ibi habere recursuz nō solū clericis: h3 et laici et defendere eccliam et que i ea sunt. ar. d. capli. relinq. rliij. q. vj. si res. et. c. bi q. Ita tñ q: cessante necessitate in castellatio cesset. Dic tñ ho: q: ista in castellatio d3 fieri auctoritate ep̄i.*

19 **Q**uā aut liceat erigē noua castra? *fl. h3 In. in. c. pisanis. de resti. spo. q: sicut non licet noua castra facere cum alterius iniuria et emulatione. ff. de ope. pub. l. opus. ita nec in castellare vetera: vel inhabitata. Sed p̄no: ibi credit dicitū In. esse intelligendū i possessore iniusto seu tyrāno. Si aut possessor ē iust9: tūc*

distingueūdū: q: aut vult reficere antiqua edificia vel inhabitare de nouo castra inhabitata ad iniuriam vel emulationem alterius: et proccedit dicitū Inno. q: non h3 vti ē re propria ad iniuriam vel emulationē alterius: vt alteri noceat: et sibi nō p̄sit. Aut hoc nō facit ad iniuriā alteri9: h3 ad p̄seruatōz vel augmētū p̄monij vel honozis sui: et tūc putat hoc licere: nec posse per alius p̄biberi: et si alijs inferatur timor: seu dānnū. ad hoc tex. optimus i. l. in mes. ff. de aqua plu. ar. et in. c. euz ecclesia vultana. de elec. et in. c. consuluit. d. iudeis. vbi patet q: prohibitus construere de nouo: non prohibet reficere antiquum edificium in p̄stina forma: nec hoc casu possit allegari p̄scriptio etiam si longissimo tempore non refecerit: vel non inhabitauerit: q: cum ille sit actus mere facultatis et nihil positue actum sit in sui iuris p̄iudicium: non currit p̄scriptio. vt in. c. iohes. de cle. coniu.

Discopus *Q*uā ep̄al di gnitas liberet a conditōe seruilis vel ascripticia? *fl.*

ab vtraq; liberat etiā dignitas sacerdotalis: di. liiij. si seru9 iuncta gl. Adulter sortitus a curiali. Verūtamē nec seru9: nec ascripticius: nec curialis debet ordinari: nisi prius fuerint a seruilis: vel ascripticia: vel curiali absoluti: et ab alijs irregularitatibus sint imunes.

Quā ep̄s possit dispensare omni crimine vbi expresse a iure non prohibetur? *Ista questio est quotidiana et dubitabilis ppter varietatem doc. Sed p̄noz. in. c. atli clerici. d. iudi. distinguit: aut queritur nūquid ep̄s possit dispensare hō canonē superioris: aut hō canonē proprium. p̄rimo casu: aut ē canon p̄narius: et p̄t: q: p̄nē hodie sunt arbitrarie. vt in. c. de9 qui. de pe. et re. nisi casus appareat reseruat9. Si vero est canon penalis et dispensatiuus: si expresse indulget dispensationem inferiori: vel expresse negat: cāus est planus. Si vero ep̄s se non indulget: nec expresse negat: et tunc aut dicit dispensationem posse fieri h3 aliter expresse non indulgat: et p̄t ep̄s dispensare. ar. c. nup. de sen. et. Et fuit originale dictum Inno. i. c. dilectus. d. tempo. ordi. siue sit constitutio p̄p̄e: siue concilij. nam ex quo dicit posse fieri: respectu pape non potest intelligi. Et sic dispensando hoc casu factum non dicitur hō concilij sed potius crequitur concilij indulgens di/*

spensationem. Secus si conciliū nō idulge-
ret dispensationes: sed generaliter loqueretur.
Et pro predicta conclusio facit: qz dispensatio
non est stricti iuris respectu dispensantis: imo ē
quid favorabile: cum sepe dispensatio sit neces-
saria. vt in. c. vt constitueret. l. di. Et hoc etiā
intelligo vcz: si constitutio cōcilij est: canon late-
nie. Quāq; p̄stō generaliter loquitur: nec p̄mit-
tendo: nec vctando dispensationem: et tunc in
delictis dispensare p̄t. In adulterio et minorū
bus: nisi repiatur p̄bitū. In maioribus vō
non p̄t nisi expresse repiat indultus. In alijs
vero a delictis non dispensat: nisi repiatur sibi
indultū. hoc p̄batur in. d. c. arsi. et in. d. c. di-
lectus. Et cōiter tenet: qz p̄ dispensationē vul-
nerant iura superioris. xxiij. q. iij. displicet. Et
aduerte ad vñū dictum notabile in hac mā: qz
non debem⁹ arguere in hac facultate dispen-
sandi ab idēitate vel maiōitate rōnis. vñ licz
reperiatur dispensatio in vno cāu: non tñ bz ex-
tendi ad alium sicut vel habētē maiōritatē
rōnis: qz mā deuiat et exorbitat a iure cōi. Et
hoc tenet ff. c. et Jo. an. in regula que a iure. d
reg. in. in. vj. Et hoc tene. Contra hoc tamen
videtur casus expressus in. c. p̄ venerabilem.
qui si. sint le. in. v. qd in maiōri cōceditur. vbi
videtur ter. singularis et non alibi: qz in mate-
ria dispensandi licitum est arguere a maiōri.
Sed rñderi p̄t qz ibi papa loquitur allegan-
do. P̄disset tamē satis eque dici qz si casus p̄-
missus hz rōnem permissionis exp̄ssam: qz
tunc extendatur vbi reperitur eadem rō: quia
tunc non sit extensio: sed potius includitur et
tacita mente permittentis. ar. op. et notatis p̄
glo. in. c. j. de tempo. or. in. vj. et in. c. q̄zuis. d
elec. li. vj. P̄dicta tamen limita: vt ep̄s non
possit dispensare: nisi vbi reperitur p̄missum:
nisi subsit maxima et vrgēs cā: ita reperio te-
nere dominos de rota. et Bal. i. l. omnes po-
puli. ff. de in. et iur. p̄ter notabiles. in. l. si ho-
minem. ff. mandati. qui dicit et causa ep̄iscopū
posse statuere cōtra iurata: et sic fortius dispen-
sare. Sz hoc intelligo quādo superuenit no-
ua cā: vel antiqua non verisimiliter cogitata
per papam. Et si hoc dictum ē veruz qd vi-
detur satis rationale: limitat notabiliter istā
materiam et materiā statutoz. Scōo mē-
bro p̄cipali: an ep̄s possit dispensare p̄ p̄p̄iā
p̄stōnem: Inn. i. d. c. dilect⁹. dicit qz nō: quez
sequit̄ Archi. in. c. l. j. de elec. li. vj. Cōtrariuz

tñ sentit idem Inn. in. c. cum ad monasteriū.
de sta. mo. vbi t̄z qz p̄ditori canonū l. j. suam
p̄stōnem dispensare: et sine cā. Idem Jo. an.
Do. an. limitat: nisi p̄stō transferat in priuile-
gium vel p̄tractum. Et sic p̄t intelligi opio
p̄ua. vel nisi p̄stō est iurata: qz tunc stante cō-
stitutioe non p̄t dispensare: cum seipsus a iu-
ramento absoluerē nō possit. ff. acit qd notat
Jo. an. p̄ ho. m. c. j. de sup. ne. pre. in. vj. vbi
ponit vñū notabile dictū limitans predicta: qz
vbi canones iponūt legē ipsi ep̄s: nō dispē-
sat: nisi hoc repiatur p̄cessum. P̄dicta ergo
restrigūt ad cōnes se dirigētes ad subditos.
Quid autē si alicui datur p̄as dispensandi
cum adultero. Item postea et separatim cum
incestuoso: an possit dispensare cum adultero
et incestuoso: ff. Bar. in. l. stipulationum. de
ver. ob. determinat qz fm iur̄ rigorem sub sim-
plicibus non t̄netur mixta: sed et benignita-
te sic. Cum ergo qd nostra loquatur in bene-
ficijs: fiet largissima interpretatio. vt. l. si. ff. d
p̄ti. prin. Itēz sub simplicibus p̄tinet̄ mixta
cā vitandē p̄dictatis. vt in. d. l. stipulationuz.
Item vbi lex hoc exp̄m̄ret. Sed extra hos
casus dispō facta de adultero et incestuoso se-
paratim non porrigit ad simal imm̄ta. vt. ff. d
adulte. l. vim passam. §. p̄scriptione. Idem
tenet Bal. in. l. de ac. Et vide eundem Bal.
in. d. l. omnes populi. vbi dicit qz mittum
non uenit appellatione simplicis. vt stante sta-
tuto: qz femina contrahat cum p̄sensu. p̄pin-
quoz: nō intelligitur de hermafroditā.
Ep̄s non potest restituere depositum: siue
degradatum: sed tñ papa. di. l. c. j. et ij. Nam
nec p̄tes p̄uincie potest illi restituere quē dā-
nauit. ff. de quest. l. j.
Ep̄i et superiores nullā s̄miam suspensionis
vel interdici incurrūt ipso iure: nisi de eis exp̄s
se dicat. et de sen. et. qz periculosum. li. vj.
Quiz liceat ep̄o p̄pter aliquā persecutionē
deserere gregē: ff. fm Tho. vbi subditorum
salus exigit p̄sone pastoris p̄ntiam: non debz
pastor gregem suuz deserere: nec p̄pter aliqd
scandalum tpale: nec p̄pter aliquod p̄sonale
piculum iminēs: cum bonus pastor aiām suā
teneat ponē p̄ oibz suis. Si vero subdito-
rum saluti possit sufficienter in abntia pasto-
ris p̄ alium; p̄videri: tūc licitū ē pastorū p̄pter
aliquid ecclesie p̄modum vel p̄pter persone
periculum corporaliter gregem suuz deserere.

Posset etiam deserere plebem ppter ipsius malitiam, vt in. c. nisi cum pridem. de renun.

Ucaristia. i. **Q**ue est forma sacramenti eucaristie? **R.** fm doc.

forma psecrationis panis h est. Hoc est enis corpus meū. Coniunctio at eni non ē de substantia forme: tñ apponi d3 fm vsum ecclesie: qui vsum a beato Petro inicit; sumpfit. **F**orma aut psecrationis sanguinis h est. Hic est eni calix sanguinis mei no. et ter. te. mi. si. qui p vobis et p mul. ef. in re. pec. Et fm **Ri.** in iij. di. viij. qbusdā vñ q in his verbis pstat forma psecrationis vini. hic est calix sanguinis mei. qz i illis verbis sufficienter exprimit trā substantiatio vini in sanguinem. Alijs aut vñ q cū h verba sequētia vsqz ibi. in remissiones peccatoꝝ inclusiue. non pstant nouam orationem: sed sunt determinatio predicati: q sūt de essentia forme psecratiois vini. Que autē precedunt ptiēt ad sacramenti vsum: seu reuerentiam. Ea ē que sequūtur: ad reuerentiā sacramenti ordinata sunt.

2 **Q**uid si mutentur iste forme? **R.** non debēt mutari: aliter non pferretur: et si eundē sensum habere videantur. Similiter non debet aliquid minui: qz si dicatur. Hoc est meū. remanet indetermination: quid meū sit. Et si dicatur. Hoc est corpus. non significat propriū corpus christi.

3 **Q**uid si aliquid addat qd significationem non inuet: nec erroꝝ inducat? **R.** Dic q nihilominus sit psecratio: vt si dicatur. Hoc est corpus meum dilectū vel sanctū. tñ qui hoc facit valde increpandus esset.

4 **Q**uā virtute verboz possit sacerdos qstā cuiqz mās psecrare? **R.** fm **Tho.** in. iij. di. ij. q: ritas magna vel parua nihil ad hoc facit: s3 tñ ipsa forma cuius pronoiē demonstratio ostendit q mā consecranda d3 esse corā sacerdote. vnde sacerdos etis in domo sua non possit psecrare panes q ē in altari: aut ē in foro: neqz totum vinū qd est in cellario. Sed qstacū qz sit q: ritas panis vel vini: que pponit coram sacerdote: possz ab ipso psecrari. **Ri.** aut hanc opi. nec approbat nec reprobat.

5 **Q**uid si aliquē hostie ex obliuione remanent in altari: aut aliqua pars vini: et sacerdos conficit: nunquid sunt consecrate? **R.** fm **Al.** in libro de missa: q non: qz de eis non inten-

dit: q: in hoc sacro sine intentione nihil agit: et si gutta vini adherat pedi calicis.

Ucaristia. ij. **Q**uo ad cuius māz

Que sit mā huius sacramenti? **R.** **Ri.** in. iij. di. ij. q materia ppetēs ē panis triticus et vinū vitis: qz rps de tali pane et vino psecit et pscien. instituit.

Quā possit psci de pane factio de spelta vñ farre: vel ficali? **R.** quibusdā vt dicit **Ri.** videt q possit psci de spelta: qz spelta n̄ differt a tritico nisi in accidentibus. Alijs aut videtur q nō: qz ex tritico nūqz generat spelta: nisi qūqz p degenerationem ppter naturā terre. Sed si spelta est eiusdem speciei cum tritico: possz et tritico nasci. **I**deō dicēdū ē ficali et farre q de eis nō possit psci. s3 ex tritico aliqñ nascat ficalis p degenerationē ppter nām terre: tñ sunt diuersa spēz. Et fm **Ri.** accipit hic triticum pro frumēto dūtarat.

Quid si grana alteri generis admitta sint tritico? **R.** Dic fm doc. si tanta ē pmutio: q trahat ad aliā spēm: vt qñ appositi ē p dominās vel et ad spēm mediaz: vt qñ est equalis virtus in vtroqz miscibilium: tunc non pōt psci qz mutata est spēs panis tritici. Secus si nō tanta est additio: quin maneat spēs panis tritici: qz tunc psci potest.

Quid si panis fieret de aqua rosacea et huiusmodi? **R.** **Ri.** vbi. s. q non pōt psci: s3 d3 psci de aq naturali. **I**deō **Tho.** in. iij. Alij at dicit q pōt psci: qz aqua in pane nō remanet: sicut dicitur de aqua que apponit vino: q in vinū pvertitur. Et hanc opi. t3 **Al.** ten. s3 prima; opi. dicit **Tho.** esse pbabiliorē.

Quid cū hostia cōsecranda tā diu stetit q incipit corrumpi? **R.** fm **Tho.** q si sit tanta corruptio: q spēs panis non remaneat: tunc nō potest ex ea confici. Si aut spetie manente sit aliqua dispositio ad corruptionem: potest confici: qzuis grauter peccet cōficiēs in tali sciet: ppter irreuerentiā sacri. Et q spēs remaneat pōt cognosci ex hoc q pmutitas non ē soluta: nec alia accētia oīno ablata.

Quidrum confici possit in fermentato? **R.** q sic: sed confici non debet nisi in azimo: et qui contrafaceret grauter peccaret: agens cōtra statutum et consuetudinem ecclesie. Addit at **tho.** in. iij. pte. q. lxxij. q qzuis pfectudo psciendi azimo rōnabilior sit. **grec** tñ peccaret

- officiendo i azimo: qñ puerrens eccl'ie sue rituz;
- 6 **De** quo vino possit officii: dicendum vt dicitur est: tñ de vino vitis. et qz in co rps confect. Et hoc solū pprie est vinuz: et comuniuz etiam in potum sumit.
- 7 **Utrū** cōfici possit de aceto et huiusmodi? R. fm doc. q si vinum est factuz omnino acetum. nō pōt cōfici: qz non est amplius vinuz. Sed si vinum esset in via acefendū: idem est iudiciū sicut de pane qui est in via ad corruptōz: peccat tñ officies pp irreuerētia sacri.
- 8 **Utrū** possit cōfici de agresto? R. qz non: qz adhuc non hz spēz vini.
- 9 **Utrū** possit cōfici de musto? R. fm R. i. q sic. Nā i eo saluatur forma vini. Qia. n. vina sunt eiusdem spēi: lz variēt qstuz ad subtilitatem et grossitiē: albedinē et rubedinē.
- 10 **Utrum** aqua debeat apponi vino et in qz tā quātitate? R. fm R. i. q aqua est vino apponenda: non de necessitate sacri: s; d; pgruitate. tñ peccaret q sciēter omittēt aque appositōz: qz ager p pōtione eccl'ie. D; at apponi iō paz vt i vinū totalr puertat. al s n; officētur. vt. j. dicit. Et n; d; apponi aq rosacea: vl alia artificialis. si tñ apponēt: nibilominus psciret: nam ipa i vinū puerteret sicut aqua nālis.
- 11 **Quid** si apponeret aq qñ vinū adhuc est i dolo: R. si sufficēt: qz h; si significat aq. S; o; vt iminēte oblatōe apponat ad sacramētū.
- 12 **Utrū** in terris vbi non ē vinū possit confici de aqua rubea: in qua lotus est pannus vno rubeo intictus? R. non. qz illud est magis aqua rubea qz vinum. vnde hoc dānatur de cōse. di. ij. cum omne.
- 13 **Utrū** in eucaristia possit aligz liqoz: pmi sceri spēb; vinū? R. s; p. de. i. iij. di. vij. Si additur res alteri; nāc et maioris virtutis: trāsmutat spēm vini se. et si eqlis virtutis: trāsmutatuz vtrūq; i nām ternam: et sic vtroque mō definit ibi esse spēz vini. et p nīs sanguinis i pl. Si vero sit minoris virtutis: trāsmutatur in nām spēi vinū. verūtamen sub partib; illis ad quas liqoz: additus penetrat: cū nō sint ibi accētia sine subiecto: d; sint esse sanguis. qz si liqoz: additus sit eiusdem nē et maior: tunc ad oēs diuisiōes spēi puenit. et eius p; tinuitatem totalr soluit. et sic incipit esse alius liqoz: et sanguis xpi ibi esse definit. Et idem si equalis sit. Si vero sit minor: tunc non puenit ad oēs diuisiōes spēi. Sub p; tib; ergo

illis ad quas vinuz additū puenit definit esse sanguis: cum iaz accidētia sint sine subiecto: et p; tinuitas spēi que erat sine subiecto soluta sit. Sub p; tib; vero illis ad quas non venit: manet xpi sanguis.

Eucaristia. iij. **Quo** ad ministrū et eius missaz. Et queritur p; tio: vtz

sacerdos p; secrans semp debeat sumere? Dic qz sic: et solus sacerdos hoc sacm; p; ficere p; t. **Utrū** plures sacerdotes possint simul eandem hostiam consecrare? R. Inno. de officio misse dicens: qz p; fuerunt p; sbyteri cardinales circūstare pontificem et cum eo pariter celebrāre: cūqz conuincatum est sacramentum de manu eius cōionez accipe significātes apostolos: qz cū dño pariter discubentes: de manu eius eucaristiaz acceperūt. R. i. aut in. iij. di. xij. dicit qz de lege cōi nō d; sup eandem hostiam forma consecrātōis nisi ab vno sacerdote p; ferri: et semel tantum. Et causa tamē specialitū est qñqz eam a pluribus sacerdotibus p; ferri: nec tamen a quolibz: nisi semel tantum. fm enīz morem quarūdam ecclesiaz sacerdotes euz ordinantur episcopo celebrāte celebrant. Alij vero dicunt vt recitat R. i. qz episcopo concelebante: illa verba non debent dicere intentione consecrandi: sed qñ illa vbi materialiter recitare ad representanduz: qz qñ discipuli a xpo p; tēz consecrandi acceperūt: hanc formā p; secrandi dedit eis. R. i. autē nullam istarum opi. reprobat. Et tales sacerdotes concelebantes fm Inno. intentionē suaz debent referre ad illud instans in quo eps verba p; fert consecrationis. siue prius: siue posterius verba p; ferant: et sic est vna tantum consecratio.

Utrū vno sacerdote officiente: missa debeat per alium suppleri? R. fm tho. in tertia pte q. lxxij. Si sacerdos morte: aut infirmitate graui occupetur: ante consecrationem corporis christi: non oportet vt per aliū supplicetur. Si vero consecrato corpore: ante consecrationem sanguinis: vel et p; secratio vtroq; d; misse celebratas per aliū expleri.

Quid si sacerdos nō recolit se dixisse ea qz i p; secrātōe dñr: R. s; Tho. vbi. s. n; d; et hoc turbari. Non. n. qui multa dicit: recolit oīum qd dixit. Si tñ sacerdoti p; fct. p; babilr se aliquid omisisse. Si quidem nō sunt de necessitate

te facri: non dz reassumere: sed dz ulterius p
cedere. Si vero certificet se omisisse aliqd eo
rū que sūt dz necessitate sacramēt. s. formā cō
secratōnis: dz resumi ipsa forma. Et sūm Ri.
in tali cāu dicat huiusmodi verba psecratōis:
non absolute: sed cū conditione: scz si non est
ante facta psecratio. Et hoc modo nulla sit i/
iuria sacramēto.

4 Quid si ppter frigus vel et negligētia ho
stia dilabatur in calicē: R. sūm Tho. ubi. s. q.
sola minima pars mittatur in calicē: hoc re/
spicit corpus xpi mysticū. Et iō huiusmodi p
terminis nō facit ipsecratōne facri: vt p hoc
fit necesse aliquid iterari.

5 Quid si musca vel aranea in calicē cecide
rit: vel venenū iunitū fuerit: R. sūm Tho. ubi
s. Si sacerdos hoc añ psecratōne deprehē/
derit: dz calix abluī t aliud vinū apponi. Si
vero aliqd horz post psecratōne acciderit: dz
asal caute capi t diligētē lauari t pburī: t ab
lutio i sacrariū mitti. Qd si venenū ibi eē dep
hēderit: nullo mō dz sumē nec alijs dare: ne
vire calix in mortem vertat: scz dz diligētē in
vasculo pseruari. Et ne huius remācti ipsec
ctū dz vinum apponi: t sacerdos dnuo resu/
mere consecratōne sanguis: t sacramētum
perficere: nihil eim abboiatio occasione hu/
ius sacramētī sumi dz.

6 Quid agēdum si stilla sanguinis ceciderit
etra: R. si p negligētā aliquid de sanguie ce
ciderit: siquidem sup tabulā: lingua labat t
tabula radat. Sz si nō fuerit tabula: locus il
le radat t cōburat t cinis iuxta altare pdat:
t sacerdos. tl. diebus peniteat. Si vero ce/
ciderit sup lapidē altar: sorbeat sacerdos stil
lam: t tribus diebus peniteat. Si vero super
linteū altaris t ad aliud linteū stilla puenerit:
quatuor diebus pēiteat. Si puenerit vsqz ad
tertiū. ir. diebus peniteat. Si vsqz ad quartū
xx. diebus peniteat. t abluat tribus vicibus
linteamina: que stilla tetigerit: calice supposi
to. t aqua ablutiois iuxta altare cōdatur. de
confe. di. ij. si per negligētiam. Possēt tamē
sumi a sacerdote nisi pp abboiatioe dimitte
retur. t vt dicit Tho. i. iij. cautū ē vt ps illa
lintei seu palle post ablutioe abscidatur t cō
buratur: t cinis in altari p datur.

7 Quid si quis eucaristiam vomerit: R. si fit
latus: t ppter ebrietatē vel voracitatē vo/
merit. tl. diebus peniteat. Et cū vero ul' mo

nachi pshyteri: seu diaconi. ltr. diebus peni
teant. Epus vero. xc. Si vero cā ifirmitatis
vomerit. vii. diebus peniteat. de conse. di. ij.
si quis per ebrietatē. Et dz vomitus cremari:
t cineres iuxta altare rēcondi.

Additio. Sed p plecta noticia ha
hēda circa mām eucari/
stie decreui quedam addē: in gbus lecto: mul
ta noua recipit que nō modicā delectatōne ci
asserēt. Id iō igit quero qz pōt idonee susci
pere sacm eucaristie: R. pde. aureo. i. iij. di.
ir. q. ij. qz idoneus susceptor ē hō viator: adul
tus: fidelis: mēte p datus: icūm: deuot: ap
partōe miraculosa nō p bibe: sine pscia pec
cati mortal' legitū pscissus: in pueritate cri
si nōtus: corp' mud: a mistro idoneo: tpe d
bito: t recta intēde sūptus. vbi. xv. nōn.

8 Quid dicit homo: qz angeli beati mādu
cēt xpm in sua specie quātū ei vniūtur i frui
tione caritatis pfecte t rnsiōe manifesta: non
tū ptingit eis spūal' māducare hoc sacfz: qd
ē p fidē credere in xpm cum voluntate sumēdi
hoc sacm. Et scias sūm Ri. in. iij. di. ir.
ij. q. ij. qz in sumptione huius sacri ē quedaz
māducatio carnalis: qua comestū manduca
tur t i stomachū traicit: postea digerit t i sub
stānā māducātis puerit: t sic vere māducāt
illa spēs qua real' p tinct' vep xpi corp'. Et ē
alia sacralls māducatio qua corp' xpi vcrūz
real' sub illis spēs panis p tētū sumit: sed sic
sūptū corp'al' nō masticat: t si spēs sic in ore
masticeat qz p digestionē ibi factā nō cōmū
pat i eis forma ppria: sed descēdat in formā
ppriā i stomachū: descēdit t corp' xpi i stoma
cūz p descēsus spēs sub qua p tinct'. t tādū ibi
manet corp' xpi quādū in eadē specie forma
ppria speciez saluat. Si aut spēs panis tam
diu i ore masticeat qz p digestionē in ore factā
cōrūpatur forma ppria in eis: t nō descēdat
in stomachū: tūc nec corp' xpi descēdit in sto
macū. Et sic intelligitur illud de psc. di. ij. c. tri
bus. cū dī. qz cito spēs dētibz atteritur: taz
cito in celū rapit corpus xpi. Et ē tertiā mā
ducatio. s. spūalis qua dī manducari corpus
mysticū: que nihil aliud ē qz spūaliter i corp'o
rari corp'oz mystico p fidē t caritatez: vel ma
gis incorporari per augmētum fidei t cari
tatis: que māducatio non cōuenit indigne su
scipiētibus sacramētū. Et de hac spūali man
ducatione intelligitur. de conse. di. ij. vt q

paras dente & venter: crede & manducasti.
 Et glo. ibi dicit necessitate instate ei no obest
 si non accipit: ex quo per eu non stat. cum eis
 non accipit: manducat spiritualiter. sed non sa
 cramentaliter. Adde etiã quod not Bon. ca.
 vi. q. cum corpus rpi maneat sub illis specie
 bus quãdiu illa species sit habilis ad refectione
 nem humanã: qz ad hoc e statuta & ad hoc or
 dinatur. & hoc habeat cum e extra stomachum
 & in stomacho: quia ibi reficit. & tãdiu ibi cor
 pus rpi moretur donec refectionis operatio
 cõpleatur. Ideo si quis cuomat illas: cuomit
 corpus rpi. Et si species possunt discerni ab
 alijs debent sumi cum reuerẽtia & cremari: &
 cineres iuxta altare recondi. vt in. c. h. per ne
 gligentiam. de conse. di. ij. Si autẽ species il
 le transeat per stomachũ indigeste propter ali
 quam infirmitatẽ: tunc sunt extra proprietate
 tem refectionis. Et ideo si vadũt in feces: non
 est ibi corpus chisti. Et hãc opi. Bona. di
 cit probabilem.

10. **¶** Et ex predictis p3 qz brutũ non pot sume
 re corpus rpi sacramentalr.

11. **¶** Secũdo insert qz licet mus comedat illas
 species: tamẽ corpus rpi nõ transibit in eius
 ventre: quia vt dictũ e: rps non e sub illo sa
 cramento: nisi quatenus e ordinabilis ad vsũ
 humanũ scz ad manducationẽ. Sed sicut qz
 cito mus rodit ita & tã cito ihabile fit & sacra
 metum eẽ desinit. Et hec opi. fm Bo. e cõ
 munio: & magis pia: licet Ri. videatur tene
 re contrariã. Et sic patet qz solis hoibus de
 bet dari nõ brutis: vel quibusqz etiam ange
 lis quia eẽt illuffio.

12. **¶** Tertio isertur qz hoc sacrm pot sumi tri
 plr. s. spũalr tũ: aliqñ sacramentalr tũ: aliqñ
 sacramentalr & spũaliter simul.

13. **¶** Qũtrũ rps i hoc sacro mãduccẽ vnlr: R. s3
 Ri. in. iij. di. nona. qd digne suscipienti hoc
 sacrm rps mãducaũt vtiliter. hec eis mandu
 catio reducit ad memoriã passionẽ rpi: fidem
 pfirmat: spes auget: caritatẽ inflãmat: dat vi
 tã gũt: rpo vnit: mãducãtes spũaliter interna
 consolãtõẽ reficit: ipsum roborat: ad opera
 tionẽ boni sustentat: contra casũs venientem
 et propria infirmitate munit: contra demonis
 impulsũ roborat: remittit ardorẽ carnalis cõ
 cupiscentie: purgat veniale peccatũ: & quã
 doqz mortale. Et hoc facit manducatio sacra
 mentalis: iquãtum in sacramẽto e virtus ope

rativa spũalis mãducationis in manducante
 sufficiẽter disposito. Et possũt bi. xij. effectus
 significari per duodecim fructus ligni vite. De
 quo hẽtur Apoc. vi. Et ad celeriorẽ istõrum
 memoriã in tribus versibus collecti sũt. In
 Rãmãt: mẽozat: sustitãt: roborat: auget. Ho
 stia spem purgat: reficit: vitã dat: & vnit. Lõ
 firmatqz fidem: munit: fomitẽqz remittit. Et
 ideo licet in alijs sacramẽtis eẽt i mfrõnio cõ
 seratur gratia gratũ faciens nisi sit indisposi
 tio et parte recipiẽtis: precipue tamẽ i isto di
 gnissimo sacro cõsertur: qz cõtinet totius sã
 ctitatis auctore. & ppter hoc excellẽtissimũ e
 oium alioz sacrozum. Et dicitur istud sacrm
 vnũ vnitatẽ perfectõis: qz ad omnes integritates
 plura requirũtur: sicut & diuus perfecta dẽ
 vna. Nõ autẽ e vnũ vnitatẽ idãssibilitatis
 vel cõtinuitatis. vñ quãdo pluraliter dicitur.
 P̄ficãt i nobis qd dñe tua sacra qd p̄inẽt
 itelligitur illa pluralitas solum materialiter:
 Et in hoc sacro rps idẽ e qui de virgine na
 tus: & p nobis passus. & sicut e ibi vere rps:
 ita e etiam ibi sub sua quãtitate: sed non vt
 tur ea occupando locum. sicut etiam nõ vt
 tur claritate sua illuminãdo aciem. Itẽz po
 test eẽ simul i pluribus locis iquãtum plura
 indiuidua. i. plures panes trãsubstantiãtur in
 ipm. Itẽ in qualibet parte hostie e totus rps
 eẽt in minima scz quãdiu manet spẽs panis aut
 vini. Itã e vcrissima finis oĩuz theologoz in
 iij. di. r. approbata p ecclãs: i sequẽtia corpis
 rpi. vbi dẽ: tũ eẽ sub fragmẽto: quãtum toto
 tegit. Et ex predictis p3 quid dicẽdum de reli
 quijs corporis rpi: que aliqñ remanent post
 perfusionẽ sup patena: an possint sumi a sa
 cerdote: Et dicẽdum per predicta qz si in illo
 fragmẽto vñ p̄icula remanet spẽs panis: tũc
 nullo mō pot sumi: qz ex quo ibi e spẽs panis
 ibi eẽt corpus rpi. Tũc sic: ibi e corp? rpi: s3
 corpus rpi e sumẽdum a ieiuno dũtatat. s cõ
 se. di. ij. liquido. & de cele. mis. c. et parte. vbi
 e casus de hoc: ibi cim dicitur qz nullo modo
 post perfusionẽ sacerdos pot celebrare qz nõ
 e ieiunus: licẽ dicatur fieri incontinẽti. Quid
 ergo faciet sacerdos in hoc cãu: Dico qz aut
 dabit scrutozi si e disposit? aut reseruabit vs
 qz in crastinũ: & iputet sibi: qz sicut negligens
 i perquirendũ ante perfusionẽ. Idẽ dicẽdũ
 eẽt si supfluisset hostia integra: quia si añ per
 fusionẽ & sumptionẽ sanguis vult illã sumere

pōt quidē: sed post sumptionē nō decet qdē
sumere corpus xpi: qz puerteret ordinē: qz re-
cto ordie corpus xpi semp sumēdū ē an sāgui-
nē r nō post. Si tñ sumeret an p̄fusione non
indicarē de mortali.

14 **¶** Secōdo dicit viator: qz nulli mortuo dz varie
r si petit illuso est.

15 **¶** Tertio dicit adultus: qz h̄ greci ātiquitus
pueris darēt. vt de p̄se. di. ij. paruuli. tñ sacra
liter sumere non p̄nt: qz non vtūtur sacro: vt
sacro: s; ut cōi cibo pp carētiā discretōis.

16 **¶** Sed que ē etas debita. vide. s. Confessio
ij. s. iij.

17 **¶** Quarto dicit fidelis: qz nll ī fidelis dz vari:
imo nec ī fidelis pōt sumere sacraliter: nisi ha-
beret intentionē sumendi ipm vt sacramētū
ecclēsie: licet ip̄e non credat.

18 **¶** Sz nungd carbecuminis debeat dari? R.
Aureo. vbi. s. qz nō: qz nō sūt de familia xpi
per baptisū.

19 **¶** Quito dic mēte p̄dit? vñ d̄mōiac: r amē
tib? n̄ dz dari. De h̄ dic ut. s. Lōicare. s. vij.

20 **¶** Sermo dicit ician? nā quicūq; aliqd come-
stibile vel potabile post mediā noctes; s; p̄sūt
nullo mō pōt cōicare: siue digesserit siue nō.
vij. q. i. nihil. r. d. c. liquido. r. d. c. ex parte.
Excipitur tñ cāus īfirmittatis: qz si de coz p̄-
ricō dubitat: ē post cibū sūt cōicēdi: ne sine
viatico decedat de p̄se. di. ij. p̄sbyter.

21 **¶** Sed qd si cibus nō dū sit digestus: nungd
sacerdos poterit cū bona p̄scia celebrare? Di-
detur qz nō. Idē si sentit eructatiōes. Et pro
hoc ē gl. i. d. c. nihil. que dicit qz ē si an̄ me-
diā noctē cōediss;: r adhuc sentiret eructatio-
nes: qz nō dū ē cib? digestus: r quādiu sentit
cibū: abstinebit. Itē p hoc ut t̄c. i. c. si p̄stite-
rit. d. accu. Sz his nō obstantibus dico qz hoc
nullo iur̄ cauet. Nec ob. p̄io. d. c. si p̄stiterit.
Immo d̄ directo fac p̄ opi. p̄ia. vt nōt p̄da-
noz. ibi de mēte Host. dicit eim ibi p̄danor.
vltio loco: qz neq; ītrare tabēnā: neq; celebra-
re dormitiōe nō p̄missa fuit cā p̄uatōis. sed
vera cā fuit: qz ebrius celebrant qz p̄sumit
qz p̄ totā noctē stetit in potatōe: r mane incō-
tinenti celebrant. r sic p̄sumitur n̄ icianus.
hec p̄danor. Ecce cāus nr̄: ille eiz nō p̄uat
bisicio: qz celebrauerit non p̄missa digestiōe
vel dormitiōe: s; qz erat ebrius: r qz comede-
rat r biberat per totā noctē r sic erat nō ician-
nus. Et nō illud verbū. ebrius. plus enim

significat qz ebrius. Denotat eiz s̄m Archi. i
s. al's ea dcmū. r. v. di. assiduitatē iebriadi. qz
ea ita disponit vt assidue velit inebriari r sine
lucta: non sic de ebrio. Pro hoc ē facit. d. c.
si p̄stiterit. ibi de violētia que iporat vt dictū
ē assiduitatē iebriadi: r dictus sacerdos quo-
tidie stabat i taberna r iebriabaf. Idē dic Ar-
chi. ibi de isto ver. iracūdia. que plus iporat
qz ira. Iracūdia eim pprie ē nomē vicij siue
cris mortalis. Ira vero transitoria ē veniale
peccatū: si diu vero p̄seueret ē mortale. Idē
Aug. Ad d̄it Arch. qz ebrietas est morta-
le p̄ccm: nō pp solā iurationē act? s; qz non
pōt eē qz hō assidue iebriet gn scies r volēs
icurrat ebrietate: dūm multoties expiat. Et
sic p̄clude qz dormitio nec digestiō sūt necesse-
sitate quātū ad rōes p̄cepti: s; de bñ cē r d̄ ho-
nestate. Et sic itelligi gl. i. d. c. nihil. al's mul-
ti sacerdotes ē t̄iorati religiois peccatē: r
tal'r: qz multoties tales ex p̄cepto superioris: n̄
qz hñt cāz itineradi cogūf celebrare d̄ mane: r
tñ multoties adhuc sentiat eructatiōes: r cēt
laqueū inirece p̄sciētis timoratis.

22 **¶** Quid ar̄ si post p̄fusione vini p̄tula ho-
stie adheret palato: nungd liccat i hoc cāu sacer-
doti adhuc bibere vinū vel aquā? Dic qz sic.
r totiens qz descēdat: r tutius ē sic facere qz
apponere digitum.

23 **¶** Quid ar̄ si post qz sup̄sit sāguinē remanet
p̄tula hostie i calice? R. dz digito ad labiū ca-
licis adducē r sumē: r nullo mō apponat vi-
nū an̄ ei? s̄uptōes: qz vinū citi? descēdet r sic su-
meret n̄ ician? s; Seco. i. iij. di. viij. Et h̄ d̄z
Seco. pōt itelligi qn̄ vinū descēderet remanēte
adhuc p̄tula i calice. Secus si simul vno
ictu r p̄tula hostie r vinuz descēderēt: licet
vinū citius descēdat.

24 **¶** Octauo dicit appitōe miraculosa n̄ p̄hibi-
t. Mā si apperet i forma pueri ul' huiusmōi
n̄ dz sumē: qz n̄ app̄t̄iub sp̄e pueniēt hūane
reflectō. Dic tñ Tho. i. ij. pie. q. lxxij. qz cō-
sulēdū cēt p̄sbytero: qz iterato corp? r sāgui-
nē dñi p̄seraret r sumēt. si tñ n̄ facēt n̄ cēt vt
sup̄ad? qz si oib? apperet d̄bēt cū religis p̄oi.

25 **¶** Nono dicit sine confesa peccati mortalis.
De hoc vide. s. Lōicare. s. iij. Adde tñ s̄m
Aureo. ubi. s. qz qn̄ qz dolet d̄ p̄ccis p̄teritis
mortalib? r h̄z p̄positū nō p̄ccādi r duotōes
ad sacm: pōt plumē qz nō sit i mortali.

26 **¶** Vtrū ar̄ p̄sbyter peccet mortal'r vando ci 25

quæ scit eē immortalē? **De** vit. s. **L**ōicare. s. it. **N**ō tñ p declaratōe corp queibi dicūt. q licz ipi peccatoz sit maius peccm sumē cū peccato mortali qz ifamari: tñ sacerdos pp hoc n̄ dz ci dnegare corp? rpi: qz sacerdoti misrāti corp? rpipei? ē peccat mortali r inuiste ifamādo peccato: ē occultū qz qz ille mortali peccet. qz nullus dz mortale pmittere: vt aliū q mortali libēt. **P**eccator tñ occult? fm **T**ho. iij. pte. q. lxx. potius dz eligere ifamari qz idigne ad mēfaz rpi accedē. **N**ec aliquo cāu dz sacerdos dare peccatoz hostiā n̄ psecratā. vt pzi. c. de hoie. d. cele. m̄f. **E**t n̄ tñ immortalē peccat vidēdo corp? rpi: dūmō cū hūilitate r reuerētia videat. **S**i tñ noller vidē hostiā psecratā cū elcua? qz reputat se idignū n̄ peccaret. s̄l r n̄ peccaret si tāgeret corpus rpi et necessitate: puta qz cecidit in terra r huiusmodi.

26 **D**ecio addit legitime p̄fessus. **De** hoc dicit ut s. **L**ōicare. s. iij. **A**d d̄ tñ qz nōt **A**ureo. ubi s. qz sacerdos p̄chialis qz n̄ hz aliū sacerdotē r religiosus in via cū coo n̄ sacerdotē qz p̄nt celebrare cū p̄ritōe r fac. p̄posito p̄fiteādi: et quo n̄ hz cui p̄fiteat. **H**oc tñ intellige qz tenet missā celebrare: qz sacerdos p̄chialis: aut qz alr eēt amissur? missā: qz nō ē ali? qz celebrat r ē dies festus. aut qz r si nō sit dies festi: tñ ē solitus oī die vel celebrare vel audire missā: r si saltē nō audiret eēt admiratio sc̄lariū: tūc i istis cāibus vel silibus vbi desit copia p̄fessoris si ē p̄ritus cū p̄posito p̄fiteādi: potest celebrare et si nō eēt p̄fessus illo āno. **S**z pone: ē religiosus qz iurta statuta sui ordiis n̄ pōt p̄fiteri extra suū ordinē excepto cāu necessitatis. **E**t hic intellige casuz necessitatis: nō soluz ifirmitatis: s̄z et si eēt i peccato mortali r subeēt aliqua cā de p̄dictis: an possit celebrare p̄ terminata p̄fessio: et p̄posito qz beāt copiā cōfessoris: dic qz talis religiosus i cāu p̄dicto si bono respectu: vt qz forte noller p̄palare tale factū extra ordinē vel alia iusta cā: r subeēt aliqua cā d̄ p̄dictis vel silis: r de p̄pquo expectet cui deuoti? r securius p̄fiteatur: tūc dico qz pōt celebrare si ē p̄ritus cū p̄posito p̄fiteādi. **S**i intellige **R**i. s. **L**ōicare. s. iij. **S**i aut nulla subeēt cā d̄ p̄dictis vel silis s̄z sola volūtas celebrādi: tūc secus. **E**t nō p̄dicta qz quotidianā. **I**dē dicas de eo qz volēs cōicare sacerdotē tā cēntē ad altare: recolit aliq̄d mortale n̄ p̄fessus: qz pōt cōicare cū p̄ritōe r p̄po-

sito p̄fiteādi: qñ sine aliq̄li nota n̄ possit d̄fiteri nec hz t̄p̄a aut sacerdotē cū quo p̄fiteri possit. **Q**uoddecio dicit corpe mūdus: ab ea imūdiā qz tolli pōt: alr nō tollēdo fm **A**ureo. peccat grauitur cū tali imūdiā sumēdo eucariistiā. **S**z imūdiā que tolli nō pōt: puta: lepra: flux? sāguis vel semis: r alia ifirmitas n̄ i pedit s̄p̄tōz eucariistiē: s̄z bñ celebratōz misse. vt. j. **L**ep̄ra. r. s. **L**ōicare. s. v. r. s. viij. **Q**uādo mēstruata vel mulier post p̄tū imēdiatē debeat abstinē: **R**i. qz nō de necessitate. **S**i tñ ex reuerētia abstinēt nō peccat di. v. c. ad eius. r de purt. post par. c. vno dūmodo cōicet fm iustitiationē ecclē. c. l. c. ois vtriusqz sexus. de p̄ni. r reuif.

29 **Q**uādo sōmūz homicidij vel alteri? peccati mortalis ipediat s̄p̄tione hui? sacri? **R**i. qz huiusmodi sōmnia nō iducunt pollutionē corpis nec tantā distractionē mētis sicut sōmnia fornicationis pp intētionē delectatōis: r iō nō i pedit. **S**i tñ sōmnia homicidij pueniat et cā que ē peccatū mortale: impedit s̄p̄tione sacri ratōne sue cāe fm **T**ho. in. d. q. lxx. intellige nisi prius p̄teratur r cōfiteatur.

Tertiodecio dicit a misstro idoneo. f. sacerdotē. d̄ p̄se. di. ij. puenit. **M**ā nullus tangē dz ēt diacon? nisi i necessitate. vt si cāu caderet i terra vel aliquo alio cāu. lxiij. di. diacones. tñ diacon? cū p̄sbyter ē s̄fessus: vel alr ipotēs r necessitas cogit: de iussu p̄sbyteri p̄t dispēsa: re. vt ēt sine iussu: qñ iussus expectari n̄ p̄t. vt nōt **D**ug. i. d. c. diacones. **L**icet? vero nullo mō pōt administrare tale sacri et tpe necessitatis articuli mort: nec et per se sumere. vt nōt **D**anor. i. c. quāto. de p̄ue. **E**t i tali necessitate p̄stituto d̄r. crede r māducasti.

30 **Q**uādo debeat a p̄prio sacerdote solū sumi? **R**i. qz pōt sumi a p̄prio c̄po: r ab archip̄sbytero d̄ offō archip̄sbyteri. c. iij. r a p̄prio sacerdote: r ab h̄ntē lniāz ab cis. **M**ō tñ qz alr sumit p̄prio sacerdos i. c. cis vtriusqz sex? de pe. r re. quo ad p̄fessioes audiēdas ibi p̄fiteatur p̄prio sacerdoti: r alr ibi: nisi forte d̄ p̄prij sacerdotē p̄silio rē. **M**ā i p̄rio cāu sumit p̄prio sacerdos ordiari? ul' delegat? **I**n sc̄o vō cāu accipit p̄prio sacerdos p̄ eo qz ē: ordiari? tñ. **Q**uarto decio dicit tpe d̄bito: qz quo ad celebzatōz misse regit dies r n̄ nor. vt. j. **A**ldiffa. s. ij. r. iij. **Q**uo uero ad alios cōicare volētes n̄ iuenit qñ possint oī hora cōicari: dūmō

fiat ieiunij: verū tamen mane diei ē p̄gruētiō
boa. Itē dicit̄ tpe debito. s. vt solū semel i die
cōicet. Plurics autē h̄ nisi vt dr. j. de sacro do
tc. i. c. Adiffa. s. viij. Itē dr̄ tpe debito vt. s. n̄
vadat ad sumēdū eucharistiā statū postq̄z p̄sel
sus ē: q̄ in multis fuit peccatis ⁊ magnis: sed
debz plurics p̄stiteri prius ⁊ orombus ⁊ icu/
nijs se deuotū deo reddere.

31 **S**ed nunqd̄ vt rōnabilis cā abstinendi ab
hoc sacro: si dicat se habere odiū ⁊ aliq̄: R. q̄
q̄ non: nec ēt p̄pt aliud peccatū mortale: q̄ te
netur d̄st̄e ⁊ p̄ctri ⁊ p̄stiteri ⁊ cōicare. Aliter
non cōicans saltē semel i āno excōicandus est
de p̄se. di. ij. si quis iurat. ⁊. d. c. ois.

32 **D**ix̄ licet̄ quotidie sumē: R. s̄m Bo. in
iij. di. xij. q̄ q̄tū est ex pte sacri cuius uirtus ē
hoib⁹ salutaris: vt lē ē hoib⁹ ipz̄ quotidie su
mere. facit. c. si quotiescūq̄. de p̄se. di. ij. Sed
ex pte sumētis in quo requir̄ vt cuz magna de
uotione ⁊ reuerētia ad hoc sacm̄ accedat ali/
q̄n̄ expedit̄ quotidie sumere ⁊ landabiliter q̄n̄
quotidie se p̄paratum inuenit. Et sic loquitur.
Aug. de p̄se. di. ij. c. non iste. Sic uiuē inquit
vt mercaris quotidie accipere. Sz q̄ multo
tens in plurib⁹ hoib⁹ huius deuotōis ipedi/
mentia occurrūt pp̄ dispōnem corpis vel aie:
nō ē vtile oib⁹ ad hoc sacm̄: q̄n̄ quotidie accedē:
sz tūc q̄n̄ se p̄paratū inuenit: q̄ maiorē effica/
ciam recipit hō in vna missa cum bona prepa
ratione q̄n̄ in multis si se nō p̄parat diligētē.
Et id̄ sigs cognoscat exp̄imētaliter q̄ ex fre/
quētī sūptōe huius sacri seruo: caritat̄ augca
tur i eo: ⁊ reuerētia ad sacm̄ nō minuit: quot/
tidie dz cōicare vel saltē frequētē. Si autem
sentiat p̄ multam frequētiōne: q̄ reuerētia
minuit ⁊ seruo: non crescit dz interdū abstinē
ut p̄ica cū maiori reuerētia ⁊ deuotōe accedat.

33 **D**ix̄ q̄libz̄ sacerdos teneat̄ quotidie cele
brare: R. q̄ si sacerdos ob sui indignitatē ⁊ sa
cramētī reuerētiā abstinat: non peccat. puta:
q̄ pollut⁹ ⁊ huiusmodi. Si vō stat. p̄ quadā
incuria ⁊ negligētia: itaq̄ ad minus non cele
brat in p̄cipuis festis: ⁊ marie in illis i qd⁹ se/
cularēs deuoti solēt cōicare: peccat qdē: ⁊ si n̄
mortaliter saltē multus: vt p̄z p. c. dolentes. de
cele. mi. Vbi tales valde reprobentur. Sz
Iti. in. iij. dist. xij. ⁊ Tho. in. iij. par. q. lxxij.
vident̄ p̄cludere q̄ n̄ etentantur a mortali q̄n̄
sine rōnabili causa in talibus diebus non cele
brant. Sed ista opi. est nimis dura ⁊ nullo iur

pbatur. Nec inuenitur aliquis tex. in iure ca
nonico qui de hoc loquatur nisi. d. c. dolētes:
qd̄ potius facit ⁊ dictam opi. q̄z pro. Mā ibi
concluz̄ generale enumerat multos excessus
quos p̄mittebat̄ illi clerici ⁊ p̄clati: puta q̄ at
tendebant circa comessatiōes sup̄fluas ⁊ sabu
lationes illicitas. ⁊ q̄ sōno dediti vit ad diur/
num concentum auinum excitabantur transcur
rendo vndiqz̄ continua sincopa matutinu:
Item missarum solēnia vit celebrabant quater
in anno: ⁊ qd̄ deterius est interesse contē/
nunt. h̄ ibi. Adodo predictis enumeratis con
cluz̄m se restringit ad vnum solum continēs
preceptum. s. q̄ diuinum officium nocturnuz̄
pariter ⁊ diurnum q̄stum eis dederit de⁹ stu/
diose celebrent pariter ⁊ deuote: quasi expresse
innat q̄ alia superius enumerata non obligēt
ad mortale. d̄ p̄sump. nōne. ⁊. c. qualis. rrv.
di. Si enim voluisset q̄ supra enumerata vel
aliqua illorum fuissent de precepto sine dubio
de illis fecisset mentionem. P̄terea nota ibi
in ver. ⁊ qd̄ deterius est interesse p̄tēnunt. Si
enim istud est grauius peccatū q̄z solum cele
brare quater in āno: ⁊ tñ istud non computat̄
inter peccata mortalia: minus computabitur
celebrare tantū quater in anno. Nec Tho. nec
Iti. dicunt q̄ contrafaciens peccet mortaliter
licet sint reprobabilēs ⁊ possunt timere: ne
tāqz̄ serui neqz̄ p̄dēntur a dño. Nota etiam
q̄ vbiq̄qz̄ in iur̄ dr̄ q̄ quis grauius peccet:
dz̄ intelligi de veniali ⁊ nō mortali. Ista ē sin/
gularis theoria Lapi ab. i. c. si celebrat. d̄ cle/
er. mi. Et rōnez̄ reddit: q̄ peccata venialia di/
cuntur leuia: q̄ ab apl̄o nō iurant̄ semz̄ ⁊ sti/
pula. Et p̄ hoc optie faciūt q̄ notant̄ i. s. al̄s
ea demū. rrv. di. Hoc idē t̄z̄ ho. i. sū. ti. de cle/
er. mi. v̄. m̄z̄ tñ. Et addit q̄ excōicat⁹ m̄ioi ex
cōicatiōe celebrādo graui peccat. i. mortalr
sz̄ cū. notā tñ irregularitatis n̄ incurrit. qd̄ expo
nit: subaudi sup̄ cui⁹ disp̄satiōe necē sit recurrē
ad apl̄icā sedē. incurrit tñ irregularitatē a q̄ ep̄s
p̄t̄ absolue: vel is q̄ pt̄ ab excōicatiōe absolue.

34 **Q**uid aut̄ de eo q̄ instituit q̄ p̄sbyter teneat̄
tur oī die celebrare collato. certo beneficio: an
institutio sit licita: R. Panor. i. c. significati.
de pb. q̄ n̄. q̄ sepe daret̄ materia peccādī: cuz
facile n̄ p̄tingat sacerdotē quotidie deuotum
existere ad celebrationes. Et ideo si contingē
ret̄ hodie hoc modo beneficium institui: debet
talis institutus recipere interpretationem ab

illo ter. vt celebret quantum frequētius pot sal
ua honestate sua ac debita deuotione. Et hoc
videtur verū si instituens referat se ad institu
tum: puta si diceret. volo q̄ iste bñficiatus oi
dic celebret missaz. Secus si referret ad missā
puta dicendo. volo q̄ p̄tinē cāu quo sacerdos si
sai tali loco: vel p̄ alia verba daret intelligere
q̄ pur celebret vna missa sufficiat. Isti eim in
stituētēs n̄ itēdūt sacerdotē obligare ad quo
tidie celebrādū s̄z itēdūt cāu quo sacerdos si
possz celebrare ul' nollet q̄ faciat celebrari per
alium. Dic eim non desiderat industria plo
ne s̄z tātam quotidiana missa.

¶ Quintodecimo dicit. Recta intentione. s. vt
per ipm vntamur rpo per caritatis amorem
et muniamur cōtra diaboli tētationes.

35 **¶** Vtrū debeat dari ad accipiēdū aliq̄ expe
rimētū: s̄z q̄ nō. ij. q. v. cōsuluisti. et de pur
ca. ex tuaz. Nec obi. c. sepe p̄tingit. ij. q. v. qz
illud abrogatum ē. vñ nec pp purgationē isa
mie: vel pp aliud tpale d̄z dari vel sumi.

36 **¶** Adde. xvj. in sumptōe s̄m Dur. vt. s. lu
matur discrete: et leniter dētib⁹ asirioribus te
ratur et lingua molliatur ne aliqua pars eius dē
tibus imbrear.

37 **¶** Adde. xvij. s̄m eūdem Dur. s. vt nō statz
post cōionē c̄puar p̄pter reuerētā sacramē
tine si aliqua pars sacri imbecisset dentibus ex
pui cōtingeret. Itē vt nō statz vadat ad mā
ducādum. vñ d̄z eē aliqua mora et tāta q̄ ille
sp̄s sint consupte vel alterate p̄pter reuerē
tiā sacri: et hoc sufficit d̄ necessitate. Dicere at
orōnes post et huiusmodi sūt de p̄silio.

38 **¶** Sūt et alia que regrūtur ex parte sacerdo
tis. P̄mo regritur q̄ celebret saltē vno p̄ntē:
et hoc sufficit sine sit missa publica siue priua
ta. vt vult glo. in. c. hoc quoqz. de conse. di.
j. Immo plus dicit ibi gl. q̄ reclusus missaz
solus cātare potest. Et hoc vbi clerici copia
nō suffragatur: al' s̄ secus. Et ecclie loquitur
presbyter in plurali. Idem Posti. in summa.
Episcopus vero sine diacono celebrare non
potest nisi necessitas cogat. xcij. di. diaconi
sunt in glo.

39 **¶** Seco vt hēat omnia requisita ad missaz:
vt paramēta benedicta: missale: tres thoalias
quia sic obseruatur per totz orbem. Et casu
quo nō haberetur nisi vna fiat triplicata. De
hoc vide. s̄. Benedictio in fi. Idem dic d̄ cal
ciamētis: sic eim obseruatur ab omnibus taz

sacerdotibus secularibus q̄z religiosis. Et si
quis religiosus celebraret sine calciamētis ul'
bottis expelleretur de tēplo. et habēt p̄puz
significationē. Et p̄pter hoc in comestione
agni paschalis i quo figurabat hoc sacramē
tū precipiebat: vt hērent calciamētū in pedi
bus. vt d̄t Ero. xij. c. In cāu tñ quo n̄ hērent
calciamēta: et iste si n̄ celebraret amitteret mis
saz: et ē dies festus de p̄cepto: tunc posset ce
lebrare: qz de duobus malis eligēdū ē minus
malū. xij. di. n̄rui. Itē precipitur sacerdoti
bus vt teneāt oratoria: vasa: corporalia et ve
stimenta ministrorū: ac palas altaris mūdar
qz aliq̄n habētur taz imūda qz aliquibus sunt
honorū: et p̄straficiēs peccat mortalr: vt hētur
extra de custo. eu. c. ij.

¶ Tertio sacerdos d̄z celebrare capite disco
opto: al' s̄ sine cā ratōabili peccat mortalr p̄
pter uerbū. t̄m̄re. positū i. c. nullus: de p̄c.
di. j. Similr et audiētēs cū legitur euāgeliz
debēt stare capite discoopto et n̄ sedere: nec
genuslecti. vti. c. auctoritate. de p̄c. di. j.

¶ Quarto sacerdos nihil d̄z addere vel dimi
nuere nisi put cōtinetur in missa s̄ aliquos
sacerdotes idiotas qui in introitu misse dicūt.
In noie pa. et si. et sp̄s sancti. Et añ iceptio
nē euāgelij aliq̄ dicūt. Et post s̄p̄tōem sacri
dicūt. Nūc dimittis. et alias laudes.

¶ Quinto sacerdos d̄z hēre attentionē ad ea q̄
dic. Vñ Dio. d̄ eccl'astica ierarchia. Ad sc̄s
simū eūtes sacrificiū mūdari cōuenit ab ipsis
vltimis ac s̄ctasmatibus. Vñ d̄ sperās se pos
se hēre probabilr cordis stabilitatē: peccat qz
de: accedēdo. Si tñ sperat et ex ismūate di
strahitur: minus peccat.

¶ Sexto d̄z hēre intentionē celebrādi: qz itētio
i hoc sacro et alijs ē illa que opatur. Si enim
diceret verba p̄secratoris sup hostia et vino co
raz se positis et nō hēret intentionē p̄secrandi:
nihil faceret. Et ex hoc segur qz licz sacerdos
hēret ante se. r. hostias et nō intēderet conse
crare nisi vnā determinatā: illa sola eēt conse
crata. Viti vnā determinatā: qz si intēderet cō
secrare vnam solā: et intentio eius cēt vagar
hoc ē qz non magis ferretur ad hāc vel illā
sed ad vnā in cōsuso nihil ageret. Idem dic si
haberet. r. hostias ante se et nō intēderet cō
secrare nisi. r. v. si d̄terminatē ferat ad illas. r. v.
ille sole eēt consecrate. Secus si eius inten
tio eēt vaga vt dictum est. Sed si tamen vult

40

41

42

43

celebrare accipiat. vij. hostias quas intendit cōsecrare: postea in actu p̄secratiois non recollit nisi de ea quā tenet in manu: tamē omēs sunt p̄secrate virtute intentionis virtualis quā habuit a p̄cipio s̄m Sco. Sed si credat accipere. t. hostias et accipit. vij. vel credat accipere vnam hostias et accipit duas: quid dicendum? Dic q: si itētio eius erat quotquot eēt omnes p̄secrare: tūc oēs erunt p̄secrate. S; si itentio eius eēt solū cōsecrare. t. aut solum vnam quā videt: tunc alie nō eēt cōsecrate: q̄z; si sic intēderet eēt bestialis. Sed glibet sacerdos saltē vna vice p̄ semp̄ o; pponere in aīo: vt quotquot sint velle cōsecrare. Et p̄ hoc eēt p; qd dēdū de hostijs que p̄ obliuio nē remanēt in altari. Si cū nō itēdebat p̄secrare nō erūt p̄secrate. Idē dic de gutta vini que remanet i pede calicis, totū cūm dependet ab itēdō. Nā si sacerdos hñs hostiā in manibus et nō itēderet p̄secrare nisi quartā partem hostie vel medietatē: solū illa ps eēt tū cōsecrata: dūmō itentio feratur sup̄ aliquā partē deteriorat: al' secus. vt bictū ē. Et tāte virtutis ē ista itētio sacerdotis: q: quōcūq; et vbi cūq; dicat uerba p̄secratiois sup̄ mā debita: ut puta. hoc ē corp' meū. sup̄ pane trititio cū itēdō p̄secrādi siue icium: siue p̄sūs p̄secrat. q: illa sola verba quo ad p̄secrationem panis sufficiūt. q: quid p̄mittat vel p̄ponatur h; omnes theologos et sanctos et cōnistas et sumistas: h; Sco. et Lādul. i. iij. di. viij. voluerit: q: h; sacerdos dicat illa verba. hoc ē corp' meū. sup̄ pane: tū nō p̄secrat: q: dīcēdo. hoc ē corp' meū. nō refertur ad corp' xpi. Et iō h; nō sint alia verba d' sba forme q; p̄dca: tū d' necessitate requir' q: exprimāt aliq' verba ex qb' p̄sata sōma d' trecti solūmō ad corp' xpi. sic fit cū d' fiat dilectissimi dñi nri ihu xpi. Qui p̄dicat. al' s' nihil fieret s̄m eos. Tū ut dicit: ista xpi. cōit nō tnef: q: itētio sacerdot' ē illa q' sc̄r dicitur ad corpus xpi. et h' sufficit. Itē sacerdos nō dicit illa verba i p̄sona sua: s; i p̄sona xpi. Et si sic. ergo illa verba ferūt ad corpus xpi.

44 **Q**uid si celebrādo recoleret se comedisse vel bibisse: q: in talib' semp̄ accipiēdū ē qd h; minus de piculo. iij. di. neri. Adāius autē piculū ē qd ē p̄ sacri cōcl' e p̄fectione: q: hoc ē sacrilegiū. q; qd ē pertinēs ad qualitātē sumētis. Et iō si p̄biter post p̄secratioē icēptaz meminit se comedisse: nihilomin' o; p̄ficere

sac̄m. Idē si meminit se excōicātū vel i mortali cum cōstritione tamē debita: et sic nō peccat: sed fructuose sumit. Si vero meminit p̄secratioē. Tho. in. iij. p̄c. q. lxxvii. h; q: tu tūc ē dimittē missaz icēptā nisi scādālū graue imineret. Bo. antē in. iij. di. xij. h; q: sine peccato pōt incobata p̄ficere: cū p̄posito cōsitēdō: et cū p̄ritōe totū supplet. Nec v' ibi eēt cōtēptus. Idēz etiā dicit Bo. ibidē d' eo qui meminit se irregularē: q: p̄hibitio p̄pter irregularitātē non extendit se ad eū qui accessit sine p̄scitētia irregularitatis et incobant missam. Dñ. p̄pter reuerētiām sacramēti et scādālū populi dicit q: si dolet et libētē faceret qd in se ē: a dño eēt dispensatum p̄torē. Sed maius dubium ē si sacerdos nō dum incēpit missaz et h; conscientiā irregularitatis: vel scit se comedisse vel bibisse. Tamē cōsulo in hoc casu et p̄cedēt q: nullo modo celebrat etiā si nō posset d' s̄istere sine scādalo: pōt tñ fingere infirmitatē vel quid sil' e.

Sed pro declaratōe p̄dictoz sc̄iēdum q: h' 45 sūt tria tpa. s. post p̄secratioē. an p̄secratio nē: tñ post incobatā missaz. tertio an incobatō nē missē. Quo ad primū tēpus si loquamur de excōicato an teneatur p̄ficere missam: Dic q: sic p. c. relatū de cōse. di. ij. S; an hoc cū fiat irregularis. dic q: aut ille fuit in culpa in examinādo cōscientiā suam: et tunc sibi imputatur. et celebrādo efficitur irregularis: Hoc expresse p̄batur in. c. aplice. de cle. ex. mi. vbi solum excipitur vn' caus ad hoc vt excōicatus celebrādo euitet irregularitatem. qn̄ probabil' ignorabat se excōicatum. Et Post. in summa. ti. de cle. ex. mi. s. i. dicit q: tē dicit p̄babil' ignorare: qn̄ ē sine oī culpa s; i eraiādo p̄sciam suam. Lū ergo exceptio firmet p̄trarium i alijs: ergo secus si sc̄is celebrat ut in cāu nostro. et hoc videt idubitatū.

Si at fuit sine aliq' culpa i eraiādo conscientiā suam: qd tamen difficile est inuicere: tunc dico q: quo ad mentem legislatoris forte non esset irregularis celebrādo: tamē quo ad verba esset irregularis: ex quo vt dicit tantum excipit ignorans: et consulo q: ad cautelam faciat secum dispensare super tali irregularitate. Si autē loquamur de secundo sc̄licet de eo q: comedit vel bibit: idē dico. q: h; p̄ficere debeat. p. d. c. relatū. tamē sic p̄ficiedo peccat moraliter: Nec video qualiter iste nō sit in aliqua culpa

in examinādo conscia; suā. ⁊ minus videtur
 i hoc excusari q; excoicatus: cū hoc factū sit
 p̄p̄inquisitimo: q; a media nocte vsq; ad no-
 nam: ⁊ hoc factum ē grossū; male ⁊ qd̄ pōt
 tangi manibus. Et iō si pur icobasset cogi-
 tare de suis peccatis: stat; venisset ad memo-
 riam. Immo plus dico: dato q; i ista exami-
 natione potuisset eē sine culpa q; ad huc pec-
 casset mortalr. q; verum ē dicere q; nō iciu-
 nus celebravit. Duo vero ad scādū; tēpus
 sez ante consecrationē. iam ex predictis p̄ so-
 lutio. Et cū; Tho. dico q; tam excoicatus q; z
 ille qui comedit vel bibit: obent desistere a cō-
 secratione: fingendo infirmitatē vel quid simi-
 le. Nec video q; desistēdo possit oiri taz gra-
 ue scādalu; q; ob tale scādalu; vitādū; me-
 lius sit ipsi sacerdoti celebrare. Scādalu; enim
 qd̄ potest oiri in hoc cāu; possit eē: quia desi-
 stendo a dicta missa: forte pplus illo die amit-
 teret missa; quia non erat alia: ⁊ erat dies se-
 stus. Tamē hoc non obstat q; illo cāu; popu-
 lus ē excusatus: et quo non stetit per eū. Nec
 obstat qd̄ dicit Bona. q; prohibitio ecclesie
 non se extendit ad hūc casū;. Dico q; consti-
 tutio illi; .c. apostolice. duo requirit ad hoc
 vt excoicatus celebrando euitet irregularita-
 tem. I. q; fuerit sine culpa ⁊ q; sit igno;as. nō
 autem se extendit ad sciētē. Et dato sed nō
 cōcesso q; populus peccaret mortalr nō au-
 diendo missa;: tñ ad huc excoicatus ppter hoc
 non debet celebrare. q; p̄ predicta iste excoica-
 tus vel etiā ille qui comedit celebrādo: peccāt
 mortaliter: q; faciūt contra. d. c. ap̄lice. ⁊. c. li
 quido. de cōse. di. ij. q; non iciumus celebra-
 uit. Adodo regula ē q; quis nō debet sacre-
 etiā veniale: vt quis euitet etiā mortalissimū.
 vt dicit Aug. xij. q. ij. c. j. Nec obstat si dice-
 retur q; ista mala sūt in eadem persona: quia
 istud scādalu; imputatur ipsi celebranti. Et
 ideo si celebrās desistat. ppter ipsum scāda-
 lum peccabit mortaliter. Dico p̄mo q; iste
 celebrans si perficit missa;: certus ē q; peccat
 mortaliter: nō sic ē certus de scādalo: q; for-
 te veniet ⁊ forte nō. Et ideo tene certum ⁊ di-
 mitte incertū. P̄detera dato q; sacerdos p-
 pter tale scādalu; peccaret mortaliter si desi-
 stet: tamen adhuc dico q; debet desistere: q;
 maius peccatū ē q; excoicatus sciētē vel nō
 iciumus celebrat q; peccatū qd̄ oiritur scāda-
 lo dicto: q; non potest eē ipi scādalu; grauer

quia non potest eē periculū; corporū; vel ani-
 marū. Qd̄ autē sit maius peccatū; p̄: q; et
 presse vterq; facit cōtra preceptū; ecclesie: vt
 dictum ē: non sic autē de scādalo. Secus tñ
 cēt dicēdū; de peccatis ⁊ alijs que nō habent
 sp̄alē; p̄hibitionē: sicut ē futū;: fornicatō; blas-
 femia ⁊ huiusmodi: q; i talibus vbi imineret
 scādalu;: tūc p̄tritio sufficeret cū; p̄posito cō-
 fitēdi ⁊ salua p̄scia celebrare vel cōicare pōt:
 dūmō diligētē se p̄passet.

Quid aut de eo icepta missa hz p̄scia; q; 46
 nō sit p̄byter: R. Bon. vbi. s. q; an̄ p̄seca-
 rationē d; dimittere missā infirmitatē fingēdo
 aut p̄scia; deponere.

Quid faciet sacerdos si postq; icepit missā 47
 pp̄edit māz eē idebite misstratā: R. Ric. i. iij.
 di. xi. q; si pp̄dat hostiā eē idebitā: aut hoc p-
 p̄dit an̄ p̄secratō; ⁊ tūc d; accipe hostiā
 bitā: ⁊ canonē a capite icobare. Aut post p̄se-
 crationē: h; an̄ sūptionē: ⁊ an̄ vini p̄secratio-
 nē: ⁊ tūc d; accipe aliā hostiā ⁊ incipere cano-
 nē a capite ⁊ illam cōsecrare: ⁊ alia hostia de-
 bet reuerētē reseruari: aut a clericis sumi: aut
 a sacerdote post corporis ⁊ sanguinis sumptio-
 nem: non ante: quia post eius sumptionē ic-
 iunus nō cēt. Si autē perpendit post sūptio-
 nem illius hostie ⁊ etiā sanguinis: non debet
 illo die aliā hostiam cōsecrare: q; iciumus nō
 est. Et ut dicit de cōse. di. ij. relatum. quotiēs
 sacerdos celebrat totiēs participatiōis corpo-
 ris ⁊ sanguinis xpi participē se p̄beat: h; d;
 bet d; sua negligētia penitere ⁊ cōfiteri. Si h;
 perp̄dit post sūptionē hostie: tñ an̄ sūptionē
 sanguinis: videt aliquis q; sanguinē nō d; su-
 mēre: q; iciumus non ē: sed sanguis reseruari
 d; aut alicui iciumo dari.

Alijs aut tñ p̄mū; q; hic ē cāus necessitat; 48
 ⁊ i cāu; necessitatis si iciumus pōt cōicare. Si
 aut pp̄dat i calice nō eē misstratā obita māz:
 aut hoc pp̄dit an̄ p̄secratōnē panis: aut post
 h; an̄ plationē verbox qbus p̄secrādū ē vi-
 nū: aut post plationē eoz: an̄ tñ corporis sū-
 ptionē: aut post oia predicta.

Addio inō d; misstrare obita mām ⁊ incipe 49
 canonē a capite. Si aut nō possit hēre debi-
 tā mām: nō d; vltērius p̄cedere: q; ut d; de
 p̄se. di. ij. aperimus. aut integra facta p̄cipi-
 ant. I. p̄ficiēs. aut ab itegris arceatur: q; di-
 n̄sio vnius eiusdēq; misterij sine grādī sacri-
 legio non pōt percurrere.

Secundo modo dicitur manū debita accipere si potest haberi alia sublata: sed non credo quod debeat canonē a capite recipere: quod iam consecratio panis per se sufficit: sed debet accipere a verbo immediate sequente: scilicet panis consecratione. Si autem non potest haberi materia debita: non propter hoc debet omittere corpus: propter suspensionem spiritus tamen cum proposito consistendi: de sua negligentia.

Tertio modo debet accipere manū debita alia re uereter in aliquo vase posita: et recipere ab illo loco. Sicut in modo postquam et pagere missam rium versus sine. Et tutius est quod per suspensionem corporis et sanguinis aliam manū sumat anquam accipiat vinum quod accipit post sanguinis suspensionem.

Quarto modo debet accipere debita manū: et recipere ab illo verbo. Sicut in modo. nisi an super sit alia idebita manū in calice misstrata.

49 **Quid** autem intelligat per canonem: Quidam intelligunt quod iohannes canon in offertorio ibi cum dicitur. Suscipe sancte pater opera eterne vus hac immaculata hostia etc. et deinceps. Alii vero quod canon incipit ibi. Te igitur clemens sume pater et deinceps. Alii vero de quibus est canon. i. c. cum martine de cele. mis. dicit quod non quicquid dicit in secreto misse: de canon: sed tantum illa verba quibus transubstantiatio fit. Et ratio in omnibus predictis casibus credo sufficeret iohannes a Qui pridie. vel a. Sicut in modo. marime ubi timere scadaluz audientium pro nimia morā. Vbi autem sacerdos omisit post ponere aquam in vino si aduertat ante consecrationem hostie debet eam apponere: sed credo quod in isto casu non sit necesse reiterare aliquas orationes.

50 **Quid** faciat sacerdos si quando habet aquam in ore antequam deglutiat: aduertit: scilicet. direc. li. i. ti. xvij. quod si potest sine scadalo spudet in calice et extrahat particulam hostie et aquam reponat in alio vase: et sic accipiat vinum et consecret: et in eo ponat particulam hostie et sumat postea illam aquam si potest facere sine periculo vomitus: vel si timet de vomitu reponat aquam in sacrario. Et ideo dicit de particula quod etiam est comburenda: et cineres in sacrario reponendi quam sine periculo vomitus recipi non possit.

51 **Quid** si vinum in calice congeletur: scilicet quod sacerdos debet ipse ante consecrationem resolue ut deat rationem actualē potus. si tamen non resoluit adhuc possit citare vinum congelatum non differt a non congelato nisi qualitate accidentali.

52 **Utrum** semper sacerdos celebrans debeat sumere corpus et sanguinem: scilicet quod sic. de pse. di. ij. pla

tu. Et si sacerdos officit in missa: an alius debeat supplere: vide. j. Eucharistias. s. ij.

Quid si aliquis casus necessitatis alicui euenit: puta infirmitas et huiusmodi: an poterit sacerdos illi hostiam dare cum aliam non habeat consecratam: scilicet quod non tota: sed bene partes: et aliam partem ipse sacerdos sumet secundum Theobaldum in. iij. di. xij. Et ideo puto etiam si non sit infirmitas: sed alia rōnabilis causa.

Quid si hostia iueniat fracta ante consecrationem: scilicet nihilominus potest consecrari nisi sit scadaluz in populo: quod tunc aliam accipiet: quod fractio et quadragura et huiusmodi non viciant sacrificium.

Utrum in memeto viuo et mortuo debeat fieri aliquorum notatio: scilicet quod non est necesse nisi solū ut supplicetur de notio: reddat affectus. ut notat gl. de pse. di. i. c. vilus. Et sic in hoc casu non minus quibus sub generali quod si spāl fieret.

Novē sunt prefatores antiquitus inuenta: scilicet

Prima paschate. Secunda in ascensione. Tertia in pentecoste. Quarta in natali domini. Quinta in apparitione. Sexta in festo apostolorum. Septima de trinitate. Octava de cruce. Nonā de ieiunio quadragesimali tantum. de cose. di. i. inuenimus. His nouē addita est. et de gloriosa virginis. lxx. di. sancto. Alie sunt delenda de missali nisi ex privilegio sit concessum: ut fratrum minoribus de beato ysaia p. Sixtu quartum. In diebus autem prefatis. i. quibus sunt comedat scōrum festiuitatis: vti diebus sabbatis de beata maria virginis: scilicet propria prefatio decantetur: symbolū tantum et hymnus angelicus et Te deū laudamus. regulariter dimittit quod dicitur ut iter versus festum et prefestus possit differētia de notari. v. c. psilū. de cele. mis. In talibus tamen nec deuota consuetudine reprobanus. h. Ho.

Utrum profusio post suspensionem sanguinis debeat fieri cum vino: scilicet quod sic. de cele. mis. c. ex parte.

Excōicator. Dicitur de ex-

communicato. **Excōicator** dicitur aliquis de ipso excōicator. vbi sciendum quod excōicatorne a iure facere potest quicumque potest ius dederit: ut papa in vltima ecclesia et singuli episcopi in suis diocesisibus. xvij. q. ij. vltis. xxiij. q. ij. compatiatur. **Excōicator** dicitur episcopus possit statuerē sine cōsilio capituli sui: Dic per non. in. c. quarto. de his que fiunt a prelati si requirit psilū capituli valet tale statutum. Si autem non requirit non valet.

2 Quid sit si capitulum non vult prestare p'sentiam imo dissentit: Archiepiscopus et Jo. an. in. c. j. de p'sentia. li. vi. claudit statutu' vale si p' capitulum nihil rationabile opponit. Et hoc est panor. idubitable in. d. c. q'sto. qz cu' regratur p'sentium et non p'sentium satisfactio est iuri ex sola petitione et executione r'sisi: cu' non teneat leg' p'sentium. vt in c. cum oib. de arbi. vide de hoc: s. Consilium. l. k. z. s. iij.

3 An autem canonici ecclesie cathedralis possint statuere sine p'sentia episcopi: vel et capellani ecclesiarum: dic q' non possunt statuere super his que tangunt capitulum vel eius iura: aut contra statum ecclesie vel super magnis rebus et negociis ecclesie. Secus si statuerent super sua singul'aria negotia: puta: q' suas dietas certis modis distribuunt: vel q' certo modo ad capitulum vocentur: super huiusmodi possunt s'z glo: in. c. ij. de p'sentia. li. vi. statuere sine iura episcopi.

4 An autem capellani aliarum ecclesiarum possint statuere: cum p'sentia plati sui sine episcopo: Panor. in. c. cu' oib. de p'sentia. dic q' i' arduis et magnis non possunt. Secus ergo in paruis.

5 Quis autem possit excommunicare: s'z. gl. in. c. cu' in cunctis. de elec. dicit q' oib' plati et circa episcopus possunt excommunicare: nisi in solennitate de qua. ij. q. iij. debet. Et intelligit panor. de platis h'ntibus subditos actu: vt. in. c. cu' ab ecclesia. de off. or. Et non ex dicitis doctorum in. d. c. cu' ab ecclesia. et in. c. decernim' de iudi. q' plati sumit tripl'r. naz. pprie d' plati q' h'z iurisdictiones ordinaria. Secundo sumitur large. Et sic h'nt curam aliarum d' plati: vt in. d. c. cu' ab ecclesia. Tertio mo' magis large. Et tunc appellatio plati uenit alij h'ntes p'rogatiua aliquam sine iurisdictione: vt plebanus: de cano: archiepiscopi et p'sentia. It' eode' mo' d' finitores capli g'nal' et p'ncipal' et discreti dicit plati. It' et non sacerdotes p' excommunicare et absolueri quo ad foro p'tentiosu': s'z i' foro p'ncipali solus sacerdos: s'z ad p'tate excommunicandi requirit iurisdictione ecclesie astica ordinaria vel delegata.

6 An autem sacerdotes poebiales possint excommunicare: dic q' no': nisi ubi est p'suetudo que est tribuit iurisdictionem.

7 An autem archidiaconus possit excommunicare: s'z. Panor. in. d. c. cu' in cunctis. dicit q' d' iure co'i archidiaconus non h'z curam aliarum: nec h'z curam in foro p'tentioso nec p'ncipali. T'n' h'nt p'suetudinem diuersorum locorum aliqui h'z poebia distincta in que etercet curam aliarum. It' ingrit et uisitat tota dioecesi loco epi. Et istis casis merito excommunicat. h'

panor. In alijs ergo secus videtur dicendum: **8** **Q**uia excommunicatio lata ab alio episcopo possit rata haberi a proprio: dic q' no': s'm Inno. in. c. prudentiam. de offi. dele. Sed pone q' sit lata in territorio. p'prij episcopi: et nomine ipsius: dic q' non pot' rata haberi ex quo ab initio fuit nulla. q' quod non est non potest ratificari: q' de natura excommunicationis est: vt statum legit: vel q' sit nulla: vt notat panor. in. c. pastoral. de appel. It'z alia r'one q' quis non possim habere rata quod non est gestum noie meo: p' regulam ratum. de reg. in. li. vi. Tamen non omne quod est gestum noie meo possim h'ere ratum pro hoc notabilis theorica Inno. vt recitat panor. in. d. c. pudentia. q' vbiq'z actus est nullus et defectu solennitatis: et suppletio si dependet voluntate mea: non possim tunc habere ratum qd est gestu noie meo: q' actus est nullus et factu non dependente a mea p'tate. Secus autem ubi suppletio solennitatis dependet a p'tate volentis ratificare sniam nullam: vt in papa. nam ipse pot' ratificare sniaz nullam: q' non subijctur dispositi iuris cois. Ita t'n': vt quidam dicunt: vt talis snia valcat: vt ex nunc et non vt ex tunc. Si vero actus est nullus et defectu p'sentis: tunc qd est gestus noie meo possim ratificare p' nouum p'sentium. p' hoc ter. in. c. cu' nos. d' his q' s'nt a p'. Immo qd non est gestu noie meo possim pro nouu' consensum ratificare: pro hoc glo. in. c. cu' ad sedem. de resti. spo. Et ad mat'iaz ratihabitio nis vide panor. in. c. j. de conuer. insi. ubi dicit q' ratihabitio retrahit et fictione iuris. S'z ad hoc vt fictio p'cedat: requit q' ambo duo extrema sint habilia ad illuz actum p'p'terandum. s' t'ps in quo actus fuit gestus et t'ps ratihabitiois. Si cuius deficit alterq' istoz: non p'cedit fictio: q' non causatur super impossibili. **P**one exemplum. Quidam interfecit hoiez non mine infantis: demu' infans maior factus habz ratuz. Erte hec ratihabitio non trahitur retro: q' impossibile erat nullum infantem tunc te'poris mandare delictum: ergo non potest retrahit: cuz non debeat plus posse fictio q'z veritas. Et istud appellatur extremum ad qd. **P**one exemplum in extremo a quo. **H**abebam terminum ad certum quid agendum: amicus meus nomine meo illud egit: ego post terminum habui ratum: nu'quid sufficiat: Dic q' non: cu' post terminum non potuissim ego vere

*de ratihabitio
supra 179*

facere ergo nec fecte. **Jo** ad hoc vt possim ra-
 tum habere qd est gestum noie meos requirit
 qd illo tpe ego potuissz facere vere: quo fuit
 gestum. Ad hoc vide qd notat **Be. in. c. cuz**
 quis. de sen. cr. li. vi. q. non sufficit ad hoc vt
 qs censetur comississe maleficium habeat ratus
 qd est gestum noie suo qn lex requirit malefi-
 cium et per prius tractatus. **Pro** hoc allegat
 glo. et ibi p **Jo. an. in. d. c. j.** **Done** exempluz
 Quis noie mulieris machinatus: e in mortez
 viri sui: et mulier ratu habuit: nuq potest p-
 here misoniu cum illo qui machinatus est:
 Glo. ibi vt dicit sic. **Id** e panoz. qz lex non
 solum requirit maleficiu: s; et per prius tracta-
 tus. **I**deo qzuis sit gestu noie mulieris: tu ba-
 bendo ratum non censet omisisse homicidiuz
 quo ad ipediendu matrimoniu. **Sec** qn lex re-
 quirir solu factu. Et tunc rati habitio faceret in
 currere penam ipm raticantem.

Excoicatio. j. **L**iter qd
 fit: **R.** **fm**
Pan. cr. eo. sup **Rica.** qz excoicatio e
 censura a canone vt a iudice ecclesiastico plata
 priuans coione sacroz et qnqz hoium. Et sic
 fm mam nram due sunt spes excoicationis. s.
 maior: et illa priuat picipatone sacrametoz et
 coione hoium. **Quedaz** e minor: et illa priuat
 picipatone sacroz: non aut coione fidelituz: vt
 in. c. fi. de cle. cr. mi. **It** minor: excoicatio serf
 qnqz a iureqn. qz pot ferri ab hoie: lz nuc non
 fit i vsu. **It** excoicatum alia e iuris. s. qua
 quis incurrit ipso iure delicto pmissio: vt sigs
 inicit manus violentas in clericu. xvij. q. iij.
 siquis. **A**lia est iudicis. s. que irrogatur a iu-
 dice pte hnt p pcessu iudiciariu. et. **cap.**

Additio. **Q**ue aut sit dita inter cr-
 coicatōz maiorē et anathe-
 ma: **D**ic qz de hoc inueniuntur multi ter. qui
 vnt **2ij.** et doc. i hoc multa variat vtpz in. c.
 enl no ab hoie. de iudi. **It** d hoc bes ter. i. c.
 engeltrudā. iij. q. iij. et. c. vñs. xvj. q. ij. et in
 cle. siquis suadete. d penis. **Tu** p p cordia di-
 cedū qz excoicatio maior et anathema realiter
 sunt idē. **Mā** s; deriuatores anathema dī ab
 ana qd est sursum: et techa: qd e figura quedaz
 ad formā lre: qd oli pimebas in frontib; dāna
 toz. **D**icitur ergo anathema quasi anatheca.
 i. supna maledictio. cū ergo excoicat; maior
 sit maledict; a deo. **Hic** e qz excoicat; maior
 e anathematizatus. **E**t p clarior intelligētia

dices qz anathema fuit dupl'r. pno large. scdo
 stricte et pprie. **Pro** mo excoicatio maior e
 anathema. de quo bes ter. i. d. c. engeltrudā.
 vbi dī qz anathematizati illi intelligendi sunt
 q n solū a pcepto sacroz s; et a coione hoiz
 sunt separi. **E**t sic clare hz et hoc ter. qz excoi-
 catus maior e anathematizatus: qz excoicatio
 maior causat illos duos effect;. **It** bes aluz
 ter. i. d. c. sigs in prin. ibi anathematis mucro-
 ne pculsus. et tu clax e qz ille ter. logf de excoi-
 catione maiorū simplici: et nō cū illa solēnitate
 q habet in. c. debet. xj. q. iij. **Scdo** anathema
 sumit pprie et stricte: et sic accipit p illa excoi-
 catione: que fit cum dicta solēnitate. c. debent.
Et ita itellige. d. c. vñs. vbi dī qz anathema e
 mucro epal: qz tñ epi debet eā pferre. **Nec**
 credas qz sit maioris potētie: qz sit excoicatio
 sine solēnitate. **Sed** sit ad maiorē terrore: et vt
 cū maiorī difficultate obteat absol'one. **fm** inis.

In gb; casib; incidit qz excoicatio nē ma-
 iore ipo facto: **R.** i multis casib;. **A**dultos ha-
 bes. s. **A**bsol'o. j. et. ij. **Sūt** et alij casus in qz
 bus pbitur ipsa maior excoimunicatio.

Prima excoicatio maiorū excoica-
 tur cum qs incidit in heresiz
 iam dānatam. xvij. q. j. c. j. et. ij. **E** gl. ibi sū
 mario dicit: siue veterē: siue nouā sequat herē
 sim est excoicatus. **It** excoicatus: receptato: vt
 fautor hereticoz. et de here. excoicamus. **E**t
 hic casus bodie e papalis p pcessu curie. **E**t
 intellige p dicta fm glo. singularē in cle. j. de
 here. et si sit oino occultus. **E**t facit regulam
 qz eccl'a ligat crimē oino occultū quo ad pe-
 nas excoicatis et suspēsonis. **E**t nota illud
 verbū oino. qd denotat solū actū interiorē et nō
 aliquod signum exterioris. **De** hoc vide diffu-
 se. s. **A**bsol'o. j. s. xxix.

Qui aut dicant credentes hereticoz: **R.** d.
 an. qz quidaz sunt credentes hēticos esse bo-
 nos: et istis nō imponit pena hereticoz. **Q**ui
 dam sunt credētes hereticoz errorib;: et tales
 sunt heretici. **De** aut de ancha. i. c. gcmqz. b
 here. li. vj. dicit qz credentes dicunt q se dicūt
 credere eoz errorib;. de pe. di. j. pot. **It** qui
 i oratiōib; sequūtur eoz ritū: et coione ab he-
 reticis recipiunt: vel h'ia que ad eoz ritū pri-
 nent. **E**t ideo tales dicuntur credentes: qz pre-
 sumitur affectus ad eos eē quoz opa sequūt.
Defensores aut sunt qz psonā defendunt: vt ad-
 uocati prestando patrocinium: vt tabelliones

3 heretico

faciendo instrumeta: vel inuado i ca. Qui at non psonam sed heresim defendit: heresia ca est. Receptatores vero sunt: q in domo vel i terra sua eos recipiunt: semel vel pluries: publice vel private. s' autores sunt: qui aliqui fauet facto: mittendo alimoniam vl' huiusmodi. Alii quando verbo: vt dicendo. Isti sunt boni homines: et inuisle agitur p eos. It' omisso: qn quis p tate fungitur in capiendo: et al' s no fauent inquisitoribus sicut debent: oes isti snt excoicati ipso facto. Item qui in p tate existes omittit facere qd dicit: s' nihil exterius agat excoicationem incurrit: q' ad idem iudicium pti nct habitus et p'iuatio.

Secunda Quicunq; hereticos: crede res: receptatores: vel fautores eoz scieter psumpsit ecclesiastice tradere sepulture: vsq; ad satisfacione idoneam: excoicatis sine se nouerit subiacere: nec absolutionis beneficium mereat: nisi p p'uis manibus extumulet publice et projiciat huiusmodi corpora d' anatoz: et locus ille ppetua carcat sepultura. extra de here. c. quicunq; li. vi.

Tertia Rectores impediendes: vel inuantes ep'os et inquisitores i inquisitione hereticoz et credentiu eis et fautoruz et receptatoz: sunt excoicati. extra co. vt inquisitionis. li. vi. Et q' pape non reseruatur absolutio: ordinari poterit absolucere. Nota fm De. de ancha. super cle. de vlu. et graui. q' actus fenerandi non sapit heresim: nec p'inet ad inquisitorz: et tn p'iuaciter asserere hoc non esse peccatu: est hereticu. R' o'nm collige et glo. ibi. Et quo collige de cisionē huius. q' Quid i publicis p' dicationib' p' dicatione et p' citando turba et seditioem d' clez: asseruit q' laici nō tenebant solucere decimas: nec eis p' teri: nec oblationes dare: et q' peccabant p' iū faciēdo: cum essent oēs clerici mali et de c' clefisy remonendi. Querebatur an ista et plura alia essent heretica: et procedi possit i eum tanq; hereticum: et firmatu fuit p oēs t'beo. et doc. vtriusq; iur' ibi. et nēs q' sic: q' sapiebat heresim et p'iuaciter tenebat diuersas et friuolas opiniones reprobatas p sacros canones. Et paul. clarius loquens dicit hereticus est: non solum qui male sentit de articulis fidei et sacramentis ecclesie: sed etiam qui fallaz et extortam expositionez in scripturis diuinis ponit cōtra id quod tenet eccl' a. Et quia sunt nō

nalli casus: in quibus probabilliter dubitatur vtz in isto vel in illo casu sit vsura: non esset hereticus qui teneret opinione: et forte non veram. Iudei at q'uis affirmant vsurā nō eē peccatū non pnt dici heretici: nec taliter p eos p'cedi pot: et in eis non cadit heresim. Et cuz nō sint de gremio eccl' e diuisionem ab ea facē non pnt. Si tn errozē suū dogmatizarent: et si non vt p hereticos: tn p alios modos possent per eccl' am puniri: sicut et in alijs casibus qn offendunt fidem. Ad et fm Paul. in. d. cle. et graui. q' dicere p'iuaciter vsurā esse peccatum: sed facta rehitudo non eē p' s' d' d' i: sicut qui est obligatus et contractu licito: est hereticum. Ista est ep'alis.

Quarta Qui tyales q' cognoscunt de offō inquisitionis: aut captos liberaret: excoicati snt. et eo. vt inquisitionis. li. vi. Et hoc intellige sine principali: siue incidenter cognoscāt: puta: quia de causa principali cognoscētes: faciūt capi hereticū. Incidenter: puta: q' fecerāt cū capti alta de cā: s' incidenter de h' igserūt. Itē nō q' dātes auriū p' siliū vl' fauorē eis: sūt excoicati: si sciēter h' faciūt: et ordinari absolucere poterit oēs.

Quinta Inquisitores: et ipsoz sen ep'oz: si canonico sede vacāte sup hoc dputati cōmissarij: si sub p'extu officij inquisitionis q'busuis modis illicitis ab aliquibus pecuniā extorquet: aut sciēter attētant ecclesiaruz bona ob clericorum delictum p'dicti occasioe officij sisco eccl'ie applicare sunt excoimunicati et absolui non possunt p' terq; in mortis articulo: donec illis a quibus extorsierint: plene satisfecerit de extortis: et nullis priuilegijs pacis: aut remissionib' sup hoc valituris. vt in cle. nolētes. co. ti. Et Jo. an. super verbo eccl' e dicit. multomin' sibi ipis: vel officialib' vel sisco seculari: cui applicata sunt ipo iure bona laicoz d' anatoz de heresi.

Sexta tione que ponitur in. c. j. de scismati. Et tibi panoz. dicit q' in tribus casibus quis incurrit illam excoicationem: et est ep'alis. Primus quando quis emit rem eccl'ieasticam: vel aliter acquirat scismatico. Et sic nō casam in quo emens rē eccl' asticā est ipso facto excoimunicatus. Al' s autz regulariter etiam occupās rem eccl' asticam non est excoicatus: sed excoicandus. vt in. c. conuictus.

Ep'alis reu. d' iura.

Rectores inq. inquisitores sūt inquisitores p' iura.

Qui tyales q' cognoscunt de offō inquisitionis m. no.

Inquisitores ep'oz: si canonico sede vacante m. no.

De scism.

de so. ppe. Sed qn qd t3 bñficiu a scismatico. Tertius qn qd initit ordinati facte p tuz. Et nota fm Ho. illos esse scismaticos tantu q se extollit p romanā eccliam t ab illa se sepanr. Et isti sunt excoicati cu adherentib3. Et dicu tur tales heretici. Illi vero qui volunt cōtra epm aliquem insurgere: t epatum suum tollē t clericos suos facere excoicandi sunt. Item nō q scismatici put in. d. c. j. sunt illi qui sunt diuisi ab vnitare eccl'e t q conant sibi epōs: p̄biteros t p̄sōes facē. vij. q. j. nouacian3.

Sed nūquid oēs tales sint heretici? Post. t3 q nō: dūmō recognoscāt romanā eccliam: q tunc non sunt ab vnitare diuisi. Vnde duo l3 p̄tendūt esse pontifices romanos: nō pp hoc heretici sunt: q credunt vnam eccliam: l3 qlibet credat se eius, sponsum esse. Sed si q se papam p̄tenderet: q crederet eccliam duos posse h̄re p̄tifices: est h̄etic3: qz crederet du3 as ecclesias. Et ex predictis p3 q greci huc usq3 fuerūt excoicati: q fuerunt diuisi ab eo qd eccl'a p articulis fidei determinauit.

Qui asserit p̄tmaciter romanam eccliam nō esse caput eccl'ar: t nō posse p̄dere canones: t ei ē tāq3 capiti nō ē obediēdū: excoicat3 ē. tit. di. nulli. t ista ē ep̄alis. Et nō q illud. c. logi: de p̄tēptōrib3 canonū t trāsgressōib3. Et h3 Vgo. ibidem dupl'r d'r qd p̄tēptor canonuz. vno mō q apostolicā sedes p̄tmaciter negat eē caput eccl'ar: t habere p̄tatem p̄dendi ca/nones t decreta: t statuta eius non esse obseruanda: t talis est excoicatus t hereticus t scismaticus: t sic intelligitur dictuz cap'm nulli. Et est canon laticnic. Idē dicunt Inno. Jo. an. t Ho. Sed mō dicūt qd p̄tēptor t trāsgressor canonū: q ip̄a mandata canonum nō seruat: q̄uis credat t dicat esse seruāda: t hic non est scismaticus. pp̄rie nec excoimunicat3. Et sic de huiusmodi intelligēdo est canon serrende lētentie.

Decima. Excoicati sunt oēs violatores eccl'astice libertatis. Et presertim q3 sacroz canonū instituta ceclesijs t eccl'astice psonis sine lnia sp̄ali roma ni pontificis collectas vel alia onera: aut quis grauamina realia: vel personalia imponunt: aut exigunt: aut etigi faciunt: vel procurant: t est hodie papalis p̄cessum curie.

Quero nūquid clerici teneantur ad aliqua

onera? Dic q p̄sone eccl'astice non debēt grauari āgarijs: vel perangarijs: putar: ad soluta faciēda t huiusmodi. vt in. c. non minus. de imu. ec. nec ad collectas: vel talsas: siue exactiones quascūq3: vt in. c. aduersus. de imu. eccl'e. Nec pro domib3: p̄dictijs: vel qbuscūq3 possessionibus: ab eisdem ecclesijs: vel psonis eccl'astice h̄re hactenus acq̄sitis vel i postez acquirēdis. vt. c. j. de imu. ec. li. vj.

Sed dubitatur: nūquid eccl'a vel clericus teneant soluere onera pro possessionib3: eis collatis que prius erāt tributarie? Pan. in. c. si. de vi. t ho. de. post multa p̄cludit q: aut illa bona habebant onus p̄tuitū: ānetū t inuariabile: t tunc transeunt ad clericos cum oneribus suis. facit. de. j. de censu. Aut onus non erat p̄tuitū: ānetuz t inuariabile. vt sunt iste descriptōes que sunt hodie: q estimantur bona cuiuscūq3 t solūt plus vel minus fm ipositionem collecte: t ad ista onera non tenentur clerici: vel eccl'e: q non pōtōci q hoc sit on3 ānetū possessionib3: cum non sit p̄tuitū h3 va riabile: Et q̄nq3 iponit p̄sone p reb3. Sier q̄s pueniāt ad eccl'am debēt censeri iure eccl'astico. Et hanc opi. t3 Jo. b lig. t Jo. an. post archi. Idem do. an. t do. p̄de.

Additio. Et pro declaratione p̄dictorum: dictorum vide que notat panor. in consilio. vj. incipiente. Casus super quo. vbi concludit et. c. si. t glo. ibi. de vi. t ho. de. q̄ que admoduz clericus nō tenet aliquid soluere pro facultatibus eccl'e: ita nec p facultatib3 p̄p̄ijs: q res clericor: t eccl'ar co des prius legio gaudēt. tit. q. ij. eccl'ar seruos. Et quo insert: q d. pp̄tio p̄mionio cleric3 nō d3 soluere aliq3 gabellas vel pedagia. ad hoc de. p̄titi. de cens. t. c. q3 q3. co. ti. li. vj. Et idē dic si aliquid donatur vel relinquitur ecclesie vt non tenentur soluere certum quid p libia fm statuta quorūdam locorum. Idē dic si donatio fiet clericō. ar. bonuz. in. d. c. si. Et sic in summa habes quattuor personas que quo ad exemptionem gabellarum gaudent codē prius legio. s. bona eccl'ar: bona p̄mionialia clericorum: relicta ecclesijs: t bona relicta ip̄sio clericis. Adde ēt vnum qd notat Idē panor. ibi q clericus vendendo vituz: bladum: oleū t familia recollecta de rebus suis non tenetur soluere gabellas: q ab hys datijs eccl'e sunt exempte cum omnib3 reb3 eoz. Nec ē veruz

1. d. p̄tēptor nō est cap

olator eccl'astice p̄tēptor

2. p. 1

q. vendendo vinum bladum & huiusmodi ex rebus suis dicatur negociari vt sic fit loc^o. d. c. si. cuj silibus. Ille. n. pprie dicit negociari q. cmit rem vt eam reducat ad aliquā formam vt vendat. Secus ergo si vendat vinū &c. de suis reb⁹. recollectuz vt pbat in. c. cijciens. lxxvii. di. ff. atq. tū q. si emeret rē vt integrā venderet lucrū cā: q. teneret solvere fm statuta prie. bec panoz. Et nō ter. in. d. c. si. cum dicit dū hīs se implicant: quasi dicat. si non iplicit se hīs gaudēt pūilegio ecclastico. ff. inis.

Quid aut si clericus habeat bona cōia cuj fratribus & vult eos defendere a collectis: an possit? **R**panoz. vbi. s. refert. Spe. in ti. de cle. pū. tenere q. non: q. sub obtentu pūilegij non d3 publica vtilitas vacillare. l. ij. C. d. pūi. scbo. li. xij. Vnde fm cū iudex ex officio coget eum ad diuisiones vel coget illos ad solvendum p rata sua. Et idem dicit si frater clerici donet ptem suaz clericis: vt sic fiat in unis a collectis. nam si hoc fiat in fraudem & pster: cogetur ad collectas p sua parte. Presumet aut fraus qm frater regitur possidere post donationem: sicut prius possidebat. Et similiter si oia bona sua donauit vel maiorē ptem. p. l. oēs. s. lucius. ff. de his que in frau. cre. Et h tene menti q. sunt quotidiana.

Sed an possit teneri modus q. pro possessionibus que decurrunt ad clericos possit imponi collecta? **R**pan. vbi. s. dicit Bar. tenē in. l. rescripto. de mu. & ho. q. p possessionib⁹ quas habent clerici tpe quo fieret statutum: n̄ possit puideri: cū collecta imponatur psonis p reb⁹. d. l. rescripto. cum ibi notatis: & psonam clericis non fit subiecta. Pro possessionibus autē que nōdum decurrunt ad clericos: dicit posse fieri statutū q. oia pedia intelligātur tributaria & obligata p collectis. nā tunc postea trāseūt ad quēcūq. clericū ēt cū onere. Sed Bar. ibi dicit q. Eugubini tenuerunt aliū modū. s. q. oēs ciues & comitatenses donauerunt oēs cox fundos & possessiones cōdi. distinguendo singulas per psonas pptos: & illas possessiones receperunt a cōmuni sub censu & tributo collectaz: & q. semper in qualibz alienatione intelligatur exceptum hoc ius cōmunitis. Ille cautele fuerūt necessarie: q. ecclē & crescebant tantum in possessionibus q. possessiones non remanebant ad subcūda onera ciuitatis. Predicta dicit Bar. vera salua cor

rectione sancte matris ecclē. Sed panoz. vbi s. dicit. q. h dicta sibi non placent: maxime pp fraudem. nam indirecte venit contra pūilegium concessum ecclēsie per imperatorem. l. j. C. de sa. san. ecc. per quam quisq. habet facultatem liberam donandi ecclēsijs. Et p hāc appositionem onerum ecclēsie factam impeditur illa facultas donandi.

Quid si occurrit necessitas reipublice: pūta: insultus latronum: vel exercitus volens patriam delere: vel comburere: quibus oportet obuiare & resistere: nec tempus cōsulendi papam adest: si grauetur ecclēsia quid iuris? **R**De. de an. in. c. j. de imu. cc. fm Qld. q. hoc casu licet si mora esset periculuz allatura. Nec ob: c. reprehensibile. xiiij. q. viij. vbi dicitur q. clerici non tenentur ad custodiam ciuitatis: q. cum sint milites xpi: debent tpo in diuinis de seruire: q. s3 panoz. in. c. peruenit. de imu. cc. clerici non tenentur regulariter ad custodiam ciuitatis & huiusmodi: & sic intellige. d. c. rep/hensibile. Secus ppter aliquē casum inopinatum & improuisum. Vnde pp cōc & improuisum periculum vult papa. d. c. puenit. clerici cum non excusari a custodia ciuitatis.

Quero q. dicitur in. c. non minus. & in. c. 8 aduersus. de imu. ecclē. q. imponentes collectas clericis non possunt absolui nec successores: nisi satisfecerint de quo habet talis rector satisfaccere anteq3 absoluat: **R**d. an. q. de emēdatione cuiuscūq. dāni ecclē. ppi hoc ptingētis: si nullū ptilium dedit de collecta imponenda. Sed si ptilium dedit tenetur: necdum ad interesse: sed etiam ad ipsius collecte restitutio/nem. Si vero consilium non dediss3: forte nō teneretur ad emendationem collecte: s3 ad alterius interesse: qd obuenit ecclēsie ob ipsius regimen: & forte spiritualcm vel pecuniariam oportebit eum subire fm q. forsitan bonus iudex arbitrabitur. Nec autē locum habent qui quis succedit in regimen eius qui est excoicatus & predictis causis: vel aliter qualitercūq. ppter libertatem ecclēsie violatam. Secus si ex alia cā esset ptiās excoicatus vel consiliarij: vel vniuersitas seu ciuitas interdicta tunc cni successores non esset excoicatus fm Imo.

Quid si nouus successor operam dedit q3: tūcūq. potuit: q. hoc dānum collecte emendaretur: s3 vniuersitate resistente non potuit obtinere qd intēdebat: an sit excusar⁹? **R**pan. i

c. aduersus. de imu. ec. dicit q. si. 83. n. si si po
 test obtine. relinquere regimen. Nec timeat hoc
 casu amissionem salarii: qz cu vniuersitas sit in
 culpa nihilominus tenet sibi ad salariu: cu p ipz
 si stetur quominus regat. Et ide dicendum est si
 ex ipsa ihibitoz atqz rectoris excessit vniuersi
 tagi p dictis: qz non excusat nisi offe renuciet.

10 **Q**uero: qz datur mensis huic successori ad
 satisfaciendu anqz incurrat excoicatione: an et
 def pcessori q erat tpe granaminis: R. Pan.
 in. d. c. aduersus. dic Do. tenere q sic. Et dic
 cum opinione Do. transire coiter doc. Ipse
 n distinguit q aut pcessor: ad instaret circa col
 lectam extorquenda fuit admonitus vt desiste
 ret: et ipse non solum non desistit. sed processit
 ad executione faciendam: et tunc illico mense
 non expectato incidit i excoicatione. S3 alia ro
 est in successore: qz sibi dat mensis vt desi
 stat: s3 vt satisfaciatur. vñ merito cu i hoc possit
 inter vtraqz notari diuersitas: no debz illa de
 terminatio ipis vtraqz pariter pprehede. S3
 vbi pcessor no pcessit ad actu dñum: pnta: ad
 executione. sed no desistebat a petitione et cre
 cutione: vel fuit admonitus post executionem
 vt satisficeret. tunc cum in eis sit eade ro: ha
 bebis locum in vtriusqz illa mensis determina
 tio. Infert et panor. q snia censure lata in ali
 quem nomine officij non transit ipso facto in
 successorem: s3 tunc omni si satisficere nolue
 rit de delicto pmissio p processorem.

11 **Q**ue aut dicant angarie: pcrangarie: mu
 nera ordinaria: vel extraordinaria: personalia
 vel realia et huiusmodi. vide. j. Miles. et. c.
 Adunus. per totu.

Noua. Erigentes vel etigi facientes
 pedagia vel gabellas a psonis
 ecclasticis p reb3 suis vel ecclesiaz: quas no
 caa negociationis deferunt sunt excommunicati.
 extra de censu. c. q33. li. vi. Sed hodie p pro
 cessum curie sunt excoicati excoicatione papa
 li. Et in dicto. pcessu dicit q: excoicati sunt no
 solum pphibita erigentes: sed etiam noua pe
 dagia iponeutes. Immo et h3 arch. f. excoicati
 sunt pedagia seu gabellas augmentates. ad
 hoc allegat quendam pcessum curie. Et no
 q in. d. c. q33. dicitur q: contrafaciens: si est
 psona singularis excommunicatus est. Si autē
 collegiu: vel vniuersitas: ciuitas: castrum: vel
 locus: interdicti sniam ipso facto incurrunt.
 Et nota fin. De. de ancha. varia sunt nomi.

exigite eo
 dicitur p
 ad hunc
 et p p...

scilicet vectigal: pedagium: tributum: census
 et pensio. Pedagium et vectigal idem signi
 ficant: et soluitur ab itinerantibus o bis que de
 ferunt non sui vsus ca. Et qnqz soluit pro tra
 situ psonarum dn: vt ferrarie. Tributuz vero
 est qd prestatur sisco: et idem importat qd cen
 sus vel pensio. Item nota q clerici sunt imu
 ncs a solutione pedagij pro rebus quas dese
 runt vel transmittunt non causa negociandi.
 A contrario ergo censu: si negociandi ca tene
 buntur. Sed ad hoc vide notabilem glo. i. c.
 si. de vi. et ho. de. quam approbat panor. ibi
 q si clericus negociatur de bonis ecclesie non
 dz perdere priuilegium quo ad bona ecclesia
 stica. qz dicitur tunc et. Et f. edri. et sentit q
 si bona ecclesiaz deserantur ad certum locum
 negociationis ca: non tenentur clerici aliquid
 soluere pro gabella. Ita q dictum. c. q33. et
 de. presenti. eo. ti. non habent locum in bonis
 ecclesie. nec ex delicto clerici ecclesia debz per
 dere priuilegium in facultatibus suis: qd e bn
 notabile. Et satis facit dictuz. c. si. in ar. Dec
 panomi.

Quero dicitur in. d. c. q33. q psona eccl'a
 stice non tenentur soluere de rebus: quas non
 negociandi ca deserunt. quis dicat. pprie nego
 ciat: R. Jo. an. p arch. dicit q ille q re emit
 et imatata vendendo lucraf. Jile vero q emit
 vt sibi fit ma aliquid inde opandi non e nego
 ciat: vt dic chusostom. lxxviii. di. c. eijcis
 Et p hoc consuluit f. ed. de se. in qone mona
 sterij facti galgani: diocesis vulterane: qd mo
 nasterium h3 venam ferri in insula helbe: et fa
 cit illam fodere et venam deferri p territorijz
 senesi. vt faciat inde ferru: vt vendat postea et
 lucretur. Extractores gabellaz senensium pe
 tebant pedagium. A dbas dicebat se non tene
 ri. f. ed. consuluit pro eo. f. q non tenebatur
 q ista non est negociatio. Sicut ca faber emit
 ferrum: vt inde diuersas formas educat. f. gla
 diozum et clauozum et. Vnde dicit q etiaz si
 fratres emerent venam ferri: vt faceret erinde
 ferru: non dicuntur ex hoc negociari: qz vt di
 etum e negociari e rem empti no imatata ve
 dere. Emere eni ruda materia et illam per arti
 ficium ad aliquam formaz redigere: non e ne
 gociari: imo tales vocantur potius artifices:
 qz mercatores. De. de ancha. dicit q quado
 non in proprio solo venaz ferri fodere faciunt:
 sed emunt vt ferru postea inde redactum ve

dant: sicut respondit: qd est negociatio mixta artificio. Si per magistros et alios faciunt hoc fieri: tunc enim nulla versatur industria clericorum: ideo solvere tenentur. Secus si ecclesia hanc vnam et per operarios fieri facit et postea vendit. Sicut enim in simili de frumento et alijs redditibus collectis in proprio solo non tenentur solvere: ita nec de isto ferro vel de alia materia: que appellatione fructus qd tinetur l. dimortio. §. si vir in fundo. ff. so. ma.

3 **Q**uid si fiat statutum qd si quis vendat teneat dare duos denarios regi vel communitati: an clericus teneatur vna vendendo vel frumentata que habeat et per ebenda: ff. l. i. l. omnis. C. de epi. et cle. q. non. Item pe. per. d. l. omnis. vbi dicit qd melius est qd bona in pauperes distribuatur: qd in fordidis muneribus: vel alio illicite sumant. vbi etiam dicit pe. et Bal. qd clericus de bonis vendendis suarum qd vendunt vel vendi faciunt non tenentur solvere gabellam: nec etiam ad portus. Ideo Jo. de li. dicit quid de gabellis et datijs que leuantur in ciuitatibus l. bardic. ff. de m. iij. q. iij. putant quidam. et c. pleriqz. de pui. c. qzto. Et subdit fm hoc tota Italia est interdicta et irregularis omnes clericus non obseruantes. Ideo Jo. an. S. ybo. die taliter excoicatio non sunt vitandi: nec tale interdictum obseruandum: vt dicitur. j. Excoicatio. vi. §. illiij. Theologi tamen. l. sanct. Bon. et Ri. exponentes illud adathe. viij. Quid tibi videtur petere et c. et. j. ergo liberi sunt filij. dicunt qd ille tex. intelligitur de rpo: qd rps non tenebat reddere tributum: nec hii qui sunt imitatores eius perfecti: puta apli pro eo qd naturaliter liberi erant: et omnia bona tem potalia dimiscerant. et ideo censum vel tributum ab eis reges terre accipere non debebat. In alijs at rpianis: vel qd sunt scrullis pdito nis: vel qd abundant tpalibz bonis: illa auctoritas non dz intelligi. vñ tenent solvere vectigalia. Sed concludit qd theologi loquuntur de iure antiquo decretoz. hodie vero di iure. vi. et cle mentinarum non tenentur.

4 **Q**uero nuquid coloni padioz ecclesiarum qui colunt predia ad medium vel affectum debeat solvere gabellam et collectam iposita p iudicem seculari de pte fructuum pigete eos: ff. de. in. d. c. qzqz. de mete. f. ed. determinat qd sic. qd ps rustici est subiecta dno tpali: qd separatorum sepata est distinctio. Et addit qd si clericus lo-

cat fructus ad firmam: episcopus non gaudet privilegio ecclesie: imo si portat fructus ad ciuitatem soluet gabellam.

Quid dicitur episcopus reddituum clericorum vel ecclesie vel regis vel baronum: qd voluit bis gaudere illa immunitate qua clericus rex vel baro in iurisdictione: volentes bladum vinum et alia ex huiusmodi episcopis obuenientia sine solutioe pedagij trā ferre sicut illi a qd tunc: an possint facere: ff. dir. li. iij. de mete archi. pcludit qd non.

Quone qd gabellarij non erigunt: nec extorquent ab inuitis: s; ipsi clericus sponte solunt: an incident in excoicatione: ff. gl. et pau. i. cle. qm. de smu. ec. q. non. qd erige est ab initio extorquere. Et h; car. ibi clericus est sponte non debent solvere tales vel huiusmodi sine lina pape.

Decima Cuius non electus a duobus p tribus cardinalibus gerit se p papa: et de elec. l. Et ista est epalis.

Quero qd si cardinales unanimiter dent potatem noandi papa duobus vel tribus. et ipm noiatum ab alijs recipitur: ff. de sen. f. Jo. qd electio valet. vñ dicit d. an. qd duo ptes collegij sunt necessarie: qd est vix: nisi cardinales aliter determinaret. qd si cardinales ordinarēt inter se qd electus a maioribus fit electus: tunc videbitur electus ab alijs. sicut electus p promissus: videt electus a toto capitulo. et de elec. qd p opter.

Quid si consentiunt in illum: qui gessit se pro papa cum non esset a duobus partibus electus: ff. qui. s. q. non valet: qd non possunt consentire in excoicatum imo omnes ei consentientes et adherentes sunt excoicati nisi forte eum penitusisset: et absolutus fuisset p illos cardinales: qui ei non adhererant. Contrarium videtur: quia in hoc casu videtur tacite renunciare illi constitutioni et derogare: quia princeps agens contra legem: in dubio videtur dispensare. de hoc vide. s. dispensatio. §. vi. Item nota qd non oportet papam eligi a duobus partibus cardinalium omnium: sed tantum presentium: nisi aliqui cardinales absentes essent in loco vicino: vnde commode vocari possent. Et nota qd olim in electione pape admitteretur imperator: vel eius nuncius. l. iij. distin. s. verum. hodie soli cardinales admittuntur. Et si de omnibus cardinalibus non essent nisi duo vbi debet fieri electio: alijs legitimo tempore expectatis

Cuius non electus a duobus p tribus

ipfi duo eligent: et vnus potest alius eligere. Ita qd si vnus illorū eligat alius valet: et alter electus tacere debet. Si vnus tātūz supelst: ad huc ille solus eligeret. de in. pa. per nostras. De mmbus vero deficientibus: clerus romanus eligere debet. vt i. c. i. xliij. di. Alij dicūt qd cōcilium generale. lrv. di. c. i. x. iij. et cōuocabitur per clerum et populū romanū. ea. di. si forte. Post. tamē dicit qd licet hoc secūdū videat iustius: priūm ē leuius et cōmodius. ppter periculū more. extra eo. ne pro defectu.

4 **Q**uā autē sit determinatus numerus cardinaliū: Sab. in cle. ne romani. de elec. dicit s̄m Adath. qd sic. s. ad instar numeri discipulorū d quibus. m. di. in nouo. Refert tamen idem Adath. qd aliquādo fuerunt. cccxviij. tēpore Pōtiani pape. qui nō ponitur in cathalogo pontificū: vt habetur in cronica.

5 **Q**uero an papa possit sibi eligere successore: s̄. do. An. qd nō. Et hoc cōiter tenet per doc. et ē ratio s̄m Panoz. in. d. c. licet. qd effectus huius electiōis refertur ad tēpus quo non ē futurus papa. Sed p̄stitutio quā facit super electōe admittit: qd puidet futurū scāda lis. Et i. cāu quo alij p̄ter euz. puidere si pōt: possit tñ papa dare alicui plato p̄tē eligēdi sibi successorē. vt i. c. penitū. vij. q. i. Et tunc sit electio auctoritate pape et nō propria.

6 **Q**uero quid si vnus vel duo volūt p̄promittere: an alij cogātur: s̄. d. An. qd nō. imo vno p̄dicente nō pōt fieri p̄promissus: sed bñ pōt statui: qd vno vel duobus p̄dicētibz: electus a maiori parte sit electus.

7 **Q**uero: of hic qd electus a minori pte duax si gerit se pro electo patit has penas et euitat aliquas si respuerit: an euitet penā excoīcacionis: s̄. idē qd nō. s̄ penā datā ab iron. l. penam eterne dānatōis s̄m Inno.

8 **Q**uero an in numero duarū partiū cōputetur electus: s̄. idem qd qnqz eligitur qd ad ecclesiā in qua nō hz vocē: et planum ē qd nō p̄putatur eius vox: aut eligit in illa i qua habz vocē: et tūc si eligitur p̄ formā scrutiniū requiritur vox cū certo et determinato tēpore. et electus p̄sentit demuz post scrutiniū: ideo eius vox nō auget. Sed si per formā cōpromissū: nō requirit deterioratio tēporis: ideo vox subsequēs auget. et s̄m hoc vox electi deberet cōputari in numero cardinaliū.

9 **S**ed an cardinales possint tollere hāc p̄stitutionē: s̄. gl. qd sic: qd possūt iter se ordinare

cardiales: qd electio valeat que facta ē a maiori parte: cū cēleatur ab oibus electus. vt i. d. c. qd p̄pter. Et nota in ter. ibi absqz vlla exceptōe: qd papa hic approbato p̄silio abstulisse ut oē ip̄cedimētū iuris posuit: et sic opponit pōt qd nō sit de collegio cardinaliū: vel qd sit bigam⁹ vel illiterat⁹ vel laicus vel vrozat⁹. In alijs at quātūcūqz p̄sice ēt ip̄e papa scribat: legitima exceptio ē admittēda. d̄ rescriptis. signādo. et de offi. dele. et parte.

10 **Q**uod an hoc casu vroz possit repetere electio i papā: Blo. i. c. si quis pecunia. lxxij. di. dicit qd pōt r̄p̄terere nisi vroz: iducatur ad cōtinēnam. Vnde tūc papa habebit vroz: nec erit cōtra substātiā papatus. qz et factus p̄ditrus habuit vroz: vñ poterit reddere debitū vroz: vt dicit glo. i. d. c. si quis.

11 **Q**uid si papa sit hereticus: s̄. do. An. qd admittit exceptio p̄ gl. r. di. si papa. qd tūc s̄z voc. in hoc cāu definit esse caput ecclesie. Et sufficerēt duo testes: si negat eē papa ppter heresim qua erat tēpore electiōis. vt i. d. e. si quis. In n. tñ et Lōpost. et Jo. an. tenet qd lz papa possit accusari de heresi: nō pōt tñ d̄ heresi excipi. Et ista littera remouet oēs exceptōnem: qd et sola electōe electus p̄sequitur plenū ius: ideo exceptio nō ē hoc cāu p̄portōnabilis: qz exceptio opponit p̄petētē cū sit actio nis exclusio. Sed electus in papā nihil petit: cum iaz sit adeptus plenū ius. Idē Panoz. in. d. c. lz. dicit qd obstat exceptio anteqz ad ipsē scatur possessiōe. nā postea non possit excipi: sed deberet accusari. Et idem ē si eēt mulier: qz non ē capax ordinis.

12 **Q**uid at si sit simoniacus: s̄. idē qd nō repellitur ppter hoc. vt in. d. c. si quis.

13 **Q**uid d̄ isate: Dic qd nō pōt eē nisi a spiritu scō scā eēt electio: qz nō ē capax ordinis.

14 **Q**uid si papa nō sit canonicē electus: s̄. do. An. qd si ē occultū iudicat eccl̄a. extra d̄ simo. c. sicut. Excusat tñ p̄babilis ignorātia: lz non crassa. de cle. et. apostolice.

15 **Q**uid de ironizato per seditionē: p̄sumptionē: vel aliud ingeniū: s̄. do. An. qd ē et cōicatus. Itē nota s̄m doc. in. d. c. lz. qd electus et sola electōe p̄sequitur papatū: nec idiget ad exercitiū p̄tificationis cōfirmatione seu consecratiōe vel ironizatiōe. vt probat aper te ter. ibi. electus. Nota etiam qd durāte scriu

imo pape quācumq; publicato possūt alij
 cardinales accedere ad electū per alios r re/
 silire ab electōe quā fecerāt: vt sic habeat cō/
 cursus duarū partium. vnde si reperitur quis
 electus etiā ab vno solo: ex quo nemo reperi/
 tur electus a duabus partibus: possūt cardina/
 les accedere ad istū: r augere numerū eli/
 gentiū. Et hoc vcrum: nisi nominatus a mi/
 nori parte gesserit se pro papa: q; cum tūc sit
 excommunicatus non videtur de mēte huius
 ter. q; possint alij ad istū accedere. Et nota q;
 cardinales nō possunt simpliciter resilire ab
 electōe quas fecerāt: etiā si reperiat ab vno
 solo electus: sed bene possūt per accessū va/
 riare idest accedēdo ad electū per alios q; si
 cōtingit in electōe aliorū prelatoꝝ. hec p̄da
 noz. ibi. Etiā dicit q; si iste electus in scrutinio
 publico vel priuato p̄senserit in aliū: q; postea
 vidēs se electū ab alijs: potest recedere ab ele/
 ctione quā fecit: r accedere ad electionē de se
 factam: quia admittitur variatio in electione
 pape per accessum.

Undecima Quicūq; ipugnat
 litteras electi in pa
 pam aut ē ante q; coronet: cum p̄ ipsā electio
 nē cōnōice factā sibi ius sit acquisitū papat;
 r et ipā electōe p̄firmatus: r exercere possit
 officium suum ante coronationē: talis ipso fa/
 cto ē excommunicatus vt i extranagānū Benedicti
 ij. quia nulli. Ista ē epalis.

Duodecima Excommunicatus ē qui
 cardinalibus i cō
 clauū positus gratia electōis pape mittit nun/
 cium vel eplam: vel oibus: vel alicui eoz: r
 de loquēte secū secreta. et de elec. e. vbi. li. vj.
 Et nō fm glo. q; h excommunicatio ē epalis.

Tertiadecima Dñi rectores
 r officiales q;
 iminēte decā electōe n̄ seruāt p̄stitutōes. c. vbi
 piculū. de elec. li. vj. sūt excommunicati. dicto. c. vbi
 piculū. Ista ē epalis. Et nō q; qm̄ moritur ro
 manus p̄uiter statim: audito romani p̄uificis
 obitu: rector ciuitatis i qua d; fieri electio co/
 rā clero r pplō vniuerso ciuitatis: ad h̄ p̄ali
 ter p̄uocat: d; p̄stare corporale iuramentū q;
 totū ordinē illi p̄stōnis diligēter obseruabit.
 Et nō penas quas incurrit si n̄ faciat diligēter
 obseruari: aut si fraudē p̄mittat. Dñio ē ipso
 scō excommunicat. Secō ē p̄petuo infamis. Tertio
 si p̄t hēre dignitatē nec aliq; offiū publicū.

Quarto p̄bēdis r bonis ceteris que ab cadē
 romana ecclā t;: vel ab alijs ecclāijs ē ipō scō
 priuat; r reuertūt ad ipas ecclās cū pleno iu
 re d̄ eis disponēdi p̄at pl; ecclāz plat; Qui
 to q; ipa ciuitas: i q; d; electio p̄dca fieri ē iter
 dicta. Serto q; pontificali careat dignitate.

Quero que sint illa que seruari debēt post
 mortē sūmi p̄uificis: ad que obseruari faciē/
 da tenētur dñi ciuitatis: i qua moritur papa:
 R. sunt plura. Dñio q; si papa morit i ciuita/
 te i qua cum sua curia residebat: cardiales qui
 fuerit in ciuitate ipsa p̄ntes: tenētur expecta/
 re abūtes tñ p. r. dies: quibus elapsis: siue ab
 sentes venerit: siue nō: tñc oēs conueniāt i
 palatio: i quo idē p̄uifer habitabat p̄tēti sin/
 guli vno seruitore clerico vel laico p̄nt elegē/
 rint. Illi at q; manifesta necessitate cogūtur
 p̄nt duos hēre seruitores p̄nt elegērint: siue
 clericos: siue laicos. Secō q; in codē palatio
 vnum cōclauē: nullo iternemēte medio parie/
 te: siue alio vel amice: puta continaz: omnes i/
 habitent in cōmuni. Tertio q; dictū conclauē
 ita claudat ex omni parte: q; nullus intrare va/
 leat vel exire nisi q; reliquatur aditus ad secre/
 tam camerā pro necessitatibus ipsoꝝ cardina/
 lium copozalibus: puta pro superfluo p̄dē/
 re d̄ponēdo. Quarto q; nullus possit ad eos
 accedere: vel secreta loqui. Et ipsi cardinales
 nō debēt eos audire: nisi aliquis vellet aliquid
 loqui de his que p̄tinent ad electionē: puta si
 eēt aduocat; iuris p̄tus: religiosus ul tabelio
 fm gl. qui de volūtate oīz cardinaliū ibi pre/
 sentiū vocaret. Quinto q; nulli liceat cardina/
 libus mittere nūciū: vel scripturā: vel secreta
 loqui al s ipō scō ē excommunicatus. Serto q; i cō
 clauū p̄dicto vna fenestra p̄tēs dimittat per
 quā ipsi cardinalibus ad victū necessaria pos/
 sint p̄mode mīstrari. S̄petēs dico fm gl. ita
 q; nullus possit p̄ eā intrare vel exire. Septio
 q; si. j. tres dies post q; clauē dicti cardina/
 les intrauerit nō fuerit facta pape electio p̄ spa
 cū diez quiaz imēdiate sequētū: tam in p̄ā
 dīo q; in cena nō habeāt nisi vñū solū sercu/
 lū. Octauo q; si post istos qnq; dies adhuc
 nō fuerit scā electio: tñc tātū mīstratur eis pa
 nis vinū r aqua: donec sit facta electio. Mo/
 no q; p̄dente dicta electōe cardinales nihil
 p̄nt percipere lucrū de camera pape: nec aliud
 lucrū vñcūq; p̄ueniēs ipsi ecclēsie. Sed il/
 le cui ē cōmissa custodia camere pape: debet

omnia lucra reservare futuro pōnifici: q̄ si aliz
quid lucri de camera pape pēdente electione
pēpianz: etiā sunt suspēsi a p̄ceptiōe fru-
ctū suoz beneficiorū quousq; huiusmodi lu-
cra resitūāt. Decimo q̄ cardinales iteriz nō
debēt se de aliquo negotio impedire: nisi forte
supuenerit adeo vrgens necessitas: q̄ oportet
ret p̄uidere de defendēdo aliquā terram ec-
clesie. vel nisi cucurrit aliud tam cūidēs ⁊ taz
graue periculū: q̄ omnes cardinales p̄cordi-
ter iudicārēt p̄uidēdūz eē. Undecimo q̄ si
aliquis ex cardinalibus dictū cōclauē nō itra-
uerit. j. r. dies: aut postq; intravit absq; ma-
nifesta cā isfirmitatis erigit: tūc nō possit vltē-
rius ad electionē admitti. Duodecimo q̄ si ali-
quis ex cardinalibus isfirmitē: pōt sine co ad ele-
ctionē procedi: ⁊ cessante isfirmitate d3 admittit.
Tertiodécimo q̄ si cardiales abñtes. j. termi-
nū. r. diez supuenerint anteq; electio facta sit
itus admittant: cū moderamine seruiētū ⁊ cū
clausura: cibo ⁊ potu vt predictū ē. Quarto
decimo q̄ si papa mori in coitatu: siue terri-
torio illius ciuitatis: i qua erat cum sua curia:
tūc cardinales i dicta ciuitate debēt cōuenire
p̄o electione faciēda: nisi forte eēt iterdicta ul'
rebellis romane ecclē: quo cāu i alia viciniā
conueniāt: que nō sit rebellis vlt iterd. cta: cū
clausura ⁊ alijs supradictis. Itē nō q̄ p̄stitu-
tio filia scā fuit p̄ Lectimū q̄ fuit r̄uocata p̄
Adrianū sine p̄sensu p̄cilij: qd̄ facere potuit
papa de plenitudine p̄tatis: cuz sit sup oīa cō-
cilia. extra de ele. significasti. quā Brego. cō-
firmavit fm gl. Itē nō fm gl. qd̄ ē sp̄ale i ele-
ctōe pape: q̄ cardiales abñtes n̄ citant: s3 ex-
pectant p. r. dies. Sec⁹ ēi alijs electiōib⁹: qz
abñtes de puicia sūt vocādi de elec. corā. S3
pone q̄ cardinales quidā sūt abñtes ⁊ ita re-
moti q̄ nullo mō p̄nt venire. j. r. dies ad lo-
cū vbi d3 electio celebrari. nunquid poterunt
p̄ntes statim ad electionē p̄cedere: vel ante la-
psum hoz. r. diez: s3. gl. q̄ nō. nā postq; eē
q̄ abñtes audictēs de isfirmitate pape: vel alia
cā venire ceperant ante mortē: ita q̄ isfra. r. di-
es a morte crūt in loco.

3 Itē pone q̄ aliquis cardinalis nō debito
tpe expectatus vult agere de p̄ceptū vtrū pos-
sit: s3. gl. q̄ nō. si electio fuit scā ab oib⁹ alijs
vel a duabus p̄tib⁹: eo nō p̄putato.

4 Quero dī hic q̄ p̄ntes teneant expectare
abñtes p. r. dies: qd̄ elapsis oēs p̄ntes debēt

igredi ad electōem: qd̄ ergo si isti p̄ntes eēt
pauciores q̄z itia p̄: s3. gl. q̄ p̄nt eligere. nā
illō qd̄ dī q̄ si elect⁹ a pauciorib⁹ q̄z a duab⁹
p̄tib⁹ cardinaliū gerit se p̄ papa q̄ sit excoi-
catus: intelligit d̄ duab⁹ p̄tib⁹. s. p̄ntib⁹.

Quero quid si cardinalis pp isfirmitate mo-
lens iclusus stare renūciat voci sue: nūquid
valeat renūciatio: ⁊ nūqd̄ rediēs admittetur:
s3. gl. fm Post. cui hoc de facto p̄tigit q̄ pe-
nitēs ⁊ rediēs admittēdus ē. De bis tñ que
medio tpe facta sūt p̄queri non pōt.

Quero q̄ absens cardinalis post diē octa-
uū a die iclusue venit: ita q̄ cardinales iclusi
tūc non habebāt nisi vinū: panē ⁊ aquaz: nū-
quid iste supueniēs statim p̄pelleretur suscipere ip-
soz vitam: s3. gl. q̄ sic. s3 nō fuerit i culpa: qz
sepe qz sine culpa puniēt eā.

Quid si papa mouit in mari: vbi debēt
p̄uenire cardinales: s3. gl. q̄ debēt conuenire
in ciuitate p̄ quā locus ille maris distingui-
tur: puta si vocat mare pisanū: debēt p̄uenire
p̄s. Si aut nō distinguitur per aliquā ciuitatē
debēt conuenire in viciniā.

Quid si electio pape fuit facta i loco iterdī 8
eto: s3. glo. q̄ nihilominus valet.

Quartadecima. Cū quis magi i
ster vel schola-
ris tractat cū aliquo tunc bonon. de p̄ductōe
hospici: irregularis i glinis: nisi tps p̄ductiōis
fuerit clapsi excoicanti sūt. ex de loca. et fpto.
Ista ē epalis. Et nōtibi p̄danor. et illo ter.
q̄ vbi p̄stitutio penal̄ editi fauorē vni⁹: non
icidit p̄faciēs i penā: si ille de cui⁹ fauorē agit
p̄sēt. Nō ēt fm Jo. an. q̄ hec p̄stō n̄ p̄tinet
insigatē: qz imaginādū ē q̄ erat certum tps i
medio locatōis: qd̄ erat determinatū fm cō-
suetudinē ad iterpellān. locatores: ut Bono-
nie i medio augusti. Adō antellud̄ tēpus lo-
cationis faciēde: nō dico facte: nō erat licit⁹
iterpellare: post hoc tēpus sic.

Quero an h̄ p̄stō sit i alijs scholarib⁹ suā:
da q̄ Bononie: s3. p̄o. diē eē gnālē. Nā qz
fauorabil̄ ē: diē eā credēdā. S3 cōit n̄ tenē
ei⁹ opio: s3 dō p̄stitutio ⁊ excoicatio ē local.
⁊ h̄z solū locū Bononie. ⁊ ē canon late snie.

Quero an hec cōstitutio credēdā ad scri-
ptores: s3. d. An. q̄ nō. qz ista p̄stitutio ē pe-
nalis: ⁊ iō nō d3 credēdi: q̄ eadē rōe credēdā
ad cartarios ⁊ rāfores cartaz. Idē p̄danor.
h̄ d. c. ex rescripto. vbi querit: an p̄ca appōsita

In aduentus hysp̄an̄ irrēp̄to p̄gl̄on

in vno et conelatinis? extēdatur ad reliquos?
 R. q̄ aut nō p̄ oia ē eadē rō i altero et conela-
 tinis: t̄ n̄ o3 extēdi. vt p3 et notatis i. c. sup eo
 de vsur. nā pena apponit̄ mutuātū ad vsurā:
 que t̄ n̄ intelligit̄ repetita i accipiēte: q̄ nō ē
 eadē rō. Et hoc voluit Bar. i. l. vltia. C. de
 idic. vt. tol. Sic ergo dicēdū cāu nfo. An lo-
 catores incidāt in extēdicatiōes: q̄ ter. solū ut
 dicere de p̄ducētib⁹? Et dico q̄ nō: q̄ n̄ ē ea/
 dē rō i locatore que ē i p̄ductore: q̄ scholares
 sbēt iter se humani⁹ tractare: t̄ certat̄ d lucro
 captādo: t̄ q̄nq3 p̄ducūt an t̄pus hospiciū in
 odiū alteri⁹. S3 locator certat̄ d dāno vitādo
 q̄ vult locare rez suā in t̄pe habili: nec facit in
 odiū alicui⁹: nec ē ita strictus scholarib⁹: sicut
 scholares iter se. Et sic tolle opinionē illoz q̄
 volucrūt dicere istā penā ad locatores extēdi
 sicut fuit do. An. Aut ē eadē rō: puta frumē
 tū n̄ extrahat̄ d ciuitate que pena iponit̄ vēdē
 ti frumētū forēs: nūquid pena itelligat̄ repeti-
 ta in ēptore? Et ē dubiū satis p̄abile. Et cre-
 dit̄ Danor. q̄ extēdatur dispositio statuti: sed
 nō pena. Sicut i simili dicit Jo. an. i. c. dispē
 dia. de rescriptis li. vi. q̄ et idēitate rōnis de
 bet extendi cōstitutio: sed nō pena cōstitutio
 nis. Sed Do. dicit q̄ locatores incidūt in et
 cōmunicatiōem alio respectu: q̄ cōmunicāt
 criminoso in crīe dānato. vt in. c. si cōcubine.
 de sen. et. Sed hoc dicit̄ Do. Danor. n̄ ap-
 probat. nam cōmunicās in ipso actu per que
 quis incurrit extēdicatiōem: nō inuoluitur
 extēdicatiōem: q̄ adhuc alius nō est extē-
 municatus. S3 o3 q̄ prius act⁹ p̄ficiat̄: t̄ tunc
 cōmunicans illi in crimie damnato inuoluitur
 eadem extēdicatiōem. Dic̄ tamen q̄ potest
 saluari dicit̄ Hosti. quādo locator puenit ad
 actū locatiōis: vel p̄ctus: q̄ extēdicatio
 ibi intelligit̄ p̄ solo p̄ctu.

Quintadecima. Cū mona-
 chi regulares: archidiaconi: decani: p̄positi:
 plebani: cantores: t̄ alij clerici personarū ha-
 bentes: aut etiā quicūq3 p̄biteri audiunt le-
 ges vel p̄bicam. extra ne de. vel mo. sup spe-
 cula. Nota s̄m p̄de. de perusio i. d. c. sup spe-
 cula. q̄ triplex ē prohibitio personarū quo ad
 audiendum leges vel p̄bicam. quidam s̄m
 prohibētur ratione p̄fessionis. quidam ra-
 tionē ordinis. quidā ratione beneficii. Quan-
 tum ad p̄mos. s̄ de p̄fessis expresse vel ta-

eite patet q̄ nō possunt eire claustrū ad au-
 diendum: vel legēdum leges vel p̄bicā. vt
 in. d. c. super specula. t̄. c. nō magno opere.
 ne clerici vel monachi. contrafaciēs si non re-
 dit infra duos mēses ad claustrū extēdicatus
 ē ipso iure. Quo ad scōs. s̄ rōe ordiis p̄hibē-
 tur audire leges t̄ p̄bicā sacerdotis s̄m. vt in
 d. c. sup specula. Lōstituti āti alijs ordibus n̄
 p̄hibent̄ huiusmōdi audire. Quo ad tertios
 s̄ rōe b̄ficij p̄hibētur audire huiusmōdi scias
 p̄stituti i dignitate curata nel nō curata. vt in
 i. d. c. sup specula. Si āt hēat eccl̄az p̄chiale
 t̄ n̄ ē sacerdos: nō p̄hibet̄ audire huiusmōdi
 scias: nisi talis eccl̄a sub se hēat capellā vel ca-
 pellas. vt nō. in. c. statutu. ne clericus vel mo-
 nachi. li. vi. iuncta glo.

Quid autē sit p̄sonatus: Dic̄ q̄ ē ecclēsia/
 stica dignitas. vt p̄micerius qui p̄est dia-
 cono. extra de offi. p̄mice. c. j. Thesaurarius:
 extra de p̄cel. p̄e. c. cū nostris. Lācellarius:
 extra vt ec. bene. c. vnicō. P̄recetor: t̄ succē-
 tor. et̄ de cr. p̄e. iter dilectos. Magister scho-
 laz. s̄ magi. quāto. Custos: extra d̄ of. custo.
 c. j. Sacrista. de of. sacri. c. j. Archip̄biter. s̄
 offi. archi. c. ij. t̄. iij. Idē intelligitur in alijs p̄-
 sonatum h̄mibus: qui s̄m diuersas p̄suetudi-
 nes ecclēsiarū in cis habētur.

**Quid sit in ciuitate currere isti duo mē-
 ses:** R. gl. in. d. c. sup specula. dicit q̄ a t̄pe pu-
 blicationis huius p̄sonis: Et sic et̄q̄o iam
 diu crit publicata: aperte inuit q̄ hodie stu-
 dentes in predictis sciētis: ipso facto sine et
 p̄tatione alicuius t̄pis sunt extēdicati: t̄ pe-
 nis alijs ibi cōtētis obnotij. Alij vero dicūt
 q̄ et̄ hodie t̄pus duozū mēsum habz locum
 t̄ illud curret ab exitu ipsius monasterij: hac
 causa: vt audiant has sciētias iterdictas. Et
 hoc quo ad religiosos. Quo vero ad secula-
 res curret ab iceptōe auditus. Et cū hac opi-
 nōne trāsit Jo. an. Idē do. Car. t̄ p̄de. de an. tuz
 vt emittit iurūse innotatum. Mō ergo incur-
 ritur extēdicatio: nisi post lapsum duozū mē-
 sum ēt si certum sit eos ad monasteriū redire
 nō posse. ar. c. cōmissa. d̄ clec. li. vi. hec p̄da-
 nor. i. d. c. sup specula. Duo ergo requir̄ ad h̄
 vt religiosi incurrāt deāz extēdicatiōes. p̄mū

*3/ in audi-
 tur p̄
 fing.*

vt exierint claustrum ea intentione: vt dictas scias audiant vel legant. Scds si exierint z ad claustrum suum infra duoz mensium spaciu non redierint.

4 **Q**uid ergo si post exitum religiosus mutato proposito vadat ad theologiam: s. Pan. vbi. s. dicit. Vn. tener q no. pdest: nisi pmo huic pstitutiōi satisfaciatur redeūdo ad claustrum: nisi abbas significaret ei q iret ad theologiam: q: tunc censet reuersus ad claustrum. ff. de in ius vo. l. qzuis. sicut purgatur vicium surti: re apud furem remanente auctoritate dñi. ff. de vluc. si fur. Sz si postmodum abbas mā dato deserto itez redit ad leges: incidit in dīctam penam pso facto sūm cū. Sed Panoz: non placet pimum dictum. Putat enim q lz exierit cā audiendi leges: ex quo tñ mutato pposito pult se ad sciam pmissam: non incidit in penam: lz non redeat ad monasterium. Ado uetur: q: cessat rō hoc casu psonis. de qua in d. c. non magno. vbi dicitur hoc statutū cōnā nāsc. ne viri spūales mundanus rursus acubz inuoluā. Que rō p̄sus cessat si ab his actionibus mundanis desistant. Et ad istum tex. q requirit q redeat. j. duos menses: dico q habuit respectum ad effectū: qñ. s. dedit operam scie interdite vel stat in isto pposito. nā verba debent intelligi cum effectu.

5 **Q**ueritur an omnes pene statute p̄ religiofos habeant locum in clericis secularibus ibi p̄hibitis: Si. in. d. c. super. dicit q sic. Idem Panoz: dicens q hanc opi. sequuntur cōmuniter doc. ibi.

6 **Q**uero quid si religiosi nō erunt claustrum: sed in claustris existentes audiunt vel legunt dictas scias p̄hibitas: s. Pan. vbi. s. de mente Inno. dicit: q tales non ligantur penis ibi p̄tentis. per tex. in. d. c. super. z in. c. nō magno. qui disponūt p̄ eruentes claustrum. Idem do. an. q pene sunt odiose: ergo restringēde: ergo non debet habere locum in non creantibus: lz tales legentes vel studentes in claustris male faciant. Nec ob. si dicatur candē cōrōnem in nō eruentibus. Dico q hoc negari pōt: cum magis delinquat religiosus exēdo claustrum: et cā illicita: argumen. xvj. q. i. c. placuit. z p̄ predicta facilius deciduntur questiones sequentes.

7 **Q**uid qd si religiosus vadat ad p̄cipium amici icipietis legē i legibz vel pbica: cā ho-

norādi amicu: Do. dicit q si ē suū hoc iterptari. Lū qzū ad vba dānet ibi lectio z auditus: tñ putat q papa ridēt talē ex mēte nō ligari. Sz panoz. vbi. s. dicit: q et quo ad vba talis nō ligat. Nā tex. i. d. c. sup. z in. c. si magno: disponūt de religiosis exētibz: cā audiendi leges. l. vt p̄cipuar i eis studēt cā p̄ficiēdi in eis. l. sub p̄terito eccl̄astica negocia p̄delius p̄tractandz: z medicinā occasione languētūz fratrz: que omnia cessant in. q. nostra.

8 **S**cds qñ qd si ille q icipit legē hz paucos scholares: pp qd iste religiosus vult eū p̄tunc honorare: Do. dicit se nō admittē tales honore. Sz pan. vbi. s. dicit q h dicit Do. sibi placēt qñ iste facēt i fraudē: z cū hoc trigerē p̄tinuationē duoz mēsiū. Sz vbi facēt sine fraude: dico secus p̄dicta. Et satis vt d mēte Do. f. rā aut poterit deprehēdi et p̄icturis.

9 **T**ertio qro: nūq p̄sona eccl̄astica ibi p̄hibita possit aligbz focis p̄uati in camera legē p̄dictas scias: Do. dicit q nō: z q tal n̄ tua det p̄as ibi positas: qz studiū p̄hibet z lectio. Et. n. si dz eē iposita v̄bis: lz rebz: vt i. c. cōmissa. d. elec. li. vj. Sed pan. vbi. s. dicit: q aut legit i monasterio suo: z n̄ incurrit penas d̄ qbz ibi: aut cē monasteriū: z tūc pendet ab alia. qz An. c. non magno. hēat locū i legēte seu docēte: Do. vt fētre qd sic z Jo. an. i. d. c. sup. dicit q istis religiosis p̄hibetur auditz: vt ibi z lectio: vt in. d. c. nō magno. z studiū: vt in. d. c. sup. i v̄bo v̄ez. Sz panoz. dicit q. d. c. nō magno. nō logtur d̄ legētibz. i. docētibz: lz de adiscentibz. vñ ponit ibi legē largo mō. qz ois q studet vt p̄ficiat legit. p̄ quo facit etbi mologia vocabuli. nā d̄ lectio a legēdo. hoc apte p̄bat lra in. d. c. nō magno. Dicit. n. ibi q religiosi exētibz ad audiendū leges z p̄biscam sub obtentu zē. z sic vt possent p̄ficere: z edocitagerent p̄dicta. Nec est vcrum q dictum. c. super specula. prohibeat auditum: z. c. non magno. lectionem: quia dictum. c. super. venit ad declarandum. c. non magno nihil autem inducit de nouo: nisi quatenus q religiosi incurrant excommunicationem ipso facto: z q dicta constitutio extenditur ad habentes personatum z ad p̄biteros. Eodez modo dico de studio. Nam ponitur ibi studium pro ipsis studentibus: scilicet adiscentibus. nam studere magis conuenit adiscentibus quaz docentibus: quare concludit Pa-

noz. q. d. c. non magno. r. d. c. super. solū lo
 quūt in audiētibz seu studētibz adiscē
 do. Et isti sūt qui incurrit penas predictas.
 Regentes autē idest doctēs nō putat iur
 rere has penas: neci predictis videtur proce
 dere ratio que ē in adiscētibz. nam adiscēs
 videtur motus malo zelo: vt scilicet inuolu
 tar rursus actōibz mūdānis. Sed ille qui
 prius sciētiam istā didicit: r eaz docet nō fa
 cit vt inuoluatur actōibz mūdānis: imo cō
 municat alijs sciētiam in se bonā r necessari
 am ad regimē orbis. vcl presupposito q; pec
 cet: non tamē tantū quātum ille qui nūc inci
 pit adiscere. Et per hoc dicerē q; p̄uilegia
 tus: vt in his sciētjs possit studere: videt p̄
 uilegiatus ad id qd sequitur ex studio scilicet
 ad doctoratū assumēdū: r per consequēs ad
 legendū. euz in doctoratu datur potestas le
 gēdi. ut nō. in clemē. ij. de magi. Hoc tamē
 est magis dubitabile: r ante factū consulere
 abstīnēdū. h̄ p̄danor.

lo **U**ltimo quero: quare facta sit hec p̄hibi
 tio: cū sciētia cāonica nō possit bene sciri sine
 legali. h̄. Post. q; sine p̄cipali studio r au
 ditu legū p̄pter libros legales sufficiēs scia
 haberi p̄t de materia legū i cāonibus contē
 ta p̄ ea que i libris cāonicis apponūt r qui
 dubitat: querat. Nā hoc nō prohibetur. s. de
 dubijs certiorari. Etā dicit p̄danor. q; pote
 rit studere per studiū camere ad hoc p̄cipali
 ter tñ nō ordinatū: sed ad finē melius itelligē
 di sciētia cāonicā. Et sic licitū est religiosīs
 r alijs p̄hibitis habere libros scie ciuiliū. r i
 cis in camera studere ad finē melius itelligē
 di canonēs: nō aut p̄cipaliter p̄pter istā ci
 uilē sciētia acquirēdā: Nota ē q; istud qd i
 terditic c̄icis. s. nomiatis rē. audire leges r
 pbicā declarā p. c. statutū. ne cle. vel mo. li.
 vi. nō c̄tēdi ad eos qui obrinēt pochiales ec
 clesias rōe huiusmodi eccl̄az nisi eadē eccl̄ie
 fuerit plebanie sub se capellas h̄ites: in qbus
 p̄sitiuāt c̄ici p̄petui nequeñtes ab ipis absq;
 cā rōabilī amouer. vbi dicit gl. q; iō dicitur
 ratiōe eccl̄iaz: q; si haberēt disp̄satiue. uel
 alio mō p̄sonatū cū illis eccl̄ijs: bene tenerē
 tur p̄sitiuōi: vel si cēt p̄byteri tenerent nō
 rōe eccl̄ie: s; ordis. Itē q; dicit capellas: idēz
 videt d̄icēdū r tutius si vnam h̄eret capellā.
 Nec ob. qd dicit in ter. capellas: q; nō dicitur
 vbi fuerit plebania habēs capellas: s; dicitur

in plurali plebanie sub se h̄ites capellas: r plu
 raliatē capellaz refert ad pluralitatē pleba
 niaz. Ista excoicatio ē ep̄alis.

Sextadecima cōtra religiosos
 tacite vel exp̄t̄
 se. p̄cessor: si dimittat habitūz temerarie: vcl
 si accēdūt ad quīs studia lr̄az sine inia plato
 rā suoz cū p̄silio sui p̄cētus vel maioris par
 tis. extra ne cle. vl. mo. vt piculosa. li. vi. Mo
 ta fm gl. q; ē sp̄ale i religioso apostata: q; ali
 as apostata nō ē excoicatus: s; excoicandus.
 Ista ē ep̄iscopalis.

Quid si portat bitū s; abscoisuz: puta q; co
 operit bitū religionis bitū clericoz r seculariū
 vel huiusmōi: r; gl. i cle. qm. d. vi. r bo. cle.
 q; ē apostata r excoicatus. Idē Lau. Et sic
 nota quēlibet religiosuz obligat ad habituz
 deserēñ. extrinsecus r sup oēs alias vesles: si
 velit evitare penā. d. c. vt piculosa. nisi cā ra
 rōabilis subist. Idē p̄dan. i. d. cle. qm. dices
 nūquid sufficiat portare habitū sub capa vel
 tabarro: appet q; non p̄ dictū ter. imo talis ē
 apostata r excoicatus. Et ita fuit deteriatum
 bononie. Idē r; fran. de may. S; p̄danor:
 i. c. deus qui. de vi. r bo. cle. p. ter. illi iuncta
 gl. r; oppositū. nā aliō ē ex toto dimittere h̄a
 bitū: r aliud ē superius nō portare. Nā p̄mit
 titur dimissio i superior: r tñ iterius tenet por
 tare. vt ibi i gl. ergo penā. d. c. vt piculosa.
 nō verificabitur in istis: q; aliud ē dimittere
 oīno: r aliud in superioribus tātum. Nā p̄sti
 tutio penalis nō debet c̄tēdi saltē ad casū nō
 habētē oīmodā ratiōē. vt notat Jo. an. i re
 gula odia. de reg. iur. li. vi. i mer. h̄ p̄danor:
 p̄dina tamen opinio us cōio: r securio: r
 idco ante factū cōsulēda. post factū vero pos
 set teneri opinio p̄danor.

Quero qui dicit tenere dimittere bitum:
 r; glo. q; et cā s; bitū rāssormare: si iusta sit
 vtputa timor. Zen. aut dicit q; rōabilis cā dī
 mittēdi bitū vcl rāssormādi arbitrio boni vi
 ri iudicabit. Itē dicit q; nō dr̄ q; assup̄sise:
 qd statī ē dimissur. Nī si religiosuz vestem
 v̄rgatā vel p̄nitā i momēto assumēt statī eam
 dimissur: nō dr̄ eā assup̄sise. ff. d̄ diuoz. l. di
 uortū. vñ dicit Zen. i. d. cle. qm. q; si d̄serat n̄
 p̄tinue huiusmodi vestes p̄nitās nec cā vsq;
 p̄p̄ij: s; ob festuz socij q; m̄itaz vel doctoraf
 vel vrozaf: nō icidit i dictā penā: q; talia raro
 occurrūt r iura coaptant his que sepe sūt. ff.

*Religiosus
 imp̄tensio*

3

3

d legi. l. et his. Itē ea que cā festi iocarie sūt obligationē nō inducūt. ff. de ac. t. ob. l. obligationum substantia.

4 **Q**uid nūquid i lectulo hz dferre bitū: ff. p. de. d. an. q. canō sentit q. sic. rr. q. j. vidua. t. di. rr. iij. c. factimonial. vbi dī q. ob bitu semp. vti debēt: t. ēt bitus adeo ē ānerus ossib⁹ monachoz q. i quocūq; loco cōsistētes: siue i lecto gescētes: p̄stāter eo vti d̄bēt: imo gl. i. d. c. factimonial. addit ēt i lecto cā i firmitate:

5 **S**ed nūquid ita amare sit itelligēdu; istud verbū: vt p̄ma facie sonare vī: Jo. an. i. nō uella dicit nō puto q. mōachus dimittēs habitū i cella sua: vel dū balneū iurat: vel i occulto iacēs sine habitu: liget dicta p̄stitutōe: al s pauci iucnirētur non ligati: sed qñ et hibet se p̄spectibus hominū sine habitu: i habitu laicali vel clericali sine iusta cā: tunc ligatur: tamē ex honestate deberet semp sue religiōis dferre habitū: nō tamē videt q. i currat excoīcatio nē fm Ar. f. in stādo sine eo ex aliqua cā rōa bili: puta vt dormiedo melius gescat: vt induendo sacras vestes non apparet gibbus: vt querat pulices: vt se balneet: t. vt aptius scidat aliquod lignū t. huiusmodi: q. sic nō videtur temerarie dimittere: tamē etiā i huiusmodi cōt conueniētis nō dimittere. Si autē aliquis dimittat habitū volens trāsire ad aliā religiōnē: vt sic citius recipiat: etiā incidere i sententiā. Dicit etiā p. de. de pal. l. iij. vt recitat idē Archi. f. p. qui iocosa leuitate ad horam vt currat: vel lapidē proiciat dponat habitū: nō incidit i sententiā: q. non ē verisimile papā i his minutis tātū laqueū posuisse. hec Archi. f. Hoc tamē vltimū ē valde piculosum: i ideo respueū. Quidā etiam dicunt q. ad hoc: vt religiosus dimittēs habitū incurrat excoīcatioē: duo requirunt. Prīmū q. dimittat habitū i scholis vel alibi extra monasteriū. Et ad hoc sī facere p̄cipiū dicti. c. vt periculosa. ibi euagādī materia subtrahat. Secus ergo vbi dimitteret i mōasterio: nec extra egrederet. Sōm vt dimittat tenere. i. sine cā ratiōabili. Sed p̄r dicta Jo. an. s. t. aliorū vī dicēdum: q. ēt dimittēdo habitū sine rōabili cā ēt i mōasterio ē excoīcatus. Et hoc qñ se p̄ntat cōspectibus seculariū. Et sic ante factū cōsulescā ē p̄ma opī. Sed post factū cū pōt sustentari alia opīo. Nota etiā ter. in. d. c. vt piculosa. i. vcr. quous. f. studia: qui

cōprehēdit etiā studiū theologie seu iuris canonici t. butusinodi. Et ex hoc nō q. religiosus egrediēs monasteriū ad audiēdum scientias etiā nō prohibitas: vt theologiā: t. ius canonicū: si hoc facit sine prelati sui licentia: t. sine cōsilio conuētus vel maioris partis: ex cōmunicatiōe i currit. Idē si cū licētia audit vel vadit: s; habitū nō portat: t. doctor q. sciet̄er i huiusmodi p̄cipat talē docēdo: vel retinēdo i scholis: pari snia ligat. Et gl. querit̄sa p. v. dimisso: qd si non dimiserit habitū: vī q. tūc non ē excoīcatus doctor: q. hec pena n̄ ē ampliāda. Dicit p̄num: q. cōicat in crimines: t. sic cadē t. non minor excoīcatioe ligatur: extra de sen. et. si p̄cubine. Et ab ista excoīcatioe ordinarius absoluerē pōt.

6 **Q**uid si mōachus hz domū iurta scholas t. stādo i ea pōt audire lectōes: t. doctor scit t. legit: an sit excoīcatus: ff. gl. q. nō. q. n̄ pot̄ set. p̄hibere qñ i domo p̄pua moraretur.

7 **Q**uid si talis monachus n̄ vult exire scholas: an possit vi expelli: Gl. sup. vcr. retinere vī inuere q. sic. Itā dicit q. officii doctoris ē scholarē d̄ scholis expellere. Aliquibus tñ vī q. non: q. etiā excoīcatus gaudet p̄uilegio: vt eū percussōes incidat i excoīcatōe. Sed p̄ p̄ia opione facit ter. i. c. veniēs. d. sen. et. vbi h̄ q. iniiciēs manū i clericū: seu religiosū turbāt diuina officia: excoīcatus n̄ ē: ēt si cōmōtus hoc fecerit: q. ex iusta cā hoc facit. Et dicit doc. ibidē q. ille ter. itelligit i disticte: q. talis iniiciēs: siue hēat p̄lationē: siue nō excusat ab iniectōe manuū t. ex quo turbat diuinū officii i eccl̄a: p̄ d̄ ea expelli sicut facies tumultū i iudicio. vt ē ter. bo. in. c. i loco. v. q. iij. Ita p̄formiē ē dicēdū d̄ isto religioso: q. turbat doctorem t. scholares: q. pōt licite expelli absq; metu excoīcatiois. Et p̄ hac opione ē directoria li. ij. Et dicit q. s; Arch. pōt expelli violēter i scholis. ar. d. c. veniēs. vbi monialis quedā que turbabat offiū: expulsa fuit de eccl̄a sine metu tñ excoīcatiois.

8 **Q**uid si nō potest expelli: ff. glo. q. doctor debet exire scholas: sicut dicimus qñ excoīcatus iurat ecclesiam.

9 **M**ūgd it̄ abbas volēs exire ad quouis studia litterarū teneat petere l̄nias: seu p̄siliū p̄uentis sui mōasterij: Et dimissis multis opioni bus: matie p̄ illō relatiū sui: qd sequit̄: qd vī respicere immediatū plātū ipsius mōasterij: t.

hic nō ep̄m: pōt dici q̄ quāuis abbas male fa-
 ciat: si vadat p̄ter l̄niam ep̄i ad quēuis stu-
 dialitterarū: nō tamē videt ligari hac pena:
 cū sit penal' r̄ restrigi, p̄fucit fm̄ Archi. Et
 q̄b̄ i sine d̄ l̄nia ep̄i: ut h̄re locū i mōasterio
 n̄ erēpto ab eius iurisdicōe. S̄z mōachus seu
 ali' religiosus subditus n̄ pōt accedē ad quīs
 studia l̄raz nisi a suo plato cū philo fr̄m̄ p̄ue-
 nis uel maioris p̄tis eiusdē: sibi eūdi ad studia
 l̄nia p̄mitti sit p̄cessa: al's excoicatio ē. vt i. d.
 c. ut piculosa. Et tūc pōt oia sine qb̄ i studio
 cōmode eē nō pōt. Et dicit Archi. q̄ si mu-
 tiū h̄re tenebit monasteriū: nisi actū fuisse q̄
 aliud sup̄tus iueniret: vt a p̄p̄quo uel ami-
 co. Si autē obligaret libros uel res alias pro
 scholari uel alio: n̄ valet obligatio: q̄ mona-
 chus seruus ē mōasterij. di. liiij. ml̄tos. Idē
 si fidicūserit p̄ aliquo: q̄ n̄ tenet. b̄ Archi.

Decia septia de eo q̄ p̄cipiat ex-
 coicatio in cric pp̄ qd̄ excoicatio ē dādo ei auriū: p̄siliū: vl̄ fau-
 rē. d̄ s̄e. ex. nup. t. c. si p̄cupinc. Ista ē ep̄alis.
 Et nō h̄z p̄danor. i. d. c. nup. q̄ b̄ itelligit: q̄n̄
 post excoicatioz cōico sibi i cric dānato. v̄ pu-
 ra. tūc fuit excoicatio: q̄ tenet̄ v̄roē alteri?
 ego ip̄endo sibi auriū: p̄siliū: vl̄ fauorē circa
 detēdōez illi? mulieris. tūc cōico excoicatio in
 cric dānato: nec sufficeret cōicare i illo actu p̄
 quē iurrit excoicatio: s̄z o; q̄ ille p̄ pu' icide-
 rit i excoicatioz. vt nō. i. c. p̄ngit. de sen. etc.
 p̄doss; tū dici q̄ et alio capite q̄ iurrit ex-
 coicatioz iur: vt si p̄sulo ul̄ auriū ip̄ēdo cir-
 ca verberatōez et̄ l̄ci. nā faciētē r̄ p̄sētētē par-
 pena p̄strigē d; vt. i. c. mulieres. d̄ sen. ex. Et
 p̄dcā faciūt ad. q̄ d̄ q̄ i. d. c. p̄ngit. s̄ d̄ illo cl̄ i
 co ḡ subiecit se verberib;: an sit excoicatio: et
 quo cōicat crioso i cric pp̄ qd̄ ille verberās fu-
 it excoicatio? p̄danor. ibi dicit q̄ h̄ qd̄ soluitur
 multisarie p̄ Jo. an. p̄d̄io q̄ ille cl̄ic? poterat
 excusari rōe p̄suetudis: r̄ q̄ faciebat rōe satis
 factōis: r̄ n̄ vt cōicaret i cric. Scd̄o q̄ adicur
 redā illā excoicatioz rōe p̄cipij requir q̄ q̄s
 cōicet excoicatio i cric: s̄z an̄ p̄cussionē n̄ ē ad-
 huc p̄cutiēs excoicatio: ergo n̄ cōicat excoica-
 to: q̄q; ergo mādās vl̄ cooans an̄ sc̄m̄ iur-
 rat excoicatioz ip̄so sc̄o. vt in. d. c. mulieres.
 hoc tū n̄ p̄ngit rōe p̄cipij s̄z ligat̄ tāq; p̄ci-
 palis. Ista m̄ so. pōt ip̄ugnari fm̄ Jo. an. r̄
 b̄n̄ post primā p̄cussioez si iuraf̄ facta. Nā p̄
 primā ied̄iti excoicatioz: ergo in sc̄da r̄ tertia

cōicauit excoicatio i cric. S̄z forte q̄s dicit q̄
 tal' n̄ iurrit excoicatioz: nisi hito respectu ad
 oēs p̄cussioes eodē ip̄etu iusticias. Et tūc dice-
 rem' illū n̄ cōicare excoicatio: nisi post factuz
 p̄pletū. Et p̄ h̄ facit qd̄ nōt. Jo. an. i regula
 d̄lectū. d̄ reg. iij. i. vi. i. mer. vbi q̄rit an tot ex-
 coicatioes p̄cutiēs iurrit: quor' iuraf̄ verbe-
 ra: r̄ p̄cludit q̄ si: q̄ b̄nt p̄ vno sc̄o exquo
 vno ip̄etu iurunt. Hoc ē t; Bar. i. l. nūq;.
 ff. d̄ p̄na. d̄lic. vbi dicit q̄ si ego vulnere te
 et p̄posito: nolēs plus facē: m̄ p̄ aliq; dictuz
 vl̄ sc̄m̄ a te sup̄uenit tibi ip̄ct' r̄ occidi te: te-
 nebor d̄ vulnere te r̄ occiso: q̄ si eodē ip̄etu: s̄z
 icōtinēti. Et cō si te vulnere: r̄ sū p̄scut' te
 p̄ p̄les horas: r̄ final' occidi te: de occiso tū
 tenebor: s̄z ex t̄ruallo: q̄ eodē ip̄ctu. vt. l. qd̄
 ait. s̄. fi. ff. d̄ adul. D̄af̄ alia so. ad. q̄ n̄ r̄z p̄ci-
 palē. s̄. q̄ ali' ē p̄cipare excoicatio i cric: r̄ al'
 ud̄ submittē se misericordie m̄cui? cūz possit
 cogitare illū remissuz: cūz q̄s debeat de facili
 peccare p̄stratis. Itēz nō q̄ do. An. de bu. r̄
 Anno. videt̄ tenere q̄ i ista p̄cipiatōe dando
 p̄siliū: auriū: ncl̄ fauorē n̄ d̄stinguitur an al's
 eēt facturus vel nō: q̄ fm̄ q̄ dicit glo. i. d. c.
 nup. nō refert: an de bono malū: vel de malo
 pessimū q̄s efficiat: licet gl̄. vidcat tenere p̄: iū
 cū qua p̄cordat. Ri. in. iij.

Quero an iste cōicās dirēc excoicatio i cric
 icidat i sniaz hois ul̄ iur: s̄z. gl̄. i. d. c. nup. ul̄ t
 q̄ tal' cōicās excoicatio in cric icidat i sniam
 hois r̄ n̄ cāonis. Et mouet gl̄. q̄ absolo ab
 hac excoicatioz nō pōt fieri nisi p̄ excoicatioz
 aut sup̄iorē. vt p; i ter. ibi. S̄z p̄danor. ibi d̄
 cit q̄ cōiter doc. tenēt oppositū. Et q̄ ista sit
 snia cāonis r̄ n̄ hois: p̄bat ter. ibi i. v. q̄z n̄is
 n. r̄ tē vl̄ t. n. q̄ et solo p̄cipio ē crim̄ p̄haf
 minor excoicatio: r̄ ponit dictōz ipl̄catūā. s̄.
 ē: p̄ quā inuit q̄ ēri p̄cedēti cāu p̄haf excoi-
 catio iuris r̄ n̄ hois. Et sic si excoicatio mior
 p̄bit a iure: forti' excoicatio maior. Et sic h̄ēs
 cāuz q̄: excoicatus snia canonis n̄ pōt absolui
 ab ep̄o: s̄z o; absolui ab excoicatioz uel a supe-
 riorē. Et h̄ ē s̄z p̄danor. ibi: q̄ papa resuanit
 absolutōez ip̄i excoicatioz: q̄ iste cōicās i cric
 ul̄ directe deligisse i p̄sonā excoicatioz.

Decima octaua contra obser-
 uantes obseruari statuta: vel p̄suetudies p̄tra
 ecclesiasticā libertates: r̄ scriptores eorum: r̄
 officiales iudicantes s̄z ea. extra de sen. excōc.

h̄ obp̄uato
 ta s̄ lib̄ta
 ad p̄f̄at̄
 p̄p̄at p̄p̄

h̄ p̄p̄uato in t̄mp̄e p̄p̄ qd̄ o p̄p̄o' etc.

noucrit. Nō s; Panor. ibi q; quicq; sūt spēs personāz que ipso iure incurrāt excoicationē in dicto cāu. Prima qui fecerit seruari statuta vel p̄suetudines ꝑ ecclesiasticā libertatem. Secūda statutarij ꝑ scriptoris statutoꝝ ꝑ ecclesiasticā libertatē. Tercia p̄tates: cōsules ꝑ rectores ꝑ p̄sularij locoꝝ: vbi hec statuta edita fuerūt. Quarta quicūq; iudicat fm̄ dicta statuta. Quinta qui iudicata redigūt i publicā formā. Secūdoisert Panor. et dicto ter. ibi fecerit amoueri: q; predicti nō euitāt excoicationē: s; in fine statutoꝝ ponat statutum: q; si qua sint statuta edita ꝑ ecclesiasticā libertatē habeātur ꝑ nō scriptis: sicut cōiter solet fieri: ꝑ hoc cū n̄ ē satisfactū dicte ꝑstitutōi. Ergo enim q; hec statuta delectat de libris. Et ita nōt Bar. i. auē. cassa. C. d̄sa. san. ec. Ista est papalis ꝑcessum curie.

2 **S**ed quero que statuta dicātur ꝑ ecclesiasticā libertatē: s; Panor. vbi. s. de mēte In no. ꝑcludit q; sūt illa que veniūt ꝑ p̄uilegio ꝑcessa eccl̄e vli: vel a deo vel a papa vel ip̄e ratore. Seco si p̄uilegia eēt ꝑcessū eccl̄ie ꝑiculari. ꝑ cū hac cōclusiōe trāsēūt cōiter doc. Era deo qdē ꝑcessa sūt multa: vt illud. qdēū q; ligaueris ꝑc. Et hoc quātū ad ꝑsonā pape erēdit ad interpretatiōem oīum dubioꝝ. extra q; si. sinte ꝑ venerabilē. Itē q; decie ꝑ p̄uilegio ad c̄licos spectāt. vi. q. i. reuertimini. Itē q; ecclesia solas res ecclesiasticas admistrat. re. vi. di. si perator. Itē q; de sp̄ualibus ius ꝑdē ꝑ iudicare pōt. A papa p̄uilegia ꝑcessa sūt vt q; inicit manū violētā i c̄licū sit excoicātꝑ. Itē q; i legatis ad ꝑias cās sufficiāt duo testes. c̄. de testa. relati. Et multa alia p̄uilegia ꝑc. Itē ab ip̄atoribus multa sūt concessa sparsa in iure ciuili. vt de imu. ecclesiāꝝ ꝑ hu iusmodi. Adde ē ꝑdictus qdē nōt Bar. i. d. auē. cassa. q; vbiq; ꝑ statuta clericis efficiūtur timidoꝝ: ꝑ laici audacioꝝ ad nocē. dicitur fieri ꝑ libertatē ecclesiasticā. Exēplum. Est statutu laicoꝝ q; quicūq; iterfecerit laicū p̄uilegio grauit. Intercisus vero clericū p̄uilegio in. x. flor. vt alia mitioꝝ pena. Dicit enā Bar. ibi q; hoc statutu nō ē ꝑ libertatē ecclesiasticā. v; q; idē ius reddat clericis i foro seculari: qdē redditur laicis i foro ecclesiastico. Ratio ē: q; nulla iniuriā fit clericis: si redigantur ad dispōncm iur̄ cōmunis.

3 **Q**uero: quia in. d. c. noucrit. fit mentio de

duobus mensibus: an hodie expectet lapsus ipsoꝝ duozū mēsumꝑ Panor. vbi. s. de mēte glo. cōcludit q; n̄. ꝑ dicit q; statutarij ꝑ alij de quibus in ter. sūt excoimunicati ip̄o facto: sed successores eozū nō sunt excoimunicati: nisi q; ꝑ p̄uilegio sciuerit: fecerit dicta statuta de leri de libris. debet tamē eis dari aliqd̄ ip̄s: q; nō incōtinēti post sciētā tenētur currere.

Sed quid si sciuerit ꝑdicta statuta. ꝑ ignoꝝ rauerit eē ꝑ ecclesiasticā libertatē: s; Inno. dicit q; nō icidūt: cū excoicatio n̄ liget nisi cōtumacē. xi. q. iij. certum. Sed Jo. de lig. ꝑtat cos n̄ audiēdos: q; ē ignoꝝtia iuris: que non excusat de reg. iuris li. vj. ignoꝝtia. De hoc vide. j. Ignorātia. s. ij.

Quero quādo dicātur negligētes in dclē do vel i faciēdo nō obseruari: s; Asten. q; et quo certificati sūt: cū obedire negligūt ligat: qd̄ referri pōt ad arbitriū boni viri.

Quid si certificatur de nocte vel in die festo quādo generale cōcilium non pōt fieri: vt certificati sūt: ē infirmus: s; q; hoc ad arbitriū boni viri r̄liquetur.

Quid si cōsiliarius dedit cōsiliū ꝑuilegio vt nō cederet statutu: an sit excoicatus: Quidā dicit q; sic: q; d; potius dimittere dignitatē nisi destruat statuta si h; ꝑtātē destruedit: vt i. c. aduersus. de imu. ec. Secus si nō hēret: q; tūc nō ip̄e: s; statuto ꝑsentētes illaꝑcant.

Quero an ꝑr statutu factū ꝑ aliquos ꝑuilegiales de vniuersitate: ligetur vniuersitas ꝑna excoications: s; Asten. q; sic: si tota vniuersitas ꝑsentit: vel maior ꝑs: vel factū ratuꝝ habuit: vel si monita non emendat: vel facti emēdari. Nota ēt fm̄ Asten. q; ēt ip̄atores ꝑ reges ligātur dicta ꝑstitutōe si talia fecerit: ꝑ simil̄ r̄oēs alij in quacūq; dignitate ꝑstituti. Nota ēt secūdu quosdā q; si aliqui statutum: q; nullus offerat nisi i magnis festiuitatibꝑ: nisi t̄m: vel q; sup̄ mortuū n̄ sit nisi tal̄ ꝑanus: vt tot cerē. q; h̄ ē ꝑ libertatē ecclesiasticā.

Additio. ꝑdicta ꝑnt intelligi ꝑ ra qn̄ tales facerēt i odiuꝝ ꝑ iniuriā clericozꝝ. Secus si facerēt ꝑp bonū publicū: ꝑ ad restringēdas ꝑōpas ꝑ ꝑcessas hoīuz qui multoꝝ nēs ne videātur infirioꝝ vt ipares alijs facitōē desferri multitudineꝝ cercoꝝ rū ꝑ alioꝝ superfluoꝝ sic alius sibi cōuicinus vel alius de sua ꝑentela: licet sint forte in duplo paup̄ioꝝ eo. Et hoc i simili voluit

panoz. in quodam consilio incipiente. Stāte
quādā constitutione. in qua dicebatur q̄ ma/
ter de bonis mobilibus poterat disponere ad
pias cās de tertia pte. residuuz aut̄ tenebatur
filijs relinquere. querebatur an talis p̄stitutio
ess̄ p̄ libertatem eccl̄asticā qm̄ videbatur au/
ferre libertatē donandi eccl̄esijs ⁊ alijs pijs lo/
cis. Et si p̄cludit q̄ talis p̄stitutio ⁊ p̄liber/
tatem eccl̄asticā nec directe nec indirecte.
Nō. n. sit p̄hibitio in odium eccl̄esie nec pro/
hibētur hoies generaliter donare eccl̄ijs. S; p̄/
stitutio auget portione debitā filio. Et i por/
tione sic aucta p̄hibentur testari. Secus autē
vbi quis simpliciter p̄hiberetur alienare i ec/
clesiam directe vel indirecte eo q̄ bona dese/
runtur alijs. Et sic p̄cedit q̄ Jo. an. quam
habes. j. Excoīcatōe. xxij. in fine. vide etiā
eūdem panoz. in quodā alio consilio incipien/
te. p̄is dubium. vbi p̄cludit q̄ statutū sic di/
cens. Nemo audeat sub certa pena p̄p̄ben/
dere vel capere possessionem alicuius bñficij
v̄l hospitalis s̄n̄ expressa lnia dñoz seculariū.
Et q̄ nullus notari⁹ vel testis interfuit est p̄ li/
bertatem eccl̄asticā.

¶ Inis.

Decimanona. De quādā excoī
catione: que ha/
betur in. c. qm̄. de off. or. vbi prohibetur q̄ in
eadē ciuitate sint plures epi. S; si propter di/
uersitatem habitantium. p̄ prius episcopus n̄
possit oibus deservire: p̄t ⁊ dz quo ad hoc
aliuz ep̄m sibi vicariūm constituere: forte gre/
cum qui valeat grecis ibi habitantibus mini/
strare: qui vicarius debet per omnia esse obe/
diens ⁊ subiectus principali ep̄o. Et subditur
vnde figs aliter se ingereret: excoīcationis se
nouerit mucrone percussus. dicit glo. ⁊ sic est
canon late snie. Ista est ep̄alis.

Trigesima. Cōtra clericos habē
tes officiu⁹ p̄positi se/
cularis: si moniti non desistunt: vt in. c. cleri/
cis. nē de. vel mo. Et s̄m glo. ibi est canon la/
te snie post monitionem. Et nō s̄m panoz. ibi
per ter. illum q̄ clericus non potest tenere vi/
ces principis in iurisdictione seculari exerce^{da}:
licet non infligat penā mortis vel mēbrozum
detrictionem. Quod intellige qm̄ hoc vult
facere tāq̄ officialis principis secularis. Se/
cus si iurisditio talis esset dignitati sue āne/
ta: quia tunc potest p̄ se exercere: dūmodo nō
inserat penam mortis vel mēbrozum detrūc a

tionē. Idē dic si dictā iurisditōe h; iure pro/
prio: puta rōne primoniij: qd̄ v̄l p̄cedere etiā
in p̄clato religioso. vt in. c. dilectus. de offi.
or. ⁊. c. auditis. d̄ p̄scrip. ⁊. c. inter dilectos. de
fide instrumen.

¶ Quero: qz ter. logi de cōstitutis in sacris: ⁊
quid de constitutis in minoribus: Anno. dic
q̄ idem. Nō. tamē dicit q̄ his q̄ sunt i sacris
magis iminet piculū: qz nec p̄bere p̄nt: ⁊ sunt
irregulares. Et hoc placet pan. qz habeat lo/
cum in minorib⁹ prima ps. c. que i sūma vult
qz clericus iudiciuz sanguinis exerceas: ab offō
⁊ beneficio deponatur. qz per ingfitionē illaz
penaz incurrit irregularitatē. Qua rōne ob; z
deponi ita p̄stitutus in minorib⁹ sicut in maio/
ribus: vt notat in. c. cū nō ab hoie. d̄ iudi. Et
ad. d. c. clericis. dic qz verbū: sacris sumit lar/
ge. nam omnes ordines eccl̄astici sunt sacri:
Sed circa sc̄bas p̄te capituli que in sūma vult
qz excoīcatus est sacerdos habēs officium p̄e
positi secularis: si monitus non desistat: p̄t du/
bitari qualiter sūma illud verbum. sacerdos.
Nō. exponit multū large. exponit crū act⁹ vel
siendus. i. clericus. de cobabi. de. c. ij. Et cum
hac expositione trāseunt doc. cōiter. S; pan.
putat qz respectu clericoz in minorib⁹ p̄stitū/
tozum qui sunt sine aliquo bñficio non h; lo/
cum. pro hoc facit qz verbū sacerdos: non p̄t
ad istos p̄gru adaptari. Sed arbitratur ter.
intelligendū in p̄stitutis i sacris: qui largo mō
p̄nt appellari sacerdotes. vt in. d. c. ij. Et licet
hec p̄stitutio videat plenalis: ⁊ sic restringen/
da tñ habito respectu qz excoīcatio non infli/
gitur ipso facto: secus videtur dicendum. Et
predictis inserit panoz. qz plati p̄nt esse p̄siliarij
principis secularis: h; non debeāt eē officiales
iusticie exerce^{nde}. Nō vltimo p̄ declaratione
huius verbi subiacet. s̄m pan. vbi. s̄. qz qm̄/
qz pena imponit p̄ verba futuri t̄pis denotan/
tia executionem actus. ⁊ pena intelligitur ipo/
sita ipso facto. Et i hoc casu intellige. d. c. de/
ricis. ⁊. c. figs. xvij. q. iij. cum si. Nāz verbū
subiacet: non v̄l ex sua significatione exigre
ministerium alicuius: cum denotet executōez
sicut hoc verbū sit. vñ si dicatur: sit excoīcat⁹:
intelligitur ipso iure. vt notat glo. in. c. qui/
cunqz. de here. li. vj. Et hoc verum s̄m pan:
in. c. ij. ⁊. c. si diligenti. de so. compe. nisi alio
iure appareat qz sit ferende snie ⁊ dicit qz ista ē
cōis op̄inio ⁊ sic limitat glo. in. d. c. ij. q̄ vult

Contra duos h̄icos offiā p̄positi p̄lar

q̄ sit ferēde snie. Aut pena imponitur p̄ v̄ba futuri t̄pis denotātia actus exercitium seu facti ministerium: et tunc venit imponenda per sniaz iudicē. Et hoc casu p̄cedit theonica cōis de qua vide in. c. si diligētī, de so. p̄e. vbi dicitur: q̄ q̄nq; let. p̄mulgat p̄ verbū p̄teriti t̄pis: t̄ regl̄ariter ē late snie. de elec. cupientes. §. ceterū. in. vj. t̄ in gl. i. v̄. suspensos. Q̄nq; v̄ba non p̄ferunt ip̄teritū. Et tunc si sunt verba d̄claratoria: ē canō late snie: vt si dicat. decerni mus viribus nō carere. p̄ hoc ter. cū gl. in. c. nouit. de his que si. a. p̄e. Si vero sunt verba dispositiua: tunc si sonant in futurū t̄ respiciūt actū iudicis: vt p̄uicē: excōicē: p̄matur: cāz p̄dat: t̄ silia: t̄ in dubio ē ferēde snia: nisi addatur verbū: p̄ q̄d̄ appeat q̄ sit late snie: ut ip̄o facto: vel eo ip̄so. Idē dicendū de verbo oio. nā intelligitur ip̄so facto. Bl. est notabilis h̄z Bal. in. l. i. §. si pecunia. ff. de po. Idē de verbo modis oib̄. i. ip̄so iure per glo. singularē. in aut. defunc. seu su. §. sancim̄. in v̄. modis omnib̄. Item h̄z verbū p̄ntis t̄pis vel futuri nō intelligatur ip̄o iure: t̄ si diceret tale quid cassent t̄ irritent: intelligit ip̄so iure s̄m Bal. in ti. de pa. p̄stan. c. i. col. it. Idē Ludo. ro. in suis singularibus. Idem v̄ dicendū de isto verbo mor. vt intelligat ip̄so iure per glo. in aut. de ince. nup.

Vigesima prima. Contra romipetas: aut alios t̄pianos. p̄ negociatōe: vt alijs hōctus negocijs nauigio: vectos: aut cape: aut reb̄ suis spoliare p̄sumūt. Illi etiā qui t̄pianos naufragiū patietes spoliāt reb̄ suis: nisi ablata reddiderit excōicationi se no: uerit subiacre. extra de rap. c. excōicationi. Et nō s̄m pano: ibi de mēte Jo. an. q̄ p̄im̄ casus huius capli est canon ferēde snie: excepti pirratis q̄ p̄cessum annualē sunt excōicati excōicatione papali. Secundus vero casus. d. c. ē canon late snie: ita t̄n q̄ p̄cedat admonitio: vt dicit gl. ibi. Et sic p̄ia ps̄ intelligi p̄t de quoq; nauigio. Idē Jo. d̄ lig. Et v̄ cōis opt. q̄uis Ho. restringat ad maritimus. Mō t̄n q̄ spoliātes romipetas: vel eūtes ad curiā: vel redētes p̄ cāis agēdis i curia: sunt excōicati excōicatōe papali p̄ p̄cessum curic. Qui aut̄ dicant pirrate: t̄ an depredātes in flumibus dicant pirrate vide. j. Pirrata. Et nota pano: in. d. c. excōicationi. vbi ex glo. vltima

iuncto ter. dicit q̄ vbi pena apponitur negatiue: ip̄so iure pena non intelligitur inflicta: nisi p̄cedat admonitio: vel saltē mora in nō faciēdo. Et hoc idē t̄z Jo. an. s. admonitio: cē ne cessaria: h̄z gl. ibi in hoc non firmet pedes. t̄ p̄dicta opinione facit theonica Jm. in. c. cur̄r pande. §. qui vero. de p̄be. que solet multuz allegari: q̄ vbi pena ponit negatiue sine appositione t̄pis ad hoc vt p̄mittat pena regit̄ ad monitio p̄cedens. Erēplū dicit ler. Quicūq; non fecerit residentiam sit excōicatus. hic requiritur admonitio s̄m eū: q̄ nobis est occultuz: an fecerit residentiam: t̄ an haucrit iustam cāz non resident. Sed p̄ admonitionē p̄iucit. Sec̄ q̄n̄ pena ponit affirmatiue: vt puta. Qui cūq; tali hora intrauerit ecc̄l̄az sit excōicatus: nam nō requiritur admonitio s̄m eū: q̄ h̄z negata lateant: facta t̄n patent. Et valet multuz ista theonica p̄ intellectu statutoz: S̄z pano: dicit se non secutū fuisse simpliciter istā theoricam in repetitione illius. §. qui vero. S̄z dicit se ibi p̄clusisse q̄ quo ad deū pena est p̄missa: ip̄so facto q̄ est in mora. Nā quo ad deū cessat rō Jm. q̄ deo nihil latet. Et q̄quid ē certum nature ē certū legi: h̄z quo ad ecc̄l̄am militantei poss̄ ista theonica p̄cedere: t̄ hoc casu requiritur admonitio. Et sic p̄t ista gl. reduci ad p̄cordia vt admōitio sit necessaria quo ad hoies: h̄z sola mora sufficit quo ad deum. opinio t̄n Jmno. est cōis: t̄ iō tenenda. Idē t̄z Ho. in sum. d. q̄ tales non sunt excōicati nisi post p̄petetes monitionē. d̄ hoc et vide. s. Elric̄ ij. §. ij. Et piculosum est: dicere q̄ talis dum esset in mora foret excōicatus: q̄ fur semp̄ est i mora. ff. de p̄di. fur. si pro fure.

Vigesima secunda. Tra eos q̄ ledit vel grauāt aliquā p̄sonā ecc̄l̄asticam i se vel in suis: seu bonis p̄ se vel p̄ alios: eo q̄ noluerit eligrere eos. p̄ quib̄ rogabant vt in. c. sciāt cuncti. de elec. li. vi. Ista ē ep̄al. Sed nunq̄ huiusmodi p̄stitutio habeat locuz in presentate p̄ono: s̄z. glo. in. d. c. sciāt. dicit q̄ si p̄onus est clericus vel p̄sona ecc̄l̄astica locuz habebit dicta p̄stitutio. Si aut̄ p̄onus est laicus: locū non habebit pena: cū p̄stitutio dicat clericos vel ecc̄l̄asticas p̄sonas. Et glo. in ver. ecc̄l̄asticas dicit. vt sunt conuicte t̄plarij: vel hospitalarij: q̄ licz non sint clerici: sunt t̄n ecc̄l̄astice p̄sone. rviij. q. iij. quisquis:

q̄ grauitates p̄sonā ecc̄l̄asticā eo q̄ no
h̄c̄nt elige. r c̄j

Trigesimatertia. Contra vsurpates sibi d nouo iura vacantiu eccleaz ac eaz bona: vt in c. generali. de elec. li. vi. Ista est epalis.

2 Quero qn qs dicat de nouo vsurpare: s: gl. ibi de nouo. f. a. rl. anis. citra.

3 Quero an occupans ista bona vacantia sit excoicatus ipso facto: s: panor. in. c. pquest. d. so. ppe. post Jo. an. qd ad hoc vt gs icurrat ista excoicatione duo requirunt: v: vt occupet custodia: seu guardia. Secundo q: virtute illius bona loco: vacantia occupet: altero deficiente loci hnt iura antiqua: d. so. ppe. cu sit. r. d. c. pquestus: Et hec opio e cois: licz aliq d.

Trigesima quarta. Contra electores et electos ad regim vrbis rome. c. luda meta. d. elec. li. vi. Et ibi ponit ro qre fuit sca ista pnto r excoicatio. f. q nullus nobil pemi nente: pntis: r dignitar eligat i senatore: f. ne cu sua potetia possit sibi dicta vrb vsurpare: r subiugare eccleaz r romanu pontifici sicut fecit Eozadin: q d venenosa radice f ederici pda romani ipatoris exijt. Scdo statuit ibi: q nullus inferioris dignitatis a pdictis eligat vltra anu i senatore: ne beat cois acqredi i ea potetia r principatum: qua potetia sibi vclit eius subiugare onium. Ista e epalis.

Trigesima quinta. Contra ipeditione monialiu scda p suos superiores: p monitione. uti de. attedentes. d. sta. mo. Mo q ordinarij obet visitare moasteria expta r n crepta: r illa q n recognoscit supiore nisi papaz: Moasteria vo crepta: q. f. sunt ordinu creptoz: vt camaldulcn: cisterci: m dicantiu r bu iusmodi hnt visitat plati eoz. Et no ar. p. d. de. q vbi papa vult ordinarios hrciurisditoz i creptos: exprimit q b faciat auctate apl'ica.

2 An aut ordinarij possint hac visitatione alteri delegare: Lar. dicit q sic. p gl. nobile i. c. si. de of. or. r p. c. si. d. offi. deleg. s. bis aut. a pno: q ibi phibetur delegare is cui pmittit q personaliter visitet.

3 Quid si moasteriu subest abbatisse maioris moasterij: Gl. cludit. q ordinarij si visita bit: s: abbatissa. Et si illa no pot extire: p alium poterit visitare.

4 Quid de moasterijs subiectis sedi apl'ice: q d succerit p visitatores caploz pncialiu

singulis anis visitari: sicut monasteriu monialiu brachien: Dic fm Landul. q p ordinarij: qz hec specialis pmissio viciat generalc.

2 Querit i co qd ter. dic visitatoz scda singulis anis: an sufficiat q fiat i sine primi ani: r i principio scdi: Dic p no. i. c. i singul. d. sta. mo. q n: q sic possz differri i cau dicti. c. singulis. vsqz ad sex anos i piudiciu moasterij. Nec satisfacit iuri volenti q fiet d trienio i trienu. Id Ste. q visitatio sit pp pmissa corrigeda: n pp mitteda. Si ergo pua fuit sufficiens: scda no hebit qd corrigat. Itē si in si. primi ani r i principio scdi hoc fiet: n est an iter prima r scda: s: bienniu. Vn d q: debeat equaliter distare: ar. de psan. r af. qd dilectio. Et ibi idētz pan. exphicado d quoda statuto paduc. vt in singulis quatuor mētibz fieret pshium sup male ablatz. f. ut factu pshiu sine quatuor mētibz qrebat: nuqd i. rj. die sequentis rps quatuor mētibz possit fieri aliud pshiu: s: n dētz q no: ne ptingeret differri pshiu p octo mētibz pshuetu dine loci. Idē habet i cle. ne i agro. e. ti. q fin gulis mētibz obet moachi coicare. Mo et hz gl. q ista visitatio et ca iterari pt et in creptis.

3 An at iste mēsis habeat. rrr. aut. rrrj. dies: Dic q fieri dz computatio fm q menses occurrunt. De hoc vide. s. i. p. p. f. r. v. i. Et no in verbo impedire: q necesse est impedimentum precedere r admonitione sequi ad hoc: vt sit loc' pene dicte cle. attedentes. Hoc dico: q qnqz prelati scribunt monialibz q parent se certa die ad recipiendam visitationem eoz: r in eisdē lris faciūt mentionem q nullus impediāt. Talis. n. monitio fieri dz: vt dñstāt ab illato impedimēto: vto locus sit dicte pene: pro hoc etiam facit qd notur. i. c. i audiētia. de sen. ex. vbi ter. dicit: q clericis deponens habitum r tenuram: si monitus r c. q monitio presupponit deponitione: habitus: ergo si fiat ante: non est locus pene.

4 Sed nunquid si illato impedimento fiat monitio nominatiu: an vero sufficiat generalis: Dicit potest q sufficiat generalis. Nam vbi iura volunt fieri spalem monitionem r no sit expressa metio q fiat nominati: sufficit generalis. Et talis monitio debet fieri per visitantes:

electores

impedire

Singularis autem persone vel alteri si sufficeret
 Et sufficit unica ex quo loquitur singulari. Et hoc non.
 Sed queritur de quotidiana. q. Donec episcopus
 scopus statuit quod ingrediens monasteria dio-
 cesis sue sit excoicatus. intrat quos monasterium
 monialium excoicatur: an incidat talis in excoica-
 tionem vigore dicti statuti. Arch. et per ed. di-
 cunt quod sic. Sed Jo. de lig. dicit quod non. Ideo
 Jo. an. et cal. qui omnes disputando: dicunt quod
 subditus delinquitur intra dioecesim: sed in loco
 exempto non ligatur statuto episcopi infangentis.
 De. de ancha. in c. vt animarum. de consti.
 li. vi. recitat vtriusque opinionem. Et reducit eas
 ad perordiam sic: aut prelatum loci exempti ha-
 bet iurisdictionem episcopalem in dicto loco exempto:
 et tunc vera est opinio Jo. cal. et sequentium.
 Aut non habet iurisdictionem episcopalem: et sic vera est
 opinio archi.

Trigesimasexta **Excomu-**
 nicati sunt iurantes monasteria monialium ordinis predicato-
 rum in casu non pcesso a pstitutioibus earum
 vel sine lnia ministri ordinis: aut alteri ab ipso
 ministro habentis super hoc pntem: a qua non
 possunt absolui pter quos in articulo mortis: nisi
 a papa: vel ministro ordinis: vel ab alio habere
 te super hoc auctoritatem spales ab aliquo p di-
 ctos. Ideo de intratibus monasteria sancte cla-
 re ordinis minorum in casibus non pcessis i re-
 gula ipsarum: vel sine lnia eorum que eam dare possunt.
 Non tamen quod i locis vbi tales sunt nunquam: vel quasi
 sunt pmulgate: siquis intraret talia monaste-
 ria: nesciens talem sniaz: et non ca malefaciedit:
 puto: quod non incidet in sniaz: cum ignorantia qua-
 si inuincibili labore. Et hoc potest trahi ex dictis.
 An. de bu. et Tho. Si intrat laicus: vel alia
 persona ad malefaciedum: tunc quibus ignoraret
 sniaz: et haberet iusta eas ignoradi non erit
 satur sicut de pal. h. ar. f.

Quid si monialis grauat infirmitate euiden-
 te: ita vt non possit morari cum alijs sine scandalo:
 an possit exire monasterium sine lnia superioris de
 plensu tamen monialium: De quod sic per. periculo-
 so. de sta. re. li. vi. q. da loquitur de ceteritate pp
 infirmitatem non facit mentionem de superio-
 re: ergo non videtur isto casu necessaria lnia:
 cum videatur p istudius pcessa. Et per hoc ces-
 sat illud quod posset in contrarium allegari: quod mo-
 nialis non habeat velle: et sic non poterit cur-
 re: quod quando legitur dat lnam monacho aliquid

faciendi: illo casu habet velle: auctoritate illius iur-
 lniaz datus: vt notat gl. rj. q. i. non dicitur. In
 pium facit: quod monachus exeat monasterium
 sine lnia superioris est prohibitu. r. q. iij. m. d. ab huius.
 Et sic per quod et iur. dispone regit lnia superioris:
 ergo habet potestatem disponi certo casu: vt liceat
 exire monasterium: de intelligit cum lnia superioris:
 ad hoc gl. notabil. i. c. apostolice. de dona. r.
 rj. q. ij. bone rei. vbi dicit: quod licet ins det po-
 testatem episcopo donandi ceteris ma intelligit de co-
 sensu sui capli: sed hoc ibi non exprimat cum p alia
 iura i alienationibus reorum ecclesie talis pensus re-
 quiratur. Ita dico i. pposito: huius ille ter. non di-
 xerit de lnia superioris: tamen intelligit: et quo p oia
 iura i egressu talis lnia e necessaria. Si. De:
 in. d. c. piculoso. dicit quod si infirmitas est manife-
 sta: et scandalosa: et potest haberi in breui pensus
 superioris: tunc credit illi regri debere p rones sa-
 ctas. Si vero i breui non potest obtineri: puta: quod
 erat in remotis: et quo talis erat infirmitas quod
 poterat exire ad ipsos donec curaret et postea re-
 dire. et sic ista monialis exeat monasterium pp
 instante necessitate. Et pp hoc credit. De. q.
 ista monialis isto casu non incurrat sniam ex-
 coicationis lata per superiorem simpli r. exeu-
 tes monasteria sine lnia: quod non est verisimile quod
 serens intelligit isto casu ista ligari. Ad quod facit
 d. c. piculoso. in. s. v. ex. vbi si non potest obtineri
 vt homagium fiat p curatore: potest abbatissa e-
 re monasterium: donec homagium prestetur.

Trigesimasextima **Excomu-**
 nicati sunt moniales qui vocantur ad dirigendas moniales i ele-
 ctionibus ab eis faciendis: nisi abstineant ab his
 p que iter eas possunt in ipsis electionibus oriri
 discordia: vel iam orta nutrire. de elec. idemita-
 tibus. li. vi. Ita est episcopalis.

Querit gl. q sunt isti q pnt incidere: hanc ex-
 coicationem: puta: religiosi: p siliarij: aduoca-
 ti: discreti viri q vocarent ad dirigendas mo-
 niales circa monasteria electois ab ipsis faciende.

Sed quero: quod dicitur in masculinis genere:
 quid si vocarent mulieres religiose: vel alie di-
 screte: an si p saceret: iciderent in excoicatos?
 R. glo. q sic. Itē non ex ter. q h pena locuz bz
 necū in his q vocant ad dirigendas moniales
 regularum approbataz: sed etiam in his qui
 vocantur ad dirigendas illas: que non remun-
 ciant p oprijs: nec faciunt professiones regu-
 larem i vna de religionibus approbatis. s. vi

2
 dicitur
 m. d. a
 m. d. g

Trilij
 r. m. d.
 r. g. d. d.
 r. g. d. d.

uunt sicut canonici seculares i secularibus ec-
clesijs nisi abstineant a pdictis incurrit excōi-
catōes. h̄ habent i. d. c. idēntitatib⁹. ⁊ ibi notat
q̄ abbatissa d̄z p̄le. rrr. añū. ⁊ d̄z esse virgo.
Nā fm̄ archi. ibi. Absonus ē q̄ corrupta p̄sit
virginit⁹. Et sic nec ēt vidua p̄t esse abbatiss
sa: q̄ tūc q̄z caste vixerit i monasterio. Itē d̄z
esse de lūmo matrimonio nata.

Trigesimo octaua **C**ōtra il-
los q̄ p̄curant q̄ p̄seruatores dari se itromittāt de his
que eis non licent. d̄ of. de le. hac p̄sōne. li. vj.
Ista est episcopalis.

1 **Quero** q̄ dicunt p̄seruatores: s̄. glo. l. c. j.
de offi. de le. li. vj. q̄ ep̄i p̄nt dici p̄seruatores:
q̄ h̄nt p̄seruare viduas ⁊ pupillos ⁊ opha-
nos ab oppressiōib⁹ ⁊ iniurijs: et de so. p̄e.
et p̄e. inter dū dant isti p̄seruatores: vt desen-
dant p̄ latrones ⁊ p̄dones. iter dū p̄ eos q̄ eo-
rum p̄uilegia ifringūt. inter dū latius. vt d̄se-
dant ab iniurijs ⁊ offensis. ⁊ i nullo dictōz ca-
suū h̄nt iudicialē indagare. i. nō p̄nt p̄cedē
p̄ vias iudicij. De manifestis ergo solū h̄nt co-
gnoscere. Et intellige manifesta illa que noto-
ria sunt: ⁊ ita patentia: q̄ nulla p̄babili tergi-
uerfatione celari p̄nt. de coha. de. c. fi.

3 **S**z qd si negetur offensā nōia. negatione
n. videt res fieri dubia. C. q. ad lib. p̄cla. non
h̄. l. iij. **D**ic q̄ p̄batōes h̄nt recipiet p̄seruator.
f. an factū sit nōiū: vt sic videat an sua sit iuris-
ditio. d̄ rescrip. sup̄ lris. al. s. n. istoz offiū est
inutile. Et si inueniet factū nōiū p̄cedet: al. s.
de h̄ntet. Nō. n. h̄z p̄tatem defendendi simpl̄r
iniuriā: s̄ qualificatā nōiam. Sic ergo p̄ser-
uator: h̄z vocare reū: ⁊ si p̄sitet factū: h̄nt qui-
des. Et si negat sup̄ nōio: p̄batōes recipiet.
Si aut̄ p̄sitet factū: s̄ dicit se illud suo iure se-
cisse: dicunt qdā q̄ ulterius se intromittere nō
d̄z. Al. ij. d̄. dicetes q̄ p̄bationes recipiet sup̄
nōia offensā: al. s. facile est p̄seruatorz officij
deludere. vñ si videatur p̄seruatori p̄babilis
negatio nō p̄cedet. Al. s. puniat sicut nōiūz.

4 **Quero** an p̄seruator: nedū offensaz iā factā
possit punire: s̄ ēt iserendā: s̄. glo. q̄ sic.

5 **Quero** q̄ in. c. fi. de offi. de le. li. vj. d̄r scien-
ter se itromittant nisi d̄ manifestis iniurijs: qd
ergo si p̄ ignorantiaz iuris hoc faciūt: vel per
ignorantiā crassam: vel affectatā: s̄. glo. q̄ in
excōicationē incidūt. dere. in. ignorantia. li. vj.

6 **Quero**: q̄ bic d̄r q̄ si isti p̄seruatores se in-

tromittant p̄ter q̄z d̄ manifestis iniurijs sunt su-
spensi ab offiō p̄ annū. Nūquid ēt a b̄nficio: s̄.
glo. q̄ sic: q̄ ēt eius sequela: rrr. di. c. p̄ter.
lrr. di. c. siqui.

Quero vtz alius q̄z papa possit dare istos
p̄seruatores: Jo. an. vj. p̄cludē tales p̄seruato-
res p̄ solos romāos p̄ntifices dari posse. Nō
p̄bat dictū. c. j. d̄z d̄r p̄cedim⁹. ⁊. d. c. fi. vbi
a sede p̄lica p̄cedit. Et sic legat⁹ hoc nō p̄t.
Et nō q̄ offiū istoz durat vsq̄ ad obitū p̄e-
dentis ⁊ tūc expirat quo ad negocia nō cepta
vt in. d. c. hac constitutione.

Trigesima nona **C**ōtra p̄cu-
rantes abso-
lutionem a censuris eccl̄asticis p̄ vim vel per
metū extorquētes: et qd me. cau. absolutiois
li. vi. Ep̄alis.

Quid si iniusta erat excōicatio: s̄. glo. q̄ ēt
ē excōicatus: q̄ humil̄r d̄z petē absolutioez.

Quero de qua suspensione hic loq̄r: s̄. gl. 3
indistincte: siq̄ appellat: vel extorquet absolu-
tionē ul̄ reuocationē suspēsiōis: siue ab offiō:
siue a b̄nficio: siue ab igressu eccl̄e: ē excōicatus.

Quid si excōicatio ē p̄ metū extorta. l. q̄
p̄pulerit iudicē vt aliquē excōicaret: s̄. gl. q̄
valet excōmunicatio: p̄t tñ per exceptionez
elidi: vt ibi notatur.

Quid siq̄ intulit metum: tamen iudex p̄
hoc absoluerit noluit: s̄. glo. q̄ talis inferēs
nō est excōicatus.

Quid si n̄ excōicatus intulit metū s̄ ali⁹: s̄.
glo. q̄ inferēs erit excōicatus.

Sz nūquid i p̄dicto cān̄ ip̄e excōmunicat⁹:
suspēsus: vl̄ iter d̄ict⁹ incurrit h̄ac penāz si ali⁹
p̄ eo: vl̄ eius noie metū intulit: s̄. gl. q̄ sic: si
mādaui: vl̄ et⁹ noie facti: ratū habuit. d̄ elec.
sciāt. li. vj. ⁊ d̄ sen. ex. cum quis. eo. li.

Quid si absolutoz q̄ p̄ metum absoluerat:
postea ratū habuit id qd p̄ metum fecerat: s̄.
glo. q̄ nihilomin⁹ s̄t excōicatus metū iseretes:
q̄ statim ab initio ligati fuerūt. S̄z qd si q̄ n̄
iserat metū i co: p̄oz: s̄ p̄ penā amissiois rez
p̄pellit absolui: s̄. glo. q̄ est excōicatus.

Sz qd si p̄pulit p̄ vanum metū: de quo tñ
mere non debuit: nunquid locuz h̄z bec pena:
s̄. glo. q̄ non: q̄ talis metus non inducit re-
scissioez: nec proprie appellat metus. ff. quōd
me. cā. l. metū. Ille ergo metus qui putat in-
stus ad reuocandum ea que p̄ illū sunt: facit
incurrere excōicationez. Alius vero nō.

*q̄ p̄mittit
p̄dones
p̄p̄t*

10 **Q**uis autē dicat iustus metus? *R.* *Pd.* d'an. q' metus mortis: vel cruciat' corpis vel talis q' voffet cadere in pstantem virū: quod arbitrio iudicis relinquitur.

11 **Q**uēdo quō cognoscet vix metu publice p'tatis aliqd gerat? *Dic* h' relinq' iudicis arbitrio.

12 **Q**uero an metus p'miate excoicatiois sit censendus iustus? *Dic* p' nō. p' doc. i. c. cū dilect'. q' me. cā. q' aut excoicatio ē iusta & si excusat: iputari. n. ē illi q' se talē reddidit: vt possz excoicari. Aut ē iusta: & tūc excusat q' ē maria p'ca.

13 **A**n at hec p'sō h'eat locū i excoicatioe mio ri? *Dic* q' nō: de quo vide. s. Absolo. j. Itēz nō s'm *Pd.* q' sicut regit' met' q' possit cadē in pstantez vix ad rescissionē actus: ita regit' dolus q' possit cadē i pudentissimā. Sigs er go iducit fatuitate ad actū gerēdū: ex hoc n' p't p'edē se deceptū dolo. Quia fatuitas q' ē sil'is late culpe cū dolo alterius p'pensatur.

14 **Q**uid autē sit vis: & qd metus? *Dic* q' vis ē maioris rei iper': cui resisti nō p't. s. p'mode. ff. c. l. i. Admetus at ē iustitatio: vel futuri piculū cā iusta mētis trepidatio. Et erigit' q' p'is sit metus: s; futuz piculū. Et d'r metus: quasi mētē tencns. Vis tū plus ē q' metus.

15 **Q**ue at sit d'ria iter absol'one & reuocatōz? *Hlo.* dicit q' p' d'icā absol'o solēnis que sit iuxta formā eccl'e: reuocatio verbal' sine solēnitate. vel vbi tenuit excoicatio locū h'z absol'o vbi non tenuit reuocatio: vel refert' reuocatio ad absol'ionē ad cautelam.

Trigesima. *Q*ōtra singentes frau dulciter casuz p' quē iuder ad aliquā mulierem p' testimonio mit' rat v' vadat. c. d' iudi. c. ml'ieres. li. vj. Et ab hac excoicatioe o: dinarius absolucere pōt.

2 **Q**uerit Jo. an. vix hec pena locū habeat i iudice laico: *R.* q' sic. Itē nō h'z eū q' sigs p' curator: vel ps noiat aliquā mulierē i testē: v' singit casum aliquē: dicēdo talē cē suū obitorē in centū: d' q' re testis ē talis ml'r. Et hoc facit ad hūc finē: vt iuder vadat vel mittat ad eā p' testimonio: excoicatus est.

3 **Q**uero an eo ipso q' quis fingit p' istā p'stitationē: sit excoicatio? *R.* Jo. an. q' nō: imo er pedit q' iuder p'ducit eā ad effectū: eūdo v' mittendo ad eā: q' verba rē.

Trigesima p'ia. *Q*ōtra illos q' pellūt p' latos seu cap'ta ad submittedū laicis v' alic'

nādū bōa imobilia eccl'az seu iura. c. d' re. ec. n' ali. c. hoc p'sultissimo. i. vj. Ista ē epal'. Nō s'm Jo. mo. & p. d'an. q' p'hibent hic qdam modi alienatōis vel donatōis i reb' imobilibus. Mā an istā p'stōnē plati opp'ress' oppi mētes inuocabāt nobiles ad suā d'sensionē & p'tentes: faciēdo eos aduocatos: vel defensores locoꝝ. Et pp' hoc illi v'edicabāt sibi quoddaz ius d'nij vel aduocatiois in eccl'is siue locis d'sensio. Et refert' Guil. se vidisse multos p'latos faeles ad talia. Et q'nqz nobiles submittebāt alios: vt opprimerēt ad p'dictuz sinem: a quo vt abstineāt vidētes platis submissiones istas penit' interdicitas: p' istā p'stōnem ē pui suz. *Pd*io q' clerici n' audeāt submittē. Scdo q' laici nō faciāt eos sibi submittē a clericis p' hanc viā directā vel indirectā: submittedo mo lestatores: vt postea sub colore defensionis & patrociniū illaz rex sibi submittax eccl'e de fraudent: v'edicando sibi ius d'nij. Mā isti submittebant molestatores: & postea dicebāt sacerdon' submitte mibi hanc rē: & iste nō audebit me molestare. vñ sacerdos fatebat se habere ab illo talē rē: & postea facta submittiōe volebant vix ius habere: & d'nium rei v'edicare. Nō s'm glo. & p. q' hec p'hibitio solū locum h'z i reb' imobilibus & iuribus eccl'az.

Trigesima secūda. *Q*ōtra ipedientes ligare i foro eccl'astico corā delegato vel quo cūqz alio iudice eccl'astico in his cās q' d' iure vel p' consuetudine p'nt' ereterci. c. de iur. ec. qm. li. vj. Ista est epalis.

Quero: q' dicitur in ter. nullatenus absol' uatur: nisi satisfecerit rē. Quid si an satisfactio nem tal' fuerit absol'ut' *R.* Archi. dicit q' tal' absol'o nō t'z: ita ibi sp'āl'r p'hibēte. S; *Be.* in. d. c. qm. v' tenere p'ur: dicens q' qn' p'tas dat al's non hūti: si non seruauerit formā non valet act': vt notat gl. fingularis. i. ele. j. d' in. pa. S; qn' al's habenti p'tatem a lege absolue di sit p'hibitio: s; non seruet forma valet ipso iure absol'o: vt l. c. venerabilib'. s. vbi. d' sen. ex. in. vj. Cum igitur ordinarij habeant p'tatē absolucendi a snia canonis non reseruat'is. vt i c. nup. de sen. ex. ergo videtur q' valet. Idez p'anoz. in. c. dilectus. cl. ij. de p'reb'. *P*redicta itellige: nisi apponeret clausula decreti irritas actū. Mā i hoc casu: siue ordinarius: siue alius quicūqz al's habeat p'tatē: siue non: nihil facit

q'ntes r'p'ia
e' p' iudic' p'ia
et m'p'at

p'pellētes p'
o' ad p'ellē
e' d' l'at'

absoluedo: nisi fuet formā mandati. Et nō.

Trigesimatertia. **C**ōtra do-
minos p-
hibentes subditis: ne clericis vēdāt: coquāt et
huiusmodi. vt i. c. eos. d. inu. ec. li. vj. Epal
de iure cōi. Secus per pccsum.

2 **Q**uid si ista p-
hibitio sit p-
illuz qui non hz
dñuz: Be. dicit q- non est loc- p-
verbus
subditis suis. Et c-
ponit illud t-
pale p-
seculari
ri dñio. Et nō q- hz
isti quo ad
verba nō vidē
tur infringere
libertatē: tñ
infrīgūt quo
ad mētem
faciēdo
fraudē de
p-sona ad
p-sonā.

3 **S**ed pone q-
de nouo fiat
statutus: sicut
in multis
ciuitatib-
italicis: ne q-
vēdat vel
donet
rē imobilē
alicui nō
subeūt onera
cōis rē an-
palia
statuta
includant
clericū vel
ecclā: Be.
dicit q-
taliter
statuētis
nō includūt
hac pēa
et quo nō
fuit in
statuto
cp-
essuz de
ecclā vel
clericis.
Sec- si
extenderet
ad ecclā.
Et iur-
det
secularis
possit
illos
statuētis
cogē ad
de-
clarandū
statutū vt
non
respiciet
dēt factos
vel
fideos
cū ecclā.
Jo. an. i.
nonella. et
Di.
et Ab. dicit
q-
statuto
laicor-
facto p-
cōi vtili-
tate: puta:
q- vadens
de nocte
soluat
ūm: cleri-
ci non
sunt
subiecti:
sz p-
suū iudicē
sunt
artā
di. Secus
dicunt
in bāno
in pacēdis
peco-
ribus: vel
ad aquā
ducēdis:
tunc. n.
tenentur
pastores
de damno
propter
mercedem
quam
accipiunt.

Trigesima quarta. **C**ōtra
faciētes
vel mādan-
tes xpianuz
interfici per
assafinos.
et de homi.
pro humani
in. vj. Ad q-
assafini
fuerunt: et
forte adhuc
sunt quidā
ifideles: qui
et quibusdam
falsis
opinionibus
in quib-
fue-
runt enutriti:
de facili
mittebant
ad occidēdū
xpianos:
nō curātes
si ob hoc
occidēdi
eēt
īpi. Et cū
de istis
simplr-
loquatur:
ad alios
homicidas
nō erēdet
fm Archi.
Et nō gl.
in
y. māda-
uerit. que
vult q-
et si
ruocauerit
mā-
datum
re integra
nihilomin-
incurrat
penas:
cum et solo
mandato
iam prius
ligatus
esset.
Item
receptantes:
vel defendentes:
vel occul-
tantes:
eandē
sniam
excoicatio-
is incurrūt.
Et si
fuerit
plar-
vel
p-sona
ecclā
astica:
sp-
ōnez a
di-
gnitate
ordis
honore:
offō et
bñificio:
incurrit
ipso
facto: et
epos
et
p-
bendit
fm glo.

2 **A**dditio. **A**n autē occidēs
hoiem p-
pecunia
dicat
assafin-
et sic
incurrat
pēas. c. p-
humanū.
d. homi.
li. vj. Du-

biū ē an. d. Secretal
disponat
solū
respectu
certi
generis
hoiuz
qui
dicuntur
assafini
et
erant
in
fideles.
an
vero
cōtra
omnes
qui
pecunia
ac-
cepta
vel
promissa
promittunt
aliquem
coci-
dere: Do. fran. de arc.
in
confilio
antepe.
enci-
piente
in
t-
pnomine.
dicit
q-
archi.
ibi: et
Jo.
an.
cum
quo
sentit:
tenent
q-
ista
p-
stitutio
solū
habeat
locum
in
certo
genere
personarum
et
non
general-
ter
in
alijs.
Sed
Jo.
de
imol.
ibi
et. d. Dominicus
tenēt
oppositum.
et
hāc
opi-
nionem
multi
sequūtur
vt
Bar.
in.
l. non
so-
lum.
s. si
mandato.
ff. de
iureiur.
Et
Sali.
in
lea
quidam.
C. de
accu.
dum
dicit
q-
contra
assafinos
qui
pro
pecunia
occidunt
homines
emanauit
decre.
illa
de
homici.
lib. vj. Et
si
opinio
istorum
esset
consuetudine
approbata
standum
esset
d-
virtute
consuetudinis.
semo-
ta
autē
consuetudine
non
consulret
fm
hanc
opinionem.
Adducetur
q-
licz
in
principio
ter.
loquatur
de
assafinis
simpliciter:
tamen
post
in
ver.
sequenti.
dum
loquitur
de
illo
certo
ge-
nere
personaz
refert
se
ad
nominatos
in
prin-
cipio.
et
sic
ostendit
de
quibus
intellexerit
i
p-
cipio
cum
assafinos
simpliciter
noiauit.
De-
clarat.
n.
nominatos
in
principio
esse
eosdem
quos
in
illo
ver.
nominauit.
vnde
sequētia
hic
de-
clarant
precedentia.
Preterea
si
intellexisset
in
genere
de
omnibus
qui
pro
pecunia
occi-
dunt
et
vulgariter
appellantur
assafini:
eandē
penam
imposuisset
facientibus
scelus
si-
cut
mandantibus.
Eum
ergo
nullam
penam
imponat
facientibus:
hoc
non
est
et
alia
causa
nisi
q-
dispositio
illa
sit
solum
contra
illos
qui
timebant
exdes
per
illos
infideles:
de
quibus
papa
nihil
disponit:
q-
de
hijs
qui
foris
sunt
nihil
ad
nos.
Nec
debet
extendi
decre.
illa
cuz
sit
penalis
et
exorbitans.
Et
preterea
i
alijs
nō
est
eandē
ratio.
Illi
enim
contēntes
mor-
tem
vtra
omnes
homines:
vt
ibi
tangitur
p-
doc.
facilius
et
frequentius
talια
delicta
cōmit-
tebant.
hec
do. fran.
Isti
etiam
mandantes
in
currunt
alias
penas
q-
sunt
diffidati.
Et
nō
q-
ista
excoicatio
est
episcopalis.

3 **Q**uid si mandat occidi iudeū
vel paganū?
sz. Pe. de mēte Jo. an. q-
non est
excoimuni-
catus. Et ideo dicit Jo. an. se
defendisse quem-
dam prelatum: contra quem
fuerat probatum
q-
fecerat homines occidi
per assafinos. Sed
cum homines illi potuissent
non esse xpianuz
non erat sufficiens probatio.

4 **Q**uāntū pcutiēs et icū diffidatū sit et cōdicat?
Dic q nō. de h vide. s. Degradatio in sine.

Trigesimaquinta. **C**ōtra de
tes domos māifestis vsurarijs alienigenis ad
sen^o ctercedū. c. d ulur. i. vj. c. j. Ista ē epal.

2 **N**ō fm gl. in ver. alienigenas. q h consti
tutio nō cōceditur ad inde genitos: qz non ē
nū scandalū: tñ sunt al s puniēti. Et dato q
isti alienigene cēt cives vel icole locū hz bec
pōtō in eis. Et capitur hic alienigena p eo q
nō ē de terris illius dñij: ad cuius territorijz
se trāfert. Ideo si vsurarius māifestus trāse
rat se de vna terra ad aliam eiusdē dñij ime
diatū: non hz locū iste ter. qz nō dicitur alieni
gena: qz ē pnalis: ideo debet stricte intelligi.
Et ideo per predicta nō cōprehēdit indige
nas: i. qui habet originē ibidē: vel eoz patrē.
Et hoc secuti sūt Buil. Bar. et Fran. refe
rens se habuisse a cōpositoribus huius cōsti
tutōis apud lugdunū. Jo. tñ an. i nouella. vi
detur dicere qz si talis oriūdus sit de vna ciui
tate: et i alia ciuitate eiusdē dñij punitur ha
bitare: ē locus huic penc.

3 **Q**uis autem dicitur oriūdus de ciuitate?
Dic q ille dicitur: qui ibi: vel i vico ciuitatis
illius ortus ē. ff. ad munici. qui ex vico. vel et
si pater eius inde originē durt. ff. ad munici.
l. assumptio. Incola vero dicit qui venit ad
habitādus et cōstituēdū sedē cuz maiori par
te fortunarū suarū in aliqua ciuitate vel oppi
do: dūmodo habitauerit ibi spacio. r. ānoꝝ.
hoc ppositio: vt inde nō recedat. Iste pprie
dī phere domiciliū et incolatus fm legistas.
Tamē fm canonistas: ex quo detulit res suas
ad aliquē locum: cum proposito manēdi di
citur adeptus domiciliū. De quo dic vt. s.
Lonsellio. iij. s. v.

4 **Q**uero: an iste ter. hēat locus si fuerit vni
uersitas secularis? Clericus pisanus itelligit
d vniuersitate eccl^{ie} astica: nō seculari. Buil.
et Archi. itelligūt d vtraqz. vsic gnāliter di
ctū generaliter itelligatur. Jo. an. dicit qz iste
intellectus ē nūmū rigorosus: et includeret to
tum orbē istud interdictū: ideo prior intelle
ctus sibi magis placet. Ideo tenet opinionēz
Archi. Post. tenet qz loquit de vniuersita
te ecclesiastica. Idē Pau. Idem Jo. de lig.
Idē Jo. de san. dicēs qz hoc probat ver. ce
terū. qd aduersatur precedentibus. Jo. d imo.

dicit qz ista opinio ē tenēda per regulam i pe
nis. de reg. iur. Sed dicit qz de rigore iur: for
te alia ē verior. Et nō Be. fm Fran. qz reg
ritur monito anqz laici pcellatur. Et dicit qz
ordinarij vsur. vsit valde negligentes.

Quero qui dicitur vsurarij manifesti? **R.**
glo. qz illi de quibus ē nōdūz de iur: vt qz cō
fessi vel condēnati. vel ē nōdūm de facto: vt
qz hz opus euidētiā: qd nulla pōt tergiuersa
tōe celari: vt qz tenet altare paratū. Adanise
stus ē vsurarius dicit ille qui ex cōiecturis p
batus ē vsurarius: hz directe nō sit probatum
cōtra cum fm Bal. in l. cū proponēbat. de
lega. ij. Vel fm Bar. dicit manifestus vsu
rarius. i. coipo qz idifferēter i camera sua mu
tuat ad vsurā cuiusqz possulat: hz altare nul
lum tenet. Ita dicit i. l. iij. ff. d sur. vñ sufficit
h probatio: sine alia probatōe p epm faciēda.
Adde etiā vñ qz dispositio huius capli vē
dicat sibi locū in cetercētibus vsuras et sub co
lore alicuiusactus: puta vēdendo vel emē
do. Et hoc tenet Jo. an. i nouella i. d. c. j. Et
hoc idēz Be. hic. Et nota pulcherrimū di
ctū Panoz. i. c. ad nostrā. de emp. r. vē. qui
querit. An testamētū istoꝝ qui vendūt rē ca
rius. ppter solationē dilatā: sit ipso iur nulluz
per dispositionē capli qz qz. de vsur. i. vj. pre
supponēdo qz hoc sit publicū et indubitatu:
vt puta qz easdē merces precio incōtinētū so
luto vēdit p certo precio. sed cū vēdit ad cre
dētā easdē merces: vēdit pro maiori precio.
Et Panoz. dicit se pfuluisse qz testamētū eēt
nullū: qz tales sē vsurarij. vt ē ter. filis i. c. na
uigātū vsur. Et publici sē ex quo publice erē
cēt. vt pzi libris eoz: qd bñ nōbz. h Panoz.

Quero qñ currat tēpus triū mēsum? **R.**
glo. qz a tēpore publicatōis: regul r ligat pñi
tutio. de postu. p. c. j. Interdū tñ auget: in
terdū minuitur. vt hic.

Sed qd si simplr vnus dñiciat dño? **R.** gl.
qz pp simplicē vni^o dñiciationē: nō dñis tē
illoꝝ illū qui dñ cē vsurarius expellere: h tūc
dñz iquirere. Et si vey cērept: expellere.

Sed quid si locauit vsurario: quē tñ vsu
rariū ignorabat: vel non locauit ad cetercē
dum senus? **R.** glo. qz probabilis ignorantia
eum excusat. Ad verū dic fm Archi. si ho
mini ignoto locauit: vel noto qui nō cōsue
uit cetercere vsuras. Sed si homini noto et cō
sueto cetercere publice vsuras locauit: psumit

q. ad hunc finē locauerit. ar. de pig. illo vos. Idē dicas si titulo pignozis: cōmodati: vel precarij & huiusmodi cōcedat vt ibi: sub alio quocūq; titulo concedat.

9 Quid vero si de nat ut vedit: fl. fz Sul. dur. & Arch. q. i currit excoīcatōnez: qz tales sūt tituli. ff. p. dona. C. de vsuca. p. dōato. & p. ep. & verbū pcedat gnāle ē vt accipiat fz nāz pētus cui adijcit. ar. ff. loca. si vno. Blo. vero dicit q. si dōat: vedit vel pmutat: nō uf hñe locū h pōtō p verbū pcedat: qd solū vsus pcessione: nō dñij trāllationē denōre uf. S; dir. li. iii. tenet primū qd uf tutius.

10 Quero hic of q. si isti pmitētes habitare vsurarios manifestos i terris suis: vel locātes domos sustinuerit penā excoīcatōis: vel suspēōis p mēsz aio idurato: q. qz dñi tales vsurarij ibi morāf: terre ipsoz eccl' astico sub iaccāt iter dicto: nūquid pcedētibz: vel expulsiō vsurarijs erūt iter dictū: fl. glo. q. non. Et sic nō erit necessaria relaxatio.

11 Quero: an pdicte pene hēant locū in vsurarijs iudcis: fl. Be. i. d. c. j. & Lau. d. flo. in tractatu suo d' vsuris dicit q. sic. cū ter. idisti. cte loquat. Sicut & de. et graui. eo. ti. q. pprie hēdit ē iudeos: vt p3 p gl. ibi sup ver. cēsu. raz. Idē Pan. de elecza. Idē Bal. i quodā philo qd icipit iter iudeos. vbi dicit q. cleric' locans domū iudcis ad publice fenerādū: ipso facto ē excoīcatus. p. d. c. j.

Trigesimasexta. Contra illos q. cōcedūt rēpsalias p clericos vel eoz bona: vel gnāliter pcessas extēdentes ad eos: quā pcessiōnē: sius extēsiōnē si nō reuocauerit. j. mēsz a tpe pcessiōis: vel extēsiōis: singularis psona excoīcatōnē: & vniuersitas iter dictū icurrit extra d' iniur. c. vnico. li. vj. Epalis.

2 Quid si clericus pncipal' dōitor: cui' occasiōe sūt rēpsalie pcesse captus ē: an h' decre. hēat locū: fl. gl. q. nō: tū idē grauat pro se ipō: & sic cessat rō ter. ibi. in qbus ali' p alio grauat. tū q. pōtō ē penalis: ideo restrigēda. Et nō fz gl. i ver. eccl' asticis. q. illō verbū. eccl' asticis. pprehēdit clericos: tēplarios: hospitalarios: conuersos & deo duos. rj. q. l. duo. Itē nō q. dōria ē iter extēdē & pcedē rēpsalias: qz ciuitas vel supior: d' pcedere. sed ille cui pcedūt d' extēdere. Puta qz ciuitas bonome dedit rēpsalias ciui suo q. sōretinos

qui extendit illas ad clericos. h' glo.

Quero: q. d' i ter. q. si. j. mēsz si reuocauerit & qd si. j. mēsz istū pcessū fuit ad actū q. fuit eccl' astica psona p alio pignozata. i. re pfallia facta p eā: nūquid hec pena hēbit locū j. mēsz: fl. gl. fm Bar. q. i statu pfallitū reuocādū erit. j. mēsz. d' sen. er. gcūqz. li. vi. vt fm Sul. reuocatio reitegra fieri d; anqz pcedat ad actū: al' s' locum hz pena.

Quero vtrū possint pcedi p credito clerici vnus diocesis cōtra clericū alterius diocesis: fl. glo. q. nō.

Quero: an per istam decre. corrigatur. c. dñs nr. rxiij. q. u. vbi pcedūt rēpsalie: qñ ciuitas vindicabar negligit: qd a suis iprobe factum ē: fl. gl. q. non. Sed solū statuit q. pro delicto vel credito alterius p eccl' asticas psonas pcedi vel extēdi: nō pnt.

Trigesimasēptia. Quā qd ab excoīcatōe absolutus fuit i articulo mortis vel alio impedimēto: si cessante articulo mortis vel impedimēto nō repñter se qz citi' poterit: ei a quo absoluti debebat: reicidit in eandē sniam excoīcationis. Itē quādo aliqui absoluūt a sede apostolica vel legato: & iniūgunt eis q. se pntent ordinarijs: vel alijs suscepturi pnam: & passis iniuriā satisfaciāt. Simil' r' h' hoc nō faciāt cū hoc pmode poterūt: reicidūt i eādē sniaz. vt i. c. eos. de sen. er. li. vi. Ista ē epal'. Et nō fm Panoz. i. c. qd i dubijs. co. n. q. d' tētus ifirmitate: lz nō sit i articulo mortis: potest absoluti ab iferion'. Satis ē cum hūc tene-ri impedimēto: vt nō possit ire. Inno. etiā declarat quosdā cāus: in quibus absolutus p sedem apostolicā regul' pro violēta manu iniectione absoluti pōt cūtra sedē apostolicā: sed cessante impedimēto tenet se pntare sedi apostolicē. Pannus ē ifirmitas. Secūdus iniuricitia. Tertius iopia. Quart' scrullis cōditio. De his dicit ē. s. Absolutio. ii. Idē d' eo qui tenetur in vinculis.

Quero: q. d' i. c. ea noscī. co. ti. q. absolu- ti tpe necessitatis debēt necessitate vessātē adire papā vel legatū: nūgd sufficiat legatus dñi ē i trāstū: Inno. ponit duas opi. Vuidā dicit q. sic. Sicut. n. pnt absolue: ita & hoc mādamū iniūgere. Alij ptra: qz trāstū pnt absol- uere pp piculū moze: & tūc accessorie iniūgere mādatū: sed mādare pncipal' r' nō pnt. S; d;

Quā qd ab excoīcatōe absolutus fuit i articulo mortis vel alio impedimēto...

Idē d' eo qui tenetur in vinculis.

Contra illos q. cōcedūt rēpsalias p clericos...

recurrere ad legatū p̄p̄m: nō ad trāscūtē. **M**o
str. p̄l̄z primū dictū. **S**z **D**anor. ibi dicit q̄ h̄
primū equius: sc̄bz s̄i uerius s̄m **J**o. an. z re
fert se ad nōra p̄r **S**pe. i. ti. delegato. s. nūc
dicamus. ubi s̄z primū.

3 **Q**uāntū ista p̄ntatio possit fieri p̄ procurato
rē: videt q̄ nō. p̄ tex. i. c. q̄d de his. co. ti. ibi.
in p̄ria p̄sona d̄z visitare. **A**lis uī q̄ sic: ut
nōt **A**r. flo. **E**t ad ter. q̄d d̄ his: r̄ndetur q̄ n̄
refert: an quis se p̄ntet i. p̄ria p̄sona: uel per
p̄curatorē idoneā: ut recitat **I**de. de an. qui
p̄curit: cuz q̄s semp̄ tencat se p̄ntare p̄sonal̄r
p̄ absolutōe obtinēda: cessāte ipedimēto z c̄.
vtrā talē absolutōem possit q̄s petere p̄ p̄cu
ratorē. **E**t recitat **D**ost. dicere q̄ nō p̄ōti
teruenire. p̄curator quo ad eccl̄iam militatē:
q̄ absolutio regit p̄fessionē: p̄tritionē z itro
ductionē i. eccl̄iā cū solēnitate z c̄. **I**nn. et di
cit q̄ nō: q̄ h̄ forma regit p̄ntiā p̄sonē. s̄ a
tes tū q̄ vbi subest iusta cā poterit p̄curator
iteruenire. **S**ed **S**pe. in ti. de p̄curator. di
cit q̄ in curia romana hoc seruat. s. q̄ procu
rator p̄stitutus p̄aliter ad petendā absolutio
nē sufficit. **E**t hoc uī p̄munius.

4 **Q**uero: q̄d in. b. c. eos. cū p̄mode p̄ōt:
qual̄r sumi d̄beat hoc uerbum p̄mode: uide
ter. i. c. de cetero. eo. t. vbi d̄r q̄s citi? oportu
nitate h̄uerit. **Q**uod exponit **D**ost. i. cessāte ipe
dimēto z aliquo medico t̄p̄dulo: quo sibi
d̄ necessarijs ualeat p̄uide. **E**t p̄ hoc p̄z q̄ n̄
credit̄ circa hoc absolutio: sed iudex h̄ebit hoc
arbitrari. **N**ecob. q̄ d̄ occulta re z d̄ aie picu
lo querit: z sit sibi credēdū. d̄ homi. significa
ti. el. ij. s̄ ateo: hoc uerū i. foro p̄niali. de sp̄o:
tua. quo ad uiculi ocellē p̄b̄cti. vñ ex quo cō
sc̄iaz h̄z d̄ mora: sc̄re se d̄z excōicatus: iudex t̄n̄
eū n̄ denūciabit: nisi p̄i? eo uocato: p̄ p̄iectu
ras uiderit illū eē morosū: cognitōe sup̄ hoc
p̄missa s̄umarie. **A**r. ebi. uero sup̄ h. c. z. c. cu
p̄ietes. de elec. li. vi. sup̄ ver. p̄mode. dicit q̄
iudex inspecta q̄tate p̄sonaz: uiaz z t̄porum
arbitrabit p̄siderādo dietas uulgares q̄s ho
mies facere p̄suerūt s̄m nōta i. c. statutu. d̄
rescrip. li. vi. **S**i āt dicte vl̄ gares n̄ appeant:
ipse iudex r̄ferat se ad legales. s. computādo
rr. nel. r̄xiii. miliaria p̄ dieta. **E**t si sc̄a p̄puta
tōe sup̄tū vñ militare: p̄ illo dabit itegrā
dieta. vt nō. ij. q. vi. p̄pter. q̄ si fuerit longa
uiaz distantia: equū ē i. septimana vñ diem
p̄ quiete dari. nā mēsis datur ad p̄pandus

sc. rr. uero dies ad expectandū. **M**ō. n. posse
p̄mode uenire p. rr. uel. rrr. dietas p̄mice abf
qz aliqua intermedia quiete. **E**t iudex d̄z arbi
trari benignē ipsi itineris. **E**t p̄putabūt die
te a loco i quo iter arripuit sine fraude. **S**uf
ficit. n. s̄m h̄ac l̄ram: q̄ nō sit i negligētia: uel
fraude. **I**tē nō ibi ḡbulus s̄m̄is excōicatio: uel
fraude: q̄ papa z legatus absoluunt a ḡbulcōz
sentētijs excōicationis. **Q**uod **J**o. mo. itelligit
de sentētijs iur̄: z nō hois. **N**ā vt dicit papa
uel legatus nō absoluunt ab illis de stilo cu
ric sed remittūt: nisi in cān quo delegatus non
posset: uel mortuus eēt: nec alius successit in
delegatōe: z non ē spes de festina p̄uisione.
Putat ēr **J**o. mo. q̄ i casibus p̄dictis dele
gatoz si absolut? nō parcat: q̄ nō recidit ip
so iur̄. **S**ed h̄ oia cessant: si late recipiēs l̄ras:
vt uerbū sonat hic z i p̄cipio capl̄: q̄d ē lo
quit̄ gnāliter de uisq̄z. **E**t hoc ē **J**o. an. s.
q̄ in quibuscūq̄ sentētijs iur̄ z hominis locū
h̄eat q̄d hic d̄r q̄ recidit ipso iur̄: nisi pareat
z p̄parcat post absolutionē put̄ hic d̄r. **S**ed
d̄ni de rota dicit q̄ si audito: excōicatus ab ho
mine absolutus: p̄stita cautione de st̄do iur̄: si
nō paret nō ē ip̄o iure excōicatus: s̄z excōicā
tus p̄ dictū **J**o. mo. **E**t q̄. j. annū poterit au
ditor cū reducere in eādē s̄m̄iaz p̄. c. quēra. d̄
off. delc. iino ēt p̄tō annū et quo cōditio non
ip̄letur. **N**ā ēt op̄mionē **J**o. mo. tenet **D**ir̄.
addens q̄ si excōicatus ab hoie iurauit pere
mādati excōicatoris q̄n̄ fuit absolutus i. cas
ibus sup̄radictis: si nō paret nō recidit i eādē
s̄m̄iaz: s̄z ē reducēdus p̄ s̄m̄iam hois. z dictuz
c. eos. itelligit d̄ ḡbulus sentētijs iur̄ n̄ hois.
Rō diuersitatis ē: q̄ sicut ius excōicauerat
ita fuit iustū: vt ius reduceret i eādē excōica
tōz. **S**ec? in s̄m̄ia hois. **N**ā si hō excōicatus
z absolutus iuratoria cautione recepta: iudex qui
hoc fecit: de facto suo d̄z eē certus: nō deserēs
iurati p̄ iuramentū p̄p̄m. **N**ec iste credet̄
absolutus ab factū sibi iuramentū p̄ iuramentū:
als per iudicē puniri p̄ōt z debet.

5 **Q**uāntū ista p̄ntatio possit fieri p̄ procurato
rē: videt q̄ nō. p̄ tex. i. c. q̄d de his. co. ti. ibi.
in p̄ria p̄sona d̄z visitare. **A**lis uī q̄ sic: ut
nōt **A**r. flo. **E**t ad ter. q̄d d̄ his: r̄ndetur q̄ n̄
refert: an quis se p̄ntet i. p̄ria p̄sona: uel per
p̄curatorē idoneā: ut recitat **I**de. de an. qui
p̄curit: cuz q̄s semp̄ tencat se p̄ntare p̄sonal̄r
p̄ absolutōe obtinēda: cessāte ipedimēto z c̄.
vtrā talē absolutōem possit q̄s petere p̄ p̄cu
ratorē. **E**t recitat **D**ost. dicere q̄ nō p̄ōti
teruenire. p̄curator quo ad eccl̄iam militatē:
q̄ absolutio regit p̄fessionē: p̄tritionē z itro
ductionē i. eccl̄iā cū solēnitate z c̄. **I**nn. et di
cit q̄ nō: q̄ h̄ forma regit p̄ntiā p̄sonē. s̄ a
tes tū q̄ vbi subest iusta cā poterit p̄curator
iteruenire. **S**ed **S**pe. in ti. de p̄curator. di
cit q̄ in curia romana hoc seruat. s. q̄ procu
rator p̄stitutus p̄aliter ad petendā absolutio
nē sufficit. **E**t hoc uī p̄munius.

soluere nisi i articulo mortis: vt in falsarijs lit
 teraz pape et in sequentijs hosti r cardialem.
 Itē i putiēte ep̄m uel b̄nāiēte: et religioſis et
 clericis ſcl̄arib⁹ i ducētib⁹ ad vouēdū rē. Itē
 de iſquifitōrib⁹ q̄ odio gra rē. Itē de erētrā
 tib⁹ rē. Itē in intrātib⁹ mōaſteria ſācte clare
 uel p̄dicatoꝝ. Itē aliū cāuz vide. ſ. Excoīca
 tōe. v. qui h̄ ſit ep̄aliſ: cuſ tales abſolui n̄ p̄t
 niſi i articulo mort⁹: niſi p̄i⁹ plenarie ſanſſe
 rit. Itē i oib⁹ cāib⁹: qui ſūti p̄ ceſſu curie.

Trigesima octaua

¶ Contra

tes i cimiterijs tpe iterdicti: in cāibus non cō
 ceſſis a iure: uel excoīcatis publice aut noīa
 rijs iterdictos: aut uſurarios māiſteſos. vt in
 cle. eos. de ſepul. Iſta ē ep̄aliſ.

1 **¶** Quero q̄ d̄ de ſepeliētib⁹ in cimiterijs:
 qd̄ ſi cāpiſ ul' locis priuatis eos ſepeliāt: ſ.
 gl. q̄ n̄ ē locus huic pene: et ſi loc⁹ ille cēt vi
 cin⁹ uel p̄tiguus ecclē uel cimiterio: q̄ et quo
 ad uſuz cimiterij nō ē p̄ ep̄m b̄ndictus. d̄ p̄ſe.
 di. i. nemo. nō erit locus huic pene.

3 **¶** S̄pone q̄ religioſi ap̄liſ ſacrāt cimiteriū:
 et illa ampliātōe ſepeliēt: an ſit loc⁹ huic pe
 ne: ſ. Zab. de mēte Landul. q̄ non: ſi nō ē p̄
 ep̄m ſolēniter b̄ndictū.

4 **¶** Quirit Zab. i. d. de. Quid ſi religioſi b̄n
 tes modicū clauſtz p̄ ep̄m dedicatū: lōge ip̄z
 ap̄liauerūt: extēdēdo locū ubi erāt p̄i⁹ dom⁹
 priuate: ſi iterueniēt aliqua ſolēnitate. Lōti
 git q̄ ſi clauſtro addito nouū fuit aliqs ſepul
 tus. Lan. arguit q̄ ſepeliētes icurrār h̄c pe
 nā: cū ecclā gaudeat inuinitate et ſi nō ſit de
 dicata. Et cimiteriū et ecclā in talib⁹ pari pa
 ſu ābulāt. de p̄ſe. ec. p̄ſuluſti. Sufficit eim q̄
 d̄ p̄ſenſu ep̄i illa p̄: cui h̄ fuit addita: d̄putata
 erat ad uſū ſacr̄: vt dicat loc⁹ religioſus. d̄ re
 li. do. ad h̄. In p̄iū facit: q̄ i talib⁹ regit d̄pu
 tatio cum ſolēnitate. vt i auct. d̄ monachis. ſ.
 illd̄. Ad id at qd̄ iduci p̄ōr dectā ſi p̄ſecrata:
 ſ. illd̄. p̄cedē: ſi ibi ſacrāt celebrāta diuina: al' r
 ſi. vt nō. d̄ imu. ec. c. ſi. De b̄ vide. ſ. Abſolu
 tio. j. Et qb⁹ ur q̄ ps addita n̄ cēſcat cimate
 rio: et q̄ ſepeliētes ibi puniēdi nō ſint. Et idē
 ē: ac ſi ſepeliſſent i loco p̄phano. et iſtud vex
 ſi d̄ h̄ p̄ſtat: ut q̄ nouū ſcūz fuit. Sec⁹ ſi lōgo
 tpe fuit obſeruat⁹: q̄ tot⁹ ille loc⁹ h̄ p̄ cimi
 terio: et ſi in ueritate b̄ndictū nō fuerit.

5 **¶** Quid ſi ſepeliant corpa clericoz q̄ ſeruaue
 rūt iterdictū i cimiterijs: ſ. gl. q̄ n̄ icidūt et

coīcationē: q̄ eis d̄cedit ſepultura: cū ſilentio
 rē. De quo uide. j. Interdictū. ij. Et an tpe
 iterdicti liceat ſepelire i quatuor feſtiuitatib⁹
 et multa alia uide ibi.

6 **¶** Quid d̄ his q̄ ſepeliūt publice excoīcatis
 mior: an icurrār dictā pena: ſ. glo. q̄ nō. h̄
 excoīcati mior d̄cedētes ſepeliēdi n̄ ſint. vt in
 c. ſactis. d̄ ſepul. et p̄cipās cū moruo excoī
 cato mior p̄cipatiōe ſano: abili. ſ. lauādo: ſe
 peliēdo: icidit i miorē excoīcatoꝝ. Itē nō h̄z
 Lan. qn̄ q̄s tpe iterdicti ſepelit excoīcatis ul'
 iterdictos: ē neceſſaria cimiterij recōciliatio:
 vt nō. de cōſe. ec. cōſuluſti.

7 **¶** Quero q̄ dicat publice excoīcatus: vt ha
 beat locū hec pena: ſ. gl. q̄ d̄ publice excoī
 catus ab hoīe: qn̄ ſit corā tot: q̄ uerifil' r ſi p̄
 p̄ēdi ignozātia. Vel d̄ publice excoīcatus a
 iure: qn̄ cāus ē q̄ ſit ei ip̄tādū ſi ignozabat
 qd̄ publice ſciabatur. Secus ſi nō eēt publice
 excoīcatus: ita q̄ ſciri non potuit: puta q̄ fuit
 excoīcatus corā duobus uel tribus: h̄ iudice
 ſedente in b̄cho. Et ſepeliēs tal' talē occul
 te excoīcatū et ſcienter: non ē locus huic pe
 ne: h̄ icideret in miorē excoīcationē vt dictū
 eſt. Item nota ſm gl. q̄ per hanc p̄ſtutionē
 nō tollitur pena decretalis. ep̄ozuz. de p̄iul
 li. vi. ubi dicitur q̄ ſi traſecerint: iterdicitur
 eis ingreſſus ecclēſie.

Additio

¶ Adde qd̄ nōt Panoz. in 8

quodam cōſilio incipiēte Saluatoris ihu xpi. ſequēdo glo. in. d. cle.
 eos. p̄cludit q̄ iſta publicitas cauſatur et qua
 litate loci et multitudine aſſātum. unde non
 ſufficit ſm illam glo. notabilē ad hoc vt dica
 tur publice excoīmunicatus: q̄ uider in ban
 cho: coram duobus uel tribus teſtibus illum
 excoīmunicauerit. quaſi uelit dicere q̄ ubi ius
 requirit publicitatem: alicuius actus: uel q̄ il
 lius actus p̄ſumatur noticia apud alios: de
 bet intelligi de publicitate ſeu notozitate que
 conſiſtit in facto: nō autem de illa que cauſa
 tur a iure. pro hoc facit glo. notabilis in. c.
 manifesta. ii. q. i. que dicit q̄ publicum eſt qd̄
 omnibus patet: non tamē intelligo ut omni
 bus de ciuitate pateat debeat eſſe manifeſtū.
 Sed ſatis eſt q̄ tranſcat in noticiam uicine
 uel maioris partis in qua actus geritur: ſi
 cut de notozio dicimus. ut ē bonus ter. in. c.
 cum dilectis filijs. de purga. cano. oportet
 ergo ut aliquid dicatur publicū: q̄ ita publice

et palam fiat ut transeat illico vel successive in
noticiam populi: vicinie vel maioris partis. Item
non secundum glo. quod per hanc constitutionem non tollitur pe-
na decretalis episcoporum. de priuilegiis. li. vi. ubi dicitur quod si
preceperit: interdicitur eis ingressus ecclesie. *¶* finis.

¶ Quero qui dicantur noiatim interdicitur? *¶* **¶**
Inno. dicit quod si interdicitur ciuitas vel castrum
omnes de illo loco dicuntur noiatim interdicitur. Idem
si interdicitur expressis noibus. *¶* prius. Secus si
interdicat *¶* Petrus cum suis fautoribus. nam fautores
non dicuntur noiatim interdicitur: sed omnes qui prius facta
fide de fauore denuntiant interdicitur: nisi noie co-
staret de fauore. *¶* 3 panos. in. c. in lateranensi.
de pben. dicit quod hoc dicitur Inno. est gl. no bi-
lis. in. cl. j. de vi. et ho. cl. sup. verbo. noiatim.
et prius noibus ipso expressis: quasi si suffi-
ciat diocesano monere in genere clericos dioce-
sis sue: vel clericos talis plebanatus: vel talis
ecclie. sed monere omnes expresse illius vel illorum
noia. Et procedat glo. in. c. ad honem. li. vi. de
sen. et. sup. verbo. noiatim. s. prius noibus et
pressis: vel alijs indubitabilibus circumstantijs
que habeant vicem prius nois. Idem si dicat: mo-
neo filium petri. cum ille vnici filius beati. Sed per
procordia dicit panos. quod ubi agit de pena incur-
renda ipso iure: non dicitur quid fieri noiatim:
nisi exprimat noia. *¶* prius: quod hoc importat et hi-
mologia huius verbi noiatim. Nam in istis odio-
sis non est recedendum a proprio significato ver-
borum: ut in. c. statutum. de elec. li. vi. nisi forte
circumstantie sint ita stricte: quod et toto teneat vi-
cem prius nois. Si vero agit de pena non in-
currenda ipso facto: tunc sufficiunt circumstantie
non ita stricte. Sic intellige Inno. dum ponit
exemplum quando interdicitur ciuitas. Et intelli-
ge quod interdicitur populus alicuius ciuitatis:
non interdicitur ciuitate. Nam interdicitur ciui-
tate non est interdicitur populus: quod possit alibi
audire diuina: ut notat in. c. si ciuitas. de sen.
et. li. vi. Et idem videtur tenere Dir. li. iij. ubi dicit
noiatim. l. noie proprio expresso: vel generalis:
quod non habet nisi vnum suppositum.

¶ Sed valebit ne monitio: si iudex generaliter
monet omnes de collegio vel de vniuersitate?
Dic quod non: sed vniuersitas per. d. c. constitutione.
Et est casus specialis: et si ignorat nomina illorum
de conuentu: cogit rectorem conuentus ad in-
dicandum nomina.

¶ An autem interdicitur non noiatim possit in
cimiterio sepeliri? Glo. dicit quod sic. dum lo-

cus interdicitur non sit. Ste. dicit gl. vera: nisi per
certo quod sciret eos tale quod fecisse pro quod erant
interdicti. Tales. n. non debent sepeliri in cimite-
rio. Vbi vero non sit certum: hoc locum gl. secundum eun-
dem. *¶* pro glo. tunc facit: ut non sufficiat facti no-
rium: nisi ad hunc ista qualitas noiatim. s. in omni
ciatione noiatim specialiter vel expresse.

¶ Qui autem dicatur manifesti vsurarij. vide. s. et
Excoicatione. rrv. s. v.

¶ Quid si quis sepeliat publice excoicationem et
noiatim interdicitur: et vsurarium manifestum tunc in-
terdicitur? *¶* Pau. quod talis est ligatus quadruplici
excoicatione. Et addit glo. quod de omnibus de sa-
tisfacere et ab omnibus absolui.

¶ Quid si sepelies ignorabat istum quem sepeli-
uit esse excoicationem vel vsurarium vel interdicitum? *¶*
gl. quod talis sepelies non est excoicatus: quod postea re-
quirit scias. ut ibi in ter. scieter. Item dicit prope
temeritatis audacia. Nam ubi est ignorantia: te-
meritas dici non potest secundum zen.

¶ Quero: an portantes ad sepulchrum: qui non
sepeliunt: sint excoicati. Item quod de comitatibus
sunt. Item de fabricantibus et fodientibus: vel aper-
ientibus sepulchrum. Item quod de prelatibus: clericis:
vel ministris ecclesiarum: quorum cimiterijs sepeliunt
qui illud non prohibet: sed patiuntur. Item quid
de clericis: vel laicis qui portant ceros: cruces
et filias? *¶* Gl. arguit ad partes: et non determinat.
Lap. et Ste. tenet quod isti sunt excoicati. Addit
Pau. quod nedom actualiter ponentes corpus
sub terra: sed et dicentes officium. s. funus forte
incurrunt hanc penam: imo fortius incurrunt: quod
plus continent. Addit et idem. intelligo de se-
peliendis de facto absentibus clericis. Idem de
sepeliri faciendis: vel mandantibus. de sen. et.
mulieres. *¶* Nam littera videtur sepelientes in
cimiterio punire. Et sic dicentes officia quod non
sunt sepelientes non incident: cum in penis sit
mitior interpretatio facienda. Sed Jo. cal. in
tractatu de ecclesiastico interdico mouet pre-
dictum dubium: sic dicit. *¶* Vbi videtur quod si noia-
tim interdicitur: vel etiam non nominatum: sed
tempore interdicitur in casu non permissio a iure: si
cum diuino offitio sepulchrum est: omnes predicti
etiam sociantes causa honoris: vel clerici diuini
offitium facientes: vel non prohibentes cum presentibus:
omnes pena excoicationis ligantur per istam cle-
quod hoc casu sunt omnes participes criminis: siue
cooperantes. ad hoc de sen. et. nup. Si vero
sine officio clericorum: talis defunctus sepul-

23

10

10

11

indige
dum
1107

ms ē et in loco cimiteriato: licet tutius sit di-
cere predictos omēs fore ligatos pena de qua
hic: tñ trepidus credo non ligari dicta pena.
S3 q2 videtur p̄tēnere generalē p̄hibitionē
poterūt arbitraria pena puniri: et per iudices
ecclesiasticū. ij. q. iij. engeltrudā. Ad hoc me
mouet finis de. vbi per quedā verba vidēt
remoueri p̄uilegia: que d'icas solēt p̄cedi: et
nō laicis. Ut at verba nō videant sup̄uacue
apposita: o3 q2 intelligatur d' his qbus talia p̄-
uilegia solēt p̄cedi: vt sic intelligatur h3 q. clau-
sula adiūcta pōt adaptari: sed p̄uilegia cre-
ptionis solēt p̄cedi clericis et ecclesiasticis p̄so-
nis. De illis ergo o3 intelligi principale. d. c.
Sepultura ecclesiastica. p̄p̄te respicit cleri-
cos ad quos id p̄inet. rvi. q. j. placuit. s. cum
funera ad sepulturā deferuntur diuina officia
cantare. xij. q. ij. qui diuina.

16 **Q**uod si c'ici dicūt offiū sepulture sup̄ fun? et
postea dponētes i loco secreto: nō ponūt ipm i
sepulcro seu cimiterio: nūqd si excoicant? Et
re h3 opionē p̄iā eēt dicēdū q2 si: q2 ter. dicē
pultures qd ē hūo vel tumulo p̄dere motū.
Et sic p̄ solā celebratōis officij nō eēt dicitū cō-
sumatū: ergo nō icidēt i penā. S3 nō credo q2
aligs hoc dicēt. Sic. n. fieret semp durate iter
dicto: et per p̄ns cle. ista esset ludibria. h3 Jo.
cal. Et h3 oia deiterdictis p̄nt applicari ad ma-
nifestos vsurarios et publice excoicatos.

17 **Q**uerit etiā do. Lau. d' ridol. i tractatu de
vsur. qd dicēdū de c'icis officiatib? portati-
bus cruces et crecos: et associatib? et portati-
bus seretrū: tāq3 ibi eēt cadauer alicui? p̄di-
ctoꝝ. s. manifesti vsurarij et. cum tñ real' ibi
nō sit: s. idē iudicadum ac si eēt.

18 **Q**uid si in vsurarium manifeste appareat si-
gna tritōis: et iubet satisfieri d' vsuris: et post
mouē prestat cautio ab heredib? de restituē-
do: an poterit sepeliri: s. glo. et Jo. de lig. q.
cautio valet: vt sepeliri possit: h3 nō vt recōua-
lescat testamētū. Et hoc dico qñ apparent si-
gna tritōis: et iubet satisfieri: al' s' fecus: q2 nō
sufficēt cautio heredū: cū d'cesserit in peccato:
De hoc dic. vt. j. Rest. it.

Religiosus
autem eccle
167

Trigesimanona **C**ontra reli-
giosos: q d
cimas ecclesijs debitas sibi vsurpant vel ap-
propriāt. vt i. c. religiosi. de dec. Et p hoc qd
dicit religiosi: p3 q non habēt locū hec pene
in secularibus clericis vel laicis: qui deliquit

istis. Itē i hoc qd dicit: quicūq3 p̄p̄hēdit
et semias religiosas: et et religiosus ad sel' arez
ecclesijs trallatū. Itē i hoc qd dicit eccle debi-
tas: p3 q si decime deberēt nō ecclesijs sed
p̄uatis p̄sonis p̄uilegiū vel ātūqu scudū
et religiosi prohiberēt solū vel alr facerēt p̄
istā p̄sōnē nō icidēt i has penas.

Querit gl. q2 ter. dicit q2 tales religiosi p̄sa
ciētes sūt suspēsi ab officijs: an intelligat de di-
uinis officijs: an de alijs: puta si erat sacrista:
elemosinari? et huiusmōdi? Bl. arguit ad par-
tes et nō determinat. Pau. intelligit de diuinis:
Idē Str. vel pōt intelligi de officijs t̄p̄alibus:
que hnt aliqñ religiosi: vt sūt p̄curatōes et ca-
staldionar? j. q. iij. saluator. Et h3 sēda expositi-
ō ē benignior. Intelligi eēt posset qñ i eadē
p̄sona p̄currūt officia diuina et alia. At si h3 di-
uina officia tñ p̄currūt: tūc illis sit suspēsus:
vt viter maior pena. s. excoicatiōis. Nō etiā
gl. i verbo donec. q2 sic suspēsi indigēt abso-
lutiōe: q2 d' satisfactōe dubitari posset. Mō sic
in suspēsis ad t̄ps determinatū: puta mēsem
vel annū s̄m Anno. Addit tñ gl. satis se cre-
dere q2 sufficiat iudicis declaratio sup̄ satisfac-
tiōe: sine alia absolutiōe. In excoicatis vero
necessaria ē absolutio post satisfactiōe.

Quadragesima

Contra mōachos
et canonicos regulares qui nō hntes admini-
stratōes curias p̄cipū iratū vt dānificēt mo-
nasteria vel prelātū eius. vt i. cle. nei agro. de
sta. mo. Ista ē ep̄alis. Mō q2 ad hāc excoica-
tiōnē p̄hendū duo sūt necessaria. s. q2 irauē-
rit curiā: et q2 cā dānificādī monasteriū ut pla-
tū: Iniaz vero hnt nec nō hnt: puto nō pōderā-
dū. Hinc ē q2 de Inia plati intrās curiā: si ad
hoc irat ligatus ē. Et solo igit eritū claustri
ob hāc cām nō ligatur. Itē et quo irauit ob
hāc cām: h3 dānus nō intulerit: siue q2 nō po-
tuit: siue q2 penituit: ligatus ē. h3 gl. Hic nōt
Jo. an. rj. abusiōes claustri. s. platus negli-
gēs: discipulus iobediēs: iunens octofus: se-
ner obstinatus: monachus curialis: mona-
chus caudicus: habitus p̄ciosus: cib? exq̄si-
tus: rumor i claustro: lis i caplo: dissolutio in
choro: irreuerētia circa altare.

Contra
mōachos
no hntes
curias
p̄cipū
iratū

Quadragesima prima

Contra mōachos tenētes arma. j. septa mo-
nasterij sine licētia abbatū. in cle. nei in agro:

Contra
mōachos
tenētes
arma

de sta. mo. Ista e' ep'alis. Et nō gl. in verbo mōachos. que dicit q' ter. nō repetit canonicos r'ares. Pau. dicit. q' cū loquat genera lit videt' includere omnes monachos albos r' nigros: et si vocet' iuxta vl' gare frēs. Prima opinio placet Lar. ne fiat extētio hui' p'nc: q' q'sq; videat' fauorabilis aie: nō tñ d'z extēdi ad non suos terminos. Et fz Pau. i cāu hu ius de. nō sufficit petere lnia: sz q' vt obtine atur. Sz si forte abbas est talis nē: cui' p'forti u'z itolerabile. vt q'ziniūgit subditis itol'abi lia vl' p'sq'atur monachos odio. capitali: pote rūt tūc monachi sine lnia arma sumē: si nō po test alijs remedijs succurri. rj. q. iij. iulianus. h Lar. Et nō ter. i v. j. p. que p'z q' c' tenens arma: penā nō icurrit. Qd dicit Lan. v'z et si mōachus teneat i alio monasterio: lz hoc ei et nō liceat. vt i. c. d'fici. de vi. r ho. de.

2 **Quæro** qd itelligatur hic p' verbu' arma? Bl. dicit q' lz al' s' armoz appellatio sit gnā/ lis: ita q' et p'prehendit lapides r' fustes r' oē qd arcu r' manu mittit: tñ hic nō sumit ita la nissime. Lan. dicit q' hic p'prehedit arma iua hois: sicut sūt gladij: lāccē r' sil'es. Itē d'fēho nis: sicut galē r' lorice r' silia. Zen. at dicit q' forte n' fuit mēs p'ditoris q' si mōach' teneat lapides vl' fustes. j. p'nc. mōasterij. q' sit lo/ cus p'nc. Mā ut itellecte de illis armis: que cōis arma dicūt: vt sit ca q' cōis ad inuadēduz vel d'fēdēdu arma dñr. Et sic ad cōem modū loquēdi se retulit. Dicit tñ tuti' eēt abstīnē ab oib'. Et hoc plz Zab. vt itelligam' arma fm eōz vsuz loquēdi. Et sic illa sola p'p'bedant: que cōi vsu loquēdi arma dñr: nec mōach' d' foris veniēs cū armis ad claustr': icidit ibāc penā fm glo. q' nō dicitur tenere cū effectu. Idē Pau. r' Zenze. per verbū tenere: qd de notat tēpōis cōtinuationē.

3 **Quid** si religiosus lz arma: nō ad offēfaz: sed ad aliū vsuz: vt lapides ad edificādū. cul/ tellos ad vsuz coquinc vel mēse? R. Pau. q' n' ē locus huic p'nc. Si aut' hēret acerrū lapi dum ad fenestrā: vel super portā ad ipugnā/ dum veniēs: tunc accedit iste ter.

4 **Quadragesimal scōa.**

1 **Quæro** quasdā mulieres que bigbine vulgari ter dñr. Sil'r r' p' religiosos: q' eas in eo statu souēt: vel eas ad talē statū adducūt. vt i. de. cū d' gubulā. d' re. do. Ista e' ep'alis. f' rā. zab. r

Pau. allegāt cūuagatē Jo. r. que scipit Sācta romana. dicētes: q' hic reprobat stat' quozūdā: q' vulgariter appellāt frēa d' paupe vita: aut bigbine: aut bigbine assumētes noue religiois hitu: supiores sibi eligētes: p'grega tōes r' p'uticula faciētes: nō obstatē q' ordi nē hunc a certis dicātur ep'is hūisse. Lū talis viuēdi modus nullatenus sit p'cessus. Et fm Pau. ibi reprobat' status bigbinalis: q' ut quedā noua religio: p'eter auctoritatē sedis apostolice instituta. Et ex hoc infert q' et si renū ciarēt. p'p'is: nō ex hoc erūt approbate: nec religiose et quo n' hnt regulā a sede apl'ica cō firmatā: de re. do. c. i. li. vi. Dicit idē f' rā. q' i domo sua pnt ml'ieres p'iaz agētes uti quo habitu voluerit: p' hoc. n. q' vian' bitu et sil'i bigbinis: n' sūt bigbine: et quo n' p'gregāt cū cis: q' hee bigbine que hoc reprobat': nec oēe diētā. p'mittūt: nec regulā aliquā approbatā p'sentit: r' opiones fidei catholice p'ias itro/ ducūt. vt d' in ter. hec tñ p'stitutio forozes ter tij ordinis minoz nō includit: cū iste p'mittat obediētā r' hēant regulā seu quedā moduz viuēdi a sede apl'ica approbatuz.

Quadragesimatercia.

1 **Quæro** p'betes sciēt' m'rimoniū i gradib' p' hibitis: vl' cū monialib' r' p' religiosos r' mo niales. p'scios vl' ordiatos i sacris p'betes. vt i. de. eos. de p'san. r' affi. Ista e' ep'alis.

2 **Quid** si p'bat quis cū hñte maritū: vel cū iudea: vl' pagana: vel cū cognata spūali vl' le gali: vel p' ipedimētū publice honestatis: R. gl. q' lz nō teneat m'rimoniū: tñ nō incidit in excoicationē: q' i istis cāibus nō ē expressuz. Itē nota q' ter. dicit sciēt' ideo siquis p'be/ ret ignorāter. s. ignorātia facti p'babili r' n' as sectata: puta q' nescibat talē cē suū affīnē uel p'sanguineū: non ē excoicatus.

3 **Quid** si ignorabant: nescientes vsq; ad 3 quotū gradū p'sanguinitatis vel affinitatis ex tēderetur. p'hibito iuris: tamē bñ sciebant in quo gradu erāt? R. gl. q' incidit i excoicatio nez: q' ignorātia facti r' non iuris excusat. Si vero alter solus sciebat: ille solus ligatur.

4 **Quid** si ignorāter a p'ncipio p'rit: s. p' sica supuenit sibi sciēt' r' tñ cohabitauit cū p'san/ ginea quā accepit: R. gl. q' nō ē excoicatus: q' b' p'sto nō punit cohabitatioēz uel icellū: s' solū p'ctuz m'rimonij. p'bat hoc solūmō ex eo

supra

3 q sine iudicio eccle ab illa diuertere n̄ possit. p̄faco: tñ q cognoscēdo peccat.

4 Sz qd si p̄rit cū ea quā credebat p̄sanguineas: affine: vel moniale: et in veritate n̄ erat. Si remittit se ad nōta de sen. ex. si vero. el ij. r. c. in audiciā. tñ er illis captis trahi pōt rñso: q̄ talis non ē cōcoicatus.

6 Sed qd si ipedimētū qd erat tpe p̄cti m̄i monij: fuit postea remota: sz. si remouet p̄ di sp̄fationē pape: verba sūt ipsiciēda: an tollāt ipedimētū et quod ad penā p̄terita: an n̄: sz vt faciāt tñ valere m̄monij. P̄dno cāu absoluō alia nō ē necessaria. Seco vero sic. Si ne ro remouet ipedimētū p̄ p̄ctōz reuocatoriā: tūc dicit fm̄ p̄dan. q̄ si reuocatoriā valt p̄ctōz quā reuocat fulminatoriā cōcoicationis p̄fecta h̄erit: tūc ligati p̄ illā nō egēt absolutōe. Si at tñ reuocat: tūc sic ligati indigēt absolutōe: Et nō gl. i ver. m̄monialr. p̄ h̄ac l̄faz: ut q̄ coactos ad p̄bendū n̄ incurrit h̄ac penā. Et de absoluta coactōe certū ē. De p̄ditōali vero: sz tali que cadere debuerat in p̄stāte virum videat ligari p. c. sacris. de his q̄ vi me. Sz cū nō sit m̄monij d̄ficiēte p̄sentis: de egate ur̄ talis n̄ ligari. Et nō ē gl. i ver. d̄bere que dicit. Seco si sp̄salia tñ p̄bat: nisi sequat copula: que cū iducatur p̄sup̄ta volūtate m̄monij: d̄ sp̄. is q. iducat et penā. Et rō ē: q̄ cuz illud sit penale: ē restringēdū et negari nō pōt: q̄ aliud ē m̄monij: aliud sp̄salia.

7 **Additio.** Quid d̄ facēdote ut alio q̄ verba m̄monij p̄fert in ter istos sciēter p̄bētos: et d̄ oibus coop̄tib⁹ et pentib⁹ p̄sentētib⁹: vel vicis itercētib⁹: an oēs h̄ij ligent cōcoicatioē: Quēstio ē pulchra et noua. P̄dno rñso de hui⁹. q. distiguēdū ē: q̄ qsi tali actu pōt p̄cipare vt cōicare hui⁹ in m̄i crimini triplr. P̄dno solo p̄ncipio seu cōcoicatioē i actu illo pp̄ que incurrit cōcoicatio: et tales nō incurrit cōcoicatioz. Hoc t̄ p̄dan. in. c. nup. r. c. si cōcubine. de sen. ex. vbi dicit q̄ ad talē cōcoicationē incurrēdā n̄ sufficit cōcoicatio in illo actu p̄ quem incurritur cōcoicatio. Seco p̄cipalr d̄ quis cōicare crimini non tātum cōicando: sz et ipendēdo p̄silij: auxiliuz: vel fauozē ad hui⁹modi crimē p̄petrādum: tunc dicēdum ē q̄ tales sunt cōcoicati. Hoc t̄ p̄dan. in. d. c. nup. vbi dicit q̄ h̄z p̄dicti er̄ solo p̄ncipio i actu illo nō sint cōcoicati: tñ er̄ alio capite isti incurrit cōcoicationē. vt

si consulo vel auxiliū impēdo circa verberationē clericū. Nā facientē et p̄sentientē par pena p̄strigere debet. vt in. d. c. nup. Tertio q̄ pōt cōicare p̄dictis vltra participiū mādādo uel auctoritatē p̄stādo: et tales plus incurrunt cōcoicationē q̄z alij p̄trabētes. et de hoc videf cāus in. c. mulieres. de sen. ex. lbi. corū auctoritate vel mādato. Et de hoc ē glo. singularis in. c. i. de offi. dele. vbi dicit q̄ quadruplex ē p̄sentis. s. negligētis: p̄silij: coooperationis: et auctoritatis seu d̄fēsiōis. Et d̄ isto vltimo p̄sentis dicit glo. q̄ iste auctoritatē p̄stans vel mādans plus peccat. Et de h̄is ponit versus. L̄ d̄sentis: negligit: suadet: iuuat: atq̄ tuctur. Dic minus: hicq̄ minus: luit equaliter: hic plus. Et ex p̄dictis p̄z so. no. stre. q. Nam si sacerdos vel alius p̄ferens verba solū participat in tali actu nō impēden do consiliū r̄c. ante factū nec post nō sunt ex cōicati. Idē dic de iterefentibus. Si autē sacerdos vel alius impēderent cōsiliū r̄c. ad hui⁹modi matrimonij p̄trabendū eēt cōcoicati: si al̄s non essent facturi fm̄ vnā op̄t vel indifferēt fm̄ aliā. De quo vide. s. Er cōcoicatione. rviij. De p̄ribus vero ur̄ dicēdus q̄ erquo isti vidēt p̄sentire m̄monij filiorum: nō solū cōicando sed et mandando: vel auctoritatē p̄stādo: foruz dicent cōcoicatum cū q̄z ipsi filij.

¶ Finis.

Quadragesima q̄rta.

Cōtra medicantes qui sine lnia pape recipiunt noua loca ad habitādū: vel mutāt: ul̄ alit̄ enāt hactenus recepta. vti. c. cū er eo. de ex. pre. li. vi. et i de. cupiētes. d̄ penis. Nō q̄ medicantes sūt qbus uictū tribuit icerta medicinas: et q̄ redditus: aut possessiones et regular aut p̄sonibus h̄ere nō p̄nt. vt d̄re. do. c. uno li. vi. Ista ē ep̄alis.

Quert Se. qñ dicātur acquirere loca noua: Dic q̄ quo ad casam hui⁹ decretalis: dicitur de nouo fieri: quādo fit post ipsam de cre. Et quot modis dicatur nouum: vide de elec. generali. li. vi. sup̄ verbo de nouo. Dicit tamē p̄dan. q̄ si domus cognat: cuius tamē solū cōtinue remanet in d̄nio ipsorum mēdicātium: sz de nouo reedificare: nec incurrit cōcoicationē. Secus si locus non disruptus desierit esse de ipsorum d̄nio et habitatioē: et postea nouo iure acquirāt illud: quia tunc

72

72

incurrūt in penā. Et per hoc dici possēt d' cō
uentibus ātūis in austria: boemia ⁊ huius
modi: de qbus fratres miores per lōga tem
pora de facto expulsi fuerūt. Qui quidē con
uētus nūc inhabitari possūt p' fratres predi
ctos sine metu excoicationis: qz nūquā dicti
conuētus deserūt eē de dominio ipsoꝝ fra
trum: saltē de iure.

3 **Q**uero an iste ter. hēat locū i feminis: *fl.*
Lap. abb. q. sic.

4 **Q**uero an isti religiosi possint loca acqui
sita post istud capitulū mutare sine licētia pa
pe: v' alienare sine metu excoicationis: *fl.*
Lap. quez sege. De. de an. ⁊ Be. in. d. c. cū
et eo. dicit q. loca capta ante concilium: de
quo in. d. c. cum et eo. non pnt dimittere. ali
ter sunt excoicati per. d. de. cupientes. Sed
capta post illud concilium bñ pnt dimittere.
pro hoc facit littera in. d. c. cum et eo. ⁊ in. d.
de. in. y. hactenus. i. vsqz nunc. quia s; Da
pam. hactenus per b aspiratum facit. duas
partes. s. hac ⁊ tenus. i. vsqz nūc. Et vt reci
tat Bc. hoc de facto accidit bononie. qz sres
de obseruantia ceperunt edificare locum su
pra mōtez sancte marie. specialinlia pape. Et
ceperunt ex parte septētrionali secus viā. Et
qz erat v̄tosus ⁊ frigidus: siberancrūt mu
tare in eodez loco: s; et altera parte vie: vt sic
mōs eos tegeter a vento australi: Et deter
miatus fuit qz nō hēbat locuz dictus ter. quo
ad mutatoꝝ: nisi de locis an istud cap' m acq
sitis. Et sic nō erat necessaria noua lnia quo
ad dimissionē. Aniaz at quo ad bitandū: d' no
uo: iam hūerant. Et sic ex p̄dictis infertur qz
dictus ter. h; locū solū in duobus casibus. s.
si loca de nouo ad habitādū recipiātur: vel si
bita an dictū cap' m mutent v' alienentur: etiā
si dimittātur ātūa loca: ppter alia de nouo
ad habitādū querēda: non autē habz locū cū
dimittunt loca acquisita post istud cap' m.

3 **S**z pone sres facti Aug. i ciuitate castelle
habebāt locū p̄tiguū muro ciuitatis. Lucez:
vt facerēt viā: p quā possēt ire circūcirca mu
ros ciuitatis destruxerūt p̄tē. ⁊ dderūt sribus
aliquas domos ex alio latē: in qz erat quod
dam flumē p̄tū diuidēs p̄tūm ab illis do
mibus: ⁊ dederūt eis licētia faciendi pontem
supra flumē: per quē possent ire in illas do
mos. Querit: an possint: banc. q. format *Lap.*
pus: ⁊ arguit qz nō. per dictū ter. cum et eo.

vbi prohibēt acquirere nouas domos ad
habitādū. Nā itermediū flumen facit discōi
nuitatē ad p̄mū locū: ⁊ sic mutationē indu
cit. Cōtrariā tamē dterminat. vt refert *Be.*
in. d. c. cū et eo. qz talis acquisitio ⁊ post acq
sitionē edificatio ē de actibus iam pmissis. s.
d' pba. ab ea per. Isti ergo iuri antiquo oꝝ sra
remisi quatenus ei derogatū ē per. d. c. cū et
eo. Sed illud. c. immutat i duobus casibus
tantum. s. in acquisitionē habitationis in loco d
nouo: ⁊ in mutatoꝝ ⁊ translatione ⁊c. Sz ca
lus noster in nullo istorū cōcluditur: ergo ⁊c.
Et pro ista parte facit: qz ille qui ē prohibitus
acquirere nouū ius in re: nō dicitur venire cō
tra prohibitionē: licet post prohibitionē au
gumētet p̄sūmū ius: ante prohibitionē que
situm. vt ē casus in. c. si. ij. r̄sō. de p̄ces. p̄c.
li. vi. Sic ē in proposito: augumētāt em' isti
p̄mū ius. Et sic d; iudicari istud additamē
tū nature p̄uioꝝ iur'. Et p̄ predicta videt pos
se ternerī qz augumētātes datia ⁊ gabellas: p
hoc nō dicitur noua pedagia ponē. p b optie
facit de. vnica. d' sup. ne. p. ⁊. c. cōsultit. d' iu
deis. ⁊. c. p̄hibemus de cessi.

Quero: an dicti medicātes possint cape lo
ca de nouo: *fl. q. non ad bitā. que sint p̄pin*
qua bitatōib' hoīuz: s; iū licentia sedis apl' ice:
qz de p̄sūtute de Bonifa. exp̄ressamfaciat men
tionem. De locis autē que sunt i heremis vbi
non est p̄p̄qua bitatio hoīum: sec' qz illa d'
licentia suoꝝ platoꝝ capē ⁊ mutare p̄nt. d. c.
cū et eo. Et nō qz dēm. c. n̄ p̄hibet trāsitum
singulorū s̄rum de loco ad locū: qz est p̄mis
sus et causa. vt i. c. l; de re. cuz si. Sz p̄hibet
nouū p̄uentū capi: v' locū ad locū mutari. vt
dicit De. de an. Et p hoc p; qz captio domū
culaz: vel mutatio eaz qz mendicantes ca
p̄iunt ad bitā. pro transitu: v' p̄ s̄firmaria ⁊
hauis mōi non cadit sub dicta prohibitionē.
An at legati de latere possint dare hāc li
centiam: *Be. dicit qz non. Idem Lap.*

Additio. vno. Idem Jo. an. i no
uella ibi. Idem Jo. an. i addi. Spe. ti. de le
gato. s. nunc ostendēdum. Ver. nūc addendū
sunt casus iuris noui. Idē St. costa in. d. c.
vno. ⁊ dicit qz hoc tenet per cōmuniter scri
bentes: qz hec diuersa cōsentur: v' sunt sedes
apostolica ⁊ legatus de latere. c. hij qui. d' p̄c
ben. li. vj. Er̄t ergo necessaria licentia pape.

ita q. solius legati lnia non sufficit. Non ob-
stant notata in. c. si abbatem. de elec. li. vi. qz
illa procedunt regulariter vt vbiqz sit men-
tio de sede apostolica comprehedatur etiā le-
gatus in tali concessione scienda. Qd secus ē
si dicatur de papa. nam istud fallit in arduis. r
grauibus casibus i qbus appellatione aplice
sedis non vcnit legatus d latere. Et huius rō
est q. legati de latere non pnt dispensare p ius
c. dilectus. de pbē. Et hec ē ipsa veritas vt in
casa huius decre. inferior a papa dispēare nō
possit. nec hāc lnia pcedere. Hec Ste. Ad
de qō nōt. De. in. c. si aplica. de pbē. li. vi.
q. legatus in suis acub⁹ gchis uirtute legatio-
nis. non debet dicere. auctoritate. sc. aplice. s;
auctoritate legationis. Et dicit q. in hoc uidit
multos errare. ¶ Inis.

Quadragesima quinta.
Contra religiosos q i pdicatorib⁹ uel alibi di-
cunt aliqua ad retrahēdū hoies a solutione de
cimarz. ut in demē. cupientes. de pc. Et nō q
ut habeat locum hec pena duo requiruntur.
Primo q talia dicant ut retrabant audientes
a solutōe decimarz debitaz ecclesijs. quasi se-
cus si diceant alia intentione. uel si debite nō
eēt ecclesijs. s; alijs qbuscūq. Sedz ē q. p.
serant obligatis ad decimas soluēdas. Sec⁹
si nō obligatis. Itēz nō q. in hanc penā inci-
dunt. si hec vba dicant in sermonibus suis. I. i
pdicatorib⁹. uel alibi. i. p. uatis locutionibus.
neq; de. ista hz locū i clericis secularibus. uel
laicis qui pfacerent. Ista est epalis.

Quadragesima sexta.
De religiosis q pntentib⁹ sibi faciūt psciam
de decimis. Nō q. pdicatores uel pssiores q
non faciūt psciaz d decimis sibi pntentib⁹. uel
q negligūt pdicare qn fuerit requisit. non incur-
runt excoicationem. sed suspensionē ab offō
predicatiois r pssionis donec pntentib⁹ ipis
si hoc ipm eis dicēdi pmode facultatē habue-
rint. psciam fecerint. Sed si in predicta suspē-
sione psumpserint predicare ipso facto sniam
excoicationis incurrunt ut in de. cupientes. d
pc. Ista est epalis.
¶ Qucro q. dicitur q. tenentur sacre psciaz
quādo populo predicabunt. an teneantur qn
clericis predicant. R. glo. q. nō. Item nō fm
zen. q. hic non sit mentio de festo natiuitatis

dñi ppter celebrationē trium missaz. ppter
qō non est forte cōmoditas predicandi. Item
non sit mentio de festo pasche. propter cōio-
nez. sed fit mentio d assumptione. r natiuitate
beate Marie. r natiuitate Jo. baptiste. pētec.
r ascē. dominice. In p̄a dominica. quarta.
r vltima quadragesime. Et hoc cum fuerint
requisit ab ecclesiarum rectorib⁹. v. vicarijs.
aut locum tenētib⁹ eorūde.

¶ Sed quid si requirūtur in alijs tpb⁹. vt
dicendum q. non teneant predicare. q. hic so-
lum dicitur. quando predicant in istis solen-
nitatibus.

Quadragesima septima.
Officialis cōitatum facientes. dictantes. uel
scribentes statuta super vsuris soluendis. nō
repetendis. uel non restituendis. uel iudican-
tes fm illa. q. non delectes illa si possunt. r
tres menses de libris cōitanti. uel illa seruātes.
excoicati sunt. vt in de. et graui. d. vlt. Epal.
¶ Qucro nunquid statuentes q. sui subditū
possint p. vsuris recipere vltra duos solidos
pro libra in āno. Et hoc sub pena. r. libraruz.
Nō tamen q. faciant vsuram. sed si fecerit nō
recipiant vltra dictam sūmam. nunquid inci-
dant in sniam excoicationis. R. Durrec. li. iij.
dicit q. sic. cum quodāmodo audaciam r co-
lorem dent. saltem indirecte ad vsuras excedē-
das. vt in. d. de. et graui. ibi diuersis color-
ibus. Et q. denegando de maiorē indirecte vt
concedere d minorē tacite. tr. v. di. qualis. Qd
verum est si hoc sit in fraudem. vt per hoc sic
possint vsuras exccere. Sec⁹ si nullo modo
intenderent concedere. licet illud permittētē
vt maiorē malum euertur. Et sic non solum d
maiorē sūma. sed etiam de duobus solidis de-
negare vident. iij. q. iij. c. j. r. iij. q. j. c. hac
ratione. Et fm hanc distinctionē p̄corda opi-
niones que videntur contrarie.

¶ Quid dicendum de rege Aragonie r eius
officialibus. qui leuant magnum tributū a iu-
dcis. uel sarracenis propter vsuras quas per-
mittunt eis vt exerceat libez. si repetitiones ab
istis iudcis impēdantur p istos. incidet ne ipe
ret. uel eius officialis in sniam excoicationis.
R. dir. vbi. s. q. sic. q. nedam rpiani. sed etiaz
iudei sunt prohibiti vsuras exccē a lege veteri.
que iudeis data est. Idem Land. r saba. in. d.
de. et graui.

Officialis
res p̄corda
op̄corda

4 Quero quid de statuto: qd̄ ē bergami q̄ re-
pentes vsuras in foro eccl̄astico per ptates
coguntur mutuare vsuario tantā pecuniā tā
to tēpore: q̄sto tēpore tenerāt pecuniā vsu-
rarij: *fl. glo. q̄ hoc statutū nō valet. Et pau-
dicit q̄b̄ statuentes incidunt in excommunic-
cationem.*

Quadragesima octaua

1 K̄losi ēt̄cepti violātes interdictū posituz p̄
sedē ap̄licā vl̄ ordinariū loci: vel generalē cel-
sationē diuinoz factam p̄ puiciale p̄cilum:
vel cum q̄ hoc possit: seruata p̄ cathedralem:
vel matricem eccl̄iaz loci: excoicati sunt ipso
facto. vt i. de. ex frequētib⁹. de sen. et. Ep̄al.

2 Quero an intelligat̄ de interdicto a iure: pu-
ta: canon ponit interdictū ciuitatis que in secu-
ta fuerit ep̄s. vt d̄ pe. c. felicit. §. ciuitas. li. vi.
fl. glo. q̄ sic.

3 Quero qd̄ si interdictuz sit positum a sin-
gulari p̄sona: que hoc p̄t̄ sp̄ali cōsuetudine?
P̄au. dicit q̄ non h̄z locū hec eccl̄. cum talis n̄
faciat auctoritate ap̄lica nec sit ordinari⁹. Et
hoc vs̄: q̄ si ex p̄suetudine h̄ret ordinari⁹: qd̄ ēt̄
p̄t̄ esse: de fo. p̄p. cū p̄tingat. locus est h̄uic
de. Et hoc videt̄ verius. nā ter. non loquitur
de interdicto lato a dioceano: q̄ tūc solus ep̄s
intelligeret̄. de vit̄ ho. c. vnico. li. vi. S; dic̄
de interdicto lato ab ordinario: et sic sufficit q̄
h̄eat ordinariam. Idē dic̄ de legato ap̄lico. q̄
si h̄z mandatum p̄t̄. al̄s secus: sicut in delega-
to. Et sic iste ter. p̄cedit in interdicto sedis ap̄li-
ce: vel ordinarij: seu delegatoz sp̄aliter ad hoc
deputatoz: vt̄ interdicat̄. al̄s secus. Qñ aut̄
dat̄ sp̄aliter ad interdicendū: est potius mini-
ster q̄z delegatus de offi. dele. c. si. Et ipse cō-
mittens dicitur facere.

4 Quero que dicatur matric̄ eccl̄a: *fl. glo. in*
verbo matricē. i. maiorē: vel baptismales que
dicitur matricē: sicut mater generat. sic et ista
regenerat p̄ baptismum. Et q̄ interdicuntur
q̄sq; loca nō habentia intra se eccl̄iam cathē-
dralem h̄nt tamen matricē. Ideo hoc exp̄ssit
et dico hoc locū habere et cū illa matric̄ eccl̄a
religiosa non obseruantibus subest q̄stuz ad
p̄sitationē collationis: vel q̄ sit ipsoz vicaria:
cum hic generaliter loquatur.

5 Quid si loco non sit cathedralis aliquae
vel matric̄ eccl̄iaz: q̄ forte est in alio loco: vel
ibi sūt plures equaliter suis p̄obianis baptis-

mata et alia sacramenta ministrante: distingo
dum est: q̄ si omnes ille seruāt locus est h̄uic
pene. Si vero aliquē seruāt: alique non: tūc
non ē locus h̄uic pene. Sicut est si i tali loco
non est; nisi vna eccl̄a religioz. Dicit̄ autē
hic eccl̄a cathedralis vel matric̄ eccl̄a muroz
ambitu p̄p̄benfa. Et q̄ et quo in eccl̄a cele-
bratur p̄tinue sanuis apertis et c. siue per prela-
tum: siue per capl̄m totum: vel partem: siue p̄
aliquos clericos eccl̄e: non est locus h̄uic pe-
ne: h̄z pene irregularitatis et alie de quibus. j.
possent h̄re locū fm̄ Jo. an. Et addit P̄au.
puto tñ q̄ si i matricē eccl̄iaz celebratur ab ali-
quibus extraneis: inuitis prelatis et capitulis:
q̄ nō ē locus h̄uic pene. Et addit pau. q̄ iter-
dicta metropolitana eccl̄iaz non intelligitur in-
terdicta matric̄ eccl̄a puiciale.

6 Si interdicta p̄uincia vel vna diocesi in
aliquib⁹ ciuitatib⁹ vel castris matric̄ eccl̄a ser-
uat interdictū: in aliqb⁹ nō: dicēdū q̄ i locis:
in quibus seruatur locus est h̄uic pene: in alijs
non.

7 Quero qualiter religiosi intelligantur scire
matricem eccl̄iaz seruare interdictū: *fl. gl.*
qñ viderint vel alio corpis sensu perceperint:
puta: audierint. Al̄s probabiliter ignozantes
talem obseruantiam non ligatur hac p̄na. Et
nota glosam in v̄. obseruare que dicit nō. quia
in non obseruando non dicit q̄ se cōsorzment.
Addere. n̄ intendit hec constitutio: non dimi-
nuere ad obseruantiam interdictoz. Et ar. a
contrario sensu cessat: vbi illius argumētū cō-
trarium reperitur in iure. Item contrarioz
non est eadē disciplina: vbi verba et mens re-
sistit. Excessus ergo clericoz matricē eccl̄e
non dabit religiosi materiam delinquendi.
Intelligo autem illos seruare: quando absti-
nent animo obseruandi. hec glo. Sed p̄ papā
P̄di. ij. facta est circa predicta magna restri-
ctio vt̄ patet i errauaganti que incipit. Sciēs
inimicus. vbi sic distinguit q̄ aut interdictum
ecclesiasticum emanat a sede apostolica et eius
p̄missarij: aut ab inferioribus sedibus et eoz
p̄missarijs. Si primū tūc postq̄z vobis q̄ lo-
ca interdicta ibidatis inuatiato scā ē: ad illius in-
terdī obseruatiā nulla excusatiōe aut exceptiōe
admissa: etiā si ceteri religiosi: aut secularis et
quacūq; cā deficerent: mor̄ astrungimini. Si
vero interdictum ab inferioribus sedib⁹ ema-
nare: licet ab illis exempti sitis: ad obedientiā

*post nota
medius*

q̄

*in
q̄stio*

*lib
in ep̄*

olimus

in interdicti eius obligamini qm matricz ec-
 clesiam illud observare videritis: cui tuc vos
 conformari debetis. h. ibi. Et h. extrauagans
 dirigitur fratribus minoribus: Et quod hic
 dicitur de pmissariis inferiorum sediu. pot in-
 telligi quado spaliter ad hoc sunt deputati vt
 interdican: vt hec dicta non contrarietur su-
 perius positis. Et no. et gl. in v. subiaceret: q
 si snia interdicti vere ligat r matric ecclesia illa
 non obseruat: religiosi no seruates non liga-
 tur hac pena: sed alijs que habentur. de excel.
 pre. c. vltimo. r d. priuile. c. c. p. o. x. li. vj. d. sen.
 et. is qui eo. li. vbi habetur q clerici seculares
 r et religiosi sunt suspnsi. Item est eis inter-
 dictus ingressus ecclesie. Itē sunt irregulares
 r ineligibiles actiue r passiue. Si aut snia iter-
 dicti vere non ligat ipediente appellatione vl
 alia nullitate: cuz matric ecclā illam seruat: re-
 ligiosi ligantur hac pena sed non alijs. Quā-
 do vero tenet r seruat per matricem ecclāz
 tunc ligantur vtrifqz. Quādo vero no t3 nec
 seruat per matricē tunc neutris ligatur. Sz
 hec dicta per distinctionem p̄ij factā sūt limi-
 tanda.

Quid si eps mandat seruari interdictum:
 r caplm mandat p̄ium: R. zen. q. prius obe-
 diendum est episcopo.

Quadragesimanona est
 de quadam excommunicatione: que habetur in
 cle. vnica. de seque. postel. Et qz ista excoica-
 tio n̄tibl vtilitatis confert confessoribus: ideo
 eam sub silentio p̄ranseo.

Quinq̄gesima ad accedentes
 ad sepulchra dñi et ex cā deuotōis sine lina pape r absolō
 pape vel suo penitentiario rescratur.

Quinq̄gesima prima.
 Quicūqz libellos famosos in vulgari: vel lit-
 terali sermone: nec si cantilenas r ritimos edē
 aut publicare presumant in infamiam r d̄tra-
 ctionem status ordinis predicatorū r minorū:
 sunt excoīcati. A qua nō p̄nt absolui nisi per-
 sonaliter sedi aplice p̄sent. Alexander i pri-
 uilegio. Et alto.

Quinquagesima scda.
 Contra simoniacos de quibus. j. Simonia.
 vj. s. xliij.

Excoīnicatio. ij.

De percutientibus clericos vide. s.
 Absolō. ij. per totuz.

Sunt casus in quibus percutiens clericus
 non est excoīcatus. Primus quando ignora-
 bat qz esset clericus: puta qz comam nutriebat
 et eo. si vero el. ij. Secundo in clericis q non
 serunt habitum: nec tonsuram: neqz aliquid
 de clericatu ostendunt: si tertio moniti se non
 corxerint. extra eo. contingit. el. ij. vbi singu-
 lariter notat p̄danor. qz et solo delicto apostasie:
 clericus etiā in minoribus non perdit pri-
 uilegium clericale etiā si dependatur in
 delicto. Et ad hoc videtur ter. c. p̄cessus in. d.
 c. contingit. r in. c. si iudet. co. ti. li. vj. Et pro
 hoc opoiter restringere. c. j. de apostā. Item
 nō qz ad hoc vt clericus perdat priuilegium
 ratione apostasie: debz tertio moneri vt respi-
 scat. vt nō. in. d. c. contingit. ibi tertio. Non
 ergo sufficit fm p̄danor. vnica monitio pro
 omnibus. et quo ad incurrendam penam ius
 requirit trinam monitionem iuxta theoricam
 glo. in. d. c. j. de vita r bone. de. Et Jo. an. in
 c. et tue. de. de. non resi. dicit qz vbi ius requi-
 rit primam scbam r tertiā citationem per edi-
 ctum contra absentem non sufficit vnica per-
 emptoria. qz in penalibus verba debēt intelli-
 gi stricte r proprie: non autem fecte r large.
 Adde etiā qd notat Car. in. d. c. j. qz non
 sufficeret vna monitio sine cōgruis interval-
 lis. Secus si constitueret intervalla aliquo-
 ruz dierum: ita qz sit vna monitio facta cum tribus
 interuallis. per. c. constitutionem. extra eo. li.
 vj. vbi vnam monitionem cum tribus inter-
 uallis equiparat tribus monitionibus. Sed
 hoc dictum dicit p̄danor. non esse vsquequa-
 que tutam. naz dicit qz facilius perueniri po-
 test ad notitiam citati quando edictum fuerit
 triplicatum: qz quando fuit vnum: licet fuerit
 peremptorium. r pro hoc allegat gl. in. d. c.
 j. Item nota fm p̄danor. in. d. c. contingit. p
 ter. ibi a te moniti. qz hec monitio non potest
 fieri per iudicem secularē: neqz per quēcu-
 qz: sed debet fieri per diocesānum. ibi in. d. c.
 cessi tua. vel per quēcuqz p̄clatum habentes
 episcopalem iurisdictionem in clericum. vt in
 c. in audientia. et eo.

An autē sufficiat monitio generalise v̄pu
 ta. c̄ps facit edictuz generale: qz oēs clerici re-

pm
 Secu

pph

interdico
 d. p̄p̄to

libellos
 d. c. c.

simonia

assumant habitum & tonsuram, i. menses, nisi
 quid non reassumetes sint prius ipso iure pri
 uilegio canonis: Dic q. ter. in. d. c. in audien
 tia: non requiritur spalem monitionem: ergo suf
 ficit generalis. Ma ubi iura volunt fieri spale
 monitionem illa exprimunt. vt in. d. de. j. & in
 d. c. constitutionem. Tertio i clerico qui con
 tepto habitu fert arma: & tertio monitus non
 se conuertit: vt in. d. c. in audientia. vbi panoz.
 et illo ter. insert q. et sola dimissione habitus
 clericalis & delatione armorum militarium: no
 perdit ipso iure clericus priuilegium clericale.
 Et fm. Be. in. c. i. de de. coniug. li. vi. habitus
 clericalis quo ad hoc: vt clericus gaudeat pri
 uilegio consistit in duobus. s. vestibus & ton
 sura. Et vt perfecte habeatur noticia qm cleri
 cus habitu dimisso perdat priuilegium cano
 nis: vel forte inferuntur quedam conclusiones.
 Prima. Clerici qui relicto habitu clericali effi
 ciunt stipendiarii: seu armigeri: qm dicitur qz eo
 gnoscantur & notum sit alijs istos esse cleri
 cos: perdunt priuilegium inunitatis persone.
 h conclusio probatur per. c. cum non ab hoie.
 et eo. Et ibi eam approbat panoz. Idem pot
 dici fm panoz. in. c. perpendimus. c. ti. d. cleri
 co q. dimisso habitu & tonsura imiscet se eno
 mitatibus. Et fm panoz. ibi clericus dicitur i
 miscere se enomitatibus & secus: quando sa
 cit seditionem in populo: & guerras. Seca co
 clusio. Quadiu clericus deserit habitum & to
 suram licet imiscet se enomitatibus: non per
 dit priuilegium fore: nec canonis. h conclusio
 approbatur p. Jo. an. & panoz. in. d. c. perpen
 dimus. Tertia conclusio. Clericus qui assu
 ptis armis imiscet se enomitatibus dimisso ha
 bitu licet perdat priuilegium canonis: vt dicitur
 est: non in priuilegium fore: vnde debet statim
 restitui iudici ecclesiastico: nisi fuisse inuetera
 tus in huiusmodi aggressibus: seu enomitati
 bus: vel esset in corrigibilis: tunc fm dictum
 Jo. an. & Host. perdit tam priuilegium cano
 nis qz fore. Et sic poterit per iudicem seculari
 puniri. Sed quo ad hoc vltimu. s. priuilegium
 fore: non recipit. na p. ar. a. p. d. c. vnic.
 de vi. & ho. li. vi. certi sunt casus: i. qz clericus
 ipso facto perdit priuilegium clericale. nec iste repit
 iter istos: ergo debent stare regule generali.
 vt clericus coram suo iudice conueniatur qz
 tunc qz obliquit. Et pro hoc optime facit. c. si
 iuder. et eo. li. vi. ubi clericus captus in male

ficio: dimisso habitu & tonsura d; remitti ad iu
 dicem ecclesiasticum si probat se clericum. Et pon
 dera verbum maleficium. Est eni verbum ge
 nerale aptum comprehendere delictum qm dicitur
 qz graue. Nec expresse aliqz ius pbat opinio
 nem Hosti. & Jo. an. Et sumus in penalibus:
 vbi sienda e benigna interpretatio: maxime in
 fauorem ordinis clericalis. Et hanc opinionem
 tenet do. cardina. Sed domi. Ide. et do. an.
 disputando tenentur opinionem Jo. an. hec
 panoz. in. d. c. perpendim. Idem tenet
 d. Alex. de imol. p. silio. viij. incipiente. Redd
 ptoris nisi inuocato suffragio. vbi dicit qz de
 rici si se imiscet enomitatibus: pdat priuilegium
 clericale canonis. figs suadete. xvij. q. iiii. Tn
 non pdat priuilegium fore: nisi fuerint prius a dio
 cesano vel plato suo admoniti trina monitoe
 vt a predicando desisteret & habitum reassumeret.
 vt in. c. i. audientia. & c. ptingit. el. ij. de sen. et.
 & in. c. si iuder. c. ti. li. vi. & in. c. perpendimus.
 c. ti. nisi fuerit publici iudicis: bistrionem:
 seu buffones exercendo illa arte ignominiosa
 p anu per ter. i. c. vnic. de vi. & ho. de. li. vi.
 pro hoc fac qd habet i. c. degradano. de pe.
 li. vi. Ma degradatio no fit nisi p enomibus
 cribus. vt in. c. cu no ab hoie. & i. c. at si cleri
 co de indi. Et tunc anqz iuder secularis se possit in
 tromittere requirit degradatio. Et iste intel
 ctus hz eu videt plenior & verior: & optime co
 uenit iuribus. Ad dit et idem. d. alex. q. cu di
 citur qz cleri deservit habitum & tonsuram
 vel habitum clericale intelligit quelibet hone
 stum dici habitum conuenienter dicit clericis: qz
 cleri non hnt habitum determinatu a iure vt
 est glo. no. in. de. j. in si. de elec. Quarta p. lo
 Siquis percusserit clericum i habitum & tonsura
 in bello iusto et pte percutientis: percutiens no
 est excoicatus: presertim si clericus causam de
 derit aggressiure. hanc conclusionem approbat
 archi. si. & dicit esse de. mente Inno. Item fm
 cu si tertius p. tertius: & clericus temere se imi
 sceat habitu deposito: & tuc credit percutientes i
 limitibus aggressiure si fore excoicatos. Quar
 to i clerico exercete negocia secularia: & tertio
 monitus moluit desiste a negociatibus: pdit pri
 uilegium quo ad negociatibus & facultates suas
 patrimoniales dumtaxat fm glo. in. c. si. d. vi.
 & ho. de. non autem ecclesie: qz licet res ecclie
 deferatur ad certum locum negociationis: ca
 non debent soluere gabellam s; panoz. ibi

pan.

pm

2

3

7

q̄ delictum persone r̄. Et sicm̄ gl. s̄bi talis clericus negociator non perdit p̄uilegijs s̄ori. Nam illud est maioris p̄iudicij q̄s p̄uilegijs canonis: quod etiam minime perdit. Quinto in clerico coniugato si non fert habitum & tonsuram: nullum retinet p̄uilegium. Secus si deserit habitum & tonsuram: & contraxerit cum vnica & virgine: q̄ t̄c̄ r̄ctinct p̄uilegium clericale in duobus. s̄ q̄ percussus cum est excoicatus: & q̄ non potest constrin- gi per iudicem secularem: nec ciuilit̄: nec criminaliter. In ceteris vero non retinet de cle. coniu. c. clerici. li. vj. **L**imita tamē predicta p̄ ut dictū est. s̄. Cleric. ij. §. vj. Sexto. i clericis buffonibus: ac etiaz macellarijs & tabernarijs qui talia officia publice & personaliter faciunt. Et dicit vt supra. Clericus. ij. §. ij. r̄. iij. Septimo illis qui non er̄ ira: s̄ iocose se percussit: c̄ eo. c. j. **S**tauo in magistro: qui tamē hoc facit leuiter causa discipline. c̄ eo. cum voluntate. §. si. Nono in eo qui incontinēti vim repellit tēperate. c̄ eo. si vero. el. j. §. ij. **D**ecimo cum quis inuenit clericum turpiter agentem cum vxore: matre: sorore: uel filia p̄pria: vt in. d. c. si vero. Et nō gl. ibi super ver. vrore. que dicit idem esse in sponsa d̄ presentis: que etiam querit. nunquid nomine matris intelligantur omnes ascendentes: Et dicit q̄ in isto casu non est extendēdum ad descendentes vel ascendētes cum minor fiat iniuria. Idez tenet do. an. qd̄ placet **P**anoz. **L**uz hoc materia sit odiosa ipsi clericis & exorbitas a dispōne iuris: nō debet extendi: sed in p̄p̄ijs terminis intelligi d̄z. Et s̄ hoc intelligitur d̄ matre: filia: vel sorore tam legitima: q̄s cuiam naturalis: sed non adoptiua. Item appellatione filiozum nō veniunt nepotes in materia stricta: matris vbi non tractatur de fauore filioz vt hic. Et nō fm̄. v̄y. q̄ non solum ad coytum est restrin- gendum: sed etiam ad amplexus & oscula. Et quando quis se preparat ad opus carnis: si t̄i in loco non suspecto: sed in publico faciat: sicut sit quādoq̄s ludēdo: tunc verberas huiusmodi incidet in canonem. Item cum per signa aperta & propinqua negotio constat a clerico turpitudine coitus ibi an̄ expletam statim esse cum predictis: verberans huiusmodi non incidet in canonem: si hoc faciat incontinēti antequā ad alia diuertat: nam p̄ seca verberans incidet. Item si quis inueniat clericum

suspectum & monitum in domo cum vxore: & si non turpiter conuersantem: sed tantum tamē vel confabulantem: licet cum secundus leges perire: multo fortius capere & detinere per viginti horas: t̄ iudici tradere: & testis conuo- care. ff. de adul. l. capite. hoc dir. li. iij. **E**t intel- ligitur de monitione ē facta a marito. de hoc vide singularia. j. Impedimentū. viij. §. xij. **A**n autem in predicto casu tali liceat predi- ctas p̄sonas mutilare vel occidere: s̄. v̄y. Et si possit dici q̄ tali parcutur quo ad excoi- municationem: eo q̄ d̄cre. si vero. allegat: nō d̄- stinguit inter atrocem iniurias & non atrocē: nihilominus non licet ibi occidere. **Q**uid de illo qui ordinat cum vxore vt cle- ricus vocetur ad turpitudinem & sic cum ver- berat: s̄. fm̄. v̄y. q̄ tam vir: q̄ vxor incidit in canonem. **Q**uid de muliere que percussit sacerdotem impetentem eam de turpitudine: s̄. fm̄. v̄y. si solum eam verbis impetat: incidit in canonē. Si autem tangit inuitam: & illa se defendens cum modicamine inculpate tutele cum per- cutiat: non credo q̄ incidat. Securius tamen est q̄ faciat se absolui ad cautelas. Undecimo si fiat a prelo: vel de mādato eius: causa cor- rectionis. vt in. c. cum voluntate. r̄. c. et tenore. extra eo. Et si nō fiat causa correctionis: tā verberans q̄s precipiens incurritur excoi- municationem: extra eo. vniuersitatis. **Q**d si cā subest: potest clericum capere & carcerare etiā per laicum. c̄ eo. si clericos. li. vj. **A**n autem clericus possit torqueri per lai- cum: etiam de mandato prelati: s̄. **P**anoz. in. c. vt fame. c̄ eo. post do. an. ibidem. & pe. de ancha. q̄ non. Sicut nec verberari potest. Et ita refert do. an. se consuluisset: s̄ cōmunis ob- seruantiā habeat contrarium: & male. vide ta- men glo. in. c. p̄sbyteri. v. q. vj. que dicit cle- ricum debere torqueri corāz episcopo suo: nō a laico. Sed possit intelligi q̄ non a laico: si licet disponente & auctorizante. Secus in lai- co ministrante & obtemperante mandato ec- clesiastici iudicis. Sicut videmus in sil: non enim potest laicus auctoritate p̄pria capere & detinere clericum: seu detrudere sine pena excoi- municationis. vt in. c. nuper. eo. ti. Et ta- men ad mandatuꝝ iudicis eccl̄astici licite ca- pit & detrudit sine pena vt in. d. c. vt fame. Et cōmuniter dicit panoz. hoc seruatur: & male.

Et hoc ideo q; hodie clerici torquentur per laicos: & talis modus torquendi non potest fieri per clericos: q; forte nemo in huiusmodi obtempere: nec sunt docti in hac arte torquendi: sicut laici. S; d iur si puto hoc posse fieri. Itē nō q; q; d; clericus sit incongruibilis: nisi traditus fuerit curie seculari non potest per secularē p̄pria auctoritate detineri. Qd̄ intelligi nisi p̄cesserit d̄positio. ut in. c. cum non ab homine. eo. ti. vel nisi capiatur incongruibilis: vt restituar̄ prelato proprio: ad hoc facit qd̄ notat panoz. in. c. qm̄ de of. oz. q; si tineretur d̄ potentia clerici: vel de fuga ei⁹ q; citra incongruibilitatem: potest prelatus inuocare brachius secularē: & illū capi facere & incarcerari. Secus at̄ qm̄ inuocatur brachius secularē: vt pariat clericum iure suo. Et sic procedunt iura allegata per glo. ibi. Nō etiam s̄m̄ panoz. in. d. c. vt fame. q; familia potestatis potest capere clericum inuentum de nocte: q; cuz sit p̄sumptio fraudis: q; qui male agit odit lucem: & tuam q; verisimiliter potest timeri delictum p̄mittēdum: non incurrit excoicationem: si illum capit: vt p̄sitet ep̄os: vel prelato suo: q; hic nō potest notari diabolica suasio. Idem puto in capiente clericū debitorē suū fugientē: q; hic cessat dolus & suasio diabolica. Immo plus dicit In no. q; si laicus bz clericum seruientem: quē bz suspectum de furto: possit illum capere & detinere. Quod intellige ad tempus vt. l. presentet ep̄isopo vel prelato. Itē qui sine minis & terroribus clericum deprehensum in aliquo facinoroso facit secum inuitum ad iudicem ire: ignorans tamen q; vadat inuitus: non est excoicatus s̄m̄ quosdam: nisi credat q; inuitus ille ducatur: & q; propter timorem vadat: alio non inuitus: q; tunc esset excoicatus. Et ideo si minus & terroribus facit eum stare in loco: vel ducit secum quasi captum: excoicatus est s̄m̄ Adonal. Duodecimo in turbante diuina officia: quem p̄s̄yter vel alius ad quem spectat: potest eicere de eccl̄a. extra eo. veniens. & c. cum voluntate. Similiter cum quis rōne officij: qd̄ in eccl̄a obtinet percutit clericum: aut etiam cuz senior causa deuotionis hoc faciat: aut dñs: aut parens: sine propinquis qui familiam corrigat. hec omnia in hoc. vij. versu dicta intellige: cuz sint in minoribus ordinibus p̄ter q; de parente. vt. j. dicitur. s. viij.

7 Q; quid si p̄ncipalis magister prohibeat

submagistro: vel alicui p̄mittat aliquos pueros docēdos ne percutiat eos & taliter p̄hibitos p̄cutiat: nūquid incidat in canonē? Glo. Rai. credit q; nō: q; non potest magister p̄ p̄hibitionē huiusmodi auferre ei b̄n̄ficium iuris: p̄ qd̄ p̄cedit decētus corrigere quos docet. Tertio decimo: si clericus depositus sit d̄gradatus. c. de iudi. cuz non ab homine. & d̄ penis. degradatio. li. vi. Nō tñ s̄m̄ panoz. in. c. et pte. d. cle. p̄iu. q; duobus modis dicitur qd̄ depositus. s. actualiter & verbaliter. Depositus actualiter incōtinenti p̄ degradationem actualem p̄dit p̄uilegiū clericale & efficitur de foro seculari. Sed in d̄positione verbalis secus: nisi sit incongruibilis: q; tunc perdit incōtinenti p̄uilegiū: & potest p̄p̄riū p̄ iudicem secularē: ter. est s̄m̄ cōm̄ lec. in. d. c. cum non ab hoie. Quartodecimo: qm̄ clericus transfert se ad actū p̄s̄us p̄rium: vt puta: erat in minoribus: & factus est miles vel bigamus. lxxiij. di. quisq; Nō tñ panoz. in. c. vt p̄sultationi. d. cleri. p̄iu. q; ille clericus: aut p̄mouetur ad militiam secularē: & facit actum oīno p̄rium clericatū. vt puta: q; exercet secula: seu iuit ad bellā: & tūc immediate perdit p̄uilegiū clericale: q; ista sūt contraria. Vnde ex quo elegit contrariā vitam: fuit a principio ipso facto exclusus. lxxij. q. j. cum renunciatur. Aut tantū factus ē miles: sed non exercuit secula: nec aliū actum p̄riosus p̄ clericatum elegit: sed viuit honeste vt clericus & tūc gaudet p̄uilegio. ita sentit In no. in. d. c. vt consultationi. Dicit etiā Jo. de san. q; trina monitio requiritur in clericis cōstitutis in sacris. Sed si clerici minoribus cōstituti: clericatū h̄nt. p̄ derelictū: conuertendo se ad militiā: vel vices ducūt: tunc sine monitione perdunt p̄uilegiū.

8 Quid si paterfamilias aliquos de familia constitutos in sacris verberat cā correctionis? Qui dam dicunt q; non est excoicatus si sint in minoribus. Secus si in sacris. vñ maiorem potestatem h̄z magister in discipulo: q; pater in filio. q; magister post sacram ordinem adhuc habet discipulum in patria sua: sed pater non q; sacer ordo liberat a patria patre. hec Jo. c. eo. cā voluntate. vñ. dicit q; nec in maiorem: nec in minorem incidit excoicationes. sicut nec magister: qm̄ cā correctionis verberat clericū sine sit i sacris: siue nō. Idē Tan. Nec ē verū qd̄ dicit gl. i. d. c. cū voluntate. vñ q; sacer ordo

liberat a p̄ria p̄tate. q̄ fm panoz. ibidem. ⁊ in c. p̄mittus. de in inte. resti. sola dignitas ep̄al ē illa que liberat a p̄ria p̄tate. Et hoc pp̄ sublimē dignitatem. vt in c. per venerabiles. qui si. sint legi. vbi solum fit mentio de dignitate ep̄al. ergo per locū a sp̄ali. secus de alijs. nec dictum glo. probatur iure. Et ē in p̄se nō p̄t nōri diabolica man⁹: imo caritativa: ⁊ vir posset se p̄tinere: quin corrigeret sulum errantes. hanc opinionem ē t̄ Jo. de lig. p̄e. de pu. ⁊ Pau. que fm archi. s. vt rōnabilis.

9 **Q**uid si quis non ob sui tūtionē: s; ob tūtionē p̄ris: matris: vxor: filijs. v̄l ē extra neoz clericū ledat: R. fm Jm. talis nō incidit in canonē. ar. si. qd̄ me. cā. isti quidez. s. si. Nā ⁊ socij iniuria p̄pulsanda ē. xxij. q. ij. sōr titudo. ⁊. c. non inferenda. Idē dir. li. ij. ti. ij. Sed qd̄ si p̄sona eccl̄astica domū occupet ali cuius: ⁊ nō vult exire sine violētia: R. s; Jn. c. ciciens non incidit in canonez: qd̄ colligit̄ extra de resti. spo. oliz cām. Et hoc intellige si sit cum moderamine inculpate tutele.

10 **Q**uid de non defendētibz clericos cūpos sint: R. fm Direc. li. ij. ti. ij. siue sit in potesta te sua siue non: semper incidunt in canonem: dāmodo dolose hoc patiantur. Secus si non dolose: sed ex negligētia: vel q̄ nolunt se inu- scere rumoribus alioz: tunc non incidunt in excoicationem: Idem panoz. l. c. quāte. extra eo. Idem Jo. ⁊ Archi. xxij. q. ij. c. ostendit: Idem do. an. in. d. c. q̄ste. l; gl. ibi tenuit cō trarium. Et dicit do. an. q̄ cōmunis opinio ē q̄ incidant in canonem: siue habeant in pote- state verberantem siue non:

11 **Q**uid si clericus volens satisfacere alicui sponte subijcit se verberibus: R. clericus debz excoīcari. verberans est excoīcatus. c̄ eo. p̄i git. de hoc vide. s. Excoīcatione. xvij.

12 **S**ed quid si clericus irato animo percutit seipsum: an sit excoīcatus: Dic̄ fm directo. li. ij. ti. ij. q̄ sic: q̄ facit iniuriam ord̄ini clericali siue religioni. Idem Archi. xxij. q. v. si non licet.

13 **S**ed quid si magister vel p̄elatus ex ira percutit: R. fm. v̄y. non incidit in canonem: ex quo causa coeccionis hoc facit. Et si d̄ cor rectione non cogitet actu: si tamen habet hūc finē in habitu sufficit. Nec distinguo: vtz sit i sacris vel nō. c̄ eo. cum voluntate.

14 **S**ed quid si officiatu in ecclesia: p̄elatus:

magister: dominus domus: vel consanguinei: excedant modum in corrigēdo: Respon- deo secunduz Host. nisi ex p̄posito ⁊ irato animo multuz excedant: non credo q̄ incidat in canonem: qui solimodo dolum p̄sequit̄.

Quid de illo qui a clerico grauit̄ t̄n per- 15 cussus: cum animo vindicandi grauit̄ rep̄cutit: R. s; v̄y. Et quo libidine vindicte: ⁊ nō iocosa leuitate repercutit: incidit in canonem. Sed ⁊ si iocose percussus a clerico: grauit̄ t̄n repercutit: sed tamen iocosa leuitate: ⁊ sine dolo: non incidit. Similiter nec sacerdos: qui clericum impoztune puerum: secū ludentē ira- tus percutit: non iniuriādi animo: vel libidine vindicte. Hoc idem videtur sentire Ri. l. iij. distin. xvij. vbi dicit q̄ non incurritur excoī- catio maior: quādo aliquis: nō ex deliberatōe sotium suuz leuiter impellit: q̄uis sit turbar⁹. Mortale enim nō cōmittitur nisi ex delibera- tione: vel post tempus humane fragilitatis: sufficiens ad deliberandum: cum factum ē ta- le q̄ homo non obstante humana fragilitate: tenetur de necessitate deliberare: vt per delibe- rationez ab illo opere illicito retrabatur. Nul- lus aut̄ a iure excoīcatur: nisi p̄pter peccatū mortale. h̄ Ri.

Quid si aliquis non mittit manus in cleri- 16 cum: sed spuit: aut aliquid effundit super eum: aut claudit ei hostium: vel ponit castodes ad capiendum eum: si de domo creat: vel ei equi- tanti capit habenas equi: vel rumpit cingulū selle: R. fm Rai. ⁊ alios cōmuniter: omnes tales sunt excoīcati: nec refert vtrum iniiciat quis manus in eum: aut in rem sibi coherentē aut rē d̄ manu eius rapiat: aut vestes: quibus indutus ē scindat. Sec⁹ t̄n si solo metu cogit vt se redimat: vel aliquid det. Nāz talis neqz in personam: neqz in res sibi coherenties mit- tit manum.

Quid si quis arestat clericum p̄portantem 17 res: quas ei furatus fuerat: ⁊ per violentiam aufert ei: R. fm. v̄y. nō credo q̄ incidat in ca- nonem: si res ei aufert: dum est in asportando anteqz asportans se recipiat ad locum determi- natum. Secus si ex intervallo: q̄ non licz sibi ius dicere.

Quid si quis iratus vadat contra clericum 18 leuato pugno ense vel asta quali percussurus: R. secundum Rai. non incidit: quia manus non iniicit.

19 **Q**uid de illo qui psequit clericū fugiētes vt pcutiat: r cleric⁹ sine pcutione cadit r ledi tur: R. fm. v̄y. nō credo q; incidat. Secus si ipse fugiēs r quasi coactus pcutat se i aquā vel in aliud piculū se igerit vt euadat: q; tunc persequēs incidit in canonem.

20 **F**ugies inimicos: vt facili⁹ euaderet: ciji ens clericū de equo r ipm ascendens vt fugiat excōicatus ē fm quosdā. nā h ē iniectio vio/ lenta: nec iur sit: ergo insurgūt verba cāonis r mens. Nec ob. q; licitū sit se defendere. hoc verū ē sine lesiōe tertij. hanc opi. tenet Bar. bñ. r Lan. Sed p̄. de. in li. de celsuris ecclesia sticis r p̄m: r iter ceteras rōnes hāc indu cit: que notāda ē etiā i alijs casibus. Dicit eiz non credo aliqñ sapiētem diciturū talē pecca re mortaliter: ergo necesse habebit dicere illū non cē excōicatum. Nā cū excōicatio sit eter/ ne mortis dānatio. r. q. iij. nemo. non isigi/ tur nisi pio mortali.

21 **Q**uid si quis accipies clericū per capillos r huiusmodi dicat: nisi esses clericus pcuterē te: R. fm. v̄y. Si aimo iniuriādi fratus hoc faciat: credo q; icidat: aliter non.

22 **Q**uid si quis furto accipit conigiā clerico qua accitus erat: vel vestē qua erat indutus? Im. dicit r Post. q; eo dormiēte: talis aufe rens nō ē excōicatus q; nulla ifertur violētia psonē que nō sentit. Lōtrariū tamē crederet q; sit de mēte cāonis: q; qualitercūq; quis tā gat psonā cl'ici iniuriōse: q; icidat i cāonē. vt nōr Archi. i. c. figs. xvij. q. iij. r Jo. de lig.

23 **Q**uid si verberet cōuersus vel nouicius? Vide. s. Absolutio. ij. pio r̄iso. r. s. j.

24 **Q**uid si quis credēs verberare cl'icū verbe/ rat laicū: R. fm Rai. nō ē excōicatus. hoc di eo pp̄ sram cāonis: que erigit actū: cū dicit si/ gs iniecerit manus violētes in clericū.

25 **Q**uid de illo qui verberat cl'icū credēs cē laicū: R. fm Post. Si talis errauit in psona: vt q; volēs pcutere. T. laicū: pcutit. S. cleri cus: q; vtrūq; cognoscat: tutior ē snia q; inci dit. Nam in clericū manus violētas iniecit. Si vero errauit i qualitate: q; disto q; ē cleri/ cus: putabat q; cēt laicus: q; videbat cū i bitu laicali r nō gerētē se p clericū: nō icidit. cē eo. si vero. Sec⁹ at si vidit cū in bitu cl'icali r p cl'ico reputabat: q; tunc icidit i canonē.

26 **Q**uid si aliqñ clericum paratū facere ali/ quod flagitiū: tenco violenter zelo dei ne il/

lud faciat: R. fm. v̄y. si talē tenco modico tē/ pore inuitū: r etiam remitētē: citra iniuriam tamē percussiois nō credo me icidere in ca/ nonem. cōcor. Imno. r Post. Idē dicendus est fm Imno. si superueniētibus inimicis cle/ ricus tenetur ne icideret i manus eorū: q; tali iniuria nō irrogatur.

Quid de illo qui mādāt in clericū manus r inijci: R. fm Rai. si sequatur effectus: tā mā/ dans: q; is cui mandatur incidit in canonē: extra eo. mulieres.

Quid si mādator misit ad reuocādum mā/ datum: Tunc distiuguedus: q; si mādatorius anteq; reuocatio puenisset ad eū iaz verbera/ uerat: vterq; ē excōicatus. Sed glo. Rai. di cit r rariū: si mādator ē sufficienter penituit r ē in caritate. Nullū eim existētē in carita/ te: ius ligare intēdit vinculo excōicationis. Dicitū tamē Rai. cōiter tenetur ab alijs. Qd potest itelligi quo ad forā p̄tēnosum. Secus quo ad deum. Si vero reuocatio prius pue/ nit: non ē excōicatus mādator. Eadē qō r so/ lutio pōt fieri de eo qui p̄suluit clericū verbe/ rari: si eius consilio fiat.

Quid si mādans clericū verberari priusq; r verberetur decedat: R. fm Post. si notoriū sit: r talis in sine nō fuit absolutus: vel signa penitētie nō apparuerit: hēri debet pio excōi/ cato: nec d; sepeliri in cimiterio.

Quid si nō mādauit: s; qd factū ē ratū ba/ buit: R. si iniecta ē manus in clericū noie tuo/ licet sine mādator: r tu hoc ratū habueris: ex/ cōicationē icurris. Si vero nō fuit facta noie tuo: peccas bēndo ratū: s; nō icurris excōica/ tionē. extra eo. cu; quis. li. vj.

Quid de illo qui dicit suis: q; vellet vindi/ cari de tali clerico: r sic illi verberat cum: R. fm. v̄y. si ea dixit aimo p̄uocādū eos: r ipi ob hoc moti fecerūt ēt nō noie dicētis: ipse di/ cēs nihilominus icidit i canonē.

Excōicatio. iij. De ex/ cōicatio ne falsariorum. vide supra. Absolu/ tio. i. s. xvij.

Quid si quis falsis vtitur lris ignorāter: R. fm Post. nō excusatur: q; per alios iuestigia re debuit. Si tñ falsitas erat ita latēs: q; non bene p̄cipi poterat: r ipse adhibuit diligētiam quā potuit: nec p̄cepit: excusatus ē. Alioquin nō. extra de homi. ioānes. r. c. vltimo.

Excoicatio. iiii. De excoicatio-
tione in cœdiciariis. vide. s. Abso-
lutio. i. s. ix. r. j. In cœdiciariis.

Excoicatio. v. De statu
entib⁹ s̄
libertatem ecclesie. vide. s. Excoica-
tōe. xviii. per totum.

Excoicatio. vi. De par-
ticipatō
ne cum excoicato. vbi sciendum q̄ ē
quedā participatio illicita: que quidē p̄tigere
pōt quadrupl̄ r. Pr̄mo qñ quis p̄cipat cum
excoicato in eodē crimie: pp̄ qd̄ excoicatus ē
s̄ b̄ dādo ei p̄silii: auxiliū: vel fauorē. De hoc
vide. s. Excoicatōe. xvij. p̄ totum. Secōdo qñ
p̄cipat quidē in crimie mortali: sed nō in illo
p̄pter qd̄ excoicatus ē. Et talis mortāl̄ pec-
cat: licet nō incurrat eādē sententiā: sed in-
currit minorē excoicatōes. Tertio quādo par-
ticipat ei in diuinis. s. recipiēdo eū ad diuina of-
ficia: seu eccl̄astica sacra: vel ad eccl̄asticas
sepulturā. Et talis quidē h̄ nō fit irregularis
vt c̄ eo. is. cut. li. vi. peccat tamē mortaliter:
et est valde propinquus irregularitati. Nam
ē ei interdicitus ingressus eccl̄ie donec de trans-
gressione huiusmodi ad arbitrium eius: cui⁹
sententiā p̄tempfit: sanificerit competentē:
extra de p̄ui. c. ep̄oz. li. vi. Et ibi sentit Ar-
chi. vt ponit Jo. an. in nouella. q̄ illud ca-
pitulū videtur solum habere locum in cele-
brantibus excoicatis ab hoie r̄ nō a iure
p̄pter verba ibi posita ad arbitriū eius r̄ c̄:
Jo. an. r̄ Jo. de san. tenent contrariū per
ver. a iure ibi positi. Sed Be. i. d. c. ep̄oz.
dicit q̄ volēs tenere opinionē Arch. r̄ideret
q̄ illud ver. a iure refertur tātū ad sententiā
interdicti: qd̄ p̄: q̄ postea sequitur dictio autē
que ē aduersatiua: r̄ sic videt q̄ secus fit i sen-
tētia hominis. tñ ipse Be. creditur. habere lo-
cum etiā in snia iur̄: q̄ si intelligeret de sententiā
hominis tātū: sequeret q̄ istam penā nō icur-
reret veniēs cōtra sniam iur̄: qd̄ hoc ē falsū:
vnde intellige ter. q̄ iste stet arbitrio illius cui⁹
sententiā contēnit: q̄ si ē hominis intelligat̄ illo.
si ē iur̄: intelligatur de iure condēte. h̄ Be. Et
si postq̄ ē sic interdicitus igerit se diuinis: in
suo officio agens sicut p̄ius: irregularis effi-
citur: q̄ si talis participatio i diuinis fit p̄ me-
tum: vt q̄ tiranus cogit metu mortis sacer-

dotem sibi celebrare: beatus est sacerdos s̄m
Posti. si se ad martyriū prepararet. Actus
eīm r̄ si culpam attenuet: simpliciter nō excu-
sat. r̄ r̄. q. v. ita ne. Tamē s̄m. v̄. r̄ Aug.
bene excusat metus ille qui caderet in p̄stante
virum. Et p̄out h̄etur i s̄m. p̄se. li. iij. secun-
da opio videt humanior r̄ v̄rior: cum cāus
necessitatis excuset i talibus: r̄ etiā cāus vtili-
tatis qd̄ minus ē: h̄c ibi. Pr̄mū tamē dicitū
pōt itelligi quādo quis ex metu paratus est
cōsentire etiā peccato: tunc eīm non est excu-
sabilis. d. c. ita ne. Sic ergo p̄lunde q̄ si quis
ex metu qui caderet in cōstantē virum q̄ p̄-
cipat ēt in diuinis non peccat: nec mino: ē excoi-
cacionē incurrit: nisi participet in crimie: nisi
causa excoicatis est p̄o fide defensanda. Et
ratio ē q̄ ex quo qd̄ nō tenetur obedire p̄la-
to p̄cipiēt q̄ se exponat morti: vt cruciatui
r̄ huiusmodi: nisi p̄o fide r̄ cōi salute: quādo
al̄s non pōt d̄cfari. Sic nullus tenet vitare
excoicatos quādo id facere non pōt sine tali
p̄iculo: q̄ p̄ceptū de excoicatis vitādis cum
fit iur̄ positū: non pōt ad hoc aliquē obliga-
re. Si autē metus nō fit talis: sic participas
ex tali metu nō euitat minorē excoicacionē. Et
s̄m hoc itelligē. c. sacris. qd̄ me. cā. dum dicit
q̄ p̄o nullo metu d̄ quis peccatū mortale in-
currere: q̄ p̄supponit talē facere cōtra p̄-
ceptū qd̄ seruare tenetur: vel loquitur d̄ par-
ticipātib⁹ in crimie. Quarto qñ participat
nō in crimie: sed in loquēdo: vel secū orādo:
vel comedēdo r̄ huiusmodi. Et d̄ tal̄ p̄ci-
pāte dicit L̄bo. i. iij. q̄ quidā dicit q̄ peccat
mortal̄ r̄: r̄ subdit q̄ hoc videt valde graue:
q̄ homo p̄ vno verbo leui quo excoicato lo-
quitur: peccat mortal̄. Et idē t̄ p̄ano. in
d. c. sacris. dices q̄ ē cōis opio doc. q̄ p̄mu-
nicās excoicato nō peccat mortal̄ s̄ venia-
liter: nisi i ḡnqz casibus. Pr̄mo qñ cōicat i cō-
tēptū clauū. Secōdo qñ fit i p̄tēptū suspiciōis:
sen p̄ p̄ceptū s̄m. Tertio qñ cōicat i diuinis.
Quarto qñ cōicat i crimie. Quinto si erat ex-
coicat⁹ cū sibi p̄cipātib⁹. al̄s est nimis du-
rū: q̄ q̄ regul̄ icurreret mortale: salutando
excoicātū: vel eū nō euitādo i mēsa. Post. tñ
extra eo. qd̄ i dubijs. r̄ Jo. r̄ Archi. r̄. q. iij.
rogo. dicit q̄ si q̄s p̄cipat cū excoicato p̄tra
p̄hibitōz cōis: peccat venial̄: nisi forte ni-
mis frequēter hoc faciat i p̄tēptum canonis:
reputādo excoicacionē truffaz. Si at p̄cipat

pra prohibitionē hoīs: mortal' peccat. Et h
ē qd dicitur puenit q' minis agitur cū lege qz
cū mistro legis. l. celsus. ff. de arbi.

1 **S**ed nunquid delegatus potest excoicare
illos qui in locutione z huiusmodi picipant
excoicatis ab eo: s. pōr. Et sic excoimunicati
debēt petere absolutionē ab eo vel a delegā
te. vt pputa a papa. extra de off. dele. pterea. z
c. significasti. z. c. prudētiam. Hoc tamē itel
ligēdum ē q' ipi participātes nō possūt excoi
cari nisi cū illa solēntate de qua dictum ē. s.
Excoicatio. s. s. qui icipit. In quibus casibus
ver. quart' cāus. Et ē sciēdum q' excoicatio
non trāsīt in tertiā personā.

2 **S**unt z alij cāus in qbus quis licite parti
cipat excoicatio. Prio quidez qn loquitur ei in
his que pertinet ad absolutionē vt salutē ani
me: licet alia verba icidenter iterponat vt ma
gis proficiat. Itē. D. r. q. iij. qm multos.
subtrahit a miori excoicacione plures coican
tes. v3 vros: filios: seruos: ancillas: seu mā
cipia: rusticos z seruiētes: z oēs alios. s. eius
familiares z subiectos: qui nō adeo curiales
sunt: vt eoz cōsilio scelera perpetrēt: z oēs
qui ignorāter coicāt excoicatis: siue illos qui
coicant cum illis qui excoicatis cōmunicant:
Quicūqz aut orator. i. cā oratōis vadēs: aut
pgrinus: aut viator: in terrā excoicatorū de
uenit: vbi nō possūt emere vel nō hnt vnde
emāt: dat licētiam ab excoicatis recipiēdi. Et
nota q' circa pdictas psonas distinguēdum ē
iter illos qui ante erāt obnoxij siue obligati ex
coicatis: vt vroz: filij: serui: z isti tenētur eis si
cut prio tenebātur. Qui vero nō erāt eis ob
noxij: nec etiā nunc sūt: possūt cū eis coicare:
pout z qn necesse fuerit. extra eo. iter alia. Et
de hac materia notātur versus. Vtile: lxx: hu
mille: res ignorata: necesse. Hec anathema q
dem faciūt ne possit obesse. Vtile. i. ppter ex
coicati vtilitatē: vel ēt picipātis. vt. j. dicef.
Lxx. l. m'ionij excusat. Humile. l. serui z filij
excusant. Res ignorata. l. qn nesciūt euz ex
coicatum. Necesse. i. pp necessitatē cōmuni
cās excusat. de quo. j. Vtilitas ergo excusat a
picipatōne excoicatoz: z hoc pōt ēē dupl'r.
Nam pōt ēē vtilitas excoimunicati: vt qn qs
loquitur ei de his que pertinet ad eius salutē.
vnde z excusantur hī qui causa predicationis
z confessōis habitāt inter illos: a quibus eti
ā licite petūt z recipiūt elemosinas. extra eo.

cum volūtate. s. predicatoris. Et fm Dir. si
alia verba i predicatorē vel pfectione imiscāt:
vt apud ipsos magis pficiāt: excusant: ergo
si alia intēdōe hoc faciāt: excoicacionis mins
ris vinculo astrigunt. Itē pōt ēē vtilitas ex
parte picipātis: vt euz petat ab excoicato qd
ei d3. vt in. c. si vere. extra eo. vñ z si nolit sol
uere: pōt in iudicio pueniri: al s. er delicto suo
cōmōdum reportare. extra de iudi. intellecti
mus. Possēt etiā loqui licite de salute anime
sue. pprie si necessitas ē: z non possēt habere
recursum ad aliū qui cōsulat ei fm. vñ. Et fm
cundē. vñ. necessitate iminētē possunt petere
ab excoicato psum ēt sup tēporalib'. Quā
ta aut necessitate vel vtilitate hoc liceat agē
arbitrio boni viri relictur.

3 **V**roz: excusatur a participatōe cum viro
s3 quādo de m'imonio per ecclesiā approba
to cōstat. d. c. qm.

4 **S**3 nūquid cōuerso excuset vir participā
do vroz: Sic fm Dir. q' si mulier fuit excoi
cata ppter m'ioniu: qd dicit illicite pra
ctū: tūc nō pōt picipare. Si vero alia de cā
sit excoicata: distingue. Nam aut vir picipat
vroz quo ad obitū carnale reddendū: q' quā
tum ad hoc vir z vroz nō ad ipsa iudican
tur. extra de d'noz. gaudemus. z tunc excusa
tur. Aut picipat vroz i. p'fione victus z
seruitio humano: z tūc nō excusat vir: q' v
ris femias subditas z pene famulas lxx cē vo
lunt. xxxij. q. v. hec imago. z. c. se. iō iputatur
marito: cū possit cogere vroz ad satisfaciēdū
z ad petēdū absolutionē. Idē Jo. xxvij. q. j.
de filia. z Jo. mo. c. eo. statum. li. vj.

5 **S**ed qd si vir vocet excoicatus ad mēsz:
nūquid vroz possit ad ipsaz mēsz comedere:
s. fm. vñ. q' nō: tñ poterit comedere ad aliā
mēsz in eadem domo ita r'note q' merito
possit dici q' nō comederūt simul.

6 **V**trū filij excusentur a participatōe pris:
s. fm. vñ. s. filij qui sūt i patria potestate vel
etiam emācipati: qui sunt cōmensales patri:
z ab eo habēt necessaria: excusant. Alij vero
non. Itē vt supra dicitur ē excusant serui: ancil
le: rustici: seruiētes z alij subiecti: qui nō adeo
curiales sūt zc. Nam tales persone si añ sen
tentia astricēt erant ad familiare obsequium:
z sic etiā nunc tenētur z cōmunicare possūt.
extra eo. inter alia. Qd itelligitur fm. vñ. qn
ipsi ante excoicacionē dñi: dño obligauerunt

se feruire: & seruiniū itrauerūt. Si autem post eius excōicationē intrauerunt distingue: q; si ignorauerūt & postea sciūt: non tenētur disce dere cū dāno suo. Si vero sciuerūt a p̄ncipiō: tenētur discedere: nisi necessitas eos cōpulsisset q; fierēt de eius familia. Et qd dicitur de rusticis: intellige de his qui colunt terras dñorum suorum. Et hinc eadem. v̄y. extenditur etiā ad illos: qui dicūtur medicarij: & ppter culturā recipiunt certam portionē fructuum. Nam & possūt cōicare quātum o; ppter culturā & huiusmodi. Idem intelligēdum ē fm̄ Host. de nutricibus & silibus: que si a dño recederēt: nō hērent vñ uiuerēt. ar. cr. e. si vere. vbi excusant ēt q; cū excōicatis nautis pueniūt trāsfretando p̄ra sarracenos.

7 Sed nūquid patres & dñi excusent si parti cipāt cum filiis suis excōicatis: R. fm̄ Kai. q; nō excusant: q; tenētur conigere suos minores: ne icidant in eām excōicatiois. Tñ fm̄ Tho. ad minus debēt eis cōicare i his i quibus obligati sunt: q; sicut inferiorēs obligātur ad obsequiū superiorū: ita & superiores ad p̄uidētiā inferiorū: & eodē modo videtur dicendum de seruis excōmunicatis: qui domi no subsūt: seruis & mercenarijs nō possūt cōmunicare fm̄ Host. nisi sine magno incōmodo eos vitare nō possint. Et idē de socijs habitibus aliquid cōmune. vt in. d. c. si vere. vbi P̄danor. dicit q; aut societas fuerit cōtracta an excōicationē aut post. P̄dō cāu licite possuz vt societate: vt ibi. Scđo cāu: aut ego contrari societate: aut successi in ius alterius. P̄dō cāu nō debeo vt illa societate: q; de liqui p̄bendo secū. Scđo cāu sic: q; ego non suz in culpa: & societas habuit originē an excōicationē: h; ego successerij in ius alterius tēpore excōicatiois. Et intellige p̄dicta: qñ dānū mibi p̄tingeret et abstincētia societatis. Scđo si dānū p̄tingeret excōicatio: q; non teneo sibi cōicare in fauorem sui. Vide ēt Inno. & Hosti. i. c. nup. e. n. q; dicit q; in eadē camera possuz excōicatio cōicare: si ibi suz p̄ factis meis. Mō cū tūc dico: cōicare sibi: h; pon? vt iure meo: a quo sine dāno reslitre nō possum. debeo tñ vitare cōionez oīno volūtariā: vt iacere secū in lecto: vel p̄radere in eadē mēsa. Nec obstat aliqua iura que vidētur p̄ria in hoc: q; illa procedūt ex supabundante iusticia: & ita loquitur ter. i. c. ois q. xiiii. q. i. vbi

quidā sanctus fugit de balneo pp̄ superueniētiā cuiusdā excōicati: sed ius meū dimittere non tenco. P̄dossuz ergo vt iure meo: p̄ntia excōicati non obstante.

8 Nūquid armiger v̄l seruiēs militi p̄t cōicare cū illis excōicatis: cū q̄bns dñs suus cōicatus: R. fm̄. v̄y. nō p̄t: h; excusatur cōicando dño suo excōicatio. vt dictum ē.

9 Nūquid vasalli p̄nt cōicare dñis suis excōicatis: R. fm̄. Kai. i. iij. di. xviii. q; nō. Nā excōicatio publica quādū illa ē inodatus p̄nceps: absoluit milites suos a iuramento fidelitatis quo tenebātur ei. i. effectū illius obligatio nis suspēdit. Et hoc p̄stitutū ē in detestatōz criminis: & vt magis p̄cipies timentant p̄tinere ecclesiastica p̄cepta. rv. q. vi. nos factozuz: &. c. se. Si tñ dubiū ē: vtrū p̄iceps sit excōicatus: vel nō: obedire tenēt: q; i dubijs supioribus obediēdus ē. xviii. q. i. qd culpatur.

10 An possit aliquid uendi seruieti excōicatio vel ab eo emi: R. fm̄. v̄y. si emat uel vendat noie excōicati: nō ē p̄bēdum cuz eo: sicut nec cum excōicatio. Secus si nomie suo aliqd tale faciat: dū tñ non in fraudē.

11 P̄dossuz q; alijs videat aliquē afferentem venalia de mercato publice excōicatio: nūquid tenebit illū vitare: R. fm̄. v̄y. ppter hoc solū q; videaz eos afferētes taliāno teneo: eos vitare: nisi al r̄ inotefcat mibi q; ibi ea emirint. De rebus autē ibi emptis qlibet p̄t comedere & vtrū: si non fuit i culpa emendi.

12 Quid si p̄sbyter locum opas suas alicui dño: & dñs excōicatus ē: R. fm̄ Host. Si tēpore locatiois excōicatus erat: nō valuit locatio. Si vero postea fuit excōicatus caueat ne ei seruiat in diuis. De cōtractu autē inito cū excōicatio: an valeat: vide. s. Excōmunicatio. i. cōmunicat.

13 Vtrū excōicatus peccet si igerat se cōioni alioz: R. fm̄ Kai. sic. de de. cr. c. illud. Excōicatus ēt alios excōicatos vitare o;.

14 Vtrū si excōicatus itrat ecclesiā alij exire teneatur: R. fm̄ Kai. Si manifestū ē eum esse excōicatum: alij exire tenētur: vel procurare q; ille exeat. tñ. q. iii. sicut ap̄li. Si vero ē occultū tūc q; sciūt exibat secrete & caute: ita q; non sequal manifestatio: si possūt al r̄ exibat. extra co. cuz nō ab hoie. De culte nāq; excōicatus occulte o; moneri vt exeat. S; si nō vult exire tunc fiat qd dictum ē. Si autē excōmuni-

eatus est in ecclesia: nō cā orandi: sed pro alio negotio: nō video quare in eadem eccl'a orare non possim fm Inno. c. eo. c. nuper. lz alij contra: quibus magis consentit Ho.

- 15 **Q**uid si qñ excommunicatus intrat ecclesiaz sacerdos iam incepit missam: R. fm Rai. Si est occultum: nō debz dimittere officium. vij. q. i. nihil. Si vero est manifestum: moncat eū in publico vt exeat. Et si quisquid non vult erire et sacerdos nōdū icohauit canonē: dz dimitte ar. rtiij. q. i. ois quis. Si vero priusqz ille intraret: vel postqz sacerdos eū vidit: iam canonem icohauit: dz sacerdos procedere in offō simul cum eo qui assistit ei. l. ad missam seruit. ita tamen: qz finito canonē: et sumpto sacramēto: anteqz dicatur postcoio: moncat illum vt exeat. de consecra. titlun. ij. reletum. L. cono. Hostien. et Soffr. qz si nō vult erire: potest cum sacerdos eijcere: etiā si clericus sit. Et si nō pōt eijci: i sacrificiā redētē dicat postcoionē: et ofones que restabant.

- 16 **Q**uiz aliqui possint esse i iudicio coraz iudicibus excommunicatis: R. fm. vj. Si sunt de iurisdicōe illoruz et vocati ab eis stant iura: vi dicitur esse casus necessitatis. Simili et si coraz eis pueniunt iniuriatores suos. nam hoc casu non solum est necessitatis: sed et tali cōicant in his que pntent ad salutem aie sue. i. reddere vnicuiqz ius suum: alr apiretur via libertatis raptoribus. Si autēz in alijs casibus qz cōicet huiusmodi iudicibus: puta: comedēdo vl similibus non excusatur: qz non sunt de personis exceptis fm eundem. vj.

- 17 **Q**uiz clerici possint cōicare epō suo publice excommunicato: R. fz Ho. non. xciiij. di. mirat. et d. ex. p. c. si. nisi forte essent eius scrutatio spū tati: qz tūc eodem mō pnt sicut alij scruiētes.

- 18 **S**ed qd de monachis: an teneantur cōicare abbati publice excommunicato: R. fm. vj. credo qz possint ei cōicare: qz quasi de familia sunt. Sed Rl. vbi. s. expresse t. qz nō. allegat. c. sacerdotēs. ij. q. vj. iuncta gl. qz talis abbas nō potest precipere. Precipere enim inferioribus est actus legitimus. Excommunicatus autē maiori ex cōicatione ē ab omnibus actibus litis suspensus: tum etiam quia monachi non tenentur ei cōmunicare. Obdiere autē ē cōicare illi: cuius pceptis obeditur.

- 19 **Q**uid si ille qui clericum verberauit iā compositus cum eo: vel ēt vadit pro absolutione:

vel si nōdū ē denunciatus: R. fz Rai. In oibus predictis casibus cum vitare tenet quilibet: cū nōdum sit absolutus. c. eo. cū de desider. r. c. a. nobis. cl. ij. r. c. cū nō ab hoie. Eūti tū ad curiā p absolutionē vedit pōt et recipi p. et cōicari in his que ad viam pntent.

Quid si excommunicatus iaz iurauit stare mandato epī: et epō cōicari ei: nunquid p hoc epō intelligit ex absolue: R. fm Rai. nō: imo incidit in minozē epō: et alij cōicantes.

Quiz sit orandus p excommunicatis: R. qz p ex cōicato orari pōt in priuato: sed nō publice in ter orationes que sunt p mēbris eccl'e: et suffragia eccl'e que pro tota eccl'a sunt ex cōicato non pnt. Et addit Ho. qz p ex cōicato nō est orandū spāliter: intelligit publice. Nam p hereticis in genere in parascue orat eccl'a.

Quid si teneo iuramento aliquid soluē in certo termino: et ille interim excommunicatur: nūqd die termini adueniente teneo soluē excommunicato: R. fm Rai. non debeo soluere. rv. q. vj. nos sanctoz. Sz debeo deponere in eccl' sacra. Et sic vtiliter agetur eius negociū: vt per hoc ctus veniat ad satisfactionem. Sed Inno. dicit qz si quis cum iuramento promisit aliquid dare ex cōicato p solum: qz det. Nā r scriuens tenet ei seruire: vt pmisit. r. q. ij. qm. multos. Sz panoz. i. c. iter alia. c. eo. t. primam opinionem p ter. illum: p locum a spālī. Nā si spālē est in filiis r mercenariis r sitibus de quibus in. d. c. qm. ergo in alijs pñū erit qstūcūqz duret obligatio: qz nō teneo cōicare ex cōicato: nec debeo icurrē piculū aie et factio suo. Et gl. in. c. iuratos. rv. q. vj. idem tenet. et qz debz fieri de positio in eccl' sacra.

Quid si quis recipit mutuū ab excommunicato nunquid tenebitur reddere i termino: durante ad huc ex cōicatione: vel si pducit aliquid ab eo p pretio reddendo tpe ex cōicationis r huiusmodi: R. fm Ho. qz pbit euz ex cōicato: obligatur ei quo ad nācem obligatōz: et quasi solutum sit: non pōt repeti: fz nō quo ad cuiuslibet obligationē et qua actio nascit: et pōt peti: Et iō non dz ei reddere: nisi post absolutionem. Sic tamē casus spēdet ab immediate pcedēti.

Quiz excommunicatis possit aliquid dari: R. fm vj. pōt causa humanitatis r in iustitiatōz. l. qñ indigeret: nec expectāda est vltima necessitas. Et ēt si excommunicatus petit hospitium: nō tenetur qs expectare: donec ab alijs omnib' sit

repulsus. Et hoc itelligo solum quo ad neces-
saria uter: ut alimenta: uestes: et hospitium.
Secus si petat alia utensilia: ut securim: fossori-
um: et huiusmodi. Tamen tñ post idigē secu-
ri et huiusmodi: q̄ possent ei dari: q̄ arbitrio
boni viri limitandum est. Tho. etiam dicit q̄
in illo casu in quo homo ex precepto caritatis
cōmunicare tenetur: p̄munio si p̄hibetur.

25 **Q**uid de illo q̄ amico suo excoicato venie-
ti comedere ad domū suā: dimittit ei domū et
claves: vel p̄mittit eū comedere separatim: nūq̄
itelligitur p̄cipare excoicato? R. fm. v̄y. Si
hoc faciat in fraudē: ut sic eū nō offendat: sed
satis recipere acquirat: incurrit minorē excoi-
cationē. Si aut faciat: q̄ timet ne forte ille mi
ise rat: nō incurrit. Si uero facit: q̄ putat eū idi-
gere hospitio: ut alimētis: p̄t eū cā humani-
tatis recipere facta de hoc potest dē: ne uel rec-
ptus credat hoc fieri p̄pter aliud: et alij qui
hoc uiderēt scādalizaretur.

26 **S**ed nūquid ab uore uel familia excoicati
p̄t aliq̄ accipere? R. fm. v̄y. de bonis: p̄p̄is
uoris uel familiaris: si noie suo dderit: recipere
possum? nō at d̄ bonis cōib? aut d̄ his que
dātur noie mariti: aut d̄m et suo filij: nisi forte a
marito p̄cessū cēt uorū: q̄ suo p̄p̄o noie pos-
set dari: nisi hoc fieret in fraudē canonis.

27 **Q**uid si hospitat? sūz i aliq̄ domo ad mē-
saz: et supueniat: et igerat se excoicatus: nūq̄
teneo: surgere? R. fm. v̄y. si ē publicē excoi-
catus: surgere teneo: nō obstante quocunq̄
scādalo. Si uero ē occultus et nō possuz sine
eius nota: teneo: nō surgere.

28 **S**i supueniat publicē excoicato teneo
ar exire de domo? R. fm. v̄y. nō. imo et licet
sciā aliq̄ publicē excoicatum receptuz et in
aliqua domo: possuz ibi hospitari: si tāte ca-
pacitatis sit: q̄ possuz eius cōmunionē uita-
re. De hoc uide. d. i. hoc. c. Ad si uenit iuita-
tus ad aliquod festū uel cōmuniū: et iueniā ibi
aliquē excoicatum publicē teneo: recedere:
nec debeo ibi epulari: h̄ sedeat ad aliā mēfaz:
q̄ oēs tal' ueniētes ad festum uel p̄uiniū: fil-
i iuicē cōicare dicēdi sunt.

29 **Q**uid possū recipere ifas excoicati: uel ei
mittere: seu nuncios uel encenias? R. fm. v̄y.
nullū eoz h̄: nisi i cā i quo h̄ ei loquū. Lā tñ
scribitur nō ē salutā dūs: h̄ loco salutatiois so-
let dici. Sp̄m p̄siliij famous: unde et q̄ uerbo
salutatur ab excoicato: nō d̄ eum resalutare:

h̄ p̄t dicere. Deus emēdet uos et huiusmo-
di. Qui at mun? ab eo recipit quāuis nō li-
ceat: tñ nō tenet reddere: h̄ iducē dūs ē: q̄ uel
i p̄tos usus p̄uertat: uel et bifaceret: si ad ru-
borē iducē d̄i: excoicato remitteret.

Quid si aliq̄ assurgat: uel reuertā ethi 30
beat excoicato: aut icinet et salutā se: aut mo-
neat labia quasi resā: ut as cum: tñ nihil dicat?
R. v̄y. dicit q̄ non incurrit excoicationē. Sed
Dir. li. iij. dicit q̄ homo loquitur nō solum
uerbo: h̄ et nutu et signis: et sic predicta non
uidētur licere: excepto ultimo.

Quid si familiaritas aut pudor excuset parti 31
cipātes excoicatos? R. fm. v̄y. Si ē familiari-
tas que exp̄mitur in. d. c. qm. excusat parti-
cipantes: alij non.

Quid si ignorātia excuset? R. h̄ doc. q̄ igno- 32
rātia p̄babilis facti excuset: extra d̄ de. et. mi.
apostolice. sed ignorātia iur nō: nisi illos: qui
bus h̄ ius ignorare: ut p̄ueros nō dūz doli ca-
pātes: et huiusmodi.

Quid si sciā aliq̄ habuit eē excoicatum: 33
sed actu nō aduerto et excoico ei: R. fm. v̄y. si
hoc facio subito: et nō aduerto: nō pecco: nec
in excoicationē incidō.

Quid si vitādi sit illi d̄ quo excoicatio ē du 34
bitat? R. fm. Tho. i quoz: onbitatio de excoi-
catis aliquoz: aut peccat sniam iudiciū: aut se-
quit. Si peccat: p̄ta q̄ nō dūm ē declaratiū p̄
iudicū p̄sensuz: nō sunt vitādi: quousq̄ certō
iudicio terminet. S; si post p̄cedit iudicū de
terminationē adduc ābignū sit: magis ē itā-
dū sine iudiciū: et illi vitādi sunt.

Quid si audiat ab aliquo dicēte d̄ se ipso q̄ 35
sit excoicato: nūq̄ teneo eū vitare? R. h̄. v̄y.
si audiat ab eo. i p̄sensioe facialis: si teneo: vitā-
re: q̄ nescio scēbō h̄ sicut dē. Si at cē p̄ses-
sionē ga se dicit excoicato h̄ oēs: eū vitare te-
neo: solū occulto: nisi cēt excoicato: publicē.

Quid si audiat ab ep̄o seu ei? parochiali sa 36
credore: p̄ talis sit excoicatus? R. fm. v̄y. si
aligs predictoz dicat mihi denūciando sentē-
tiā: et talis ē casus de quo fieri solet excoi-
catis: debeo ei credere et illum vitare. Secus si
dicat mihi cōmuni locutionē: q̄ nō teneo: et re-
dere: nec cum vitare.

Quid si prelat? uel sacerdos parochialis di 37
cat mihi q̄ uidit parochianū suū aliquid facie-
tem: p̄ q̄ ididit in excoicationē: nō aut ē pu-
blicū: nūquid teneo eū vitare? R. h̄. v̄y. siuc

credā: siuc nō: nō teneor eū vitare: nec i publi
co nec i occulto: q̄zū ad vitādū piculū mioris
excōicatiois. Et ml̄to min⁹ si dicat mibi ali⁹.
Tū si ereda nō debeo me igerere cōioni illi⁹
si possuz sine scādalo. Et hoc ne dem illi māz
peccandi: dum mibi se cōicat.

38 **Q**uod si ē publica fama: vel audio a fide
dignis aliquēz eē publice excōicatum: s̄. fm
Rai. Si publica fama ē q̄ ipse sit excōicat⁹
publice: vel q̄ notorie fecit aliqd pp̄ qd̄ icidit
i maiorē excōicationē: teneor eū vitare. Sū r
si audio a fidedignis q̄ eū audierūt denūciari
vel q̄ viderunt eū notorie fecisse aliqd et quo
icidit i excōicationē: teneor iquirere veritatē:
et iterz eū vitare: et in occulto et i publico: do
nec certificatus fuerz. Et nō p̄danor. i. c. illd̄
de cle. et. q̄ hñs noticiā sine excōicatiois et p
solā famā: d̄z abstinere a cōione fidelīū et sa
crozū: al̄s peccat: et icidit i irregularitatē ecle
brādo diuina. Et i hoc ē illece. valde nō bilis:
et quotidie p̄tigit q̄ epi excōicatur i curia: et
nō hñt noticiā excōicationis: nisi per solā sa
mā. Et ex hoc cōmītor vnus cāus in quo sa
ma facit plenā probationē. h̄ p̄danor.

39 **Q**uid si p̄fusus auditū aliquēz publicari et
postea inuenio eū Bononie: vbi de hoc nihil
scitur: s̄. fm. v̄y. dicūt quidā q̄ teneor eum
vitare vbiqz. p̄dōtū benignis dicit q̄ si fa
cile p̄bare possuz excōicationē vt q̄ b̄o te
stes vel istrumēta: teneor vitare: al̄s non: nisi
in illa dioecesi vbi ē facta publicatio. vide ta
mē singularē theoricā limitantē multū predi
cta: quā ponit Inno. in. c. inquisitōi. extra. e.
quā approbat p̄danor. i. c. ad nostrā. el. iij. d̄
iureiur. et in. c. cū nō ab hoie. extra. eo. q̄ si in
vna prouincia q̄s eēt excōicatus nōrie: et in alia
prouincia mibi soli pateret: q̄ debeo eū vitare
ibi et in publico: q̄ non pōt ille dici ab eccle
sia toleratus: qd̄ nota.

40 **Q**uid si audiui aliquēz excōmunicari: vel
eū vidi icidere in excōmunicationē: postea non
vidi nisi post annū: nūquid teneor eū vitare:
s̄. fm. v̄y. si homo ē talis qui credatur timo
rosus: et tūc seruatur excōmunicationē. et mo
do non seruatur: possuz eum credere absolutū:
ar. extra. de off. ordi. ex pte. Si vero nō ē ta
lis: debeo eū vitare. si occultū ē: occulte. si ma
nifestum: publice.

41 **Q**uid si sacerdos videat aliquem quando
missa d̄: audire eā scādo extra ecclesiā et no

lentē intrare: nūquid d̄z presumere eū excōi
catum et sic eū vitare: s̄. fm. v̄y. non ē causa
sufficiēs quare debeat talē reputare excōmū
nicatū vel interdicitū. Si tamē ē propius sa
cerdos: qui tenetur cognoscere vultū peccoris
sui: debet inquirere ab eo: et ei vt melius po
test consulere.

Quod liceat mibi hospitari in domo excō
municati ipso absēte: aut sumere inde neces
saria: aut vinum ad celebrandum missam: s̄.
secūdam glo. Rai. q̄ non licet: nisi recipiam
ab vxore vel dispensatore eius: secūdam q̄ di
ctum ē supra.

Quod liceat mibi hospitari: vel necessaria
recipere in domo excōmunicati: quā inuenio
sine custodia: s̄. fm. glo. Rai. si ex cōfiden
tia amicitie hoc facio: si licet: q̄ sic quodāms
do contraho eū eo: et obligo me ad antidota
et ei cōico. al̄s si credo ei displicere cū scierit
furtū aut aliud peccatū cōmitto: s̄ minorē ex
cōicationē non incurro.

Quid de illo qui solitus ē dare fratribus
certam sūmāz singulis septimanis. Et cū sci
ret q̄ in breui excōmunicaretur: rogauit vnū
de amicis q̄ dicitā sūmāz daret fratribus p̄
dictis vsqz dū reuocaretur mādatur: promit
tens se ei super hoc satisfaturū: nūquid fra
tres sciētēs hoc debeāt recipere illam sūmam
ab illo: s̄. fm. glo. Rai. si fratres hoc nō pro
curauerūt: nec peccabūt recipiēdo ab illo ami
co: dante nōmie suo: nec ille peccabit: qui ita
sic prouidit in futurū proprio motu et pia in
tentione sciēs q̄ fratres nō recipiant ab eo
tēpore excōmunicatiois. Si autē procurati
bus fratribus eēt hoc factū: illicitum eēt licet
ille amicus p̄prio noie daret: et fratres i hoc
cāu frādū sacerēt canonī qui p̄hibet cōmu
nicare eū excōicatis. Sed circa predicta facta
ē magna modificatio per quādas p̄stitutōes
factā constāte: et etiā in cōcilio basilienſi: an
tequā scissurā sacerēt: p̄not recitat Ar. flo.
in sum. in tractatu de cēsuriis: quā dicit habu
isse a fidedignis: et tenor talis ē. Insup ad cui
tanda scādala et multa picula: que p̄sciētis ti
moratiz p̄tingere p̄nt: teneor presentū mis
ericorditer indulgemus: q̄ nemo deinceps a cō
muntione alicuius: factōzū administratōe vel re
ceptōe: aut alijs quibuscūqz diuinis itus vel
extra: p̄tectu cuiuscūqz snie: aut cēsure ecclesi
ce a iure vel ab hoie generalr. pmulgate: te

noatur abstinere: vel aliquē vitare: aut iterdi-
ctum ecclesiasticū obseruare: nisi inia vel cēsu-
ra huiusmodi fuerit in vel p̄tra personā: colle-
gium: vel vniuersitatē: ecclesiā: cōmunitatē:
vel locum certū: vel certā a iudice publicatā
vel denūciatā specialiter et expresse: cōstitutio-
nibus apostolicis: et alijs in cōtrariū faciēti-
bus nō obstatibus quibuscūq;. Saluo siquē
pro sacrilega manu iniectione in clericū: sen-
tentia lata a cāone adeo notorie p̄siterit inci-
disse: q; factū non possit aliqua tergiversatiōe
eclari: nec aliquo suffragio excusari. Nā a cō-
muniōe illius: licet denūciatus nō fuerit: vo-
lumus abstinere: iuxta cāonicas sanctiōes. hec
in cōilio p̄stānēsi sub Martino. v. Et sic cō-
suetudine fideles n̄ tenēt tales vitare in diuis vel
et: nisi fuerit publicati scū dñiciari sp̄alr et ex-
p̄sse. Excepto cāu d̄ iniectōe manuū et p̄sonas
ecclesiasticas nōtie. Et exp̄dictis p̄z n̄sio ad. q;
quotidianā. Ecce papa dicit. Excoico vel in
terdicto. N. r. N. cu: fautorib⁹ et p̄cipātib⁹
sibi. Idic. N. r. N. sūt noiat⁹ excoicati v̄l i-
terdicti: et ideo sūt vitādi. fautores vero siue
p̄cipātes si sūt noiat⁹ excoicati vel iterdicti:
nisi tñ in genere: et iō nō tenēt quis eos vitare
quousq; per iudicē noiatim specificat⁹ et de-
nūciat⁹: facta sibi prius fide de p̄cipatōe:
siue fauore eor. b. A. steu. li. vij.

45 **Q**uerit R. i. i. iij. di. xvij. vtrū absolut⁹ ab
officiali epi excoico sit vere absolutus: q; aut
ep̄s instituit istuz officialē postq; taz erat
excoicatus: aut nō. Si p̄io mō absolutus ab
illo officiali: vere absolutus n̄ ē: q; ep̄s excoi-
catus maior excoicatione ab oi actu legitiō
ē suspēsus: et iō non potuit instituire officialē.
Si aut instituit eū anteq; eēt excoicatus: tunc
distingue. aut ceperat vti officio anteq; ep̄s
excoicaretur: aut nō. Si sic tūc planū ē q; ve-
re absolutus est: nisi sit aliud qd obstat. Si
nō: tunc v̄r dicit aliqui absolutus ab illo non
ē vere absolutus: q; ex quo nō cepit vti offi-
cio an ep̄i excoicatione: supueniēte ep̄i excoi-
catōe expirat iurisditio. Qd declarat p̄ hoc:
q; si ep̄s corporalr moreret: aut deponeretur
anq; officialis iciperet vti officio suo: iurisditio
ab ep̄o sibi p̄missa expiraret. extra de offi.
dele. licet in glo. A. h̄ i volūt isti dicere de ex-
coicatione supueniēte: sed ista opinio nō plz
R. i. et dicit nō eē h̄ i qd adducūt: q; mors au-
fert potestātē: et depositiō aufert in p̄ceptuz

potestatis executionē. Excoicatio autē nō: s; sus-
pēdit eam vsq; ad tēpus. vnde videtur di-
cendum q; possit procedere: et talis ab illo ab-
solutus: vere absolutus ē. hec p̄bari possūt.
extra de offi. vi. romana. li. vj. in ter. et in gl.
et in. d. c. h. in glo.

Querit etiā idem R. i. ea. di. xvij. vtrū iu-
der delegatus post reuocationē cōmissionis
sibi facte possit anteq; reuocato cōmissionis
ad eū peruenire poterit aliquē excoicare: R.
q; sic: q; anteq; ad eum reuocatio cōmissionis
pueniat: remanēt penes eū p̄tās: que sibi fue-
rat p̄missa. extra de procu. auditis. i. glo. Ibi
cim d̄r: q; in iudice t; qd facit: donec intelligit
iurisditōem reuocatā. Alij autem probabilr
respondēt ad. q. q; aut ille qui reuocat p̄mis-
sionē intendit et exprimit q; sit irritum: et inane
quicquid tūc per delegatū fuerit acteratum
aut non. Si p̄io modo non tenebit sentētia
lata postea a delegato. Si nō: tenebit sentē-
tia. Idē tenet Idanoz. in. c. audita. de re. spo.
vbi dicit q; si in lris scūdis reuocatoz p̄ioz pa-
pa apponit talia verba: p̄ que clare p̄z cū vo-
luisse gesta p̄ p̄iozes iudices a tēpore date se-
cūda: uō valere. Et tunc dicit: siue iuste: si
ine iuste: p̄cesserit iudices: nō d; valere pro-
cessus: vtpura apposuit clausulaz decernētē
irritū et inane quicquid gestū fuerit per p̄io-
res lras et. vi. c. j. de p̄ces. preb. li. vj. Qñ
q; simpliciter reuocat iurisditōem p̄ioz iu-
dicum: forte p̄ueniat secūdis: et tūc an no-
ticiam secūdarū lrarum valet p̄cessus agita-
tus per p̄mos taz p̄tes q; p̄tra tertios ipe-
diēt iurisditōem. et de hoc ē cāus i. d. c. au-
dita. Non cim videtur papā cum graui p̄cis
dicio partis velle anullare p̄cessuz ignozā-
ter factum. Et hoc itellige qñ ex reuocatiōe
p̄cludicium generatur tertio. Al's aut nō va-
let actus: h; ignozāter gestus. vi. d. c. j. Qñ
si papa dat p̄uilegiū vni: vt n̄ possit excoica-
ri ab ordiario: nō valet excoicatio lata ab ordi-
nario et ignozāter. vtm. d. c. j. Si aut verba
essēt ābigua et generalia. vtm. d. c. audita. q;
mā dabat renocari q; quid esset imutātū in cā:
a p̄e missiōis nūcij: et tūc nō t; reuocatio. p̄-
cessus legie atērat. R. d. q; cū factū sit odio
sum et alteri p̄ti p̄udicatum: d; fieri stricta
iterpretatio. Et sic d; itelligi d; mutatiōe facta
per violentiam: seu quālibet p̄sumptiōem.
Et nota p̄dicta q; faciunt ad multa.

46

Excoicatio. vii.

Quo ad excoicationes p viâ statuti & caz q sūt a iudice r qual r ferri debēt: & de multis alijs ptinētibz ad ista. Et p̄io quero nūq̄ statu tū certi loci apponēs certā penā afficiat non subditos deliquētes in loco data scia statuti? R. gl. i. c. a nobis. cl. j. de sen. et. dicit q̄ si subditi ligātur: et quo dliquent i loco statutis. Idē cōiter tenēt legisse in. l. cunctos populos d sum. tri. & si. ca. S. p̄anoz. ibi post Inno. p̄cludit q̄ aut querim? d̄ statuto: aut de snia. P̄io cāu aut statutu ē aptū p̄bēdere subditos & n̄ subditos. vt in exēplo. d. c. a nobis. vbi sic d̄r. q̄sqs furtū fecerit excoicatus sit. Et tūc et n̄ subditi dliquentes i territorio ligātur. nā lex semp loquit. l. arriani. C. de hereti. Idē cōtinenti: cū n̄ subdit? dliqr efficit d̄ iurisdicōe statuetis: & ligat suo statuto. Aut statutu nō pōt p̄bēdere nisi nō subditos: vt q̄ dicit statutu archiepi. Quicūq; archiepoꝝ fecerit an se crucē deferrī i dioceſi uel puicia mea sit et cōicat. Et tūc fm Inno. nō valet statutu q̄ archieps n̄ hz aliq̄ archiepm i subditū. Et sic hoc statutu n̄ p̄t p̄bēdere nisi i subditos. Post. hoc ipugnat: q̄ fm opi Inno. sequeret q̄ nō posset fieri statutu p̄ peregrinos i loco delinquentes. P̄anoz. dicit q̄ iste articulus ē satis dubi? & aderet opi. Post. Mā cū statutu habeat tractū ad futurū: & sic lex territoꝝ r̄i r̄ferat ad ip̄s habeat ut statutu vāleret: cū dicat iurisdicōe in territorio suo. Aut fertur snia generalis: & pōt habere locū qd̄ supradictū ē vt tantū extēdat ad subditos sniantis respectu d̄icti p̄mittēdi. P̄one exēplū. Eps per sniam suā generalē excoicat oēs ludētes ad azarrū: an fo: estis sciens hāc sniam & p̄faciens incidat in penā: & dic q̄ nō. Et magna ē differētia fm P̄anoz. inter statutu & sniaz: q̄ snia assumit viros incōtinenti in eū contra quē fertur. vnde hz tātum cōp̄bēdere subditos. Secus in statuto cū habeat actū successivū: & vinculū sumat tēpoꝝ: & delicti. Et ad d̄it P̄anoz. q̄ de snia generali debet itelligi d. c. a nobis. v̄puta q̄ non subditi delinquentes in loco sniantis: non afficiūt illa pena. Et non de statuto pro quo ter. ibi pronūciaue rit. Nec ob. c. romana. s. caucant. de sen. et. li. vi. vbi habetur q̄ sententia excoicationis non potest ferri pro futuris culpis nisi subdit

aliqua cā de presenti: p̄ta: moꝝ: culpa: v̄t of fensa p̄cesserit r̄a. vnde. R. P̄anoz. q̄ licet nō debeat talis sentētia sic ferri: lata tamē tenet. Et sic si vider excoicat per modū sentētie iniusta ē: nisi cā propter quā promulgatur in sentētia exprimitur. P̄d̄t ergo sic dicere. Eū in dioceſi mea omēs qui sūt fures vel huiusmodi: incorrigibiles sint: nec predicatio possit necesse habemus aliud remediū adhibere. Et ideo q̄sqs de cetero furtū fecerit vel huiusmodi: excoicationē incurrat.

Secūdo quero dato q̄ non subditi delinquentes ligētur statuto: data scietia statuti: qd̄ de ignorantibus statutu? Glo. i. d. c. a nobis. dicit q̄ si statutu punit factū alias dānatume ligat etiā ignorātes. Idē videt tenere Bar. in. d. l. cunctos. Idē do. An. L. contrariū tenet Jo. an. i. d. c. a nobis. & in. d. c. vt animarū. Et videtur ibi ter. pro eo. Nam statutu ibi excoicabat cōmittētes furtū. Et tamē nō ligat ignorātes. q̄sqs factū sit alias dānatume. Sed P̄anoz. i. d. c. a nobis. dicit q̄ opinio glo. videt verior de rigore iur: licet opi Jo. an. sit equior. Nō cōtinentē pōt quis allegare ignorātia: cum scire debebat factū eē dānatum. Vbi autē statutu punit factū: alias nō dānatū: tūc probabil? ignorātes nō ligātur. Et ex cōiecturis p̄babil? sciētia vel ignorātia. Et i dubio recurret ad iuramētū istū: de linquentis. ar. i. c. si vero. el. ij. de sen. et.

Tertio quero: nūquid subditus statutis delinques extra territorū afficiatur pena statuti? R. q̄ nō ligetur. videt ter. in. d. c. vt animarū. in. si. ibi extra territorū iudicenti non pareat ip̄one. Sed Bar. i. d. l. cunctos. distinguit q̄ aut statutu expresse intendebat ligare subditos delinquentes etiā extra territorū: & tunc ligatur subditi. Exēplū. Dicit statutu. Quicūq; cōmisit furtū: vbiūq; sit excoimunicat. Aut statutu ē generale: & tūc restringitur ad territorū statuetis. S. p̄anoz. in. d. c. a nobis. dicit q̄ multi moderniores legisse in. l. si. ff. de iurif. om. iur. tenēt oppositū. Et hoc credit P̄anoz. veri? vt nūquā delinquentes extra territorū afficiātur statuto. q̄ d. c. vt animarū. nō dicit illud nō ligari ex defectu voluntatis statutis: sed potius ex defectu p̄ntis: vt patz ibi: q̄ extra territorū iudicenti r̄c. Et p̄t hoc quidā dicunt q̄ si statuto epi caueret q̄ quicūq; ludēs ad azarrū

ligat eos qui iam deliquerunt ante snia: licet extra territorium existentes tempore snie. Si cut ligaret snia spalis: cum sit eadem rō vtro/ biq; fm lap. bec ge. Et hoc dictum ge. aliqui credunt verum: si subditus haberet noticiam illius snie. Item q; delictum fuisse commissum in dioceci iudicis domicilij. Nec ob. qd colligitur ex. c. aplice. iuncta glo. de elec. et. q; igno/ rans potest excōmunicari: q; ille ter. loquitur in snia lata specificē contra aliquem: q; tunc Et data ignorantia ligat: imo plus lata contra nō monituz: vel non citatum inducit vinculum. sicut dicunt qdam de paulo qui excōcavit co/ rinthum abntem. ad hoc. gl. in. c. romana. de sen. et. li. vj. Conclude ergo: q; si eps mandat generaliter restitui res furtivas sub pena excōmunicatōis late snie. q; qui cōmissit furtum ex dioceci: non incidit in penam. Sec^o si spāl r ageret ptra subdituz: et p delicto pmissio ali/ bi: q; faciendo incurrit penas excōcationis.

no

8 Quid si forensis delinquens in alieno ter/ ritorio: et inde recedens: an possit excōmuni/ cari: Dic q; nō: nisi fuerit citacione pveniens aūq; recederet a iurisdictione illius territorij: in quo deliquit. vel nisi ad regitōne predicti iu/ dicis iudet sub quo degit ipm citaret prout b iure tenetur: vt notatur per doc. in. c. si. de so. ppe. vt iret ad rīden et parendū. qd si non fa/ ceret: posset excōmunicari: lz criseret ex terri/ torium. Et hoc verum in illo: qui non habet domicilium sub iudice sub quo deliquit. Sec^o si habet domicilium: q; tunc pōt citari et excōmunicari: et existendo ex territorium lz p/ dan. ibidem: qui etiaz dicit q; cū subditus rō/ ne domicilij est abns: conclude fm eōem opi/ nionem: q; pōt citari per iudicē domicilij quo ad omnes effectus: et citatio decernitur facta i proprio territorio ipsius iudicis lz nunciuz ere/ quatur ex proprium territorium: q; illa execu/ tio nunciuz non est iudicialis: ideo potest exer/ ceri ex proprium territorium. lz p dan. de clea. in. c. pastoralis. de re indi. teneat p rarium. Sed doc. moderni tenent primū. Sed si post delictū pmissum recederet: et alibi caperet do/ micilium: esset securus dūmodo non esset ci/ tacione pveniens.

9 Quid si is qui sniam generalē promulga/ vit: vel amouetur ab offio: nunquid q postea contrafacit ē excōmunicat^o. R. p dan. in. d. c. a nobis. distinguit. An hoc sit per viā

statuti: an per viam snie. Si per viam statute/ cum statutum sit quedaz lex: perpetuo durat: nisi expresse reuocetur. vt in. c. si. de offi. lega. In snia vero dic pcludēdo notata in. l. si. ff. d. pe. et in. l. j. C. de postulando. et in. c. vnico. d. ma. et obe. li. vj. q; aut snia iniecit vinculum tē pore profertentis: aut non: p dno casu: aut vin/ culum est momentaneum et tunc durat et vltra tēpus profertentis. Exemplum in excōcacione vel publicatione bonoz: vñ excōcatus p epz remanet et excōcacione post morte epi. ad hoc c. pastoralis. de offi. oz. Aut bz cāz successiuā. et tunc: aut cū cāe cognitōe snia fuit lata et durat effectus snie: vt in. d. l. j. Aut sine cāe co/ gnitione: et tunc non durat vltra tēpus profertentis. Et sic loquit dicta. l. si. Et p dicit adde gl. in. c. pe. de cle. nō resi. q; notabiliter sentit sniam nō expirare. et p dicta pcedunt quo ad effectū et snia p ductā. lz respectu effectus pducendi in futuz snia tollitur p remotionem sniantis: q; pendebat ex iurisdicōe sua. Et hoc casu pro/ cedit glo. in. d. c. a nobis. que vult q; iterdictū siue snia excōcatis simplr lata nō duret vltra tēpus pferentis: nisi successor pfirmet. Se/ cus si diffiniēdo statutū facit vel decretū. Itē dicit potest q; snia excōcacionis non ligat vltra tēpus pferentis in snia. Et p predicta p rīso ad. q. quotidiana. Ecce eps facit monitiones q; quicūq; bz infra vel scripturas iij. r. v. dies debeat manifestasse: alioquin rē. p dicit qui habebat huiusmodi scripturas. j. dictū ter/ minum erat abns: et sic ignorabat. Postmo/ dum elapso termino eps fulminat excōcacionem. Demū petrus venit ad locū: et certio/ ratur de dicta snia: et non reuelat. An sit excōi/ catus: Dicendū ē per predicta q; non: q; talis snia vltra terminuz: vel tēpus statutis nul/ lum habet vigorem.

10 Sola p suctudo absq; snia vel p sitione: non reddit aliquem excōcicatum.

11 Quib^o ex cāis snia excōcatis sit ferenda: lz tres cause pnt esse: p rima ē p ruma: vt qñ quis fuit vocatus siue monitus per iudicē trib^o edictis: vel vno p oibus: et ipse sit p rumar. Scōba: qñ quis ex aliquo certo dāno: vel offensa: p qua non vult satisfacc: excōcatur. Et p bant p dicta duo ex dō lit. nō pte. qñ frequen/ ti. q. iij. certū. d. v. si. ex pte. Sup istis casibus dicit rbo. nullus dz excōcari: nisi pro peccato mortali. Et q; i dānificādo aliquē copalitere

no

no

siue in reb⁹ spali⁹ aliquis mortaliter peccat
sō pro dāno spali eccl'a excoicare potest. Sed
qz excoicatio est grauissima penarum: non d3
inligi et pro peccato mortali: nisi p̄m̄nar q̄s
fuerit. tunc. n. postqz monitus fuerit excoicari
pōt. Tertia cā siue modus excoicacionis ē q̄s
p̄sona ignoratur: s3 excoicatur in generali. vt
q̄m̄qz furtū fecerit et. P̄o peccato vero al
terius nemo d3 excoicari. xiiij. q. iij. si habes.

Quid d3 ferri snia excoicacionis: s3 d3 pre
mitti triplex monitio: vel vna p̄ trib⁹. Aliter
est iniusta: et iudex est suspēsus per mensem ab
ingressu eccl'e. et eo. sacro. S3 d3 habere tem
pōis p̄uenientia sterualla: nisi facti necessitas
aliud suaserit: et d3 ferri i scriptis p̄tinentibus
cām excoicacionis. Aliter excoicans ē suspen
sus: non solū ab ingressu ecclesie: sed etiā a di
uinis per mensem: que si exequatur irregulari
ris efficitur: nec nisi per papam poterit euz eo
dispensari. et eo. cum medicinalis. li. vi. Sed
hec pene non tangūt ep̄os euz non fiat sp̄alis
mentio de eis sicut oportet. vt in. c. qz pericu
losum. de sen. ex. li. vi.

An aut in huiusmodi censuras incedat pre
lati regulares si non seruant ea que dicta sunt:
s3 p̄ notata a doc. in. d. c. cū medicinalis. ma
xime per De. qz quicūqz sit ille qui h3 p̄tatem
excoicandi est astrictus: vt p̄bat ter. ibi q̄s.
Et sic loquendo vtr: nihil excludit. Rapus at
t3 qz huiusmodi regulares non incurrāt i hāc
penam. Dicit. n. qz duz esset qz isti prelati re
gulares qui quotidie habent monere mona
chos: et singulis horis dicit corrigere: vt semp
habent calamuz et cartā p̄e manibus. Pre
dicta intellige vt dictum ē. s. Etatio fm̄ pa
noz. in. c. reprobensibilis. de appel. vbi regula
religiosoꝝ seu p̄suetudo daret certū modum i
excoicando. Sed si ipse prelatuz vellet et no
uo mandato excoimunicare aliquem subdituz
vtra expresse p̄tenta in regula et vtra consue
tudines generales ordinis: tunc crederem in
penam incidere prelatum: nisi seruaret sonnaz
dicte constitutionis. Nam videtur tunc teme
rarie agere. Et non solum d3 intelligi iste tex.
de excoimunicatione effectualit: verum et si nō
haberet effectū. Et fm̄ glo. ibi: hec decretalis
habet locum quādo snia fertur etiā contra per
sonam incertā. Et sic est snia generalis. Di
cit tñ dicit. li. iij. qz si snia non potuit scribi: qz
periculum erat in mora: non h3 locuz hec p̄a

fm̄ Jo. an. qz hoc casu excoimunicatoꝝ nō su
it in culpa. Et nota pro dictis. s. de regulari
bus: qz fratres predicatorum habēt p̄uilegiū:
vt possint obtinere absolutionē a suis p̄fesso
ribus super suspensione et irregularitate quas
p̄traxissent. et eo qz protulissent snias excoica
tionis: suspensionis: et interdicti sine scriptis et
incauēla. Clemēs. Etigentibus: Et euz hoc
p̄uilegium sit p̄cessus ordini p̄dicatoꝝ extē
ditur ad minores p̄ bullam aureā.

Quid si metropolitanus cū i diocesi sus
fraganei veniat p̄ sniam ab eo latam: s3. P̄o.
dicit qz sicut snia: vel canon non ligat p̄: oferē
tem: sic nec p̄ferentis superiores: puta: metro
politani p̄p̄riū. et de maio. et obe. euz in
serioꝝ. Sed bug. dicit hoc casu metropolita
num ligari non snia boniūis: sed iuris. Jdez
dir. li. iij. Jdem Bar. bii. et Archi. in. c. licet.
de elec. li. vi. et Boss. dicit qz illa regula fallit:
que h3 qz inferiori: superiorē ligare non pōt.
Cum maior delinqt in iurisdicōe minoris. vj.
q. ij. placuit. Nec ligatur snia puri hominis
sed canonis: cum incidat in factum iā dānatū:
et ep̄s auctoritate apl'ca generalēz hēat aucto
ritatem canonem faciendū: a quo nullus exclu
ditur. vñ tal' dicit snia pape. Et idē dicit Ar
chi. qz ipse ep̄s qui statutum fecit: si faciat p̄ sa
ctum dānatur p̄ excoicacionem qz excoicatio
nem incurrit. Immo plus dicit qz ep̄s non pōt
dispensare p̄ p̄p̄iam p̄stitutiones: nec et p̄ cō
suetudinē generale: et quibus alijs ius iā est
acquisitū. Sed si vult ep̄s non ligari destruat
ipsa statuta: alioquin ligabitur. Sed Immo. in
c. cum ad monasteriū. de sta. mo. dicit: qz cō
ditōri canonū licet cōtra suam dispensare con
stitutionem: et sine causa. Quia sicut fuit mo
tus ad p̄des: ita ad tollendum siue dispensan.
Et pro hoc est Jo. an. in regula. generi. i mer
et in regula. cui licet. dicens: ep̄m possit tollere
et dispensare p̄ suam p̄stitutionē. Et hoc dicit
seruare vniuersum. Et minime sunt mutanda
quicquid sentiat Archi. in. d. c. licet. Do. an:
limitat: nisi p̄stitutio trāserit in p̄uilegiū vel
p̄ctum. Et sic potest intelligi opi. Jua: vel nisi
p̄stitutio esset iurata: qz tūc stante p̄stitutione
non posset dispensare: cum scipm̄ a iuramēto
absolueret non possit. P̄cētē opi. vltimaz te
net panoz. in. c. j. de rap. Et hec opinio videt
cōis fm̄ panoz.

Quid autē si ep̄s cōicat in dānato crimi/ 15

120

14

15

ne cum illo: quem ppter crimē excomānica-
uit. Nūqd eadē sniam incurrat: sicut et vnus
alius: R. s. Kai. q. sic. Et hoc auctoritate ca-
nonis. Et vt refert A. steñ. li. vii. huius opi-
nionis est Host. et Inn. q. talis ligatur a ca-
none: occasione snie suc. Et iste casus multuz
differt ab imediate precedenti. Nam ibi: licet
statutum epi habeat vim canonis: est tñ lex in
feriois: vel sui ipsius: et ideo ligare nō potest
directe superiorē vel scipm. Secus vero i ista
participatione: pp quam talis non ligatur sua
snia: sed snia canonis vel pape.

16 Sed pone q. eps excomunicet aliquem cū
participibus suis: seu sautoib⁹ i crimine dā-
nato: et postea participet cum tali in crimine
dānato: nūquid incurrit eandē sniaz: R. Kai.
dicit q. sic. Sed Host. dicit q. nō: q. partici-
pes ligantur snia hominis i hoc casu. ij. q. iij.
excellentissimus. Nemo autē propria snia ligat.
Hostiē. vero dicit q. ille qui participat cum sic
excomico: si sit alius q. proferens: duplici iur
sniam eandē incurrit: et duplici vinculo ligat.
Vno auctoritate canonis: et sic verum dicit
Kai. Alio auctoritate sniaz ferentis: et sic ve-
rum dicit Host. Si autem sit. pferens: tūc li-
gabitur tñ vna. s. canonis.

17 Sed quomodo is qui tulit sniam partici-
pabit in crimine cum criminoso: R. A. steñ. d.
mente Host. q. hoc potest quandoq. accide-
re: vt si fratres excomunicauit. p rapina mihi
facta: quem forte odit: sed hoc fecit coactus. p
superiorem. Et nihilominus latēter fauet ra-
ptor: et cum eo participat: et eū receptat. Vel
pone q. cognouit mulierē: quā excomunica-
uerat ppter fornicationem.

18 Quid si iudex dicat. Excomunico vnuz de
his duobus: R. fm. vj. Credo sine p̄iudici-
o: q. ille est excomunicatus: d. quo iudex intellet.
Si tñ non pōt sciri: neuter vitandus est. Si r-
nece excomunicatus est si vaga fuerit eius intentio.

19 Quid si dicat. Excomunico te si appellas:
Jo. an. et Inno. tenent q. est excomunicatus:
si appellat. Vno: q. excomunicatio et appel-
latio videntur in eodē momento concurrere:
ergo excomunicatio tāq. gladius spiritualis:
et penetrabilior. debet censeri i dubio p̄cessis-
se. Secūdo: q. excomunicatio non fundat sup
appellationē: sed super ptumacia: et inobediē-
tia in actu appelladi. Sed an appellatiōē p-
cessit ptumacia valida ergo rē. Sed Butri⁹

tz q. nullo mō iste sit excomunicatus: q. non videt
purificata p̄ditio: vbi appellatio intercesserit:
cum ante non dicatur appellare: sed appellare
velle. ergo cū non sit purificata p̄ditio anteq.
appellet: non d. incidere in sniam excomuni-
cationis: cum p̄ditio regrat implementū per-
fectū. Scdo ista snia ē lata post appellatiōē:
ergo p̄tinet intollerabilem errorem. Videtur
eniz excomunicatio si se defendat: qd fieri nō
d. cum defensio sit d. iure naturali. Ad primū
ar. dico q. excomunicatio et appellatio nō concu-
runt in eodem momēto: s. successiue. i. excom-
unicatio post appellatiōem. Nō ob. q. gladius
spūalis est penetrabilior. Dico q. hoc fieri de-
beret: si fieri posset salua rōne recti sermōnis.
Sed hoc fieri nō pōt salua rōne recti sermo-
nis et verbis iudicis: q. voluit q. nō prius in-
cidat in excomunicatiōem q̄ appellatio sus-
cit interposita: ergo ipsam excomunicatiōem nō
censēbim⁹ p̄cessisse. Nō ob. qd scdo d. q. ex-
comunicatio fundat sup ptumacia non sup appel-
latiōē: q. dico q. an appellatiōē nulla ptu-
macia ē p̄missa: cū non dicat appellare s. ap-
pellare velle. Vel dato q. aliquis ptumacia
p̄cederet: illa tñ ptumacia ē facta appellatiōis
āneta p̄iudicem. vñ an factū p̄pletū non d. in
penā incidere. fm Butriū. Sed pp p̄fessores
simplices dari pōt alia. R. clarior: que tñ i esse
ctū p̄cedat cū opione. Vn. q. ē Ho. Vj. q. si
appellatio ē iusta: n. t. snia. Si vero ē fruola:
t. snia. Et hoc d. p. superiorē iudicē determinari.

Quid si iudex dicat. Excomico te si talem ele-
geris: vel huiusmodi: R. dir. li. iij. q. in his se-
quenda est intentio excomiciantis: que si fuit vt
tñ post electionem sit excomunicatus: tunc rē
electio. Sed facta electione incidit statim i ex-
comunicatiōē. Si autem apparet q. de intē-
tione excomunicantis sit: q. velit q. sit excomu-
nicatus simul cum electione faciet d. factio: tūc
electio non tenebit: et excomunicatio tenebit.
Et idem vt si de intentione excomunicantis du-
bitetur: q. q̄cūto verba electionis p̄fert: erit
excomunicatus et electio non tenebit. P̄ene-
trabilior eni ē gladius dñi. s. snia excomunica-
tionis: q̄ factū hois. s. electio.

Quum iudex dicat. Excomunico illuz: vel si
milia verba: intelligitur de excomunicatiōe
maiori. et eo. siquē. Et idem dicendus cre-
dit a. steñ. qñ iudex aggravando sniam exco-
municat aliquem cum participantibus sibi. Et

licet quidam dixerint hoc esse restringēdū ad illos solos qui picipanti crimine: tamen credit q̄ extendendum ē ad picipātes in cibo: lo cutione: ⁊ similib⁹. ar. extra eo. qđ in dubijs: al' s non esset aggrauatio snie: cū sine baq̄ aggrauatione picipantes in cric: maiorem excoicationem incurrunt. et eo. uup. Per hāc aut aggrauationem non credit p̄sonas exceptas: t. q. iij. qm̄ multos. ligari: nisi hoc a p̄ferente sniam exprimat: sed illos solos qui ante huiusmodi aggrauationem: excoicationem minorem incurrerāt et huiusmodi picipatione: ar. d. c. qđ in dubijs. ⁊. c. p̄stitutionē. ⁊. c. statutus. co. ti. li. vj. Idē Sar. ⁊ Rod. Ad dit ēt asten. de mente Rod. q̄ quecūq; cā excusat cōicantē cū excoicato sine aggrauatione snie: excusat inq̄ ab excoicatione minor: excusat ⁊ a maiori cōicantem cū excoicato ⁊ cū picipantibus sibi: nisi a p̄ferente sniam aliud sit expressum.

22 **Q**uid si iudex dicat. Excoico te cuz omibus picipantibus tuis: an picipantes in cric dūtarat sint excoicati maiori excoicatione: s. Panor. in. d. c. q̄ in dubijs. de mēte doc. dic q̄ aut q̄s est excoicatus cū picipantib⁹ ⁊ fautoribus suis: ⁊ tūc siue picipet in cric: siue et crimē: incidit in eandē excoicationem. vt i. d. c. qđ in dubijs. Aut ē excoicat⁹ cū picipantib⁹ tū ⁊ nō cū fautoribus: ⁊ tūc: aut quis cōicat l cric: ⁊ incidit i maiorem. Aut cōicat in ofone ⁊ huiusmodi: ⁊ tūc ē excoicat⁹ miori. Et hoc vltimū mēbz putat vcz panor. ⁊ p hoc ar. i. d. c. statum⁹. vbi cōicans i osculo seu comedendo d̄ p̄cipēs: siue picipare excoimunicato: vt icludat sub illa snia. Excoimunico te cuz participibus tuis.

23 **Q**uid si prelatas dicat. Habeo te p excoicato ⁊ huiusmodi: nunquid vere erit excoicatus: s. fm̄ Guil. Si per talia verba agatur i foro iudicij: nō reputabit excoimunicatus: nisi aliter p̄stiterit de intentione excoimunicantis: vt q̄ semper solitus est ita dicere ⁊ huiusmodi. In foro autem penitentiali: eligenda est tutior via. i. vt putet se excoimunicatum ⁊ absolutio nem petat. Idem Hosti.

24 **Q**uid si dicat. Excoico te ⁊ absoluo: s. fz v. si voluit iudex simul excoimunicare ⁊ absolucere: nihil egit. Si autem voluit excoicare ⁊ postea absolucere vtrūq; valuit.

25 **Q**uid de duob⁹ qbus mādatū ē: vt aliquē

excoimunicent: ⁊ vtrq; eoz eodem momento dicit. Excoimunico te: si ille nō excoimunicat te: s. fm̄ Dgo. vtrq; illorum iudicij excoimunicat: q̄ intento eoz ē: q̄ iste excoimunicetur. Et ē sensus. excoico te ⁊ c. q̄ nescio vtrq; ille excoicet te. Et iō excoico te: vt sic nō euadag p̄nam excoicationis.

Quid de excoicationibus que p̄ furtis vltimis occultis p̄ferunt sic. Excoicamus oēs illos q̄ tale furtū vel dānum fecerūt: ⁊ omnes q̄ de hoc aliqd sciuerūt: nec reuelauerit illud: nunquid ille qui sciuerit hoc quocūq; modo: reuelare teneatur dāna passo vel alij: s. q̄ nō tenetur reuelare dāna passo: q̄ h̄ snia intelligi debet de reuelatione fienda prelato ecclesie nō dānum passo. Sed nec prelato tenetur iste q̄ solus scit reuelare: imo tenetur non reuelare publice. Sicut notat Dgo. de testibus sinoda lib⁹. c. xvj. q. vj. episcop⁹ i sinodo. In hoc m̄ casu credo q̄ tenetur reuelare prelato occulte: vt corrigat occulte: nō publice. h̄ Rod. S; si ille sciat q̄ possit p̄bare: non tū tenetur i reuelando publice suis expensis p̄ducere testes: ⁊ in iudicio trahere reum.

Quid de illis q̄ excoicati ordines recipiūt: s. si scientes se esse excoicatos receperunt a susceptis ordinibus: sunt in p̄petuū deponendie si sunt clerici seculares. Si vero nō recolentes factum: pro quo in excoicatione incidierunt: vel factū quidē sciētes: sed iuris ignari: nesciebant se esse excoimunicatos: tūc cum talibus si sunt seculares: archiep̄i: vel ep̄i dispensare nō p̄nt absq; mandato sedis ap̄lice. Si vero sūt regulares abbates ipsoz possi inunctā p̄nam ⁊ peractam: poterunt cum cis dispensare: nisi graue fuerit ⁊ notabile factis: vel q̄ fecit adules fuit ⁊ discretus: vt violenter ⁊ obliuione ⁊ ignorantiā p̄sumatur. probantur h̄ oia et eo. cum illorum in fi.

Quid fiet d̄ fructibus eccl' e clericis excoimunicatis: s. fm̄ Ber. debent assignari alicui qui celebret pro eo: donec ipse est excoimunicatus. extra de ap. punit. Quod si iniuste fuit excoimunicatus: recuperabit fructus sibi sublatos: ij. q. v. super rās. Idem Kai. ⁊ Hof. Si vō iuste: non p̄t. C. d̄ re. mi. l. cū allegans. li. xij. Hosti. tamen limitat predicta: vt refert asten. li. vij. q̄d ius excoimunicatus i sentētia dormit. hoc est q̄d ius est in mora petende absolutiois: q̄ non debet percipere beneficiuz: qui nō facit

servitium. et de ap. pastoralis. i. si. Sec^o si nō esset i mora. et de conce. pre. q. discretatem.

29 **Q**uid si non habet unde vivat clericus et comunicatus: R. A. scilicet. fm Jo. q. prouiden est ei iterum de bonis eccl^e: q. et de positio. p. videtur. l. di. studeat. ne cogatur in opprobriū cleri mendicare.

30 **Q**uia scia excoicatio lata sub pditione: liget anq; extet conditio: R. fm Hosti. non liget. et de ap. preterea. cl. ij. et et eo. a nobis. el. j. vñ et si pendente pditione appelletur: t3 appellatio. Sed si pure ferret scia: non releuaret p appellationē. d. c. pastoralis. Trāssert m cāe cognitionem in superiorē. et eo. per tuas.

31 **S**ed qd si pendente pditione desinat eē ci^o subditus: R. tenet scia: nisi appellat. et de fo. ppe. c. pc. et d. offi. dele. gratum. et c. relatum.

32 **Q**uone q aliquis excoicetur post appellationem: non tñ psequitur eā: nūquid rata manebit scia: R. q. nō. Aut. n. appellatio tenuit: aut nō. Si sic: excoicatio postea nulla fuit ipo iure. d. c. p. tuas. Et ita siue psequatur appellationē siue nō: non efficitur pūma aliq; si nō tenuit: ergo excoicatio pūma facta: statim tenuit. h. asseñ. De hac mā vide. s. Ap pellatio. f. iij. et. iij.

33 **Q**uid si iudex dicat. Excoico te si habes res fortunas: nunqd per appellationē suspēdetur: R. fm Host. non suspendetur: si habet res illas. Si tamen occultum ē: eccl^a non iudicat de occultis.

34 **Q**uid si dicat. Excoicatio te: q. fecisti furum. Et tñ falsum ē: R. fm. vñ. Ho. et Jnn. Tutius ē dicē q excoicatio teneat: vt. ij. q. iij. c. j. et c. si eps. q. nō est error: itollerabilis et p f sus. Et cā h sit falsus: nō tñ ē ipossibilis. vñ cōsulēdū ē q absoluat ad cautelā: quo ad soz iudiciale. S3 quo ad deū nō ē ligat^o: nisi forte et

temptu. vide tñ ad predicta que notant doc. in. c. inter ceteras. de re iudi. et Pan. ibi. Qd aut scia continet cām falsam: et tunc: aut causa est nōie falsa et impossibilis: et tunc non tenet scia et si sit excoicatio. Exempluz. si iudex p dēnauit: vel excoicauit eunuchum: vel infantem: q. pregnantem reddidit monialcm. Aut cā notorie ē falsa: h nō impossibilis: vt puta: iudex excoicauit aliquē: q. spoliavit eccl^{iam} cū incendio: et notorie cā est falsa: nō tñ ipossibilis: q. hoc potuisset facere. Et Arch. fm. c. venerabilibus. eo. ti. li. vj. dicit tales scias

valere. et loqur in excoicatione. Et forte potuit moueri: q. iura in nullitate excoicationis loquuntur: qñ insinia fuit exp^ossus error: intollerabilis. Et hant opi. t3 glo. saltem in excoicatione. i. d. c. p. tuas. S3. d. an. t3 q scia et excoicationis notorie falsa non valet: q. insinia sustinetur pp presumptionem iusticie que cadit sup dubio. c. cām. de re iudi. Secus dicē in cā manifeste falsa. Et hoc putat verissimuz panor. Mō ob. q. iura in excoicatione faciunt mentionē de exp^ossione erroris itollerabilis: q. dico q. iura illa dicūt cā exempli: nō stringunt regulam. nā exp^ossio erroris inducit nullitatem: q. appet notoria iniusticia. Idem ergo vbi factū ē re ipsa notorie iniustū: vt i casu nostro. Et nō refert qd et exp^ollētibus fiat. Idē t3 panor. i. c. ab excoicatio. de rescriptis. Et nō predicta q. faciunt ad multa.

Quā nūquid si dōbitor impotēs ad solucndū: ipotentia nōia in ciuitate: q. nihil penitus in bonis h3: excoicatur pp debita: an teneat talis excoicatio? Dicit pōt per predicta q. non: nec quo ad deū: nec quo ad eccl^{iam}: vt al s disputatū fuit p quēdā Archidiaconū. Vide tñ q. nōt. d. an. i. c. p. et. et d. of. ole. vbi qrit. an scia liget impotēs: et distinguit: q. aut pstat de mēte iudicis q. voluerit ligare i oēm casum: et tunc erit ille ligatus: h3 fuerit ipotens. Aut cōstat de mente iudicis q. noluerit ligare in casu impotētie: et nō erit ligat^o. De ut dubitat d. mente iudicis: et tūc excoicatio ligat saltem quo ad nos: h3 fuerit ipotēs. S3 quo ad alios effect^o: puta: vt ille puniatur: tūc scia nō ligabit. Sed quo ad pūmā mēbz huius distinctionis panor. tenet oppositū dicēs: q. si pstat de mēte iudicis: scia pūneret itollerabile errorē: et sic est nulla. vide et ad pdicta nōbile. d. f. c. d. fe. i. p. fl. suis q. si scia excoicatiois fuit lata gnā: puta: p nō solucētēs censū: vt qd silē: illa scia nō ligabit: nisi solucē nolētēs: si aut ipotētēs. Qd pl3 panor. q. verba generalia debēt intelligi ciuili mō. ar. i. l. i. cui. ff. de serui. et in. l. qd dicitur. ff. de solu.

Quid si eps vel iudex picipiat alicui: vt det alteri suos libros: vel domum: vel huiusmodi. Et si nō dederit: sit excoicatus: nunquid dare tenet: R. dir. li. iij. q. nō. Sed agat cum superiorē: vt absoluat. extra co. sacro. Et ille q. p sulit ei q. nō det: nō incidit i canonē mar

110
0

fois: excoicationis: qz non cōmunicat in cricē
si n̄ obedit. In minorē tñ excoicationē incidit:
qz eam seruare d̄: et si sit iniusta. rj. q. iij. c. j.

37 **Q**uid āt sit p̄tēnere: Dic fm̄ Sic. qz con-
tēnere: ē mādatū non curare. rj. q. iij. excellen-
tissimus. Qñ āt pp̄ p̄cularēz cāz inducitur:
non d̄r et p̄tēptu peccare: nisi ex eadē cā fre-
quenter iteret delictum fm̄ zab. icle. j. d̄ sepul.
Et sic p̄tēnere pp̄rie d̄r: qñ n̄ pp̄ aliquā cāme
s̄ solūmō qz non vult p̄cipienti parere. Ser-
cus si faceret et ira: negligētia vel huiusmodi.

38 **Q**uid si iuder p̄cipiat alicui debitori qz sol-
uat. j. certuz terminam: alio gn̄ sit excoicatus:
Dix̄ creditor: possit terminum p̄rogare: R̄:
Inn. et Ho. dicūt qz nō pōt̄ progare q̄zum
ad sn̄iam excoicatiois: nisi iuder p̄sentiat pro-
gatois: et tē si adueniētē sc̄do termino n̄ soluerit
erit excoicatus: qz termino v̄r̄ p̄rogatus cum
suis accessoriis. ar. ff. d̄ p̄ca. l. s̄ si manētē. Si
tñ ps̄ i p̄io termino reputat sibi vt satisfactū:
cessat tota excoicatio. vid̄ doc. d̄ h. i. c. p̄terea.
el. ij. de ap. Nam. d. an. an̄ sc̄m̄ dicit tenēdaz
opionem Inn. et Ho. S̄z poss̄ sc̄m̄ v̄r̄ p̄ium
dōm. Et dicit qz sibi verior v̄r̄ alta opio: qz iu-
der v̄r̄ fulmiare sn̄iaz i fauore p̄tis. et dato p̄tis
assēs: excludit p̄tumacia. P̄ācopionē putat
panoz. verissimā. Ad ducit optimū silē. Nā
iuramētuz p̄ti p̄stitū p̄cipalr̄ obligat deo. de
iureiur. si debitorēs. Et tñ si ille i cui⁹ fauorez
iurat: obligatiōem remittit: n̄ indiget iurās ali-
qua absolutione: qz deus v̄r̄ ēt remittē: cū ad
utilitatē alteri⁹ iuramētū accepterit. ad h̄ d̄ sp̄o.
c. ij. Sec⁹ si principaliter iuret contemplatōe
dei. nam tunc etiam papa non remittit sine cā
de iureiur. c. q̄zto. Ita in proposito iuder ex-
cōmunicat in fauorez partis. si pars vult dis-
ferre terminuz: et iuder videtur differre velle.
cū nihil aliud agat iuder: nisi vt partes ad cō-
cordiaz reducat. l. j. s̄. pōt̄ aut̄ quis. ff. de no.
ope. nū. Et pro hac opinione v̄r̄ casus exp̄res-
sus in. c. j. de loca.

39 **Q**uid ergo dicem⁹ si adueniente sc̄do ter-
mino: iste debitor nō soluat creditoz: qz termi-
num progauit sine p̄sensu iudicis: tamen cuz
hoc pacto: qz si nō soluat i termino progato:
qz sit excoimunicatus: an termino videat pro-
gatus cuz accessorijs: et an iste debitor: sit exco-
municatus: Dic qz nō: ex quo termino fuit pro-
rogatus absqz p̄sensu dicti iudicis. Et hoc de
terminat Bal. in. l. tale pactū. s̄. q. p̄rogauit.

ff. de pac. dicens qz excoicatio non potest nasci
et p̄tractu sed solū nasci et sn̄ia. Sed tale pa-
ctum appositum: qz reincideret in eandē sn̄iaz
non est sentētia. Et hoc dictū bal. intellige qm̄
tale pactum esset appositum p̄ debitorem cum
ipso creditore et sn̄iaz absolutiois: qz tūc nō re-
uinceret sn̄ia excoicatiois: nec ess̄ excoicatio:
si nō solueret. Sed si tale pactū vel p̄ditio ap-
poneretur in sn̄ia absolutiois p̄ ipsū iudicem:
tunc certe dicendum ē qz reincideret in sn̄iam
excoimunicationis. c. significauit. r. c. ad re-
p̄uendam. de offi. oz.

40 **Excoimunicatio** qui cōtēnt sn̄iaz seruare:
et ingerit se cōmunioni fidelium: etiam si sen-
tentia fossitan erat iniusta: sit iusta sc̄licet pro-
pter contemptum: et potest iuste excoicari. rj.
q. iij. s̄. cum ergo. Et talis etiam tardius ab-
soluitur. rj. q. iij. qui iubente. vnde talibus cō-
sulendum est: qz et si sc̄iant iniustam sn̄iaz: ipaz
deligenter obseruent.

41 **In** quibus casibus sententia excoicationis
nulla est ipso iure: R̄. in septem. Primus est
si ille qui tulit eam nec habebat de hoc potesta-
tem: vt qz non erat eius iuder. rj. q. iij. sn̄ia. vt
erat publice excoimunicat⁹ et huiusmodi. rxiij.
q. j. audium⁹. Secundus qñ est lata post ap-
pellationē l̄tam. Tertius qñ p̄tinet intollera-
biles errozē. Mij duo casus habent et eo. per-
tuas. In qbus casib⁹ ille qui eos p̄ponit et
si n̄ petat absolutioē: d̄z audiri. vt. d. c. p̄tuas.
S̄z et si ad cautelā petat absolutioē: n̄ d̄z ne-
gari: q̄zuis aduersarius eius vel excoicator: se
opponat: nisi diceret eū excoimunicatū p̄ ma-
nifesta offensa: qz tūc dabitur sic dicenti termi-
nus. viij. d̄ic̄. Et si pbauerit nō absoluitur:
nisi p̄stet emendā: vel det cautionez de parē
do iuri: si offensa dubia p̄ponatur. Si tñ pen-
dente p̄batione p̄ia. l. illius qz sic fuerat excoi-
catus: d̄z curari in illis omnibus: que vt actor
in iudicij: attentauerit. Extra iudicium vero
in officijs: postulariōib⁹: electionib⁹ et alijs l̄tis
actibus debet admitti: extra eo. solet. li. vi. qz si
appellationē super hoc non fuerit p̄secut⁹:
vt debuit infra tempus statutū a iure vel a iu-
dice: et ipse fuit excoimunicatus nominatim
et exp̄resse: lapsō dicto tempore debet denūcia-
ri. et tam in iudicialibus qz extrajudicialibus
actib⁹ remoueri: donec de ipsius sententia do-
cuerit nullitate. et eo. s̄. li. vi. Quartus casus
est: qñ aliquis excoicatur maiori excoicatione

illos qui excoicato participaret: non in crimi-
 ne: sed in locutioe & in alijs casibus in quibus
 icurritur mino: excoicatio. Et ratio e h3 doc:
 q: nemo debz excoimunicari: nisi pro peccato
 mortali: & ideo isti participates in locutione &
 huiusmodi: de se non peccat mortalr nisi post
 monitione. Et io talis snia non valet nisi pre
 missa snia monitoe: vel vna pro tribus: & ni
 si exprinatur noiatis ipsi admonedi. extra eo.
 statumimus. r. c. pstitutione. li. vj. Quidaz tñ
 ad predicta dant duas restrictoes. Na Ab.
 & Jo. an. prout recitat ppanoz. i. c. qd i du-
 bijs. extra eo. restrigat dictos tex. qñ quis ex-
 coicat participates excoicatio a se. Seco si ex-
 coicat picipates excoicatio ab alio: vtputa se
 cit eps hac snia. Excoico oes picipates ex-
 coicatio ab archiepo: uel a papa: tuc eiz h snia
 h3 forte sit iniusta: & absqz alia monitoe cano-
 nica. Et hoc clare ur pbari i. d. c. statumimus:
 sibi excoicatis ab eo. Hoc et cau no ualz snia
 suspensiois uel interditi: nisi pmissa monitoe
 canonica. ut i. c. statum. eo. ti. li. vi. Seco aliq
 limitat predicta: & dicit q dea decretal psti-
 tutoez solu h3 loci qñ singulares & noiata p-
 sone excoicant: q tuc requirit monito spalis.
 Si at generalr ferret sententia: tuc dicit suffi-
 cere generale: & sic ad huc rmanet atiq iura.
 Sz glo. i. d. c. p sde: dicit q tutius e dicere
 q hodie i gne excoimunicatio i picipates ser-
 ri non possit. Et sic sublatum est: qd d i. d. c.
 qd in dubijs.

42 Qui autem dicatur nominatis moniti: Di-
 de. s. Excoimunicatoe. rrvvij. s. it.

43 Que at dicat canonica monitoe: R. glo. in
 d. c. pstitutione. q tribus modis pot fieri: vt
 puta iudex dicit. Adonem? te p pria. Qua si
 nita: monet scdo p secuda. Qua finita: tertio
 monet p tertia. Interdu vna monitoe facit
 tertius sic. Adonem? te q vsqz ad tale die. p
 pio tale. p scdo tale. p tertio tale. Interdu
 vna tant dat dilatione di. Adonem? te q vs-
 qz ad tale die. p pio scdo & tertio p pporio a
 coione talis abstineas. Et hoc vltio cau e i-
 ternallu iter monitione & sniam. Et fm glo.
 sibi sup verbo ppetetia. I. iterualla. iudex arbi-
 trabitur pro psonaz & negocij qualitate. Et
 nisi facti necessitas aliter suaserit & c. vt qz par-
 tes sunt ad ritam vel arma parati: vel huius-
 modi. Quibus quando prelati interdicit suis
 subditis: ne exponant suis superioribus: aut

apostolice sedis legatis: vel inquisitoribus sta-
 tum suaru ecclesiaru siue monasterioru: & de
 hoc ferret sententia excoimunicationis. extra de
 offi. ordi. q: pleriqz. li. vj. Tertius cum quis
 supponit fe protectioi romane ecclesie no ta-
 men appellat et simplicitate. extra de app. ad
 audientia. hec A. steñ. Septim? cum excoimuni-
 catio fertur ptra aliquē postqz iter arripuit
 ad papa. extra de appel. dilecti. el. ij. in ter. & i
 glo. Et hoc itelligitur secuduz Ber. quando
 post litem mota iuit ad curiaz. Secus si an-
 te. hec A. steñ.

44 **Q**uā excoimunicatus obliget sibi aliquē
 ptabedo: R. Post. dicit q non. Sed veri-
 us videt qd Inno. dicit. s. q omēs ptractus
 inuicuz excoicatio non solu ignoat: sed etiā
 sciēter & etiā durate excoicatioe: tenent. Et ex
 eis quidē agituz cōtra excoicatum. Ipse au-
 tē durate excoicatioe agere non pot: pote-
 rit tamē post absolutionē: etiā de contractu
 inito dum erat excoicatus. r. q. iij. qm mul-
 tos. & extra eo. si vere. Et pclude fm cōiter
 modernos prout recitat ppanoz. in. d. c. si
 vere. q valēt ptractus super tēporalib? inu-
 icuz excoicatio. pro hoc. d. c. si vere. qd loqui-
 tur indistiate. Itē quia cōtractus ē de iure gē-
 tium: excoimunicatio vero de iure positivo.
 Itē cōmuniō nō prohibetur in odiuz cōtra-
 ctus: quo cāu procederet opinio Posti. sed
 in odiu ipsius excoimunicati.

45 **Q**uā excoicatus possit intrare ecclesiam:
 R. fm Kai. Excoimunicati excoicatioe ma-
 iori: siue occulti siue manifesti nō debēt itra-
 re ecclesia quādiu sūt excoicati. Quod itelli-
 ge fm. vj. ad orādus: siue duz agūt ibi di-
 uina officia. Sed ad audiēduz predicationēz
 admittantur: qua audita statiz ereant. extra eo.
 rriso. vbi dicit ppanoz. q extra casuz predica-
 tionis nō licet excoimunicato igredi ecclesia:
 licet Bar. dix. tenuerit oppositu. Idē dic de
 iterdicto & suspensio ab igressu ecclesie. ar. rrr
 iij. q. iij. vir cū ppria. Secus si suspensū est
 ab officio tātuz: vel interdicit? a sacramētis ec-
 clesie: quia tūc posset orare in ecclesia & ibi au-
 dire diuina. Idē tenet Post. in sūma: dicēs
 q nullo modo excoicatus debet intrare ecclesia
 q: nec iterdictus: qd ē minus: hoc facere de-
 bet. De pñetudine tamē praua intrat eccle-
 siam excoicati: dūmodo nō celebratur ibi. Sz
 hoc nūquā fit sine peccato. Et qd deterius ē

V. Exco. in m. d. c. p sponso
 ab m. s. s. c. c. nō abent
 p. n. v. c. c. r. d. z.

46 intelligitur de excoicatio tam occulto q̄s mani-
festo. Idem A. steñ.

46 **S**z nūquid talis ad hostiū ecclē stare pos-
sit vt ibi missaz: vel aliud officiū diuinū audi-
at: R. A. steñ. q̄ n̄ q̄d ex mēte verboꝝ decreta-
lis p̄ extra d̄ pe. t. re. q̄d in te. ibi voce ita de
missa celebrēt: q̄ exteri⁹ audiri n̄ possint: p̄ ef-
byter celebret ac si itus audiret. mortali peccat.
extra d̄ cle. exco. c. fi. t. extra eo. nup. Addūt
ēt Host. t. Inn. i. d. c. nup. q̄ si el'ici sciūt ex-
coicatus foris stare: t. diuina audire: puniri de-
bēt si celebrēt ac si itus audiret. vñ si excoica-
tus audit foris diuina: illi qui sūt in ecclā rece-
dere debēt. Idem A. steñ.

47 **Q**uā vnīuersitas v̄l collegiū possit excoi-
cari: R. fm Inn. Host. t. Jo. mo. vt recitat
De i. c. romana. §. i. vnīuersitas. d̄ sen. etc.
li. vi. q̄ aut agit de serēda snia excoicatiois. t.
ista ferri n̄ p̄t p̄ rōnem i ter. posita: q̄ si ferri
posset i vnīuersitate abūtē t̄ aniculi cēt ex-
coicati: q̄ ē absurdū. posset tñ iuste ferri ex-
coicatio sic. Excoico oēs illos d̄ vnīuersitate
q̄ fuerit mādato meo rebelles. Aut agit de se-
rēda snia iterdicti: p̄ quā punif q̄s p̄ delicto
alteri: q̄ tñ iuste ferri i vnīuersitate. Be. Et
addit aliā rōez: quare vnīuersitas v̄l collegiū
n̄ p̄t excoicari: q̄ vnīuersitas vel collegiū ē
psona n̄ vera s̄z repñata. ff. de ficius l. mo-
tuo. Excoicatio vero ligat verā psonā solū d̄
offi. dcle. p. t. g. Itē baptizatā. ti. q. iij. omis
xpian⁹. Sz vnīuersitas caret aia t̄ baptismo:
iō hic penit⁹. phibet vnīuersitas excoicari q̄d
ē sic ptātē subtrahē q̄ excoicatio lata sit nlla.
Et Be. pcludēdo hāc māz: dicit q̄ si excoi-
cās p̄fert excoicatioes: eo aio t̄ iētōe: vt n̄ li-
gēt singulares s̄z vnīuersitas: vt vnīuersitas:
t̄ planū ē q̄ talis snia ē nulla: q̄ excoicatio q̄
oidiat ad ligādū aiaz: supra eo. cū medicinalis.
n̄ p̄t adaptari vnīuersitati. Aut itē dicit ligare
singulos de vnīuersitate: t̄ tunc dubiū refidet
solū super intellectu huius dictiois penit⁹: q̄ si
ē exclusiua ptātis non valeret snia cum repe-
riretur lata a non suo iudice. de iudi. at si cle-
rici. Et q̄ sit priuatiua ptātis ipso iure tenet
Jo. an. in. c. vnico. de postula. p̄cla. li. vi. nā
iste ter. loquitur quādo excoimunicatio pro-
fertur ea intentōne vt singuli ligētur. vt pro-
bat hic ter. in ratione: quia dicit q̄ cōtingeret
inorios ligare. Et sic intelligit de illa que sin-
gulos ligat.

Quā excoicatus possit amplius excoicari: R.
R. p̄t: siue pro eadē causa: siue pro diuersis.
iij. q. iij. engeltrudaz.

49 **Q**uis ē effectus maioris excoicatiois: R.
fm Hosti. Primo quidē vt nullus cum eo
participet: nec loquēdo: nec orādo: salutādo:
vel cōmunicādo: comedēdo: vel bibēdo. n.
q. iij. sicut. t. i tribus caplis seq. Item q̄ nō
possit eligere: vel eligi. extra de ap. p̄stitutis.
Itē q̄ nullū bñficiū ecclē asticiū acquirere pos-
sit. extra d̄ cle. ex. postulastis. Itē quādiu ex-
coicatus ē de bñficijs suis nihil capiat. extra
de ap. pastoraf. vbi p̄danor. dicit q̄ excoica-
to n̄ ē puidē. i. aliquo nisi fame p̄iret. d̄ hoc
dicitū ē. s. i. hoc. c. Et p̄danor. ibi reddit rōez
diuērsitatis iter excoicatu t̄ depositi: q̄ excoi-
catus p̄t sibi puidere. s. petēdo abfolutiōne
s̄z depositus nō. q̄ cū fuerit depositus p̄ cri-
mē: quātūciq̄ sit emēdat⁹: non recipat p̄-
mū statū: merito sibi dispensatiue puidet ec-
clesia de tēporalib⁹. Et sic limitāda ē gl. nō.
in. c. cū vintoniēsis. de elec. que dicit prouidē
dū ē suspēso a beneficio: ne cogatur mēdica-
re. Intellego illā glo. quādo suspensio ē fa-
cta p̄pter crimē. Sed si propter cōtūmāciā:
non puto sibi in aliquo subueniēdū tuz possit
sibi puidere satisfaciēdo. Māz sepe homines
de cibo securi iusticia negligūt. Idēz dico de
elemosina q̄ si fame p̄iret. tunc cēt subueniē-
dum. Secus vbi nō cēt tāta necessitas. Itē
nō potest p̄stitui procurator. extra de proba.
post cessionē. Nec ē potest p̄stinuere: nisi ad
se defendēdū. vt i. c. intelletim⁹. de iudi. Q̄ n̄
imo siquis cōitas aliq̄ p̄curatores iſtituit t̄
ipse excoicatus inter cōstitūtes fuit vt rector
p̄cipalis t̄ exp̄ssus: vel eius auctoritate fa-
ctus cēt p̄curator: vel si ipsa cōitas sciēdo
ipsū talē vna cum eo fecisset procuratores:
non valet. extra de proci. c. fi. Si tñ excoimū-
nicatus sit reus: bñ p̄t se in iudicio defendere:
t̄ ad hoc p̄curatorē p̄stinuere. vt dicitū ē per
d. c. intelletim⁹. vbi nōr glo. q̄ si nō p̄t p̄-
curatorē habere: vel fidelē reperire: q̄ poterit
respōdere etiam per seipm. Secus si sit actor
vel si recōueniat. extra de excep. cū inter. Itē
constitutiōes t̄ sentētie que ferūt ab excoi-
municato publico: vel de eius mādato: sunt
ipso iure irritē: t̄ nullo vnq̄ tēpore valebūt.
Sed de hoc vide diffuse. s. Abfolutio. i. Itē
excoimunicatio non suspēditur p̄ appellatioes

sequente. vt in. d. c. pastoralis. §. fi. Ite quicūqz excoicatus: siue suspēsus: si se ingerat sciēter diuinis sit irregularis. extra d. cle. exco. apostolice. nec cum eo dispēfari potest nisi p papam. extra de re iudi. cū eterni. et extra co. cū medicinalis. li. vi. Excoicatus quoqz si ipectret aliquod rescriptus sup aliquo articulo qz appellatōis vel excoicationis: nō valet. extra d. rescriptis. ipso iure li. vi.

50 **Q**uāquid excoicatio baptizari liceat? R. fm Buil. dur. si excoicatus patus solēniter baptizari: irregularis efficit. Secus si alias in necessitate hoc faciat. Sicut d malo ministro dictum ē. s. Baptismus. iij. §. i.

51 **I**udices seculares pcellendi sūt ab ecclesiasticis iudicibz repellere excoicatos: ab agendo: patrocinādo: et testificādo in curijs suis. extra co. decernimus. li. vi.

52 **A**n autē excoicari possit eē arbitri vel arbitrator? Vide. s. Arbitri. §. ij.

53 **A**n rector aliqz fuit excoicatus pro eo qd fecit i suo regimie: si postea amō? sit: nihilominus excoicari? ē gnet successor ei? nā vter qz dz ecclē satisfacere: p bis q statuit: vel i qbus succedit et d imu. ecc. aduersus. Vide d hoc. s. Excoicatione. viij. §. viij. r. it.

Excoicatio. viij. mior.

Hec excoicatio ē que sepat a sacris picipiēdis. et d cle. ex. m. si celebrat. Que qui dē quo ad deū ptingit qz cito peccatus mortale pmittit. r. q. iij. audi. Et talis eucaristiam et cetera sacramēta recipit in sui dānationē. Sz quo ad ecclesiam isligitur minor excoimunicatio ipso iure: et prohibētur sacramēta. Pri mo quidem et principaliter cum quis cōmunicat excoimunicato. vt dictum ē supra. Excoimunicatio. vi. quasi per totū. Secūdo cū quis sacrilegiū cōmittit. r. vi. q. iij. si quis inuentus. Tertio cum quis ē notorius fornicator qui secundū Hosti. et Jo. an. celebrando efficitur irregularis. licet Inno. in. d. c. si celebrat: teneat oppositū. Sed Panor. ibidem dicit qz tota difficultas consistit in vidēdo: an notorius fornicator sit directe suspēsus ab homine vel canone in penā: an sit illa suspensio indirecta: vel quia alij prohibentur audire ab eo diuina: vt facilius respicitur et refert se ad nō. in. c. vestra. de coha. cle. vbi concludit qz notorius fornicator et idubitabilis celebrādo

efficitur irregularis: alias secus. De hac materia vide supra. Clericus. iij. §. ij. r. j. Irregularitas. ij. pūo respōso. r. c. Suspēsus. §. j. Quarto cum quis recipit ecclesiam de manu laici: et sic eam tenet. r. vi. q. vij. si quis deinceps. Quinto in dissiditibus pauperum oppressoribus: manifestis raptoribus: publicis vsurarijs: meretricibus: qui large dicuntur excoimunicati in quātuz oblationes eoz ad altare non recipiuntur. Serto in illis quibus dēnegatur ecclēastica sepultura. De quibus. j. Sepultura. iij. pūo respōso. Septimo in quolibet notorio peccatore. lxxviij. di. neqz. r. di. r. v. illud. xij. q. ij. pro obentibus: et ibi glo. de cōse. di. ij. pro dilectione.

Quis est effectus minoris excoimunicatio nis? R. principalis effectus est qz talis remouetur a perceptione sacramētorum. Et si se imisceat: mortaliter peccat: non tamē incurrit irregularitatem etiā si celebrat. Peccat etiā conferendo sacramēta: sed ab eo collata non carent virtutis effectus: nec prohibentur eligere: nec ea que iurisditiōis ratione sibi cōpetunt exercere. Si tamen talis electus fuerit sciēter: eius est electio irritanda. d. c. si celebrat. Vide tamē quod dicit Panor. ibidem qz vinculum excoimunicatio nis minoris red dit ipsum excoimunicatum inabilem ad officium consequēdum: adeo qz ipsa electio per quā iniciatur matrimoniū spirituale de co facta non valet. vnde vt dicit Inno. nec dignitatem: nec aliqz canonicatus: excoimunicatus minori consequi potest: nisi prius ipsum peniteat et absoluat. Ratio redditur in litera: quia excoimunicatio mior suspēdit a participatione sacramētorum. Sed ille qui eligitur vel promouetur ad aliqd beneficiū principaliter eligitur: vt exerceat se in sacramētis ecclesie. vnde cū ille sit priuatus sacramētis: eligi nō potest. Et hoc ertur qz prohibitio alicuius actus ipedit omne id: p qd peruenitur ad illud. l. oratio. ff. de spon. Ea tamē que sunt iurisditiōis actiue: potest exercere. De irregulari tamē qui recipit beneficiū dum ē irregularis. Glo. Kat. putat qz impetrata dispensatione super irregularitate: nō indigeat dispensatione alia. Nec ē simile de excoimunicato vel suspēso sentētia iuris vel hominis: Nam irregularitas nō ē nisi quoddaz impedimentum ex defectu sacramēti vel canonica

constitutione proveniens. Sed quibusdā aliis videtur eadem ratio irregulari: que et in interdico vel suspēso: quia similiter ē in habitis ad executionē officii sine dispensatōe. extra eo. cum illorū. et ista ratio videtur pōderari in. d. c. si celebrat. Et quia officii datur propter beneficium.

2 **Q**trum excōmunicatus minori possit intrare ecclesiā: Dic q̄ sic: et ad missas et ad osculum pacis admitti pōt: quia ut dictus ē: excōmunicatus minori ē solum privatus a perceptione sacramētōrum.

e **Exemptus.** Privilegius: q̄ non possit excōmunicari ab ordinario: possit ab eo excōmunicari: R. Ri. in. iij. di. xvij. q̄ aut habēs tale privilegium allegat ipsuz in sui defensionē anteq̄ cōtra ipsuz feratur sentētia: aut non. Si p̄io modo: nō valet sentētia cōtra ipsū lata ab ordinario. Si secūdo modo: aut illud privilegium ē publicatum: aut nō. Si ē publicatū: nō tenet sentētia. Si non ē publicatū: aut ē notum iudici: aut non. Si notus ē iudici: credo q̄ nō valet sentētia ab ipso cōtra privilegiatū lata. ar. ad hoc. extra de appel. si duobus. in. ter. et in glo. Si autem non ē iudici notus: nec privilegiatus fuit in longo tenore libertatis: tunc tenet sentētia. ar. d. c. si duobus. Et hoc intelligo: nisi i privilegio eēt clausula irritās: q̄ tūc non valet sentētia. Si vero privilegiatus allegat privilegium nō publicatū: nec iudici notū: nec fuit illo tenore libertatis illius: et iudici petēti privilegium sibi ostēdi: nō valet illō ostēdere: nec clausulas continētēs suam libertatē: tenebit sententia si feratur cōtra euz. extra de privi. cum persone. li. vi. Nec p̄pter ostensionē privilegii sequētē iudicabitur sentētiāz fuisse nullas: vel etiā reuocādas. hec Ri. Adde predictis qd̄ nōt Danor. in. c. cum ordinē. de rescrip. q̄ vbiq̄q̄ notorū ē citatum non teneri ad comparēdus: non potest iudex procedere cōtra eum contumacē. Secus si non constat nōtē. Et pro hoc facit: q̄ si ep̄s citat istos fratres medicātes: qui notorie sunt exēpti: et istz sunt tolerati in privilegio exēptiōis: q̄ ipsi nō tenētur cōparere etiam ad allegādus eorum privilegia. Et nota: q̄ in hoc multi simplices iudices decipiuntur. hec Danor. Et ideo euz fratres minores et multis privilegii habēt

q̄ ab ordinarijs excōmunicari: suspēdi: vel in terdici nō possunt: cū clausulis irritantibus et annullantibus: quicqd̄ p̄ predictos fecus factū fuerit. Datet q̄ nō t̄: vtp̄z p̄ mare magnū: c. iij. qd̄ incipit. Virtute cōspicuos.

Quone papa concessit privilegium cuidāz monasterio monialium: ut nō teneretur ad procurationem legatorum: etiam si in litteris eorūdem dicatur: ut tamen exempti: q̄ exempti teneantur ad hoc onus: nisi de isto idulto cōcesso monasterio fiat mētio de verbo ad verbum. Demuz papa concessit legator: ut possit erigere procurationē a quibuscūq̄z personis etiaz exemptis: q̄q̄z talia sint privilegia: q̄ de eis fit fienda mentio de verbo ad verbū: que voluit in istis litteris haberi pro expressis. Queritur: nunquid per has litteras legatorum sit derogatū illi privilegio: Quæstio videtur satis dubia. ut refert Danor. in. c. cum instantia. de cēsi. Et dicit s̄ede. tenuisse prius non esse sublatum per secūdas litteras: quia de privilegio debet fieri mentio: ad hoc ut ei derogetur. ut in. c. veniens. de prescrip. Et nōtur. xv. q. ij. in sumā. et in. c. j. de rescriptis. Nec sufficit mētio generalis: sed requiritur specificā. ut in. c. ij. de dolo et cōtra. Itēz si diceremus opposituz: prius privilegium esset inutile: cum papa semper cōcedat plenissimas litteras legatis. Sed postmodū idem s̄ede. consilio. xlvj. mutat sententiā tenēdo cōtrariuz. Nam per verba generalia plenissima reuocātur omnia privilegia: statuta: et consuetudines: ut est bonus tex. in. clemē. dudum. de sepul. Itēz si diceremus cōtrariuz: indirecte diminueretur potestas pape. nam cum privilegia cōsistant in facto: et papa non habeat omnium memorias: impossibile foret q̄ de omnibus huiusmodi privilegii faceret mentionem de verbo ad verbum. Nam satis est q̄ appareat de intentione sua: volente reuocare talia privilegia. Ad hoc ergo q̄ tam in hac materia q̄ in alia: debemus semper considerare prius et secūdi tenores. Et secunduz eorum vim iudicandum: vel pro privilegio: vel pro reuocatione. Et faciunt predicta ad materiāz testamētōrum. hec Danor. Itēz tenet Lar. in. c. i. de sepul. vbi dicit q̄ si in secundo est aliqua specialis expressio: per quam aperte colligitur mens disponētis: hoc sufficit ad reuocandū priorem dispositionem

no

no

no

Et si primo diceretur: qd oporteat exprimis no me tal sancti & huilsmoi. Et refert Bar. i. l. si quis i principio. de leg. iij. tenere. qd si testator dicit: non obstante quocunq; alio testamento et si in eo sunt verba derogatoria: talis expressio dicitur spalis: & sufficit ad revocanduz. h. Lar. Et ad hoc bonus tex. in cle. dudum. p. alle. & glo. super y. verbo dicit. hic videtur expsum qd valcat privilegium vel gratia apostolica de qua constat: s; scriptura sup ea pfecta non sit. Alius est bonus tex. i. c. alma. d. sen. et. li. vj.

2 **Exempta ecclesia & monachi: vlt canonici: ppter conuersi & perpetuo oblati intelliguntur etepti: no at presbyter qd pochiano; curā bz: quo ad ea que ad ipsam curaz ptingent: nec ipsi pochiani. c. de p. uil. p. ereptione. li. vj.**

3 **Si eximantur canonici alicuius ecclesie: no ppter hoc fut etepti clerici: s; bñ ecouerso. s. qd exemptis clericis intelliguntur exempti taz canonici: q; alij clerici. d. c. p. exemptione. Sz ipsa ecclesia non est ppter hoc exempta vt ibi. Et quo habes qd appellatione canonicoz no veniunt clerici: sed bene econuerso. Item iser tur qd appellatione continens: comprehendit contentum: non aut ecouerso. vt ibi. vbi dicit qd exempto clerico alicuius ecclesie: no ppter hoc ecclesia ipsa est exempta. Sed dubitatur de. l. ciuibus. ff. de rebus dubijs. vbi habetur qd si legatum est factuz ciuibus alicuius ciuitatis: intelligitur legatum esse factū ipsi ciuitati: ergo eodem mo hic: exemptis clericis: debet & ipsa ecclesia esse etepta. Inndetur qd ideo legatum factū ciuibus in genere intelligitur esse factum ciuitati: qz res est fauorabilis: & conser quenter attendenda. Sic vero agitur de re odiosa: hoc est privilegium per quod derogatur ptati ordinarie: ideo restringenda.**

4 **Per monasterium seu locum exemptū intelligi debet tam de ipso qz de cimiterio: & de domib; moasterij: pratus: hortis: & areis que sunt iuxta ecclesiam. ar. xij. q. j. necessaria. & c. nulla.**

5 **Fratres minores sūt privilegiati: ita qd ratione delicti: vel contractus: vel rei: non pnt pueniri. vt i dicto privilegio. virtute conspi cuos. Et cum clausulis irritantibus r. c.**

6 **Legatus de latere fm glo. in. c. qd translatione. de offi. lega. potest cognoscere d. c. ais contra exemptos: qz per privilegiuz etimur a potestate episcopozum & huilsmo: sed**

non pape: vel legatorum eius. Secus tamen: de alijs legatis. s; fratres tamen minores sunt exempti a iurisdictione dictozuz legatorum de latere. vt patet in privilegio Bonifacy: qd incipit. Inter ceteros. r. j. vbi dicit. Et propterea nolentes omnino: vt quisq; cuiuscunq; sit ordinis: dignitatis: pditionis: aut status: vos generaliter: aut spaliter: ac pfectatum ordinem super exemptione ipsius: ac alijs vestris: dictis qz ordinis libertatibus & imunitatibus qbus: cunq; sub quavis forma: vel expressione verborum: vobis & eide; ordini ab apostolica sede pcessis ipugnare: turbare: vel quomodo libet molestare: vos & ordinem ipsuz ab omnium & singulorum quozlibet prelatoz & psonarum ecclesiasticarum oimoda potestate & iurisdictione prorsus etimuz de apostolice plenitudine potestatis decernetes: vos & ordinem supradictum imediate nulloq; medio eide; sedi & soli tantūmodo romano pontifici subiacere. Dec. ibi.

e Exorciste et greco in latinū adiurantes: siue in crepantes vocantur. r. di. c. clericos.

Quid pertinet ad eoz offm: R. Ad exorcistam pertinet exorcismos memoriter tenere: mansuz sup energuminos. l. lunaticos: & obfessos a demonibus & cathecuminos i exorcizando imponere. r. v. di. c. plectis.

Quomodo ordinatur debet accipere d manu epi libelluz in quo exorcismi sunt scripti: cum istis v. bis. Accipe & menda memorie r. r. di. c. exorcista.

e Exorcismus est adiuratio ptra diabolū vt de conse. di. iij. c. an. r. dies.

Quid valet exorcismus ante baptismum? R. Ric. in. iij. dist. vj. per ipsum virtute diuina artatur potestas diaboli: ne possit decetero tantum quātum ceteris paribus posset si non ess; exorcizatus: & maxime impediēdo: ne baptismum suscipiat. facit ad hoc. c. sicut nostis. de conse. di. iij.

Quid si aliquis baptizetur sine exorcismo? R. Ric. vbi. s. qd debet post baptismū exorcizari. s; facit. d. c. sicut. Ratio: qz licet in baptizato paruulo non sit peccatum: tamen in eo remanet actualiter somes peccati. Et ideo etiaz post baptismum habet efficaciam repumēdi diabolū.

Quod tunc appet quoniam in facto est ut transacto certo tpe res que estimata data est reddat: quod tunc si facta est venditione. vt. d. l. si iter. Secus causus est quoniam res simpli datur estimata iactu de cuius natura est ut transferat dominium vt in l. quoniam. 7. l. ple. ruzq. ff. de iur. do. 7. l. estimari. ff. so. ma. Exe. plu. Mulier dedit re estimata. c. flor. viro suo celsabit vir emisse. fallit h quoniam natura est ut res repugnat ut faciat venditione. vt. l. seruos. ff. la. ber. Exe. plu. Ego 7 tu sumus heredes 7 facimus estimatores deditate: tunc non facit venditione.

Quod trans estimatio faciat transire piculum accipiente: vide. s. Comodat. s. ix.

Alitas tinitas viciat rescriptum apostolicum: Panoz. i. c. ad audiencia. de rescriptis. pro declaratoe dicte. q. facit tres regulas. Prima est quod ad hoc quod falsa latinitas viciat rescriptum pape: deest manifestata: non autem sufficit quod sit dubitabilis. Secunda regula est si falsa latinitas potest saluari per figuram: non viciatur rescriptum. Et de his figuris vide glo. i. c. forma. de ver. sig. 7 hoc facit ad. q. dicebat i quodam rescripto applico: quod rectoris hospitalis 7 alie persone que degere cogitigerit i eodem: possent ibi sepeliri: nuquid rescriptum illud viciatur per illam falsam latinitatem? Na vbi dicebat. que debebat dice. quas. Jo: an. psluit quod non viciatur: quod potest saluari per similitudinem. Nam illud verbum. que. potest esse neutri generis 7 pluralis numeri: 7 facere relationem ad verbum. persone. 7 ad verbum. rectores. 7 crit causus accusatiui. Item presuppósito quod simpliciter sumatur illud verbum. que. vt faciat relationem ad verbum. persone. tunc cum sit modicus defectus: non debet viciare rescriptum. ar. in. c. ex pte. de si. instru. Et sic elice secundam regulam quod si falsa latinitas surgit ex modico defectu alicuius lre vel tituli: non viciat rescriptum.

Quare autem falsa latinitas viciat rescriptum? S. l. d. c. ad audiencia. dat rones dicentes: quod rescriptum pape per multas manus transit: 7 cum multa maturitate deoq: 7 ita nullum vicium potest necesse est. vnde istas presumptiones non est admittenda probatio. Et Dir. li. iiii. ti. iiii. segtur gl. di. cens. Secus est in rescriptis imperatoris 7 superiorum lris: vel actis iudicium: que non cum tanta deliberatione procedunt. Et in instris tabellionum: quorum fides auctoritati tabellionis iniuratur. vide et Panoz. in. d. c. ex pte. vbi dicit quod

non solum defectus lre non viciat rescriptum. Imo et si in defectus dictoris vel oratoris non viciat: dum deprehendatur intellectus materie. quoniam aliqui dicunt si enim: quod si est tolerabilis error: in lra: vel dictore. secus. Primum tamen dictum plus placet Immo: cum per bullam tollatur suspitio 7 oculi officialium sepe fallunt. Vel possit distingui. s. Jo. iter rescripta grece 7 iusticie. Do. car. idem tamen rescriptis grecis: dum sensus non mutet. Ad plus plz Panoz. p. no. i. c. cum venerabilis. de reli. do. Secus si sensus mutaret: vel induceret equocationem. Na tunc defectus lre viciatur. vt i. c. iter dilectos. de si. instru. Et ex predictis patet decideri multe quoniam.

Quidam ipetravit ecclesiam sancti Pancracii: in littera vero dicebat Paneratij: ita quod erat mutata lra c i e: an et hoc viciatur rescriptum? Do. car. vt refert Panoz. vbi. s. dicit tenuisse quod non. Sicut eius defectus lre non viciat vbi constat de sensu: vt hic. Ita 7 si vna lra ponat loco alterius. vt i. q. nra. dum non ex alijs apparet papam intellexisse de illa ecclesia sancti Pancracii: Secus si induceretur equiuocatio.

Alia questio. Papa madat i rescripto ipe tractem debere mitti i copoale: 7 fuit omisissu verbum. possessione. Do. car. dicit obtinuisse quod propter hoc non viciat rescriptum: quod per alia verba apparebat de intentione pape: quod submittebat. 7 descendens i ductus. Idem dicit si per positionem vnius lre loco alterius induceret falsa latinitas. sicut accidit in facto. Dicebat enim in quadam indulgentia. ppetuis tpe duraturis. d. bebat. n. dice duraturas. Et sic a fuit mutata i. Refert. n. se psluisse. p hoc non viciari: tunc quod hodie curia non admittit exceptores false latinis: tunc per predicta: quod sicut defectus lre non viciat: ita 7 si vna lra ponat loco alterius.

Quoniam rasura sit facta in loco suspecto: nuquid viciabit totum instrumentum: an solum illam partem cui coheret? S. l. d. c. tenet quod non viciat totum. Secus i dicto testium. na illud viciatur totum ratione partis falsae: quod testis et hoc redditur piurus. Et intellige quoniam instrumentum habet plura capita separata. Vide ad predicta c. ex litteris. extra de si. instru. vbi habet quod rescriptum apostolicum propter rasuram i loco non suspecto non cetur viciolus: nec tamen pars potest conigere seu abadere si deprehendit errorem: imo careret oio modo rescripti. 7 vid. gl. singulari. i. d. c. cum venerabilis. t. vbi Panoz. quod

rasura reddat suspectū in sūm si ē facta in loco suspecto: ēt si videatur deposita cadē manu: q̄ repluntur multi sciētes adulterare scripturas alioꝝ: ideo sumē hāc cautelā: q̄ vbi cūq; nōius errauit ita vt oporteat aliquid radere & iterū reponere: vel facere aliquā lram in margine: d; nōius ad euitādā suspitionē in sine instrumenti p̄tinādō fe facere mētionē qualiter ip̄e rasit tale verbū: vel q̄ fecit talē lineam in margine. hoc etiā voluit Archi. s. bis ita. rry. q. j. videtur ēt probari in. l. i fraudē. ff. d. te. mili. & ibi hoc t; Bar. Et ita h; bodie stilus notarioꝝ qñ rasura ē in loco suspecto: tñ non ē necessaria: si ēt p̄cedētib; vel subsequētibus pōt elici veritas eoz que cācellata sūt: vt ibi notabil; r dicit glo. Itē nō gl. in. c. l; d. cri. fal. q̄ si lre eēt clause rasura nō noceret. Et nō sūm Postu. q̄ i curia ē canon late snic i quēcunq; aliū ab officialibus sup hoc i curia deputatis: qui rscripto bullato vel nōto mutat vnā figurā in aliā: siue lram: vel etiā dimidiā ab: aserit: deleuerit: cācellauerit vel mutauerit: sine illoꝝ ad quos spectat data lnia. Et dicit q̄ sepe publicatur i curia: vt non possit quis p̄tēdere ignorātia. Possēt tñ impetrans sine aliqua pena totā litterā lacerare ac ēt bullam. Max licitū ē cuiuslibet iuri suo renūciare. Et ex hoc hēs q̄ simplex nōius qui litteras aplicas scripsit nō pōt illas corrigere si ne lnia officialis ad hoc d̄putati. Et vide Ri. in. iij. di. xvij. vbi querit. vtrū iueniēs lram pape cui; efficacia tā expirauit: vt q̄ fuit data ad sp̄s qd iam trāsiit: & ludo nō intentionē vtēdi & aliquā lram in ea male formatā reformat vel punctū facit: vel p̄ quēcunq; aliū modū aliqd in ea imutat: sit excoīcat; & p̄cludit q̄ sic q̄ quāuis illa lra nō imutata sit inutilis: tñ p̄ rasurā sic mutari possēt vt vtilis appareret. verbi grā. Si ibi erat scriptum. post triēniūz minime valituris. & p̄o triennio poneretur quiquēniū. itaz apperet vtilis: que añ erat inutilis. Cū ergo quēcunq; mutatio siue quā siue magna circa lras pape: q̄ p̄ imutationē pōt appere vtilis plusq; erat: vel vtilis cū añ nō eēt: sit p̄hibita sub pena excoīcationis late snic: vñ q̄ imutatis aliq; circa lram de qua ē p̄d sit excoīcatus. Delris tñ que p̄ nullam rasurā possēt appere vtilis: vtputa lra citatoria data a. cc. annis vel. ccc. aliter cēt iudicādū: q̄ si tota radēret & de nouo scriberet: non possēt appere

vtilis pp bullā: q̄ in creatioē cuiuslibet pape noui aliquid circa bullaz mutatur.

¶ An autē apcriens lras debeat puniri tanq; falsarius: ff. P̄danor. i. c. cū olis. cl. ij. de offi. dele. dicit q̄ aut ille aperit lras oñdendo eas aduersario mittētis: r pōt puniri vt falsari; ar. bonū in. l. j. s. is qui deposita. ff. ad. l. cor. de fal. vbi dicit q̄ is qui d̄posita instrumenta ostendit aduersario incidit in crimen falsi. Et nō hoc p̄ aduocatos & p̄curatores: q̄ plerūq; iura p̄tis oñdunt aduersario. Max p̄nt puniri pena falsi vt ibi nō. Aut apit q̄ lras: & tñ nō oñdit aduersario: & tūc nō punit pena falsi: d̄ quo vñ ter. i. d. c. cū olis. Mā papa dicit q̄ voluit ip̄m punire i quo d̄liquit: & tñ nō punitur eum pena falsi. Ad idē. l. qui testamētus. ff. de fal. nam sp̄ale ē in eo qui aperuit testamētum clausus: vt punitat pena falsi: vt ibi: ergo aliud dicēdū in eo qui aperuit alias lras maxime priuatas. vñ debet puniri pena stellationis. i. extraordinaria. Idem Bar. ibi. Et vide eādē Bar. i. l. j. ff. de purgatoꝝibus. vbi dicit idē eē de eo qui cognouit iura vnius: & de mus se p̄tulit eū p̄tē aduersa.

¶ An autē apcriēs litteras. d. pape sit excoīcatus: ff. q̄ nō: q̄ nullo iure cauetur.

¶ An autē scriptura cōfecta per falsūz notariū sit nulla: ff. P̄danor. i. c. fraternitatis. de hereti. de mēte Inno. dicit q̄ antequinur de instrumentis p̄fectis post falsitatē cōmissā: vel añ. Si añ: tūc etquo notarius tollerabat i officio valēt: q̄ gesta ratōe publici officij nō retractātur p̄pter publicā vtilitatē: licet postea sequat̄ depositio p. l. barbarius. ff. de off. p̄c. Sed instrumenta p̄fecta post dānationē nōiij non valēt. vbi. d. c. fraternitatis.

¶ Sed dubiū ē: quādo ante dānationē nota rij repitur instrumentū habēs plura capla: & in vno eā admitta falsitas: an reprobetur totū instrumentū: Bar. in. l. si ex falsis. C. d̄ trāsc. distinguit: q̄ aut falsitas p̄cedit ex vicio notarij: & tūc instrumentū conuit i totus. Et hoc pl; P̄danor. sicut dicitur i teste: vt si aliquā falsitatē adijciat testimonio suo: dictū eius in totum reprobat: q̄ reperit p̄curius. Sic ē i notario: qui dicit quidā testis. Et hoc vñ si est falsitas circa substātia negotij: vel circa circumstantias eius: vt q̄ debebat scribere q̄ titius p̄misit. r. & scripsit. r. S; si falsitas ē orta circa alia accidētia vel extrinseca: vt quia

scripsit p̄bentes eē sanguineos: vel aliqd aliud qd̄ nō facit ad negociū: lz hoc fit falsuz: nō reprobat instr̄m. p̄pter hoc: q̄ illud nō p̄tinet ad officiu notarij. Itē in teste: aut defectus n̄ p̄cucit ex vicio notarij: t̄ tunc aut concernit substantialia instr̄mētū: vt quia fuit om̄issa in d̄t̄io: t̄ dies: t̄ tūc instr̄m. corūit in totum. vt nō. in. c. inter. de si. instru. Aut defect⁹ nō cernit substantialia negocij: debet tunc fieri illa distinctio: aut negocia sūt p̄nera: aut separata. ¶ D̄no cāu nō corūit i toni. Sc̄do sic. vt i d. l. si. et fals. S; Bar. in. l. eadē lege. ff. ad. l. iul. repe. dat. vnam limitatiōez ad p̄dicta. v; q̄ instr̄a p̄fecta p̄ notariū d̄anati sūt nulla: q̄n fuit d̄anatus pp̄ falsitatez cōmissam in officio tabellionatus. Sec⁹ dicit si al⁹ fuisse d̄anatus de falso cōmissio t̄i ex officiu. vt sit effectus infamis ex alia causa: tūc enim p̄cludit q̄ si illud officium nō h; in se dignitatem: vt qz n̄ est notari⁹ p̄cipis. vt. l. i. C. de man. p̄in. vt nō h; officiu de publico: vt qz nō est notarius i bācho: s; ē assumptus a p̄ib⁹ volētibus: vt faciat publicū instr̄m: tūc nō videt quin talia instr̄a p̄fecta p̄ istū non valeāt: quātūcūq; sit infamis. ¶ Douet p. l. si aliqd. C. d̄ suscep. t̄ ar. li. r. que facit t̄n̄ mētionē de falsitate cōmissa i officio. Itē qz notariatus nō ē dignitas: s; quoddā munus. Itē infamis pot̄ eē p̄curator. in. l. i. d̄ excep. Vide gl. ad hoc. d̄ sen. et cō. decernimus. in. vi.

9 Additio. Et pro maiori declaratiōe dictoz Bar. vide Pau. de castro i p̄silio. c. xliij. incipiente. Sup. co. vbi dicit qd̄ q̄n q̄s h; dignitatē vel officiu ex publico qd̄ exercetur iter non consentiētes: vt ē eē notariū ad bāchum iudicis: sola infamia cōtracta ex cōdēnatione alicuius famosi criminis etiā si non sit notoria p̄uat ip̄m executōe talis dignitatis vel publici officij: posito qd̄ n̄ eēt per sententiā adhuc p̄tinatus tali officio: vt idē Bar. expresse determinat in. d. l. eadē lege. ff. ad. l. iul. repetū. per. l. ii. C. de digni. Si vero ē officium publicū sine dignitate t̄ qd̄ exercetur inter p̄sentētes: vt ē esse simplicem notariū: t̄ qui p̄ficit instr̄mētuz iter partes ipsū rogātes: tunc aut ipse cōmisit crimen et quo secuta p̄dēnatione venit infamā d̄us t̄ p̄tinā d̄us officio: nō d̄uz tamen aliqua condēnatio legis vel hominū secuta ē: t̄ tunc habet locū id qd̄ dicit Sp̄c. de instru. cdi. s.

restat. ver. quid si tabellio. q̄ etiā si d̄iquit in officio qz fecit instr̄mētuz falsuz: non prohibetur alia instr̄mēta facere: t̄ sunt valida et si crimen illud erat notoriū. facit. l. si quis et ar. gētarijs. s. i. ff. de edendo. aut lata erat sententiā p̄iuatiua officij: t̄ tūc aut a iure scripto: t̄ habet locum glo. que ē in auct. de tabel. s. p̄. que videtur diluigere. Aut erat occulta: aut notoria: aut erat lata ab homine legis mistro: t̄ tunc talis distinctio non ē adhibenda: imo indistincte non valent instr̄mēta postea cōfecta. verba sunt Bal. notabilia declarantio illas glo. t̄ limitatis cas i. l. ii. C. de sen. t̄ in terlocu. omniū iudi. Aut fuit lata sententiā super crimine: nō autē p̄iuatiua officij ex qua sententiā incurrit infamā: tunc habet locū id qd̄ dicit Bar. in. d. l. eadē lege. t̄ in quodā p̄silio qd̄ incipit. Scr Joānes. t̄ Bal. i. l. t̄ multibus. C. de testa. mili. qui simpliciter dicūt ipsuz non prohiberi alia instr̄mēta p̄ficere p̄pter hoc. De hoc vide. s. Absolutio. s. i. s. r. t̄ Emphiteosus. s. iiii. ¶ **¶ Inis.**

f Amilia. Quō paterfa: deb; miliam suā: regere t̄ corrigere a miliam suā: Dic prout hētur i sum. p̄se. li. iiii. ti. xii. q. i. q̄ paterfa. nō soluz tenetur curā regūinis hēre circa domesticos. i. circa filios. vt exponit Augu. s; etiā circa omnes suos per quos itelligitur illi qui de familia sua sunt. t̄ hoc cura cōuēctōis nō solū debet eē verberū: sed etiā exēplū boni t̄ verboruz: qz ē species elemosine. vt dicit Aug. vnde de sicut. ad elemosinā corporalē tenetur quis tēpore necessitatis: ita ad h̄c. Si vero nec sic corriguntur: tenet eos abijcere a se: si credit p̄habilitate p̄ hoc eos corrigi: t̄ sine hoc in malicia t̄ pertinacia perseucrare: ne sit patronus criminis: sicut patz i vtore fornicaria: qz si credit probabiliter per hoc eos licētius peccare: p̄ suam autē curā t̄ per suū timorē videt eos a multis: t̄ si nō ab oibus malis se tēperare: ei non imputatur p̄uerstas filioz qd̄ tūc fieret si non erit qd̄ sibi imputetur.

¶ Querit an d̄ns teneat pascere famulos suos tēpore infirmitatis: t̄ an teneatur ad oēs i p̄elas: forte t̄z eget magna curā t̄ diuturna t̄ i medicis ē expōndēda magna q̄stitas pecūie? De hac. q. vide p̄ Bar. i. l. i. si cū dotē. s. sināt ff. solu. ma. t̄ i. l. i. rebus. ff. p̄mo. Et p̄cludit qd̄ ad magnas expēsas n̄ tenet: qd̄ itelligera /

vel contra familiarem suum vel quēcūq; alium: tunc enim deberet eam in locum pristinum restituere.

7 Quid si dñs faciat suos furare q; dicent ei si quem viderint: sciverint vel audierint surripuisse aliquid de bonis suis: s; v; y; diligue do q; si iste dñs pbabiliter habetur truculentus & ferus non tenentur seruare: q; illicitum fuit qd iuratu est. Si aut creditur māsuetus & non nisi rōnabiliter pccetur? distingue q; si res tales sunt q; ptineant ad custodiam illius q; iuravit seruari debz; puta. Sigs viderit suam rem expozitāte res que eius custodie pmedate sunt: pōt; psequi res furtiuas: alias tenet dānum restituere. Si at nō tenetur ad custodia illaz; rez; tunc si pōt; pbare tenetur reuolare: si vero nō potest probare: nō dz; reuolare: nisi talibus psonis que possent prodesse & nō obesse. Et si alio mō iuravit nō fuit licitū iuramentum nec obligatoriu; Idē in sū. p̄c. l. i. ti. ii. ubi dicitur s̄m Pug. q; si aliquis de testibus sinodalib; sciat solus crimē alicuius nō tenet dñciare epō lz; iuraverit dicē crimina q; sciret nisi poss; pbare: al' s; dz; tacere: ne sit proditor criminis. ij. q. j. si peccaverit nisi hoc faciat secreta cū epō vel alius cui reuelat secreta debeat corrigere huiusmodi criminosos. de hoc vide. s; Excommunicatio. vij. s. xvij.

8 S; hic querit de q. quotidiana: an istis denunciatoribus sinodalibus plene credat; s; gl. in s. aliqñ. iij. q. iij. q; sic: si dñciat nōia. Si vero aliud crimē non creditur eis nisi pbent. Sed Bar. in. l. diu; ff. de cu. re. distinguit que dam eē maleficia graua: & in istis nō creditur eis & sic loquitur. d. l. diuus. Quedā sūt maleficia nō graua: & tunc qñq; p̄stituitur denūcia: tor ad denunciandū qd re ipsa inuenit. Exrepluz mittit aliqs p curiā ad accusandū ludētes & portantes arma & sil'ia leuia: & in istis creditur tali officiali referēti se sic inuenisse. Ita loquit s̄m eum. l. j. s. quies. ff. de offi. p̄c. vr. Si vō officialis non mittitur ad referendū id qd videt sed aliud qd reperit ex auditu & fama aliorum: tunc talibus officialibus non creditur: s; p̄dest vt perueniat ad inquisitionem. hec Bar. & predicta videntur satis equa pro quibus facit consuetudo generalis totius mundi licet p̄danoz. in. c. p̄terea. de testi. co. deuiet a scdo dicto.

9 Quid aut dicendum de statutis seu p̄suetudi

nibus quarūdam terraz que constitunt bñiusmodi denunciatores seu cāparios ad denunciandū quos cāuz inuenerint in vincis vel bñiusmodi: siue dānum fecerint: siue non. Et si nll omnino comederēt vel auferret. imo qd plus est tenentur denunciare si inuenerit canes intrātes dicatas vineas et si nll mali facerēt: qd p̄ma fronte vidēt iniquitas. Sed dicendum q; ex quo dicte cōmunitates consenserunt dictis statutis: tales denunciatores poterūt dñficantes denunciare. & merito eis dici pōt. Patere legem quā ipse tuleris.

10 Quid aut de sententijs epōz que sunt quotidie: puta. quis amisit anulum: episcopus ad instantiam illius fecit edictum: q; si quis inuenit dictum anulum: teneatur sibi presentare sub pena excommunicationis &c. Ticius inuenit dictum anulum: sed q; tñdem debebat habere ab illo qui amisit dictum anulum: non notificat. Queritur an possit salua p̄scia retinere dictum anulum in recompensationē illius qd habere debz; an vero teneatur hoc non obstante manifestare prelato: Et dicendū q; inspicendus est tenor l'zarum ep̄i seu iudicū. Sunt n; quedam l're p̄minatozie que sunt valde generales: vt puta q; petrus amisit talem rem: & q; si furata sit p̄ deum & p̄sciam & malo aīo: & huiusmodi. Et in hoc casu ille qui habuit talez rē & retinet in compensationem non est obligatus restituere: nec etiā manifestare: ex quo talis nō habuit talem rem male animo nec contra conscientiam. Sunt etiam quedam littere que loquantur magis specialiter: etia; facientes mentionem q; in casu recompensationis vel huiusmodi teneantur manifestare. Et in hoc casu dicendum q; tenentur vel restituere: vel salte; indicare prelato ex quo constat de eius voluntate.

Additio Quidam tamē dicunt q; si in sententia fieret mentio de recompensatione q; talis sententia contineret expresse intollerabiles errorem: & sic talis sententia non teneret. Et addunt q; nec similiter ligaretur qui non reuelaret quando secretē talē retinere animo compensandi certus s; debitor. Secus si non sit certus. sed hoc dictum est cōtra stilum episcoporum ac etiam auditorū causarum in curia romana. Nam ex p̄cipientia teste persepe vidimus huiusmodi litteras emanasse a dicta curia. Nec est dicendum q; curia

romana erret in hoc. Secundo dico q̄ huiusmodi prelati rationabilissime hoc possunt facere: q̄ multi excecati amore sui vt quondam videmus putant debere habere ab aliquo: et tamen audita altera parte sunt potius debitores q̄ creditores: Et propter hoc iura statuerunt ne cui liceat sibi ius dicere ne. s. propter amore proprium decipiatur: et vnde putat se habere suus: rapiat alienum. Et ideo iuste et sancte prelati ad obviandū talibus periculis possunt in suis litteris apponere dictā clausulam: maxime q̄ vt in pluribus ita reperitur q̄ tales decipiuntur. Dicit forte aliquis. Ego presuppone q̄ iste pro certo debeat habere: et forte non potest probare de credito suo: et si reuelaret se abfuisse cogereetur restituere et c. Dico q̄ hoc non obstante licite illa sententia facta est: q̄ leges adaptantur ad ea que in pluribus accidunt vt in. l. nam ad ca. ff. de legi. Ad hoc facit q̄d notat Ric. i. simili. in. iij. di. iij. ar. i. q. iij. vbi querit. An iam iustificati vt virgo maria: Jo. Baptista et huiusmodi tenerentur ad baptismum: Et cōcludit q̄ sic q̄ quis aliqua lex in situatur propter ea que accidunt vt in pluribus. si tamen generaliter data est: non tantum tenentur ad eius obkruantiam habentes illō propter quod est lata: sed etiam non habentes. hec Ri. Ecce casus noster. Et si principalis tenetur restituere vel reuelare: multo fortius sciens et c.

f. *Femina*

Queritur an femina cā ludi vel ioci vtēs veste virili: vel econtra peccet mortaliter: R. omnes predicatorēs et totus mundus audacter predicant q̄ sic. Et ad cooperimētū sui erroris p hoc allegant. c. si qua mulier. xxx. di. et deuter. c. xij. Et tamen dico q̄ isti decipiuntur: ad quod probandum primo videbitur de. d. c. si qua mulier. et ibi sic dicit. Si q̄ mulier suo proposito vtile iudicans vt virili veste utatur: et propter hoc virilem habitum imitetur: anathema sit. h. ibi. Nō ver. suo proposito. Non cui bic accipitur' propositus pro actu deliberato: q̄ hoc fuisset superflūū. Nulla enim mulier gestat habitum viri nec econtra: nisi deliberate et appēate hoc faciat. Sed bic accipitur propositum pro prava intentione. Et hoc vult gl. ibi in v. proposito. d. vt q̄ magis habilis et magis parata est in scissa veste q̄ in clausa ad meretricandum. hec gl. Idē

Archi. ibi super dicto ver. proposito dicit. s. malo scilicet meretricio. Nec obstat. etiam. de c. xij. deuter. vbi dicitur q̄ nō inducitur mulier veste virili. Nā s̄m Nicolaum de lira aliqui doc. et bene exponunt q̄ hoc intelligitur de armis quibus viri vtiuntur. Prohibet autē hic q̄ mulier non portet arma viri: tum q̄ in decens mulieri et presumptuosum: tum q̄ pro tunc erat superstinosus. quia gētiles mulieres in sacris maris portabant arma viri: et in sacris veneris viri portabant ornamenta mulierum et instrumenta earum: vt pote colum: sum et similia iō subditur. A hominabil' apud deumentum est qui hec facit. A hominatio enī in sacra scriptura cōmuniter accipitur pro idolatria seu aliquo ad idolatriam pertinente. Si autem littera predicta intelligatur de veste cōmuni prohibetur hic talis vsus vel potius talis abusus: q̄ ē occasio libidinis: quia mulier in veste virili posset licentius cum hominibus luxuriā exercere. Et similiter vir in veste mulieris: q̄ liberius possit loca secreta mulierum ingredi. hec Nico. Ecce quomodo nico. concordat cum tertio dicti capituli. si qua. et cum glo. et cum Archi. Ad hoc facit ratio sumpta a rubrica que dicit sic de multimoda superstitione hereticorum quos grangēse concilium anathematizauit: per quam rubricam expresse datur intelligi q̄ nullus incurrit penam dicti c. si qua. nec etiam aliorum. xij. capitulorum. que sunt sub dicta rubrica: nisi sit in dolo et ex superstitione faciat. Et ex predictis inferantur due cōclusiones. Prā est q̄ mulier si vti' veste virili vel ecōuerso et proposito malo vel deprauata intentione vel ex superstitione peccat mortaliter: et vltra hoc mulier ē ecōmunicata: vir at nō. Nec cōclusio p̄ et p̄ dictā. c. si qua. iuncta rubrica cū gl. ibi. et Arch. et dicitur Nico. in. d. c. xij. Sēda cōclusio q̄ si mulier vti' tur veste virili vel ecōuerso cā ludi vel ioci vt ex leuitate absq̄ priuata intentione: sic nō peccat mortaliter: imo multotiens nec venialiter. Sicut multotiens videmus q̄ viri assument vestes suarū vxorū et ecōuerso: et vadūt laruati p ciuitatem cā recreationis absq̄ mala intentione. Et nimis absurdum esset dicere q̄ peccarent mortaliter.

Et ex predictis pot' patere veritas alterius dubij. s. an mulier tonsozans se. i. p̄cidens crines vsq̄ ad aures absq̄ cā rōnabil' s̄ et leui

tate et fatuitate q̄da peccet mortaliter? Dicunt
 qdam q̄ sic p. c. quecuqz. xxx. di. q̄ p̄t̄ et cōi-
 cart. Item facit d. c. uxoratus. de puer. dim. l3.
 dico vt in precedenti casu q̄ si facit et supstitio
 ne vel in contemptu significationis illius q̄d
 significat coma. s. subiectionis viri q̄ peccat
 mortaliter. Et hoc notat tex. ibi in v̄. resoluē-
 ius subiectionis. Et ibi Archi. qui ponderat
 illud v̄. subiectōis. Si aut̄ facit et leuitate qua
 dam vel fatuitate non peccat mortaliter l3 ma-
 lesaciat. Nec etiā iudicandus esset de mortali-
 si mulier se totam decaluaret et fatuitate licet
 hoc esset in maiore derisus. Idem dicit de oi-
 bus alijs casibus qui ponitur sub dicta rubri-
 ca q̄ nullus incurrit penam ibi positam nisi ex
 supstitutione: aut ex p̄temptu. Et ista sūt no-
 tanda q̄ noua.

110

2 Que aut̄ sint illa que sunt pbibita mulie-
 ri: s. multa. P̄tio nō p̄t predicare nec docere
 publice licet gl. in. c. ad ieiunius. xvj. q. j. dicat
 q̄ mulier de iura sacerdotis possit predicare
 tamen finaliter non firmat pedes in hoc: q̄ re-
 fert se ad. c. mulier. xliij. di. vbi habetur q̄ mu-
 lier q̄uis docta et sc̄a viros in conuentu doce-
 re nō p̄sumat: laicus at̄ p̄tibus clericis nisi
 ip̄s rogantibus docere non audeat. Itē mu-
 lier non p̄t. sacra vasa: nec sacras pallas con-
 tingere: nec incensum circa altare deferre: vt i
 c. sacras. xliij. di. Item nec p̄t actus alicu-
 lus ordinis exercere: nec alijs benedicere: vt in
 e. noua. de pe. et re. t. in. c. tanta. de exco. pre.
 Item non potest esse arbitrit nisi ess; in digni-
 tate habente iurisdictionem. S3 bene potest eē
 arbitratrit. de quo vide. s. Arbitrit. s. j. Itē
 nec iudicis nec magistratus gerere officij nisi
 in casibus de quibus in gl. xv. q. ij. s. j. Nec
 postulare nec p̄carare nisi in propria causa et
 suoꝝ vt notatur i. l. femine. ff. de re. iur. t. ij.
 q. vij. s. tria. t. d. s. j. An aut̄ possit esse testis
 in casu criminali v̄ est testis v̄ codicillis: vide. j.
 Testis. j. s. j. Itē nō p̄t p̄sonaliter trahi ad iu-
 diciali cā ferendi testimonij aut alia qualibet
 causa que in iure non expiunt contra eius vo-
 luntatem. Et si est religioſa non potest etiaz si
 vcllet trahi ad iudiciuz p̄sonalit̄ ex quavis cā
 vt in. c. mulieres. de iudi. li. vi. Itē nec accusa-
 re nisi i certis casib⁹ d̄ quib⁹. xv. q. ij. s. j. i. tex.
 et in glo. Itē nō p̄t se obligare seu p̄p̄iā sub
 flantia p̄ debito viri nisi creditū sit p̄cursum
 hā vtilitatē vt in auct. vt nulli iudi. s. et illud.

coll. ir. Itē non d3 incarcerationi vel detriti p̄
 aliquo debito vt ibi.

Ferias quedā dicuntur tē
 s. **F**erias. poanec: quedā repētines
 quedā solēnes. Temponee sūt q̄ dant
 pro fructib⁹ colligēdis et sunt duoz mensib⁹
 grā messium et vindemiaz. l. vn⁹. p̄ messibus
 et alius p̄ vindemiis. Et in oi terra dande sūt
 ferie p̄ messibus et si non crescat ibi ānona: q̄
 boies cōiter grano indigent et hnt necesse sibi
 aliquo tpe p̄uidere. S3 p̄ vindemiis non da-
 buntur nisi vbi sunt vinee vel saltē vbi ē cōis
 vsus vini: et in his non p̄t fieri p̄cessus iu-
 dicialis nisi de p̄sensu p̄nas. et eo. conquest⁹.
 Repētine vero ferie sunt quas ip̄os iudicē
 v̄ pp̄ victoriā: quā fecit: v̄ q̄ vroz durit: v̄
 q̄ filius ei nat⁹ ē et huiusmodi. Et dicuntur re-
 pētine q̄ repēte siue subito indicuntur. Et nul-
 lus p̄ter p̄cipē eas indicare p̄t. C. de scriis.
 l. a nullo. Et has serias populus tenet obser-
 uare saltē in publico ex quo p̄iceps p̄t eas in-
 dicere. An at̄ p̄ veniēs peccet mortaliter. v̄
 j. Statutū. s. vi. Feries solēnes siue festiue
 sunt quedā solēnitates que habent in. d. c. con-
 questus. et in. c. p̄nunciandus de p̄se. di. iij. s.
 Natalis dñi: facti Stephani. Jo. cuā geliste
 Innocētū. s. Siluestri: circūcisōis: epiphie:
 Septē dies dñice passiōis: r̄surrectōis cū. vii.
 diebus sequētibus. Ascen. p̄the. cū duobus
 dieb⁹ q̄ sequūtur. Natuitas Johis baptiste:
 Annūciatōis dñice: et assūptōis virginis: et na-
 tinitatis: et purificatōis eiusdē. Duodeci apo-
 stolor̄: beati Laurēti: oīuz sanctor̄. s. Adar-
 tini: ac dieb⁹ dñicis. Meditatio sci Michae-
 Item dedicatio cuiuscūqz oratori. Itē roga-
 tiones trib⁹ diebus an ascen. dñi. Et ille festiui-
 tates q̄s singl̄ epi i suis episcopijs cū populo
 et clero duxerit venerādās. Itē statuit Eusebi⁹
 q̄ festū inuētōis sancte crucis. v. nonas maii
 solēniter celebret: de p̄se. di. iij. crucis. Itē ses-
 sum corpus xpi vt in de. si dñm. de reli. t. ve-
 neratione sanctor̄. Et nō q̄ inter predictos
 dies sunt quidā qui d̄ factio non festant quātū
 ad cessationē ab opib⁹: sed vidēt abrogati
 p̄ p̄iā p̄suetudinē: que in eis h3 locū: cum non
 ita sint d̄ p̄cepto sicut ē dñica et maiores illa.
 Isti aut̄ dies sūt tres dies rogationū. Quidā
 etiam non seruant omnes septem dies passio-
 nis: nec etiaz totam octauam pasche: et quo ad
 cessationē ab operibus: q̄ quasi vbiqz con-

suetudo est in contrarium. Nō tamen q̄ cō-
suetudo non excusaret q̄; tum ad festa iur̄ divi
ni. De festo aut̄ dicationis cuiuscūq; orato-
rij seruanda est cōsuetudo terre vel parochie;
licet de iure aliud sit. Idem dicendū de festis
euangelistarum et quattuor doctorū principa-
lum seruandam. s. fore p̄suetudinē. Et Ar-
chi. f. dicit in dictis festis sine dubio cessante
p̄suetudine posse operari.

¶ Festum aut̄ conceptionis virginis marie:
licet eccl̄a romana antiquitus nō celebrauerit
vt patet per glo. in. c. pronunciandū de p̄se.
di. ij. tamen hodie de ipsa p̄ceptione facit so-
lēne offiū et festum cū largitione indulgētiarū
que in festo corporis xp̄i date sunt illis qui iter-
sunt diuinis officijs: et hoc pp̄ multa miracu-
la pp̄ que manifestum est: q̄ fuit concepta sine
peccato originali. Et iō hodie ad cuiusdā scan-
dala precipitur sub pena exdicationis late snie
a qua non possint absolui nisi a romano pon-
tificē preterq̄ in articulo mortis oibus cuius-
cunq; status: gradus: ordinis: et conditionis
fuerint: ne de cetero ausu temerario p̄sumāt
in sermonibus ad populū: seu alias quolibet
affirmare: q̄ tenentes virginem esse p̄ferua
tam a peccato originali in sua cōceptione: pol-
luātur labe heresis vel mortalis peccati: vel fe-
stum eiusdem p̄ceptionis celebrantes neq; te-
nere libros v̄ legere: aut habere: p̄ veris: hoc
p̄tinentes. Si iūq; pena ē ligant̄ q̄ ausi fuerit
asserere q̄ p̄nam opinionē tenēs. s. q̄ sit cō-
cepta in peccato originali incurrit heresim̄ v̄
mortale peccatū. Hec habet̄ i. euagāti Sixti
quarti que incipit Brauenimis.

¶ An aut̄ laborantes i festis sancti Antonij:
Thalot: Katherine et huiusmodi peccēt mor-
taliter? Arch. f. in parte de sept̄ peccat. ti. it.
dicit q̄ que de cōi more oium celebrantur ser-
uanda sunt. Que aut̄ solum sunt i vna ciuita-
te vel patria in illa seruanda sunt. Sicut. n. cō-
suetudo generatis facit legē generalē si ē rō-
nabilis et p̄scripta: ita p̄suetudo p̄ticularis p̄-
culariter ligat illos vbi seruaf. ar. xij. di. c. illd̄
et. c. illa. Possēt t̄m dici q̄ talis p̄suetudo non
liget: q̄ non eo aīo talia festa introducta sunt:
vt d̄ p̄cepto: s̄ et deuotione. Vbi aut̄ est sc̄a-
dalum sic t̄m esset consuetudo obligatoria et
quo tādū est q̄ ē p̄scripta et reputatur obli-
gatoria.

¶ An aut̄ ep̄s cuius clero sine populo possit in-

dicere festum? Do. an. in. d. c. conquestus. vt
refert panoz. ibi dicit: olim obtinuisse q̄ non p̄-
illam lram. Sed postea mutauit sniaz dicens:
q̄ solus ep̄s cum clero seu cap̄o hoc possit:
q̄ in his que tendunt in aie fauorem quilibet ē
subiectus ep̄o. de fo. p̄pe. cum sit. S; panoz:
ibi tenet oppositū. Nam nō sine misterio in
d. c. conquestus. et i. d. c. p̄nūciandū. fuit fa-
cta mentio etiam de populo. vñ scias: q̄ licet i
spectantibus ad iurisdictionem ep̄i possit ipse
cum cap̄o facere statuta: vt circa punitiones
maleficioz: vt in. c. vt animaz. de p̄sti. li. vj.
Sed in alijs in q̄bus vertitur interesse alioz:
nō pōt ep̄s statuere sine p̄sensu illoz: vel sal-
tem debent esse p̄ntes: vt notabil̄ dicit Jm̄.
in. c. vestra. de loca. Idem t̄z p̄ cō. Idē Ar-
chi. in. d. c. p̄nūciandū. Credit t̄m panoz. q̄
vbi populus nō haberet ltimam cām p̄dicen-
di: non obstat̄ p̄dictio. puta. ep̄s vult preci-
pere festum sancti alicuius: qui traxit originem
de illo loco: vel quid sit c.

¶ Quando debem⁹ festum incipere? R. q̄stū 4.
ad seriationē a vespera in vesperaz. extra co.
omnes. Et intellige vesperā. i. sero. s. ab vltis
p̄e diei p̄cedentis: seu vigilie. s. immedie post
xiiij. horam vsq; ad vltimam partem diei se-
sti. Et hoc intelligēdum videtur de iure. Se-
cus vbi esset consuetudo in contrarium. put
de facto est quasi vbiq;. Et ideo archi. f. i. sū.
dicit q̄ operantes in sabbatis vel vigilijs festi-
uitatum vsq; ad tertiam horaz noctis et vltra
quasi ad median noctez: et eo q̄ cōiter p̄sonē
plus eo tempore in hoc volunt sibi seruari q̄
alio. Et nisi quis illo tempore laboraret: vt ce-
teri: amitteret in magna p̄te p̄cursum p̄sona-
rum vnde et lucrum: videtur hoc posse tolera-
ri: attēto more generali p̄rie in huiusmodi: q̄
uis enim statutum ecclesie in obseruatōe ces-
sationis ab operibus diebus festiuis sit d̄ ve-
spera in vesperam. s. sero. de conse. di. ij. pro-
nunciandū. t̄m mos patrie multaz habet mō-
dificare incohationē et terminationem festoz:
cum etiaz habeat tollere et instituire ipsa festa.
ar. de cōse. di. iij. rogationes. Et precipue at-
tento: q̄ post sero diei festi possent laborare s;
illud. c. p̄nūciandū. cum t̄m non operent cō-
muniter vsq; ad median noctem: et sic videt̄
admittēda talis cōpensatio sero vigilie cum
sero festiuitatis. Si tamen ab officialibus: ad
quos spectat talia regulare: ordinare: q̄ post

primam horam noctis: vel scdas sub certa pe-
na nullus operaretur: melius est: tunc oēs
tenentur seruare: et seruado nulli eorum fiet
ret p̄iudicium.

5 Additio. Quidam tamen ampliāt hunc casum. d. q. barbitō
fores et alij artifices qui laborant vsqz ad me-
diam noctem: vel vsqz mane dici festi: quia lz
sunt inducendi vt desistant: nontamen condē-
nandi de mortali: ex quo sic est cōsuetudo: dū
modo protrahant festū postea vsqz ad sequēs
mane: ita q. per. xliij. horas ipsum serunt.
Sed iudicio meo hoc videt periculosum: nec
videtur conuenire iuribus. **¶** Pro quo vidēdū
ē: an vna ars: due: vel tres: v. huiusmodi pos-
sint facere consuetudinez in ciuitate: vel loco:
et dicendū s̄m doc. et glo. in. c. fi. de consue. et
panor. q. ad inducendam consuetudinem re-
quiritur q. maior pars populi vtatur illa con-
suetudine. Intellige de maiori pte populi ha-
bente consensum habilem ad introducendum
consuetudinem. nam mulieres infantes: et su-
riosi non computantur in numero. Et quo in-
fertur q. lz barbitonfores et alij triuz vel qua-
tuor artium laborarent vsqz ad mane dici: nō
propter hoc introducta esset consuetudo que
eos excusaret a peccato mortali: ex quo isti ar-
tifices non constituunt maiorem partem po-
puli: immo nec sunt de decem partibus vna.
Nec ob. si diceretur q. singula ars potest itro-
ducere consuetudinem in arte sua: vputa. suffi-
cit q. maior pars barbitonforum laborat vsqz
mane. et sic de alijs artibus. **¶** Dico q. hoc non
sufficit ad inducendam consuetudinem q. eos
excusaret. Sicut d. ieiunio dicit sumiste et Ar-
chi. f. q. lz homines alicuius artis: vputa: bar-
bitonfores non ieiunarent vel maior pars eoz
in diebus ieiunij de precepto: non tñ essent ex-
cusati. Et ideo dicunt tria esse genera vel sta-
tus. s. religiosorum: clericorum et laicorum. Et
consuetudo religiosozū non ligat clericos: nec
laicos: et sic nec absoluit. Et p. hoc datur in-
telligi q. ad inducendam consuetudinē in ter-
tio genere. s. in laicis nō sufficit q. vna ars vel
due illud faciant: sed requiritur q. maior pars
laicorum illud faciat: qd nō est in cāu nostro.
Nam maior pars laicorum non laborat vsqz
mane: immo nec maior pars barbitonforum
et huiusmodi laborat vsqz mane: vt experientia
teste videmus. Et ideo nec ē inter ipsos bar-

bitonfores et huiusmodi est introducta consue-
tudo. Et ideo non excusantur a mortali: pre-
sertim cum isti artifices etiā laborēt post me-
diam noctem sequentem ipsum festū. Et vi-
dentur istis satis posse tollerari si laborant vsqz
ad mediam noctem vigiliē: ex quo vsqz ad aliā
mediā noctē vsqz et ab oib. nō laboratur: lz
ad hoc non sit vsqz quaqz tutū. **¶** Finis.

¶ A quibus abstinentium ē i festis: R. vt ho-
mines melius possint vacare dñinis: debent
abstinere ab oī opere seruilī. i. non solū a pecca-
to: s. et a mechanicis et agricultura et huius-
modi. vt nec mercatū fiat: nec placitū: nec ali-
quis ad penā iudicetur: vel ad mortē: nec iura-
menta fiat: nisi p. pace. **¶** Hec tñ intellige quo ad
iuramenta iudicialia. In alijs vero p̄siliuz est.

¶ Quid aut̄ intelligat per opus seruille: qd est
p̄hibitum: Dic s̄m Ri. i. liij. di. xxvij. q. qd.
dam ē opus seruille materialiter: sed nō forma-
liter seu finaliter: vt est scribere vel portare li-
gna vel lapides: non propter lucrum: s. ad edi-
ficationē ecc̄l̄az: et tale opus seruille nō pro-
hibetur hoc precepto. **¶** Qdā ē opus seruille
formalr et finaliter: s. nō materialiter: vt cum
qs i corde suo meditat̄: aliqd scientiale: ordina-
tum vt ad. primū et p̄p̄iū fines ad lucz tpa-
le: vt est in aduocato q. studet. ppter lucz p̄se-
quendum. talc. n. opus seruille non p̄hibetur
sub pena peccati mortalis. **¶** Quoddā est opus
seruille materialiter et finalr seu formaliter: qñ
s. ordinatur ad lucz tāqz ad. primū et p̄p̄iū
finem: vt portare ligna: vel lapides: vel scribē
principaliter propter lucrum et huiusmodi: et
hoc opus seruille prohibetur sub pena peccati
mortalis. Et hec distinctio facit ad multas que-
stiones.

¶ Et primo an liceat laborare in festis ad edi-
ficationem ecclesiarum et piorum locorum pro
prios redditus non habentium: Et dicendus
est per predictam distinctionē: q. sic: q. lz tale
opus sit seruille materialiter: non tamen fina-
liter. Et propter hoc dicit **¶** Donal. q. diebus
dominicis et precipuis festis etiā beate virgī-
nis et apostolorum petri et pauli et etiā die pas-
sionis possunt homines arare agros: paupe:
et laborare ad opus eoz. Et similiter si non sit
prohibitum ad edificationem ecclesiarum et pio-
rum locorum proprios redditus non habentium:
vt ad portanduz ligna et lapides et similia.
¶ Dum tamen propter huiusmodi laborem au-

lin

dire missam & diuina officia ad que homo tenetur: non dimittat. Non tñ predicta h̄ facere dieb⁹ pasche & p̄tibe. nisi al⁹ s̄ fluctuare esset p̄ ep̄m approbata. Et nō h̄ tunc laborare p̄ totā diem: vel vsq; ad magnā fatigationem.

9 **¶** Secūdo queritur an liceat scholaribus: vel doctoribus: in festis studere: Et p̄ r̄sio p̄ predicta q̄ sic: q̄ dato q̄ tale studiū sit seruille finaliter: nō tamē ē seruille finaliter. Immo pōt dici q̄ in multis tale studiū non est seruille etiā finaliter: q̄ multi student: non principaliter propter lucrum: sed p̄pter sciam p̄sequendā. Et hoc est qd̄ dicit panoz. in. c. oēs. et eo. q̄ nullo iure studiū p̄hibet: imo suadet in. c. nūq; d̄ p̄se. di. v. Et matie studiū suadendū ē iuuenibus: q̄ relicto studio: voluptatib⁹ itēdūt: imo ad eccles⁹ vadunt vt vident pulchras dñas.

10 **¶** Tertio querit. vtz scholars legentes diebus festiuis excusent: h̄ habeant aliquale salarium: Et p̄ r̄sio per predicta q̄ sic: q̄ principaliter non legunt pp̄ lucrum. Quia lectura daf eis potius vt doceat q̄z doceat: vt sic se assuefaciant: non tñ debent facē principaliter pp̄ lucrum. Sed in p̄sequentiā nō nocet: dāmo legant illis bonis: quib⁹ necessario non infatur circa diuina. Doctores tñ legentes principaliter pp̄ lucrum: nescio a peccato excusare. Idē d̄ scholar: q̄ tunc est opus seruille & māl⁹ r̄ finaliter.

11 **¶** Quarto querit: an in predictis diebus liceat venari: piscari: vt aucupari: R̄sio p̄ ex predictis. Nam si quis talia operatur principaliter propter lucrum: tunc prohibetur: q̄ tunc ē opus seruille materialiter & finaliter. Secus si non principaliter propter lucrum: sed ad recreationem. Licet in consequentiam sibi resultaret aliqua vilitas temporalis: vt puta: p̄ vsu suo & familie.

12 **¶** Quinto queritur: an liceat scribere i festis: R̄sio p̄ ex predictis. Nā locare operas: & p̄ p̄ctio facere vt faciunt scriptores conducti ad hoc: hoc nullo modo h̄: q̄ esset opus seruille materialiter & finaliter. h̄ lectiones suas nōre: vel sermones postillare: vel scribere: quos nō tant stilo: vel plumbio: facere p̄nt: prefertim si al⁹ s̄ nō possent memorie retinere. Et hoc p̄: q̄ hoc casu non est opus seruille finaliter. Secus si tales locarent operas suas ad p̄dicta faciēda: vel ad corrigēdum libros alienos. Nā tunc est opus seruille vtroq; modo.

13 **¶** Sexto queritur: quid de designatoribus: q̄

diebus festiuis fere per totam diem morantur in ecclesijs depingendo: seu retrahendo in tabulis suis figuras pulchras: quas recipiunt pietate: an liceat: Dicit potest per predicta q̄ sic: q̄ ibi non ē opus seruille finaliter principaliter: h̄ principaliter hoc faciunt vt adiscant: h̄ p̄ntiā in futurū & de longinquo lucrum p̄sequantur.

14 **¶** Septimo: quid d̄ citariis & alijs: qui suis vtunt instrumentis i festis: an liceat: R̄sio p̄ ex predictis. Nam si faciunt principaliter propter lucrum: videtur opus seruille vtroq; mō: & sic prohibitum. Et si huiusmodi instrumentis vtuntur in corcis & huiusmodi etiā sine lucro: non licet: nisi cum circūstāijs que reguntur i corcis: quas vide. s̄. c. Lora.

15 **¶** Additio. Quid de laboratoribus ad refectionem pontium vel viarum: R̄sio patet ex p̄dictis. Nam si laborant principaliter propter lucrum peccant mortaliter: q̄ tunc ē opus seruille māl⁹ r̄ finaliter. Si autē laborāt nō pp̄ lucrum principaliter: h̄ pp̄ pietatē trāscuntū vel aliā piā cām: vel bonū publicū: tūc non peccant mortaliter: q̄ publica vilitas p̄bendit sub noie pietatis.

16 **¶** Nono: qd̄ de aduocato q̄ expedit i die festo illū qui venit d̄ lōge: R̄sio p̄ ex p̄dictis. Nā si facit principaliter pp̄ lucrum peccat mortaliter: h̄ clientulus de lōge venit: q̄ est opus seruire māl⁹ r̄ finaliter. Si autē expedit cū nō p̄cipaliter pp̄ lucrum: h̄ ne clientulus incōmoda patiat: h̄ scōario recipiat p̄ntiū: tūc v̄ posse tolerari.

17 **¶** Et ex p̄dictis h̄s qd̄ dicendū de medicis: barbitōs: ib⁹: ferratorib⁹: equoz: macclarijs: euntib⁹: ad mercata & silib⁹. Si. n. tales p̄cipaliter faciūt p̄dicta in festis pp̄ lucrum tūc peccant mortaliter: q̄ est opus seruille māl⁹ r̄ finaliter: h̄ qui talia fieri faciūt idgeat opib⁹ p̄dictoz. Sicerogo stat theozia Ricardi verissima. & ea fere omnia que tractantur in hoc. c. euacuabuntur per dictam theozicam. Et per hec limita. j. dicenda.

18 **¶** Nota tamen q̄ quattuor de causis licitum est operari in festis. Prima est necessitas. vñ fm. vñ. segetibus iacentibus in agro: aut senis in prato: si immincat tempestas vel pluuia: possunt inde remoueri. Item non creduntur peccare carnifices & p̄cerne: q̄ i festis p̄parāt ea q̄ comedere debēt i crastino: si nō poterūt i die p̄cedēti p̄mode p̄cipare: aut p̄parata sine piculo reservare. Itē ob necessitatē vidēt̄ exu

si vasallus rem pignori obligaret: creditori-
 teris reciperet fructus. Et dñs iterim ex hoc
 pateret dānnm: q; de fructibus dño scriuire te-
 netur. Sed vbi ēphiteota rem pignori obli-
 gat: dñs ex hoc nullū dānnū patitur: cū ēphi-
 teota teneatur dño prestare pñsionē i pecunia
 pñsistentē. Et ideo licet ali⁹ recipiat iteris fru-
 ctus: ēphiteota soluēdo domio pñsionē satis-
 facere pōt. **Quod** cū vasallus alteri seu-
 duz dare nō pōt sine dñi voluntate: sed ēphi-
 teota bene pōt donare. **Ratio** q; magis ē ob-
 ligatus dño vasallus ppter fidelitatem: q; em-
 phiteota. **Lū** personā ipsius vasalli elegerit
 ita q; aliū subrogare nō pōt: iurto dño. Sed
 licet ēphiteota aliū loco sui subrogare nō pos-
 sit alienādo: tamē hoc sibi pmitit: ppter li-
 beralitatem: cū ita possit alius rē meliorare: sicut
 ipse. **Tertio** decio femina nō pōt succedere in
 feudū: nisi fuerit conuētū: sed femina in re ēphi-
 teotica succedere pōt. **Rō** diuersitatis: q; seu-
 duz daf: ppter seruiciū. **Sz** mulier nō pōt ita
 bñ seruire: sicut hō dño. Sed res daf in ēphi-
 teofz; pp meliorationē: et ita bene pōt melio-
 rare mulier sicut hō. **A**sten. tñ dicit q; hoc fal-
 lit i duobus casib⁹. vnus ē si fit feudū semi-
 neū vel semic⁹ pcessus: tñc cim deficientib⁹ ma-
 sculis ad feminas ptinebit. vt i titulo de bñsi-
 cio femie. **Secū** dū ē si fit tali pacto acquisi-
 tū. vt. l. deficientib⁹ masculis ad feminas deuol-
 uat: q; qd sūt actū ē seruandū. vt l. i. de sue-
 seu. §. filia. **Quarto** decio vasallus nō pōt ali-
 um vasallū facere sine dñi voluntate: sed ēphi-
 teota pōt. **Ratō** diuersitatis: q; res daf i ēphi-
 teofz; pp meliorationē: s; ita bñ pōt meliorare
 scds sicut pñm⁹: iō pñsensus dñi nō requirit:
 sed feudū daf ppter seruiciū. **Et** q; pōt non
 eque bñ seruire scds sicut pñm⁹: ideo requirit
 pñsensus dñi. **Quinto** decio q; pñsio nō presta-
 tur: imo prestaf seruiciū certū vel incertū: put
 fuerit puentū. **Itē** q; nō prestaf aliqd p iroi-
 tu. **Sexto** decio: q; vasallus nō tēpet prestare
 seruiciū: nisi fuerit requisitus a dño. **Secus** in
 ēphiteota. **Ratio** diuersitatis: q; ēphiteota te-
 net prestare certā pñsionē certa die. **Dics** au-
 tē iterpellat pro domino: vasallus autē nō te-
 netur domino: nisi sciat q; idigeat. **Decimo** se-
 ptimo vasallus pōt feudū dimittere sine do-
 mini voluntate: sed ēphiteota nō pōt. **Ratio**
 diuersitatis: q; feudū datur amore vasalli: et
 vt aliquā utilitatē psequat: **I**deo nimirū si

sine domini voluntate pōt renūciare. **Sed** res
 datur in ēphiteofz; pp meliorationē: et pp vi-
 litatē dñi. l. vt res meliore. **Iō** nimirū: si sine
 dñi voluntate renūciare non pōt.

Res immobiles ecclesie de nouo nō possūt
 dari i feudū. **Nam** et pdati hoc iurāt: sed res
 que prius erāt feudales: possūt iterū i feudari:
 puta si vasallus ppter aliquā cām pdat seu-
 duz: vel moriat: poterit plams cōcedere filio
 eius vel alteri. extra de seu. et parte.

Quō acquirif feudū: **R.** fm **M**osti. quis
 druplr. **P**riō per iustitiam: puta cū aliquis
 tradit alicui possessionē rei immobilis corpora-
 liter: vel cū asta: vel cum baculo: aut aliquo ta-
 li a dño: qui dicit se p hoc iuestire. **Secū**do ac-
 quirif p id qd loco iuestiture habet: vt cū do-
 min⁹ dicit alicui. vade i possessionē illi⁹ seu-
 di: et teneas pro feudo. **Tertio** acquirif p prescri-
 ptioe: vt si. xxx. annis tenuit feudū et domino
 seruauit: licz iustus non fuerit. **Quarto** acq-
 ritur per successionē: nō quidē et testamēto:
 sed potius ab intestato: nec cim valet aliqua or-
 dinatio defuncti in feudo facta. **Natura** autē
 huius successiois talis ē q; ascendētes nō suc-
 cedūt i feudo: puta pater filio. **Descē**dētes autē
 sic. **Et** pto quidē filio: patri: et nō filia. **I**tē ne
 pos et filio: et nō neptis: et sic in infinitū. **P**o-
 stea vero succedūt collaterales. **Et** isti de cō-
 suetudine iperij nō succedūt: s; solus filio: quo
 deficientē reuertit ad imperatorē: et fert qui vlt:
Et fm **M**osti. in omni feudo statiz facta iue-
 stitura: requirit iuramētū fidelitatis: nisi ex pa-
 cto remissus sit: et sic his verbis vel similibus.
Ego talis iuro ad sancta dei euangelia: q; ab
 hic in ātea ero fidelis tui: sicut v; eē vasallus:
 dño suo: nec id qd mihi sub nomie fidelitatis
 cōmiserit: pādaz aliq ad eius detrimētū me scie-
 te. **Et** nō q; vasallus obligat dño fm q; cō-
 uentū ē: et fm q; feudi natura et cā et regiois
 ipsius et vicinaz pñsuetudo regit: quib⁹ defi-
 ciētib⁹ poterit vti iure scripto.

In plurib⁹ aut obligat vasallus dño. **P**ri-
 mo ne sit et in aliqd dānnū de corpore suo: sed
 vitabit et ipedit. **Secū**do ne id qd dñs facere
 intēdit: et facile pōt fieri reddat ei difficile: vel
 impossibile scilz latēter ptra procurādo. **Tertio**
 ne reuelet secretū sui dñi alicui marie qui pos-
 set obesse. **Simil** r nec illa per que min⁹ tutus
 secret. **Quarto** ne sit s; eius iusticiā vel bone-
 statē. l. de honestādo filia vel vxorē: maculā

do eius sanā: dicto: facto: vel p̄sensu. Qui-
to ne aliquod dānum i tēporalib⁹ ei faciat: vel
vilitatē ipecciat. Serto vt fideliter p̄beate ei
consiliū quo ad verbū: ⁊ auxiliū scz de rebus
⁊ p̄sona sua. probatur h̄ il. feu. de forma si-
de. c. j. rxiij. q. v. c. d̄ forma. extra de iurciur. c.
ego. Itē h̄ vasallus nō debeat cē. p̄ alijs p̄tra
dñm suū. extra d̄ postu. c. si. tamē pro se ⁊ suis
hominib⁹ p̄t ⁊ petere ⁊ defendere ius. suū.
ar. de iurciur. petitio.

4 **Quib⁹** et causis amittat feudū: *h̄. Post.*
Dño qdē amittit: si vasallus fuerit cleric⁹ vel
religiosus: qz nec tales succedūt i feudo. rxiij.
q. viij. f. j. Secūdo amittit si heres vasalli ste-
tit p̄ annū ⁊ diē qz nō petierit a dño iustitūrā
feudi. Similr ⁊ si ipse vasallus post morte;
dñi nō petierit ab heredib⁹ dñi. vt in li. feu. in
quib⁹ cāis feu. amit. c. j. Et hoc v̄ erū: nisi ip-
se vasallus fuerit minorānis. rxiij. q. talis nō
cogit fidelitatē facere. Itē nisi sit miles q̄ ha-
bet p̄ terrāno annū ⁊ mēsz. Itē nisi iusta cau-
sa ipecciat. vt in li. feu. de probi. feu. alie. p̄lo-
tariū. Et itelligit iusta cā: vt per mortē vel ca-
pitales inimicitias: vel aliā iustā absentiā. Ter-
tio amittit: cū vasallus trib⁹ vicibus: corā pa-
ribus ⁊ huiusmodi requisit⁹: fidelitatē iurare
noluerit: quāuis domin⁹ parat⁹ sit facere in-
iustitūrā. Quarto si vasallus ifeudauerit feu-
dū alia lege qz ea: quā ipe habet: vel in talē
vasallū qui feudū seruare nō potest. Quito si
vasallus interfecit suū propriū germanū: vel
germani filiū: vel aliquē cōmiserit qd̄ pari-
cidij nomie cōtineatur: ad hoc vt totā heredi-
tatē habeat. De paricidis h̄s. j. Paricida.
Serto si vasallus dimisit dominū suū i p̄-
lio nō mortuū: nec ad mortē vulneratū. Si-
milr pp̄ alias multas igratitudies: que enu-
merant in li. feu. i. ti. qui. mo. feu. amit. c. i. ⁊. li.
Septio si vasallus sciēter negauerit feudū:
aut partē aut cōditionē eius. Sec⁹ si igno-
rāter qz si vasall⁹ nō vult ostēdere de p̄te feu-
dū p̄sumet qz totū tenet in feudū. Q̄tiano
si vasallus feudū alienauerit. Et siquidē pro
p̄te alienauerit: illā p̄te amittit: ⁊ libere ad do-
minū reuertit: nllā p̄scriptiōe obstāte. Nec
p̄derit vasallo: si post factā alicnationē recu-
perauerit feudū ipsū: nisi ignorāter alienaſſ.
Nono si vasallus dominū accusauerit: aut si
testimonij cōtra ipsū tulerit i cā nō tāta cri-
minali: sed etiā civili. Licet quidā dixerit qz in

civili p̄t. Decimo si vasallus vocatus a do-
mino: qz secū vadat in expeditōe publica: pu-
ta vocatus ab ip̄ratore: vt secū veniat romā
pro suscipiēda corona ⁊ huiusmodi: nō vene-
rit: nec aliū pro se domino suo acceptū mise-
rit: vel ei stipēdiā militie nō dederit. Et qui-
dem quando propter fidelitatē non seruata
amittitur feudum: nō intelligitur ip̄o iure: sed
per sententiā. Si vero alienatū fuerit: ip̄o iu-
re p̄ditur h̄; Anno.

Quādo domin⁹ amittit ius qd̄ i feudo ha-
bet: *h̄. fm̄ Posti.* Sicut vasallus amittit feu-
dū p̄pter culpā: ita dñs p̄prietatē feudū vt
i li. feu. si de veno. p̄ro. su. c. dño p̄mittēte. Do-
min⁹ cū vasallo d̄ vicē rep̄dēdere. vt in li. feu.
ti. de forma fide. c. j. i fine. Et si nō rep̄dēderit
merito cēſebit malefidus: vt ē ille qui p̄tra va-
sallū deprehēsus fuerit p̄fidus. rxiij. q. v. d̄ for-
ma. rxi. di. esto subiectus. extra d̄ iurciur. pue-
nit. Et talis ēt p̄inat iure qd̄ h̄z in vasallū: ⁊
feudū trāsit ad superiorē: non tamē ip̄o iure:
sed per sententiā.

Quid si domin⁹ moriēs plures filios re-
liquat: nūquid vasallus iurabit fidelitatē om-
nibus: *h̄. secū dñs Posti.* nō puto: quomā va-
sallus nō cogit p̄ vno feudo plures habere
dños. matie in cōtinentibus: ducatib⁹: marchio-
natibus: qui hodie diuidi nō possūt. S̄z si va-
sallus moriēs plures filios reliquit: omēs de-
bēt iurare fidelitatē: si feudū idiuifuz habent.
Sed si er diuifioe totū feudū ad vnū puene-
rit: ille solus iurabit.

Virū filius repudiās hereditatē patris
possit retinere feudū: *h̄. fm̄ Posti.* nō. Sed
aut totū debz retinere: aut totū repudiare: nisi
forte cū dñs tāquā de nouo beneficio iustitū-
at: agnatis p̄sentētib⁹: tūc cū bene retinet
feudū: sine aliquo onere hereditario: ⁊ dicū-
tur agnatē qz per virilē sexū descēdūt. Cogna-
ti vero qui per feminā. Agnati vero bñ pos-
sunt aliq̄ feudū retinere repudiata heredita-
te: vt in cōstitutōe. f̄ d̄ d̄ d̄: an agnatus vel
filius defuncti repudiata hereditate possit feu-
dū retinere. c. si p̄tigit.

Virū feudū possit p̄ vasallū legari ecclie: *h̄. fm̄ Posti.* si feudum fuit de camera dñi ⁊
ad tēpus dātū: nō p̄t legari: nec ēt heres suc-
cedit. S̄l r̄ ecclē nō p̄t legari: si d̄ natura
feudi ē qz vasallus seruati in propria persona.
Et in talinō succedit clericus: etiā si sit filius

fm Hoff. Si vero sit paternum & perpetuum: tunc potest per animam legari: nisi consuetudo repugnet. Non tamen sic Hoff. quod ubi antiqui non habent in illa lege imperialem de prohibendo seu. alie. per se. ubi de hoc dicitur. Illa clausulam. s. p. aia iudicare. unde vel illud verbum remouetur: vel intelligitur quod est personale vel temporale vel et quod fit in fraudem. Et de hoc quod dicit Hoff. quod temporale feudum non potest alienari. Secus si perpetuum: quod tunc alienari potest: et in mortuario ecclesie dari. Panoz. i. c. ex parte. de seu. approbat hoc dictum. Et dicit quod hoc non reperitur ibi ab aliquo reprobatum.

9 Quid si vassallus committit crimen lese maiestatis contra principem: pro quod publicatur omnia bona sua: nunquid ad principem perveniunt bona feudalia? Buil. dur. quod ius in re quod propebat vassallo. s. vitale dominium pervenit ad principem. Sed directum dominium apud immediatum dominum remanebit. Quia vero si decet principem pro seu do servire: nec pro se: nec pro substitutum: principem prius recipit pro estimatione vitulis dominus. Quis vero immediatus recipit premissa alia prius pro directo domino. ff. de leg. ii. §. solidi. §. i. Fiscus. n. potest vendere quod cum alio habet eodem: restituendo alteri pro rata premissa: partem. C. de coi. re. al. l. ij.

10 An quid ob delictum patris filius perdat feudum: si tale fuit delictum propter quod pater perderet feudum? Hof. dicit standum consuetudinibus locorum et constitutionibus feudorum. Si in regula non debet. dicit quod aut feudum est paternum: id est quod habuit originem in persona patris: et tunc filius privatur iure feudi. Aut est a genere ulteriori: et tunc secus. Et cum hac opinio ne transeat Jo. an. r. d. an. in. c. ex parte. de seu. Sed Panoz. ibi plenius distinguit: iurta non per Bar. in. l. cum qui. ff. de interdic. et in l. ut iusturandi. §. si liberi. ff. de operi. liber. quod aut pater commisit delictum propter quod directum venit privandus feudum: ut quod alienavit feudum: vel commisit delictum contra tenorem instrumenti: et tunc nocet filio: etiam si processit a genere ulteriori. ar. in. l. i. ff. si quis alie. te. pbi. et in. l. cum ratio naturalis. ff. de bo. p. scrip. ubi patet: quod delictum unius nocet omnibus proximioribus: quod sunt inferioris gradus. Vnde si quis interfecit consanguineum cuiusdam succedere ab intestato: si se occupat hereditatem: nec veniunt alij consanguinei: qui sunt inferioris in gradu. vt in. d. l. cum ratio. et quod ibi notatur. Si autem non est

tale delictum propter quod dominus privatur directe feudo: sed per quandam consequentiam: puta quod est damnatus ob aliquod maleficium: ita quod bona veniant publicanda: et tunc procedit distinctio. Si. Nam si feudum est paternum non est filio. Secus si est a genere ulteriori. Et non quod eadem questio potest formari in iure patris natus. Nunquid publicans omnibus bonis perdat filij ius pronatus: quod descendit a suis antiquioribus? Vide gl. notabiles. r. vj. q. vij. filijs. que tractat: nunquid iudex secularis possit privare laicum iure patronatus ecclesie. Et nunquid veniat cum universali publicatione bonorum: vide etiam bonam glo. in. c. satis peruersum. l. vj. di. que dicit quod licet pater commiserit crimen lese maiestatis: ex quo filij efficiuntur infames. C. ad. l. iul. maje. l. quisquis. filij tamen clerici non incidunt in infamiam: et per prius non debent perdere bona. quod non.

Ultimo queritur de. q. quotidiana. Hoff. 11 ne quod vassallus alienavit feudum irrequirit dominus: sed apposuit clausulam. salvo iure domini. nungd iste nihilominus perdat feudum: Pan. vbi. s. dicit Bal. r. coll. q. fit ca. bn. amit. c. j. tenere quod sic: quod factum subsequens est prius prestatore. Ad hoc c. ea te. d. iurem. Sed dicit: si adiecit: h. vba: quod nec aliter nec alio modo alienare intendit. quod non. Operant ergo hec verba: quod domino iudicete non videatur facta alienatio. hec Panoz.

Ides. Quia omnes teneantur hanc fidem explicitam. s. an quilibet teneatur credere seu scire omnes articulos fidei explicite? fm Dir. li. j. quod est quedam fidei mensura ad quam quilibet teneatur: et que sufficit simplicibus: et forte omnibus laicis. h. quod opponit quilibet discernetes et matie adultu ad fide accedentes: credere quod deus est: et quod est punitor omnis malorum: et remunerator omnium bonorum. Alios autem articulos sufficit quod credat simpliciter et implicite. i. quod credat verum esse: quicquid credit ecclesia catholica. Sed hac mensuram debet clericus excedere: maxime presbiteri: et quicquid habet curas animarum. Nam teneatur scire explicite et distincte omnes articulos fidei qui continentur in symbolis. Eredo. et Quicquid vult. et in concilio generali edito. r. r. vj. di. c. j. ij. r. iij. Epi vero teneatur plus scire: vt. l. sciat circa predicta opponere et respondere: et hereticos persequi et punitare. extra de heret. et communicamus. el. j.

¶ Sed quid prædest latius fides implicata: R.
 Dir. vbi. s. q. si talis ratioe naturali dicat q.
 pater maior è filio: vel prior: vel q. tres plone
 sunt tres res disticte ab inuicè: vel aliud simi-
 le dñmodo sic creditur: q. credit ecclesie sic cre-
 dere: t. suã opinionè fidei ecclesie supponat:
 nec suã defendat errorè: sed paratus sit crede-
 re: sicut credit catholica ecclesia: nũquã here-
 ticus iudicat: q. licet sic male opinetur: tamen
 non è illa fides sua: sed è fides ecclesie. hoc èt
 nõd. Inno. de sũ. tri. t. si. ca. c. i. t. Host. i. pe-
 mio circa si. Idè Panor.

¶ An aut ecclesia vniuersalis possit errare: R.
 Panor. i. c. a nobis. cl. ij. de sen. ex. cõ. dicit q.
 ecclesia vniuersalis nõ pot errare sez in fide: seu
 articulis fidei. Et pio hoc tãtũ orauit rps ad
 patre. vt in euãglio. Ego p. te orauit. Idet
 r. Et sic intelligit. c. a recta. xxiii. q. i. In alijs
 autè: non solũ ecclia particularis: verũ etiã vni-
 uersalis. s. collectio fidelũ: seu cõsiliũ genera-
 le pot errare. t. de hoc è ter. clarus i. d. c. a no-
 bis. vbi dicit q. iudiciũ dei: veritati que nõqz
 fallit nec fallit semp inuitur. Iudiciũ autè ec-
 clesie: nõ nõquã opinionè sequit: quã fallere
 sepe ptingit t. falli. Et sic sim Panor. iste ter.
 debet intelligi idest: q. eadè ratio è in eccle-
 sia vniuersali. Nã t. cõciliũ generale: per qd
 representat ecclesia vniuersalis: bñ possit errare
 ex cõmunicãdo de facto plati: qui nõ erat
 ex cõmunicãdus et causa latet: q. nõ pot di-
 uinare: licet locũ dei teneat i. terris. vt in. c. vt
 nostrũ. vt eccle. bene. Sicut errauit cõciliũ
 super matrimoniũ cõtrahẽdũ inter raptorem
 t. raptã. Et dictũ Hieronymi inclius sentie-
 tis postea fuit plati statuto p. cili. vt pbatur
 xxxv. q. ij. in. c. tria. iuncto. c. placuit. Et adde
 ad p. dicta gl. i. c. vnicõ. de reli. t. vnc. san. li.
 vi. que singulari dicit q. in canonizãdo de sancto
 rã non è credẽdũ ecclesie errare: licet accide-
 re possit. vt è ter. i. d. c. a nobis. bec gl.

**¶ Querit an frangẽs fidẽ frangẽti sibi: pec-
 cet mortalr de quo habetur. xxiij. q. i. c. noli.
 R. sim Panor. i. c. puenit. cl. ii. de iuricir. q.
 illa auctoritas dz intelligit: quãdo due obliga-
 tões respectiuã admittit. vt q. ego p. missi ti
 bi certũ qd: q. p. missi tibi aliqd aliud. Et
 sic si nõ adimplet ex pre sua: nec ego tenor ex
 pre mea. Et ita debet intelligi dicta auctoritas.
 Quãdoqz vero obligatões nõ respectiuãtur
 adiuicè. s. nõ sicutur ad idẽ factũ: sed ad di-**

uersus: puta. p. missi tibi simpliciter dare certã
 librũ: t. iurari. Tu etiã postea simplr iurasti
 aliquid p. me facere. Ecce licet ego nõ ad-
 pleas p. missionẽ meã: tu tamẽ nõ euitas p. mi-
 ruz: si differẽs adimplere p. missionẽ tuã: q. tu
 nõ p. missisti ratõẽ p. missionis mee: s. simplr.
 Et de specie ad speciem nõ admittitur cõpela-
 tio. vt nõ. in. c. ii. de depo.

¶ Filius. In. c. in omni. de elec. t.
 i. c. tãta qui si. sũt le. q. quidã sũt filij
 legitimi tãtũ: vt adoptiuũ nõ arrogat. Et di-
 cunt legitimi tãtũ: q. s. nãz nõ sũt filij: s. s. le-
 ges dũtarat. Et isti si sũt emãcipati a pre lio:
 in nullo succedat ipsi p. r. S. si nõ sũt emãci-
 pati: succedat p. r. lio vna cũ legitimũ t. nãli
 bus. De hoc vide. s. Adoptio. Quidã sũt fi-
 lij legitimi t. nãles: vt sũt nati ex legitimo mri-
 monio vero vel putatiuo. Et dicunt nãles: q.
 s. nãm sũt geniti. Dñr legitimi: q. diuictio pa-
 rãtũ è approbata a lege: isti succedunt penũs
 ab intestato. Dñ oibus excludit: ipsi p. r. tũr:
 vt i. auct. d. here. ab ite. t. sũt quasi dñi viuẽti-
 bus penũs. Solũ eim deest eis admistra-
 tio. vt in. si. de here. qua. t. dif. s. sed sui. Et
 ideo ex cõsuetudine a lege adueta filij cõitum
 appellãtur comites: èt in vita parẽtũ. vt nõ.
 xxiii. q. i. c. si. iuxta glo. Quidã sũt filij spiri-
 tuales t. legitimi: vt suscepti ex baptisinate ul
 confirmatione. Et isti in nullo succedunt pa-
 rãtibus spiritualibus. Quidã sũt filij natura-
 les tãtũ: t. gnãliter omes nati ex coitu possũt
 dici nãles. Sed aliquis è coitus nõ approba-
 tus a lege: seu quia. l. nomẽ nõ sumit: vt cõs
 p. sanguinea vel p. gata: vel adultera: vel ex
 meretrice: vel ex p. cubina: cã quis habeat plu-
 res. vel ex p. cubina: quã nõ habuit et idubita-
 to affectu. Et hi per legẽ ciuilẽ vocãtur spu-
 rij. Est t. alius coitus: qui è cã vnica cõcubi-
 na retẽta in domo. Et isti filij nati ex hoc coi-
 tu vocãtur per legẽ ciuilẽ naturales tãtũz. vt
 p. per Bart. in. l. in cõcubina. si. de cõcu.
 Et Bar. in. l. cõcubina. co. ti. querit. Quid
 si aliquis habet vnã mulierẽ extra domũ suã:
 vtrũ ista dicatur cõcubina: adeo q. filij nati
 ex ea dicãtur nati ex cõcubina: Glo. ibi dicit
 q. nõ: quia requiritur habitatio simul. Istò etiã
 tenet D. dices q. in p. cubina requiritur idu-
 bitatus affectus: sicut i. vxore: cui? affect? plũ
 plus induitur per cõhabitationẽ.

¶ An autē isti filij taz spurij q̄ naturales suc
cedāt parētibus: Dic̄cludēdo dicta glo. in
l. si qua illustris. C. ad op̄bi. r. Bar. ibi. r. in
l. si gener. ff. de his qui. vt idig. r. P̄anoz. in
d. c. tāta. q̄ spurij q̄ habēt patrē incertū: vt na
ti vulgo et coitu meretricali q̄: coitus non ē
dānabilis fm̄ Li. i. d. l. si qua. qui nō accusan
tur p̄pter vtilitatem vite. isti succedunt matri
equal̄ r̄ cū legitimis. vt insti. de suc. cogna. §.
vulgo. f. allit̄ matre illustri. vt in. d. l. si qua.
P̄atri vero i nullo succedūt: etiā nō extāb̄
liberis vel cōiuge. Si vero ē spurius nat̄ ex
coitu reprobatō: tūc isti tales nō succedūt ne
q̄z patrē neq̄z matri. ut i autē qui. mo. na. effi.
le. §. si. Ille autē dicitur et dānato coitu f̄z Li.
in autē. et cōpletu. C. de ince. nup. qui pōt ac
cusari: vt adulteri; sup̄: r. general̄ r. nat̄ ex
muliere: quā quis nō pōt habere in vrozē ra
tiōe p̄sanguinitatis: affinitatis: religiois: vel
ordis: vel alteri⁹ matrimonij: seu cū quis ha
bet plures: vel etiā duas p̄cabinas simul. Et
bi oēs nec a patre nec a matre fm̄ leges alēdi
sūt. Matris vero et meretricis alēdus ē a ma
tre: talis eim coitus licet sit dānabilis in foro
p̄sciētis: nō tamē in foro ciuili. Idē dicit Li.
de nato et muliere que seruit i caupona: r. mi
nistra vīna intēperatice: q̄ alēdus ē a matre.
vt. l. si ea que. r. l. adulteriū. C. de adulte. Ma
tri vero et p̄cabinario coitu succedūt matri cū
legitimis. vt in. d. l. si qua. etiā si sit illustris.
Et isti succedūt patri ab intestato i duabus vn
eius toti⁹ hereditatis: dūmodo non extēt filij
legitimi: vel cōiunt legitima. vt in autē. l. p̄
tri. C. de na. li. Et fm̄ glo. in. d. c. tanta. r. in
e. nisi cum p̄idē. de renū. hoc p̄cedit etiā de
iure canonico. licet Soffre. fuerit in cōtraria
opinōe. Sed Dostli. tenet primā opinōē:
quā etiā sequitur P̄anoz. quia in hereditatib⁹
bus stādum ē iuri ciuili. et quo ius canonicū
non disponit in cōtrarium.

¶ Si autē queras quare ē q̄ spurij qui habēt
patrem incertū non succedūt patri: sed matri:
Glo. in. d. l. si qua. dicit q̄ huiusmodi spurij
succedūt matri r. nō patrē: cū habeat incertū.
nā si haberet certū: tūc succederet i duab⁹ vn
eius: eo modo quo dictū ē: nec huiusmodi spu
rij succedūt matri: si ē illustris. p̄ter. in. d. l. si
qua. ibi. Illustrib⁹ nomiarū spurios: satis in
iurius ē. Et hoc ē q̄ dicit Bart. i. l. et sa
cto. ff. ad treb. q̄ i p̄uilegijs legitimatiōis

per imperatorē sibi cōcessis: excepit filios spu
rios illustrū r. spectabilū p̄sonaz. Et hoc q̄
i illis oibus illa soboles plus abboneret.

¶ An autē predictis spurijs et dānato coi
tu possit aliqua reliqui: R. Bar. i. autē. et cō
pletu. C. de ince. nup. dicit q̄ licet de iure ci
uili per illā auctētica huiusmodi spurij sint in
digni omni substantia: adeo q̄ nihil pōt eis do
nari: nec testamēto reliqui ab eozū patre: imo
nec alendi sūt. Sed de iure cōnōico secus. vt
extra de eo qui dur. i. ma. c. cū haberet. Et per
hoc dicit se p̄suluisse: q̄ vsq̄ ad sufficiētē quā
titatez p̄o alimētis: pater pōt huic filio spu
rio relinquere: r. eodem modo filie sue spurie
pro dote sua: quia sine aliqua dote non potest
alē: neq̄z nubere.

¶ Quero an parētes istis spurijs succedāt
R. Bar. i. d. l. si gener. dicit q̄ eodē modo
quo isti filij succedūt parētibus: ita parentes
ipsis filijs.

¶ Quero vtrū sit aliquis modus p̄ quē pa
ter possit relinquere filio spurio: R. Bart. i. d.
l. si gener. dicit q̄ ē vnus clarus. Nā de iure
canonico talis filius debet ali a patre. vñ crit
modus q̄ reliquat sibi tātū q̄ sufficiat ad ali
mētā: hoc modo. reliquo filio spurio in vita
sua fundū p̄o alimētis: r. post mortē sit suo
ruz filioz: quib⁹ potest reliqui. vt. l. si. C. de
natura. li. Idē dico i dote: q̄ dōtis fauor ē si
cut alimētōz. Et ita dicit de facto se p̄suluiss̄
se. Et hoc nisi excedat magnā quantitātē: Nā
tūc forte p̄sumeret̄ fraus per. l. i. C. de natu
ra. li. Aliū cāsum habes. j. Societas. q. r̄iū.
vide etiā cūdez Bar. i. l. si is qui et bonis. de
vul. r. pu. sub. vbi notat et illa. l. mirabili. q̄ li
cet naturalis vel spurio prohibeāt succedere
patri: tamē nō p̄hibet̄ fratri suo pupillo suc
cedere et̄ r̄ iudicio patris. Eāus ē secūdu eū
de naturali filio i. d. l. si is. De spurio vero no
tat glo. in auctētico. qui. mo. na. effi. sui in si
col. vii. que nobilitate dicit q̄ si vlgariter sub
stiat: non possit: q̄z patri heres eē videtur.
Si pupillari pōt: quasi pupilli sit heres. vt
insti. de pu. sub. §. i.

¶ Quero quid debet facere secūdu p̄sciē
tiā ille: in cuius p̄sciētia cōmissus ē de restituē
do spurio: R. Bar. i. d. l. si gener. q̄ salua ra
tiōe theologoz: legal̄ loquendo: o3 dare si
seo r. nō spurio: nec retinere p̄o se.

¶ An autē ipse spurius teneat restituere illi

filij

qđ accepit a patre ptra aut. licet. C. de na. li. Intellego d' eo: qđ accepit ultra sufficiētē quāritatē alimētōri: Dicit pōt. per predicta: qđ resstimere tenetur.

8 **Q**uāquid autē tali spurio ab extraneo possit reliqui vel dari aliquid quocūq; titulo iter vi uos? Glo. i aut. qui. mo. na. effi. sui i si: dicit qđ sic: cū illa lege nō p̄bibeat. S' mis cim li. cent que expresse p̄hibita nō sūt. Et per hoc ēt dicit **Pa**n. de castro. qđ si pater ēēt accu: tor vltiarū volūtātū: poterit dare filio suo naturali id qđ ēēt daturus alij pauperi: qđ nō dicitur dare de suo: s; de alieno. Et eadē ratiōe pōt dici idē si ēēt filius spurius.

9 **Q**uero an filius legitimus per sequēs matrimonij sit legitimus? quo ad omnia? **Pa**n. noz. i. c. tāta. qui si. sūt. le. post glo. dicit qđ sic: ac etiā vt succedat feudū t ius patronat. Et sic habes i ferre qđ etiā i materia restrigibili apellatō legitimē nati: venit legitimus p se: quēs matrimonij. **F**ingit cim legitime natus. p̄out etiā tenet **J**aco. de bel. t **H**ostii. t cōmuni doc. **N**ec ob. c. naturales i libro feudorū in ti. si de feudo tē. vbi dicitur qđ naturalis t legitimus nō succedit in feudis: sed ille ter. intelligit de legitimato p rescriptū p̄cipis: quia cū illa legitatio sit stricti iuris: tāquā dispōitio cōtra ius: ē restrigēda. vti. c. qđ dilectio. de cōsan. t affini. S; matrimonij tāquā fauorabile purgat omnia p̄cedētia. Itē si rescriptū p̄cipis pōt ipsū habilitare ad feudū: si de hoc fecit ibi mētionē. vt nōb̄it vult ibi glo. ergo fortius matrimonij sequēs: qđ trahitur retro: t fingitur cōtractū ante natiuitatē filiorū. Et sic sunt isti habēdē: ac si legitime descēdissent fauore matrimonij. pro hoc bonus ter. in. c. cū in cunctis. de elec. vbi dicitur qđ promouēdus in episcopū debet eē legitime natus: t de legitimo matrimonio: t tamē legitimus per sequēs matrimonij potest eligi in episcopū. vt nōt glo. t cōiter doc. in. c. inouit. de elec.

10 **Q**uā malicia parētis noceat filio t econtra: **Pa**n. qđ nō nocet quo ad deum: nocet iterum quo ad penā temporālē. lvi. di. nāquā. Et vide **D**irectorā. li. j. n. lxxv. vbi vult qđ in quatuor cābus malicia parētū nocet filiis: qno ad successiōne: ēt si filij sint legitimi. **P**rimus ē in crimine lese maiestatis spiritualis: vt in crimine heretico: extra de here. vrgētis. **S**ecū

dos in crimine lese maiestatis tēporalis: vbi filij nō succedūt. vj. q. j. si quis. C. ad. l. iul. maie. quisq;. Tertius quādo pater nō seruat si delitātē domino a quo tenet feudū occidēdo: vel mutilādo: t huiusmodi. extra de penis. in qbusdā. vbi hec notat **B**er. t **P**ost. Quartus si pater iſecutus fuerit cardinalē: vel p̄sul scriit tē. filij nō habebūt ex eiusdē hereditate: extra de penis. felicit. li. vi.

Queritur: quidā habuit filij et p̄cubia: ea dimissa dicit vxorem: ex qua suscepit filios. **P**roic mortua p̄traxit cū p̄cubina: t ita legitimat? ē filius. d. c. tāta. **C**ōsuetudo autē ē i p̄ibus illis: qđ primogenit? succedat patri: vel i toto: vel i maiori p̄te. natus ex p̄cubia vlt succedere quasi primogenit? natus ex vxore prima. cōtra: qđ licet iste primogenit? sit: nō tamē primo legitimat? ē: s; qui ē natus ex matrimonio primo. **Q**uerit quis debeat succedere: **E**t videt qđ natus ex cōcubina: qđ cōstat qđ primogenit? ē: t qđ legitim? ē. **E**t qđ talis filius succedat manifeste. p̄bat. C. de natura. li. aut. itē si quis. **I**tē talis filius admittit ad spiritalia. qđ si. sūt. le. p̄ venerabile. **E**t spiritua lia maiora sūt tēporalibus. t xvj. di. duo. **I**tē legitimatio ista de officio iuris p̄uenit: ergo largissime ē interpretāda. extra de dona. cū dilectus. **I**tē cum aliquis ex testamento succedit: sufficit qđ sit capax tpe testamēti t mortis: t tēpore adite hereditatis. insti. de here. qua. t dif. s. i. c̄ncis. **D**ic **h**m **H**ost. t **B**ar. b̄n. qđ qui p̄io sūt legitimat?. l. de p̄io marimonio natus obtinebit: qđ nō sufficit qđ sit primogenit? ad hoc vt p̄ri succedat: qm dū erat illegitim? si pater decessisset: non ē successisset. d. c. tanta. **I**tē non debet eē melioris cōditionis natus in fornicatōe. qđ legitime natus. extra de fil. p̄fey. ad abolēda; hec **D**ir. li. i. ti. lxxv. **N**ota **P**anoz. i. c. licet de voto. qđ licet i rebus priuatis fiat diuisio regulariter iter filios: tamē in dignitate primo genitus aliis p̄feratur. **E**t sic alij sine causa corū priuabūtur etiā legitima: cā quo pater nō hēret nisi dignitate secularē. **E**t hoc fuit iductū p̄pter bonū publicū: ne diminueret dignitas. **E**sset etiā multitudo principatū: que ē noxia. **E**t **h**m **B**er. melius ē alioz filiorū dispsio qđ hereditatis diuisio iter nobiles.

Additio. **J**o. ant. i. d. c. per vene

rabile. ubi format quoniam hanc: quid si consue-
tudo regni habet quod priogenitus succedat i re-
gno: et quis habet legitimam priogenitum: et le-
gitimum natum ante legitimacionem: quis pre-
scribitur? Jo. an. l. c. si p te. de scriptis. l. vi.
per illa decre. et c. quavis. eo. t. li. vi. et p. c.
si apostolice de preben. co. li. dicit quod legitima-
tus non preferitur: licet priogenitus fuerit. Et
hoc idem concluditur in regula sine culpa. i. mer-
curialibus: ponit Bal. in. l. eam qua. C. de
fideico. et Se. in. d. c. si pro te. Nam si iste
est legitimus per subsequens matrimonium secu-
do loco contractu: et tunc erit casus in. d. c. si
pro te. quod non debeat preferri secundogenito
cui erat iam acquisitus ius vigore consuetudi-
nis ante legitimacionem. Si vero legitimatio
erat facta per modum restitutionis: tunc erit ca-
sus in. d. c. si apostolice. et in. d. c. quavis. Et
addit Jo. an. in predicta regula sine culpa. quod
non preiudicatur ei cui ante est ius questum seu
quedam spes. Intellige quando ius huiusmodi
spes sunt certe. quoniam si spes est: sed incerta
hoc non debet attendi. hec enim incerta spes qua
habere possunt venientes ab intestato: non de-
bet impedire testatoris voluntatem ne in vita sua
disponat in bonis suis legitimacione filij per
rescriptum principis imperatorem. Cum talis
spes mere pendat in casu fortune. nec de pre-
senti aliqua sit spes in re vel ad rem. Secus est
si spes non est incerta sed aliquantulum certa: vel
esset ad rem: vel in re de presenti vel de futuro
aliquantulum certa: cum non videatur quod solum tunc
pendat a casu fortune: sed etiam pendat et ali-
quo hominis iure precedente. ut notat Bar. in
l. si. C. de pac.

¶ Finis.

Quero: posito quod ille qui est priogenitus suc-
cedat in regno: quid erit si duo simul nati sunt
et quis succedet? Dices ita. Hoc est impossibile
quod duo infantes simul uno ipetu de utero ma-
tris procedat: ut est text. in. l. arethusa. de sta-
domi. Dico quod satis est possibilem casum mulie-
ris mortue pregnantis: que habeat in utero du-
os infantes vivos: si fidatur. Dic ergo quod cum
hic sit magna utilitas: uterque succedet. ut. l.
in rebus. ff. de colli. prin. Nam si ambo succe-
dent sicut transitus ad primum statum: et sic non
videtur mutatio. Nam non videtur mutatio:
quod ad statum suum primum revertitur. ut. l. anti-
licinus. ff. de pac. do. vel dicat quod recurrat ad
imperatorem: et expectabitur quicquid dixerit:

ut. ff. de. ll. l. na ad ea: vel secundum alios po-
netur sortis. A simili querit Bar. l. l. gallus.
de libe. et posth. l. iij. col. Donec quod mulier per
duos dies post mortem primi viri accepit fecun-
dum et peperit in nono mense: ita quod partus pos-
test esse primi viri: ac etiam secundi. Jaco. de bel-
disputavit hanc. q. et dicit quod primo debet inspi-
ci cui assimilatur. Si non apparet cui assimi-
latur: inspicitur tunc debet in cuius domo natus est:
ut. l. si vicinis. C. de nuptijs. Alias nullus fi-
lius dicitur. Sed Bar. dicit quod illud quod dicit
de assimilacione: non placet: quia de cogitacione
mulieris tempore conceptiois contingit partum
alteri assimilari. ut. l. querit aliquis. de verbo.
signi. et ibi non. Putat ergo Bar. quod prius in-
spicienda sunt signa conceptiois: ut quando mu-
lier pallet: vel fastidit cibos et similia. Si ista
signa non apparent: tunc statim est consuetu-
dini mulieris: in quanto tempore consuevit pa-
rere. Sed si ista non apparent: tunc est comit-
tendus medicis vel obstetricibus peritis i ar-
te illa. ut. l. i. ff. de ven. inspi. Sed si istud non
apparet: recurrendum est ad illud quod frequen-
ter accidit. Vide etiam ad predicta: quod notat Bar.
in ant. post fratres. C. de leg. here. quod filij suc-
cedunt in locum patris sui tantum: quando tracta-
tur de successione patris vel au. ut in au. in
successione. C. de suis et le. Si tractatur de suc-
cessione aliorum secus. ut. l. d. au. post fratres.
Et ex hoc potest dici ad. q. que sunt iter reges
ungarie: et reges Roberti. Rex ungarie fuit
filius Caroli martelli: qui erat priogenitus.
Rex robertus erat sequens post eum. Quere-
batur: utrum regnum debebatur filio primo-
geniti vel regi Roberto: qui tunc videbatur
priogenitus legitime: Et certe dicit Bar. quod cum
regnum Apulie sit feudum ecclesie romane: non habet
a iure successione: sed ex concessione dante: ideo
cum tractetur de successione aui vel patris: ille ne-
pos non assumit locum patris sui. ut. d. au. post
fratres. Ad idem debet referri regi Roberto.

Querit: an filius legitime per rescriptum principis
succedat cum alijs filijs et natis: hec quod for-
matur per legistas i. l. et factio. ff. de vul. et pu-
puta quidam habens filios naturales tantum:
fecit eos per principem legitimari: tractu tempore
durit uxore: et qua suscepit filios legitimos.
Dubitatur: nam quid filij legitimati debeant pater
succedere cum filijs legitime genitis: Subiungit
facit: quod cessante causa privilegij: cessat ipsum

privilegiū. xvi. q. i. general'r. Et hęc opinio
nem sequitur Di. Primum t3 Rai. de sez. que seqt
Bar. i. d. l. et facto. p regulā. factum litie. d re.
in. lib. vi. qz ex quo liatio fuit pfecta: non d3 ex
facto supuencti retractari. Idem t3 pano. in
c. per venerabilem qui fi. sint le.

15 **Q**uā aut ingratitudo sit sufficiens cā reducen
di liatum ad illegitimatōe3: Bal. t3. qz aut su
mus in reſcripto picipis liationē inducente:
aut sumus in litate per sequēs matrimoniu3:
vt pzo casu sic. scdo non: vt in. c. si filij nati: si
de ſeu. fu. pzo. in. vñ. ſeu. Idem Lud. ro. in
ſingularibus ſuis.

16 **Q**uero an filius ſpurus dicatur d familia
patris: R. Bar. in. l. item in p̄tate. ff. de his q
ſunt ſui vel ali. ſu. dicit qz filius nātis tm: non
eſt i p̄tate p̄ris: nec ſpurus: imo nec d3 filius:
vt in aut. qui. mo. na. eſſi. ſu. ſ. fi. Et hoc ſac
ad ſtatutum: dicens qz ſiquis caperet aliqū d
aliqua familia: vel d3 coz filijs qz habeat mille.
Lapt3 fuit quidā baſtardus. Dico qz capiens
non d3 habere p̄miū: qm ſpurus nō d3 fili3.
Et vide ad predicta qd nōt idem Bar. in. l. et
facto. ſ. et facto. ff. ad treb. vbi querit. an nati
poſt deportationē p̄ris: ſint in patria p̄tate: t
an vocentur legitimi: Et dicit qz per deporta
tionem pater p̄dit ea que ſunt iur' civilis. vt. l.
quidam. ff. de penis. Sed patria p̄tās ē d iure
civilī. vt inſti. de pa. po. i p̄ncipio. Et iſti nati
poſt deportationē ſunt lī: qz matrimoniu d3 u
rat. vt. l. j. C. d3 diuo. t sic dicit Ja. d are. ha
bes caſum in quo filij naſcuntur lī: t nō ſunt
in poteſtate patris.

17 **Q**uid in bānitis noſtri tēporis: Ja. d are.
dicit notabile verbū: qz erbāniti per dūt pp̄ie
ea que ſunt iuris civilis. pp̄ij illius ciuitatis:
vñ ſunt bāniti. Et hoc itellige dicit Bar. vbi
s. in ill' is erbānitis: qd3 ciuitas bellu3 inducit
vt poſſint ipſone offendi. vt. l. amiſſione. ff. de
capi. di. iura ergo coia nō pdunt. Bar. tñ i. d.
L amiſſione. dicit qz ad hoc vt talis erbānitus
p̄date qz ſunt ciuitatis illius: duo requiruntur
l. qz fuerit inobediēs t auſerit ab ill' ipio:
cui ſubect. t sic eſt erbānitus. Item qz in ho
ſtium numero ſe p̄ſerat. Et iſta duo ponuntur
i. d. l. amiſſione. Conſerre at ſe in numero ho
ſtium intelligo vbi cūqz ē talis erbānitus: qui
per ſormā ſtatuti pōt ipſone offendi. Nā cum
ſtatutū p̄mittit eū offendi ip̄unc: dicit ſibi bel
lum: t h3 cum pro hoſte. vt in. l. hoſtes. ff. de

capti. S3 ſi eſſet bānitus: nō tñ haberet vt ho
ſtis: nec poſſ3 offendi ex ſorma ſtatuti: tūc non
dicere eū p̄diditſe ea qz ſunt ciuitatis ſue. Et ex
predictis ſequit deſiſio multaz qōnum: de qz
bus p̄ſucit dubitari: an erbānitus poſſit ſa
cere teſtamētum: an poſſit inſtitui: t an ſucce
dat ab inteſtato t ſi līa: Nam ſi loquimur de
erbānito qz non pōt offendi ip̄unc: nō eſt du
bium qz nihil p̄dit. Si de alio: t tunc ſiqui
dem vellet ſacere teſtamentu3: vel inſtituere in
teſtamento valido tm ſm ſtatutū illius ciuita
tis ſue cuius iura p̄didit: t non valeret. S3 ſi
ſaceret de iure cōi valeret: qz iura cōia nō per
dit. Eodē mō: ſi hereditas ab inteſtato delata
ſit ſm ſormam illorum ſtatutoz nō capit. Se
cus ſi de iure cōi.

18 **Q**uā aut erbāniti equipet de portato: Bar. 13
in. d. l. amiſſione. dicit qz i quadā. q. diſputata
per cum piſ. que incipit. Lucane ciuitatis. ſic
determinauit: qz ille qz erbāniti3 imp̄i: capat
deportato: t p̄dit ea que ſunt iur' civilis vt. i. d.
L amiſſione. Sed ille qz eſt erbānitus alicuius
ciuitatis vel regni: nō p̄dit ea que ſunt iur' ci
uiliſ ciuiū romanoz: ſ3 ea que ſūt pp̄ia illi3
ciuitatis: vel regni. hec Bar. in. d. l. amiſſōe.
Et per hoc qz iſti erbāniti alicuius ciuitatis ſi
p̄dant iura cōia. dicit Bar. in. d. l. et facto. qz
ſilij nati poſt bānimentū faciunt deſicere p̄di
tionem fideicōmiſſi.

19 **Q**uid aut in de portato: Bar. in. d. ſ. et fa
cto. dicit p̄ illum. ſ. qz ſilij concepti an depor
tationem faciūt deſicere p̄ditionē fideicōmiſſi
relict: ſi deceſſerit ſine libris. Sec3 ſi poſt cō
cepti fuerit. Hoc itellige ex p̄tata morte nāli
ipſius de portati. Ad dicit Bar. in. l. tutelaz.
ff. d3 ca. di. qz erbāniti3 p̄dat iura ciuitatis ſue
q̄tū ad ſuū p̄modū: ſi tñ h quo ad ſuū icōmo
dū: qm obliget et his qz poſtea ſac. Et l3 n̄ poſ
ſit p̄ueniri p̄ geſtis aēa. Sec3 p̄ his qz gerūt
poſtea. Vide et Bar. in. l. tutelaz. p̄call. vbi
q̄rit. Idone ſtatutū dicit: qz nobilis de p̄ſimo
punitat in plus qz popularis delinquens:
querebat: p̄z baſtardus dicere nobilis d3 p̄ſi
monio: Quidā allegabant illa iura: que dicit
qz baſtardus non dicitur de familia. vt. l. pro
nunciatio. de v. ſi. et inſti. d3 ſuc. cogna. ſ. vul
go. Sed Bar. dicit qz dicte leges nihil faci
unt: qz diſponunt per nomē iur: vt eſt agna
tio t ſimilia. Sed ſtatutum predictu3 diſpo
nit per nomina naturalia: que ita cadūt i ba

dam in speciali: veluti sacrilegium: qđ est fur-
 tum rei sacre: seu non sacre: sed de loco sacro:
 ꝑꝑeculatus: qđ est furtuꝝ de re publica. xiiij.
 q. iij. quid ergo. Abigear?: qđ est furtum: qñ
 quis dispergit greges: z inde furatur. ff. de abi.
 l. j. ꝑlagiu: qđ dicitur furtum hominis. l. qñ
 ga scienter libez hoicm vendit: vel emit: vel
 donat. ff. de pla. l. j. z. iij.

2 **Q**uāo aut cognoscetur plagiari? a fure? ff.
 Bar. in. l. nō statim. ff. ad. l. fa. de pla. de men
 te d. 30. dicit qđ aut habet animū celandi do-
 mino: z tunc dicitur plagiarius. Aut nō ha-
 bet animū celādi dño: sed tm̄ sibi vult habere
 z tunc non est plagiarius: sed fur. vt. d. l. non
 statiz. Et hec opinio cōiter tenetur. Notat et
 idem Bar. per. l. si liberum. c. ti. qđ emptor z
 venditor liberi hois tenetur illa. l. fauia. Idēz
 qui sciens libez hominem donauerit vel i do-
 tem dederit. Idēz si permatauerit. d. l. iij. Et
 per hoc querit Bar. ibi. Quid de cardinali-
 bus: vel magnis dominis: qui vnum nānuꝝ
 vnum cantorem: vnum seruitorem sibi iniucē
 donant: an incidant in hanc. l. Dicit qđ non:
 qđ non donant eos vt illos sua libertate priuēt
 sed donant: vt ita sint liberi: z libere stent apđ
 alium: sicut stabant libere apud donantē. Et
 sic illo volente. Et sic cum non faciant dolo:
 non tenentur. d. l. Similiter qđ libez hominez
 celat z subtrahit: dī plagiari. Et dicit qđ tpe
 quo erat in studio: fuerūt aliqđ dēnati lege sa-
 nia: ex eo qđ vnū iuuenem subtraxerunt.

3 **Q**ua aut pena puniantur per. d. l. saniam?
 Dic si est nobilis: dēnat in metallū. Si igno-
 bilis gladio. Si seru? vel libert? bestis subū-
 citur. vt. C. c. l. fi.

4 **Q**uid si quis propter necessitatē famis: aut
 nuditatis furatus fuerit cibaria: veste: vel pe-
 cus? ff. dircc. l. iij. qđ non tenentur: dñtamē fue-
 rit nimia necessitas nuditatis: vl' famis. nec pe-
 nitentia ipe nitur. de ꝑse. di. v. discipulos. nec
 furtū ꝑmittit: qđ furtū nō ꝑmittitur sine dolo:
 qui hic esse non pōt: qđ in tanto periculo redu-
 ci debet ad ius naturale: qđ vult oia esse cōia.
 insti. de in. na. gen. z ci. Et dī credere dñz per
 missuz: qđ quis non permittat. Sed si esset mo-
 dica necessitas nō excusatur: s; tenetur reddē:
 vel tribus ebdomadis ieiunare. ex eo. si quis.

5 **P**one quis furatus fuit in extrema necessi-
 tate: postea devenit ad pinguiorem fortunam:
 an teneat ad restitutionē? ff. dir. qđ non: marie

si tal' res sit ꝑꝑerta: pñō. i. c. suggestū. d. dei:
 vbi habetur: qđ vbi res h; ꝑꝑectōz suā: nec cō-
 tinet actū successiuū: n̄ reuocat: s; postea cesset
 cā talis rei. Sic in ꝑposito: s; in isto cessā:
 tm̄ qđ semel huic de iure nālī acq̄strum ē ius ꝑ-
 sectū in re capta: h; cesset cā: puta: extrema ne-
 cessitas nō ꝑꝑ hoc obligatur ad restitutionēz:
 h; idēz ꝑꝑ. Seco. i. iij. Et vt cōis opi. s; pan. ꝑ.

Sed quare non excusat eodēz mō mulier a
 fornicatione ꝑꝑ famis necessitatem: sicut a fur-
 to: ff. dir. vbi. s. qđ ꝑꝑ necessitatē res facta est
 cōis. Et qđ ius nāle subuenit: z excusat rō nāl:
 S; fornicatō ius diuinū ꝑdicit z accusat tur-
 pitudō: z error: pueniēs ex peccato: imo ꝑo-
 ting dī oia mala pati: qđ peccato consentire.

Ite queritur: quare excusatur qđ ab homi-
 cidio ꝑꝑter necessitatē sue defensionis: vt in
 cle. si furiosus. de homi. z non excusatur ml' r
 a fornicatione: ff. dir. vbi. s. qđ is qui aliū ag-
 greditur aio occidendi nisi occidat: ipse inua-
 sus quodā mō se occidit. h; mulier iproba non
 defendit se: s; impugnat vt ꝑꝑ cē de eo qui co-
 vro. c. iordane. iō cum mulier peccet volunta-
 rie: non excusatur.

Quid si quis rē vsurario vel auaro furat: vt
 inde elemosinā faciat? ff. sm. ꝑꝑ. talis furtuꝝ
 vel rapinaz ꝑmittit: qđ nō sunt faciēda mala:
 vt veniant bona. In casu tm̄ in quo piculū im-
 mineret ꝑsonē: nec posset aliter subueniri: possz
 et aliqs fm̄ tbo. occulite rē alienaz accipere vt
 subueniat ꝑꝑimo sic indigentī.

Quid si quis fures vt restituat dño: z hoc fa-
 ciat? ff. ꝑꝑ. ꝑꝑ. ostendit. talis videtur excusar. ar-
 ff. de ꝑo. bona fides. Nā et vtiliter gerit nego-
 cium furis: ergo cogitur ratum habere. ff. de
 neg. ge. sed an vltro.

Qui rē alienā inuenit. nisi publice denūciat
 rē inuentā: vt ille cuius ē inueniat cā: furtū cō-
 mittit. ff. de fur. l. falsus. s. qui alienū: nisi ac-
 ceperit eo aio: vt dño restituat.

Quid si thesauro inuēto: ff. si quis inuēit thesaurū
 rui loco ꝑꝑrio: si sit inuētoz. Si vōi alio
 casu fortuito inuenit: dñmid? ē inuētoz: z didi?
 dñi loci. Si hō studiose quæsiuit: z inuenit euz i
 loco alterius totus erit dñi loci. Si aut i sacro
 vel religioso loco: casu fortuito inuenierit the-
 saurū: crit inuētoz. S; si i loco publico fisci
 vel ciuitatis inuenit: dimidius ei? erit: z dimi-
 dius fisci: vel ciuitatis. insti. de re. di. s. thesaurū
 ros. hec notat Jo. xiiij. q. v. siquid inueniētū

12 **Q**uerit an in volucris? ac piscibus
comittatur furtum? Et dicitur ubi dicitur quod volucres
et pisces et huiusmodi qui nullius bonis sunt
et que vadunt quo volunt: id naturali ratione capi
pientur. Nec distinguitur per dicta quod
capiat in suo fido vel alieno. Item si alienum fun
dum ingreditur: venandi aut aucupandi gratia: pos
sit a domino fundi prohiberi ne ingrediat. Et est ca
pientis: quod diu sua custodia cohercet. Item si liberta
tem redditur: quasi oculos effugit capientis. di
cta in istis. §. fere.

13 **S**ed quid si bestia fera sit ita vulnerata ut capi
possit? Et qui statim esse intelligit vulneran
tis: dicitur ea persequatur. quasi deserit persequi: desi
nit illius esse: et rursus sit occupantis.

14 **A**pum vero et pavonum et colubax non se
ra est: sed ex consuetudine aduolare et reuolare so
leant. Et ideo tamen reputantur sub domino alicuius:
quod diu sunt in loco eius. De his ergo aucupet etrame
apud arborem cuiuscumque et etiam furtum non comit
tit: sed dominus arboris possit ingredi et tamen prohi
bere: nisi etramen fuerit in suo alveo: recollectum:
vel ipsas persequatur: sicut de panonibus et colum
bis. dicta in istis. §. apum. et se.

15 **Q**uid de ceruis: cumculis: et alijs feris: qui
habent de consuetudine ire et redire ad certum lo
cum? Et quod si talis regula approbata est: ut eius
vires adeo esse intelligantur quod diu habeant ani
mum reuertendi et non ultra. Et animi reuertendi
videtur dominum habere: cum reuertendi consuetu
dinem deseruerit. dea in istis. §. ceruus. Si au
tem fuerit lapsa in pratis: vel in alijs locis: furtum
committeret. Et idem de piscibus. ar. d. §. apum.
fere autem priuata: seu mansueta: ut galline.
anseris: et huiusmodi. quod etiam aliquo casu turba
te euolauerint: et a prospectu domini sui effuge
rint: quocumque loco sunt: domini sui esse intelligun
tur: et gaudio lucrandi retinet: furtum comittit.
d. in istis. §. gallinarum.

16 **Q**uid de lignis: que vis fluminis impulsit
in agros aliquorum: an rapiens ea comittat furtum?
Et si ad istud. cvij. dicitur quod vulgare est laicorum:
lucris facere ligna et alias res quas fluminis impe
tus impulsit in agros eorum. Sed sibi non vel vix:
nisi habeant per delictum: nec sunt occupantium:
sino furtum comittit quod talia occupat. ff. d. acq. re.
do. l. qua ratione. §. si. nec ius presumit: quod habeant
vel per delictum: nisi per qualitate rei et actus:
vel aliter de voluntate domini appetat: cum nemo
presumat iactare suum. Et ideo consuetudo: quod

occupans lucrifaciat vel expresse reprobata per
legem. ff. ad. l. ro. de iac. l. de precario. et ibi non: in
glo. Et si ibi loquatur de rebus factis cum nauis al
leuande: tamen idem verum in istis fluminis ablatio: cum pa
rum differant ab illis iactis: cum non iterueniat
factum bovis: sicut in illis iactis.

Sed quid his dominis fieri facere. Item que appu
runt tales illate res. Et satis verum quod sufficiat de
nunciare domino: quod tollat vel pro derelicto habe
at. Et cum quo dominus vel alius per eo non appet
et sufficit libellum publice proponere. Et si. Item ipsa
statutum a iudice non fuerint alleuate: tunc pleno
iure accipiat. Et si non vult persequi: et suum fun
dum impeditum vult euacuare: potest persequi. Cre
derem tamen quod si dominus taceat: nec per se: nec per alium
vadat perquirendo: quod videat eam per derelicto ha
bere: et occupanti cedat: et verum tenet. ff. ad. l. ro.
de iac. l. g. leuande. in principio. verum non. illa. l. sta
tum sibi necessitate imponere perquirendi res amif
sas: aliter si taceat: prima presumptio que erat quod
non dimiserit dereliquendo: tollit per ultimas. l.
negligentie non perquirendo. ff. c. videatias
panon. in. c. cum dilecti. de accu. ubi dicit. an
quis debeat presumere quod periciens habeat rem
per derelicta vel ne: recurrendum est ad iecturas.
Si enim quis perijcit librum aptum in mari: pre
sumendum est quod animo dereliquendi. Secus si clau
sum et pannis involutum: et sic de silibus. Ad dit
et unum singulare de mente Bar. in. l. fallus. ff.
de fur. quod si quis inuenit rem alteri: et non recipiat
dominum: si putauit eam rem esse per derelicta: sed non
esset: potest eam vsucapere. ff. per derelicto per totum.
Si autem hoc non putauerit: si tunc non re
perit dominum: facta proclamatione debet eam
dare pauperibus.

Utrum in re sua committatur furtum: sicut in ma
gna? Et sic: quod in furto non quod ablatum est: sed
mens furantis attenditur. viij. q. vj. c. ultimo.
Et hoc intelligitur. quasi voluntas est talis: quod et ma
iora subtraheret: vel quasi ex ablatioe que rei dominus
intelligitur grauari.

Quicquam videtur re apud eum deposita: vel
re ei commodata: ad alium usum: vel utitur pigno
re committit furtum.

Quid si mulier fecit furtum: siue ante ma
trimonium: siue post: et vir participauit: aut vir
fecit: et uxor participauit: nunquid liceat vxo
ri de rebus coniugis satisfaccere? Et sic. Item ubi
est de consuetudine regionis: quod vir et uxor con
tinent sibi credita et debita et actu vel maleficio:

coicant sibi credita et debita et factu vel male-
 ficio: et res furtiva adhuc existit in pteate coz-
 vroz potest illa restituere: et dicitur marito. Idem
 fonte est dicitur: si iter eos non est talis coio.
 na gencus h3 re furtiva: d3 illa dno restituere. C.
 e. l. in civilibus. Si autem supra est: potest vroz si expse
 vir non dicitur negocia mariti gerendo: et se li-
 berando: estimatione restituere de coib9 bonis.
 Probibete autem marito: non credo quod debeat sa-
 cere huiusmodi restitutiones: cum non habeat admini-
 strationem re: s3 maritus. Si non restitueret de
 bonis coibus bona fide: non credo quod esset in-
 iungenda pena: quasi pro mortalis si hoc facit
 latenter: et sine alio scandalo.

¶ Contra que dicitur actio furtive: fm Posti.
 3 furez: et si ipubes sit dum sit doli capax. ff.
 e. l. ipuberet. Water et agit 3 filium suum: si pecu-
 lium castrale habeat: al si non est iudicium iter eos
 ff. e. l. ne cum filio. Eodem modo agit filius: si pater
 aliquid surripiat de peculio castrali. Item vir contra
 vxorem: vel e3 non agit furti: nisi in monio pstate:
 s3 dat actio i factu. S3 qd ei opere tulerit: furti te-
 netur. ff. e. l. sigs vxori. Item dat actio furti 3 euz
 qui dedit opere: vel psumum ei qd furtum fecit. ff.
 e. l. si is qui.

¶ Que pena furti: Rndet. qd qm agit criat r.
 l. ad pena corpale: s3 fm iura fur non sit suspēde-
 dus: vel demerendus: s3 aliter puniendus: pu-
 ta sustigandus: vel exulandus: in hodie mult
 loci et simplex fur suspēdit de pshuetudine: qua
 facit rōnabile necessitas pacis cois: et frequens
 iconigibilitas. Si autem agat civiliter: pena fur
 manifesti est: quadrupla. non manifesti: e du-
 plum. vt insti. de ob. que et deli. na. §. p. cna. et
 ibi p3 qd illud dupli. seu quadrupli extigit vl-
 tra re sublatā. Et hec pena potest peti et post an-
 num. Et si aliquis egit criminaliter: potest iterum
 agere civiliter et conuicso. C. qm ci. ac. p. c.
 cri. l. vnica.

¶ Queritur: aliqis commisit hic furtu: et cum ipa re
 furtiva transtulit se postea ad alienum territoriu.
 nunquid possit puniri p illu iudicē: vbi reperit euz
 re furtiva: R. Pan. i. c. j. de rap. dicit. qd vlq3
 ad tps Bar. cois opti. erat qd si: qd et assidua
 pstatioe non oritur noua actio furti. S3 Bar.
 in. l. si dñius. ff. de fur. t3 pñu. Sicut cni et iter
 uento noue psonē oritur noua actio furti: vt i
 d. l. si dominiu. ita et pstatioe noua: facta
 in nouo territorio. Et per illam opinionem
 Bar. plurimi homines sunt suspēsi. S3 mo-

deriores adhuc dicunt: qd stricto iur illa opi-
 nio Bar. non pcedit. qd sanc. m de are. illaz
 opionem sult secutus. sed non Accur. h. Pa-
 nor. vbi. s. vide etiam eundem Panor. in. c.
 j. de penis. vbi dicit d mente Bar. in. l. scui.
 in si. ff. de accu. qd sigs commisit plura delicta in
 uno loco: et i hoc territorio aliud: vel illud rei-
 terauit: non potest hic puniri p delictis alibi
 commissis: nisi alia ratione hic fortiaur forum.
 Sed pena bene potest aggruari et delictis
 alibi commissis. Exemplum in fure qui commisit
 diuersa et varia furtia in vno territorio: nunc i
 alio territorio committit vnū furtum: tūc qd ha-
 bito respectu ad alia potest dici famosus latro:
 poterit suspēdi vbi commisit tantū vnū furtū:
 tanq3 famosus latro. l. capitaliu. §. famoso e.
 ff. de pe. licet directe non possit ibi puniri p deli-
 ctis alibi commissis. Ad fm directoriam li. ij. ti.
 cccij. qd ad vsucapionez qtuor requiruntur.

¶ Quo qd res non sit viciosa: nec furtiva et huius-
 modi. nec liber homo: nec res sacra: vel religiosa
 possit vsuapari: nec decima: nec pscribi. Item
 nec seru9 fugitiu9. vt illi. de vsuca. §. s3 aliqui.
 et se. Item nec via publica: nec aqueduct9. ff. de
 vsuca. l. vsucapione. C. de aqueduct. l. diligēt.
 li. ij. ff. de via pu. l. vias publicā. Secūdo req-
 ritur. qd ille qd vsuapari deat bona fide: i. qd
 credat venditorē eē dñz: vel habere ius distra-
 bendi. ff. de v. si. l. bonafidei. Ad tñ qd igno-
 rantia ioris non excusat: vt qd sit bone fidei. ff. de
 vsuca. l. nūq3. Et regit fides bona et pñua
 i principio: medio: et sine. Ad s quicqd dicant
 hoc. vsucapio non pcedit: vt pscriptio. Tertio
 regitur: qd res tradat: vl qñ: qd possessio non
 acquirat sine traditioe: vl qñ. C. de pac. l. tra-
 ditioib9. Quarto regitur iust9 titulus ver9:
 non putatiu9: nec falso. C. de vsuca. p hered.
 l. si. Et non qd in vsucapioe regitur tps trium
 ānorum. Que gde fuit introducta p bono pu-
 blico: ne dñia rez sint incerta. ff. de vsuca. l. j.
 Et omnia qd possunt pscribi: possunt et vsuca-
 pi: nisi qd i reb9 mobilibus est vsucapio: p-
 scriptio in immobilibus. Pdescriptio autem
 retinet nomen suaz generale: vsucapio autem
 transit in nomen speciale: qd vocat vsucapio.
 Simile habes supra. Ad optio. i. p m.

¶ Quid huius furez christiani detentos a
 paganis: vt eos liberet: R. fm Rai. et Mo. si
 est tps guerre: in nullo teneat. et iij. q. ij. domi-
 nus. Si vero est tempus treuge: tenetur ipi

220

3 **S**tra nō reuocat: qñ ius ē alteri qñtū: & sic intelligit regula. mutare de reg. in. in. vi.

g **M**ala **R**. s; tho. scda scde. q. cil/ viij. q. si delectator gule inbercat hō tanq; fini: pp quē deū pēnit: parat? p̄cepta dei agē: ut delectatōes huiusmodi allequat: sic est peccatū mortale. Si vō in gula sit ordina/ tio fm ea que sūt ad finē: vtpote: q; nimis cō/ cupiscit delectatōes ciboꝝ: s; pp hoc. nō facēt aliqd p̄ legem dei: sic est veniale.

1 **Q**ue sūt spēs gule? **R**. v. re. scdo li. mora liū ponit quiq; spēs: q̄ nōnt i hoc v. p̄ope: laute: nimis: ardentē: studiose. de cōsc. di. v. quinq; modis.

b **H**ereditas **Q**uid est hēdi/ tas? **Bar. i** Ru brica. de acq. he. dicit q; hēditas nihil aliud ē: q; successio in vniuersū ius: qd̄ d̄fūct? habuit. vt. l. nihil. de v. si. Et isto mō sūpta ē de iure civili romanoꝝ tñ. di. j. s. ius qrituz: & nullius alteri? gētis. Et hoc appet: q; d̄por: tati qnō sunt capaces eoz: q̄ sunt iuris ciuils: nō sunt capaces hēditatis. vt. l. i. C. de hē. ist. Et ex hoc inferē: q; in foro p̄scie heres n̄ tenet ad d̄bita vltra vires hereditatis: q; i foro p̄scie nō sumit hereditas isto mō quo sumit d̄ iure ciuili: s; capitur put ē de iure gētū. q; hēs nō succedebat i vniuersū ius defūcti: sed capiebat bona tāq; bona vacātia: & iō nō tenet: nisi q̄te nus patiunt facultates hēditatis. Et s; **Bar. i. l. gerit. d. acq. hē. post gl. ibi singularē dicit: q; ad adeūdā hēditatē sufficit aius q̄litercunq; declarat? qd̄cūq; sit illd̄: siue factū: siue n̄ factū: siue dictū: siue scriptū. Et diuidit ista hēditas in. xij. ptes. q̄ appellat. xij. vncie. Et hnt ista noia. Scrtās. i. sexta ps hēditat. s. due vncie. Quadrans. i. q̄rta ps. s. tres vncie. Triens. i. t̄rta ps. s. q̄tuor vncie. Quicūq; .i. gnq; vncie. Semis. i. medietas hereditatis: s; ser vncie. Septōs. i. septē vncie. Bes. i. octo ūcie. Dō drans. i. nouē vncie. Dertans. i. decē vncie. Deums. i. vndecij vncie. A s; q; s̄ḡt pondus xij. vnciaz. s; aliqn. A s; asis. ponat p oboloꝝ viij. A s; obolus: pondus. A s; est possessio tota. Dec. pbantur insi. de here. insi.**

1 **B**ona defunctorū ad heredes deuoluūtur: et illoꝝ qui dānatī fuerunt. C. de bo. d. i. auct. bona. & ibi p̄ q; hoc est vpx quo ad ascēdētes & descēdētes. Et latere vero vsq; ad tertijz

gradum. In quatuor tñ casib; filij excludun/ tur ab hereditate patris: quos habes. s. f. i. lius. s. r.

Quatuordecij sūt eāe qbus p̄: vel m̄: au? vel auia: filios: & nepotes erbedare p̄nt. Prima est: si filius man? iniecerit i p̄cm. Scda si graueziniuria ei fecerit & p̄tumclā. Tertia si pa/ tres accusauit in trialibus cāis: p̄terq; d̄ cric lese maiestatis: vel de offensa d̄ cōitates: suā ci/ uitatis facta: vel de heresi. Quarta si filius ma/ leficus cū maleficiis p̄uersat. Quinta si fili? ma/ chinetur vel insidiet in necē p̄ris. Sexta si fili? calūniose litem mouerit p̄ris: a qua si p̄r defec/ rit: oꝝ cū dāna gratia sustinere. Septima si fil/ ius rogat? a p̄re ob debitū in carcere d̄struoꝝ vt fideiubeat p̄ eo: & nō vult fideiubere: i illo pro quo creditores eius fideiussorem recipere volunt. Qd̄ tñ in filiis masculinis locū h; .i. naz femine impediuntur fideiubē. s; ad vell. l. j. & ij. Octaua si filius p̄hibuerit patrem testari. Nonā si filius sit ioculator p̄ter voluntatem patris: nisi pater eandem habuerit p̄fessionē. Decia si filia non p̄senserit patri volenti cā boneste maritare. & dotare fm vires patrimonij sed potius vult luxuriari. Vndecima si filius miscatur cum sua nouera: aut p̄ cubina p̄ris sui. Duodecima si parentibus furiosis debita curam nō impēderit. Et hoc obtinet nō hōz in filiis: sed etiam in quibuscunq; alijs: qui pos sunt ab intestato succedere: vel etiam qui in te/ stamento sunt heredes instituti: q; predicti nō solum possunt erberedari: sed etiam a quocū/ q; extraneo in scriptis admoneri: vt cum pro/ curare festinēt. Si autem post huiusmodi at/ testationem neglexerint: & extraneus in sua do mo furiosum susceperit: sumptibus suis vs/ q; in finem vite sue procurauerit: eius d; ba/ bere successionem: euacuata institutione ipso/ rum: qui curam neglexerunt: ita tamen: vt ce/ tera testamenti capitula: in sua mancant firmi/ tate: vt in auct. vt cuz de appella. co. s. causas. vbi etiam glo. dicit. Quid si non faciat testa/ mentum: nec aliquis extraneus cum procura/ uit? **R**. q; in hoc casu. eis denegatur hereditas et suo delicto. Et in hoc videtur inclinari gl. Decimatertia si parentem de carcere educere neglexerit. Intelligo de captiuitate: siue fuerit i carcē: siue n̄. Decia quarta si p̄r sit catholic? & filius hereticus. Hec oēs cāe habent i. d. s. cās. Sunt tamen tres alie cause: p̄pter quas

pater etiā pōt eheredare filiū. Prima: si nō eheredat malo animo: s; vt se accuratius det virtutibus: vl' creditoꝝbus satisfaciāt. l. mal. ti. ff. de. li. et po. r. ibi Bar. illaz legē simādo dicit q' eheredatō sit qñz pp bonum. r. in. l. cū et filio. de vl'. r. pu. dicit q' dicta lex multi. si ē correcta. Secda: si fili' tēpore testamti dicit patri. Nolo quicqz d' mo: r' eheredetur: l'ia erit eheredatio s; Bar. in. l. siquādo. C. de inoffi. te. vbi querit. Quid si pater n̄ instituit filiū: id qz fili' dixit qd' nolebat institui: an possit filius rumpere testamētuz: Dicit q' aut pater talē filiūz pterit vel eheredauit: nulla causa inserta: tūc testamētū ē nullū: nec potuit fili' sua volūate istā solēnitatē ommittere. v. l. paulus. §. patroni. ff. de bo. li. Si vero fuit eheredat' adiecta cā: q' voluit eheredari: tunc si cā est vera. putat Bart. q' testm̄ valeat: Nec ob. d. §. cās. q' loqtur de eheredatōe que sit eo nolēte. Possēt tamē appere q' h' filius illa verba dixerit: tñ noluit eheredari: vtputa si hoc dicit ppter dolozē moꝝ patris: dicēs. Possqz tu decedis: nolo aliqd. vel alia rōne turbat'. ar. de re. iur. quicqd' calozē. Quā rātionē sige mētē: qz occurrit d' facto. hec Bar. Tertia cā ē: si fili' sit furiosus: nepos vero et eo sanus: legitime poterit eheredari: mō instituat' nepos. l. penul. ff. de cu. su.

5 **Q**uāc aut pp quas filij r' nepotes: parētes: auū: r' auā eheredare possūt: sūt octo. Prima si pater filiū d' crimie accusauit: pterqz d' crimie lese maiestatis. Secda si pater vite filij per venenū: vel al' r' ifidiat' fuerit. Tertia si pater vxoz: vel p' cubine filij se miscuerit. Quarta: si pater p'hibuerit filiū testari de his: de q' bus poterat testari. Quinta si pater n̄ redemerit filiū captū a sarracenis subueniēdo sibi: qz tūc si filius in captiuitate decedat: bona: de q' bus ipē poterat testari: debēt eē eccl' ic: vel dāri pro captiuoz redēptione: si vero redeat: rite patrē eheredare pōt. Sexta si pater neglexerit curā filij furios: vide d' hoc. s. Dos. Scptima si pater sit heretic' r' filius catholicus. Octaua si pater vxoz filij dederit venenū ad mortē vel mētis alienationē: vel al' r' ifidiatus fuerit vite ei'. Et eodē mō si mater marito si lic. hec oia pbātur i. d. §. cās. r. §. siue igitur oēs. Et oēs iste cās igratitudis tollūt' p' i'gressuz religiois. tit. q. vlti. nō liceat.

4 **Q**uāc ppter quas frater fratē eheredare

pōt: sūt tres. Prima si mortē voluit fratri iherere. Secda si fratē r' al' accusauit. Tertia si in substātia molit' fuerit iacturā. vt i' an. d' nup. §. igratitudinē. Et nō q' fratru duplex ē differētia. Quidā eim sūt vterini: quasi ex eodem vtero nati: r' nō ex eodē patre: r' illi nō habēt querelā i' officio testamti p'ra fratē et si p'sona turpis cēt instituta. Quidā sūt p' saguinei q' ex eodē p'ce: s; matre cadē: vel n̄. vt isti. d. le. agna. luc. Et isti frēs hāt querelā p' testm̄ fris turpē p'sonā institutē: nisi seruiū necessariū instituat. Querela vero nll' i' alij et trasueralib' p'petit. vt. l. frēs. C. de ioffi. te. r' ibi Bar.

Additio. Quid at si ff instituit spu riu: nūqd' alit' fr' hēbit que relaz p' testm̄ fris: ff. A. 30. i. sū. C. ex qb' causis isa. i. rro. i. pe. col. dicit q' spurius siue nat' de nō legitio n̄ i' monio dicūt' isantes: r' per p'ns dicūt' turpes p'one. ergo rē. Idē dic' d' vsurario q' dicatur isamis. vt habetur. Dlu. ra. j. §. liij.

¶ finis. Quid aut si frater instituit aliquā turpē p'sonā r' aliquā nō turpē: Sui. de cu. put recitat Bar. i. d. l. fratres. dicit q' p' illā turpē p'sonā p'petit querela r' p' sua pte rescidēt. Mō et gl. i. d. §. igratitudinē. q' frater pōt eheredare fratrē i' testamēto: r' turpē p'sonā institutē si aliquo p' dictoꝝ triū casuz cū iucnerit igratū. Similiter dicit pōt q' si frater eheredat': vel p'terit' cēt isamis vel turpis p'sona: n̄ possit opponere p' p'sonā et isamē institutā. vt p' p' Bar. i. l. i. arena. C. de inoffi. te. vbi dicit p' illā legē q' aliquis nō pōt obijcere. turpitudinē in quā ipse icurrit obijciēs. Et hoc facit q' si aliqis ē isamis si possit opponere testi q' sit isamis. vt. l. iij. §. lege iulia. ff. de testi. sed videret forte poterit eū repellere ex suo officio s'm Sui. Et sic facit q' si mater fuerit meretrice ppter meretriciū nō poterit filiā eheredare: Qd' ē singulare s'm Bar. ibi.

¶ Quid at si et ipse pater luxuriet: Dicit pōt q' nō ē idē qd' i' matre: qz mō: castitas req'rit i' masculo. l. i. C. de adul. Mō et singulare dicit' Bar. i. l. siquis ita. de adi. le. q' si pater eheredauit filiū et iusta cā: si post recōciliatū se cū illo: illa eheredatio v' adēp'a. Vide etiā Alex. d' imol. l. l. dōns cā. ff. so. ma. qui et ibi nōtis s'ert duo. P'rio q' fili' q' igratitudines p'misit adeo q' eheredari possit: si p'niāz vno p'ce agat: vel an' p' ditū testm̄ n̄ possit eheredari:

Seco q̄ neq; sibi alimēta potcrūt denegari. Nō ēt q̄ exheredatio filioꝝ a penib⁹ uel ecō tra: nō tenet nisi aliqua cā de p̄dictis notatim exprimat i testamēto: heres aut tenetur p̄ba/re. Si aut frater exheredat fratē: nō oꝝ d̄ ne cessitate: vt sseratur cā exheredationis. vt voluit Bar. in. d. l. fratres.

8 **Q**uæritur an filia scurrat vicium igratitudinis: vt possit exheredari si p̄rit sine voluntate p̄ris: R. Bos. dicit q̄ sic. Post. tñ hoc non approbat: nisi filia eligeret turpē vitā. Et hoc vltimū dictū cōiter approbat. ar. de secūdis nap. c. pe. r. vl. Ex quo eiz filia vnt p̄missiōe cāonica n̄ d; vicium scurrere igratitudinis.

9 **S**z nungd pater teneat filiā dotare: et quo p̄rit matrimoniu sine suo p̄sensu: R. P̄danor. in. c. tua. de respon. ipu. dicit q̄ aut filia p̄rit añ. rrv. annu. r tūc ē dubiū an pater teneat dotare: tamē credit q̄ sic. qm̄ pater teneat filia: nec ex p̄tractu illius m̄rimonii pōt sibi denegare alimēta: cū in istis spūalibus filia nō sit in p̄tate paterna. de iudi. si annū. li. vi. f. ortius ergo teneat dotare: q; cā dotis est suo: abilioꝝ cā alimētoꝝ. vt notat Li. i. l. nō omni. C. de adm. tu. r hoc itellige qm̄ nup̄sit p̄mittēdo dotē. De hoc. s. Adulterii. Di de et eūdē P̄danor. in. c. q̄ntauall. de iur. iur. vbi addit nōbile dictū Spe. tit. o. q. si sint le. q; si filia vult penitē d̄ peccato: q̄ luxurie erat dedita: pater d; cā alere. Et p̄ p̄ns dico q̄ tenetur eā dotare: q; cā dotis rē. Et dicit Jo. an. q; i oib⁹ casib⁹ i qbus pater pōt filia exheredare: fortis pōt alimēta denegare. Idem t; Bar. in. l. diuus. ff. ad. l. pō. de pari. Vide et P̄danor. in. c. accedēs de p̄cu. vbi dicit q; qm̄ filia nup̄sit sine dote: tenet marit⁹ cā alere de suo honorifice. vt i auct. qui. mo. na. effi. l. c. f. qm̄ aut. Nec p̄ h̄ filia excludit a bonis p̄ris: s; post mortē p̄ris d; succedē r h̄c admin⁹ legitimā suā. Et putat P̄danor. q; si statuto cauet: q; filia dotata si succedat cū mascul: si h; locū i hac m̄l̄iere: q; nup̄sit sine dote iuito p̄c.

10 **Additio.** Sz p̄ clara r p̄cna deciderit hoc huius mē vide q̄ nōt idē P̄danor. i quodā consilio icipiēte ihu xpi saluatoris. vbi cōcludit q; aut dca filia nup̄sit post añū. rrv. r nulla igratitudinē ēt d̄ iure ciuili notari pōt. v; si auct. r si poss. C. de ioffi. te. r i corpore vñ sumit. l. i. auct. vt cū. de app. cog. f. aliō quoq; cap. 3. Aut nup̄sit añ illā etatē:

r p̄ hoc exp̄sse nō exheredauit eā: s; cāz subticuit et eā p̄tercūdo i testō. Et adduc n̄ p̄t p̄ heredē filie igratitudo obijci: imo testm̄ cuacuare potest et p̄teritōe. de quo tñ dicendū: vt nō. i. l. oimō. C. de ioffi. te. r in. d. auct. vt cū de ap. co. f. si h̄t hec obseruata n̄ fuerit. Sz dubiū iminet si p̄ eā exp̄esse ob hac cāz exheredauit. Et P̄danor. h̄ cāu arbitrat illā cāz non ēt sufficiēte: cū de iur cāonico m̄rimonia debeat ēt libera ab oī coactiōe vel p̄ncipōne: ut i. c. cū locū. r i. c. registi. r. c. gēma. d̄ spō. r i. c. pe. r si. de secū. nup. Et p̄missiōe at iur ciuili: nōdū ipedit libertas m̄rimonij i expectādo p̄sensu p̄riū: imo et p̄stat cā mulierib⁹ ad fornicatōēz p̄mittēdā: cū n̄ possint m̄rimonial r p̄iugi: saltē usq; ad. rrv. ānos sine igratitudinis uicio. Et p̄ h̄ optie faciūt nōta p̄ Jo. an. i. c. statutu. de hē. li. vi. Que uide. j. Adri moniū. l. f. rviij. Et i istis spūalib⁹ cessat ois interdicio legal: r ois pena appōsita. Et figs recte insp̄terit: dicit hoc n̄ ēē p̄ legē ciuilez. Mā in his spūalibus r accessōnis itelligēda sūt iura q̄ dicūt q; leges n̄ d̄ignātur imitari sacros cāones. ut i auct. ut cle. ap̄ suos. p̄p̄ti os c̄pos. f. pe. col. vi. De h̄ ēt ē gl. ordiaria i. e. fi. rxiij. q. ii. r i. c. d̄ raptōib⁹. rrvij. q. i. Et i utroq; loco uolūt q; h̄ filia nup̄sit sine p̄sensu p̄ris: nihilomin⁹ tenet eā dotare: saltē ubi filia n̄ elegit sibi idignū. hoc et uolūt Archi. r alij doc. Et Bar. i. l. obligamur. ff. d̄ ac. r ob. l. imitar tñ hoc qm̄ filia p̄misit dotē n̄ uales al r nubē. q; si inuenit aliq̄cū cui nup̄sit sine dote: cessat legis p̄missiō. Nō ob. gl. i. e. cū scōz. de hē. li. vi. q; aut si b̄ndixit. r p̄m̄ t; glo. i. f. g. b⁹ uerb. rrvij. q. ii. Aut p̄cedit solū qm̄ tollit lucrū p̄ legē delatū. r ita p̄p̄te loq̄. Sz i cāu n̄ d̄ponit p̄ca. cum dos cēsetur prioniū m̄u l̄eris. ut. l. iij. ff. de mino. r succedit loco alimētoꝝ. iur nō. i. c. cā h̄ct. de eo q̄ dur. i. ma. Itē l̄ia debet iur n̄ae: s; q̄stas seu quota sit d̄teriatā p̄ legē ciuile. Addit tñ P̄danor. q; cā su quo filia post mortē p̄ris h̄ct l̄iaz sibi d̄bitā: si ē sufficiēs ad dotē p̄stituēdā iur dignitatē suā n̄ pōt agē d̄ p̄ris ad p̄stituēdā sibi dotē: q; cessat hoc cāu legē rō. Cōpellitur eiz p̄ ad dotādā filiā: ut inueniat cui nubē possit. ut nōt Bar. i. d. l. obligamur. que rō cessat mortuo p̄re: cūz p̄petat sibi ius ad l̄iaz: r p̄t dotē sibi p̄stituē. Cessat eiz remediū exordi nariū: ex quo p̄petit sibi ordiariū: nec d; h̄re

ex bonis p̄nis dotē & legitimā. uti auē. ex te-
 flamēto. z. l. filie. C. de colla. h. p̄danor. Sed
 dubiū out: qd si filia nō nupfit post. xv. annū
 sz luxuriat: an p̄ eo cāu possit eā cōheredare:
 v̄f dicēdū q̄ nō p̄ argumētū a p̄io sensu dicti
 auē. vt cū de appel. §. cās. vbi ter. facit men-
 tionē q̄ luxuriat añ. xv. annū: ex quo secus si
 post. marie cū ista p̄stitutio sit p̄nalis: ergo n̄
 erredēda. Idē p̄to dicēdū eadē rōe si ante
 xv. annū nupfit: sed idigno. Sec̄m̄ forte eēt
 dicēdū sz iura ātīqua. put recitat. d. Alex. d.
 imol. i p̄silio icipiēte. Redēptōis n̄rī z c. p̄n-
 cipal̄ dubitatio. vbi dicit q̄ si filia p̄xit cū isa-
 mi vel turpi p̄sona vel idigno p̄ p̄ris volun-
 tatē: ita q̄ p̄ hoc p̄fēs uel ei⁹ famā offēderet:
 v̄f tūc erat iusta eā cōheredatōis. vr. l. iij. §. si
 emācipat⁹. ff. d. bo. pol. §. ta. Si t̄m̄ nupfit idī-
 gno: pat̄ nō tenet eā dotare: poterit t̄m̄ filia h.
 cāu post mortē p̄ris petē legitimā. ex quo: qz
 nupfit idigno: p̄r n̄ pōt eā cōheredare. Rō aut̄
 quare si filia nubēdo digno: p̄misit dotē: p̄r
 tenet eā dotare: ē sz Bar. l. d. l. obligamur:
 qz h̄ p̄r n̄ p̄fēserit tali p̄missiōe: t̄m̄ filia p̄ hāc
 p̄missiōe r̄cluat p̄rēs a d̄bito dotandi: z idē
 tāqz i rē p̄ris verat̄ ista p̄missiō: tenebit pat̄
 de i rē verso p̄ter. i filii. l. i. l. z iō. §. si. z. l. fil⁹.
 ff. de in res verso: **¶** Finis.

11 **¶** Quis ad quonū gradū durat successio i he-
 reditate: sz nō teritur i. iij. gradu: sicut quo
 ad ipedimētū m̄rimoniū: sz durat vsqz ad deci-
 mū. xv. q. v. ad sedē. Ad t̄m̄ fm̄ aliquos d̄f
 de decimo: et eo q̄ vir ē q̄ memoria vltra ex-
 tēdatur: z sic de vltioris: z vsqz iifinitū quo-
 usqz memoria de cognatōe hēri possit: pōt i
 telligī. qz. d. c. ad sedē. quo ad successiōes nō
 facit aliquā gradus determinationē.

12 **¶** Vtrū heredes teneant ad debita defuncti?
 Dic fm̄ cāones z p̄ficiētā: heres: siue fili⁹: si-
 ue extrane⁹ tenet ad oia debita: siue fuerint ex
 p̄tur: vel quasi: siue maleficio: v̄l quasi: z siue
 res p̄uenerit ad heredē: siue n̄: z siue lis fuerit
 p̄testata: siue n̄. Et h̄ tenet Immo. Lan. Jo. z
 Kai. Et hoc itelligo si hēditas sufficiat: qz si
 nō sufficeret: i iudicio aie n̄ tenet: et si nō se-
 cisset iuētarium. sic t̄m̄ q̄ debita tenet soluere
 sine dimiūtōe. De legatis v̄ro si tot sit q̄ n̄
 remaneat ei legiūa: pōt d̄trahē suā legitimā:
 z itēz quartā fm̄ quosdā si fuit hēs iustitias.
 De hoc vide. j. Legitima. §. r̄r.

13 **¶** Quis ordo ar̄ sit tenēdus i soluedo credi-

torib⁹ aut legatarijs: sz fm̄ Kai. si creditores
 z legatarij simul veniāt: p̄io ē satisfactiō cre-
 ditōrib⁹. sz si veniāt sepatis: liberat̄ heres sol-
 uēdo pillū ordinē quo venerūt: dūm̄ nihil fa-
 ciat i dolo: z creditores postmodū venientes
 nō debēt inq̄tere heredē: nisi remāserit ei de
 hereditate: sed h̄nt ius suū saluū p̄ra legata-
 rios. Si t̄m̄ heres fecit vel credit̄ vel dubitat q̄
 hereditas nō erredatur vltra debita: siue fue-
 rint ex p̄tractu: siue ex maleficio vel quasi: ni-
 hil d̄z dare legatarijs: donec satisfecerit credi-
 torib⁹. Et idē modus tenēdus ē i satisfaciē-
 do p̄ius creditōrib⁹: p̄iorib⁹ z in iur̄ potio-
 rib⁹. Et si heres hūc ordīz mutauerit p̄io: l.
 soluēdo legatarijs vel secundarijs creditōrib⁹:
 p̄iusqz potiorib⁹: nō absoluit i foro p̄ficē: nisi
 hoc faciat ignorātē: reputās. l. hereditatē ad
 oia soluēda sufficē vel nesciēs hūc eē potiorē
 creditōrē sz d̄l. z Post. Et nō q̄ heres pōt
 deducere añ oia exp̄fas functis z et alias ne-
 cessarias quas fecit eā hereditatis: vt i testa-
 mēto z iuētario. Et breuiter q̄n debita totā
 hereditatē hauriūt: heres d̄z esse iunius a lu-
 cro sicut z a grauamie. C. d̄ iure deli. l. scim⁹:
 Inuētariū aut̄ dicit̄ scriptura: quā d̄z heres i
 cobare fm̄ leges. j. r̄r. dies a morte testato-
 ris: vel postqz scit hēdē se eē iustitias: z d̄scri-
 bere ibi oēs res defuncti sub testib⁹ z d̄z illam
 p̄ficere. l. r̄. dies vel. l. annus. Si remotē sit
 res: z tūc nō tenet creditōrib⁹ vltra qd̄ innē-
 taz fuerit i hereditate. aliter si nō fecerit inuē-
 tariū: tenebit̄ i solidū. d. l. scim⁹. Hoc itellige
 in foro p̄tiosio. Secus in foro aie. Itē nota
 q̄ licet obligatio testamētī trāseat ad heredē:
 nō t̄m̄ piculuz p̄iur̄ z huiusmodi: que n̄ p̄t
 excedere singularē p̄sonā fm̄ Post.

14 **¶** Quid si plures sint heredes: quō tenentur
 ad d̄bita vel legata: sz regul̄r glibet heres te-
 net p̄ hereditaria p̄te. C. de ac. here. l. ij. Et
 cipiūtur. v. cāus. p̄rim⁹ si aliqd̄ sit i obliga-
 tōe faciēdi vel nō faciēdi: tūc eiz glibz tenetur
 i solidū. ff. d̄ res. ob. l. i. cecutiōib⁹. vt si testa-
 tor p̄misit se aliqd̄ opus facturē: vel p̄misit
 p̄ se z heredē nō scri: quominus p̄ fundū suū
 ire liceat: gl̄ bet heredū ad hoc i solidū obliga-
 tur. Sed si res que d̄z creditū i solidū possi-
 deat ab vno. dicta. l. ij. z. ff. p̄mo. l. §. mibi. S.
 heres. z cri⁹ i alimētis legatis: qz p̄ volūta-
 te defūcti vel iudicis: vel ab vno i solidū: vel
 a plurib⁹ p̄ p̄ribz designatis p̄ciūtur. ff. de

ali. le. l. iij. **Quar^o** si testator ab vno hereduz legatu^o creditori hereditario: p^o p^o fandi amoz tunc ille heres onus sustinebit vsqz ad quā^o tatez legati: vsz vt heres soluat sibi integrū legatū. vel si creditori uoluerit legatū: heres soluat sibi de portōe sua tātam quā^o tatez ad quā tam ascēdit legatū. ff. de le. ij. cū ab vno. **Qui** tus in c^o p^o ca funeris vrozioz: que nō tātu astri git heredes p hereditarijs portōibus: sed et virū pro portōe que puenit ad cū d dote vrozis: vtputa si peruenerūt ad cum cētum: et in hereditate sunt ducēta: ipse vir tenet p^o tertia et heredes p duabus partib^o. vt in l. veluti. ff. de re. et imp. su.

15 **Quid** si heres ē pupillus: nūqz poterit dis scri debitorz solutio: p^o t^o pupillaris etate? ff. nō. C. de acq. her. l. sub p^o t^o. Et si heredes vel executores nolūt soluere legata ad pias cās: ep^o p^o m^o m^o ad hoc cogere dz. extra d test. tua. et c. ioānes. et si a testatore id p^o t^o rigerit interdici.

16 **Heremita**: an gaudeat p^o uilegio c^o icale? Vide. s. Absolutio. ij. s. j.

h **Hereticus** **Quid** p^o p^o ca fiat que hēricū?

Dic qz duo. s. error in fide et p^o tinacia. **Et** hoc ē qd dicit **Car.** i. de. de sū. tri. qz errās p simplicitate nullo mō pōt dici heretic^o: et p p^o n^o nec eccl^o icat^o: p^o uerbū. p^o tinaciter. posita in. d. de. nā qz per simplicitate errat: nō p^o tina citer credit: imo talis possz mereri. **Donec** cre plū: vt qz aligs simplex audiēs p^o dicatōez sui ep^o: qz p^o dicat aliqd p^o fides: illud credit aīo obe diēdi fidei: par^o tū conigit talis meret: qz iudicatur ex itentōe. **Et** et sū **Ynn.** qz b. n. ē fides ei^o: s; sua fides ē fides eccl^o e. **Vult** dicē qz euz credit hoc: qz credit eccl^o am sic tenere: isertur qz nō credit: nisi eccl^o a sic teneat. **Doti^o** ergo credit qd s; eccl^o a: cum nō precise ihercat: nisi sub hac tacita p^o ditōe. **Hoc** tū intellige. nisi er raret in talibus in qbus nullatenus ignorātia excusata: vt i bis que sūt de iure nālī.

17 **Quero**: nūquid dubi^o in fide seu si credēs firmiter sit heretic^o? ff. sū **Zan.** aliqz qz nō firmiter credit ex firmitate animē: nō tū p^o tinacit ihsitit: tūc nō ē hereticus: imo si recedit ab illa dubietate resistēdo ei meret. **Si** autē p^o tinacit ihsitit ē heretic^o. vt i. c. dubius. deberet. **Pro** hoc cāus singularis i. c. dānamus. de sū. tri. vbi nō p^o anatur **Joachis**: s; dicit et rroncū:

qz patus fuit conigi^o et se subiecit deteriorationi eccl^o e. **Et** ille tū d p^o tinacit iherere hēsi: qz nō ē patus conigi ad mādātū supioz. **Et** sic nō qz sola p^o tinacia ē que facit hoiez b^o ricū. **Idez** **Car.** 23 large qibz errās i fide possit dici heretic^o: s; talis nō ē eccl^o icatus: nisi sit cū p^o tinacia. **De** hoc vidē. s. ff. ides. s. j.

Quid si aliqz idiota publice dicat trusan do: si nō habeo vrozē in hoc seculo habebō in alio: an iquisitor poterit s^o cum pcedere? vt qz sic: qz dicit s^o euāgeliū: qd dicit. **Nō** nubēt et. **Lotrariū** s; **Zan.** dātū p^o tinaciter ille nō p^o s^o istat. **Idez** **Car.**

Quid officium iquisitoris hereticozū perdurat post mortē sūmi pontificis: etiā quā ad negocia non cepta: vel que nō dūm emerferāt. extra co. ne aliqui. li. vi. **Sed** non possūt pcedere p^o tra episcopū et superiores: nisi in litteris sit expressus. **Si** tamē de eis aliqd itellere rint: debent pape nunciare. extra co. inquisitores. li. vi. **Ite** non pūt se intromittere de diuinatōibus seu sortilegijs: nec de qōnib^o vsurariū: et p^o tra illos quib^o restitutionē vsurarū i p^o nā inuētur p heresi: et illi se et sua ad hoc obligauerūt. extra co. accusatus. li. vi. vbi et hētur singul^o r: qz iquisitores heretice p^o uinitis nō debēt se intromittere de diuinatōib^o: sortilegijs et huiusmodi: nisi saperēt heresim manifeste. **Et** gl. i. ver. saperēt. dicit sicut ē c^o rca aras idolorz: nepharias p^o ces emittere: sacrificia offerre: dmones p^o sulere: vel eoz r^o nsa suscipere: vel associāt sibi p^o fontes exercēdas hereticos: vel predicta faciūt cū corpore et sanguine christi veli sortib^o: vt possint hēre r^o nsa puerū rebaptizāt et bis sil^o ia. **Vide** etiā **Pa** nor. ad hoc in. c. j. de for. vbi dicit qz cōsulere demones: et expectare eozū respōsa: facere eis p^o ces et sacrificia: p^o mittitur idolatria. **Idez** cum sūt cū hostia cōsecrata: vel rebaptizādo aliqū. **Secus** autē vbi ista vel sil^o ia nō acci dūt: licet iuocētur demones: vt puocēt aīuz mulieris i peccatū. **Nā** licet istud sit i se grauissimū peccatū: non tamē sapit heresiz: quia prop^o riu demonis ē tētare creaturā. **Nec** potest iquisitor: se ipedire et si sapiat heresiz dū modo nō manifeste. **Nec** pōt cognoscere: an sapiat heresim: qz iurisditio ē sibi tributa c^o stente scilicet illa qualitate nōietatis. vt dicit gl. i. d. c. accusatus. **Sec^o** dico vbi ipse vellet cognoscere: an sapiat manifeste. et ita itellige gl. i.

c. j. de offi. dele. li. vi. que videtur p̄traria glo. allegate. Idē tenet Q. Idra. dicens q̄ si quis iuocat demones: vt sciat futura: sapit heresim manifestā: q̄ qd est, pp̄nū creatoris: attribuit creaturę. Si at̄ ad p̄uocandū tētationez carnis: si sapit heresim manifestā, hoc v̄e q̄ quando fac̄ per modum imperij: vt videlicet sibi p̄cipiat. Secus si vt ip̄z adoraret: tunc saperet heresim manifestam.

4 **Q**uid de illo qui osculatur sepulch̄z machometi: vel aliquid facit ad eius venerationē sicut alij infideles: &c. Alex̄. de alex̄ dicit q̄ si ille facit: q̄ ita credit: et iō p̄fitetur: sic ē apostata et hereticus et excoīcatus. Si vero hoc fac̄ solo verbo uel pp̄ metum: non in corde: tunc peccat mortaliter non tñ est hereticus nec excoīcatus. Idem dicendū de eo: qui abnegauit fidē timore mortis: vel metu tōrnētoz. nā talis peccauerit mortalissime: tñ proprie n̄ est hereticus: nec per cōsequens excoīcatus: nec est necesse pp̄ hoc q̄ vadat ad papam: vel ep̄m p̄ absolutione obtinenda.

5 **Q**uid si inuocatur demonū in iudicio corā inquisitore abiuratur heresim: si postea inuocauit: sit dicendus relapsus: et pena relapsi puniri. De. in. d. c. accusatus. dicit q̄ sicut p̄sultum q̄ nō. Sz̄ distinguit ipse: q̄ aut ille inuocabat demones: putans ipsos posse facere id ad quod inuocabant: et ip̄soz potestate actiua. Et tūc s̄m Lap. talis est hereticus cum illis attribuat quod est dei: per quē omnia facta sunt. Jo. p̄io. rrvj. q. v. epi. vbi ter. expresse appellat hereticos quercntes a diabolo occulta. Aut inuocabat demones nō tñ credens eos posse operari ex sua potestate actiua totaliter: sz̄ ad id quod ē eius nature: sicut vt tentaret mulieres ad p̄cupiscentiam. Et tūc lz̄ sit malum: non tñ v̄ hereticus: q̄ dñs vocat eum tentatorem.

6 **Q**uid si aliquis p̄bat cum vna licē matrimonium p̄ verba de presenti: et postea illa viuente p̄bat auctoritate propria cū alia: an possit inquisitor p̄ taliter p̄bentem inquirere: qua liter sentiat d̄ sacramēto m̄imonij. So. Lap. dicit q̄ sicut p̄sultum q̄ sic. Et pro hoc facit: q̄ hereticus d̄: qui p̄mittit in vno et sacramētis ecclesie: sed ille facit d̄ sacramentum m̄imonij quod h̄z de sua substantia vt retineat indiuiduaz vitam cum illa cum qua contraxit. vt in. c. si. d̄ conditionibus appositis.

7 **S**i heretici conuertantur: nūquid restituent

eis vel eoz filijs bona: &c. non: sz̄ ip̄so iure oīa confiscata sunt. et eo. vergentis. r. c. cum sc̄z in. vi. co. ti. nisi eis ad eoz reuertentibus: r. ab negantibus hereticoz consortiuz: misereri aliquis voluerit. d. c. vergētis. Sz̄ l̄ cet ip̄so iure bona hereticoz sint confiscata: tamen occupa ri non possunt: nisi p̄cedēte declaratione: vt dictum ē. s̄. Absolutio. j. s. rir.

Quoniam post mortē heretici poterūt occu pari bona ei: si de heresi nō fuit i c̄? vita declarata? poterit eis ad eoz reuelare. d. c. accusat.

Quis aut̄ dicatur hereticus: Dic qui de si de falsam opi. inuenit vel inuentam sequitur: r̄iij. q. i. hec est fides. Immo et az qui circa fidem dubius est. et eo. c. j. Item hereticus est ille qui male sentit de ecclesie sacramētis. et eo. ad abolendam. Tertio qui male sentit circa veritatem sacre scripture. r̄iij. q. iij. heresis. Quarto qui aduersus romanam ecclesiaz agit: et ei⁹ dignitatem a domino traditam auferre conat r̄ij. di. omnes. Quinq; vero: sed nō ita proprie d̄ hereticus quibet excoīcatus. iij. q. j. qd̄ aut̄ Silr et simonia. j. q. j. quisquis.

Quoniam heretici sint vitandi: &c. possum debet eos monere et inducere: vt ad veraz fidem redeant. In aliis non licet eis cōmunicare q̄ excoīcatis sūt. et eo. excoīcatis. Et per processum curie sunt excoīcatis et cōmunicatione papali.

Potestates seculares debent moneri et etiā si necesse est compelli per ecclesiasticam censuram omnes hereticos ab ecclesia denotatos d̄ suis prouincijs exterminare: et cū de nouo q̄ eligitur in potestatem perpetuam vel temporalem de hoc iurare: et si p̄pter suam negligentiam aliquis talis dñs fuerit excoīcatus: et nō satisfecerit. j. anū d̄ intimari pape: vt ipse oēs vafallos eius a fidelitate ipsius denunciaret absolutos: et terram suaz catholicis exponat occupandam: et illum si exp̄dire videbitur a sua dignitate deponat. extra eo. excoīcatus. s̄. moncantur.

Archiepi et epi qui circa extirpandos hereticos fuerint negligentes debent deponi et alij substitui: qui hoc velint et possunt. extra eo. et cōmunicamus. s̄. si.

Sz̄ qualr ingrediuntur heretici: &c. si papa dat certā formā: illa tenēda ē: al̄ s̄ p̄nt̄ quicp̄ accusacionem inquisitionem et denunciationē. Item tenentur dioeciani per se vel per alios

(2)

sa te semel i ano querere hereticos vbi fama
 eos habitare: et illos quos credunt aliqd de
 hoc scire: debet pcellere iurare: vt idicent si
 quos habet suspectos, ppter occultata puen-
 cula vel alia signa, extra eo, excoicamus, §. adij-
 cinus. Suspecti aut si vocat? sicutur: et spe-
 rat de correctioe pot in iungi pna salutaris.
 Si aut negat et in fit isamat? idicetur ei pur-
 gatio: qua si no psterit excoicabit: et vsq; ad
 satisfactioe p digna ab oibus euitabit. Et si
 p annu sic steterit: certac velut heretic? p dencf.
 vti. d. c. excoicamus, §. qui aut.

14 **Q**uali pena heretic? puni? R. quadruplici
 scz excoicatione: depositioe: ruz ablatioe: et mi-
 litari persecutioe. Excoicatione: qz omis here-
 ticus: siue occult? siue manifest? e ipso iure ex-
 coicatus. xiiij. q. j. c. j. et ij. et extra eo. excoi-
 camus. j. et ij. Seco depone: qz idistincte si-
 ue clericus siue laic? etiā papa vel iperatoz vel
 quilibet ali? dz deponi ab oi dignitate. et di-
 si papa. xiiij. q. j. qui ptra pacē. et ab oi offi-
 cio et bnficio et p hiar. Et si clericus sit dz gra-
 dari. Et demū qlibet talis dz reliqui arbitrio
 secularis ptans aimaduersione debita punie-
 dus scz crematioe: nisi continuo post deprehē-
 sione erroris ad fidē velit reuerti et errore su-
 uo abiuare: et satisfactioe exhibere. Et sic re-
 dcūtes debet ppetuo carceri retradi. extra. e.
 excoicamus. ij. §. si qui. Et nota qz etiā sūt re-
 linquēdi iudicio seculari qui deprehēsi fuerit
 icidisse i abiuarā heresim. Tertio puni? ruz
 ablatioe: qz bona eozū ipo iure sūt cōsiscata: s;
 tamē executio ipsi? cōsiscatiois vel bonoz oe-
 cupatio nō debet fieri p picipes secularēs: an-
 dz p iudicē ecclesiasticū sentētia sup eodē cri-
 mine fuerit p mulgata. extra eo. cū secūdu. li.
 vj. De hoc vid. s. Absolutio. j. §. ruz. Quarto
 puni? militari psecutioe: qz si alr nō pti fieri:
 manu armata sunt ab eis bona oia auferēda.

15 **Q**uid de vassallis hericoz? R. absoluti sūt
 a debito fidelitatis homagij et ton? obsequij q
 cūq; lapsis māsifesti i bēsis aliquo pacto qua-
 cūq; firmitate tenebant astricti. extra eo. c. si.
 Idē d vassallis dnozū qui sūt negligētes ptra
 hereticos. vt. s. dicitur. c. §. ruz.

16 **Q**uaz penā incurrit credētes: receptato-
 res: defensores: et fautores hereticos? R. quili-
 bet talis ē excoicatus. Et si nō satisfecerit. j. an-
 nū: certac ipo iure ē isamis: nec ad publica of-
 ficia seu cōsilia: nec ad eligēdos alios ad bees

nec ad testimoniu dz admitti: nec pot cōdere
 testm: nec ad alieui? hereditatis successioe; ac-
 cedere. Nullus quoq; eis sup quocūq; nego-
 cio: sed ipse alijs cogit rridere. Si iudex ē: ei
 snia nō valet. Si aduocat? nō admittit? pa-
 trocinū. Si tabellio: si valet ei? iustit: et si ci-
 vilib?. Si vero sit cleric? ab oi officio et bnficio
 dz deponi. Et illi q tales postq; fuerit ab eccle-
 sia denotati cuiusq; ptepsit: debet excoicari.
 extra. e. excoicamus. j. §. credētes. Itē omēs
 clerici q talib? exhiberēt ecclē astice sacramēta
 vel traderēt ecclē astice sepulture: aut elemosi-
 nas seu oblatioes eoz recipientes: debet priuari
 suo offi: ad qd nūq; restitue sine idalto sed q
 apli ce spālē sit r regularē: quoz et p uille-
 gis i illis locis nō seruet eis: vt i. d. c. excoica-
 mus. §. sane cleric. Et nō q ipsi credētes here-
 tici sūt dicēdi. extra eo. excoicamus. ij. De hac
 mā vide. s. Excoicatioe. j. et ij.

Qualr heretici ad fidē redcūtes recipi de 17
 beant? R. debent ad arbitriu sui epi abiuare
 erroze et qz firmiter tenebūt fidē catholicā. j.
 q. vij. quoties. et de cōf. di. ij. ego herēga-
 rius. extra eo. ad abolēda. Qd si post abiu-
 rationē vel postq; ad arbitriu epi se purganē
 rit: dprehēsi fuerit in abiuarā heresim icidisse
 iudicio seculari sūt sine vlla penit? audictia re-
 linquēdi. vt i. d. c. ad abolēda.

Quā cū redcūnt? ab heresi dispēsari pos- 18
 sit? R. iure gde cōr tales ex quo recōciliati sūt
 ad laicā cōionē recipiūt. j. q. vij. c. j. Adhibet
 et qnq; circa eos quadruplex dispēsatio. s. se-
 mipl:na: vt solū recipiatur i ordinibus an hec
 omia susceptis. j. q. j. sigs hereticē. Plena v-
 possint sacerdores fieri. i. q. vii. cōueniētib?
 Pleniōz: vt possint eē epi. ruz. di. nos pfectu
 dicit. Pleniūssima: vt et ad supiores dignita-
 tes pmoneri possint. ruz. q. iij. ipa pietas.

Quā pnt heretic? vel scismatic? vcl ptra 19
 rez spūalē? R. s; Tho. scōs scōe. q. ruz. Du-
 plet ē ptas spūal. vna qdē sacratis. alia iuris/
 ditōal. Sacralis qdē ptas ē que p aliquā cō-
 secratioe pferit. Et tal? s; suā essētia rōmact i
 hoie q; dū vint: siue scisma: siue i heresim la-
 bat: qd p; et h? rediēs ad ecclē nō itē p se
 crat. Si nō tales vsū ptas amittūt: ita q nō
 licz eis sua ptate vti. si tū vti fuerit: effectum
 hnt i sacralib?: qz in his bō nō opator nū si-
 cut istrumētū dei. vñ effect? sacramētales nō
 excludunt p p culpā quacūq; pferētēs sacra

mētū. **P**ōtas aut iurisdicōalis ē que ex simpli
ci iunctōe homis p̄fert: r̄ ideo nō inobili-
ter adheret. Et i scismatis r̄ hereticis n̄ ma-
net. vnde nec possūt absoluerē nec excoicare:
aut indulgētias facē: aut aliud huiusmodi. Et
si fecerit nihil actū ē. vij. q. j. nouacian⁹.

20 **Q**uid aut sit scisma: dicit q̄ ē ab vnitāte seu
ab vniuersitate fidei illicitus discessus: r̄ dī a
scissura que p̄ ipm̄ sit. xliij. q. i. scisma.

21 **Q**ue ē differētia inter scisma r̄ hēsim: **R**. h̄z
h̄kai. hēsim in p̄ncipio sui habet p̄uersum dei
dogma: qd̄ nō h̄z scisma: sed i sine p̄singit ali-
quā heresim: vt recte videat ab eccl̄ia recessis-
se. xliij. q. ij. iter heresim. **P**ossēt igit̄ dici q̄
talis ē differētia qualis ē inter dīspōsitōem r̄
habitū. i. iter cām r̄ causam. **P**ro eo em̄ dī scis-
ma. S̄z cū p̄uaciter ibēsit sue secte asserēs n̄
ēē obediēdū romāe eccl̄ie ē heresim: q̄ pec-
cati illo articulo. **S**actam eccl̄iā catholicā.
D̄is c̄z heretic⁹ ē scismatic⁹: h̄z nō ecōuerso.
De hoc vide. s̄. Excoicatioe. vi. s̄. ij.

22 **Q**ualr̄ scismatici puniunt: **R**. a deo quidē
legatū multip̄l̄r p̄uiri: vt **D**atan r̄ **A**biron
qui biatu terre absorti sūt. numcri. xvj. **I**tē. x.
trib⁹ que **J**eroboā adhecrūt date sūt i disper-
sionē. iij. regū. xij. r̄ xij. r̄ alijs puniūt exem-
plis. **A**b hoie quoqz̄ siue a iudice puniūt per
excoicatioēz̄ uel depositōēz̄. xliij. di. i. noie dñi.
c̄. c. c. ij. **I**tē puniūt p̄ccāialr̄. ar. xliij. q. vij.
q̄ āt. **I**tē si necē ē: māu ēt militari: siue arma-
ta. xvij. di. nec licuit. xi. q. i. petim⁹.

23 **Q**uid sit grauius peccatū scisma v̄ heresim:
R. s̄m **T**ho. vbi. s̄. **H**eresim simplr̄ ē graui⁹
peccatuz̄: q̄ ē p̄cām p̄ ipm̄ deum s̄m q̄ in se ē
p̄ria veritas: cui fides imitur. **S**cisma autē ē
p̄ eccl̄iasticā vnitāte que ē minus q̄z̄ ipse de-
us. Et aliqua tamē circūstātia p̄ugere possz̄
q̄ aliqs̄ scismatic⁹ graui⁹ peccaret q̄z̄ aliqs̄ iſi-
delis. r̄ hoc p̄pter maiorē p̄tēptū: vel p̄p̄ ma-
ius p̄iculū qd̄ inducēt v̄ huiusmodi.

24 **Q**ualr̄ redeūtes a scisma sunt recipiēdi:
R. scismatic⁹ volēs redire d̄z̄ abiurare scisma
r̄ satisfacē ad mādatū eccl̄ie: r̄ d̄z̄ recipi cū ma-
nus ipositōe: vt accipiāt sp̄m̄ sanctū q̄ extra
eccl̄iā nō ē nec dari p̄t. xliij. q. i. didicim⁹.
r̄. c. pudēda. r̄. c. scisma. Et si quis recōcilia-
tus dicat secū circa ordies disp̄sationū p̄bare
d̄z̄. vt extra de scisma. c. si.

25 **Q**uis p̄t disp̄sare cū ordiatis ab hētico:
scismatico: vel excoicato: **R**. s̄m **D**ost. si. scic

ter a tali ordinē receperūt: tūc solus papa dī-
sp̄sat. Si vero ē ignorātia nō tū sup̄ina: tūc
per discretū prelatū cū talibus poterit dispen-
sari. extra de or. ab epi. qui re. c. i. r̄. li. Sed in
episcopatu solus papa disp̄sat. extra de elec-
qz̄ diligētia. Et de sic ordiatis habes. j. **D**idi-
natus. s̄. p̄. r̄. li.

Alicnatioēs facte a scismaticis non valēt. 16
vt. s̄. Excoicatioe. vi. Et qui inicit eis ē exco-
municatus. vt ibi.

Plura ē d̄z̄ h̄ticos p̄ter p̄dicta h̄m̄ in. vi. 17
Et d̄ sep̄elictib⁹ h̄ticos: credētib⁹. recepta
toribus: d̄nsoribus: vel fautoribus. h̄s. s̄.
Excoicatioe. ii.

Hereticū cū oib⁹ fautorib⁹ r̄ alijs nūc dicit̄ 18
r̄ ipsoz̄ filii vsqz̄ ad scd̄z̄ gnātōēz̄ ad nullā ec-
cl̄asticū b̄nificiū seu officiū publicū admittūt:
alr̄ irritū ē. c̄. eo. q̄cūqz̄. qd̄ itellige p̄ lineā pa-
ternā. nā p̄ maternā n̄ puniūt nisi vsqz̄ ad p̄-
mū gradū. c̄. c. statutū. **I**tē oēs viri eccl̄asti-
ci q̄ ad p̄ces talium receperūt dignitates vel b̄n-
ficia eccl̄astica priuati sūt. Et si recepit sciēt̄
nō debēt in postez̄ admitti ad talia vel sit̄ia.
Itē filij talium p̄sonaz̄ n̄ sūt i p̄tate paterna: h̄z
sūt sui iuris. vt i. d. c. quicūqz̄.

Quid si qd̄ dū i egritudine d̄cūberēt pete- 19
rūt h̄ticos p̄solaturos: vt ab eis s̄m p̄suetū
dinē eoz̄ p̄solatōēz̄ recipēt. l. p̄ man. iposi-
tōēz̄: r̄ sic d̄cesserūt. S̄z̄ mō filij vel h̄edes vo-
lūt p̄bare q̄ ipsi d̄sūcti n̄ sane mētis effecti su-
scēp̄e: vel p̄ p̄ditā loq̄lā: nūqd̄ audiri debēt:
R. si tales dū viuebāt erāt diffamati v̄ suspe-
cti d̄ hēsi: v̄ si p̄siterit q̄ ipsi sane mētis erātes
petierūt: h̄edes n̄ d̄bēt admitti. Aliogn̄ admit-
ti p̄nt ad p̄bādū: nō p̄ v̄rores: filios: familia-
res: auaraliquos d̄ suis. s̄z̄ testes fidedignos
r̄ fidei zelatores. extra eo. filij. li. vi.

Alli q̄ post abiuratōēz̄ erroris v̄ postqz̄ se 20
p̄p̄ij antistinis eraiatōē purgauerūt: dep̄hēsi
fuerūt abiurati heresim recidissē: quāuis sine
vlla penit⁹ audiētia reliquēdi sint iudicio secu-
lari: si tū p̄nic signa in eis app̄cant manifesta
r̄ p̄ctierit humilr̄ sacra p̄nie r̄ eucaristie: non
sūt denegāda. extra eo. sup̄ eo. li. vi.

In igitōe eris h̄ticos et excoicati r̄ p̄ncip̄ 21
atqz̄ socij eris ad testioniū admittūt: p̄sertim in
d̄fectū aliaz̄ p̄batōēz̄ h̄ticosi: credētes: fau-
tores r̄ d̄seiores eoz̄: si er nūero testium: aut p̄-
sonaz̄: tā d̄ponētū q̄z̄ quos d̄ponit q̄litate
r̄ alijs circūstātijs n̄ falsa dicere p̄sumant. c̄.

eo. in fidei. li. vi. Si r' illi admittatur q sup sa
cto heresis iurauerit dicē veritatē: tā d se: qz
d alijs: t cā celādo piurauerūt: t postea velt
conzigere dictū suū se t alios. si māifestis
idicjs apparuerit tales nō leuitate: aut odio
seu pecunia: sed zelo fidei velle reuelari. ex
tra eo. accusatus. li. vi.

32 **Q**uid fideles regimini alic' loci lz sint creōi
cati: vl d scō t nō d iure iurisditōez hēant ad
regitōez ordinarior' vl delegator' ipsoz: aut i
qstioz pnt t dbēt p hēnicos: credētes: fauto
res: receptoros: t dfensores eoz suū officii
exercere. Et illi q regunt eos nō icurrūt aliquā
sntz: tū dōis p'fidēt' pp b in alijs nullū ius
ē pcessus ul' pmissum. cr. c. p'fidētes. li. vi.

33 **S**uspect' d hēsi t ob h' citat': t qz nō ppet
creōicat' ē: si creōicatōez p anū sustinet: extūc
ē velut hēnic' d dēnād'. cr. c. cū p'nuācia. li. vi.

34 **A**ccusat' d hēsi vel suspect' vebemēti su
spitōe: q hēsi i iudicio abiurauit: t postea cō
mittit i ipsā: cēlet relapsus: lz antea ipm hēsis
crimē nō fuerit plene pbatū. Sz si leuis su
spitio fuit: nō dōz iudicari relapsus: lz alr gra
uiter puniri. extra eo. accusatus. li. vi.

35 **Q**ui i vna hēsi spē: siue i vno artic'lo vl sa
cto errauit: t postea abiurauit simplr hēsi: si
postea errat i alio: relapsus ē iudicādus. d. c.
accusatus.

36 **I**lle d cui' lapsu i hēsi an' abiuratōez p'hi
terat vel nūc pstat: si postea hēnicos receptor:
d ducat vel affodiet: eis donet mūera siue mit
tat: vl fauorez ipendat qui excusari non possit:
iudicari dōz relapsus. d. c. accusatus.

37 **Q**uid sigs p receptatōe hēnicoz: t nō qz
cēt hēnic' sub obligatiōe bonoz i qstionib' se
astriterit ad recipiēdā pnam: t ea iniūcta t nō
pacta dēcesserit: lz cogi d bēt hēdes i bōis tpa
lib' ad p'plēdū. Sec' si talis solū se obligauit
ad pnam quā i qstioz velle i tūgēre: t ea
nōdū iniūcta decesserit. d. c. accusat'.

38 **S**acēdotes q i struūt hēnicos d celāda veri
tate t hniismōr: dbēt pēa d bita castigari. Re
ligiosi sēt hēnici se gū' p'uniēdi. d. c. accusat'.

39 **S**tatūi loci p qd' ipediret negociū i qstio
nis hereticoz nō v3: t dñi tenent illud exhibē
t corrigere. extra eo. statūi. li. vj.

40 **I**ngitōzes i certis pūctijs pnt pcedere si
mul vel sepanz: put negocij vtilitas suadebit
extra eo. vt officii. li. vi.

41 **I**n exaiatōe testii p hēnicos d bēt iteresse

due religiose psonē: t si pōt fieri p publicā p
sonā p scribi testii d cā. d. c. vt offm. Et qdem
religiosi q fuerit nōij: t alij qb' iniūctū ē: tūr
ad p' scribēdi. vt i. d. c. vt officii.

42 **I**ngitōzes: si op' fuerit pnt inuocare auctiū
brachij sc'laris: t d dctoros p cēsurā eccl'asti
cā p'pellē nō obf' tūb' p'iuilegijs pcessis qbus
cūqz psonis ul' r'iois: ul' vniuersitatib': nec
ē t' p'one d duab' dictis. d. c. vt offm.

43 **Q**mēs rectoros locoqz registi a diocefanis
vel eoz vicarijs seu ab i qstioz: tūr iurare:
suare t suari facē p'pōnes p hēnicos: fauto
res: t desētozes eoz t eoz filios t nepotes.
Et q iurare noluerit t suare: hētūr vt ifamis
t hereticoz fautor: t de fide suspectus: nec dōz
hri p dño: nec ad aliqd' offm publicū vltēri'
assumi: t ea que iteriz vt rector fecerit: nullam
hūt firmitatē. d. c. vt officii.

44 **E**ccessus ē i qstioz p'mittere citatiōes
t denūciatōes sniaz: t aduocādi pitos t cle
rū t ppl'm loci: put viderit expedire negocia
fidei. Itē pcedēdi t illos q i p'nuācia eoz cō
miserūt ipm crimē heresis ēt si ad altā se trā
stulerūt. Itē faciēdi sibi assignari a quocūqz li
bros i qb' cēt alig pcessus p hēnicos: t cir
ca hēnicos icarcaros vna cū p'ntis eoz' sub
sūt: penā eoz mitigādi ul' mutādi. Itē p'nuā
di vl p'iuatos nūciādi dignitatib' ul' alijs bñ
ficijs eccl'astic' t officijs publicis t honorib'
oēs hēnicos t fautores. Sūt āt diocefanī reg
rēdi: t d eoz' p'nuāci faciēdi: nisi ipi sciēti tali
b' p'ulussēt. et eo. vt p'missi. li. vi.

45 **C**ōtra p'pianos q efficiunt iudei vel redeūt
ad iudaismū: et si ifates vel metu mortis cēt
baptizati pcedēdi ē sicut p hēnicos. Sz r' et
p eoz fautores. extra eo. cōtra. li. vi.

46 **Q**uā negociū hēsis p'mittit alicui vl aliqb'
gnāl'r i certz locis nō admittit epis auctoitas
eoz ordinarie ul' et delegata: si cam nō p'cant. Et
vterqz ēt de eodē facto iquirere pnt cōiter ul'
diuisz. Et si diuisz pcedāt: tūr cōicare sibi in
uicē pcessus: t p vtroqz simul snia p'serāt:
nisi alter alteri dferat: qz si in snia nō p'cant:
ad sedē apl'icam mittāt. extra eo. per hoc. li. vj.
Et intellige q p'cedētā cōicatiōnē pcessuū
oz ficti qñ nihil aliud restat agēdum nisi qz sē
tētia p'mulget: qz si alter nō possit cōmode
pcedere nisi visis actis alteri: tūc semel tan
tuz cōicatio tribuatur. vt in extranagati Bñ
dicti. rj. que incipit. Et eo.

47 **C**hereticis appellatio inhibita e. extra co. vt inquisitiois. li. vi.

48 **I**n negotio hñis pot. pcedi simplr z de plano: z si piculo eēt n notatis accusatorib⁹ ul testib⁹ publice nisi corā aliqb⁹ puidis picipē do de tenēdo secretū. s; cessate piculo publice tur: vt sit in alijs iudicijs. cē co. statuta. li. vi.

49 **I**n clemētis hñ pñor q; tā eps q; iustitor vn⁹ sine alio pot citare z cape: z tate custodie mācipare. S; deputare duro carceri: z g magis ad penā q; ad custodia videat: vel tormē nis cponē: vel ad suaz pcedē: n potēpa si ne iustitor: nec iustitor sine epe: aut ei⁹ super b delegato: aut epli sede vacate delegato capli si sui adiuce copia possint hñe. j. viij. dies post q; se regitrit. **P**otē n glibet p dicitoz eō mittere alteri vices suas: vl p las significare suū pñiū z assensuz: cē co. multoz.

50 **Q**uilibz carcer vel mur⁹ hñicoz dz eē eois epo z iustitor: z dz hñe duos custodes. vnuz quē volēt eps: z ei puidēbit. atq; quē volēt iustitor: z ei puidēbit. **E**t vterq; coz p t hñe sub se vnū fidelē mistz: z illi loci erūt due clauces: quaz vn⁹ custo dū vnā: z ali⁹ aliā tenebit: z poterit offm mīstrā carceratis pmutē suo mīstro. z tñ p dicit custodes añq; erequā tur offm corā eis a qb⁹ assignāt: iurare tactis seis euāgelijs: q; i custodia oēs diligentā quā poterit adhibebūt. z q; alicui icarceratoz nū bil loquet vn⁹: nisi alio audietē. z q; ipsi carcerat: fidelē pferēt. p uisionē quā ipi recipiūt et ordiatōe cor: vl qd a pentib⁹ uel alijs psonis pferēt eisdē: nisi epi uel iustitor: vel suoz pmissario z ordiano refraget. **E**t eodē mō iurabūt p dicit custodū mīstrz: z corā eisdē. vt i d. de. ml toz. **M**ō iustitoris corā epo cū iustitor ul substitutus ab eis iurabūt suū offm si dēbit exerce. **E**t idē fiet de alijs psonis necessarijs ad dictū offm. vt in. d. de. multoz.

51 **I**ustitor n p eē nisi antigerit. xl. anū. vt in ele. noletis. c. e. Null⁹ at iustitor p pcedē p offales aliqū ul nūciū rōane curie. vt leuā gāt Jo. xij. q. i. caput. **L**ū ff. De mā hñicoz vide ml tā. s. Excoicatioe. i. h. iij. iij. v. z. vi.

Istrio. tio. Vide supra. Adula

Momicidius. j. **C**ōit qd e. B. est hois occiso ab hoie scā: z nō solū factō pmitit: s; et verbo. **E**t verbo mīstr. l. p.

cepto: pñiio: z defensioe. i. defēdo homici dā suis verbis: ab illis q; volebāt ipz retrabē velipedire. l. di. figs vidua. **D**el defensioe: vt cū aduocatus dñscndit reū i cā criali: vbi accusator li nō pbauerit tenet ad talionē fm glo. Kai. **D**el defensioe. l. dissuasioe: vt figs dissuadēdo retrabit a bono pposito hoiez volētē aliū a morte liberare fm Kai. **E**t hoc itelli git eius gl. quādo corupta intentōe sit. nā si mater filiū volētē aliqū liberare a piclo mortis retrabat vel dissuadeat: q; timet ne fili⁹ ibi iterficiatur: paz vel nihil peccat.

Quiz licet clericis iterficere suū iuasorem: c. l. i. qdē pnt: sicut z laici vj; vt repellē d sedēdo se z sua. ar. c. e. significasti. cl. ij. **Q**d si clericus ita iuadat q; aliter mortem vitare n possit: nisi occidat vel mutlet iuasores: h; facie do n e irregularis. vt i de. si furiosus. c. co.

Quid si aliq; se defendēdo excesserit modum i defendēdo: q; cū euadē posset vulnerādo occisores: voluit cū occidere: nūqd veniat puniēti? **Q**d e nōbilis z quotidiana. Bal. i. c. j. d. pa. te. i. vñ. seu. diē singul r q; lz illē n veniat puniēdus pēa mortis: puniet tñ d excessu arbitrio iudicis: qd e valde notādus.

An autē p rebus saluādis licet clico occidere? **R.** fm **D**anor. i. c. suscipim⁹. q; nō: lz aliter res saluari nō possunt: imo poti⁹ dz sustinere omnē iacturā rētr. z nullibi ita dñ p batur hoc dictū: vt ibi fm **D**anor. **D**efere tñ ipsas res nō prohibet. vt i. c. olis. cl. j. d. re. spo. tamē p defensioe rex licz clerico manus iniicere z defedere cū baculo z gladio: nō tamē vt pcedat ad sua: vt ad occisionē. **D**l de ad p dicitā qd nōt idēz **D**anor. l. c. ij. extra co. ppter verba ter. ibi se z sua. q; tūc excusatur ab occisioe furis et nocturni: quādo fecit vt liberaret se z sua: ergo p reb⁹ nō liberādis nō licet occidē furē et nocturnū. naz ista p nūtur copulatiue. non sufficit ergo altera ps: **E**t ita lz glo. ruij. q. iij. i. picipio. **E**t aduerte q; nemo pōderat istū ter. q; sit p opinionē leuā gustaz. vt in. l. furē. ff. d. sic. z marie p Bar. i. l. j. C. vñ vi. **D**icunt eim eōter q; si bona al r saluari nō possit: licitū e occidere furē. **S**ed postumus diē saluādo opinionē legisaz: q; loquuntur i foro contentioso seculari: s; ppter hoc nō euitatur peccatū. **N**ota ē et dicto. c. ij. q; vbi latro vel fur pot cōprehēdi: nō pot impyne occidi. **E**t et hoc dz limitari ter. in

ris civit. l. l. itaqz. ff. ad. l. ag. r. c. si pfo diens. extra co. vt nocturnus latro possit occidi: qñ s. non pot pprehendi sine occisioe. Et multuz pondera istam ibi pprehendi poterat: que non refertur ad illum cui dñuz sur. conabatur inferre: sed loquitur generaliter.

4 Quid aut si clericus possit aliter mortē vitare: puta fugiedo: an clericus teneatur fugere: an vō possit arma mouere: Pro hoc fer: in. d. c. olim. Nam p defensione rex licitum est arma mouere: vt ibi, ergo fortius p repulsiōe iniurie psonalis, nam iniuria ē fugari. r iniuria quelibet psonalis vt maior qualibz iactura rex. l. i. seruo. ff. de pe. Aliq tñ p distinguit inter qualitatē psonaz: vt dicit Paner: i. c. sicut dignū. et co. vt si miles aggrediatur rusticū: d3 rusticus fugere: si pot: qz nō est ve recundia militē fugare rusticuz. Alij vt Bar. vñr. tenere: qz nō teneatur fugere: qz semp fugiendo est verecūdia. Sed panoz. dicit qz ista pars forte est vera de iuris rigore: licet in foro aie alia pars sit tutioz.

5 Quid liceat psonē priuate hominē peccato rem occidere: R. qz non. vnde Augu. pzo de ci. dei. Qui sine aliqua publica administratōe maleficum interfecit: velut homicida reputabitur. Nam occidere malefactorē: in quātum ordinat ad salutem totius cōitatis. Et iō ad illos tātum pñet: quibus cura pmittitur cōitatis seruande.

6 Quid alicui liceat se occidere: R. qz non. vñ Augu. vbi supra. qd dictū est. Nō occides. intelligitur d boie. Nec ergo alter: nec te. Nec eni aliud qz boiem occidi qui se occidit. Nec ob. qz Sanfon se cū hostibus occidit: vt habetur iudi. xvj. q tñ numeratur iter sanetos. Ad heb. ij. qz vt dicit Augu. hoc sibi spās dei latenter suggestit. Et eandem rōnem reddit de quibusdam feminis sanctis. Nō ob. et qz Isaas q se occidit laudatur: qz hoc non laudatur: sed p opter zelum legis. ij. Abdacha. xiiij.

7 Quid liceat mulieri se occidē ne ab alio corrumpt: R. qz n. De hoc vide. s. futuruz. s. vij.

Homicidium. ij.

Quod dicitur pmissio vel mandato. Homicida quidem pmissio intelligitur fm. vñ de. pmissio et homicidius: vel approbatio: qz homicidius fieri debeat. non autē d rmissione sua generalis sue opinionis. vñ si querēt: an xpiano liceat occider

paganum vel iudici malefactorem: R. nō deatur qz sic. Sic tñ respondēs non peccat: nec fit irregularis: nisi talis probabiliter videat qz iudex ille vel bellator: fm eius pmissum velit agere. r sic fecit. Et fm Hugo. pot dicit qz puniat eum fm qz ius dicitur: dūmodo non eximat qz puniat eum ad sanguinem vel mortem. Sed Archi. in. c. omnis. iij. vt. dicit hoc verum quando crimen nō iminet puniendus: Alioquin si et pmissio suo. i. respondendo: siue in speciali: siue in generali sequitur pmissio: qz homicidium: irregularis est fm Post.

Quid si quis non consulit homicidium: s3 consulit aliquid vnde secutum ē homicidium: R. fm In. si verisimiliter potuit estimari qz inde sequeretur mors: irregularis ē. vt si sua sit iactum machine: vel baliste: vel qz catur ad capiendum castz: qd nō poterat de facili capi sine morte hominum. r sic mors secuta est. Si vero non erat verisimile qz mors sequeretur: tunc quidē si consulit rem licitam: non ē irregularis: etiā si mors fuerit inde secuta. Si vō illicitam irregularis est. et de homi. continetur. Et eodem mō distinguitur: si is cui cōsultur: non occidit: sed occiditur.

Quid si quis consulit homicidium fieri: r anteqz sequatur effectus reuocauit: R. fm In. no. si expresse: r sine vlla fictioe pphibuit iniunius est ab homicidio: ita tñ: qz si non firmiter credit qz reuocatio locū habeat: tenetur idē care illi vt sibi caueat. Si aut per solam reuocationem firmiter credit sufficere: non erit irregularis fm In.

Quid si quis mandauit homicidium fieri: nō mine suoz ante effectū reuocauit: R. fm In. no. Idem est: quod de consulente nunc dicitur est: nisi qz hic sufficit reuocatio tantum. si qz et si non indicet illi qui sibi caueat: nō sit irregularis. Ratio diuerſitatis est: qz ille cui consulit agit pro se. Et ideo plus requiritur ad reuocandum effectum pmissio: qui concernit ipz ope rantem. Sed mandatarius agit p mandate. Et iō sufficit qz et constat de contraria voluntate mandantis: nō solum expresse s3 etiam tacite: vt si pacem miret eū occidendo: vel parentelam vel aliam amicitiam contraheret. Scire eo cui mandatum erat de occidendo secunduz eundem Inno.

Quid si quis mandauit aliquem verberari: inhibens expresse: ne occideret: vel iunularet:

et ille nihilominus mutilat vel occidit: *fl.* mada
to: irregularis efficitur: quod mada dicitur culpa fuit.

Et hoc euenit posse cogitari debuit et. e. is. g. li. vi.

5 **¶** An autem clericus vel alius ratiu habens homicidium
sit irregularis: Dicitur de hoc versus casus quod fictio
regulae ratiu habitatione. d. reg. in. li. vi. ubi dicitur ratiu
habitationem retrahitur: et mandato non est du-
bitu parari. Ad hoc constat quod si quis mandasset ho-
miciu: eo secuto: esset irregularis. ergo idem
in ratiu habitatione ex quo per dictam regulam ratiu habi-
tio mandato paratur. hoc tamen intelligitur si is qui ratiu
habuit: eo tempore quo commissum est homicidium: po-
tuisset mandare tale delictu. Nam sicut panorus per
Jo. an. in. c. 1. de puer. infide. ad hoc versus fictio
pcedat: regitur quod duo extrema sint habilia
ad illum actu perpetrandu. scilicet tempus in quo actus fuit
gestus: et tempus ratiu habitationis. Si. n. aliter istorum
deficit: non pcedit ratiu habitio: quod fictio si cau-
satur super impossibili. Et replu. Quidam interfecit
hoi em noie infantis: demum ifans maior factus:
habetur ratiu: certe hec ratiu habitio non trahitur retro
quod impossibile erat illi infanti tunc tempus mada-
re delictu: non ergo potest trahi retro cum non de-
beat plus posse fictio quam veritas. Hec panorus.

Et sic et dicitur supra habes quod in isto ratiu ha-
bitio sufficit: quod tunc tempore possit mandare ho-
miciu: hoc forte non possit perpetrare dictum
homicidium: ut quod est infirmus: vel truncatus
manibus et huiusmodi. Hoc idem est Spe. i. ti-
t. d. leg. s. iuxta. pponis. et c. v. sed quod ubi dicitur.

Ego simpliciter credo sola ratiu habitio: siue pla-
centia ut ita dixerim non inducere irregularita-
te: ubi nullus consensus vel cooperatio vel et hor-
tatio pcessit: nec eius nomic factu est ar. ff. ma-
si vero. s. si possit. Archi. tamen in. c. oes. xvij. q.
iij. dubitat de hoc. d. quod forte et ratiu habitio so-
la non prohibetur irregularitas. Allegat ad hoc. c.
si. xv. q. i. Idem versus tenere hosti. quod factu deficit i
quo lex p motu dicitur pssit. Sed ad hoc raderi potest
quod lex p motu factus ppuu vel alienu re-
quirat. alio mandans fieri homicidium non esset
irregularis: quod esset absurdum.

6 **¶** Sed quod si per nulla signa exteriora potest ap-
pareri quod ratiu habuerit: imo illum homicidaz
expulit: hoc tamen in veritate ratiu habuit i corde: nu-
quid est irregularis retento casu pxiu: Dicitur quod sic
quod ad deum: iuxta nota per glo. i. c. cum quis de sen.
exco. li. vi.

7 **¶** Quid si quis suadet alicui quod exponat se pe-
riculo per patria vel iure suo: *fl.* sicut Innocentius non

est irregularis: etiam si iste: cui consultus est: mo-
riatur. *cxij. q. iij. p. mebris. r. c. seq. ij. q. viij.*
c. igitur. r. c. se. Sed si sciret verisimiliter eum
mortu: irregularis fieret. Idem hosti.

8 **¶** Quid si suadet quod indubitanter exponat se
morti per tempore: vel ecclesie: *fl.* sicut Innocentius non est irre-
gularis: etiam si sequatur mors: quod tempus mortem
subiit per nobis. Idem hosti. Et iste casus multu
differt ab immediate pcedenti. nam in isto casu hoc
hortari directe ad mortem: in alio casu non.

9 **¶** Quid de illo: qui volent fugere inimicos per
timore mortis: consulit quod remaneret et procuraret
pace: et remansit: et occisus est: *fl.* sicut Innocentius. Si
ille qui consulit habuit perhabilem causam credendi
quod illi non immineret periculuz: puta: quod inimici il-
lus adeo erant sanguinei: vel amici qui mcri-
to potuit presumere quod eos possit cobibere: non
est irregularis: alio sic.

10 **¶** Quid si aliquis consulit: ut infirmus vertatur:
ut citius moreretur: *fl.* sicut Innocentius. Si ex tali trans-
uersione citius moritur: irregularis est qui con-
suluit: et qui fecit: nec potest per episcopum dispensari:
habet peccato absoluti possit.

11 **¶** Quid de illo: qui dissuadet homicidium: sed
nihilominus associat homicidam: ut eum si de-
fendat: *fl.* sicut Innocentius. homicida est: nec poterit per-
moueri: et sic defensione committitur homicidium.

b Homicidium. iij.

suauit: quod sit per intentionem. Et per clara
euidetia huius mone ponent tres regule. Prima
regula. Qui dat opam relictice: et adhibet dili-
gentiam quam debet: non tenet de casu fortuito ide
secuto: nec de aliquo alio. h. regula. pbat per
c. latoz. r. c. dilectus si ius. r. c. et lris. cl. ij. r. c.
significasti. cl. j. r. c. iobes. r. c. si. et co. Secunda
regula. Qui dat opam relictice: si non adhibet
diligentiam quam debet: tenet de casu sequenti. h. r. a. p.
bat per. c. pichy tex. r. c. p. tincbas. sicut vnum
intellectu. r. c. ad audientiam. et co. Tertia regu-
ra. Qui dat opam rei illicite: quod tunc quod adhi-
beat diligentiam quam potest: tenetur de omni casu for-
tuito. h. regula. pbat per. c. suscepim. c. de cetero.
ro. c. tua. r. c. sicut. et lra. et co. Tertia regu-
regulis patebit decisio multarum quoniam. Primo
quod de clerico qui ratiu faciebat cum alio: et ab ami-
cis seu sanguinibus eius supuenientibus alio
fuit interfectus: nuquid talis clericus sit irregularis: sicut
slo per et predictis regulis: ut nobiliter dicitur Pan-
i. c. pen. et co. Nam si iste clericus non fuit i culpa

exercendo ritā: tunc factū alioꝝ non ē sibi ipu-
tandum. Et hoc p primā regulā. Si autē dicit
clericus illicite faciebat ritā: tunc est irregulari-
s p tertiam regulā. **P**an. tū dicit q tale ho-
micidium iputat clerico: vbi amici vel p san-
guine eius interfecerunt inimicū illius clerici.
Secus si supuēssent inimici illius cum quo
clericus disceptabat: qz tūc homicidiū p illos
missum nō imputat clerico. **R**ō dicitur: qz
qz pto casu homicidiū missū fuit intuitu cle-
rici. Sed scdo cāu missū fuit pp inimicitia: q
erat iter illos. Et hoc nō: qz factū amioꝝ sibi
imputat: seu p sanguineꝝ ad irregularitatez.
Et pro hoc caueat sibi clericus a rita.

Q Scdo quero qd de magistro q cā discipule
verberat discipulū: q ex vberatōe illa mortuū
ē: an tal magister sit irregularis: Quidā dicit
q sic: qn ex illo vulnē ē mortuū. Ad hoc. d. c.
pshyter. Sz qbusdam alijs vī: q si iste adbi-
buit diligētia debitā: z nō excessit modū i pec-
tiendo: si vī irregularis: p primā regulā. Nā
hoc ē idubitatuz: q magister: p r huiusmodi
pnt verberare sibi subditos: vt dicit A. sth. li.
i. ti. xv. q. verberare aliquē nō h: nisi habēt
aliquā pātē sup eū q verberat. Et qz filius
subditur pātē pīs: z seruū pātē dñi: ideo licite
verberare pōt p filium: z dñs seruū cā cor-
rectionis. Eodē modo magister discipulum:
vt quondie videm. Si ergo isti dāt opaz rei
licite verberando: z adhibent diligētia quam
debent: non excedendo modū: z nō percutien-
do in capite: vel huiusmodi locis periculosis:
vt fuit in casu. d. c. presbyter. p3 per primam
regulā q: talis nō est irregularis. Non obstat
c. sigs n iratus. xv. q. i. vbi textus loquit d illo
qz ppter disciplinam aliquē verberavit: vel
alicui palmam dedit: z casu mortuū est: z q tal
est irregularis. Nam glo. ibi fridet: q ille ter-
ds intelligi: qn ille excessit modū in corrigēdo.
Secus ergo si non excessisset modū: vt pon-
mus in casu nostro: h3 per incuriam discipulū
vel ignorantia: z vel negligentiam medici mor-
tuus sit. Secus dicitur. de illo qui alium percu-
tit vulnere nō mortifero: z dabat operā rei il-
licite: si inde mors sequit ex iperitia medicū: vl
incuria infirmi z huiusmodi irregularis. n. ē
per tertiam regulam. Non ob. gl. in. c. exhibi-
ta. eo. ti. qz loquit in casu illius capli. f. de pue-
ro iacente lapidem. de quo. j. q. ti. Et ibi pa-
nor. dicit q: talis puer non erat in culpa. Et sō

non imputatur ei mors: sequens presertim cuz
imperitia medicū z incuria pīs ille mortuū sit.
Tertio quero. **P**one quidam clericus vi-
cinam pregnatē per tectum: vel per descēsus
pictis ad se venire fecit cā libidinis: z dum re-
cederet: eadens per descēsus pictis abortiuē
an sit irregularis: Dic per tertiam regulā: qz
dabat operam rei illicite: tenetur de omni casu
fortuito secuto. vt. d. c. decetero. Idem tenet
Suil. de laud in suo scrāli.

Quarta questio. Quid de casu q hf. in. d. 5
c. tua. vbi qdā monach⁹ q quandā mulierem
a tumore gutturis curare volēs: cū ferro eun-
dem tumore aperuit: eā istrucendo: ne se vtro
exponeret vllō mō. sed mulier mandato eius
contēpto: exposuit se incaute vetro z mortua ē:
an dictus monachus sit irregularis: Dic q
sic per tertiam regulā: qz dabat operā rei illicite
s. cirugie. Nā clericis pibetur dicta ars vbi
interuenit incisio vel adustio: vt in. c. sniaz. ne
de. vel mo. Et iō qstūcūqz ille monachus de
ptingētibz nihil omiserit: irregularis efficiē.
Et ideo dicit panor. in. d. c. tua. qz quatuor de-
bent pcurrere: vt mors infirmi nō imputetur
medico. **P**rimo qz istud offiū cirugie sibi cō-
ueniat: vt qz sit laicus: nō ergo clericus vel re-
ligiosus. Et licet. d. capl3. tua. loquamur i mo-
nacho: qz fuit in facto: tamen etiā intelligitur i
quolibet clerico seculari: eadē rōne. Scdo re-
quiritur qz sit pītus. vnde nō sufficit qz appel-
let se medicū. Tertio requiritur qz exhibeat oēm
diligentiam sūm artem suaz. Quarto qz infor-
met egrum de his que sūt p traria egritudinē.
His ergo seruatis: euentus mortis nō im-
putatur medico. al3 secus. Si ergo clericus vel
religiosus qstūcūqz peritus z qstūcūqz cessz
culpa: exerceat artē cirugie: z sequatur mors:
irregularis ē: qz dabat operā rei illicite: etiā
si pietatis intuitu illam exerceat. Et panor. in
d. c. sniaz. intelligit non solum de clericis eti-
stentibus in sacris: veruz etiā in minoribus
sufficienter beneficiatis. Laueant ergo clerici
vl religiosi: ne exerceat artē cirugie: que adu-
stiones vel incisioē adducit: qz si inde liqua-
tur mors etiā sine culpa eozuz efficiuntur irre-
gulares.

Quinta questio. Qu id d monacho qui lu-
dendo arripuit mulierem pre gnantem: etiā
leuiter per zonam: que occasione huius ab-
ortiuē: an sit irregularis: Dic per tertiam re-

gulam q. sic. Et p. in. d. c. fecit. et litterarum. Et dicit ibi panoz. singulare verbum; q. i dicto casu: si fuisset maritus mulieris: vel frater: vel persona coniuncta: et ludus fuisset leuis: tunc mors eius no imputaretur. Et sic concludit: q. ludus leuis et cum muliere pregnant: non est p. b. b. i. t. u. s. si persona est bonifica et coniuncta. Et tunc non imputaretur abortus sequens: et hoc est valde mirabile: q. et eodē facto vnus fiat irregularis: alius non. Et hoc ideo est: q. vnus dabat operaz rei illicite: alius licite. Idē dicendum est: de ducente coreas vel huiusmodi cum pregnate si sequatur abortus. Nam si talis est clericus vel religiosus: tunc est irregularis p. tertiam regulā. Si autē secularis cōcurrentibus circumstantijs que reguntur ad coreas nō esset irregularis: al' s. secus.

5. **¶** Sexta. Quid de eo incidit arborē: nihil d. p. gentibus omittendo: dicendo caue fortiter et tēpestiue clamādo: et vndiq. circūspiciēdo: nō sequitur homicidiū: an sit irregularis? Dic q. si iste dabat opam rei licite: vt q. arbor erat sua: non ē irregularis p. primā regulā. Sec^o si erat aliena. et tūc est irregularis p. tertiam regulā: q. dabat opaz rei illicite.

6. **¶** Septima. Quid de sacerdote q. pulsando cāpanas p. officio diuino: in tinabuluz cadēs percussit quendam puerz: et mortu⁹ est: an talis sit irregularis? Dic q. si iste sacerdos fecit hoc ex offō sacrilste: vel eius permissione: vel consuetudine: q. q. libz sacerdos vel clericus possit pulsare cāpanas horis debitis: si adhibuit diligentiā debitā: nō sibi iputatur homicidiuz sequens. Sec^o si iste non fecit ex offō sacrilste: nec eius mādato: nec p. s. u. e. t. u. d. i. n. e. De hoc habes in. d. c. iohes. Cauent ergo clerici vl' religiosi pulsātes cāpanas ad matutinas vl' alia officia: non hñtes ex offō vel p. s. u. e. t. u. d. i. n. e. q. si inde seqret homicidiū: essent irregulares: q. hñt q. n. i. b. i. l. d. e. p. t. i. n. g. e. n. t. u. b. o. m. i. s. s. i. s. s. e. n. t. q. d. a. r. e. n. t. o. p. e. r. a. m. r. e. i. i. l. l. i. c. i. t. e.

7. **¶** Octava. Quid de p. s. y. t. e. r. o. q. cā discipline percussit clericuz i capite: et mortu⁹ est? De hoc tñ aliquatenus dictū est. s. Tñ dic p. scōaz regulā: q. iste est irregularis: q. hñt daret opaz rei licite: tñ nō adhibuit diligentiā debitā: q. si hñt p. u. t. e. r. e. i. n. c. a. p. i. t. e. s. h. o. c. e. s. t. t. e. x. i. d. c. p. s. y. t. e. r. z.

8. **¶** Quid autē si postq. p. u. a. l. i. t. e. r. e. c. i. d. i. u. i. t. e. s. t. g. l. o. i. b. i. q. n. i. b. i. l. o. m. i. n. u. s. i. m. a. g. i. s. t. e. r. t. e. n. e. t. u. r. n. a. z. t. e. m. p. e. r. cā s. u. f. f. i. t.

¶ Additio. Quidā tñ credūt hoc ve. r. u. q. r. u. q. r. e. c. i. d. i. u. i. u. f. u. i. t. s. i. n. a. l. i. a. c. u. l. p. a. s. z. d. i. c. i. p. r. i. m. o. s. i. n. m. e. d. i. c. o. s. q. n. i. q. z. r. e. i. d. i. u. i. u. a. p. p. e. l. l. a. t. m. i. b. e. a. t. o. r. i. g. i. e. a. p. r. i. a. c. a. S. e. c. u. d. o. d. i. c. o. q. h. z. s. u. p. u. e. n. e. r. i. t. a. l. i. a. c. a. s. i. n. e. q. u. a. i. s. t. r. i. m. u. s. e. t. m. o. r. t. u. s. nō f. u. e. r. i. t. tñ s. t. a. t. q. a. d. h. u. c. i. n. s. i. l. l. g. e. n. s. p. r. i. m. u. v. u. l. n. u. s. s. i. e. r. e. t. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. s. q. d. p. r. o. b. o. P. o. n. e. n. q. q. s. v. u. l. n. e. r. a. u. e. r. i. t. a. l. i. u. q. tñ s. a. n. a. t. u. s. p. o. s. t. m. o. d. u. f. u. i. t. e. r. i. l. l. o. v. u. l. n. e. r. e. S. i. l. s. a. n. a. t. u. s. f. u. i. t. e. r. f. e. b. r. e. q. u. e. i. l. l. i. v. u. l. n. e. r. a. t. o. s. u. p. u. e. n. e. r. a. t. e. r. i. l. l. o. v. u. l. n. e. r. e. tñ a. d. h. u. c. p. p. d. i. c. t. u. v. u. l. n. u. s. t. f. e. b. r. e. r. e. m. i. s. i. t. d. e. b. i. l. P. o. s. t. m. o. d. u. s. u. p. u. e. n. e. r. i. t. s. e. z. d. i. c. e. r. e. t. a. l. i. a. c. a. p. u. t. a. e. r. a. l. i. j. s. h. u. m. o. r. i. b. u. s. v. l. p. o. n. e. q. d. e. n. u. o. s. i. t. v. u. l. n. e. r. a. t. s. i. c. tñ q. e. r. i. l. l. a. f. e. b. r. e. s. c. d. a. v. e. l. e. r. i. l. l. o. s. c. d. o. v. u. l. n. e. p. s. e. m. o. r. t. u. s. n. o. n. f. u. i. s. s. e. t. tñ q. i. s. t. a. s. u. p. u. e. n. e. r. i. t. v. e. l. v. n. u. e. r. i. s. t. i. s. c. o. r. p. i. i. a. d. b. i. l. i. t. a. t. o. e. r. p. r. i. o. v. u. l. n. e. r. e. i. s. t. e. m. o. r. t. u. s. E. t. i. o. p. r. i. m. u. p. e. c. c. u. s. e. r. q. u. o. d. a. b. a. t. o. p. a. z. r. e. i. i. l. l. i. c. i. t. e. t. e. n. e. t. d. o. f. c. a. s. u. i. n. d. e. s. c. u. t. o. t. e. r. e. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. s. E. t. h. o. c. p. g. l. o. i. s. t. a. r. q. s. e. m. p. c. a. s. u. f. u. i. t. t. e. r. q. v. t. d. i. c. t. u. e. i. t. a. m. o. r. i. s. h. a. b. u. i. t. o. r. i. g. i. n. e. a. p. r. i. a. c. a. s. a. d. d. e. b. i. l. i. t. a. t. e. q. u. e. d. b. i. l. i. t. a. s. s. i. nō f. u. i. s. s. e. r. i. t. i. s. t. e. m. o. r. t. u. s. nō f. u. i. s. s. e. t. s. i. i. n. i. s.

¶ Nona. Quid de diacono q. ludēdo cū alijs clericis: nō amouit falcē q. acceit? erat: et qdā in eū egatur? isilij: et a falce illi? diaconi mortale vuln⁹ accepit: et postmodū expirauit: an talis diacon⁹ sit irregularis? Dic q. sic: p. scōaz regulam: q. hñt daret opaz rei licite: tñ nō adhibuit diligentiā debitā: q. debebat amouere falcē ex quo sciebat p. s. u. e. t. u. d. i. n. e. l. u. d. i. t. e. v. e. h. o. c. ē. c. a. u. s. i. n. d. c. p. t. i. n. e. b. a. t. E. t. i. b. i. p. a. n. o. z. i. n. f. e. r. t. q. c. l. e. r. i. e. z. p. m. i. s. s. i. o. n. e. s. t. l. u. d. u. s. a. l. l. e. n. i. a. n. d. i. g. r. a. E. t. g. l. o. i. b. i. d. i. c. i. t. l. u. d. u. s. a. l' s. c. l. e. r. i. c. i. s. l. i. c. i. t. u. i. n. t. e. r. s. e. e. f. f. i. c. i. i. l. l. i. c. i. t. u. m. p. p. t. e. r. i. m. i. t. t. i. o. n. e. m. l. a. i. c. i.

¶ Decia. Quid de clerico q. ludēdo cū alijs clericis: quē ille ali⁹ cleric⁹ ad terrā p. i. c. i. e. s. a. c. u. l. t. e. l. l. o. q. u. e. a. d. l. a. t. h. e. b. a. t. g. r. a. u. i. t. e. r. v. u. l. n. e. r. a. t. o. c. u. b. u. i. t. a. n. i. s. t. e. c. l. e. r. i. c. u. s. s. i. t. i. r. r. e. g. u. l. a. r. i. s. T. e. x. i. d. c. l. a. t. o. z. d. i. c. i. t. q. nō. S. z. cū iste casus videat idē cū casu immediate precedenti. et tñ ille ē irregularis iste nō. vñ hoc? Dic q. habem⁹ necessario p. e. s. s. u. p. p. o. n. e. p. p. s. t. a. t. i. q. i. s. t. e. f. e. c. u. d. u. s. c. l. e. r. i. c. u. s. q. h. a. b. e. b. a. t. c. u. l. t. e. l. l. u. s. d. a. b. a. t. o. p. a. r. e. i. l. i. c. i. t. e. a. c. e. t. d. e. b. e. m. p. s. u. p. p. o. n. e. q. nō f. u. e. r. i. t. i. n. a. l. i. q. c. u. l. p. a. a. l' s. i. p. u. t. a. r. e. t. s. i. b. i. h. o. m. i. c. i. d. i. u. i. u. p. p. d. i. c. t. a. s. r. e. g. l. a. s. S. z. d. i. c. e. s. t. u. q. u. o. nō e. r. a. t. i. s. t. e. c. l. e. r. i. c. u. s. i. c. u. l. p. a. l. u. d. e. s. h. n. d. o. c. u. l. t. e. l. l. u. s. a. d. l. a. t. e. r. a. s. u. s. n. s. e. q. u. e. s. p. o. t. e. r. a. t. l. e. u. i. t. e. r. p. r. e. u. i. d. e. r. i. s. i. s. o. l. u. a. d. d. i. l. i. g. e. n. t. i. s. s. i. m. o. h. e. t. a. q. u. o. l. i. b. z. d. i. l. i. g. e. t. i. S. i. c. u. t. i. p. u. t. a. t. u. r. c. l. e. r. i. c. o. h. n. t. i. f. a. l. c. e. S. e. d. g. l. o. i. n. d. c. a. d. a. u. d. i. e. n. t. i. a. s. i. n. g. u. l. a. r. i. s. s. i. m. e.

prodat hos ter. quā approbat pan. Dicit. n. q̄ iste scōs clericus in nulla fuit culpa: et q̄ ip̄e nihil fecit: sed passus ē tūc: et sibi factū fuit: nec iste clericus fecit alteri insultū: s; alius clericus in predictū clericum irritū: iō casus contingēs nō imputatur sibi. Et hoc per primā regulā.

11 **Q**uoddecima. Quid si quis lapidem p̄iciat: ludendo post aliquē: et ille volēs declinare lapidem illū: ipigit in lapidez: vel alius cadit et moritur: Inn. in. c. exhibita. et eo. dicit. q̄ si factus lapidis fuit cā lesionis: tūc. p̄iciens tenetur. Idē Ab. et Dm. Et sic vidētur sentire q̄ si iste cecidisset in aliū lapidez fugiendo per cussionē lapidis. p̄iecti: imputaretur. p̄iecti. Et panoz. ibi dicit: q̄ pōt adaptari ter. ad hūc intellectū i eo qd̄ dicit q̄ ille fugiebat: et iste insequendo lapidē p̄iecit. Sed idē panoz. dicit q̄ ibi nō ponderaretur iactū lapidis: si nō incidisset in aliū: vt fugeret istū. Itē sicut insecutio non imputat: q̄ fuit cā lesionis: ita nō d̄z iactus lapidis imputari. Et iō intelligendū ē: q̄ iste corruit in aliū lapidez: vt fugeret et per cussioez: dūmō percussio nō fuisset grauis. vel forte remore. p̄iecit lapidem: et ille paucifactus corruit in aliū lapidē. Seco aut̄ si lapis. p̄iectus fuisset magis: et inflitisset percussioē magnā: si ille n̄ cepisset fugā: q̄ tunc nō posset dicitū Inn. pro cedere. Nā talis ludus est: notius ē t̄ter p̄ucros. Et panoz. dicit q̄ iste ludus lapiduz paruoium est licitū p̄ueris. Et hoc bñficio etatis. Sed inter maiores non est licitū. Et sic panoz. cludit: q̄ casus ide p̄rigens i isto puero: ei non imputatur: ex quo nō fuit in culpa: h̄ veniam ad cautelam postulauerit.

12 **Q**uoddecima. Quid d̄ clericus eto iaciendo lapidem ad expellendum porcos de agro: interfecit p̄uc̄: an sit irregularis: Dic q̄ nō: vt in. c. clericus. l. di. Et hoc ideo fm̄ gl. q̄ dabat operā rei licite. Ad et debem⁹ p̄supponere q̄ adhibuit diligentīā debitā circūspiciendo: al̄s fuisset irregularis p̄ scōam regulam.

14 **Q**uā aut̄ huiusmodi tencatur clamare: Panoz. in. c. et lris. el. ij. eo. ti. dicit: quando quis proijcit aliquid ad locuz insolitum: et per quē non consuevit quis transire: non tenetur clamare: vt in. l. si putator. ff. ad. l. aquil. Ad s̄ fecus. Et vide ipsum panoz. de hoc in. c. si. e. ti. vbi dicit q̄ clamātes submissa voce: vel post casum contingentes nō excusantur. Et in hoc peccant plurimū r̄stici ducentes mulas. Nā

post percussioem dicunt: Laue. Nā debent p̄monere ita tēpestiue: et foriter clamare: vt illi quibus iminet periculuz possint p̄uidere et fugere.

15 **T**ertiadecima. Quid de eo qui iudet exercitum venientes ad obsidendū cast̄: intrusit se itra cast̄: et cū impugnaretur ab aduersariis: et quasi necessitate inuitabili p̄pulsus: nō valens fugere aliquem interfecit: an sit irregularis: Glo. in. c. de his. l. di. dicit q̄ est irregularis: q̄ ista necessitas fuit euitabilis: q̄ poterat extuiffe castruz an̄ aduentum inimicor̄. Et ideo: q̄ poterat p̄cauere: ne in tales necessitates incidere: ei imputat. Et hoc limitat Rob. vt recitat A. sten. li. vj. ti. iiii. qm̄ propria voluntate se ingessit in illud cast̄. Secus si d̄omicilium vel res suas ibi habuisset: quas seruare volebat: q̄ tūc si necessitate inuitabili occidat nō est irregularis. Et hoc p̄ primā r̄az.

16 **Q**uartadecima. Quid de puero: qui veniam porci inflatam et foriter frangens: et terremotu p̄gnās paucifactus aboruit: an sit irregularis: Dicit pōt q̄ nō. Et idē videtur dicendum de hoc: sicut de casu. s̄. posito. q. ij. Nec quelibet cā debet attendi ad hoc vt quis sit irregularis: vt notat gl. in. d. c. decetero. Et ibi panoz. dicit q̄ appellatione cāe intelligimus d̄ p̄pinqua: non de remota. Et causa p̄pinqua imputatur et non remota. P̄one exemplū in remota. I feci fenestram in domo. Aliqs sp̄o te se precipitanit de ea. Ego sū causa remota: nec sum in aliqua culpa. Sed causa p̄pinqua fuit fatuitas illius se precipitantis. Similiter faber: nō ideo q̄ facit cultellum est homicida. Si tūc aīo nocendi facit: et minorē diligentīā adhibet: tunc p̄sideratur cā remota fm̄ glo. ibi.

17 **S**ed quis dispensabit circa huiusmodi homicidas: R. Panoz. in. e. ad audierit. c. ii. dicit q̄ cum homicida voluntario nūq̄ dispensatur i aliquo ordine. P̄papa tamē poss; dispensare: h̄ glo. in. c. sicut dignus. extra co. videtur tenere p̄rariū. Et pro ea facit: q̄ irregularitas tanta et homicidio voluntario vt de iure diuino. iur̄ illud. Non edificabis mibi tēplū. S; papa non dispensat contra leges diuinā. xv. q. j. sunt quidā. Sed P̄o. in. d. c. sicut dignū: et cōmuniter doc. vt recitat pan. ibi tenet op̄positum: dicentes: q̄ iura p̄centia: q̄ cū homicida non dispensatur debent referri ad difficultatem: q̄ de facili dispensatur: tamen papa

dispensare potest si vult: quod videtur sibi permissus a lege diuina: ut notatur in c. p. posuit. de cō. cel. pre. Item in veteri testamento reperit dispensatum cum phinees nepote aaron: quod miserat duplex homicidium. Et postea fuit permissum ministrare diuina. Item pau. apost. fuit homicida: et tunc postea ministravit: et assumpsit fuit ad apostolatum. unde presumendum est deum voluisse: ut etiam vicarius suus: possit etiam dispensare. hec panoz. in. d. c. sicut dignum. Et ex dictis panoz. videtur elici: quod et dano quod irregularitas sit de iure diuino: tamen papa potest dispensare etiam. Et sic habes quod papa potest dispensare etiam contra ius diuinum. Idem tamen panoz. in. c. per venerabilem. qui si sint legi. vbi ex dictis Jo. an. elicit. singulares theoricam quod nullibi expressit prohibet: quod papa et causa non possit dispensare in gradibus diuina lege prohibitis. Quo tamen ad irregularitatem: an sit de iure diuino vel positiuo: Panoz. in multis locis tamen quod est de iure positiuo: quod est pena. Et hoc idem videntur sentire communiter doctores. Cum homicida aut casuali in sacris ordinibus: solus papa dispensat vel notat Hosti. in. d. c. audientia. Idem panoz. ibi. per. c. continetur. eo. ti. In minoribus autem potest episcopus suo iure dispensare. Et pro hoc facit tex. in. d. c. ad audientiam. ibi poteris concedere: ut minoribus etc. Et hoc intellige in homicidio casuali vbi interuenit aliqua culpa: seu negligentia. Nam si nulla culpa fuisse: de iure communi iste promoueretur: quod nullam irregularitatem incurreret secundum priuimum intellectum glo. in. c. latoz. eo. ti. quem approbat panoz. ibi. Et pro hoc facit littera ibi libere permittas. Nam non libere promoueretur si egeret dispensatione.

18 Quid si quis sibi obotomat aliquam causam medicinam: et inde sequatur mors: an sit irregularis? R. s. v. si inciso: erat peritus artis: et adhibuit diligentiam debitam: non tenetur in aliquo. Similiter si incidendum non habet consuetam dispositionem membrorum: vel neruorum: vel venarum: et propter incisionem moritur: non tenetur in aliquo incisor secundum Innocentium: si in hoc non errauit propter suam inexperiencem: non est irregularis. Notius enim casu quod culpa in huiusmodi presumitur mors accideret. xiiij. q. v. de occidendis. Secus vbi propter imperitiam accidisset: vel propter negligentiam. Et ideo phici et chirurgici: si erant periti in arte: et nihil ob contingebus omiserunt: et habent super hoc

probabilem scientiam: non prohibentur a promotione: quous mortui sunt infirmi. Secus autem: quando sunt imperiti vel negligentes circa infirmos. Et ex hoc probabiliter credunt: vel dubitant infirmos mortuos: vel membris deperditos: quia sunt irregulares. contra d. cta. et quia litate ad aures.

19 Item custodientes infirmos vel seruitores eius qui vocauerunt minutorum: vel potest: runt ei vinus vel aqua: vel non bene custodierunt: vnde et frenes se interfecit et huiusmodi sim. v. i. omnibus his vbi bona fide fiat: non debet de facili quis habere scientiam scrupulosam: nisi sit lata culpa: et negligentia dissoluta. puta: si custos infirmi: vel freneticus: vel furiosus dimisit eum ut iret in plateam ad ludendum: vel alius dat operam rei illicite: aut ex nimia cupiditate: vel ebrietate vigilare non potuit: maxime cum esset deputatus ad custodiam infirmi. Nam si certum est quod inde ex hac culpa mors secuta est: talis erit irregularis: alius non. Et si habet quis scientiam scrupulosam: deponat ad filium boni viri. h. archi. f.

20 Quid de parentibus in quorum lectis parui filij inueniuntur mortui? R. s. si mors interuenit graui eorum culpa prececedente: aut negligentia: grauis est eis penitentia iniungenda: contra de pe. et re. quod situm. Et panoz. vbi insert singulariter theoricam et illo tex. quod leuissima culpa in homicidio non inducit irregularitatem: Quod tenementi. Et preceedit ille tex. qui sine tactu: et alia purificatione homicidium secutum est: h. panoz. Et sic ex dictis panoz. iuncto tex. ibi si ex incuria ipsorum mortui inueniuntur in cunis etc. iste casus non est extendi ultra terminos priorum. d. c. Secus si quis esset in leuissima culpa aliquid agendo. nam tunc et leuissima culpa: fieret irregularis: vel dando occasionem ad hoc. Si vero leuis culpa parentum prececessit in mortem puerorum: non tam grauis penitentia est imponenda. et de his q. si. oc. de infatib.

Additio. Quidam tamen adhuc volunt tenere quod leuissima culpa in homicidio generaliter non inducit irregularitatem. Sed certe hoc dictum si esset verum operaret destrueret quasi totum titulum de homicidio: et multa capitula que habentur. l. di. Et ideo pro clara decisione huius articuli ponetur tres conclusiones et quibus patebit veritas huius. q. Prima ergo conclusio sit ista. Quis

opaz rei illicite tenet de of culpa: tā i p̄mittēdo q̄m̄ omittēdo p̄missa t̄ d̄ oi casu inde secutor: siue adhibuerit diligētā siue nō. Et ēt ei ipu-
tatur quo ad penā irregularitatis. Hec p̄cl̄o
p̄bat p. c. suscepim⁹. c. de cetero. c. tua. r. c. sicut
et l. ap. et eo. Sc̄ba p̄clusio. dans opaz rei li-
cite: si fuit in culpa ēt leuissima in p̄mittēdo te-
netur de casu inde secuto. Hec p̄cl̄o p̄s. ex. c.
clerico iaciēte. l. di. r. c. presbyter. r. c. ad au-
dientiam. et eo. Nam. d. c. clerico loquitur de
clerico iaciēte lapidem. r. r. c. si fuit in culpa
p̄mittendo. Et ideo ci imputat casus sequens
etiā quo ad irregularitatē. Idē dic de. d. c. p̄-
sbyterum. Na ille presbyter fuit in culpa i cō-
mittendo q̄ nō adhibuit diligētā debitam: q̄
p̄ussit in capite. Idē dic de. d. c. ad audientia:
q̄ ille sacerdos non amouit salcē a conigia: r
iō non solum omisit sed cōmisit. Stant ergo
istc due p̄clusiones r nullā patiuntur instantiā
nec ē necesse corrigē aliqua iura. Tertia p̄clu-
sio. dans opam rei licite r nō adhibens totalē
diligentiā: s̄ fuit in leuissima culpa i omittēdo
nō incurrit irregularitatē. Istc ē casus dicti ca-
pituli. questum. illi. n. pentes dabāt opaz rei li-
cite: tū fuerūt i culpa leuissima omittēdo vt p̄s
in ter. ibt. et icuria r sic nō adhibuerūt diligen-
tiā debitā. Et iō nō mix̄ si marit⁹ nō incurrit
irregularitatē. Jura. n. plus tolerant culpam
omissionis q̄ p̄missionis. Id̄o hoc facit theo-
rica aurea quā ponit Bar. i. l. qd̄ nerua. ff. d̄
po. de qua Ale. de imol. i. l. si moza. ff. so. ma.
facit magnū festū q̄ in oibus p̄ctib⁹ in qb⁹ q̄s
tenet solū d̄ dolo r lata culpa: tenet et d̄ leuissi-
ma in faciēdo p̄missa. Et iste tres p̄clusiones
vidētur vcrissime r p̄cordant iura iuribus: r
iō tenende. Ad hoc facit. c. cū expediat. d̄ elec.
li. vi. Et si leuissima cl̄pa i homicidio qd̄ ē gra-
uissimū peccatū: n̄ iducit irregularitatez: mul-
to minus in alijs peccat. Et sic necessario se-
queretur q̄ i nullo casu leuissima culpa indu-
ceret irregularitatē: qd̄ est absurdū: r destrue-
ret quasi totū titulū de homicidio. Finis.

- 22 **Q**uā aut istis p̄nia publica: vel occulta dari
debeat. Vide. s̄. Confessor. j. in principio.
- 23 **Q**uid figs habeat ceruū vel leonē q̄ aliquē
occidit: s̄. fm̄ Jnn. nō v̄r irregularis: dūmō
malicia vel culpā i morte nō habuerit. ar. l.
di. bñ qui arborē. r. c. sepe.

Homicidij. iij. De pe-
na r ir

regularitate homicidarum. s̄. sc̄m̄ Rai. Si
homicidij p̄mittitur verbo. s̄. p̄cepto: p̄sitor
vel defensione: pena est irregularitatis: que ēt
post pactā p̄niam ipedit. p̄mouendū: r deicit
p̄motum. l. di. figs viduā. Et intellige d̄fen-
sione: q̄n̄ homicidam defendit vel ēt dissuadē
do eis q̄ volebant d̄scendere occisum: si tū cor-
rupta intentione hoc fecit. De pena vero ho-
micidij factō p̄missi: distingue. Na q̄tuor mo-
dis pōt p̄mitti. Id̄o qd̄es si est p̄missū p̄ in-
sticia r recto p̄cessu r intētionē: r tūc n̄ p̄mit-
titor culpa: s̄ potius faciēs merct: nihilomin⁹
irregularitas p̄bit: que s̄l r ipedit. p̄mouendū
r deicit. p̄motū. l. di. aliquātos: nisi hoc fuis̄s
factū an̄ bap̄tismū. de quo vide. s̄. Bigamia.
Quicūq̄ ergo i tali casu fuerit iudex: aut ad-
uocatus: siue p̄ actorē: siue p̄o reo. l. cū actor
obliget ad talionē: q̄ agēdo p̄ reo agit p̄tra
actorē fm̄ quosdā. vñ si segetur effect⁹ ē irregu-
laris: r indispen̄sabil: nisi p̄ papā. Itē assessor
testis: notarius scribēs sniaz: v̄l p̄serēs sniaz:
vel scribēs attestatōes: v̄l legēs dū p̄miciat
vel scribēs: vel dictās lras. p̄ vidictā sanguis:
oēs hij irregulares sunt: q̄ coopant i mādato
snic fm̄ doc. l. c. sniaz. ne de. vel mo. Et hoc si
secur⁹ ē effect⁹. l. mors v̄l d̄trūctio mēbroz.
A liter tales nullam irregularitatez: incurunt
etiā ep̄alem: put voluit. v̄v. Et hoc expresse
voluit panoz. in. d. c. sniaz. r in. c. clericis. ne
de. vel mo. vbi facit vnam pulchriā theoucaz:
q̄ per solam mortē: seu mēbroz d̄trūctiōnez
quis incurrit irregularitatez. Sec⁹ ergo si se-
quatur alia vindicta sanguinis. Et in. c. si ali-
quis. de homici. dicit q̄ nūq̄ contrahitur irre-
gularitas nisi actu homo interficiatur vel mu-
tiletur. Et sola. n. voluntate non est quis irre-
gularis. Ad etiā tenet Boss. Et quo sequit
q̄ figs voluit interficere hominē vel venenare:
r etiā propinauerit venenum r fecit qd̄ po-
tuit ad mortē: si moza nō est secuta: non est ir-
regularis: s̄ glo. in hoc vltimo in. c. periculo-
se. de pe. di. j. dicat q̄ talis est irregularis. S̄
panoz. ad dictam glo. respondet q̄ loquitur in
irregularitate que p̄trahitur et peccato: nō at
in irregularitate idispensabili. Ad. v̄v. dic q̄
dictū suum nullo iure cauetur. Itē oēs d̄ fami-
lia rectoris q̄ vadūt ad associādū malefactorē:
cum ducitur ad mortē: siue equestres: siue pe-
destres: cū vadūt p̄ d̄fēsiōe si opōtēt: vtiq̄ sūt
irregulares. Qui etiā trahit ad cordā vel tor-

23

turam reū ad fatendū maleficiū: et ex hoc fa-
 ctur et occidit: irregularis ē. Qui et acuit ul-
 portat magnariā: cū q. q. ē decapitādus: vel
 portat scalas vel funes pro aliquo suspendē-
 do: similis ē irregularis: q. q. libet hōz dat cāz
 p. opinquā morti alterius: d. c. si quis viduā.
 Secus de eo qui fecit scalas vel funes vel gla-
 diū nō ad mortē inferendā: sed ad omēs vsus.
 et cāu postea aliquis vtitur ipsis ad occasio-
 nē. r. iij. q. v. de occidēdis. Itē si quis aliquid
 facit vel dicit: vñ acceleret alicui mors: h. om-
 nino eēt morturus: efficiť irregularis. si hoc
 ē certū: putā voluit infirmū: vt citius moria-
 tur: vel dicit decapitādo: vt ponat caput i cū-
 po: et ex hoc citius ponit: vel dicit satellitū: vt
 aptet magnariā: ne recipiat plures ictus: et sit
 vel q. cito expeditur de huiusmodi. ar. d. c. figs
 viduā. Secūdo p. cipalr si homicidiū factuz
 fit necessitate: et tūc duplr: qz aut necessitas ē
 icuitabilis: aut euitabil. Sigs occidit vel mu-
 tilat et necessitate icuitabili. l. ita artat⁹ vel an-
 gustat⁹: q. nec fugere: nec clamare: nec aliter
 poterat se iuuare: nisi occidat vel mutilet nō ē
 talis irregularis. extra. e. si furiosus. i. cle. S.3
 si hoc faceret ad defensionē parētū vel socio-
 rū: vel aliorū nō euaderet irregularitatē. Et
 hoc videt expressuz p. tex. i. d. cle. vbi dicit. Si
 furiosus aut insā: seu dormiēs hominē mu-
 tilat vel occidat: nullā i hoc irregularitatē i-
 currit. Et idē de illo cēsem⁹ qui mortē alr vi-
 tare n̄ valēs: suū occidit vel mutilat iuaforē.
 hec ibi. Nō ibi mortē p. p. n̄: nō ergo alienā.
Quid aut si poterat euitare mortē: h. non
 mutilatōnē alicui⁹ mēbrū: an sit irregularis:
 occidēdo vel mutilādo iuaforē: Lar. i. d. cle. t.3 q. sit
 irregularis. S.3 Lar. i. d. cle. t.3 veri⁹ q. non:
 qz ibi eparātur mutilatio et occasio: quo ad
 eā cuitandā. Itē si fugere possēt: h. fugiēt po-
 terat iminere periculū: puta casure: vel velo-
 cionis cursus inimici sequētis: qui audacio: sa-
 ctus ppter fugā: pōt de facili fugietē a tergo
 vulnerare et occidē. Et sic tali periculo nō te-
 netur fugiēs se exponere. Mā qualitas tēpo-
 ris et loci nō patitur plenus deliberādī cōsi-
 lū. ff. de exerci. l. j. Et qd dicitū ē d. insāte q. n̄
 ē irregularis: p. de. de an. dicit q. idē ē de ma-
 iori seprēnio: si non ē doli capax.
Quid autē si quis mortē vel mutilationes
 propriā euitare nō valēs occidit vel mutilat.

sed dabat operā rei illicite: puta inuētus ē de
 nocte cū quadā muliere vel huiusmodi: et af-
 fines illi⁹ mulieris reperunt eum i domo: qui
 cū armis aggressi sūt: et ille se defendēdo occi-
 dit vnū et illos: an sit irregularis: Dubiū fa-
 cit: q. ille dabat operā rei illicite. et sic p. regu-
 las positas in p. cedētī capl. o: d.3 iputari sibi
 cāus sequēs. Et huius opi. est A. steñ. li. j. t. i.
 rrv. vbi dicit q. cōtingere pōt: q. illud qd nō
 ē actu: et per se volitū vel intētuz: pōt eē pac-
 cidens volitū et intētum s. m. q. causa per ac-
 cidens dicitur remouēs prohibēs. vnde quā-
 do quis nō remouet ea: et quibus segtur ho-
 micidiū: dicitur quodāmodo homicidiū vo-
 luntariū. Hoc aut cōtingit duplr. vno mo-
 do quādo dat operā rei illicite. Alio mō quā-
 do nō adhibet debitā curam. Et his casib⁹ si
 sequatur inde homicidiū: nō euadet homici-
 dii reatū. l. d. sepe.

Quid de dormiēte: qui dormiēdo percussit
 sit vel interfecit aliū: an teneatur: p. Danoz. i. d.
 cle. tāgit hāc q. sed eā non soluit. S.3 Bar.
 i. l. pena. ff. de parici. s. m. S. uil. respōdet q.
 aut iste talis sciebat hoc euenire sibi: et tūc de-
 bet sibi p. uenire: vt faceat solus: vel nemo sit
 in camera sua. et si nō scit: ē in culpa: et pro-
 pter culpā tenetur: sicut putator: arbor qui nō
 admonuit transcūtes. vt. l. si putator. ff. ad. l.
 aquil. Si vero hoc nesciebat sibi euenire: tūc
 eipareitur. Māz dormiēs equiparat furioso:
 vt. l. i. §. j. ff. de a. cquil. pos. S.3 furiosus nō te-
 netur ergo et ē hec Bar.

Sz quid si ideo i nocte habuit tale somniū:
 q. cogitauit tale qd i die: h. dēt qdaz a simili
 q. aut fuit lacessitus sine sui culpa: et tūc nō te-
 net: cū sit viciū nature. Als sec⁹. d. l. pena.

Quid autem d. ebrio: si occidat: vl mutilet
 Dic s. m. Adat. Zen. et Lar. in. d. cle. q. ē irre-
 gularis: q. si voluisset papa expressisset. Seqf
 de scōdo mēbro supradicte difficiōis. l. quādo
 necessitas fuit euitabilis: p. Puta qz aliter eua-
 dere poterat: puta claudēdo hostia dom⁹: vl
 in turri se icludēdo: vl recedere de loco vbi ex-
 pectabat inimicos vēturos: tūc efficiť irregu-
 laris: nec ad maiores ordines ascendit: imo
 nec i susceptis: nisi et magna dispensatiōe pmit-
 tatur ministrare. Et q. quis Zen. dicit q. si fugi-
 endo: fuga erat sibi piculosa vl vituperosa:
 et ad dōc⁹. et si nō ad piculū psonē: et p. hoc
 n̄ fugit: et occidit: talis euadit irregularitatē.

De. de an. nō credit h. verū. Idē Lar. licet dicit q. opi. Sen. sit equior. Tertio principal' r. si sit hōicidiū casuale. distigue: vt dictum est s. caplo imediate pcedēti: in pun. i tribus re gulis ibi positis.

6 Quarto si hōicidiū sit voluntate spōtanea factū: siue i opere: siue ēti uerbo: etiā sine pec cato: iducit irregularitatem. z talis nō solū n̄ d̄z p̄moueri: s; si p̄mot' est: i p̄petuū d̄po/ ni. d. c. figs viduā. etiā si iterficiat sarracenu v' paganū. l. di. clericū. Et euz tali nunq; di/ spēsaf i ordie: v' officio. l. di. miroz. Et etiā si sit occultū: ministrare i ordine suo nō potest: ē de tem. or. c. si. Poterit tamē cū tali dispē sari i beneficio de cle. pu. in du. c. ij.

7 Similit' n̄ cuitat' irregularitatē q' iur' igna/ rizo: fidei z p̄pter indulgētiā hōidas: que daf ferētib' ligna ad cōbustionē hereticoz: attu lerunt ligna ad cremādūz hereticos: si illa ma teria cooperata ē ad cōbustionē hereticozz fm. v'v. Sed si illa materia non ē cooperata: puta qz iam mortui erant quādo ligna attule/ runt vel antequā accēderetur ignis in illa ma teria: nō sunt irregularēs. Si autē de hoc du bitatur: melius ē tenere certum z se reputare vt irregularē. extra de tem. ordi. ad aures.

8 Princeps qui legē cōdit: cuius legis au/ ctoritae homies sūt traditi mortū: non effici/ tur p̄pter hoc irregularis: quia in certā per/ sonam nō animaduertit. vt notat Archi. r. ij. q. v. officia.

9 Episcopus vel ali' p̄clatus qui habz iu/ risdictionē temporālē: debet cōstituere iudices seculares qui audiat causas p̄cipue sangui/ nis. Et illi potest p̄cipere q' faciat vniciq; iusticiā. Si autem talis iudex iterroget euz in speciali. Quid agēduz in tali: qui scilz mere/ tur penā sanguinis: potest respōdere: consu/ le peritos. Et caueat ne p̄opter suā respon/ sionē directaz vel indirectā ille intelligat: q' de beat cū sanguine punire fm. Rai. Nā si ex ta li responsiōe reus occideret vel mutliaretur: eēt irregularis. Potest etiā p̄clatus talis de legare alicui etiā specialiter super aliquo ma/ lesicio: vt hōicidio z huiusmodi i sua iurisdic/ tione p̄missio: vt iquisita veritate: iusticiā ere/ quatur. Et sicui p̄mittitur: sic erequat z occi dat: nō p̄pterea ille p̄clatus ē irregularis: ex tra de cle. vel mo. ep̄s. li. vj

10 Licitum ē p̄clatis ecclesiasticis ob defen/

sionem rerum ecclesie vel fidei iuocare cōtra violētos brachiū seculare: z hortari tales: nō quidem vt occidat: vulnerēt: v' mutliēt. hoc em cēt directe ad homicidiū p̄uocare: sed vt ecclesiā vel patriā liberēt: z terrā ab infide/ libus occupatā reducat ad r̄pm. Et sup hoc ecclesia facit remissionēs magnas. Et licet hic inde aliq' occidatur: nō ē p̄clato hoc imputari. imo peccaret nisi p̄tra tales se opponeret. r. ij. q. v. de occidēdis. ij. q. viij. c. igif. r. c. sci/ re. r. c. omni. r. c. hortatu. r. c. vt pudē. Etiā ad clericos p̄inet disponere z iudicare alium ad bellandū legitima bella. Et licet nō debe/ ant exercere bella manu p̄pria: possūt tamen iteresse: z iuste pugnātibus spūaliter subue/ nire suis: et hortari oibz z absolutiōibus z ali is spūalibus subuentōibus.

Quia p̄clati z alij qui intersunt vidicte san ti quinis sint irregularēs: r. p̄danor. i. c. sentē tiam. ne cle. vel mo. de mēte Anno. dicit q' i teressentia nō facit quē irregularē: nisi iteres/ set auctoritatē p̄stādō. Idē si p̄staret auti lium: cōsiliū vel fauorē: aut operā. vt patz ex nōtis i. c. filius dignū. extra co. Dicit et p̄do sti. q' si ad clericū spectat iurisdicō: nullo mō d̄z iteresse vidicte sanguis: ne videatur p̄sta re auctoritatē. vt i. c. et litteris. de exel. p̄claz. Hoc tamē p̄danor. restrigit i clericis iteresse/ tibus ex sola libidie seu volūtate. Nō em de/ bēt p̄stare p̄ntiā istis eis p̄hibitis: sicut nec alijs spectaculis uel p̄uinis cōiugioz. vt i. c. p̄sbyteri. r. r. iij. di. r. i. c. non oz. de cōse. di. v. Secus autē puto i teressentib' et ista cāz: puta qz sociat' iusticiā. ad p̄sotañ. ne icidat i despōtem: r vt p̄soret cum ad patiētiā: si/ cut obseruati i multis locis.

Sed nūq' iudex si nō liberat hoīem a mor te iniusta: cū pōt. z p̄clatus si nō pascat fame moriētē cum pōt: erit irregularis: si mors ide sequat' r. v'v. q' nō: s; grauissime peccēt: qz lex p̄motōis factū regrit. r. v. q. j. figs nō ira/ tus. Sed qbusdā alijs videt q' predicti non eunt irregularitatē: qz i dictis casibus nō so lum ē omissio sed etiā cōmissio. Et ad hoc fa cit qd notat Asten. li. vj. t. r. iij. vbi dicit q' il le q' homies a morte liberare potuit: s; noluit: nō est imunis a culpa homicidij. allegat. c. si cut dignū. S. illi autē. extra co. ar. di. l. r. vj. fa ciant. r. r. iij. q. ij. nō iserēda. r. c. q' pōt. Et hoc quādo p̄stat illū iniuste occidi. d̄ pe. di. j.

a
p.

periculose. Et h; alig itelligant hoc de indice: qui bz ex officio defendere: q; ille solus ad hoc tenetur ex pcepto. xliij. q. v. qui malos. r. q. iij. forte. Consiliu tamen sanum e fm B off: r B offi. q quilibet etiam priuatus hoc faciat: si sine periculo suo hoc possit facere propter premissa iura.

13 Quid si clericus tradat latrone iudici seculari: petens etna cu protestatioe q cu puniat ci tra s;guis effusione: r postea iuder procedat vsq; ad sanguis effusione: an sit irregularis? R. q no fit et hoc irregularis. Ad r daret pluribus materia c'icos expoliadi r trucidadi: si ppter metu illu no aunderet pqueri: nec etna nocet si c'icus ad puniendū latrone dederit signa: de hoc e ter. i. c. platis. extra eo. li. vj. Predicta tamē quidā limitāt: qn alio modo talis clerice res suas non pōt recuperare. Et qn morte nō intēdebat: r pmissa ptestatioe. Et si sua intētio erat maculata: fieret irregularis: si mors vel mutilatio mēbrū inde sequat.

14 Quid si post occisionē letet r ratū habeat? R. B offi. vt recitat A. steñ. vbi. s. q rati habitio retrorabit: r mādato epparat: que i malficijs gnāl' attēd. Et hoc itelligit A. steñ. verū eē si gaudeat de morte psonē. Sec' si de malficiij punitioe letetur: r deo regratiet r persone cōpatiatur.

15 Quid si nō reuelans tractatū homicidij: sit homicida si sequat? R. Panoz. i. c. petrus. e. ti. refert aliquos dicere q nō: s; sufficit q phibuerit. Jo. an. distiguit q aut dolose nō reuelat: r tūc iputat ei homicidiū: aut nō dolose nō reuelat: r tūc nō erit homicida. Panoz. tamē p̄sult: vt reuelet. Nā ppter opinioes diuersas i hac materia: saltē in foro aīme iputaretur culpabilis.

16 Quid si cleric' scribat q aliquis capiat: r ex illa captioe sequit mors vel trūctio mēbro rum: ipso tamē ignozate r factū r cām: an sit irregularis? R. B offi. dicit q sic: q; dicit su spicari hoc posse euenire.

17 Quid si autē ex qualib; mutilatioe iudicatur irregularitas? R. L. r. i. c. de. si furiosus. extra. e. post L. aud. dicit q nō: s; solū cū mutilat aliq; de p̄cipalibus mēbris. Et fm Panoz. i. c. j. qui cle. vel vo. ex sola effusioe sanguis nō causatur irregularitas.

18 Quid si autē digitus sit mēbrum? R. Bar. in l. ij. ff. de publi. iudi. pcludit mēbrū appellari:

q; h; officiu separatu r distinctū ab alijs: vt oculus. lv. vi. si euāgelica. vl' man' aut pes. vt in autē s; nouo iure. C. de ser. su. Digitus autē nō ē mēbrū; s; pars mēbrū. Ad hoc ter; bonus. lxxix. vi. singula. vbi appellat mēbrū q; dicit officiu distinctū. Et si icideris alicui digitū: nō ē irregularis. Secus si totaz manū vel pedē vel oculus.

19 Quid aut si quis dilitauerit mēbrū: ita vt quasi sit iutile nō tū detrūcauit: nūqd effectus sit irregularis? Dupū facit: q; paria vir si eē r iutile eē: R. Panoz. i. c. cū illoz. de sen. cr. dicit q differētia ē iter trūctioe mēbrū r mutilatoe. Et vt diuersa ponunt i. d. cle. si furiosus. Et trūctio dicit tota mēbrū abscissio seu diminutio. Abutilatio vero qn i totū mēbrū nō abscidit: s; ex p̄cussioe ipedit eius officiu: vt puta i tibia p̄cussus: nō valet mouere pedē: r q; libet illoz p̄ducit irregularitate s; cum. S; idē Panoz. i. c. c'icis. ne cle. vel mo. r. i. d. c. j. t; expresse p̄iur: dices q mēbrū debilitatū valet saltē ad decorē: r i penis siēda ē minor iter p̄ctatio. Idē sentit Lal. fm cū. S; Bui. s. land. i suo sacramentali dicit q si solū occidēs vel mutilat mēbrū ē irregularis: s; et reddēs mēbrū iutile: dūmodo sit de p̄cipalibus: r d' illis q redderet hominē deturpatū r iutile p diuisi officijs etercēdis. Et iō sigs faciē alterius deturpet vel verberet: s; als vere nō sit mutilar: si tūc ex huiusmōi deturpatōe efficiat ihabilis ad pmissa pp scandalū ipm credit eē irregularē. Et idē si sibi faceret maculā vl' aliud ipdimētū i oculo: et sine cruitōe. Secus si mēbrū oio occultū sibi auferret: puta digitū vnus pedis vel testiculū: sine alia magna obilitate vel dformitate. Nec oia p̄baf. lv. vi. p totū. hec Bui. Et h; opio ur valde rōabil.

20 Qui percucit mulierē p̄gnantē: vl' dat ei aliquid vt faciat abortiū. Si ex huiusmodi p̄cussione vel rei datione illa abortit: si iaz; erat format' fetus: ē irregularis. Secus si nō dūz erat formatū puerperiu.

21 Quid si dubitet. Viruz; ex p̄cussioe vel rei sumptōe secus' fuit abortus: vel ex alia cā: vel vtrū eēt puerpiū formatū vel nō: Si probabi liter dubitat: debet a promotōe r mistrio abstinere: ne piculo se cōmittat. Si autē hēat te mcrariā opinioē eē deponat.

22 Quid si plures repertiūtur i pugna in qua aliqui sit interfecti vel mutilat; r nescit a qui

bus: s. fm Rai. quātū ad irregularitatē oēs cēsentur irregularcs. Et qui sūt ex pte iniuriatuz: r qui sūt ex parte recipiētuz: si illi crāt de rici: r sic illicite mouēt arma. di. ij. figs post. Sed Archi. r iij. q. vlt. c. h. dicit q. clid di. cū Rai. quidā intelligit: quādo clericū erāt in culpa. Nā si defenderēt se vel socios necessario: licet aliqs a defendētibus sit interfectus ex alia pte: reliqui qui nō interfecissent nec interfectores iuuassent: nō essent irregularcs: h. v. lūtātē occidēdi habuerit: q. lex promotōe factū requit. Ipe tū Archi. distiguit iter repellētē r iterētē viz: vt ipellēs ex dispētatōe pmo ucaf r toleret i suscepti: dūm pster eū nō pcutissit. Inscrēs scē: q. culpa ē. Dicit ēt Arc. fm Jm. r Host. q. figs pcutit aliqūē i bello iusto: si nō sit ide mortu? vel mutilatus suis icnib?: nō efficit irregularis: ēt si alij occidāt dū mō nō puocauerit eos. ex eo. significasti. cl. ij. Addit tū Jmo. q. si aīo occidēdi pcutit aliqūē: h. nō letalr: h. alij postea occidāt: ē irregularis. r de hoc v. cāus in. d. c. significasti. ex quo eligātur tres cāus singulares. Primus q. figs pcutit nō letalr: si animū occidēdi habuit: r ex alioz vulnerib? pcutus expirauit irregularis ē. Scōs q. aliu letalr pcutit: h. ab alijs fuerit extictus: multo forā irregularis ē. Tertio si nō appet: an letaliter sed ēt pcutus ab alijs obijt: r nō apparet et cuius vulnerē decessent: irregularis ē.

15 **Q**uid sit figs pcutit nō letalr: appet tū q. ex pcutiōe sua nō poterat iste fugere: vñ sūt occisus a pochianis: nūqd sit irregular? Hosti. dicit q. sic q. pstitit cāz homicidio. Et ita cōter trāscū doc. S. d. hoc. Idanor. dubitat i. d. c. significasti. Nā cū liceat clerico p defēsiōe rerū pcutere: h. nō letalr: tūc si iste iussit reilicite: nō d. cūctus mortalitatis sibi iputari: cū ipe i homicidio nō recipiat. vñ posset dici q. quo ad penā nō debeat iste tneri: sed quo ad cessatiōe a diuinis. Potest ergo saluari opinio Hosti. tāquā tutor.

14 **Q**uō at r qñ bellatores efficiāt irregulares: marie quo ad clericos? Jo. cal. r Jo. an. i nouel. i. c. petitiō. et. c. sic distiguit. Et c. aut vñ armis icōtinēti repellēdo viz vñ r cū dōto moderamie: aut alr. Si pio mō: ēt si occidat vel mutilet nō ē irregularis: cū. s. fac ad sui dēfēsiōe. di. j. ius nāle. Si alr fac aut agit de lnia pape: aut pprio motu. Si de lnia pape:

puto q. i bello iusto vñ p armis offēnsibilib?. Nā int alia q. faciāt bellū iustū ē auctoritas pape vel pncipis. Et tūc si occidit vel mutilat nō ē irregularis: ex quo papa dāt sibi lniās. Nā cū irregularitas sit pena p pōtōnes cāonicas itroductas: ex quo papa potuit dare lniās cōico r auctoritatē vtēdi armis qbuscumq; ēt sine metu irregularitatē dādo huiusmōi lniās: vñ q. abstulit ab eo cursiōe irregularitatē. Hoc gā dicit vñ qñ papa hoc exprimēt: alr se/ e. S. qbusdā alijs vñ q. ēt sine expōsiōe nō fiet irregularis. Si motu pprio cleric? vñ ar/ mis: tūc aut i bello iniusto aut iusto. Si i bello iniusto planū ē: q. nō ē sibi licitū: siue suis sa uore pster: siue vt timorē icutiat aduersarijs. Et si ibi alig sūt occisi vñ mutilati: irregularis ē. r iij. q. viij. c. i. r. ij. Si i bello iusto: puta p dēfēsiōe pte ul alioz. r iij. q. iij. fortitudo. r tūc potit iteresse ēt cū armis dēfēsiōis. Nō tū d. pugnare: h. horari potit. r iij. q. viij. ut pī dē. S. cū armis offēnsibilib? nō d. ibi eē: nisi ea intētiōe: vt dēfēdat nō vt pugnēt. r iij. q. viij. c. i. Et si i tali bello ē aliqs occisus vel mutilatus ab ipso clericō: irregularis. Si at ipe ne minē occidēt ul mutilauerit: nō ē irregular: h. q. ab alijs occisus sit vl mutilat. Ad tollēdū tū duplicitatē abigū ad cautelā hoc cāus pt sibi iponi pnia. Et sic intelligit. et d. de. pcut. pntiā. Si vcro i tali bello cleric? vl nrauit ali quē: h. si occidit ul mutilauit: distiguit. Aut talis vulneratus sūt postea occisus ab alijs: r tē subdistiguit: vt supra dictū ē. Aut hūc aiuz occidēdi: r ē irregularis. Aut si: r tūc ēt distiguit q. aut vulner ipsi? cleric? pōt discerni ab alijs vulnerib?: r tūc nō ē irregularis: si vulnerus nō ē mortale. Aut si pōt discerni: r tūc pp dubiū iudicat irregularis. Nō tū q. ex hoc q. papa dat lniās cleric? q. interficit bello: nō vt ex hoc licere clericis vñ armis nisi ad dēfēsiōe. nō at ad occidēdi. aggrediēdo nec ēt pagannz. S. pnt tānuz iteresse ad horā. alios. r iij. q. viij. oi. r. c. f. h. Archi. f.

15 **Q**ui ēt se mutilat ex ipanētia: vñ ēt si h. fac zelo castitatis sibi virilia apūtādo: irregularis ē. lv. di. figs abscedit. r. c. qui pte.

De canonice. cleric? tencātur ad horas canonicas: s. fm Idanor. i. c. j. d. cele. mis. Et Lar. in clem. i. c. ii. q. quilibet promotus ad sacros ordies

teneatur ad diuinū officium. Secō quilibet beneficiatus quācumq; modicum sit beneficiū: etiā si beneficiū sit de patrimonio. Et hoc si patrimonio factum est beneficiū: al's non. Adde tertiu' fm Astē. q' licet religiosus nō teneatur ad horas rōne qua religiosus: vt p3 in religiosis laicis: tñ tenet si est ordinat' in sacris: vel etiā ex statuto religionis: possunt oēs clerici obligari et non ordinati. Et per hoc p3 quid dicendum de fratribus p'ssibus in ordine minorū: qui ex consuetudine ordinis vocātur clerici: licet nō sint i sacris: nec et habeant primam tonsuram: an teneantur ad officium? Et per predicta p3 q' sic. Et hoc et tenet magister Bar. de pis' super. iij. c. regulē. vbi dicit q' in ordine mi. sunt fr'es in duplici differentia. Qui dam sunt diuino cultui deputati et l'ati. Et alij illiterati: seruiio prefatoz deputati. Et sic ex p'sse innuit q' tales fratres p'ssib' nō habeāt primā tōsurā: ex p'suetudine ordinis noiantur clerici: et sic obligant ad offm clericoz. Al's ad nulluz offm teneantur: qd non est dicendū. Nec ob. si dicatur q' appellatōe clericoz: saltem in mā penali: non veniūt illi qui saltes nō habent primam tonsurā. Nam p3 rāso ex predictis: q' illud vex: nisi aliter cōstaret de mēte fundatoris regulē: q' potuit et voluit et non ordinatos obligare. ad diuinū officium. Idē credo fit in alijs religionibus.

1 **Q**uā autē clericus in minoribus releuetur ab offō diuino: si est absens ab eccl'a i qua est bñficiatus ex cā rōabili: et deseruit ecclesie p' vicariū: **De. et Abb. dicit. i. d. c. j. q' sic.** Et hāc dñiam assignant iter clericū p'stitutū in sacris: et p'stitutū in minoribus bñficiatum. Allegāt e. puenit. de ap. s' acit. c. cum et eo. de elec. l. vj. Sed panoz. ibi non placet h' opinio. nec illa iura hoc pbant. Mā loquūtur quo ad officium eccl'am. nazer iusta cā q's excusat nō tñ releuat: qn teneatur dicere in p'iuato.

2 **Q**uod dubitatur: an illi beneficiati existentes in minoribus: ex quo deseruiunt per vicariū: teneantur dicere officium? Et v' q' nō: q' predicti videntur teneri ad officium rōne beneficii: s' beneficiū satisfactū est: ex quo deseruiunt p' vicariū. **De. et Abb. dicit. i. d. c. j. an. in. d. c. j.** et nō reprobat: nec expresse approbat. Et idē facit Jo. de lig. in. d. de. j. S' ipse Jo. an. i. d. c. j. dicit vñ dicitū: p' qd tacite v' recedē a dicto **De. et Abb. dicit. n. s. libenter vidisse q'**

eccl'a cessis' statuto: vt clericus saltē i minoribus bñficiati: non curati: excusarent occasione studij ab offō dicendo: deseruēdo eccl'e p' vicariū: et dicēdo offm beate virginis. Et sic aperte videt sentire q' cessante statuto eccl' ex q' clericus i minorib' bñficiatus non excusat: q' uis deseruiat p' vicariū: et ipse dicat offm beate virginis: etiā si ipse sit absens ex p'abili cā: vt studioz. Et **Panoz. credit hanc opinionem veriorē et tūiorē.** Et predictis infert: q' clericus in minoribus non bñficiatus: ad nulluz officium diuinū teneatur: nec ad septē psalmos nec aliud: ex quo nullo iure canetur. Et **Panoz. in. d. c. j. dicit q' hoc habet generalis p'suetudo: que non dicentes excusat.**

Quod cleric' nō dicendo horas peccet mortaliter: **Bl. fm. Vl. qui ex aliqua necessitate fm formam eccl'e non dicit: puta: propter defectū visus: vel infirmitatem: vel paupertatem: vt q' libro caret: recōpensat tñ per equiualens: puta p' p's: vel orationē dñicam: nō peccat.** S' r' non peccat mortaliter qu' verba quidē dicit: s' ad illa nō attendit. q' cū p'ceptū de dicēdo horas sit de iure positiuo: n' refert nisi ad ea: que sub iudicio humano cadē possunt. Et ista sūt que excrētur per actus exteriorē: nō aut interiorē. Et sequentes hanc opinionem dant tale exemplū de illo: vs' qui vult ire ad sanctū Jacobū: et posuit sei itinere animo p'plendi votum: q' nō ē necesse q' semper habeat animo sanctū Jac. sed sufficit q' ab initio itendat. Et hoc idē v' voluisse **Seco. in. iij. vbi dicit q' in conferendis sacramētis non sufficit intentio habitualis nec regitur actualis: sed bene requiritur virtualis: q' i virtute illius intentionis pius habite actualiter. s' in principio facit oia que facit: tā q' et radice.** Sicut p'oposito: vide d' hoc. s. **Baptismus. iij. Do. et dicit vt notat archi. f. i. suū. q' in p'cepto est horas dicere: sed alia que i deuotione p'sistant: suadendo dicantur.** Et hoc est qd dicit **ter. i. c. dolētes. et eo. ibi q'stum deus dederit. per que verba ap' posuit consiliū fragilitati humane p'pationis: quasi dicat p'capimus vt vnuquisq; dicat horas sacris: attentionem aut deuotionem i p'cepto non ponimus: sed gratie dei fm q' ipsam dare voluerit durimus relinquendum.** Et tunc intellectum teneas: q' benignior ē. vt q' nō d' eccl'a alicui laqueū iponē. **tr. ij. q. j. d' viduis. h. archi. fl. z. P. cm. bo. p. ch. Idem p'.**

de par. dicēs q̄ euagatio que ē p̄ter inten-
tionem: et pp̄ occupationes p̄cedētē licitam
peccatum nō est. Secus si pp̄ illicitam. Sed
si euagationē aduerteret: et solum fm̄ actum
exteriores: h̄ sit temeraria: et grauis: forte non
tamen mortale: nisi propter contemptum. Et
ideo h̄ dicendo officium cogit̄ aliud: nō vi-
detur transgresso: p̄cepti et natura facti. Si
āt euagatio mentis sit et hoc q̄ aliquis scien-
ter se occupat i actu exteriori q̄ nō secū pati-
tur attentōem: vt exercitium manuale: tūc vi-
detur eē culpa mortalis: et directe p̄tra p̄ce-
ptum. d. c. dolentes. Sz si dicens officium ali-
qua verba p̄mittit: nō o3 q̄ propter hoc a
capite resumat disturbādō officii: imo et si di-
cēdo i choro cū alijs: ex aliq̄ necessitate p̄ter-
misi psalmū: vt lectōes vt aliqd̄ humilnodū:
et si alr̄ p̄t omisiū supplē: nisi subtrahēdo vo-
cem ab adiutorio chori: melius ē p̄trāsire: q̄z
officiū chori diminuerē. At si is q̄ tenetur
ad horas et idustria: vel negligētia sola omit-
tat: mortalr̄ peccat. d. c. dolētes. Et fm̄ cū dē
Bl. n̄ sunt tot peccata: quot sūt hore omisse:
q̄ totū officium vnus dici ē totū vnū itegra-
tum et suis p̄tibus. Et iō p̄cepto vno p̄ce-
ditur: et trāsgressor nō trāgreditur nisi vnū
p̄ceptū. Et hoc tanto ampli⁹ q̄zto plures par-
tes eius omittit: quoties āt recordatur de of-
ficio dicendo: et proponit non dicere: totiens
mortaliter peccat.

4 **Q**uātrū scholaris: q̄ tenetur ad horas cāoni-
cas: dimittēs eas dicere vna die pp̄ studiū: et
lectōes et p̄posito et spe dicēdi in alio die pec-
cet mortalr̄: h̄z Den. de gan. Si dimittat
hoc absq̄ l̄tio impedimēto: peccat mortaliter.
Sz qd̄ nra q̄rit vtz̄ studiū possit eē ita l̄tium
impediētū omittēdi horas: sicut grauis in-
firmitas: Et ideo dicēdū q̄ si clericus h̄z talē
necessitatē studiū: q̄ dicēdo horas iminēt cri-
mē et scādalu3 mortale cui p̄t occurrere di-
mittendo horas: nec issā necessitatē potuit p̄e-
uidere n̄ obabili p̄iectura: nec p̄ n̄is p̄cunire:
tūc nō peccat omittēdo horas: q̄z h̄ dimittere
sit de se peccatū: tñ p̄pter maius malum cui-
tān. amittit o3 peccatū. Plus. n. tenet occur-
rere scādalo: ad qd̄ tenet et diuino p̄cepto: q̄z
dicere horas ad quas tenet et p̄cepto ecclē.
vnde in h̄ potest ecclēsia dispēsare: nō in p̄i-
mo: imo peccat dicēdo horas: et nō occurren-
do illi scādalo. Si autē nō sit talis necessitas:

sz p̄t dimitti lectio et studiū sine tali discrimi-
vel scādalo mortali: aut potuit p̄uidere rōa-
bili p̄iectura qd̄ vtz̄ erat: et puenire dicēdo
horas: tunc omittēdo peccat mortaliter. h̄
Den. Et āt rōabilis eēt si ppl̄s moueret ad
arma vel scādalu3 magnū: neutru eēt qbus ve-
rifi r̄ possit obuari. Posset et dici q̄ cā rōa-
bilis omittēdi eēt: si talis el̄icus eēt solēnis p̄-
dicator vel lecto: et pp̄ cāuz inopinatū neces-
se eēt omittē p̄dicatiōes vel lectōes h̄ hēret di-
cere officii: tūc eiz̄ omittēdo offm̄ nō eēt iudi-
cādū d̄ mortali: cū p̄posito tñ alia die satisfā-
ciēdi. Si ē hēs. j. c. Jemū. de p̄dicatore so-
lēni qui omittit ieiuniū ecclē. p̄pter p̄dica-
tiōnē cū non p̄t facere vtrūq̄: et n̄ peccat. cū
nō sit intēto ecclē statutiū ieiunia p̄ hoc ipe
dire alias magis pias et necessarias cās.

5 **Q**uā autē clericus infirmus excusetur ab offi-
cio: h̄. fm̄ Inno. q̄ aut talis ē infirmitas que
multū noceret sibi pp̄ officii dicēdū: et tūc ex-
cusatur. Secus si nō multū noceret: vt in se-
bre quartana vel febriacula.

6 **Q**uā autē el̄icus infirmus nō valēs dicere
officiū: saltē teneatur audire: Dic q̄ hoc nul-
lo iure cauetur.

7 **Q**uā autē nō valēs dicere officii pp̄ infirmi-
tatē: teneat postmodū cessante infirmitate illd̄
resumere: h̄. Inno. q̄ nō. Et Panoz. i. c. et p̄e-
d̄ obf. ic. dat et p̄p̄ a fil̄i de n̄ valēt ieiunare
i quadragesima cui nō inuigil̄ vt ieiunet alio
tēpore. vt i. c. ij. de obf. ic. Itē si teneo: p̄stare
opas certo tpe et ipe diō: n̄ suz obligat⁹ i alio
tpe. vt ē ter. i. l. si nō forte. §. libertus. ff. d̄ cō-
di. ide. Et si mihi relinquit vsufructus biēniū
futuri: si p̄diō: n̄ possuz petere vsufructū alte-
rius biēniū: q̄ nō ē idem vsufructus. vt i. l. si
vsufructus mihi in biēniū. ff. de vsufru. le.

8 **Q**uā autē ille q̄ tenet ad officii: teneat dicere
antiphās et r̄sōria: vel sufficiat audire: Dic
q̄ antiphās q̄libz tenet dicere: q̄ cantant vlr̄
ab oibus fratrib⁹. Sec⁹ vero d̄ r̄sōrijs que
cātātur vtr̄ plurimū a cantorib⁹ dūtāt.

9 **Q**uid in el̄ico qui diu dimisit officii sine
causa legitima et cōsuetur: an cōfessor: debeat
dare penitētiā q̄ iteret totū officii omissum:
an mutare possit penitētiā: Dic fm̄ Inno:
q̄ mutare potest.

10 **Q**uā autē clericus non dicēs officii sine cā-
ratiōabili teneatur restituere fruct⁹: h̄. q̄ nō.
vide diffuse. §. Clericus. iiii. §. r̄tū.

11 **Q**uā autē officium beate viri sit i precepto? Jo. de lig. i. d. de. j. dicit q̄ hoc iure nō p̄batur. tñ cōis p̄fectudo ē vt p̄p̄tetur iter ho- ras cāonicas. Et hoc verissimū putat p̄pa- nor. Nā ordo antiquus ē ab eccl'ia traditus: vt et publice dicat in eccl'ia certis tēpōibus: qd nō cēt: si non cēt in precepto. Nam multa per traditionē antiquozū patrū sunt in prece- pto: que nō reperiūtur scripta. xj. di. eccl' asti carū. et extra eo. cū martbe.

12 **Q**uid si clericus sit p̄bēdatus i duab⁹ eccl'e- sijs: cuius officii dicit: R. fm Tho. i quolibz sufficit quidē q̄ semel officii dicat fm p̄suetu- dinē alicuius eccl'iaz: i quib⁹ hz p̄bēdā. et vt q̄ debeat dicere officii illius eccl'e: in qua maiorē habet gradū: quāuis forte in alia pin- guiorē obtineat p̄bēdā.

13 **C**lericus d iure diuino tenet ad septē horas cāonicas: s; nō sūt de iure diuino quo ad dier- minatōes. vñ officii seu deteriori et distinctio officij est de iure positiuo. sed septies laudare deū ē de iure diuino. Et quo isert p̄panoz. q̄ papalitate pōt disp̄sare circa mutatiōē offi- cij: s; nō pōt disp̄sare vt clericus n̄ teneat dicē alicq̄ officii. Lz Lan. et Jo. d. li. i. d. de. j. alr senserit. Quaz horaz tres sub nocturno offi- cio p̄bendūtur. s. matutina: p̄ia: et p̄pleto- riū. Alie quo q̄tuo hore dñr officii diurnā.

14 **V**trū liceat dicere matutinas de sero? R. s; Tho. i quoz. Sigs diceret matutinas pp̄ ne- cessitate honestaz occupationū: n̄ malefacēt. nā et hoc etiā in solēnib⁹ eccl'ijs fieri solet. Si autē hoc faceret vt getius sōno et voluptati vacaret: nō ē absq; peccato. Non tñ vt de se mortale: qñcūq; tarde qs dicat officii: diuino nō trāseat dies: q̄ quātū ad hoc vt terminari circa mediā noctē. Nō ciz istō preceptū d̄ ho- ris dicēdis referri ad tps fm Arch. i. i. sū. Tñ vt hētur i. d. de. i. ibi. horis debitis. hoc ē fm p̄pan. qñ hora officij ridet hore diei.

15 **Q**ue ar sit hora dicēdi matutinas? R. diuer- saz eccl'iaz diuersa p̄suetudo seruaf: tñ si pro- prie dicant matutinū ē q̄rta seu vltia vigilia noctis: v; p̄ tres p̄tes noctis vsq; ad aurorā.

16 **Q**uā ar in p̄cipio officij debeat dici. p̄ nr? Dic fm Lu. ro. i suis singularib⁹. q̄ dz dici i fine et nō añ: qz hoc nullo iure cauet. Et q̄ de beat dici in fine est ter. in. c. id semper placuit. de conse. di. v.

7 **Q**uā ar liceat de mane oēs horas sil dicere?

Lar. i. d. de. j. die q̄ itinerātes et plati occupa- ti p̄nt oēs horas simul dicere: sicut faciūt car- dinales. Et ē melius puenire q̄z pueniri: ma- rime qz prima pars dici ē aptior et diuotior ad orādum: q̄s suprema.

Quā ar vespe debeat dici añ p̄adiū tpe qua- dragesimali? Archi. f. dicit q̄ vespe debeat di- ci tpe q̄dragesimali añ p̄adiū: canon isnuat de p̄se. di. j. solēt. S; ille ter. i. vt log de officio eccl'iaz: iō sigs priuatim vespas dicat post co- mēstionē i quadagesima n̄ p̄dēnarez d̄ mor- tali: qz nō reperio scriptū. Nulli tñ p̄sulerem hoc agere: qz vt eē de cōi more timozatorum nō p̄adere añ vespas dictas. Illud et d̄ cre- tum magis ibi ponit rōe t̄pis p̄grui obseruā- di in comēstione ieiunij quadaragesimalis: q̄s rōe officij. Et de nona dicēda añ p̄adiū i iei- unijs eccl'e extra quadagesimā: multo min⁹ qz nihil super hoc iuenitur determinatū.

Quid si monachus p̄fici eccl'e p̄chiali: qd officii tenetur? R. fm Hosti. seruabit cō- suetudinē eccl'e ad quā transit.

Quid sigs omissa vna hora: dicat sequē- te? R. fm. vñ. credo q̄ sufficit q̄ caute supple- at illud n̄ quō missus ē: et agat penitentiā d̄ ne- gligētia. Penitētia quoq; d̄ omillis horis ē arbitraria: sicut et alie. de pe. et re. bus qui.

Vtrū clericus ercōicatus teneat dicere ho- ras? R. si ē ercōicatus minor nō ē dubiū. Si vero est ercōicatus maior: dic fm Hosti. et alios q̄ teneat qdē dicere: s; nō i eccl'a vel cum alio: aut q̄si in offō suo: s; solus et q̄si p̄ modū orōis. i. vt nō dicat. Dñs vobiscus.

Quā ar degradati teneat ad officii? Dic q̄ sic. Vide de hoc. s. Degradatio. s. viij.

Clerici et religiosi p̄mozantes cū cardinali- bus: aut cū quibuscūq; pōntificibus gratiā et cōmuniōe sedis apostolice hñtib⁹. vt i de- dignā. eo. ti. p̄nt se coaptare illis diuinis offi- cijs: nec ad alia tenētur.

i Ieiunium.

uz: R. s; Bos. et p̄panoz. sup Rūca. extra eo. q̄ ieiunij: de quo hic ē abstinentia a cibis fm ordina- tiōe seu p̄suetudinē eccl'ie. Et ieiunij dicit a quodā iestimo sic vocato: qz vlturimā est vacuū et crinamū.

Vtrū ieiunij cadat sub p̄cepto? R. s; Tho. i scda scde. q. clvij. q̄ ieiunij iquātū p̄nt ad necessitate coertōis peccati: vel satisfactōis i

penitentia: vel ad elevationē mētis ad spūalia
 sic in cōi cadit sub pcepto legis nē. s; veteria
 tio ipis r modi iciniādī cadit sub pcepto iu
 ris positū: qz ab eccl'a sic ē statutum. Nec tñ
 glibet trāsgrediēs peccat mortal'r: s; tñ q trā
 gredit ex pceptū: vel sic q ipediat fin; quē itē
 dicit legislator. S; q ex cā rōabili frāgit iciniū
 nō peccat mortal'r: nec ē transgressor pceptū.
 S; at. rrv. di. i. s. al's ea demū. dicit q trā
 grediēs iciniū solēne obligatur ad mortale.
 Panoz. at vbi. s. dicit q. d. suus Lar. dicit
 hoc pcedere qñ iciniū omittit ex pceptū vel
 iobediētia: vt qz n̄ vult se subicē pcepto supio
 ris. Sec^o si sine pceptū. qz tūc trāsgressio so
 lū obligat ad vēiale. Et dicit hoc tenere Ar
 chi. i. d. s. al's ea demū. s; certe Archi. ibi so
 lū rferit opinonē Jo. d. san. r trāsit. S; al'r
 dicit in. c. vñā. lxxv. di. Ibi cim dicit q si ex
 aliq cā qz trāsgredit iciniū n̄ peccat morta
 liter. Qd pōt intelligi qñ forte eēt debilis: nec
 curat ire ad superiorē p licētia. Sec^o sēnt qñ
 nulla subest licita cā. Sed p pāa opione facit
 notabile dictū Collec. i. c. j. de cōsi. vbi dicit
 q trāsgressio canonis obligat ad mortale qñ
 fit ex pceptū seu iobediētia. Et pceptū p pūie
 ē: qñ ex sola volūtate nō vult se subicere sta
 tuto superioris: r iste pceptus clarē apparere n̄
 pōt nisi per monitiōē fm cū. Sed sigs trā
 greditur ex pcupiscētia: ira: vel negligentia:
 tūc obligatur ad veniale. Qd dictū pāa frō
 te videtur notabile. Et hoc dictū Panoz. pu
 rat verū: vbi superior aliquid imūgeret p ver
 bum: cōmune: puta per verbū statuius: vel
 ordinam⁹ vel simile. Secus vbi pcederet p
 verba pceptiua seu equipollētia. Nā trāsgres
 sio pcepti superioris obligat ad mortale: s; si
 at sine pceptū. r iiii. q. j. c. qd p̄cipit. r i. c. ij. b
 ma. r obe. Et su. t illō iudiciū bñ Tho. q vbi
 statutū fit p vba cōia trāsgressio n̄ ē ad morta
 le. Qd d̄ icillige qñ fit sine pceptū. Nā sic n̄ ois
 trāsgressio legis obligat ad tpalem mortē: ita
 nec eternā q pūit ex pccō mortali. Et iō pō
 derāda sūt vba statuti seu cāonis: qbus idicif
 iciniū: an sint verba pceptiua seu equipollētia
 seu cōia. Et p̄dcā nōbis: qz mā ē pegria. Qñ
 at trāsgressio statuti vel regle obliget ad mor
 tale. vide Panoz. i. c. nā pcupiscētia. d̄ p̄st.
 r i. c. deus q. de vita r bo. de. Et in toto iure
 canonico non ē ter. qui ad hoc faciat: vt facit
 clemē. cxiij. de ver. signi.

Additio. Quidam tñ ad p̄dcā qd nōt
 Arch. i. d. c. vñā. q p̄ce
 pta q p modū statuti vel p̄stōis pponit n̄ co
 de mō obligāt oēs: s; s; qz r̄grit ad finē quē
 legislator: itē dicit: cui⁹ auctēs si aliqs trāsgredia
 dō statuta p̄tēat vel alio mō trāsgredia q i
 pediat finis quē itē dicit: peccat mortal'r tal' trā
 gressor. Si at ex aliq rōabili cā qz statutū nō
 fuet: p̄cipue ēt si legislator: adesset n̄ decernēt
 eē suādā: tal' trāsgressor n̄ p̄mittit p̄cēm mor
 tale. Et inde ē q nō oēs q oio si suāt icunia
 eccl'e: n̄ peccāt mortal'r. S; h̄ sic oppōitur.
 Nā pcepta eccl'e obligāt sic dci pcepta s; illō
 luce. r. Qui vos audit me audit. S; ad p̄ce
 pta b̄i oēs tenet: ergo rē. Dic q pcepta di s̄
 pcepta iuris nālis: q fm se sūt d̄ nēcitate salu
 tis. s; statuta eccl'e sūt d̄ bis q n̄ p se sūt d̄ ne
 cessitate salutis: s; solū d̄ istitutiōe eccl'e. Et iō
 p̄st eē aliq ipeditimēta pp q aliq ad obfūada de
 iunia humilimōi n̄ tenet s; Tho. b̄ Archi. Et
 h̄ distinctio optie p̄cordat cū opi. Pan. In oi
 n. pcepto legis positūe admittit exceptio cāe
 rōabil. vt i. c. si qñ. de sp. r ibi doc. Sic ergo
 stat p̄clusio n̄ra p̄cipal: q trāsgrediēs p̄ce
 ptū legis positūe sine cā rōabili ēt sine p̄ce
 ptū peccat mortal'r s; Arc. r Pan. Itē nul
 la ē faciēda distinctio: an qz trāsgredia p̄ce
 ptū legis positūe ex p̄suetudine ut ne. Iteratō
 n. actū d̄ se nō facō vēiali mortale. Nec ob.
 qd h̄ i. s. al's ea demū. rrv. di. q ebrietas: si ē
 assidua: q ē mortal'. qz ad h̄ r̄ndet ibi Arch.
 q h̄ ē: qz ebrietas iportat malā q̄litate animi. s;
 qua hō ita disponit: vt sine lucta sit facilis r
 parat⁹ ad iebriādū. Et hoc d̄r assiduitas iebu
 andi: qz ea ita disponit qz vt assidue velit ieb
 riari. Idē Aug. qd ē dictū singularē. Et sic
 iteratio actū de se n̄ facit p̄cēm mortale s; p̄te
 ptus r mala volūtas superueniēs.

Et p̄ maiorē declaratiōe p̄dictorū: scias q
 aliqui lex loq p vba pceptiua vel ihibitua: r
 tē trāsgressio obligat ad mortale. Ita dicit
 nō. i. cle. exm. d̄ y. sig. i. s. nos itaqz. Idē d̄ b̄
 hēs i. c. ij. d̄ sp̄o. ipa. i. ver. phibemus. qd i
 ponat nēcitatē. Idē hēs i. c. ieiunū. lxxv. di.
 i. ver. decernim⁹. vbi Archi. ibi dicit. i. decer
 nēdo statuius⁹. Decretū vero nēcitatē h̄z. iiii.
 di. s. vl. Idē dicit h̄ Archi. i. c. iter dicit. rrvij.
 di. vbi dicit q iter dicit ē qd statūē r p̄cipē.
 In oi. n. phibitiōe intelligit pceptio r ecōuer
 so. Et iō h̄ vbu phibitiuū pōit p vbo pcepti

Hoc dicitur
1444

uo s; Aug. r Jo. d san. Aliqu lex n loqr per
vba pceptiva ul' ibibitua: s; p vba expolle-
na pceptis. put b; i. d. s. nos. vbi dat exēplū
in regula fratru minor: in co qd of q fratres
ieiunc a festo oius sanctoz vsq; ad nat. dñi.
Itē q frēs faciāt offm s; ordinē rōane eccl' ie
rē. Quare at istozum trāsgressio obliget ad
mortale: et quo ibi si sit verba pceptiva nec i-
bibitua: s; ibi papa Clemēs q h ē rōe sub-
iecte materie. Itē ex. d. s. nos itaq; hēs q; s;
lex loquat p verba imperatiui modi: tñ n scmp
obligat ad mortale ei' trāsgressio. Exēplum
hēturi dca regula: vtputa q i quācūq; domū
itruerint pūmū dicāt par huic domni. Item
q frēs nō pcedāt verbis neclitigēt rē. Et
ista nō obligāt ad mortale: licz sint sub verbo
ipatiui modi. Et hoc rōe subiecte materie: q
n ē vcrisil' e q; sanct' s; fran. voluerit iniicē la
queū filiis suis i his modicis. ¶ s; inis.

4 Adde et pdictis qd nōt Arch. f. in sūma.
fm Tho. l. iij. di. xv. q. sigs ieiunia instituta
ab eccl' a fregit libeter vel sciēter: r sine cā rō
nabili peccant mortāl: postq; puenit ad era
tēi qua obligat. Sec' si n aduertebat eē diez
ieiunij. vel et qñ sibi videbat nō posse ieiuna
re rōne debilis ppletōis: cū tñ poss; quāuis
peccet forte nō mortāl: si hēbat aliquā cām
dubitādē: d; tñ induci ad ieiunij. ¶ De. aut de
palu. circa hoc sic dicit: ieiunij cadit sub iure
positiuo. vñ eius trāsgressio sine cā ē pecca-
tū mortale. Qu' vero fractio eius ē cū cā: non
ex toto sufficiēte ē veniale: vti his qui legunt
institutam in ppletorio: Qu' vero sufficiens ē
simpl'r: tūc nll' a ē culpa. Qui at nō aduertēs
de ieiunio comedit i mane: siquidē scire tene-
bat q; eēt ieiunij: nō excusatur a fractōe ieiunij:
nij: nō tñ tenetur postea eo die ieiunare: cū iā
sit obligat' ad aliū diē. Et si nō licēt sibi plus
comedē nimis grauares: nec cuz toto hoc eēt
ieiunij pp nimia anticipationē. Itē si nō ieiunando
cū poss; in dieb' ieiunioz comedit plu-
ries s; Jo. neapolitanū i quolibet. toties pec-
cat mortāl: quoties comedit vltra vnā vicē:
q; reducitur istud peccatū ad pceptū negati-
uū. Durādus tñ. l. iij. q. s; sit tantū vnū pec-
catū: s; tāto grauius q; to pluries pmitit. Et
istud cōius tenet. Et hoc nisi comedēs nouo
pceptū pluries icideret i illud. f. Archi. f.

5 Quia bibere vinū frāgarie ieiunij: h. i. iij.
di. xv. ar. iij. q. vij. dicit q; quāuis alig dicant

q; bibere vinū mane vel ceruisiaz: r comedē
electuaria i sero cā de ectatōis frāgat ieiunij:
credit tñ dñi: q; quāuis aliquo mō nutriante
in hoc tñ n ē pncipalis vsus eoz. at s; frāge-
ret ieiunij bibēs vinū vel ceruisiā i collatioē:
q; alig dñt d nutritiōē. Si tñ hō in mane
ceruisiaz biberet nō ad extinguedā sitim s; fame:
ēti sero magnā accipet electuarioz quātitatē
ad subueniēdū fami: credit q; talis facēt frau-
dē statuto r ex pñti frāgeret ieiunij. L' dedit
tñ q; d bono r equo cauendū ē a potu vini r
ceruisie r siliū: magis i mane q; in sero: q;
pot' sūptus post pñdiā r siti subuenit r dige-
stionē iuuat: iquātū p potū facili' desert cib'
ad singula mēbra. Sūptus at ieiunio stoma-
co: v plurimū nocet.

6 In qd' dieb' tenet q; ieiunare: s; quāuis
et pcepto eccl' tenet prio totā qdragecimā.
de pte. di. iij. nō licet. c. non oz. r. c. placuit.
Itē quatuor: tēpora. lxxvj. di. statumus. Itē
i vigilia natalis dñi. et eo. c. j. r i vigilia assū-
ptōis virgi. d. c. i. r i oibus vigilijs apl' dñi:
peterq; s; philippi r Jacobi: q; venit tpe pa-
scali r Joānis euāgeliste: q; venit. j. octauas
natiuitatis. et. c. philū. De festo et beati Bar-
tholomei p'suetudo suada ē nō de ieiunādoz
q; hec ē firma r vniuersalis: s; de die celebrā-
di festū. vti. d. c. philū. Itē ex vniuersali p'sue-
tudie eccl' e: pceptū ē de vigilia Jo. baptiste
oiz scōz r beati Laurētij. Itē vigilia pēte.
ē ieiunāda: de qua hēs duas glo. primā in. s;
necessario. lxxvj. di. aliā. Ber. i. d. c. ij. Et te-
ne eā mēti. Mā Gratian' vsus ē scire dñi
i. d. s. necessario. In vigilijs aut rogationuz
s; p Danoz. in hoc seruāda ē cōsuetudo loci:
Idem dicit de aduētū.

7 Nūquid autē ieiunij possit differri de die i
diem: Dicit Inno. q; sic: exite cā. Mā vide-
mus q; si festū accidit secūda seria nō ieiunaf
die dñica: sed trāscrūt ad diē sabbati pces-
dētis. vt extra co. c. j. Ita dicēdū pari rōe: q;
si vigilia accidat i aliquo festo solenni: q; tūc
pp veneratoz festi pot' ieiunij explicari die
precedētī. Et ponūt hoc i multis locis frācie
cēplū: vbi cōter festū sancti Quintini qd acci-
dit in vigilia oiz sanctoz: non eim illi hoies
ieiunāt. ppter festū solēne: s; trāscrūt ieiunij
in aliā diē. Et idem posset fieri quādo ieiunij
vni accidit in festo pncipali alicuius ciuitatis
vel loci: vt ieiunij trāscrūt i precedētē diē.

e placeret. vt ista trāslatio fieret per ep̄m. hec
panoz. vbi supra.

8 **Q**uā autē p̄suetudo nō ieiunandi excuset non
ieiunātes: Ho. i. c. ij. c. x. dicit q̄ in ieiunijs
solēnibus. i. iudicis p̄ccāz: nihil pōt facere
p̄suetudo. **Q**d intelligit panoz. vix: qn̄ cō/
suetudo ex toto vult illud ieiuniū tollere. **S**e/
cus autē si illud interpretat qualiter sit expledū.
puta: quo ad cibos: horā: collationē: ⁊ huius/
modi. Nā p̄suetudo est optima legū it̄pres.
Et panoz. i. d. c. ij. limitat adhuc fortius dictū
Ho. q̄ videlicz in ieiunijs solēnibus nō va/
let p̄suetudo. Hoc intellige: nisi papa sciret ⁊
toleraret. vide tñ gl. singularēz l. d. c. ij. q̄ va/
let consuetudo ieiunioꝝ relatiua: de qua gl.
pan. ibi facit magnū festū pp̄ ei⁹ auctoritatē.

9 **Q**uā liceat ieiunari d̄nīca: Dic̄ p̄ut habet
d̄ p̄se. di. v. c. q̄dragesima. q̄ dies d̄nīcales sūt
subtrahcti ab obseruantia ieiunij tēpore quadra/
gesime: fortius alijs tēpōib⁹: q̄ dies ē lcticie.
Si quis tñ absqz scādalo alioꝝ ⁊ absqz alia su/
p̄stitutione ieiunaret: nō peccaret.

10 **Q**ue hora sit p̄petens comedendi in dieb⁹
ieiunioꝝ: Ho. in. d. s. al. s. dicit q̄ comedē
añ horaz comedēti ē mortale. allegat. c. pro/
nunciādū. d̄ p̄se. di. iij. p̄ erroiē. ⁊ volebat alle/
gare. c. solct. d̄ p̄se. di. i. S̄ panoz. sup̄ rubrica
c. ii. dicit q̄ aut logrum de ieiunijs quadrage/
simalibus: ⁊ tunc hora vespertina est p̄petēs.
i. post p̄pletas vespas in ecclesijs: que tpe qua/
dragesimali dicunt: ⁊ peccatū ē anticipare illā
horam. de hoc est ter. in. c. solent. Et rō illius
statuti fuit: qz in ieiunio quadagesimali imita/
mur vestigia xp̄i. qui abstinuit a cibo quadra/
ginta diebus ⁊ quadragita noctib⁹. Nos ita
deberem⁹ agere si nā pateretur. S̄ qz hoc nō
est poss̄ibile in humanis: statuit eccl̄a: vt saltez
per omnes quadragita dies fite sumptos ho/
mies ieiunaret. Nā post vespas p̄pletas dies
fite dicit̄ expletus cū non resset aliud offm̄ di/
urnum. In alijs vero ieiunijs non est hora ab
eccl̄a p̄fixa. Et iō cōiter tenet: vt i nonis li/
cite fumat̄ cibos. Et ita habetur in obseruan/
tia generali. Nam ex quo n̄ habemus ius spe/
cificum: recurrēdum est ad consuetudinē loci.
ad hoc ter. in. c. vtiā. lxxj. di. **R**i. tñ l. ii. j.
di. xv. dicit q̄ iam inualuit cōsuetudo in multz
locis concedere quasi statim post horam ser/
tā: vel ipsa hora sexta. Non enim tante necessi/
tatis est obseruatiō ieiunij hora sexta: sicut

comedere semel tātum. Circa tñ horaz come/
dendi potest dispensari: vel pp̄ debilitatez: vel
pp̄pter lectōnez: vel pp̄pter iter: vel alias pias
causas s̄m̄ p̄de. de palu.

Que autē regantur ad integritatē ieiunij:
Ri. vbi. s. dicit. q̄ sub determinatione p̄cepti
ecclesiastici de ieiunio cadit semel comedere in
vie naturali: ⁊ hora determinata. Et abstine/
tia ab esu carnū: ⁊ ouis: ⁊ casco i q̄dragesima
li ieiunio. Adde et saginē. i. lardū. In alijs
at̄ n̄ p̄hibētur oua ⁊ lacticia: nec vllus ter.
specifice disponit de hi: deo sequēda est cōsue/
tudo loci. d. c. v. vtiā.

Quid sit liquor excuset a ieiunio q̄dragesi/
mali pp̄ aliquaz cām ltiām: an peccet comedē
do lacticia: **R**i. archi. f. i. sū. q̄ sigs excusat⁹ a
ieiunio pp̄ defectū etatis: vel pp̄pter laborem:
vel aliā rōnabile cāz: pōt i q̄dragesima vti ci/
bis quadagesimalibus: ⁊ ex voluptate: vel in
curia vtiur lacticijs: ouis vel carne morta/
liter peccat: qz facit p̄ p̄ceptū eccl̄e que ordi/
nauit vti d̄bere cibis quadagesimalib⁹. iij. di.
d̄nīqz. Item addit: q̄ sigs in ieiunijs ab eccl̄a
istitutis i q̄dragesima: vel q̄tuor tēpōib⁹: vel
vigilijs factoz comedat̄ carnes ex d̄lectatione
gule vel sine cā infirmitatis peccat mortāl: cū
sit p̄tra morem vti ex ecclesie.

Quid d̄ collatōe que fit i sero: **R**i. panoz. di
cit q̄ aliqd̄ sumere p̄ collatione de sero magis
ad sustentationē nē q̄z ad delicias: n̄ ē peccatūz
nec frāgere ieiuniū: dūm nō hoc fiat f: p̄suetu/
dinē loci ⁊ tēpore. Nā ex quo nō habem⁹ i
h ius specificū recurrenti est ad p̄suetudinē loci.
p̄ hoc d. c. vtiā ⁊ c. illa. xij. di. **V**idem⁹. n. i
fil̄i religiosos p̄cipue cisterciē. statuisse: vt hi
q̄ ministrant religis tempore ieiunij: aliquid su/
māt: vt sic meli⁹ possint differre p̄adiū. Idez
de lectorib⁹ mēse iter religiosos ⁊ huiusmodi.
Et s̄m̄ Inno. isti nō dicūt̄ frangere ieiuniū.
Idē dic̄ d̄ illis q̄ surgūt a mēsa: vt porēt enee/
niū alicui ⁊ postea reuertūt̄ ad comedēdūz
⁊ huiusmōi. Idē dic̄ de ministrantib⁹ d̄nis q̄
p̄gustāt cibos ex suspitiōe veneni: nec etiā isti
peccarēt: si p̄gustarēt i q̄dragesima carnes:
dūmodo nō faciāt ex voluptate. Et per p̄di/
cta p̄ error dicētū: q̄ comedere panē i sero
p̄collatōe: et i modica q̄titate frāgit ieiuniū.
Istud enim nullo iure cauē. Ieiuniū. n. saltez
quo ad circūstantias tempōis: modi ⁊ sep̄nis
vel semel comedēdi ē d̄ iure positūo: vt dictū

Josephus
Josephus

Et ex quo si hēm⁹ ius specificus quo ad collatione; recurrēt est ad p̄suetudinē loci que est optima legū interpret. Et sic ubi est p̄suetudo comedendi modicū panis collatiōe nullo mō credendū est frangi ieiunium; maxime in illis qui nō hnt aliud qd̄ sumāt. Adde ēt qd̄ dicit p̄. de pal. in. iiii. di. xv. q̄ si quis nō pp̄ famē v̄l volupatē; s; p̄ timore ne d̄ficiat p̄ antietate die ieiunij; sic⁹; aut polentā p̄libaret; vel huius modi. s. an̄ comestione p̄ mōm̄ medicine; sic si est fractio ieiunij. Et dicit dicit. s; quosdā circa ieiunia eccl̄e p̄ posse statui q; bis; s; pax comedatur in die. Sicut faciūt cistercienses; q; ad remouendū scandalū & caritatē obseruandā statuerunt; q; illi q; legunt; aut ministrant; aliquid p̄gruissent ante alios; nec soluiunt ieiunij ab ecclesia indictum.

14 In qua autē etate teneat q̄s ieiunare; s; s; t̄bo. sc̄da sc̄de. q. c. lxxv. q̄ q̄d̄m̄ alig sūt i statu augmētī. s. vsq; ad finē tertij septēnij. s. xxi. āni nō tenent ieiunare. Lōuēnēs āt ē; vt ēt i hoc tpe se ad ieiunādū exerceāt plus vel min⁹ s; m̄ modū sue etatis & possibilitat. Nouicij quoq; & iuniores religiosi s; v̄v. sup̄ soluēdo ieiunio; iur̄ discretōz p̄latōz se gerere debēt. Et ec dicit Thomas 2. v̄v. pōt nō irratōabili ter dici q; ēt p̄fess̄ in ordine minoz an̄ dictā etate. xij. ānoz; nō teneant nisi ad ieiunā; que ex p̄fess̄ i regula p̄tinet. Ad alta vero ieiunia eccl̄e nō tenent et regula; nec ēt ex p̄cepto eccl̄e; vt dictū est an̄ dictā etatem.

15 An autē vari possit p̄uēct̄ tps̄ vltra qd̄ ieiunare nō teneāt. sicut daf̄ tps̄ anteri⁹; s; in senib⁹ nullū tps̄ d̄terminatū ē ab aliquo; vsq; ad quot ānos q̄s teneat ieiunare. In nimium āt senib⁹ sec⁹ v̄l vt p̄z p̄ Ri. in. iiii. di. xv. vbi dicit q; nimij senes nō tenent ad ieiunā; q; in eis virt⁹ & calor est debilis; & iō sepius alendi sunt. Nimij autē senes dicunt decrepiti. Et s; medicos regulari hoc ē a. lxx. ānis vltra. Et s; m̄ glo. in. p̄hemio serti. a. lxx. ānis vltra non d̄ esse quis in senectute; sed i senio; qd̄ ē aliaz etatū imin⁹. Ad hoc fac̄ ps. Anni nostri. lxx. & c. pio hoc facit. l. si. C. q. eta. li. r. iūcta. l. ij. s. si. ff. de decur. vbi maior. lxx. ānis. vltra excusatur quo ad excusatōz; munez p̄sonaliū; ergo magis excusabit a ieiunio qd̄ est maximū on⁹; n̄ solū senib⁹; vex ēt ieiunib⁹. Hoc idē t; In. v. q. idē iudiciū est de senib⁹ qd̄ de infirmis & debilibus. Idem astē.

¶ An āt pegrini teneāt ad ieiunia terraz; iē ad quas trāsēt; De. d. pal. put recitat arch. flo. dicit si p̄suctū ē in aliqua diocesi; q; ieiunet certo die; illi de diocesi tenent ieiunare. Sicut si ep̄s indiceret; de p̄se. di. v. ieiunia. Et d̄fuctu do. n. rōabil & p̄scripta obligat. Et hoc quo ad indigenas. xij. di. illa. Alieni genē v̄o si veniunt gratia habitādī; et tūc ligant ieiunio cōsuetudinario sicut & scripto. Si autē trāsēunt p̄ terrā nō ligātur p̄suetudinib⁹ nec statuis d̄tē; tēre; tenent tñ nō scandalizare. vñ occulte comedere p̄nt s; m̄ p̄suetudinē terre sue. Videt tñ q; p̄suetudo laicoz nō ligat clericos; nec seculariū ec̄loz religiosos; q; disticti sunt mod̄i abstinentie inter hos tres stat⁹. Itē excusant alienigenē; q̄uis in terra eoz ieiunetur et quo veniunt aio remanēdi. Sed q; transituz faciūt per terrā; sicut si obligant ad ieiunia illi⁹ terre; sic nō liberātur a ieiuniis terre sue. hec p̄ idem glo. viii. di. c. que contra.

¶ Quid de p̄gnantibus; s; s; m̄ Ri. vbi. s. 17 q; non tenentur ad ieiunā duplici rōne. P̄dā q; debēt accipere cibū; nō tñ p̄ se; s; p̄ n̄ trimēto fetus. Sc̄da q; p̄gnātes p̄suerūt habere varia & inordinata desideria ciboz diuersoz. Et q̄nq; ita intensa; q; nisi aliquo mō possent appetitū satisficere; posset ec̄ p̄iculus p̄dicationis fetus. Et pp̄ primā rōne; lactātes et non tenent ad ieiunā. Et vbi p̄dicte; maxime p̄gnātes de se vellēt ieiunare p̄ longuz tps̄; puta p̄ totā quadragesimā; vel medietatem p̄hibende sunt.

¶ Quid de egrotantib⁹ vel debilib⁹; s; q. s. 18 q; s; i eis aliqñ abstinentia sit utilis; nō tenentur ad ieiunā; q; i eis nā est debilis. Et iō si daret eis vna vice sit totū qd̄ est necessarius p̄ueniēti sue sustentationi; nā grauareretur; & si daf̄ pluribus vicibus; nā p̄fortatur & vigoratur.

¶ Quid d̄ laboratorib⁹; s; qui. s. q. cū graui labore victū necessariū lucrātur; nō tenentur; q; in eis sit magna humidū p̄sumptio; nec cuz ieiunio possent p̄modo se efficaciter opari. Hoc alig tñ si adsit factas; a suo sacerdote petere disp̄sationē nō ieiunādī; & ille d; eis p̄cedere. Qui tñ oparios p̄ducere nolūt; nisi sub hac p̄ditōe q; nō ieiunēt; peccat si excusantur. Hoc alig limitāt; nisi forte sit cā necessaria; q; festinatōz opis exposita. Si autē victū necessariū p̄nt acquirere cū labore; cuz quo p̄ueniēter exercere p̄nt opus suū cū ieiunio; tūc a fractione ieiunij nō

excusantur. Circa hoc tñ facta ē magna modi-
ficatio. p. d. Lu. papā. ii. j. m. cccc. q. indulgit
q. artifices laboriosa opa exerceōtes: r. rustici:
siue sint diuites: siue paupes: nō tenent ad ie-
iunandū sub pcepto peccati: r. q. absolui pñt:
q. inducantur ad elemosinas: r. ad alia bona
spiritualia.

10 **Q**uid aut de paupib⁹ medicantib⁹? R. R. i.
vbi. s. q. victū necessariū hostiati medicātes
qñ simul tñ hñe nō pñt de elemosina bona co-
mestionis: qđ ad victū totius dici pmode suffi-
ciat: vel qñ ex pcedenti icedia debilitati ieiunius
sufferre cōmode non pñt: ieiunare nō tenent.

11 **U**tr peregrinantes r. viatores teneant ad
ieiunia eccl^e? R. A. steñ. q. si sit talis pegrina-
tio vel viatio que differri possit sine incōmō:
d; differri si simul cū ea nō possit ieiunari. Si āt
nō pōt differri vt q. rps ieiunij pocupat boies
in via: vel q. dies fest⁹ alicui iminet ad quē ex
deuotōe homo pgere cupit: vel q. moia i pñia
piculū bz: vel spūale: vel corpale pñt bz dispōez
sui supioris solucere ieiunij: vbi ita ē pñctuz:
q. et hoc ipso q. pñcti d. similes: ānuē vñr
fm tho. Nec ob. q. pñlio pceptū d; pponi: q.
inētio dantis huiusmodi pceptū: nō ē excludē-
dere alias pias magis necessarias cās. Sec⁹
est de pceptis legis naturę que pñbent hoc:
qđ h; se semp est malū. Si tñ isti pegrinantes
indiscrete iter aggressi sūt tpe quo ieiunare de-
bebant: nec pp illō iter ieiunare pñt: ne pñcti
sint licite frāgūt. Sic q̄uis pp culpā q. sit in
firmus: durāte infirmitate nō tenet fm pe. de
pal. Et si isti pegrini: vel viatores pp cām piā
pñt omittēre ieiunia eccl^e multo fort⁹ h; tho.
scđa scđe. q. cxiij. r. arch. f. vbi adesset aliqua
publica vtilitas: quā aliqs ieiunādo: plere nō
possz: sicut est aliqua bona pñctio r. necessa-
ria r. discursus pp cā: vel discursus ali⁹ pp ne-
cessitate: vel vtilitate eccl^e r. huiusmodi: cum
qbus nō possz ieiunare: q. nō vñt fuisse intētio
eccl^e r. stauentis ieiunij p hoc ipedire alias ma-
gis pias r. necessarias cās. d hoc vide. s. De
re canonice. f. iiii.

12 **Q**uid de curiosibus? R. q. curiosos: quoz
vsus ē necessari⁹ dñis vel ciuitatib⁹: si nō pñt
cū ieiunio iter agere: excusant. Sec⁹ cū modis
cum vadūt r. gescunt: nisi indigerēt ex labore
pcedēti: vel et in primo debētēs magnū iter
facere: oz q. reficiantur fm pe. de pal. vñr ex-
cusari: nō solū si sine tali officio nō pñt viuere

q. tūc paupias excusaret: s; et si aliter pñt vi-
uere: s; nō eque bñ. q. aliud ē de illis q. ad cer-
tam diē se locant: q. non debent se locare: nisi
possint tūc ieiunare: si habēt al' s. vnde viuāt.
Aliud ē de isto q. locat se ad totū ānū: r. ad to-
tale feruitū: q. se excipet q. nollet itinerare: die
ieiunij: nūq; inueniret q. cum reciperet.

13 **Q**uid de vrozib⁹: an ppter pñbitōes ma-
ritoz debeant dimittēre ieiunia: R. fm pan. sup
Rica co. ti. q. ieiunia voluntaria nō debēt erplē
sine lnia maritoz. r. ruij. q. v. noluit. r. e. mani
festū. S; ad ieiunia necessaria indicta p eccl^{az}
obligantur. nec excusat maritoz pñbitio: q.
magis obedienduz ē deo r. vicario suo: q; ma-
ritis iniuste pñcipiētib⁹. r. q. iij. c. iul. an⁹. nisi
oziretur scandalū inter ipsas r. maritos: tūc. n.
saltez cū lnia sacerdotis poterūt ieiunij omittē-
tere: qđ nō. p hoc facit: q. pceptū positū
eccl^e non obligat qucm cū scādalo. vt in. c. ij.
de no. ope. nun. d hoc dictū est. s. Adulterij.
Scandaluz: aut dicitur oziri: si propter hoc vir
pcederet ad facta: puta ad verbera vel puo-
cetur ad blasphemādū deū r. sanctos r. huius-
modi: qđ sciri posset ex retro actis eius factis:
tunc. n. r. in silibus casib⁹: pōt salua pñcia di-
cta ieiunia omittēre: r. obedire marito.

14 **U**tr nō ieiunans vna die teneatur alia die
ieiunare: R. Panoz. in. c. j. de obser. ie. q. nō
teneatur: q. in. c. ij. e. ti. non imponitur frangen-
ti ieiunius: vt alia die ieiunet. Nec huic obstat
c. per tuas. de voto. vbi pceptur de quodam
qui vouit intrare religionem. j. duos menses:
r. non intrauit: r. tamen papa mandat q. h; sit
elapsus terminus duorum mēsum q. crequaf
votū. Et ex hoc dicto panoz. ibi insert q. vo-
tuz restrictū ad certū diē obligat ad duo: sicut
ille qui obligat se certo die dare. r. alicui. si die
statuto nō dderit: tñ obligat⁹ remanebit. s; ac
c. cū dilecti. de do. r. p. r. l. cellus. ff. d. arbi.
f. j. vbi iussus dare. r. j. kalēdas septēmbis: dñ
duo hñe pcepta. vnū dandi. r. r. aliud. j. ka-
lēsi. Sed ista non obstant: nec Panoz. est sibi
contrarius hic: r. i. d. c. j. vbi distulse ponit mo-
tūa p vtraq; parte: r. cludit q. nō valēs ieiu-
nare vno die nō tenet ieiunare alio die. Sicut
nō valēs dicere offiū vno die: non tenetur re-
assumere alio die fm Inno. quasi sit seruitus
cuiusq; diei: r. ex tpe variet. Et hec opi. ē tenē-
da et illo q. sine cā rōabili omisit ieiunare: vel
dicere officij. vt dicamus q. in dictis casibus

vouens nō sit obligat⁹ nisi ad vnū pceptū. s. ad ieiunādū tali die: v^l ad dicēdū offiū tali die: Et p hoc facit pfectuoz p fessorz qz trāsgressoribus predictoz si iponūt prius ut realsumāt. Nec ob. d. c. p tuas. qz bñ fateor qz in casu illo ille vouens tenebat ad duo pcepta. s. ad itrañ. religionē: et ad intrandū. j. duos mēses. al s votū fuisse deluozū. Idē die de vouētē: vel se obligāte dare aliqd ecclē vel alteri qz obligatur ad duo pcepta. Et sic nō ob. d. l. cellus. Et sic p istā rātionēz p cordant iura et doctores q vident⁹ dñj. Et d hac mā vide. s. Dore canonicē. s. vij. r. ii.

25 **Q**uoz ieiunia possunt redimi: s. fm Inn. et panor. s. Ricar. c. ii. qz in ieiunijs iudicis p ecclesiam nō pōt aliqs dispērare citra papā: nisi cā sit in debetē ieiunare. Et cā. n. pōt ep̄s dispensare: et talia ieiunia aliud bonū p pēfere. Et cā satis sufficiēs ē debilitas psonē: siue pueniat ex defectu nature: siue ex exercitio exteriori. Exēplum i agrimefforibus et alijs artifi cibus: qz ex diutino et lōgo labore debilitantur ita qz pmode ieiunū tolerare non pnt: licita est in istis pmutatio. ar. lxxij. di. c. presbyter. i. si: Non tñ intelligas: qz quis ppria auctoritate possit sibi hoc ieiunū pmutare. ar. l. c. j. d. vo. vñ glo. in. d. c. presbyter. dz restringit ad casuz illi⁹ capituli. Mā ibi redemptio ieiunij permit titur auctoritate illius canonis: vñ nō dz trahi ad alia ieiunia. Et multos decipit illa gl. hoc idem tñ ibi Arch. In ieiunijs vero ad que qz se obligauit et voto pōt ep̄s dispērare et sine cā existēte i vouētē: dūmō illud i qd sit pmutatio sit melius id est deo acceptius: vti. d. c. j. Et hoc vñ pua fronte mirabile: vt magis strī gat ieiunium indictū peccatū qz ieiunium ex voto. Et rō pōt eē: qz primū fuit ab initio necessarius: nec est obuiā pcepto superioris sine cā. Scōz vō a pncipio fuit voluntarius: et aparet satis de voluntate dei: cui acqritur obligatio: qz vult pmutatōz fieri i melius: Ieiunia at que in pnia iponunt: redimi pnt auctoritate superioris: vel et equalis cōfessoris. De hoc vide. s. Confessio. ij. s. xi.

26 **Q**uoz sup solutōe ieiunij sit petenda dispensatio: s. h. vñ. qz aut pstat oibus vicinis cāz esse sufficiētē pp quā solucō sit ieiunū. Et tūc si o3 petē dispensatōz. Si aut pstat ifirmo de sufficiētia cāe: s. alijs nō: tūc si timet pbabit⁹ scādālū alioz: petere dz iniaz: al s nō. Si autē

dubitat ille qui solucō vult ieiunū: an cā sit sufficiens: tūc petere dz dispēfationē ab ep̄o si bñ p̄t: vel saltē a pprio sacerdote. hec. vñ. vel saltem a pprio p fessore. Et cā sufficiens ad dispē sandū hz p̄o. est ifirmitas nature et obilitas: cibo3 caristia: paupctas: pegrinatio: labor: et ptractio nimia mēse: vt in scruientibus mēfis nobilitium et huiusmodi.

27 **Q**uāz at religiosi seu clerici teneat ieiunia sua iacobare a gnōge sima: Dic hz dir. qz nō gnōge sima. s. qdragesima ē eis idicēda. d. p̄c. di. iij. a sacerdotib⁹. Nec ob. c. statum⁹. et. c. s. di. iij. qz loquit⁹ d sp̄ali ieiunio clericoz qd ipis suadet: hz nō pceptis. Idē Jo. et Arch.

28 **S**i festum natiuitatis occurrit. v. feria: licitum ē comedere carnes: exceptis p fessis et voto uētibus. extra co. c. si. Et quo infertur: qz propter excellentiam diei detrahatur abstinentie et macerationi carnis. Et sic videt⁹ qz die festo: non solum spiritualiter hoies gaudere debēt: sed etiam cum honestate pnt aliquoz delectationem capere. Et tene mētū dictū ter. p̄facit. n. vt cessate iactātia: possint hoies: vti licite vestib⁹ magis preciosis in venerationē festi.

29 **Q**uāz at sit licituz comedere carnes i sabbato: Dic fm doc. et panor. l. c. ij. cē. eo. qz attēdi dz cōsuetudo regionis. Et ad. c. sabbato. de p̄c. di. iij. die qz loquit⁹ d p̄filio: sicut cauet de die mercurij. Idē dicit pōt de. c. qz dies. de cōf. di. v. Et vide d hoc gl. l. c. de esu. d. p̄c. di. iij. et in eadē gl. habetur qz illud qd ibi dicit⁹ d estu carniuz: qz dies vigile icipit a cene termino: dicit⁹ qz illud d p̄filū. Et fm dir. li. iij. die qz dies: quo ad esum carniuz: ē a media nocte. s. precedente vigiliam: vsqz ad aliam mediā noctem sequētē. Et hoc teneas.

30 **Q**uāz at illi qui cōsueuerūt comedere carnes i partibus suis die sabbati: v^l huiusmodi peccant comedēdo i alijs partib⁹. vbi hoc nō est p̄suetum: s. hz dir. qz sic. d. c. quia dies. r. iij. di. illa. a p̄trario sēsu. Sed illi qui sunt de patria: vbi nō cōsueuerūt comedere si veniāt ad locū vbi p̄suetū est: ad habitā itellige totalit⁹ nō peccant nisi al s voto: vel abstinentia regulari ad abstinentiuz specialiter sint a stricti extra co. c. si.

31 **Q**uid si quis vouit in vigilia alicuius sancti. vtputa: laurētii non comedere panem: postea vel ante vouit die veneris: v^l sabbati: nō comedē nisi panē et aquā: et accidit qz vigilia

venit illa die. Ad qd votuz teneatur: seu ieiunium: vel an ad vtrūqz: Distingue fm direc. qd aut in vouendo scōz nō recoluit de primor: et si recoluiset excepisset: tunc tantū tenet ad primū: ar. ff. de ac. et obli. l. obligationuz. la. ij. Ad recoluit: sed non excepit. Et tunc disti. guit vtrum possit vtrūqz adimplere: et tūc ad vtrūqz tenetur. ar. de spon. cōmissum. et extra eo. c. si. q. que sine condicione vouentur: sine condicione soluantur: Aut non potest vtrūqz adimplere: tūc tenetur ad primū et nō ad scōz extra de voto. c. si. q. ad impossibile non potuit obligari. Et in hoc casu licitū esset pmutare aliquod istoz per epm. Et precedenti. q. soluitur alia. q. Quidam vouit nō comedere carnes in die mercurij: nunquid possit comedere serculum: vel brodiū in quo cocte sunt carnes: Dic qd si in vouēdo recoluit de serculo et brodio: tūc aut intendebat se obligare: et tunc tenetur nō comedere. Si aut non intendebat se obligare: et tunc potest comedere. Si aut quando vouit de predictis non cogitabat tunc distinguendum qd iste qui vouit et nō recoluit: aut excepisset si cogitasse: aut nō. Si excepisset: tūc si tenet. Si aut nō excepisset: tūc tenet si comedere pōt. Ad h. fac. singl. r. c. que admōz: b. in iur. ubi iuramentū nō fertur ad nō verisi. militer cogitata. Idem dic de voto.

3. **¶** An autē i diebus ieiunij liceat comedere sagimen. i. lardum: ff. Panor. in. c. consuluit. d. in deis h. glosas. lxxij. q. ij. admonere. r. c. proposuisti. lxxij. dl. dicit qd licitum est comedere sagimen illis diebus: quibus licitū est comedere oua: licet tūc non licitū sit vti carni. bus: qz quasi mutando formam: videatur rei substantia imutata.

Ignorantia. Dtrum qui

scire articulos fidei et precepta legis: Vide. s. ff. de iur. Singuli tū tenet scire ea que ad eorum statū et offm spectant.

¶ **¶** Dtrum ignorantia excuset a peccato: ff. fm dl. duplex est ignorantia. Quedā est iur: vt si nescit sursum esse peccatum. Quedā est facti: vt si nescit hanc rem quam accepit esse alienam: sed putat suaz: Ignorantia autē iur: aut ē omnino inuincibilis et inuoluntaria: et dicitur inuincibilis que studio superari nō potest: vt qz ff. aliquis sine sua culpa scire non pōt: sicut in infantibus: vel amentibus a natiuitate: et tūc

excusat a peccato. Et eodē modo si aliquis de aliquo casu dubitans consuluit peritos: a quibz tamen aliter habuit: qz veritas se haberet: excusatur propter talem ignorantiam. Nam in se fecit qd potuit. Si vero in hanc inuincibilem ignorantiam incidit culpa suaz: tunc aut hoc fuit per opus licitum: vt si per vigilias et abstinētiā deuenit ad amentiam: et tūc excusatur a toto: etiam si seruois excessus peccatus veniale fuerit. Aut fuit per opus illicitum: et tunc fm opinionēz veriorē ēt excusatur a toto: si nullū habuit vsum rationis. Quo vero ad ea sine quibus non est salus: nulla ignorantia ē inuincibilis simpliciter et omnino: qz si nō iueniret hominē a quo doceretur: vinctio doceret euz nisi staret per ipm. Si vero ignorantia iuris sit vincibilis et voluntaria: tūc si fuit affectata: in nullo excusatur: imo est speciale peccatum. Si vero non fuit affectata: sed solū qz neglexit adiscere: excusatur a tanto: sed non a toto. Si vero sit ignorantia facti: hoc potest esse dupliciter. Nam vel ignorantia est cā agendi: ita qd si sciret illam circūstantiam: comitans actum: non faceret et se fecisse doleret: et hec excusatur a toto: si tamē debita diligentia premissa fuerit. Que si premissa nō fuit: excusatur solum a tato. Vel ignorantia est comitans actum. s. q. etiā si sciret circūstantiam peccati: nihilominus faceret: et hec non excusatur.

¶ Ignorantia crassa et supina dicitur p me: taphoram hominis crassi et supini: qui non videt etiā ea que corā eo sunt: sicut qui publica et manifesta se dicit ignorare: cui non facile creditur. de postu. p. c. j.

¶ Et vt plene habeatur noticia huius materie sunt aliqua notanda. Prīmū qd quedā est ignorantia iuris naturalis et diuini: et ignorantia in istis non excusatur. Et per hoc patet quid dicendum de puellis que se tangūt impudice: nec consentunt de predictis: postmoduz afferentes nescisse esse peccata: Sed dico: vt dictū est qd talis ignorantia nō excusatur. Et ideo si p longa tempora steterunt in huiusmodi tenent reiterare confessionē: presertim si habebant facti memoriam. Sed si facti memoriaz non haberent: et tamen diligentia assererent: vt ad memoriam reducerent sua peccata: et postea pferrentur qd memorant: et dolent de his: sic excusantur: vt non teneantur iterare confessionē. Idem dicendū in similibus.

4 Quaedam vero est ignozantia iur positiu/ Et beccst duplex: sicut duplex eius positiuuz: s. vniuersale: ⁊ p. mune. Et quo ad hoc regu/ lariter ignozantia nō excusat: vt est glo. singu/ laris in. c. vt aiaruz. de consti. li. vi. vbi et il/ lo ter. dicit q. lz ignozantia excuset a sentētis prolati per statuta quozūcūqz ordinarioz: Secus est de statutis generalibus: canonum vel legū: que ab omnibus scēri ⁊ custodiri de/ bent. Quoddā vero est positiuū ius p. ticulare seu municipale. Et quo ad hoc: vt dictū est: re/ gulariter ignozantes excusat: nisi sit ignozātia crassa vel supina que vocari pōt lata culpa.

5 Et que sit lata culpa vide Bar. in. l. qd ner/ ua. ff. depo. vbi ponit quicūqz spēs culpe. **D**ixi/ ma est latissima: que est dolus verus ⁊ manife/ stus. Scōa vocat latior: que ē dolus presum/ ptus. Itē lata leuis: ⁊ leuissima. Et q. sit dare culpam latissimā ⁊ latiorē Bar. reducit in practicam. Quidāz scholaris accepit famulū: ⁊ pro eo accepit etpromissoz qui p. misit re/ ficere scholari omne dānum qd ei continget culpa famuli. Demū famulus fecit fortuz: que ritur vtz etpromissor teneatur? Et videtur q. non: s. m. cōmunē modū loquendi glosarum. Nam aliud est culpa: aliud dolus. de quo do/ lo non fuit hic p. missum. In p. trarium ē ve/ ritas. l. q. etpromissor tenebitur: q. dolus est culpa latissima: vt etiā patet ex diffinitione cul/ pe latissime: quā Bar. diffiniendo dicit: q. cuz ista latissima culpa non fit aliud: qz dolus ma/ nifestus: diffinitōz ei⁹ habemus sicut de dolo. Dolus autē est machinatio ad decipiendum: fallēdūqz alterz: adhibita manifeste. Et addit manifeste: ad differentiam doli presumpti: qui est culpa latior. Culpa autē latior est machina/ tio ad decipiendum: fallēdūqz alterum: adhi/ bita presuptiue. Et hoc ad differentia doli ma/ nifeste. Sed Bar. arguit contra. Nam cū do/ lus consistat ex animo: non potest probari: sed indicis presumitur. vt. C. de dolo. l. dolum. Omnis ergo dolus est presuptus: nullus ma/ nifestus: R. q. quedā sunt indicia manifesta: ⁊ illa. pbata inducant dolum manifestum: vt d. l. dolum. Quaedam sunt indicia non manife/ sta seu presuptōes nō ita manifeste nec om/ nino dolum concludunt: ⁊ ista de necessita/ te non inducant dolum: sed presuptiue. Et differentia est inter dolum veruz ⁊ presuptuz. Nam primo differunt: q. minor a vero dolo

non excusatur: a dolo presumpto sic. Item a vero dolo nulla ē excusatio: a presumpto sic. Item q. in causis criminalibus requiruntur probatiōes luce meridiana clariores. vt. l. sci/ ant. C. de proba. Presumpt⁹ vero dolus nō sufficit: q. non debet quis ex presumptionibus statari: nisi hoc exprimeret: forte ex aliqua cā. vt. C. d. adul. l. siqui adulterij. ⁊ in aut. siquis ei. Lata culpa est d. uatio incircūspecta ab ea diligentia: quā cōmuniter habent homines q. sunt eiusdem professionis. Et dicitur incircū/ specta: ad differentiam doli veri ⁊ presumpti: hoc est ad differentia culpe latissime ⁊ latio/ ris: que veniūt ex animo manifeste ⁊ presum/ ptuē. Et ex hoc patet quid dicendum: an lata culpa sit dolo saltem presumptus: Et cōclu/ dit Bar. q. non: q. diffinitōes doli veri ⁊ pre/ sumpti ⁊ late culpe sunt distincte: ergo ⁊ diffi/ nita crūt distincta ⁊ dispata. Et sic vnū non predicabitur de alio. Itē hoc patet ex alia dif/ finitōne late culpe: que ponit in. l. late. de ver. sig. vbi sic diffinitur: q. lata culpa est nō intel/ ligere qd omnes intelligunt. Et si sic ergo la/ ta culpa venit ex ignozātia: ergo necessario se/ quitur q. lata culpa nō ē fraus presumpta seu dolus presumpt⁹: q. prouenit ex animo. Ter/ tia ratio scōm Bar. Nullum simile est idem. ⁊ allegat p. m. ad hoc. sed lata culpa equipa/ ratur dolo presumpto: ergo nō est dolus pre/ sumptus.

6 An autem hoc verū sit q. lata culpa equi/ paretur dolo? Glo. in. l. in actionibus. ff. d. in lit. iur. facit regulam: q. regulariter lata culpa equiparatur dolo. s. fallit vbi pena corporali/ ter afflictiua esset imponenda. Itēz Bar. i. de l. in actionibus. dicit q. vbi requiritur verus dolus nūqz lata culpa equiparatur dolo. Itē vult Bal. in. l. siquis. ff. de iur. om. indi. vbi dicit q. quādo delictus circūscribitur per do/ lum: nō sufficit culpa. Secus in his vbi venit culpa puniēda.

7 Sed dices tu: quando statutum vel lex re/ quirat dola: R. **D**anor. in. c. cognoscentes. d. consti. q. aliquando lex vel statutum requirit dolum expresse: aliquando tacite. Dicitur re/ quirere dolum expresse: quando verba statuti hoc importāt. vt. i. c. siquis suadēte dia. d. xvij. q. iij. Nota verba. suadēte dia. d. ce dolus expressus. Tacite vero lex regit do/ lum: quando punit actū qui fit in persona al/

Lata
dolo

ignorantia

no bi

terius. Exemplum dicit statutum si quis percu-
 rit clericum vel alium: puniatur pena tali. naz
 iniuria non poterit esse sine dolo. Idez est di-
 cendum in casibus in quibus lata culpa non
 equiparatur dolo. s. quando pena corporaliter
 est afflictiva: vt dictus est. Si vero sumus et
 casus predictos: tunc ignorans: lata culpa pu-
 nitur: sicut si dolose fecisset: q. regulariter la-
 ta culpa equiparatur dolo. h. Panor. Simi-
 liter dici posset q. lex requireret dolum etiam
 expressuz quando in lege ponitur hoc ver-
 bum presumant. vt in clem. religio. de pri-
 uil. Et ibi zab. dicit q. illud verbu: presumite
 dolum et temeritatem significat. Idez de hoc
 verbo: pprie temeritatis audacia: et diuinsmo
 di. vt in de. j. de sepul.

8 **¶** Et per predicta patet so. ad aliam. q. quo-
 tidianam: an quis possit incidere in sententiã
 excommunicationis sine dolo: Et patet so. et
 predictis q. sic: ut patet in .d. c. ut animaruz.
 Nã ibi regularit ignorantia excusat nisi sit su-
 pina vel crassa que elata culpa. Luz ergo lata
 culpa fin Bar. non fit dulus verus: nec pre-
 sumptus ergo etc. Et Bar. in .d. l. qd nerua:
 dicit q. huius opinionis est p. de.

9 **¶** Sed queritur de alia. q. notabili. an igno-
 rare iura cõmunia sit late culpe: Bar. in .d. l.
 qd nerua et panor. in .c. p. siderauim. de elec.
 dicunt q. sic. vbi ergo ius requireret dolum et
 presse vel tacite: posset dici sine preiudicio veri-
 tatis: q. talis ignorantia nõ incidere penã legis.

10 **¶** **Additio.** Sed ad pleniorẽ et clarã
 noticiam habendam circa
 ignorantiaz iuris positiuĩ decreui per quãsdã
 conclusiones et quedã conclararia materiã istã
 perstringere: q. materia quotiana est ut men-
 tes timoratorum decetero habeant intueri qd
 sequantur. Sic ergo ista.

11 **¶** Prima conclusio sit ista. Ignorantia que e-
 sine omni culpa cuitat omnem penas legis: et
 sic cuitat excommunicationez. Hęc conclusio
 nem tenet Panor. in .c. cognoscentes. de cõ-
 sti. Et dicit hec probari per ter. clarum. in .c.
 cum in tua. qui ma. accu. pos. Pro hoc facit
 d. c. cognoscentes. in pun. ibi rẽ que culpa ca-
 ret in dñum uocari non conuenit. Et ex hac
 conclusione inferitur: q. ille nõ dicitur esse sine
 omni culpa qui facit actum a naturali uel
 diuina dñatũ. cui aucta est snia excoicatiois:
 hoc patet p. glo. l. c. a nobis. d. j. de sen. et. que

dicit q. tales nõ excusantur: licet dicãt se igno-
 rasse sniam: q. ipsi cum rem illicitam et probi-
 bitam faciãt statim sunt in culpa et poterunt
 querere de hoc. Hoc idem t. Sco. in. iij. vi.
 vi. vbi dicit q. quãdo sup aliquo qd e. et iure
 diuino illicitum addit pena canonica vt illud
 amplius euitetur: non e. necessariuz ad hoc vt
 incurratur illa pena canonica: sciẽtia iuris ca-
 nonici: sed sufficit q. teneat scire pceptuz diui-
 num. et si illud trãsgrediat incurrit penã cano-
 nicaz: et si nesciat a iure canonico penã istictã.
 Hoc. n. mō cũ pcutiens clericum faciãt p
 ceptum diuinum. et si nesciret excoicatioẽ la-
 tam a canone super tali facto: tñ incurret eã.
 Et occidens hominẽ: si nesciret canonẽ puniẽ
 tem homicidã pena irregularitatis: esset tamẽ
 irregularis. Et eadem est rõ in omnibus istis
 q. talis dat opaz rei illicite: de qua re v. scire q.
 sit illicita: et si nesciat. nullo mō v. istaz: et que
 quousq. p. sulat peritos p. quos possit scire illã
 esse illicitam. Hęc Scotus.

12 **¶** **Scõda conclusio.** Sententijs p. statuta ordina-
 riorum quocũq. nõ ligantur ignorantẽ nisi
 ignorantia fuerit crassa vel supina. Hęc conclusio
 probatur per. c. vt aiaz. de consti. lib. vj. Sed
 dubiũ non modicum est: nunquid tales igno-
 rantes si icidant in factum dñatuz incurrant
 excoicacionem: Glo. i. d. c. a. nobis. enaz re-
 spectu statutorum ordinariorum tenet q. sic: cuz
 scire debebat factum esse dñatuz: et sic licet nõ
 põt allegare ignorantiam. Idẽ tenet Bar. et
 legisse in. l. cuctos populos. C. d. sum. tri. Sz
 respectu talium statutoꝝ ordinariorum: glo. i.
 d. c. vt aiarum. t. cõtrariũ. Vult. n. q. siue ta-
 le statutũ puniat factũ al. s. dñatuz: siue si igno-
 rantes non ligatũ: nisi ignorantia fuerit crassa
 vel supina. Et videtur ibi ter. pro eo. Nã sta-
 tutum ibi excoicabat cõmittẽtes furtum: et tñ
 non ligat ignorantẽ q. factum sit dñatuz.
 Et hec opinio magis s. ona tertui videtur te-
 nẽda. Et ex hac conclusioẽ sequit alia conclusio
 a contrario sensu.

13 **¶** **Tertia conclusio.** Si statutũ vel p. statutio ge-
 neralis pape includit factũ dñatuz: tñ ignorã-
 tes regulariter nõ excusant. Hęc conclusio pro-
 batur p. d. c. vt aiarum. a. p. trario sensu. et hoc
 tenet Jo. an. in glo. ibi in ver. statuta. dicẽs:
 de generalibus ergo statutis canonum vel le-
 guz nõ loquitur: que ab omnibus sciri et cu-
 stodiri debent. Quidam tamen circa hanc

scõda

13

materiam complectendo factum dānatum vel
 non distinguit q̄ illud qd̄ p̄mittit vel omit-
 titur p̄pter qd̄ et cōditio isligitur nō ē p̄bi-
 bitū lege diuina: sed solū a iure positūq̄ vel p̄
 statutum: tunc talis ignozans nō ligatur sen-
 tentia excoṁmunicatiōis: q̄ ad eā incurredam
 requirit dolus verus vel presumptus. Et di-
 cunt q̄ Jo. an. in. c. quāc. de sen. exco. ē hu-
 ius opti. Itē allegant Inno. qui videtur idēz
 tenere. Allegat etiā Bar. in. l. quicūqz. C. d
 ser. fugi. vbi dicit q̄ vbiqz loquimur de pe-
 na capitali vel corporali: subintelligitur dolus:
 ergo a fortiori subintelligitur de excoṁmuni-
 catione que punit animā. Aut id qd̄ cōmittitur
 vel omittit propter qd̄ excoṁmunicatio isligi-
 tur ē contra legē diuinā: t cōmittens scit fo-
 re contra legē diuinā: licet ignoret eē prohibi-
 tum per ius cōmune: vel per decretales: vel
 statuta quecūqz. Et in hoc ē diuersitas inter
 doc. Mā glo. in. d. c. a nobis. t Bar. vidē-
 tur tenere q̄ ligat: quia ē in dolo faciēdo rem
 quā scit eē prohibita. Contrarium tenet Jo.
 an. in. d. c. vt animarū. Sed istū nititur con-
 cordare istas opinōes hoc modo. Quia aut
 loquimur de excoṁmunicatiōibus que infligū-
 tur a iure cōmuni: aut per extrauagātes: vel
 statuta quecūqz super facto dānato: que p̄mu-
 niter in dioecibus publicātur t sciūtur. vt ē
 illa de non contrahendo in gradu prohibito:
 de non verberādo clericū t similibus: t sic li-
 gatur: quia ē lata culpa ignozare qd̄ homines
 sue conditionis sciūt: cum ergo talis nō sit ex-
 tra culpam ignozātie: sic nō euitabit penam:
 t sic intellige gl. t Bart. tenētes q̄ ligātur:
 Aut loquimur de excoṁmunicatiōibus iuris
 cōmunis tē. super facto dānato que cōmu-
 niter non publicātur in dioecibus nec sciun-
 tur: t sic cum talis ignozans sit extra omnem
 culpam ignozātie: nō ligabitur pena excoṁmu-
 nicationis t sic intellige Jo. an. Ratio ē s̄m
 eos: quia quāntas penę debet proportionari
 quāntitati culpe: sed talis peccās solum offen-
 dit legem diuinā contra quā scit se facere: nō
 autē offendit conditorē canonis: cum ipsum
 canonē ignoret t sine omni culpa: ergo soluz
 debet puniri pena legis diuine quā p̄uarica-
 tur: non pena excoṁmunicatiōis que non ligat
 nisi ratōe contemptus regulariter. vt in. c. cer-
 tum. t. c. nemo episcoporū. ij. q. iij. Item ad
 hoc facit. c. si vero. cl. ij. de sent. exco. vbi ba-

betur q̄ percutiēs clericū si ignozabat eum cē-
 clericū non ligatur sentētia excoṁmunicatiōis:
 hec ibi. Et in sūma istū volūt q̄ siue constitu-
 tū punit factum dānatum siue non: q̄ nullo
 modo quis ligatur sentētia excoṁmunicatiōis
 nisi sit ī lata culpa: que ē dolus presūptus s̄m
 eos. Aliqui etiā ad corroboratiōne predicto-
 rum: dicūt q̄ pro eorū opi. videtur tex. i. d. c.
 vt animarū. vbi dicitur q̄ sentētijs per statu-
 ta quozūcūqz ordinariozū nō ligātur igno-
 rantes nisi ignozātia fuerit crassa vel supina.
 Ad dō cū dictus tex. loquitur generaliter t
 indistincte de statutis: itelligemus generaliter:
 tam de statutis includētibz factuz dānatum
 q̄ non dānatum. Et cum appellatōe ordina-
 riorum etiā vniat papa: habetur intētum sciz
 q̄ nullis institutiōibus: sine generalibus: si-
 ue s̄m dālibz includētibz factuz dānatus:
 vel non includētibz ligabitur ignozans:
 nisi ignozātia erit crassa t supina: que s̄m
 eos est lata culpa t dolus presūptus: ergo tē. Di-
 co hoc eē falsum sciz q̄ appellatōe ordinario-
 rum cōprehendatur papa. Nam appellatōe
 ne ordinariozū solum vniūt illi qui habēt iu-
 risdictionē limitatā in aliquo territorio vel pro-
 uincia vel loco: non generalē in toto orbe. vt
 in. c. ordinarij. de offi. o. di. li. vj. Hoc etiam
 tenet glo. in. d. c. vt animarū. t glo. in. c. cum
 ab ecclesiarij. de offi. ordi. ad quā se refert gl.
 p̄allegata in. d. c. vt animarū. Sed quo ad
 distinctionē p̄positaz: dico primo nullo iu-
 re probari: quia ergo de scripturis non habet
 auctoritatē eadē facilitate cōtēntitur qua pro-
 batur: precipue quo ad scēdum mēbzuz. Se-
 cundo dico illam distinctionē esse contra di-
 ctum. c. vt animarū. quod vt supra dictū est:
 loquitur indistincte tam de statutis includēti-
 bus factum dānatus q̄ non dānatum. Et vt
 dicit loquit de statutis ordinariozū: ergo a cō-
 trario sensu. Secus erit in statutis canonum
 vel legum que ab omnibus sciri t custodiri de-
 bent. vt vult glo. singularis in. d. c. vt anima-
 rum. in ver. statuta. Alias cim si papa volu-
 isset ignozātes non ligari sentētia excoṁmuni-
 catiōis isficta per ius cōmune vel statuta ge-
 neralia: sicut in statutis ordinariozū: puta nisi
 ignozātia crassa fuerit: vel supina fuisset super
 s̄uis ī dictis suis: sufficisset cim dicere q̄ sen-
 tentijs per statuta quozūcūqz non ligantur
 ignozātes: nisi ignozātia fuerit crassa vel su-

Ignorantia

pina: et postius fuisset minus de atramento et minus d carta: s; cu magno misterio addidit ordinarioꝝ. vt sic excluderet sententias inflictas p statuta generalia vel canones generalis ipsius pape: que haberi debet in maiori honore et reuerentia. Et ideo maior pena debetur transgressoꝝibus statuto: a papalium qz ordinarioꝝ. Et conuerso maior irreuerentia et inobediencia requirit ad incurrendam penam statutorz ordinarioꝝ vel municipalium qz in statutis generalibz. Et hoc voluit gl. in d. c. vt animaruz. in. v. sententijs. et allegat ad hoc. l. si. ff. de. decr. ab oz. fa. vbi dicit q; municipalibus statutis no ligatur ignorans: s; sciens tantum. Ad hoc optime facit quod notat Be. in. d. c. vt animaruz. in. iiii. notabili. vbi dicit q; ignorantia excusat quem a pena iuris municipalis. Itz predicta distinctio quo ad secundum membrum plene si euacuat difficultatem: et homines ita redduntur plerz sicut prius. Na ibi dicitur q; aut loquimur de excoꝝmunicatibz et de super facto dānatum: que cōmuniter in diocēsis publicātur et sic ligatur contraveniens: quia ē lata culpa ignorare quod homines sue cōditōis sciāt. Aut loquimur de excoꝝmunicatioꝝibus et de que cōmuniter nō publicātur et de. Donec enim q; sit aliquis homo: puta sartor: vel alius artifex: qui vadit ad missā quodam diebus in ecclesia sua parochiali vel cathedrali diebus serialibz: sed vt possit vacare arti suę vadit ad primā missā que cōmuniter celebratur in auroꝝa. Diebus autē festiuis vadit ad missā ad ecclesias religiosorum: ac etiam eisdē diebus festiuis vadit ad predicatōnes si sit in ciuitate aliquis bonus et deuotus predicator. Et in quadragesima similiter diebus festiuis vadit ad predicatōnes et conficitur bis vel ter in āno. Et in summa facit q; ceteri boni homines artis et cōditōis sue faciunt. Ad do pone q; in ciuitate vbi habitat iste sartor: publicātur aliqua statuta incontinentia factum dānatum. Accidit autē q; iste bonus homo in sicutu diabolico vel aliter labatur in huiusmodi factum dānatum cui annexa ē excoꝝmunicatio d qua nihil sciebat: quod si sciuisset nullo modo illud factuz dānatum perpetrasset. Queritur ergo an ille sit excoꝝmunicatus: Et vno capite s; m istos erit excoꝝmunicatus: quia s; m eos duo solā requirūt ad incurrendam excoꝝmunicatōne. s; q; faciat factuz dā-

natus: et q; dicta excoꝝmunicatio publicetur in diocēsis: illa duo sūt hic: ergo iste erit excoꝝmunicatus. Et alio capite s; m istos iste non videtur ligari: quia ē extra omnē culpā ignorantie: et talis peccans solum offendit legem diuinam: non autē offendit conditorē canonis cum ipse canonē ignoret. Quid dicem de homine isto: an sit excoꝝmunicatus vel ne? Perplexius sumus et distinctione precedenti. Sed dicamus nos iuxta nostrā ternam conclusionem vna cuz Bar. et tota schola legistarum. et glo. in. d. c. a nobis. et sequacibus. et glo. in dicto. c. vt animaruz. in ver. statuta. et p̄ncipe theologozū Scotoz. q; talis ē excoꝝmunicatus: quia ē in culpa: ex quo facit actum dānatum: et cogitare debebat q; forte talis factoz poterat ēē annexa excoꝝmunicatio: nec talis potest dici probabiler ignorare talē sententiam: cum sit non solū in leuissima culpa: sed etiā leuis: quia non solum diligētissimus: sed etiā diligēs potuisset cogitare et precauere. Probabilis enim ignorantia excludit omnem culpā: non solum latam: sed etiā leuem et leuissimā: qd non est in casu nostro. Restat nunc respondere ad monua facta. Et primo ad Jo. an. dico q; eius dictū non obstat. Allegat enim tres tex. scilz duas leges in arg. scz l. penul. ff. de adul. et l. j. ff. de sicca. Ad do dico q; illi tex. nihil faciunt ad propositiū. Primo enim lex penul. loquitur de pena corporali infligenda. Et ideo nō mirum si ad illam infligendam requiratur volus. Idem dic de. v. l. j. et ideo bñ ibi dicitur q; nō sufficit lata culpa. Nos autē loquimur de excoꝝmunicatōne que non ē mortalis: sed medicinalis: vt dicitur in respōsione sequētis argu. Allegat etiā Jo. an. c. j. de sentē. excoꝝ. in tex. expressū. et in hoc bene fatoz q; ad incurrendaz excoꝝmunicatōne p̄opter manuū iniectionē in clericū requiratur volus. vt. j. dicitur. Idē dic ad In no. licet s; m istos Inmo. nō dicat sic tenere: s; dicit q; Inmo. videtur hoc tenere: et ideo de hoc suo dicto non ē faciēda vis. Ad Bar. in l. quicunqz. dico q; ipsemet Bart. respondet ad hoc obiectū l. publicoꝝ. ff. de pub. iudi. vbi querit: an excoꝝmunicatio sit pena capitalis: Et cōcludit q; nō per tex. i. c. cum medicinalis. de sentē. excoꝝ. li. vi. vbi illa pena excoꝝmunicatōis dicitur medicinalis: nō mortalis. Et ideo dicitur medicinalis: q; illa pena non

non

ponitur perpetuo: sed vta delicto desistat et emedet. Simile dicere si per statum civitatis exbanitus a. c. libris supra possit offendi ipu- ne: erit ne pena capitalis? *L. Erte si:* quia iponi- tur vt delictus purget et emedet soluendo pe- naz: et sic erit pena medicinalis: no mortalis: hec Bart. que sunt valde notada. Ad aliud qd obijctur qd quantas pene debet propor- tionari culpe et. respondet Sco. vt supra di- ctum e. Et ponit optimu exemplū de hoc. s. de occidente homine qui nescit canonem pu- nientē homicidā pena irregularitatis: cōclu- dit tamen qd talis e irregularis. Et sic secūdu Sco. iste non solū offendit legem diuinā cō- tra quā scit se facere: sed etiā offendit condito- rem canonis: licet ipsuz canonē penitus igno- ret: et quo atētabat illicitum et iure diuino. Nec est necessariū fm Sco. ad h vt incurra- tur illa pena canonica: scientia iuris canonici: sed sufficit qd teneatur scire preceptū diuinuz: et h dictum Sco. destruit distinctionem illo- rum supra posita precipue quo ad secūdu meūm. Ad aliud qd dicitur qd nemo liga- tur sentētia excommunicatōis: nisi propter cō- temptū. vt in. d. c. nemo episcopozū. r. c. cete- rum. dico qd illa capitula loquuntur de exco- municatōe ab homine. Ad. c. si vero. qd ap- parenter videtur facere pro cis: respondetur qd h ideo e qd. d. c. siquis suadet. iuncto dicto c. si vero. requirit dolū expresse: et ideo nō e mi- rum si ignorātes non ligantur licet talis cōsti- tutio includat factū dānatum. Et hoc expres- se voluit Panoz. i. d. c. cognoscētes. Et ideo in hac tertia cōclusione addituz e h ver. regu- gulr. Sic ergo i feratur.

14 **Q**uarta cōclusio: vbi cōstitutio vel let ge- neralis seu prouicialis: vel sinodalis: vel hu- iusmodi requirit dolū expresse vel tacite: tunc ignorātes excusantur: licet talis cōstitutio in- cludat factū dānatum. Hec cōclusio patet et cōclusione immediate precedēti per. d. c. siquis suadente. iuncto. d. c. si vero. Idez dic i alijs cōstitutionibus requirētib⁹ doluz expresse vel tacite. In alijs autē fac regulam: vt dictū e su- pra in tertia cōclusiōe. Et etiā tenet Panoz. in. d. c. cognoscētes. vbi dicit qd si statum re- quirat dolū expresse vel tacite: licet talis fuerit in lata culpa: non tamen incidit in sentētiā: licet pro modo culpe aliter sit puniendus. Ad hoc facit qd nōt. Imol. in. cle. eos. de constan.

et affi. qd cum ille tex. loquatur nō simpliciter dicēdo. Si quis cōtraxerit. sed dicit. Sigs sci- enter cōtraxerit. qd non cōprehēdit casū igno- rantie: etiā si caderet in larā culpam. Vide- tur enim h requirere dolū: dicēdo. siquis sci- enter et. licet glo. ibi inuat: qd etiā in cōstitu- tione puniēte sciēter actum faciētes cōprehē- ditur et etiā ignorāter faciēs: si sit ignorātia iu- ris vel facti nō probabilis.

Quinta conclusio: si statutum vel cōstitutio 15 pape etiam generalis non icludit factum dā- natum: tunc probabiliter ignorātes excusan- tur. Hec cōclusio patet et predictis: maxime et prima cōclusione. Nam talis ignorātia est sine omni culpa: ergo erit sine omni pena le- gis. Et si obijctur de regula. ignorātia. de reg. iur. li. vi. vbi habetur qd ignorātia facti et non iuris excusat. Itē de glo. supra allegata in. d. c. ut animarū. ubi dicit qd ignorātia ge- neralium statutozū vel legū non excusat et. Dicit potest qd predicta iura et similia itelligū- tur in foro cōtētiōso et presumptiue: quia ius presuntiales eē excommunicatos: sic intellige notata supra. Absolutio. i. s. r. c. ij. Tamē iura in dubio admittit probatōem ignorātie. vt i. d. c. cum in tua. Quomodo autē admittatur probatio. vide in. c. let. s. r. r. ij. et ex predi- ctis conclusionibus: patebit veritas multo- rum dubiozum.

Quinto: quid de erigētibz quituz: vt sūt 16 gabellarij in dominio ill. d. ducis Mediolani et alibi: an sint excommunicati si tales igno- rant excommunicationē: R. patet et prima cō- clusione et quinta. Nam et quo factū alias non est dānatum: dico de erigētibz a seculari- bus: secus si a religiosis vel a clericis: si ta- les omnino ignorabāt excommunicationē: nō ligantur: secus si sciuisent. Nunc autem per Inno. papā quartum: per quoddā breue qd incipit. Supplicari nobis et. concessit pefa- to duci quatenus per suos officiales sine me- tu excommunicationis vel alterius censure pos- sit erigere quitū vsque ad duos ānos sequu- turos: vlt quousqz debita scā p guerra p cr- rarie sint soluta. Et tale breue factū fuit quar- to Martij. 1483.

Secundo: quid de intrātibz monasteria 17 monialia: Nam per multos dioecanos ful- minatur sentētia excommunicatōis cōtra iran- tes et. Itē e excoicatio papalis cōtra iran- tes

monasteria monialiu sancte Elare et predica
 tozu: quid iuris? Rñsio patet et predictis. Nā
 si loquimur de excōicōibus factis p̄ statuta
 ordinariōz: dico ignorātes nō ligari: etiā si
 intrarēt corrupta intentōe. Nec cōclusio pa
 tet et dicitis i secūda cōclusiōe. Adco dico nisi
 ignorātia eēt crassa vel supina. Sec⁹ ergo si
 ibi caderet culpa ignorātie leuis v̄ leuissimar
 quod ē valde notādū: et pauci aduertūt. Si
 autē loquimur de excōicōe lata a papa et ge
 nerali: vt de intrātibz monasteria sancte Ela
 re et predicatorū: tunc distigue. q̄ aut irant
 corrupta intentōe: et sunt excōicati: quia faci
 unt factū alias dānatus. Hoc probat per pri
 mā conclusionē et ternā. Nam talis ignozā
 tia non ē sine culpa: ergo nō excusat. Si au
 tem loquimur de intrātibz bona intentōe:
 tunc tales nō sūt excōicati p̄ primā et quitam
 cōclusiōne. Hoc idē tenet sp̄. d. pal. et Ar.
 flo. vt hētur in excōicōe. c. xvi.

18 **¶** Tertio: quid de excōicatione Pau. secūdi
 i extrauagati quae incipit. A mbiciose. vbi excō
 municātur alienātes res ecclesiasticas: siue sa
 cientes pactū per qd̄ ipsorum dominū trās
 feratur: ac omnes concedētes: hipothecātes:
 infēdātes: vel in ep̄hiteosiz concedētes: aut
 locātes nisi i casibus a iure expressis: exceptis
 fructib⁹ et bonis quae seruādo seruari nō pos
 sunt. Itē excōicantur qui taliter alienata reci
 piunt. Querit an predicta ignorātes et. icur
 rant excōicationē? Dic q̄ probabilr ignorā
 tes nō ligātur. hoc patet per quitam cōclusio
 nem: q̄ talia nō sūt dānata lege diuina nec na
 turali. Et q̄ sibi nō reseruat absolutōez: ideo
 ordinarius absoluere pōt.

19 **¶** Quarto: qd̄ d̄ deferētibz postes vel mer
 ces: vel alia non prohibita etiā tēpore guerrē
 ad terras infidelū: ignorātibz excōicationē?
 Dicit pōt q̄ probabiliter ignorātes nō ligā
 tur. Hoc patet per quitā cōclusiōne: q̄ talia
 nō sūt dānata lege diuina nec naturali.

20 **¶** Quinto: quid de deferētibz prohibita
 puta ferrum: arma: equos et lignamia: igno
 rantibus et. an sint excōicati? Dic per quin
 tam cōclusiōne q̄ nō: q̄ talia licet sint probi
 bita ex lege positia: nō tamē sūt prohibita le
 ge diuina vel naturali: de quibus itē dīmus:
 ergo per quitam cōclusiōne taliter ignorātes
 non erūt excōicati.

21 **¶** Sexto: quid de simoniactis? Sūt cū mul

te extrauagantes que excōmunicāt simonia
 cos. Adco dico q̄ comisit simoniā ignorans
 sibi esse excōmunicatōem āneram: an sit excō
 municatus? Dicit potest q̄ quedā sunt simo
 niaca: q̄ prohibita iure positio: et i his igno
 rāis probabiliter nō ligatur. et hoc per quin
 tam cōclusiōnem. Quēdam vero sunt simo
 niaca et prohibita iure diuino: et talib⁹ igno
 rans nō excusat. et h̄ per tertiam conclusio
 nem. de hoc habes in oper. in. c. Simonia. i.
 circa p̄cipium.

¶ Septimo: quid de his qui faciūt violētiāz
 dānabilem i mōasterijs fratrum minorum qui
 sūt excōicati excōmunicatōe papali per quā
 dam extrauagatē: an talia faciētēs ignorā
 tes et. excusentur? Dic per tertiam cōclusiōem
 q̄ sūt excōmunicati et quo faciūt actum a lege
 diuina dānatus. Itē per primā cōclusiōem: q̄
 talis ignorātia nō ē sine culpa.

¶ Sic ergo p̄clusiue p̄stringēdo hāc ma
 teriā: dico q̄ aut loquimur de ignorantia cir
 ca statuta ordinariorū: et tūc generaliter igno
 rātes excusat: etiā si factum eēt dānatum: nisi
 ignorātia esset crassa vel supina. Si vero lo
 quimur de statutis pape: si talia statuta inclu
 dunt factum dānatum et. tunc ignorātia re
 gulariter nō excusat. Si vero talia statuta nō
 includunt factū dānati: tūc probabiliter igno
 rantes excusat. Dicit in secūdo memb⁹ regu
 lariter propter quartam cōclusiōnem. Nam
 vbi cōstitutio etiā generalis requireret do
 lum expresse vel tacite: tunc ignorantes excu
 santur: licet talis cōstitutio includat factū dā
 natam. Et nota predicta q̄ singularia et nul
 libi iuenies ita bñ et clare decisa: nec quisq̄ de
 cetero errare poterit.

25
 28
 28

¶ Finis. **¶** Illegitime
 i **¶** Illegitimus. nati multi
 pliciter dicuntur. Nam alius dicitur
 mancez: qui proprie natus est de concoto. Ali
 us spurius vel notus: qui de adultera. Et fin
 glo. Kai. spurius dicitur natus ex concubi
 na pro spurcicia icōntinētie. Notus vero na
 tus de adultera: videtur cū filius esse de ma
 trimonio cui nō sit. Dicit et notas febrēs di
 cimus: que vere quartane et huiusmodi vi
 dentur: et nō sunt. Sed veritas est q̄ de adul
 terio natus dicitur etiā spurius. vt in. c. tā
 ta. qui si. sint legi. Alius naturalis qui de so
 luto et soluta. Et tales omēs p̄hibētur ordi

nari: q; p antiq̄a legem māceres p̄hibiti sunt intrare templuz dei vsq; i decimas generatio nem. Deutero. xiiij. capl o. de elec. inouit. c. q si. sint le. p venerabilē. Lausa āt p̄hibitiōis triplex ē. s. dignitas clericalis. q̄ huusmodi vilibus p̄ferri nō dz. c. de er. p. inter dilectos. Item detestatio p̄mi crīs. c. de b̄. vergētis. Itē q; tales filij solent eē imitatores p̄mi sceleris. vj. q. j. figs cum militib⁹. In secularib⁹ tñ dignitatib⁹ tales nō semper p̄hibētur. ff. de b̄ curi. l. spurij. r. l. generl r. s. spurios. In quo s. d. f. q; si ille illegitimus habeat p̄petitorē legitime natum: ei p̄feritur i officio dignitatis.

1 **Q**uid si illegitime nati p̄ ignorantiā p̄moti fuerint: s. l. m̄. Posti. hoc casu fm̄ omnes probabilis ignorātia excusat. Si ergo nihil scit: excusatus est. Secus ergo quādo hoc ad eius noticiā peruenerit.

2 **S**ed nunquid filius debeat credere verbis m̄ris: cui⁹ filius sit: Vide. s. Adulterius. s. ij.

3 **P**one. Ticius tenebat duas vxores i domo sua: vnam affidauit r cognouit r cuz alia p̄rit in facie ecclē que hoc ignorabat. Eadem nocte vtrāq; cognouit r impregnauit: querit quis succedet: s. d. i. vbi. s. l. s. h. s. q; vtri vsq; p̄les succedet tico tāq; legitia. Ad p̄ batur sic. P̄na est sua cuz qua prius p̄rit clandestine: h̄ coram testibus: per quos probatur p̄tractum matrimoniu: nec aliquod impedimentum erat iter eos: quo casu p̄les succedit d. c. per mas. r. c. se. Scōa vero ignorās fuit in facie ecclēse desponsata. Et sic p̄les succedit: r veritas opinionē cedit. extra q. si. sint le. et tnoze. Ad mirabile v̄. h̄ d. i. c. Quibusdā tamen v̄ q; in dicto casu: p̄mus filius p̄ime vxoris succedet r nō scōs: h̄ scōa vxor p̄traxerit publice in facie ecclēse r non p̄ma: q; sufficit q; p̄traxerit in p̄ntia duoz testum. Et sic tale matrimoniu erit matrimonium non soluz quo ad deum: sed etiam quo ad ecclēsiā. S; difficultas est marita: si quis p̄traheret matrimonium cum vna clandestine solus cuz solaz: et qua habēt filiu r cū alia p̄bēt publice in facie ecclēse: et q̄ ēt haberet filiu: q; eoꝝ diceret legitim⁹: s. l. Den. de gan. in suis quolibetis dicit q; edicta ecclēse penalia: sunt p̄tra illos maritū qui faciūt p̄tra edicta ecclēse v̄t forius obseruentur. Et maritū ad illa custodienda que nouit ecclēsa: de quibus habet iudicare. Vnde cum ecclēsia ponit edictum penale q; nullus

illegitimus ad curam animarum accedat: hoc est in odium copule extra matrimoniu ab ecclēsia nō approbate: p̄pter qd̄ illi qui sūt geniti ex matrimonio nō approbato p̄ ecclēsiā: q̄stūcūq; sit ratum corā deo: p̄ eos eē edictuz p̄cedēs: r tñ p̄ illos: qui sūt ex matrimonio approbato per ecclēam q̄stūcūq; non sit ratuz coram deo. Quare dicendū ē: q; si ille p̄mus ex lūmo m̄rimonio corā deo: n̄ sit approbato p̄ ecclēam: suscipiat curā aiaz p̄ interdētū ecclē suscipit: r ē irregularis. Alter nō. hec Den.

Quid si aliqui p̄traxerūt clandestine: r postea m̄rimonium approbatur ab ecclēa. r post p̄bat impedimentuz: r sepatur m̄rimoniū: nunquid filij sunt legitimi: s. l. Bl. i. c. q; nobis. q; si. sint le. dicit q; aut nullum impedimentuz probatur p̄tra m̄rimonium: r omnes idistincte sūt legitimi: r hoc omnes sequūtur. vt dicit p̄dan. ibi. Et videt hoc p̄barti. c. ij. de clan. de spō. Nā approbatio retrotrahit: r p̄de ē ac si a p̄ncipio i p̄sp̄u ecclē fuisz m̄rimoniū p̄tū. Aut impedimētū p̄batur postmodū p̄ m̄rimonium: r tūc fm̄ glo. geniti post approbatiōez sunt legitimi: sed ante probatiōem non. Jo. an. r indistincte q; oēs h̄manf: h̄ postmodū m̄rimoniū sepe d̄ dicto impedimētū. Adouet: q; m̄rimoniū oia p̄cedētia purgat. vt. c. tāta. q; si. sint le. Et h̄ p̄s ēt. d. an. S; Jo. cal. r3 opi. gl. q; ad h̄ vt m̄rimium sequēs lūmet filios p̄cedentes: oꝝ q; potuerit eē tpe p̄ceptōis. qd̄ n̄ ē i cāu n̄fo: obstante impedimētū. p̄dan. v̄o dicit aliqui tenuisse opionē Jo. an. S; nūc r3 opi. glo. p. c. si. s. figs. de clan. despon. vbi d̄: q; p̄les suscepta d̄ clādestino m̄rimoniō p̄sus ē illegitima d̄ dicto impedimētū. Et h̄c opionez putat veriorē. Idem Jo. r Directoria.

Quidam in facie ecclēe cū qdā p̄rit scā solē n̄ dnūciatōe: vtroq; v̄ altero ignorate p̄tela: seu impedimētum. post cū accusarent de pen tela: p̄p̄torie citati venire noluerūt: tandē ecclē munit. p̄seuerātes i exōmnicatōe tres filios suscepūt: deim̄ cis recōciliatis: r p̄tela p̄bata celebrata est diuortiu iter ipos: queritur an filij nati tpe exōciliatōis sint lūmi: s. l. fm̄ dir. r Bar. b̄. r. Lacre. q; filij oēs nati v̄t cōcepti an̄ sniaz sūt lūmi. c. cū int. q; si. sint le. si facie ecclēse p̄traxerūt solēni dnūciatōe p̄missa: r abo vel alter eoꝝ bonaz fidē habuit tpe p̄tela.

Quid de filijs sacerdotum: quos suscepunt de legitima vxore ante sacrum ordinē: s. l.

fm Rai. tales de iure comuni pmoueri pot suntnd oēs ordines et dignitates: nisi i illa ec clesia vbi pres eorū imediate fuerūt pcelati seu canonici: vbi nō possūt cāoniciari vel pmo ueri. Hoc itellige ad easdē dignitates et pce bēdas: quas patres eorū tenuerūt. Ad alias autē etiā in eadē ecclesia poterūt cāoniciari et pmoueri etiā viuētibus eorū patrib⁹: et i ca/dē ecclesiā officio suo manētibus. extra de si. pres. ad hec. r. c. ad extirpādas. r. c. ad abo lēdam. Idē Hosti. Ber. et Boss. Et addit Hof. nō. q. cū pater hūit personatū uel vica riā ppetuā i aliqua ecclesia: filius imediate ip sus uel ipsā hēre nō pōt. d. e. ad extirpādas. r. c. qm. eo. ti. Itē si pater hūit personatū: fi lius nō pōt hēre vicariā: nec ecouerso. c. mi chaet. r. c. pstitutus. de si. pres. Istud ecouer so itellige q. si pater hūit vicariā ppetuā: fili⁹ imediate psonatū hēre nō pōt. d. c. cōstitu tus. Et rō ē q. ppetuus vicariū curā hz ec clesie: cuius vicari⁹ erisit. extra de offi. vi. ex pte. Qd si fili⁹ dispētiue succedat patri: fra ter istius bñ poterit postea succedere patri. vt ponit Hosti. q. i hoc nō succedit patri ime diate. Sed sec⁹ si prius hūisset ipsaz ecclesiāz locū de facto. s. primus frater: q. tūc secūdus nō poterit succedere.

7 Sed nūquid hec p̄hibitio extēdat ad ne potes. R. Ho. et Ber. i. d. c. ad extirpādas. dicit q. extēditur ad nepotes de iure i heredi tate succedētes: vt sūt nepotes p rectā lincam descēdētes. ar. isti. de bere. qua. s. sui. Secus autē i collateralib⁹ in quib⁹ successio non hz locū. Nō tamē fm Host. q. viuēte patre: ne pos imediate pōt poni i ecclesia quā auus te nuit: patre vero mortuo nō pōt. Ratio ē: q. in p̄io cāu cessat ratio p̄hibitōis. s. successio nis: q. si iure successiōis hēretur: nō nepos: s. pater succederet auo. In secūdo vero cāu nepos tāq. primior admitteretur.

8 Et ex p̄dictis querit de. q. vni. r. quotidia na: an appellatōe nepotis veniat fili⁹ fratris? R. Panoz. i. c. n̄ sine. de arbi. dicit ex illo tex. q. appellatōe nepotis venit fili⁹ fratris et so roris. Et hoc ex cōmuni vsu loquēdi. Et sic capif i. c. vnico. qui. mo. seu. amit. coll. r. vbi ter. exponit nepotes idēst filios fratris. pprie tamē dicit nepos et filio uel filia p̄creat⁹. vt i. l. iuriscōsultus. s. at nepos. ff. de gra. Et hz Catholicon: nepos dicit a nascor. ris. Idco

dicit nepos. i. natus post. s. filiū. Et sic ergo bene dicit q. ex pprio significato vocabuli ap pellantōe nepotis: venit natus et filio uel filia. Et de hac materia vide Jo. an. i. c. fundamē ta. de elec. i. vj. vbi voluit q. h. in mā odiosa: appellatōe nepotis nō veniat fili⁹ fr̄is: micro iure inspecto: tamē pp cōmunē vsū loquēdi p̄prehēdit talis nepos: q̄z tūc qz mā sit odio sa. Et hoc dictū placet Panoz. q̄z qz s. f. ede. s. se. i suis p̄silijs tenuerit p̄iū. Mā in oī vsu p̄ sitōe quā tūc qz odiosa et restringibili: debem⁹ facere interpretatiōē fm cōmunē vsu: loquē di. vt nōt gl. in. c. nōnulli. de rescrip. Et doc. in. c. ois. de ver. sig. r. Bar. i. l. oēs populiz. ff. de iust. et iure. vide et Panoz. de hoc i. pe mio bere. vbi cōcludit q. vsus loquēdi p̄seri pprio significato vocabuli. vt i. l. labco. ff. s. sup. le. etiā mā stricta. hoc et voluit Bar. i. l. nō dubiū. C. de legi. vbi nōbīl r dicit: statu ta itelligēda fm cōmunē vsu loquēdi. Et dicit Butri. hoc p̄cedere et si statutū dicitaret statuta d̄bere itelligi: put facit. Sec⁹ dicit in legib⁹ p̄ditus a iure pitis: q. tūc fm cū verba sūt regulā ab vsu loquēdi: s. p̄prietate voca buli. Hoc itelligit vez. d. An. nisi et̄ vsus loci cōdit legis: q. tūc d̄bēt itelligi verba s. cōz vsu loquēdi. Sec⁹ at vbi lex p̄bēderet m̄ta loca: vbi nō ē talis vsus loquēdi: q. tūc v̄bajitelligit pprie: et s̄ regulā ab vsu loquē di. Itē addit aliud nōbile: q. si statutū dicta ret statuta d̄bere itelligi nullo extrinsec⁹ additōe vel subintellecto: q. tūc d̄bēt itelligi n̄ s. v sum loquēdi: q. ille intellectus ē extrinsecus: s. fm p̄ priū significatū vocabuli. Idē r. Panoz. in c. per tuas. s. p̄ba. vbi dicit q. i dispositōe sta tutaria cōmunis vsus loquēdi p̄sertur pprio significato vocabuli.

Quid si quis sit nat⁹ de dānato coitu: et po stea p̄ ducat m̄z i vxorē: nūqd ille d̄ iur cōt pōt tāq. legitim⁹ pmoueri? R. si p̄ potuit il lā i legitimā vxorē hēre tpe p̄ceptōis: q. nul luz ipedimētū erat: et postea duxit eā i vxore legitimat⁹ ē fili⁹ ārea genit⁹ p̄ seorsē m̄imo niū. Et ita succēdēt i hēditate ranq. legitim⁹: et ad oēs actus legitimos admittet. Secus si pp aliq. ipedimētū nō poterat eē matrimo niū iter eos tpe conceptōis.

Quid si p̄dyter filiū gnēt ex vxore legitia cū qua d̄xit dū erat laicus vel i minorib⁹: nūqd fili⁹ erit legitim⁹? R. Host. distinguit q. si i iura

vel ignoſcēte uxorē ſuit p̄motus: tūc tal' erit legitim⁹ favore prolis. Si uero ea p̄ſentiēter tūc talis nō erit legitim⁹. xxxij. di. ſeriatiz. Et ſic ſim hāc di. p̄corda opiones Rai. ⁊ Boſ: que vñr dñe. Idē dic ſi ea ſciēte ⁊ nō p̄dicēte. ar. liiij. di. ſi ſeruus ſciēte. Et iō talis d iure nō poterit p̄moueri. vide et gl. ſingularē in c. miſtri. lxxij. di. que dicit q' ſi uir poſt ſuā or dinationē cognoscat uxorē: cū qua uotū emi ſit: p̄mittit inceſtū ⁊ filij erūt illegitimi.

11 **Q**uis pōt diſpēſare cū illegitimo? R. ep̄s pōt diſpēſare quāntū ad ordies minores ⁊ bñ ſiciū ſine cura. Aliter ſi. nec ad dignitates ſeu p̄ſonatus: niſi papa. ctra d ſi. p̄beſ. is q. li. vi. vbi ēt p̄3 q' ſi p̄ papā ſuerit cum tali diſpē ſatum: vt poſſit beneficiū curatū obtinere: itel legitur ſolū de vno.

12 **Q**uid ſi papa diſpēſationē obtinuit: ⁊ po ſtea ipetrauit q' duo aut plura bñſicia cū cura poſſit habere: tacuit autē predictū defectum? Dic q' non ualet h' ſecūda gratia. c. ſi is cum quo. de ſi. p̄ſ. li. vi.

13 **Q**ue ē diſpēſatio circa illegitimos? Dic ſz Rai. ſi tales intrāt monaſteriu d iure cōi: pñt p̄moueri ad oēs ordines. lvi. di. ſ. j. ctra de ſi. p̄ſ. c. i. Religioſis cim igreſſus tollit irre gularitatē: ſicut et i grauitudinē. xij. q. vlti. nō liceat. Ad p̄lationē tñ nō pñt p̄moueri abſqz diſpēſatōe pape. d. c. i. Et p̄ d. pal. i. liij. di. cit q' illegitim⁹ et igreſſus religioſe curā ani maz: iure ordinario ſiue p̄ electionē: ſiue per p̄miſſionē hēre non pōt. Et nō glo. i. c. ii. de apoſta. q' igreſſus religioſis tollit omnē irre gularitatē que ſurgit ex p̄prio delicto. Ita q' ſine diſpēſatōe pōt ad ordies p̄moueri: ſz nō ad dignitates: illā uero que ſurgit nō ex pro prio delicto: nō tollit. P̄danor. autē ibi dicit q' de hoc nō pōt dari certa regula: q' in q̄buſdā caſib⁹ tollit: in q̄buſdā nō. Et credit q' tñ in iure exp̄ſis caſib⁹: tollat irregularitas p̄ igreſ ſuz religioſis. Si uero remanēt in ſeculo: nec ad ordines: nec ad platurā pñt abſqz diſpēſa tione p̄moueri. Sed circa eos q̄nqz adhibet diſpēſatio magna: v3 vt ordinent ⁊ iſtituantur i eccl' ijs alijs a paterna. Dico ſi ſūt filij p̄ſby teri. Al' uero i q̄buſcūqz eccl' ijs. ar. extra d ſi. p̄ſ. p̄ntiū. P̄danor. vt et i p̄na aliquo tñ me dio. et de ſi. p̄ſ. et t̄raſmiſſa. Adatia: vt i pa trina: nullo medio. et de ſi. p̄ſ. c. tua.

14 **Q**uid ſi cū illegitio diſpēſet quo ad ordies

⁊ eccl'iaſticū bñſiciū? R. ſi ab ep̄o facta ē di ſpenſatio: nō extēditur niſi ad ea que pōt: vt dictū ē. Si uero a papa poterit p̄moueri ad parochiale eccl'iaſia non ad p̄ſonātū vel recto riaz: ad quā per electionē p̄occedi conſueuit: ctra de p̄be. c. ſi.

Querit an papa poſſit legitiare quo ad tē ſz poralia ⁊ ſucceſſiōes? R. P̄danor. i. c. p̄ vne rabilē. q' ſi. ſint le. recolligendo ſumaria dicta doc. dicit q' aut q̄rit d' legitimatōe ſiēda p̄ pa p̄: aut p̄ ipatorē ſeu hñtē ab eo ptātē. P̄dio cāu ſi uult legitiare i p̄ſonatio eccl'ie libē p̄t. vi. d. c. p̄ venerabilē. S3 i terris alienis: aut ſubēſt matia ⁊ ardua cā: ⁊ credit q' poſſit: h' le gitimādus cognoscat aliū in dñm. Adouet p̄ ter. i. d. c. p̄ venerabilē. i. ver. rōib⁹. Mā ſi ille auctoritates veteris ⁊ noui teſtāmēti n̄ p̄clu derēt i actu legitimatōis: fruſtra papa eas ad dutiſſet. ſz ige ergo q' ex legitimatōe filij ali cui⁹ p̄cipis ſequat ſidei magna dilatō. Mā tūc ob eā cāz: vel ſil em: papa poterit exercere iur ſctōz ſp̄alib⁹. vt ibi. ⁊ in. c. p̄ humani. de homi. li. vi. Aut ceſſat arduitas cāe: ⁊ ſi uult legitiare nō recognoſcēt ſupiorē ſeu ei⁹ fili os ⁊ pōt. Aut uult legitiare recognoſcēt ſu piorē: ⁊ n̄ pōt: niſi ſupior p̄ſentia: niſi uelit le gitiare i ſp̄alib⁹. vt et de ſi. p̄ſ. c. i. ⁊. ij. li. vi. vel niſi uelit icipe a radice m̄rionij. vt in. ca tāta. q' ſi. ſint le. ⁊ in. c. q' circa. de p̄ſan. ⁊ aſſ. In ipatorē dicēdū q' icipiēdo a radice m̄rio nij n̄ pōt legitiare: q' n̄ pōt ipſe diſponere ſup m̄rionio. vt i. c. tua. de or. cog. Aut p̄ R' p̄tuz uult iſtiare: ⁊ tūc ſp̄alib⁹ n̄ pōt. In ſp̄alib⁹ uero pōt i terris ſibi ſubiectis: mediate: vel i mediate: imo de iure ipſe ſolus pōt i toto iper io. Dñ reges ⁊ alij p̄cipies ḡ recognoſcunt ipatorē i dñm: d iure n̄ pñt legitiare: q' iſtatio ſicut ⁊ ſame reſtitutio ⁊ ſilia vñr reſuata ſoli p̄cipi. Sec⁹ ſiēnt p̄cipies vel ciuitates nō recognoſcēt ſupiorē. Mā iſti habēt tātam ptātē: quātā h3 ipator: in iperio ſuo. Ad hoc d. c. p̄ venerabilē. i. ver. iſuper. ⁊ ſacit gl. ibi i. ver. recognoſcat. Et quo hēs q' rex frācie d iure non ē creptus a romano iperio. h3 Im. dicit q' de iure ſubēſt pape: ⁊ nō iperio. Mo ſi. uero tenet primū: q' omēs principes ſecu lareſ debēt recognoſcere ipatorē i in domi nū. vt in. c. adrianus. lxxij. di. Et et hoc dicit q' reges ipanie: anglic: ⁊ frācie: tenētur d' cū re obedire iperatori: licet d' facto nō obediāt.

(illegitimus)

gerem? q p illa verba ille legitimadus exclu-
deret in tota successioe gratia legitimatiois
sibi facta: nihil aut parū prodessz qd eē nō dz:
vt i. c. si papa, de priui. li. vi. Immo ista talis
interpretatio est contra mētem z verba legiti-
matis: z producerēt effectū contrariū contra
omnia iura mūdi. vtz i. l. legata iulititer. d. le.
j. **P**orterea q tale piudiciū nō attēdat virtu-
te dicte clausule, dico expresse pbari per ter:
iūcta glo. fi. in. c. ij. de pac. li. vi. z in. c. cū pū
gat. de iureiur. debēt ergo illa verba intelligi
q equa lāce succedāt. **C**f inis.

31 **Q**uid ponit q fili? scit patrē ipetrare suā le-
gitimatiōē: z nō dicit: an beatur p p̄sen-
tiēte? f̄ vit al's magna qd. Et cōiter tenebat
q nō: qz i piudicialibz taciturnitas nō hētur
p p̄sentia. Sz dñū ē verū. **I**de ē singularis
l. i. i adoptōibz. ff. de adop. **I**te dz q pater cō-
sentiat. vt i. auē. qui. mo. na. cffi. sui. s. gnāl'r.
De agnatis dubitat: vtrū debeāt vocari z cō-
fērire. **P**danor. i. d. c. p uenerabile. recitat **J**a.
de hel. sentire q sic: al's nō valebit i p̄iudi-
ciū corū. Sed dicit cōiter teneri oppositū. vt
nōt **J**o. an. vbi. s. **I**de **B**ar. i. l. gallus. s. z
quid si tm. de li. z po. vñ **P**danor. pcludit q
sunt p̄ viuit: z satis est q p̄ p̄sentiat: adeo q
et agnatis ab iustitio is legitimat' succedet.
Nā p̄iceps q abstulit istis bastard' ius agna-
tōis z cognatōis: pōt eos restituere sine alte-
rius iniuria ad ius nē p̄imeuū. vt i. d. s. gnā
liter. Si vero pater ē mortu': tūc aut pat' di-
spofuit: vt iste legitiat'z: z tūc nō ē necesse vo-
care agnatos. ar. i. auē. itē figs. **C**. de nāli. li.
Aut p̄r nihil dispofuit: z tūc ē opus vt vocet
agnat'z: gbus hereditas paterna acquisita est.
ar. l. j. z li. ff. de nata. re. **A**l's nō valerēt re-
scriptū legitimatiōis: seu saltē nō hēret regres-
sus ad bona paterna. h̄ vera: nisi p̄inceps ex
certa sciētia vellet legitimare agnatis n̄ voca-
tis. vt notabil' dicit **B**ar. i. d. s. z quid si tū-
tuz. **P**ōt eim p̄iceps ex certa sciētia restituere
in integrū cū p̄iudicio alter'. ad hoc fa-
cit qd nō. in. l. fi. **C**. de sen. passis. z. l. in cāe.
ff. d. mino. **A** dde predictis qd notat **P**danor.
i. c. referēt. qui. fi. sint le. q papa dispēfando
sup matrimonio: per consequētiā dispēfat su-
per legitimatiōe filiorū ē respectu hēditatis.
Et hoc intellige d filijs postea genitis: qz vt di-
cit idē **P**danor. in. c. tāta. qui. fi. sint le. Si ice-
stuosus p̄bat matrimoniu per dispēfationem

ecclesiē: nō tū filij ante geniti legitimātur: nisi
aliud dicatur in dispēfatione.
Quā is que papa legitimat: possit i cōp. p
moueri? **R**. **S**of. z **P**ofsi. dicit q nō: qz cū
hec indulgētia sit odiosa: ē restrigēda. extra
d' p̄fan. q dilectio. **E**t iō ad p̄fornatus z alias
dignitates miores ep̄atu tm ē extēdēda. cē de
p̄cel. p̄e. dilectus. **I**de **A** sten.

Quid aut is que papa legitimat simpli
citer: z in foro p̄muni intelligatur legitimatus
quo ad dignitates? **R**. **S**of. q nō. Sz **P**o-
fhi. dicit q sic: q talis ē p̄inde ac si ab initio su-
isset et legitio infimomo natus. hoc eim facit
lex mortua. d. c. tāta. **A**dulto fortius lex viua
ff. d' p̄st. p̄in. beneficiū. Sicut eim simpl'r re-
stitutus: ad oia restituit. **C**. d' sen. pas. l. j. Sic
simpl'r legitimat' intelligi dz ad oia legitima-
t'z. cē de pri. qz circa. h̄ **A** sten. li. viij.

Quā aut filij p̄sbyteroz possint saltē succe-
dere matri: **D**ic fm **P**danor. i. d. c. p venera-
bile. de mente glo. q filij p̄sbyteroz dicitur
adulterini. **E**t sic isert q matri succedēt n̄ p̄nt
qz tales nati ex dānato coitu repellūt ab hēdi-
tate pentū. vt i. auē. et p̄plexu. **C**. de icel. nūp.
Ide dic de natis ex alijs clericis cōstitutis: sa-
cris: qd p̄cedit' ē si sint nati ex vnica cōcubi-
na clerici. ut nōt **B**ar. in. l. i. ff. de his
qui. ut idi. qz p̄cubinatus ē specificē dānatus
i clericis. ut extra de coha. de. p totū.

Sz dubitari pōt qd d nans ex clericis n̄ cō-
stitutis i sacris b̄ficiariis: **B**ar. i. l. in p̄cubi-
nato. ff. de p̄cu. format. q. i. termino. **P**one q
dā clericus i mioribus ordibus p̄stitutus retu-
nuit p̄cubinā: z ex ea hūit filios: postea cā du-
rit i uorē: an filij legitimētur? **E**t dicit q **R**i.
malū. disp̄urauit hāc. q. z tēnt qz n̄ legitime
qz cōit' p̄cubiani' i clericis ē total'r reprobat' a
lege. ut i. auē. d' factis. ep̄is. s. clericos. vñ n̄ p̄nt
dici filij nāles: nec p̄ p̄sequēs legitimant' p se-
quēs matrimoniu. **J**o. an. ponit istā. q. i. mer-
cu. i regula sine culpa. **E**t facit mēdōz d' dco
Ri. **E**t determinat dñū per regulā qz ex quo-
cūqz coitu sint nati: dūmodo potuerit cē uro-
rius: si p̄sentius affuisset: legitimātur p sequēs
matrimoniu. Secus si tūc nō poterat cē uro-
rius. **B**ar. autē distinguit: an ille clericus sit b̄-
ficiatus uel nō. Sed tñ hoc nihil facit p̄ opt'
Jo. an. qz dato quod ille clericus i mioribz cēt
b̄ficiat': nihilomin' si h̄bēt tenēt m̄mionuz:
Et sic filij an nati legitiant' p. d. c. tanta. **E**t

p̄dictam regulā p̄z: q̄ si sarracn⁹ habuit filium et xp̄iana: et postea efficiatur xp̄iana: et cū illa ſ̄bat: nō p̄ hoc filius legitimus: q̄ tpe natiuitatis n̄ poterat eē m̄rimoniū. vt i. c. caue: xvij. q. i. Idē dicit Dn. i natis et coitu ice/ stuoſo: q̄ h̄ postmodū ſ̄bat m̄rimoniū p̄ di/ ſp̄atōz ecel: e. n̄ t̄i filij an̄ geniti lūmā: q̄ tūc nō poterat eſſe m̄rimoniū: obſtāte impedimēto ſanguinitatis vel affinitatis: niſi aliud dicat i diſp̄atōe. Et ſic panoz. i. d. c. tāta. ꝓcludit: q̄ vbi coit⁹ n̄ poterat eē vrozis obſtāte impedi/ mēto ꝓpetuo: n̄ r̄ouēibili ſi diſp̄atōe ecel et filij nō legitimatur p̄ ſequēs m̄rimoniū.

Quā autē q̄ poſſit petē ſe ꝓnūciari lūmum: In ꝓcludit q̄ ſi: niſi ad aliquē dicit: vtpu/ ta: ſi agit de ſucceſſione: et ipſat ſibi q̄ nō eſt lūm⁹: tūc p̄t petere ꝓnūciari ſe lūmū: vt i. c. i. q. ſi. ſint lē. Vt ſi diſſimatur ō illegitimitate. Idē Panoz. in. c. cām. qui ſi. ſint lē.

Impedimentum. j.

Cōiter. Circa impedimēta m̄rimij. P̄tio agem⁹ d̄ impedimēto i gnē. Sc̄do d̄ impedimētis i ſp̄e: q̄ i bis ſ̄hib⁹ ꝓtinet. Error d̄ dicit: votū: cognatō: crimē. Eult⁹ diſparitas: vis: ordo: li/ gamē: honeſtas. Si ſiſ affinis: ſi ſōte coire ne/ gabis. Idē ſocianda vetat: ꝓnubia vncta re/ tractat. Ecclē vetat: nec nō t̄ps ſeriaz. Im/ pediu n̄t fieri: ꝓmittunt facta tenēri.

Que impediu n̄t m̄rimoniū ſ̄ctū: ſ̄. t̄ij. ſūt que impediu n̄t: nō ſolū m̄rimoniū ſ̄ h̄dū: ſ̄ etiaz dirimūt ſ̄ctū: que ꝓtinet in trib⁹ ꝓimis ſ̄ſi. Et intelligas q̄ dirimūt ſ̄ctū: ſi ꝓceſſerūt ma/ trimoniū. Si autē veniunt poſt m̄rimoniū rite factū: vt affinitas vel crimē et huiusmodi: nō dirimūt ꝓter vnū. l. votū religionis cū eſſeū: q̄i q̄ ſ̄cto m̄rimonio: ſ̄ an̄ carnale copulā in/ gredis religionē. et d̄ ꝓuer. diu. vep. z. c. et ꝓ/ te. cl. ij. z de ſp̄o. ꝓmiſſi. Expectari t̄i d̄z vſqz ad ꝓfeſſionē: nam an̄ dirimunt.

Quid āt d̄ d̄cēdū ſigs aliquā mulierē cogno/ uit carnalr: et poſtea ſ̄bat cū ea ꝓ ſ̄ba d̄ ꝓnū: ſ̄z poſt ſ̄ctū m̄rimonium eā nō cognouit car/ nalr: nūqd poterit alter eoz irar religionē? **R**ō ē pulchra: et d̄ ſc̄o talis copula ꝓcedēte. **P**̄tio ꝓ. c. vep. z. c. et ꝓblico. z. c. et ꝓarte. ij. d̄ ꝓuer. diu. Que qd̄ capta d̄nt q̄ an̄ ſ̄ſūma tōez m̄rimij alter ꝓiugū ꝓt irare religionē. Et nō illō ſ̄bū ſ̄ſūmatōem: qd̄ ip̄o: itat ꝓpletōz.

Illō āt qd̄ ꝓplet aliq̄ op⁹: vt ſeq̄ et ſi afficēdē: Sc̄do i cāu p̄dicto: iſte nō icurrit bigamiā: et dato q̄ tal̄ mulier ſ̄ſz ꝓius ab alio viro cog/ nitā: d̄ quo vid̄. s. Bigamia. vbi iura regrūt q̄ adicurrēdā bigamiā: nō ſufficit q̄ q̄ ſ̄bat cū corrupta: niſi poſt tale ſ̄ctū m̄rimoniū ſc̄q̄ copula carnal. **N**ō ergo ſufficit aſs. Ad hoc et̄ facit. c. ventens. d̄ ſpon. vbi copula ꝓcedēs nō facit tranſire ſponſalia de futuro i m̄rimo/ nium: ſed bene copula ſequens.

Quid āt ſi ſp̄d̄ſus cognouit ſp̄ōſā violentē: nūqd poterit ſp̄ōſa irare religionē iuito ſp̄ō/ ſo: **D**ubiū facit: q̄ effecti ſunt vna caro: ſ̄z vio/ lētr. In hoc ſūt varie op̄iones. **J**o. an. i. mer/ cu. i. regula. ca. q̄. de reg. iu. i. vj. vt ſeq̄ op̄i/ nionē **Bar. an.** q̄ tenuit talē ſp̄ōſam cognitā poſſe ingredi religionē: ſp̄ōſo iuito: ne b̄liques ſit melioris ꝓditōis q̄ ſapiēs. **I**tē nō v̄t coit⁹ caſſe corp⁹ ſūū: ex quo iuita ſuit cognita. **P**̄no: i. d. c. vep. vt adbere huic op̄i. **Q**uidā t̄i diſtinguūt: q̄ ſi ē ſponſa de futuro ꝓt tranſire ad religionē: nō obſtante carnis copula violē/ ta. **S**i āt ē ſp̄ōſa d̄ ꝓnū n̄ ꝓt tranſire ꝓdicēte ma/ rito. **H**uius op̄ionis ē **A**donal. z. **R**od. que videtur valde equa.

Quid āt ſi vir vrozē ſuā: quā nōdū cogno/ uit tradidit adulterandā ſanguineo ꝓꝓio in/ nitā: an poſſit poſtea ſ̄ illi v̄lūtate religionē ingredi: **R**. i. in. iij. di. xrv. d̄c q̄ attēta iur/ nal̄ eq̄tate et viri iniq̄tate: et ꝓſiderato q̄ conu/ ꝓtōis vrozis vir ē ꝓcipal̄ cā: ꝓ illā corruptio/ nem acquirit vrozē tātā ꝓtātē i corp⁹ viri: vt ſ̄ ei⁹ v̄lūtate: religionē nō poſſit irare. vñ et d̄ eo. q̄ co. ꝓſan. v. c. diſcretionē. d̄ de qdā mu/ liere. q̄ nōdū a viro cognita: ab eo ſuit tradita iuita ſanguineo viri q̄ cū ipſa iuita ꝓcubuit. Et q̄zito ſuit r̄ddita libertatē: fugit ab eo: et ꝓ/ niori viro reſtitui poſſit auit. **S**i ſi monita vt ꝓtinetiā ſeruet: ad hoc iduci non potuerit: vir ꝓior⁹ cogatur redire ad ipſam: et maritali affe/ ctione tractare.

Quā ꝓ ſuſceptōez ſacri ordinis diſſoluantur ſp̄ōſalia ꝓi⁹? **S**̄ctā de ꝓnū: **R**. Bl. i. c. q̄ votū. d̄ voto et voti re. li. vj. dicit q̄ hodie ē app̄o/ batū ꝓ ſ̄ctōne **J**ohis que icipit ātque. l. ſp̄ō/ ſalia d̄ ꝓnū n̄ diſſolui ꝓ receptōez ſacri ordinis. ꝓ. c. et ꝓte. el. ij. d̄ ꝓuer. diu. Et ſi dicerem⁹ **P**̄nū: ſam nō eſt equalitas: q̄ iam duplici remediō poſſet vir diſſoluere ſp̄ōſalia: z mulier vnico: q̄ ꝓpter fragilitatē ſexus m̄r ordinis recipere

nō pōt. Et sic habes casuz in quo sacerdos p̄t habere vxorē. Sec^o tñ estz dicendū: si essent solū sp̄salia de futuro: qz tūc p̄ susceptionē sa cri ordinis dissoluerentur.

6 Que sunt illa que impediuēt m̄rimoniū p̄ben: s; tñ nō dirimūt p̄ctū: s; p̄diciō qdē sunt duo p̄dicta in. v. s. l. p̄bitio ecclē & t̄ps sciaz. Itē sunt qdā criā: de quib; h̄r. j. Impediētū. vii. Itē impediuēt m̄rimoniū p̄ben sponsalia: q̄ sunt prius cū alia p̄cta. de quo. j. Impedimētū. iij. s. iij. Itē cathecismus. d̄ quo. j. Impe dimentū. vi. s. iij. Itē ipedit votū simplex. de quo. j. Impedimētū. iij. s. j.

7 Quid aliquo p̄suetudo ipeditat m̄rimoniū p̄ bēdū: vel dirimat p̄ctū: s; p̄dan. i. c. sup. eo. d̄ cogna. spi. q̄ aut p̄suetudo habitat al's iba biles p̄ ius canonicū: puta: vt i tno gradu pos sit m̄rimoniū p̄bi: vl' vt frā possit p̄bē cuz forore sp̄ali: t̄ n̄ valet p̄suetudo. & vt ter. i. d. c. sup. eo. Idēz Host. q̄si p̄suetudo nō sit rōnabil: cū sit p̄tra oēz honestatē. et quo isert p̄suetudi nem a papa nō approbatā nō posse tollere ipe pedimētū publice honestatis: q̄ n̄ valet p̄sue tudo p̄tra honestatē ecclē: vi. c. d̄ cecorē. de vi. t̄ ho. cle. Aut p̄suetudo inhabilitat al's ba biles: vt in filijs duoz p̄p̄um: p̄ quo x̄ neutz deuenti est ad p̄p̄atritatē. Et tūc: aut h; so/ p̄suetudo vt ipeditat: nō vt dirimat: & valet ar. d. c. sup. eo. Aut habz vt dissoluat p̄iugū. Et si ad t̄ps: valet: vt dicit In. i. d. c. sup. eo. Nā peccaret p̄trahēdo p̄tra p̄suetudinez p̄rie. x. q. v. c. aliter. Aut h; vt dissoluat p̄petuū. Et si ē approbata p̄ papā: saltē tacite: valet. ut p̄ batur in. d. c. sup. eo. fm̄ lecturā Hosti. Aut si appct̄ d̄ approbatōe pape. & vt Host. velle p̄suetudinē nō valere. Dicit. n. casuz. d. c. sup. eo. nō esse extēdendū. S; p̄nor. putat opposi tum: vbi cū p̄suetudine p̄currat scandalū. Vñ sicut papa p̄t ius diuinū iterpretari: & addere: & diminuerē: vt nō. In. in. c. quei ecclēaz. d̄ p̄ti. vt dicit ē supra. Lōsuetudo. Ita & p̄sue tudo: vt nō idē In. in. c. si. de p̄sue. Itē vī/ demus q̄ p̄suetudo: que generat scādālū inha bilitat que ad m̄rimoniū sp̄uale: vt i. c. cū oli. de cle. p̄iu. ergo pari rōe d; posse inhabilitare ad m̄rimoniū carnale. Ad hoc fac; qd̄ nōt gl. l. d. c. sup. eo. que ē singular; q̄ si aliquo lo/ co esset hodie p̄suetudo: vt i. v. gradu nō pos sit p̄trahi m̄rimoniū: & et p̄tractu generaretur scādālū: q̄ nō valeret m̄rimoniū. Licet. c. cuz

nō d; de p̄san. hoc p̄mittat. Et p̄t esse duplc rō. p̄diciō: qz h; p̄suetudo p̄currat cū iure anti/ quo: nec censetur sublata p̄ ius nouū: et quo si reprobat p̄ illud ius: & p̄currat secū scādālū. Scdā rō colligit ex p̄dictis: qz p̄suetudo p̄ti/ nens i se scādālū et p̄teritō: p̄t inhabilitare al's habile. s; vbi a p̄cipio nullū fuit; impedimētū: tūc solū scādālū supueniēs nō poss; dissoluere m̄rimoniū: vt dicit gl. i. d. c. sup. eo. quā nōbit; qz p̄p̄ scādālū si ē recedēti a v̄itate iur; diuini: vt in. c. ij. de ope. no. nun. h; panor. in. d. c. sup. eo. Vide ad p̄dicta q̄ nōt Idē p̄dan. post gl. in. c. qd̄ sup. de p̄san. q̄ p̄suetudo inhabilitās p̄t esse rōabilis: habitās v̄ro nō. qz p̄ia ē inducta ad caritatē āplandā: vt hoies potius p̄hant cum cēncis: q̄ cuz p̄sanguineis. S; in scdo cāu p̄suetudo est p̄ bonos mores: & p̄tra bonū charitatis: eo q̄ relaxat p̄hibitoz inter p̄sanguineos. Lōsuetudo āt p̄tra statutū: vel legem nutritē bonos mores: nō valet: vt in c. si. de p̄su. & nōt Bar. in. l. oēs populi. ff. de iusti. & iure. Q̄ pio tñ Ho. v̄f cōior & securior: vt dicit Asten. li. viij. ti. xvij. dicens q̄ Ber. sibiūp̄si aperte d̄dicit in duab; suis glo. f. i. c. j. & in. c. sup. eo. de co. spi. In. in. d. c. j. dicit q̄ si sit p̄suetudo: q̄ si fiat p̄iū ei; generet ex hoc scādālū: nō tñ dirimet p̄pter hoc m̄rimoniū iam p̄ctū. In. d. aut. c. sup. eo. dicit q̄ si sit scādālū magnū alicubi: q̄ tales p̄iungātur: vel remancāt p̄iuncti: n̄ soluz ipeditetur iter eos p̄bi m̄rimoniū: s; ēt dirimet iā p̄ctū. Sed asten. dicit q̄ mag; ē assentiēti p̄iū gl. Et hui; opi. est Aug. & Bos. p̄ qua facit singulare dicit Host. q̄ tollerabil; ē aliquos p̄tra statuta ho minū copulatos dimitte simul: q̄ sic p̄iunctos p̄tra statuta dei separe. et̄ de testi. l; p̄do hoc ēt facit singl' aris theozica dicit Host. q̄ vbi cū q; magistri per suas glo. m̄rimoniuz soluunt: nec ius exp̄ssuz adducūt: si inuenieris aliqūē doc. scribētēz p̄trariū. s. m̄rimoniū nō d̄bere dissolui: sequaris eū. Ad hoc fac; qd̄ nōt p̄dan. in. in. c. si. vir. d. co. spi. q̄ vbi agit de m̄rimo nio sustinēdo: singularis opinio ē p̄ferēda cōi. Ad bñ notabis: nisi cōis opinio haberet quasi tertū p̄ se. In alijs aut vbi doc. italiq; arti/ culo sunt vari; sequēda ē opinio humanior. i. rōabilior: & eorū. Si v̄o vtrazq; opinio ē rōnabi lis: ē sequēti p̄limoz iudiciuz; s; Ho. & Ber.

8 Quid si ecclā p̄cipiat alicui p̄iugū cobabi

tare cum altero: et ille cui precipitur scire esse impedimentum: scilicet, si in hoc casu quatuor reddentur debiti: non tenetur obedire: nisi in cobabitatoe: et necessario exhibito obedire debet.

¶ **Q**uod autem matrimonium sit inquirendum: an sit aliquod impedimentum: scilicet, debent in ecclesiis banna publice per psbyteros pronuntiari: ut per contentum minimum per se sit impedimentum proponat. Et si apparuerit probabilis conjectura contra copulam futuram: interdicitur expresse: donec presertim quod fieri debeat. Aliter si presbiter sine bannis: aut post prohibitionem: et extiterit impedimentum: ut puta: gradus prohibiti: tunc filij dicuntur illegitimi: et non erantabunt per ignominiam pentum: hoc tamen, j. Sacerdos quoque: qd tales conjunctiones imbere prescribit: vel regularis qd interesse presumpsit: per triennium ab officio suspendatur. Qui vero falsum impedimentum malitiose obiecit: canonicam non effugiet ultionem. Et de clau. despon. cum inibitio. In aliquo vero locis non sunt hec banna: sed solum contrahuntur sponsalia solemniter et publice multum ante matrimonium. Et iterum manifestari: an sit impedimentum.

¶ **M**agis autem peccent reges principes: et milites: qd contrahunt hodie sine bannis: scilicet, A. scilicet, li. viij. ti. xij. de more Rod. dicitur qd non peccant mortaliter: ubi si est consuetudo contra matrimonia baniri. Et quod de i. d. c. cum inibitio. non extendit ad matrimonia nobilitate: que in ecclesia non presueverunt baniri. Secundum et Post. non est necesse banna proponi: quoniam quod uxor vocata remotis: et publice mittit nuncios. Sic. n. i. facie ecclesie dicuntur contrahere matrimonia: nec erit contra more dicitur constitutionis. Tutius tamen est ut in ecclesia proponantur publice hodie in hoc casu.

¶ **S**ed nunquid regulariter hoc sit preceptum. scilicet, qd huiusmodi solennitatio fiat in contrahendo matrimonio: scilicet, A. scilicet, de more Rod. qd banna et solennitates predicte presue: dimitti non debet sine causa: et qd hoc facit peccat mortaliter. Et hoc vix semper pe. quoniam illi non sunt ignari iuris: marie ubi ecclesie prohibito contra seruatur. Secundo autem si sunt iuris ignari. Et causa autem potest dimitti semper Hug. puta: qd forte vir est senex: et erubescit contrahere cum tanta solennitate. Aut accipit ignobiles: cum plebe sit nobilis. Aut nobilium: cum ipse sit ignobilis. Et timet eius parentes: vel forte diu manserunt: sicut vir et uxor. Et erubescit non adhibere solennitatem banorum et benedictionem nuptialis. Et dicitur autem qd in talibus possit et causa per episcopum dispensari: nec sufficit dispensatio minorum

prelati. Quidam tamen quos ad benedictionem nuptiarum dicitur: qd causa rationabilis esset evitatio fornicationis: ut quod continere non possit marie vir: quod diu contra actum erat matrimonium: et non potest ducere uxorem: quod dote habere non potest: tunc videretur qd possent sine tali benedictione se ad inuicem cognoscere. Et hoc nisi esset scandalum in patria. Idem dicendum est si terra esset interdicta vel huiusmodi. De hoc vide. s. Debita. s. j.

¶ **S**ed quero an mortaliter peccent coniuges: et totiens quotiens alter ab altero erigit debitus sine causa rationabili ante benedictionem nuptialis: Respondeatur qd non: nisi prima vice: nisi nouo contempnito hoc faceret.

¶ **Q**ueritur an dispositio dicti capituli. cum inibitio. habeat locum in sponsalibus de futuro: scilicet, Panor. in. d. c. cum inibitio. dicitur doctores concludere ex more huiusmodi idem esse dicendum, nam sponsalia in multis casibus transferuntur in matrimonium ipsa facto: ut in. c. is qui. de spon. Idem ne occurrat difficultas contra prohibitionem ecclesie: et in sponsalibus adhiberi hec solennitas. facit. l. ofo. ff. de spon. ubi dicitur qd prohibito matrimonio: videtur prohibita sponsalia. Et quod non contra habentes sponsalia clandestine peccant. et quod iudex loci potest illa interdiceri.

¶ **Q**uid in laicis presstantibus penitentiam matrimonium nisi clandestinum: Hoc dicitur ut refert pan. ubi dicitur qd ex vobis huiusmodi non prohibentur: sed ex more huiusmodi est ergo eis imponenda penitentia: sicut et clericis. Peccant ergo tam ipsi presbiteres clandestine: qd inter eos: siue sint clerici: siue religiosi: siue laici.

¶ **U**trum autem hec edicta debeant proponi in multis ecclesiis: scilicet, Panor. ubi dicitur qd si volentes contrahere: et eorum antiqui tractaverunt mori: in certa parochia: satis est illa ecclesie edicta proponi. Si vero in diuersis parochiis tractaverunt mori: tunc in diuersis ecclesiis debet proponi: vel in locis publicis: puta: in predicationibus: ut verisimiliter possint peruenire in noticiam eorum: qd de impedimentis informati sunt: unde refert Abb. qd quidam capituli hoc seruauerunt: ut forensis non admittatur ad contrahendum matrimonium: nisi habeat lras testimoniales sui placiti. Et est valde optimus hoc seruare: nam sepe contingit qd habentes uxores in prius suis se conferunt ad partes remotas: et ibi denovo matrimonium contrahunt. In multis tamen locis non seruatur huiusmodi denunciano. Et propter hoc quero: nunquid dicatur clandestinum ma-

trimoniū. **R.** Dan. vbi. s. demete Jo. an. in
 addi. Spe. c. ii. et **O**ldr. pcludit. q. dūmō ma
 trimoniū sit p̄ctū i facie ecclē: n̄ p̄t m̄rimoniū
 appellari clandestinū. Et h̄ hoc verbū: ecclē:
 sumat multipl̄r: vt nō. i. c. si. ne p̄. vi. suas. tñ
 in p̄posito sūt eccl̄a p̄ gregatōe fidelīū. p̄
 bens ergo corā multitudine s̄m p̄rie p̄suetudi
 nam: nō d̄r clādestine p̄bere: s̄ i facie ecclē. Et
 hoc h̄z panoz. p̄ idubitato: vbi n̄ ē p̄suetudo
 q. mittant edicta: s̄ vbi es̄z p̄suetudo: dubiuz
 est vtz habeat locū pena. d. c. cū ihibitio. Si
 q̄s p̄terit in facie ecclē nō p̄missis istis d̄nun
 ciationib⁹ credit tñ q. nō. Licet gl. in. d. c. cū
 ihibitio. sentiat p̄rium: q. pena est apposita p̄
 p̄bentes clandestine: et nō p̄bentes edictis
 nō p̄missis. Et nō p̄t d̄ci clādestine: et quo
 in facie ecclē nomine p̄hibēte p̄rit: maxime: cū
 illud sit offm sacerdotis: et nō p̄rabētium.

16 **Q**uid at dicat m̄rimoniū clādestinū: **R.**
 i. d. c. cū ihibitio. dicit q. tripl̄r d̄r m̄rimoniū
 clādestinū. **P**rio cū non habent testes. et co.
 c. ij. Et hoc sac arg. a p̄rio: q. si essent duo te
 stes nō diceret clādestinū: et forte tales n̄ pec
 earent si ex aliqua rōnabili cā nō auderēt p̄bē
 corā multitudine: vt q. timet aliq̄s ipedimētū
 iniuste fieri: vel q. ē senex et verecūdat excusat
 a mortale dūmō tpe d̄bito publicit: nisi eps ex
 cōicaret p̄bentes sine bānis: vt ē i multis lo
 cis: q. tūc esset excōicat⁹. tñ i p̄dictis casib⁹: et
 sit ib⁹ petat lnia ab ep̄o: vt dicit̄. ē. s. ij. vbi
 hēs singularia de hoc. **C**ōtrahere at̄ solus cū
 sola semp mortale est. **S**ecō q̄ nō sit cū tolē
 nitate: que habet. rrr. q. v. aliter. **T**erzio q̄d sit
 p̄ tenore huius p̄stitutōis: v̄z nō p̄missa d̄nu
 ciatōe. **P**o. aut vltra p̄d̄cos tres modos dat
 regulā generalē dicēs: q. m̄rimoniū p̄ctum p̄
 p̄bilitōez ecclē generalē: vel sp̄alem: explici
 tam vel tacitam: dicitur clandestinuz et h̄z lo
 cum pena. d. c. cū ihibitio.

17 **Q**uid siqs audiuit p̄ctū ipedimētuz esse
 iter. se et vroz: nūqd tenet iquirere: **R.** s. v̄.
 si audiuit a fidedignis: et nō suspectis: cū nō d̄
 beat esse negligens sue salutis: tenet iquirere.
 Al̄ s̄ es̄z affectata ignozantia q̄ nō excusat. Et
 si p̄cipiat p̄babilē opiniōnē d̄ dicto alicuius:
 nō d̄z erigere debitū: s̄z reddere teneat. Secus
 si ita iuenerit. s. q. es̄z impedimētū: tūc enim nec
 erigere: nec reddere d̄z. **F**acit. c. i. iquisitiōi. de
 sen. et. **P**ono q. tale impedimētū audit a viro
 fidedigno: et iurato: aut p̄p̄e suo: aut a pro

prio sacerdote: aut publica fama: non ita tenet
 credere q. peccet mortal̄: s̄ si n̄ credat: s̄z venia
 liter. Sic et peccare p̄t q. nimis d̄ facili credit.
Quidquid at peccat sacerdos: vel alius q̄cū
 q. scies ipedimētū: isinuado hoc alteri p̄iugū:
 vel ad ob⁹: vel alter alteri: **R.** s̄m. v̄. **S**i p̄ba
 ri nō p̄t: dicēdo agit indiscrete: nisi credat q.
 audiens patus sit in hac p̄te p̄ito: et p̄silio obe
 dire. Si vero possit p̄bare: et sciat hoc sacer
 dos p̄chialis: vel alter p̄iugū: tenet solēniter
 ad diuortū agere: nisi de consensu velint coha
 bitare tāq̄ germani. hūc casuz habes. s. **L**ō
 sessio. ij. s. xvj.

Impedimētū. ij. .f. de
 p̄sone. Sciēdū s̄m d̄r. li. i. q. error in
 m̄rimonio ē quadruplex. s. fortune: qualitatis:
 p̄sone: et p̄ditōis. **E**rro: fortune: vtpote: cum
 putatur diues et ē paup̄ et cōuocato: nō ipedit
 m̄rimonium. **S**il̄ nec error: qualitatis: vt cuz
 putat nobilis: et est rustic⁹. vel q. ducit i vrozē
 meretricē: vel coruptā: quā putabat castā: v̄
 virginē: talia m̄rimoniū n̄ ipediūt. rrr. q. i. s.
 error. **E**rro: vero p̄sone ē: vt si credā p̄bē cuz
 gēma et p̄bam cum berta. Et hic nullū ē ma
 trimonium. **N**ec hoc p̄cedit ex p̄stōne ecclē:
 sed ex sui nā. cuz in matrimonio p̄sensu liber
 desideretur. et d̄ spon. cū locū. Ita q. sine ipso
 cetera frustrantur. de sp̄o. tua. q. errās nō cō
 sentit. ff. de iur. o. in. l. si per errorem. **S**z ad hoc
 vt erro: ipediat matrimonii: necesse ē et p̄sti
 tutione ecclē: q. is q. errat habeat aliquā noti
 ciam p̄sone: cū qua p̄bere intendit: aut p̄ visu:
 aut p̄ samā: aut p̄ auditū. q. in penit⁹ incogni
 tum: nec amozē: nec p̄sensū dirigere possum⁹.
 vnde siqs p̄sentiat i p̄sonā abntēs n̄ sibi notā
 quā putat esse p̄ntē: p̄stat q. nō p̄sentit i p̄ntē:
 s̄z in illaz quā p̄ntēs esse putat. Et sic deficiente
 p̄sensu: deficit et matrimonii. q. errare ē aliuz
 p̄ alio accipere. rrr. q. ij. i quib⁹. **I**deo o. q. ali
 quā noticiā p̄sone habeat: al̄ s̄ non errat i ea: s̄z
 decipitur i p̄ntēz. de quo ponūt doc. tale erem
 plum. **Q**uidaz rustic⁹ gallican⁹ inuit ad quādam
 mulierē romanā dicēs se cē filiū regis anglie:
 et contrahit cū illo: credēs al̄ s̄ non errat i di
 cunt q. s̄z matrimonii: q. nō errauit: s̄z potius
 decepta fuit. vel nō fuit erro: p̄sone: s̄z qualita
 tis. **S**ed certe dicit **P**ostti. cū vbiq̄z terrarum
 habeat noticiā regis anglie: saltē p̄ samā: v̄
 q. hic sit erro: p̄sone: nec in p̄ntēz p̄sonam: sed

i personā filij regis anglie p̄sentire videt̄: qđ si
 refert vix nomine p̄prio: vel alio equivalētū
 nominatur. Sed si in generali diceret se eē si-
 lium regis: vel comitis: t̄ non diceret cuius:
 tūc non eēt error: p̄sone: sed fortune: aut quali-
 tatis: qui nō ipedit. d. s. error: vel eēt si specifi-
 cavit: nulla tñ habet̄ noticia p̄ris v̄l filij. Ad
 de p̄dictis qđ nōt̄ Tbo. in. iij. di. xxx. q. error
 nobilitatis inquatū huiusmodi: nō euacuat
 matrimonium: sicut nec error qualitatis. Sz
 si error nobilitatis: vel dignitatis redūdat in
 errore p̄sone: tūc impedit matrimonium. vnde
 si p̄sensus mulieris serat in istā p̄sonā directā:
 error de nobilitate ipsius nō ipedit matrimo-
 nium. Si aut̄ directe intēdit p̄sentire in filiū re-
 gis: qđcūq; sit ille: tūc si alius p̄ntetur ei qđ fili⁹
 regis: est error: p̄sone: t̄ ipedit matrimonium.
 Et eodē mō v̄r dicēdū: si quis dicat se p̄ioge-
 nitum: t̄ non ē. Et hoc est singulare dictum.

1. **Q**uone qđ p̄sentit in aliquē q est mortuus:
 t̄ ali⁹ p̄ntatur sibi loco eius: an talis error im-
 pediat m̄rimonium: s̄. dir. fm̄ Jo. q. sic: q. cuz
 ille non sit in recū natura: non est ibi: ergo est
 error persone.

2. **Q**uid si aliquis hēat tres filios: t̄ quedam
 mulier p̄sentit i maiorē: postea p̄ntatur minor
 nūq; t̄ matrimonium cū minore: s̄. dir. f3 Jo.
 q. nō. xxx. q. j. s. bis ita. Idem Kai. t̄ Jo.

Impedimentū. iij.

de errore p̄ditōis. s. seruilis. Talis. n.
 error ipedit matrimonium p̄trahēdū: t̄ dirimit
 p̄tractū: si ignoranter p̄trahat: q; si scienter cō-
 traheretur: nō dirimet̄ p̄tractū. Hoc aut̄ itelli-
 ge: qñ est error deterioris p̄ditōis. Sec⁹ autē
 qñ ē paris vel melioris fm̄ Post. t̄ Inn. Et
 iō licitū est seruis p̄trahere ēt dñis p̄dicētib⁹.
 c̄. c. j. Sed dñi non debēt. p̄pter hoc serui
 cips debitis defraudari: vt ibi d̄r. Si tñ liber
 postq; p̄traxit scruit̄ eius p̄ditōes: t̄ cā postea
 carnalr cognoscat: t̄ m̄rimū. vt i. c. si q; ige-
 nu⁹. t. c. si scia. xxx. q. ij. t. c. p̄posuit. c̄. e. o.

1. **S**z nunqđ error: p̄ditōis libertine: vel ascri-
 ptice: vel originarie ipedit m̄rimonium: sicut
 t̄ p̄ditōis seruilis: s̄. f3. v̄. nō: q; oēs tales
 sunt liberū: t̄ ad quasdā opas plus ceteris te-
 neātur. Qui dicat̄ ascripticij t̄ originarij. vi-
 de. j. Seruus. j. in principio.

2. **Q**uid si quis ignoranter p̄traxit cum ācilla
 quaz dñs viro ignorante postea manumittit.

t̄ ipse cognoscit eā post manumissionē: queri-
 tur an possit eā dimittere: s̄. f3. dir. li. j. q. sic:
 q; nullū fuit matrimonium: q; sēp ei se p̄miscuit
 et p̄io p̄sensu q nullus fuit. Idē Hof. t̄ Jo.

3. **Q**uid si dñs ācilla tanq; liberā alicui tradi-
 dit: vel tacuit scienter: Dic fm̄ dir. vbi. s. q. in
 telligit ei libertatē dedisse. Idē Jo. t̄ Ber.

4. **Q**uid si liber p̄traxit cū ancilla ignorat̄: t̄
 illa durāte ignorātia p̄traxit cū alio nō igno-
 rāte p̄ditionē eius: s̄. fm̄. v̄. t̄ matrimonium
 cū sc̄do: cū nullū fuerit primum.

5. **Q**uid si libera p̄traxit ignoranter cū seruo
 t̄ postea scita seruitute: nihilomin⁹ vult eē cū
 eo: t̄ ille vult discedē: s̄. dir. f3 Jo. t̄ Ber.
 q; nō est matrimonium: tñ ipse d̄y p̄pellit: ex quo
 ipsa cum eo vult esse.

6. **Q**uid si quis p̄traxit ignoranter cū ancilla:
 sed postq; sciuit: erigit ab ea debitus: nunquid
 postea poterit ab ea separari: s̄. sc̄m. v̄. v̄.
 Si et his que prius audiuit: habuit probabi-
 lē op̄i: de seruitute eius: t̄ nihilomin⁹ erigit de-
 bitū: nō p̄t eā relinquere. Si vero habuit op̄io-
 nem leuē t̄ temerariā: tunc non obstat q; er-
 gat d̄bitū: poterit: cū veritatē certū sciuerit: se
 parationē petere: ar. c. inquisitioni. de sen. cr.
 Nam dubitans pro ignorante hūius est. C.
 de condi. inde. l. si

7. **Q**uid de illo q mouit qōnes p̄ditōis p̄tra-
 vroz: t̄ illa: lte p̄dētē: petit debitus: Ri. l. i. iij.
 di. xxx. vj. dicit. q; si copula sequit̄ certā cog-
 nitionē in libero de seruitute alterius: tunc fm̄
 oēs: siue p̄miscat cū ea q; p̄pulsionem eccl̄e
 siue non: illa copula semp ratificat matrimo-
 nium: i p̄spectu dei: si illa p̄mixtio sit affectu ma-
 trimonialī. Si aut̄ affectu fornicario q̄uis nō
 ratificet i p̄spectu dei: ratificat tñ i p̄spectu ec-
 cleſie. Si aut̄ copula sequit̄ p̄babile p̄sup̄tōis
 siue fiat ad p̄ceptū eccl̄e: siue n̄: semp ratificat
 matrimonium: si facta sit affectu matrimonialis
 nisi alter p̄iur: q; p̄ditōis seruilis: prius a suo
 p̄sensu p̄iurino recessiss̄. Si aut̄ facta sit affectu
 fornicario: m̄rimonium nō ratificatur i p̄spectu
 dei: q̄uis ratū presumere fm̄ iudicium eccl̄e.
 Si aut̄ copula sequit̄ leuē suspicionē t̄ temera-
 riam: cui credi nō d̄y: tūc fm̄ oēs: ei nō p̄iudi-
 cat ēt ad mandatū eccl̄e: titubās. n. p̄ ignorā-
 te habendus est. b. Ri. Sed Ber. i. d. c. p̄po-
 suit. t̄ Jo. in sū. dicunt q; ad mandatū eccl̄e
 in p̄dicto sc̄do casu: p̄t cognoscere siue p̄i-
 dicio: vt et primo p̄sensu ei iungatur: q̄sd̄ur

stat per filiam de impedimento p̄ditōis. Et si queratur quo affectu? Hosti. dicit q̄ iuga si nō tāq̄ liberā; nec tāq̄ seruā; sed tanq̄ illā cui mouetur qd̄ seruitutis. Et sic cūctus iudicij declarabit vtz cogat eā retinere vel ne. S3 panor. in. d. c. p̄posuit. videt tenere opionem Ric. q̄ et quo credit illam esse seruā; mouendo sibi litem: non debet eaz aliquo modo cognoscere carnaliter: q̄ oportet necessario q̄ et aliquo affectu eam cognoscat. Si vrozio: confrmatur matrimoniu. Si fornicario: peccat mortaliter. Nec propter p̄ceptum ecclesie d3 venire contra suam conscia; iuste informatā. vt in. c. litteras. de resti. spo. Et dicit panor. q̄ huius opi. est Immo. Jo. an. Tancre. et multi alij: licet Host. sequatur vltimam opi. glo. f. Ber. Asten. in li. viij. dicit q̄ Hosti. in. d. c. p̄posuit. corrigat suum p̄mum dictum. Et sic videtur sequi opinionem Immo. et seq. que videtur cōmunis.

Impedimētū. iij.

f. de impedimento voti. Vtrū votū d3 continentia impediatur matrimoniu; R. duplex est votum. Qdā est solēne: qd̄ sit p̄ susceptio nem sacri ordiis: aut p̄fessio; exp̄ressa; vel tacita; factā alicui de religionib3 approbatis: Et tale votum ipedit m̄rimoniu p̄bendum et dirimit p̄ctum. Quoddā ē votum nō solēne: sed simplex. Et hoc si fiat de n̄ p̄bendo: vel d̄ castitate et huiusmodi: impedit matrimoniu p̄bendum: et q̄zto manifestus ē emissum: tāto maior: p̄na debet transgressori: tñ non dirimit matrimoniu p̄ctū. et eo. qd̄ votū. li. vj.

Quare aut votū solēne dirimat matrimoniu: non aut simplex: cum apud deū nō minus obliget vnū q̄ aliud: qd̄ violatio vtriusq̄ inducit peccatum mortale. vt in. c. rursus. qui cle. vel vo. Dic fm pan. in. d. c. rursus. q̄ hoc facit p̄stō eccl̄e. Et ideo ibi dicit glo. q̄ si p̄stō eccl̄e non esset: teneret matrimoniu p̄ctū a religioso: vel p̄sbytero seculari. Et cōsiter doc. hoc sequitur. nam vt Host. dicit de iure diuino: quedā p̄sone. p̄hibent ad p̄bendū matrimoniu. vt in. c. lras. d̄ resti. spo. inter quas vouēs. p̄hibet non repitur. Dñōz dicere: q̄ aut eccl̄a errati seruādo m̄rimoniu post votū simplex. Aut q̄ ēt hodie possit statuē: vt matrimoniu p̄ctū post solēne votū teneat. Nā si vtrūq̄ eq̄l̄ obligat ap̄d deū: sicut seruā i sun

plurima: nec tenetur p̄uere ereg iuramentum fm panor. in. d. c. p̄missum. q̄ i p̄bendo m̄rimoniu: intelligit si res in eodē statu p̄māscrit. vt in. c. queādmōdā. de iurciu. S3 hic n̄ p̄mā sit in eodē statu. Nā si post m̄rimoniu contractum per verba de presentia: licet intrare religionem: sponsa inuita. vt in. c. ij. r. c. et publico. d̄ conuer. p̄iu. f. ortus hoc fieri poterit per sponsalia d̄ futuro. qd̄ turpius c̄icit: q̄ nō admittit hospes. d. c. queādmōz. Non ob. d. c. p̄missam. qd̄ vult q̄ p̄tio iurauit cū aliqua p̄trahere si vult religionē ingredi: d3 p̄tio p̄bē vt iuramētū seruet: q̄ s3 pan. p̄bere ē d̄ p̄silio et nō d̄ necessitate: et p̄silio sit necotē piurus quo ad vulgi opinionē. q̄ si post tale votū cōtrahat p̄ verba d̄ p̄nti: nō p̄t vrozē cognoscē sine peccato mortali: qd̄ adhuc p̄t intrare r̄lione.

Quid aut sigs p̄t sp̄salia d̄ futuro: et postea nouit p̄ntētia: nūqd̄ teneat ad votū? Do. an. i. c. veniens. q̄ cle. vel vo. v̄f. velle: q̄ votū castitatis sit fortius: et sic q̄ sp̄salia tollantur p̄ tale votū: q̄ ēt sentit Bas. S3 p̄trariū apte. sentit host. in. d. c. rursus. dicit. n. q̄ si votū p̄cedit sp̄salia: nō valēt sp̄salia: vt ibi. Si aut sp̄salia p̄cedit votū: tūc p̄pellit vouēs: aut solēnizare votū: aut p̄ficē sponsalia. et hec opinio v̄f. verior. Nā cū sit orta obligatio sponse: nō v̄f q̄ in ipsius iudiciū possit vouere castitatem. s3 panor. in. d. c. veniens. Idem dir.

S3 querit de. q. nobili. pone q̄s iurauit vel vouit: q̄ nūq̄ cognoscat aliquā mulierem: et postea ducit vrozē: bñz m̄rimoniu. S3 nunqd̄ peccat cognoscēdo: R. gl. in. c. sigs votū. r̄v̄ij. q. i. refert quosdāz dicē q̄ p̄ia vice peccat: s3 postea nō. Et iō dicit: q̄ post votū simplex: p̄ia vice cognoscēs vrozē peccat. q̄ si se per peccaret cognoscēdo tale matrimoniu illicitum est. Sed directoria li. j. distiguit: q̄ aut querit d̄ voto simplici emisso post m̄rimoniu

tractū: et tunc exigere nō pōt: s; reddere tñ: qđ nō erat i eius s; mulieris p̄tate: vt i. c. qdā. de puer. p̄iu. Et rō ē quare exigē nō p̄t: qz ide nihil mai⁹ sc̄gatur qđ illō votū remoueat. Aut querit d̄ voto p̄cedere m̄rimoniū: et tūc dicit q; s; peccet p̄ia vice: p̄t tñ postea exigē et reddere. Et rō est: qz bonuz matrimonij remouet q̄cqd ē p̄trariū matrimonio: qz forti⁹ vinculū: qz sit simplex votū. d. c. rursus. et d. c. q. votū. Et sic p̄ hāc d̄fictōz dir. p̄cordat op̄iones que vident p̄trarie. Idē pōt dici de iuramēto qđ d̄ voto. Et sic hēs p̄clufiue et hac op̄ione: q; ille q; vouit vel iurauit ante matrimoniu: peccat p̄ia vice exigēdo mortaliter. Deiceps pōt reddē et exigē sine peccato. Ric. tñ in. iiii. dī. xxxviii. ar. vii. q. j. t; indistincte tā d̄ vouēte post matrimoniu: qz ēt an: q; nullo mō p̄t exigere. Et hec op̄io v̄t tutior. Et bona cautela est; petere disp̄elationē ab ep̄o.

Sed pone q; abo q; fecerant votū castitatis simplex: p̄trahāt simul: nūqd t; matrimoniu: R. Jo. xvii. q. j. si q; votum. t; q; n̄. Alij v̄o cōiter dicūt q; sic: s; neuter poterit exigere nec reddere. Ad altom̄ p̄ poterit exigē vel reddē si abo fecerāt votū post matrimoniu. Tñ ēt in dicto casu p̄fulendū est; cis: vt petant disp̄elationem ab ep̄o: maxime vbi t̄neretur deicōtinentia amboz vel alterius.

7 **A**dditio. P̄ro declaratiōe tñ p̄dictoꝝ sciēdū q; glosa i. c. si q; votū. xvii. q. j. recitat quosdā tenē q; solū p̄ma vice peccat mortaliter: s; si postea: q; p̄ matrimoniu sequēs votū extinguit. P̄ro hoc allegant. c. de viduis. xvii. q. j. et c. rursus. q. cle. vel vo. et c. qđ votū. d. vo. et vo. re. li. vi. Hanc op̄ionē videt tenere host. et do. Lar. in. d. c. rursus. Sed his nō obstantibus v̄t dicendum q; talis vouēs p̄trahēs m̄rimonium nullo vnq; tpe nec p̄ia vice nec deiceps possit exigē sine peccato mortali: q̄suis et act⁹ post p̄mū actū teneat reddere. Ad qđ p̄bādum duo facias. P̄mo ponet fundamentum sup̄ quo fundant se tenentes p̄mā op̄ionē et p̄futatō eius. Secō ponitur auctoritates doc. ad hoc: p̄ que duo pat̄bit veritas huius dubij. Quo ad p̄mū: fundamentū istoz tenētūz q; iste vouēs p̄hēs matrimoniu s; peccat p̄ia vice exigēdo: vel reddēdo. postea tñ potest exigere et reddere: est; qz bonuz matrimonij remouet q̄cqd ē p̄trariū matrimonio:

qz est fortius vinculū qz sit simplex votū. Et sic in sum. rō cox est: qz per m̄rimoniū p̄sumatur sequens extinguitur: vel remouetur: vel soluitur votum antea factuz p̄ iura supra allegata: et sic libere pōt postea et exigere et reddere. Sed fundamentū istoz est falsum qđ p̄bo: qz per tractū matrimoniu et p̄sumatiū nullo mō votum p̄ius factum extinguitur nec remouet nec soluitur: nec votū huiusmodi sit mortuū: sed solum executio voti p̄hibet. Et hoc apte tenet Arch. i. c. si vir. xvii. dī. vbi soanet p̄dictas. q. et p̄cludit firmiter q; talis p̄ctū matrimoniu nō absoluit a voto nisi iquātuz ius m̄rimonij impellit eum agē p̄ votū. ar. optimū in. c. q̄to. de tureiū. vbi d̄ q; iuramētū d; seruari q̄ten⁹ pōt: s; ius m̄rimonij nō p̄pellit de bituz petē: qz hoc libertatis ē: s; p̄pellit cū solū soluere. Idē dicendū est; q; p̄t sine peccato soluerē: qz ad hoc est obligatus: sed nō potest sine peccato exigere: qz facit contra promissum et sic faceret contra p̄sciam: et edificaret ad gehēnā. hec Arch. Nec iura allegata p̄ istos alij quid faciunt ad p̄ropositum: et nil aliud elcudunt quo ad hoc nisi q; votū simplex impedit sponsalia de futuro: nō aut dirimit matrimonium sequens. Et hoc tamē non debet cōcludi q; matrimonium sequēs extinguit votū p̄ius factum. Et p̄o hoc facit q; ēt notant tenentes p̄mā op̄i. q; talis vouēs mortua v̄o re non pōt aliam accipere: qz tale votum non erat extinctū sed solum executio voti. Et hoc notant idē Arch. et Dn. xv. q. j. de eo. xliii. q. ii. atq; Et hoc quo ad p̄mū. Duo ad secundum hanc op̄i. t; Arch. in. d. c. si vir. Idē Jo. an. in. d. c. rursus. Idem Dn. Idē glo. i. c. agatosa. xvii. q. ii. Idēs gl. l. c. quidā. et c. placet. et c. accedens. de puer. p̄iu. Et panor. p̄ranfit ibi cū dicitis glosis. Idēs tenēt Seco. Ri. Tho. P̄. et ceteri theologi i. iiii. dī. xxxviii. Idē Jo. in sum. p̄fessum Idēs tenēt reddē sumisse. Et vt vides totus m̄dus abit p̄ istā op̄i. q; est fudata sup̄ optima rōc. Ad hā v̄o vt p̄batuz ē: nullū h; fudamētū. Quidā tñ m̄itur h; op̄i. reducere ad concordiam sic: vt p̄ma op̄i. habeat locum qñ quis soluz petit ad satisfaciēdū suo appetitū et sic nō posset exigē sine peccato mortali. Scđa v̄o op̄i. hēat locum quādo q; si non p̄teret redderet se nisi in onerosum alteri parti maxime si ille qui se cū votum sit vir. Ista d̄fictio est optima

concludit totaliter p opinione nostra. Nam vult dicere q si petit solū amore sui & sui contemplatōe: q tunc peccat mortaliter. Si autem petit non sui contemplatōe: nec vt principaliter satisfaciatur sui appetitui sed amore & contemplatōe mulieris: quā vidit tētrari ad hoc: vel hoc perpēdit ex nature conditōe: puta qz scit naturā hoc rationabil'r dberere petere. Sciens tamē ip' saz eē verecunde nature: & propter verecūdiam non petere: tunc ne sit mulieri vel alteri coniugū onerosus potest petere. Hoc ē verissimūz & equissimū. Sed dico q taliter petēs dicitur reddere & nō exigere. Et hoc expresse tenet glo. in. d. c. de viduis. vbi querit. Pdone ambos piuges vovisse q nūquā erigēt. Respōd'z q bene tenet matrimoniu: quia vterqz pōt reddere. Sed quomō? Respōdet cū reliquis nō erigat. vter qz si sciat alterū indigere nec posse erigere scz expresse reliquo debet cōmiseri & vterqz reddere dicit. Ecce cāus noster. Idē tenz Aug. de ancho. super epistolis Pauli. vbi dicit q tripliciter vro: potest petere dbitū: scilz vter vbi expresse. Secūdo signi demonstratiōe. Tertio ex nature conditōe. Et non solum vir tenetur reddere dbitū primo & secūdo modo s; etiā tertio modo vrozi petēū ne sit sibi onerosus. Conclude ergo q talis vouens nullo vnquā tēpore potest erigere dbitū: quāuis post pūmū actum teneatur reddere exactus eo modo quo dictum ē. Et hec opi. tenenda est. Primo quia tuta: alta periculosa. Secūdo quia ratioabilis: quia fundata super optima ratione. Alia irratioabilis: quia sup nullā ratione fundata. Tertio esto q prima esset equeratioabilis: vt secūda: qd tamen ē falsuz: adhuc tenēda ē nostra opi. p theoricā Doct. & Ber. qui dicit q quādo vtraqz opi. ē ratioabilis: tunc sequēda ē opi. habēs plures & famosiores doc. Adodo vt probatuz ē nostra opi. habet quasi sine cōparatione plures doc. numero & famosiores qz alia: ergo indubie tenēda. Et hec nota quia alibi nō iuenies ita bene discussa. **Finis.**

8 **Q** Sed quid si quis vouit q nūquā redderet si vro: eē cum cōtingeret dncere: si postea vouit: quid iur: R. Jo. vbi supra q non tenetur tale votum seruare: quia pceptuz ē apostoli de reddendo.

9 **Q** Virum p'rabēs post votū simplex peccet

mortal'r: R. Bas. cal. i. c. rursus. qui de. vel vo. dicit q qñ p'rabit: aut habet animū cōsū mandī matrimoniu: & tūc peccat mortal'r: qz facit p'ra votū. Aut nō habuit animū cōsū mādī: sed religionē intrādī an' psumationē: & tūc nō peccat mortal'r: qz i nullo scit p'ra votū. Et p hāc distinctionē vñr p'cordari opiniones que vñr sūt. R. i. tñ vbi. s. t3 indistincte q p'rabēs post votū p'tinētē simplex: nisi certū scitatus p spūm sanctū sit: qz deus sic ordiabit: q nūqz sequet carnalis copula: peccat. qz alia iura p'hibēt tales p'bere: et si ille q vouit intēdat religionē intrare an' m'rimonij psumatōez. Et hoc p'hibitu ē ad vitādū piculū fractōis voti. P'riculū eiz eēt ne p'ctū illū mutaret p'positū qd an' hēbat: & ad vitādū p'susionez alteri' iugis q quodāmod' p'sunderet: si alter p'iumt cū eo m'rimoniu renueret p'sumare. hec R. i. Et h' opinio v' eg'ssima: & iō tenēda. Et credo q talis peccaret mortal'r.

10 **Q** Circa tñ qōez supra positā: v3 an hñs votū simplex castitatis: si postea cōtrabat possit p'sumare sine peccato mortali: Quidā dicunt q si p'tratit aio nō p'sumādī: s; intrādī religio nē: s; postqz p'tratit mutat p'positū & ali' erigit dbitū: reddēdo nō peccat mortal'r: nec etiā mutando p'positū peccat mortal'r: qz illd p'positū n' erat firmatū sub voto. Et sic poterit eē q post votū simplex castitatis: qui p'rabit m'rimoniu: p'sumare pōt sine peccato mortali. Sec' si fecitqz votū religiois. qz h' possit p'bhē sine peccato mortali cū p'posito n' p'sumādī: n' tñ poterit p'sumare sine mortali: qz an' p'sumationē pōt illud implere: s; nō sic i p'dicto cāu: qz i religionē talis n' tenet intrare: & n' it' as tenet reddere exact'. Tñ er dicitis R. i. s. p3 p'sutatō huius opi. que videt valde piculosa.

11 **Q** Quicquid de. q. quotidiana: an eps possit dispesare in voto p'tinētē: R. R. i. iij. di. xxxvii. dicit q i votis maiorib': cuiusmodi sunt vōtū p'tinētē: religiois: & crucis: solus papa dispesare pōt. Et h' Spe. i. ti. b leg. dicit epm dispesare posse circa votū simplex. ad hoc. c. veniēs. q de. vel vo. Pano. tñ vbi dicit q c' cāus. d. c. eps nō pōt dispesare: imo talis casus ē ita arduus & dubius q m'lti dicūt et pa pā nō posse. Et tria fuerūt que idnterūt papā ad dispesandū circa illam mulierē: P'io fuit p'turbatio mētis: qz votūz emisit nō ispirata: s; in fraudē s'ponfi. Secō pp maius piculum

impediment

quidam: qz mulier videbat incotinens. Ter-
tio qz erat iuuenis et suspecta. Et sic papa ac-
cepit a no idoneo debitore qd potuit.

Ad ditio. Pro predictoꝝ tñ maiori
declaratio: vide que not
do. Jo. ant. i. c. venies. q. de. vel vo. q. dicit d
merte Lar. ibide. et do. An. q. aut eps vlt di
spesare sup voto pñtētie solēni: et non pōt: s;
solus papa. vt in. c. cū ad monasteriū. de sta.
mo. Aut vult dispesare i voto simplicis cō/
fimentie: et tunc aut concurrūt ista tria de qui
bus ibi. f. q. votū non habuit pñcipiū volū/
tarium: sed aliqua r̄ meticulosus: q. timeatur
maius malū idest fornicatio: q. verisil̄ is pre/
sumptio sit q. nō seruabit votū continētie: et
sic non prestabit qd debet: tūc potest epus di/
spesare: vt ibi et ita in similibus casibus. Aut
vult dispesare i alio cāu super voto simplicis
continētie: et tūc non pōt. Et hoc tenet glo. i
e. j. de voto. et hoc bz cōmunis p̄suetudo to/
tius mūdi et filius carie. Nā videm⁹ ex āti/
quissima p̄suetudine: q. papa in idulgētis cō
cessis ecclesijs vel alijs pijs locis sibi reseruat
votū castitatis. Et sic si eps dispesaret in di/
cto voto: nisi in cāu dicti. c. venies. dispesatō
eēt nulla. Idē dic de trib⁹ votis peregrina/
tōis: s; hierosolomitani: ad sanctū Jac. et ad
limia apostolorū. Et dispesatio a p̄dictis per
epm etiam eēt nulla: s; forte de iur̄ aliud eēt di/
cēdum. vt vult glo. i. c. et multa. de voto. Et
addit do. Jo. ant. q. si quis fecit votū etiā so/
lēne religiōis: et in veritate nō habuit animū
faciēdi in foro cōsciētie: nō erit obligatus. fa/
ciunt nota i. c. tua nos. de spō. Et ideo pote/
rit secū dispesari: et ne detur materia scandali
debebit iponi ei debita penitētia si votū non
seruauerit: licet secus dispesetur. et ita quo ad
deum erit liber.

Finis.

3 Quid autē si quis vouit nō nubere: an eps
possit dispesare: Dicēdū q. sic. Nā s̄m Ar
chi. f. in sū. aliud ē voutre castitatē: aliud vo
uere nō p̄strabere m̄mōniū. qz scōs. f. vo/
uēs nō p̄strabē: fornicādo nō frāgit votum: p̄/
m̄us vero sic: qz vouēdo vnū vouet qd ipli/
catur i alio. Itē si quis voueret castitatē ad rē
pus: eps dispesare posset. Sec⁹ de voto p̄p̄
tue castitatis. Et sic itellige p̄dicta.

4 Done aliqs p̄misit castitatē respectu cer/
te religiōis: sed nō vouit omnia substāntialia re/
gule: nūqd m̄mōniū postea p̄tractū teneat?

R. d. An. i. c. rursus. qui de. vel vo. vt refert
Panor. ibi post multa cōcludit q. aut vouit
oia substāntialia religiōis: s; nō respectu certe
religiōis: et tūc votū d̄ simplex. vñ nō dirimit
m̄mōniū post p̄tractū. p. c. vnicūz. d̄ voto. li.
vj. Aut vouit oia substāntialia respectu certe
religiōis: ita q. efficacitē ē obligat⁹ religiōi: et
tūc ē certuz q. m̄mōniū nō t̄z. vt i. d. c. vni/
co. Aut vouit tñ castitatē respectu certe reli/
giōis: et tunc dicit q. votū ē solēntiatuz: et nō
tenebit m̄mōniū sequēs: s; iste nō sit vere et
stricte religiosus: vt qz nō obligauit se ad pau/
pertatē et obediētā. Et hoc p̄ dictam. c. vni/
cum. S; Panor. dicit se semp tenuisse oppo/
situm: q. illud. c. vnicūz. requirit ad solēntia/
tem votū: q. p̄fessio fiat alicui de religiōibus
approbatis. Et sic q. quis proficet religione
approbatā: ita vt vere sit religiosus illi⁹ reli/
gionis. Et hoc videt velle littera illius. c. vni/
ci. hec Panor. Et si obijciat de. c. si. qui de.
uel vo. f. de illa muliere que fecit uotuz casti/
tatis in manu cuiusdā monachi: hoc adiecto
q. remaneret i domo sua cum omni substāntia
sua: et nō intrauit aliqd mōasterium monia/
liū: nec viroz. Et tamē dicit ibi q. tale votuz
erat solēne: et dirimebat m̄mōniū postea
cōtractuz per talē mulierē. Idest respōderi
ex dictis Panor. ibi q. p̄missio alicui⁹ d̄ sub/
stāntialibus regule vna cū susceptiōe habitus
religiōis iducit plenam professionē et obligat
quo ad oia substāntialia: put fecit ista mulier:
que ut dictū ē fecit votū continētie: et profes/
sionē fecit in manibus cuiusdā fratris sancti
Aug. qui habuit mādātū ad hoc a superiore.
Alias nō potuisset istā mulierē incorporare re/
ligioni. vt i. c. pozectū. de regula. Et ex ter/
iūcta glo. isert Panor. q. femina pōt p̄fite/
ri religionē masculozū i manibus eozū: et erit
verē religiosa: licet nō itret monasteriū mo/
nialiū: s; morat in domo oliz sua. Et iquātuz
glo. pōderat susceptionē habit⁹ professoruz
idē dic sine susceptiōe habitus dūmodo fece/
rit professionē expressam. vt in. d. c. pozectū.
Sed pōderatur susceptio habit⁹ ad inducē/
dā professionē tacitā. vt i. d. c. unico. Qd au/
tē dicitur cū omni substāntia sua remaneat et c.
Bl. exponit. i. cū usufructu sue substātie oliz
an monachatu: ut de usufructu illaz rerū: vt
etū et nescitū haberet i uita sua: et quicqd sup/
erit deberet eē monasterij. Et sic ista mulier

hēbat administratiōnē: nec hoc ē cōtra sub/
stātia monacharū: cū possit eē sine pprio t
in obediētia supioris. hec p̄danor. Et idem
p̄danor. inuit. q̄ licet ista mulier expresse tan/
tum vouerit castitatē: tamē tacite vouit uotū
paupertatis t obediētie.

15 **¶** An autē pactū q̄ fecit ista ml̄er: ut hēret
bona sua i administratiōnē: sit licitū: Do. an. di
cit q̄ nō: qz uideret sibi ex debito illā admini
stratiōnē appropriare: t sic eēt proprietaria.
S; p̄danor. ubi. s. sustinēdo p̄dicta: dicit q̄
hoc pōt pcedere: nō ex iure acq̄siti illi mōa/
che: s; ex pollicitatiōe obligāte abbatē. Et di/
cit q̄ hoc dicitur ē satis coloratū. De hac mā
uide pulchra. s. Abbas. s. r. t. r. ij.

16 **¶** Quid r̄ndēdū cū p̄sona que fecit uotū sim
pler: querit an possit matrimonū cōtrahere:
R. fm̄ Host. d; r̄nderi q̄ nō. Et si ultra que
rat dicēs: qd si p̄tratero: nūqd tenebit matri/
moniū: nō d; r̄ndere. A; s; peccat qz dat occa
sionē peccādi mortalr fm̄ Hosti. Credo tū
q̄ dicēs: tibi nō h; cōtrahere: t si cōtrahas: h;
matrimonū teneat: tū peccabis mortalr p̄tra
hēdo: nō peccat saltē mortaliter.

i Impedimētum

de cognatione carnali. P̄uimo sciē/
dum q̄ triplex ē cognatio. s. carnalis: que d; r̄
p̄sanguinitas. Sp̄ialis que d; r̄ p̄pateritas:
t legalis que d; r̄ adoptio.

1 **¶** Quid ē p̄sanguinitas: R. s; Host. ē uicūlū
p̄sonarū ab eodē stipite d; scēdētū carnali p̄pa
gine p̄tractū. Stipitē dico illā p̄sonā: a q̄ aliq̄
duterūt originē. vñ t p̄sanguinei dicunt quasi
d vno sanguie pcedētes, vñ sp̄urij ēt p̄sangu
neos hē dicit. Cōsanguitas autē p̄ tres line
as. i. pcedit triplici ordie. P̄tia nāq; linea. p̄
ascēdētū: vt p̄r: auus: t huiusmōi. Scōda de
scēdētū: vt filius: nepos. Tertia collateralū:
vt fr̄es t frat̄r filij: q̄ t patrucl̄es dicunt. Et
hec eadē itelligit semis: vt i m̄re t auia. In si
lia t nepte t duab; sororib;: aut filijs eaz; qui
dicūt̄r p̄sobunt: quasi p̄sororini.

2 **¶** Quid autē sit linea p̄sanguinitatis: Dic s; Hosti. q̄ ē ordinata collectio p̄sonarū p̄san
guinitate p̄iunctarū: ab eodē stipite descēdē/
tū: diuersos gradus continēs: t eos a stipite
fm̄ numeros distingūcēs.

3 **¶** Quid ē gradus: R. fm̄ Jo. an. ē quedam
habitus distantiū p̄sonarū: qua cognoscit

quota agnatiōis vel cognatiōis distantia: due
p̄sone iter se differūt. Et dñr gradus ad fil̄ ita
dinē gradū scilaz; uel loco; p̄cliuū: qz ita
gradimur de p̄mo in p̄ximū.

¶ Qualr p̄putatur gradus: R. s; Dir. li. j.
fm̄ leges t fm̄ cāones: i linea ascēdētū t d; scē
dētū: eodē mō p̄putatur fm̄ hāc regulā: q; q̄
lib; p̄sona addita p̄sone facit gradū. rrrv. qz
v. ad sedē. Sic. P̄pone aliq̄ p̄ trūcho: q̄ n̄
p̄putat: vt pote Joachis: t tūc p̄puta ascēdē
do. P̄d t mā Joachis sūt in p̄io gradu: au;
t auia in scūdo: p̄oauus t p̄auia in tertio:
abau; t abauia i quarto. In descendētū vero
sic p̄putat. s; filij t filia Joachis sūt i p̄io gra
du t c. vel a stipite descēdētēs: p̄ter ip̄m stipi/
tē: quotus ē numerus cōi p̄nte detracto: to/
tus ē gradus. Stipes at fm̄ p̄danor. in. c. sic
ē co. demis: q; filius ē t sanguie patris. vñ si
sit d; scēsus p̄ duos gradus: s; tū p̄ vnū. Et s; Jo
Adonal. cū vis scire d; p̄sanguinitate aliquorū
quātū iter se differāt: recurre ad cōem p̄sonarū
a qua traterūt originē. vt Petrus genuit
S. t. L. qui fuerūt fratres. Ecce p̄im; gra
dus. Si vero nō poteris scire q; fuerit pater
eorū: uicās sic. S. t. L. fuerunt fratres. Hoc
ideo dico: qz fratres semp sūt ponēdi i p̄mo
gradu: vel sūt t soror: vel due sorores: t tē p̄ce
de. S. t. L. fuerūt fratres: qui faciūt p̄imum
gradū. S. genuit. A. Ecce scūdus gradus
A. genuit. B. Ecce tertius: t sic de alijs. Idē
ē dicēdum de alio fratre. In trāsuficali vero
linea aliter p̄putatur fm̄ leges: alr fm̄ cano
nes. Scō; leges p̄putat s; hāc regulā: q; p̄/
sone numerātur binde a cōi parēte: vel sti
pite descēdētēs: p̄ter ipsū; stipitē. Quotus
ē nuuerus cōi p̄nte detracto: tot; ē gradus.
vñ si vna p̄sona distat a cōi parēte p̄ quatuor
p̄sonas: alia p̄ tres: p̄putat cōi parēte: sunt
octo. Detrahe stipitē: remanēt septē. Sic et
go attinēt inter se gradu septimo. Et hoc ob
tinet: siue equalr distēt: siue icqualr. Ideo s;
leges frat̄r t soror: sūt in scūdo gradu. s; filij
duorū frat̄rū i quarto: t sic de alijs. Ratio di
uersitatis ē: quare trāsuficales duplicātur fm̄
leges: qz hereditates nequeūt deserri: nisi de
vna p̄sona ad alterā. Idcirco curauit secula
ris ip̄eratoz singulis p̄sonis: singulos p̄ficere
gradus. Sed qz nuptie sine duab; p̄sonis nō
pōt fieri: ideo sacri cāones duas p̄sonas in
vno gradu p̄stituerūt. d. c. ad sedē. Qualiter

Autē fiat pputatio fm cōnes: kl. fm Dir. q. in trāsuersalib⁹ lineis: si due pfone ineniūtur equalr descendētes a cōi stipite: toto gradu at tinēt in se. Et sic nō distāt gradu: sed sūt i eodē gradu. rrv. q. v. pentele. ergo filij i eodē gradu attinēt sibi: r filij duox fratru r huiusmodi: q: equalr descendūt. Si vero inequalit̄ descendūt: quoto gradu remonoz: illorū distāt a stipite cōi: toto gradu attinēt sibi: r sic remonoz addit gradū. vñ si sūt i eodē gdu s; distāt gradu fm regulā approbatā. s. quoto gradu remotio: distāt a stipite: toto differt e a quolibet descendētiā ab eodē: per aliā lineaz. d. c. fi. P̄uius. aūt ratio ē: q: ratio p̄san- gunitatis iter aliquos i linea trāsuersali: ortū habet ab illa que ē ad stipitē. vnde p̄b̄s dicit. Om̄io cognata amicitia b̄p̄edere videt̄ et p̄a- terna. Et ideo i linea trāsuersali: vnus n̄ p̄t eē prop̄iq̄uoz alij: q̄z stipiti. Itē predicta regu- la fm doc. habet intelligi soluz vsq; ad lineam equalitatis: q: post illā quilibet descendētium p̄sonaz adijcit gradū. vnde p̄ncpos alicu⁹ sicut tertio gradu distāt ab eo: ita ab oibus de- scendētibus ab eodē vsq; ad tertū gradum: sed plus distāt ab illis qui transcendūt tertium gradū. A scē. m. li. viij. ti. rvij. l̄mitat dictam regulā p. c. qd dilectio. de san. q. l; gradus p̄sanguinitatis p̄putari debeat a remotio: tñ si p̄suetudo cēt alicubi cōputari a p̄p̄ngoz: scādūz ē p̄suetudin p̄ scandalū cuiusdā.

Queritur vsq; ad quē gradū matrimonij p̄trabi p̄hibeatur: kl. Dir. vbi. s. fm legem mosaicā. tiij. p̄one prohibētur tñ in lege di- uina: quaz alicue sibi i secūdo gradu attinēt: vñ ver. Mata: soroz: nep̄tis: matertera: fratris r vxoz. Et patru: p̄iunt: mater: p̄uigna: no- uerca. Proisq; sorō: p̄uigni nata viriusq;. Atq; soroz: patris: p̄iugi lege vctant. A iquet̄ igitur: q: secūdus gradus ē in nepte r i ma- tertera: r in soroz: patris: que amita dicitur. Et cū illia p̄apanō possēt disp̄sare. Intelli- ge sine magna cā. vt. j. c. P̄apa. Et qd dicit q: p̄hibetur de vxoz: fratris: intelligas i p̄- tem habuit. A l̄s fm legē mosaicā duci v̄bz ad femē cidē mortuo suscitādū. vt extra de di- uortijs. c. fi. Idē P̄of. r Ber. et d̄ resti. spo. l̄ras. P̄of. vero fuit scā. p̄hibtio vsq; ad se- ptimū gradū. d. c. ad sedē. S; hodie p̄hibi- tio p̄ngalis: quartū gradū p̄sanguinitatis r af- finitatis de cetero nō excedit. extra. c. n̄ dz.

Quid de ascendētib⁹ r descendētib⁹: vt q. in infinitū extēdat. Ita q: s; quosdā: si Adā viuet hodie n̄ possēt aliquā ducē s; P̄of. r Jo. an. Idē P̄anō. i. d. c. n̄ dz. Et putat opi- monē p̄dictā verissimā: cū ter. ius cuiuslib⁹ des- cendētis. p̄hibeat in finitū iter ascendētis r descē- dētis. vt. l. nuptie. ff. d̄ ri. nup. Et hoc in infi- nitū. Et cū ius civile n̄ rep̄at exp̄sse conecū: r sit fundatū sup honestate maria: nō obem⁹ p̄p̄ generale dispōnē canonū dicere P̄ium. h̄ tñ qd p̄p̄ breuē hominū vitam raro practicat. S; P̄of. r Dir. tenēt ididistice q: hodie tā in ascendētib⁹ q; in descendētib⁹: r collateralibus quartū gradū nō excedit p̄hibtio quāz ad matrimonij p̄trabēdū. d. c. nō dz. qd loq̄tur generalr r indistictē. Et sic videtur q: ius ci- uile sit conecū exp̄sse per. d. c.

Sed queritur an hodie in quinto gradu r supra sit p̄sanguinitas: kl. fm P̄of. r P̄of. q. sic quātū ad ius succedēdi usq; ad d̄cimū gra- dum legalē. d. c. ad sedē. circa p̄icipium. De hoc dictū ē. s. P̄reditas. Nō obstat qd di- citur in. d. c. ad sedē. in fi. q: ultra septimū gra- dū n̄ ē p̄sanguinitas. Et hodie p̄t d̄ci ultra quartū. d. c. non dz. kl. Dir. q. non ē gradus ip̄ediens matrimonij: sed bene ē gradus in- ducens successione.

Quā autē p̄mittatur incestus i quinto gradu: kl. fm P̄of. r P̄of. q. si: q: q: incestus p̄mit- tat: hoc n̄ p̄cedit et nō coit⁹: s; pot⁹ et eccl̄ie p̄stōne: que statuit certos gradus r p̄stituit i- eis eē incestuosuz coitū. Sic r p̄hibtio ma- trimonij nō ex natura matrimonij: s; ex p̄stōe p̄cedit eccl̄e. rrv. q. i. cū igitur.

Quid si aliquis p̄travit i quinto r quarto gra- du: vel in secō fm stipites: kl. fm Dir. valet matrimonij: q: tales attinēt sibi in quinto gra- du siue distant quinto.

Synūq; i gnto r p̄rio possit p̄hibē P̄of. oi- cit q. n̄. et. e. q. dilectio. vbi sibi b̄ucauit l̄ra q. si fecit mētōz: q: p̄rio gradu: ḡ immediate descē- dit a stipite: q: cū nullo mō p̄t eē: s; d̄ secū- do r tertio: q: illud p̄ceditur fm regulā appro- batā. extra eo. c. fi. Rō ē q: stipes r germani filij stipitis faciūt vni r eūdē gradū. rrv. q. iij. s. hac auctoritate. S; Dir. vbi. s. exp̄sse tenet p̄trariū. Idem P̄of.

Impedimētū. vj. De ḡnatoe sp̄iali que cōi ē p̄ paternitat.

Ubi sciēdū q̄ cognatio spūalis puenit ex h̄:
q̄ q̄s p̄fert sac̄z baptisimi: seu p̄firmatōis: v̄l
suscipit: sinez illū: cui tale sac̄z p̄fert:

1 **I**nter quas p̄sonas p̄bit cognatio spūalis:
R̄spondeo h̄z h̄i. i. iij. di. xliij. q̄ cognatio
nis spūalis tres sunt spēs. s. paternitas: p̄pa
ternitas: et fraternitas. P̄tia p̄bit iter rege
neratē et regeneratū. Et sicut i generatōe car
nali duo sūt. s. p̄r et mater: sic i spūali: admini
strās sac̄z est p̄r: q̄ p̄sonā dci rep̄stat: tenētes
āt sūt sicut inf̄: q̄ rep̄sentāt p̄sonā ecclēsie. Et
ita iter regeneratū et datem sac̄z p̄bitur p̄mi
tas spūalis. S̄i r̄ inter eoz et ip̄z tenētes. si ta
mē sac̄z ministrās: v̄l tenēs baptizati sūt: alr
nō: q̄z omniuz sac̄oz et cognatōuz spūaliū q̄
p̄ sac̄a p̄bunt baptisim⁹ et sūdāmetū. h̄z d̄ h̄. j.
s. xxvj. et xxvij.

2 **C**ōpaternitas p̄bitur iter regeneratē et ge
neratē: tā. n. sc̄z ministrās: q̄z tenētes efficiū
tur p̄patres v̄l p̄matres pen̄tā carnaliū illi⁹ q̄
r̄generat. Et q̄z trāsit ad vnū p̄iugū alio me
diatē. aliqui ū. Si. n. alē p̄iugū int̄ quos p̄sūma
tū ē m̄tōniū suscipit filiū alicui⁹ d̄ sac̄o sōte:
v̄l tenet i p̄firmatione: alter cōiur̄ efficit p̄p̄
pen̄tā carnaliū regeneratū. c̄ eo. martinus.

3 **F**raternitas vero p̄bitur inter regeneratū
et carnalis filios regeneratīs. Et h̄ siue huius
modi filij nati sint an̄ p̄p̄ritatē: siue p̄. c̄. e.
tua. siue d̄i filij sint l̄tīmi: siue illīmi. Sec⁹ si
adoptiui s̄m̄ In. Inter has p̄sonas p̄bivetur
matrimonū. Inter alios nō p̄bivetur: q̄ istū
est edictū. p̄bivitiōnū: et oēs q̄ n̄ excluduntur:
admittūt. Et h̄ cognatio ipedit et dirimit m̄ri
monium post p̄tractū. Et idē de sac̄o p̄firma
tōis. c̄ eo. nedū. li. vj. v̄l v̄. Dirimitur frat̄
p̄pater: atq̄ p̄r. In alijs an̄ sac̄is nulla spūa
lis cognatio p̄trahit. c̄ eo. q̄zuis. li. vj. Per
cathecismū vero p̄trahitur spūalis cognatio:
q̄ n̄ ipedit matrimonij p̄trahendū: h̄z n̄ diri
mit p̄tractū. c̄ eo. p̄ cathecismum. li. vj.

4 **Q**uid si plures sunt suscipiētes: p̄bivetur
ne fiat. de p̄le. di. iij. nō plures. Et si r̄i p̄fir
matōe. vt i. d. c. nō plures. Si t̄i fiat: cū oib⁹
p̄trahitur cognatio spūalis. S̄z n̄ isti suscipiē
tes b̄ti possunt p̄trahere inter se: ut ponit In
no. et Host̄.

5 **A**n at̄ eps possit disp̄sare vt p̄les possint
leuare de sac̄o fonte? R̄s. In. d. c. q̄uis. facit q̄
sic: que dicit q̄ epi disp̄nsant p̄ra ius: vbi nō
est eis p̄hibitum. vt in. c. at̄ i clerici. de iudi.

Sum igitur non reperitur p̄bitū: videtur
q̄ possit. h̄ Be. in. d. c. q̄zuis. de hoc vide. s.
Eps. Si t̄i sunt plures: sine Inia peccant. S̄z
Jo. an. et Arch. putant q̄ ubi consuetudo nō
restitit: et forozem: q̄ illa sit leuis culpa.

Quid si quis baptizat: seu tenet ad bap̄t̄i
mum p̄p̄uum filium: R̄. licet doc. in hoc sim
varij: videtur tamē sic dicendum: q̄ si vir vel
mulier hoc fecit i necessitate seu p̄ ignorantia:
aut per errorem: tunc potest exigere et reddere
debitum. Si scienter: sed ex quadaz simplici
tate ignorando ius in talibus: tunc etiā exigere
potest: ut videtur tenere Ber. in. c. si vir. co
ti. Si autem hoc fecit in fraudē et ex industria
s. infidiādo matrimonio: ut sic posset uxorē
p̄iuare debito p̄iugali: tūc incurrit duo mala:
p̄dum q̄ non potest exigere. Secundo q̄ si
superuixerit: motua uxorē sine spe p̄iugij r̄e
manere debet. et de hoc est ter. in. c. de eo. r̄x.
q. i. ibi hac causa: ut discidium fieret coniu
gij: et ibi grauis p̄nia infidiū fuerit iungat. Si
aut̄ uterq̄z fraudulētus fuerit h̄z Host̄. neuter
debet debituū exigere: nec neuter subtrahere
quasi dicat non debz quis eorum exigere. Si
tamen exigit: tenetur alter reddere debituū. Et
hoc ē mirabile dictuz q̄ ille n̄ possit exigē sine
peccato mōtāl̄: et t̄i si exigit: aliter tene reddē:
vicit t̄i Host̄. q̄ si nō p̄t̄ p̄tinere: de Inia ecclē
hoc est epi: p̄t petere: cū ēt d̄ licētia eius possz
contrahere. de hoc et similibus vide. j. Impe
dimentuz. viij. s. r̄.

Quā spūalis cognatio trāscat ad nepotes?
R̄. q̄ nō: q̄z nō h̄z gradus. s. filia quippe mea
spūalis: h̄z nō possit p̄trahere cū filio meo: p̄t
tamen p̄trahere cum filio filij mei. Item pater
p̄t contrahere cum filia sp̄rituali filij: vt nōt
panoz. extra eo. c. utrū. q̄z cognatio sp̄ritualis
descēdit d̄ pat̄ri i filiū: h̄z nō ascendit de filio in
pat̄rē. de hoc glo. in. c. j. eo. ti. li. vj. Itē pater
spūalis licite p̄t ducere i uxorē carnalē sororē
filij sui sp̄ritualis: et etiā filiaz eius: ac ēt uxorē
filij spūalis. Et ex predictis p̄z abrogatū ēē: q̄
dicitur in. c. post susceptū. r̄x. q. iij. usq̄z ibi q̄z
leges. Dicitur. n. ibi: q̄ qui et p̄patre et p̄ma
tre fuerint nati matrimonij nō p̄nt p̄iugiz
q̄z p̄r edictis esse salum.

Quārum uxor et vir simul leuare possint pue
rum de sac̄o fonte? R̄. A steu. li. viij. ti. xvij.
dicit inter patrem et matrem sp̄ritualē nul
la cognatio sp̄ritualis p̄trahitur: et ideo uter

qz cōiunz pueruz simul tenere nō ipeditur de necessitate: s; ex quadā honestate. Quādo vero vterqz pueri simul t; duplet cognatio spiritalis trahit i vtroqz. vna directa p factū suū, altera indirecta per factū alterius. Nec est hoc induciens: sicut nec q vna mulier alicui p sanguinea simul z affinis veniat.

9 **Q**uāru aliquis successiue possit hēre i vtroque duas pmatres: s; nō p; ex dictis. s. q; si prima tua vroz tenuit filiū alterius anq; tu mi scēris ei poteris hēre illā alterā. Si vero tenuit postq; a te fuit cognita: nō poteris scōam hēre eo q; p; eius fact; es. Si at alia mulier tenuit filiū vrozis tue: quē de alio viro hūit: illa mulier ē pmater vrozis tue: s; tua si. Siue illa nenerit anq; iter vos eēt carnalis copula: siue post: iō potes illam hēre. Et filr filius tuus: quē de alia genuisti: si ab aliquo suscipias: tūc suscipies ē pater tuus: non autē vrozis tue. vñ si cāus tue mortis euenierit: suscipiens possit p̄bere cū illa que fuerat tua vroz. Rō autē p̄dictoz fm Rl. vbi. s. ē: q; t; si quātuz ad p̄trabēdū p̄paternitatē puges iter quos p̄sumatū ē matrimonū cōicēt sibi viuas actiones: nō tamē suas passiones: q; hoc iduceret nimū onus z periculosū m̄rimonio. Et dicit quis cōicare actōes suas: qñ ille t; aliquā p̄sonā: z hāc cōicat alteri p̄iugum carnalr cognito. P̄dati vero dicit: qñ eius fili; ab alio tenetur. vnde tenēs filiū vrozis mee quē habuiter alio viro: ē p̄pater vrozis mee z nō meus. Idē ecōuerso. vñ vcr. Que mihi vel cuius: inca natū sōte leuauit. Nec mea p̄mater fieri: mea nō valet vroz. Siqua mee natū: nō er me fonte leuauit. P̄anc post fata mee: non inde vtabo: habere. Ambos cōpatres facit actio: passio nūqua.

10 **Q**uero: an huiusmodi cognatio spūalis cōtrahatur cū p̄cubina. P̄one exemplū. habēs cōcubinā leuauit puez de sacro sōte: miquid p̄cubina sua efficiat p̄mater penitib; baptizati: sicut dicim; i vrozis: s; P̄anoz. l. c. martin;. extra eo. de mēte Archi. z Jo. an. p̄cludit q; nō. Et dicit q; bec ē cōis opio: ne ista cognatio spūalis ad illicitū coitū extēdatur.

11 **Q**uā autē ista cognatio extēdatur ad filiū legitimū ipsius leuatus seu baptizatis: Doc. dicit q; sic. vt refert P̄anoz. vbi. s. Et videt t̄r. in. c. si. extra eo.

12 **Q**uāru ille q; baptizauit aliquā: posito q; sit

laicus: vel i minorib; ordinibus: possit p̄bere cū illa: s; nō: q; ē ei; filia spūalis. c; eo. medū. l. vj. S; ilr nec ille quēz p̄sbyter baptizauit: pot ducere filiā carnalē ipsi; p̄sbyteri. c; eo. c. si. nec fili; p̄sbyteri pot illā ducere: quā p̄sbyter ille baptizauit. Et idē d; crismate: seu p̄firmate: te dicēdum per p̄dicta.

13 **S**z querit d. q. nōbili z quotidiana. P̄dōc vt i p̄dicto cāu. laic; aliq; baptizauit i necessitate: vel ml'ier sine aliq; solēnitare. P̄ostmodū p̄dicit putātes talē nō eē baptizati iterato faciūt cū rebaptizari. Eadē qō fieri possit de exposito q; bis baptizat: aut ignorāter aut sciēter: an i ista scōa rebaptizatiōe p̄trahatur huiusmodi cognatio spūalis: s; So. bui;. q. de p̄det et alia. q. v; an huiusmodi scōa baptizati vel p̄firmati d; nouo accipiāt characterē. Et si sic: tūc de nouo p̄beterur cognatio spūalis: als sec;. Mā Lan. vt recitat gl. i. s. qō vero: lviij. di. dicit q; si miles q; ordinē p̄sbyter: tot p̄sbyterales ordies recipit. Idē dicit d; ba ptismo. Alr cū quō fieret iniuria sacro: vt d; ple. di. iij. oñdatur. vel quō dicret q; bis baptizari. vt de ple. di. iij. qui bis. t. c. cos. Itē cū dicat: accedit verbū ad elemētū: z sit sacrz; j. q. i. detrahe. ergo quōtis dñr verba illa: z apponit elemētū sit nouū sacrm. Sed gl. ibi t; p̄trariū. dices q; ibi nō iterat nisi vncio exterior. Et hāc opi. dicit glo. ibi eē verior: em; Glo. m. l. c. ij. de aposta. vt tenere opinionē Tā. P̄anoz. tñ ibi dicit Sof. tenē q; ex iteratione nō ip̄imatur nouus character: nec i veritate offuscat p̄imū sacrm: seu character: s; imp̄pressus. Sed offuscatio seu iniuria sit quo ad aium faciētis: q; quātum in se fuit tulit iniurias sacramēto. Et tenēdo istā opinionē que videt verior: nulla cognatio spūalis p̄bref. hāc opinionē tenet Arch. i. d. s. q; vero. vbi p̄cludit sic. dic ergo cū Bra. imo cuz magro vcritat; q; p̄secrari; i vno ordie: itez p̄secrari nō p̄t. z q; sacra iterari dicit nō pp̄ iteratū collatōez sacramētū: s; pp̄ iteratū solēnitatē p̄boz uel ablutiōis vt vncōis exterior;. Idē Lan.

14 **Q**uā aut lauātes crisma post p̄firmationē: cōtrahāt cognatiōem spiritalē: s; nō: ex quo nō interfuerūt in actu cōfirmatiōis: z cōfirmatus nō ē leuatus p̄ ipso.

15 **Q**uāru filij duozū p̄patrū possint m̄rimonia liter copulari: s; sic: siue sint geniti ante cōpatermitatē: siue postea: excepta solū illa p̄sona p

verior: p predicta. Et sic delude q nec p paterato: nec p sindicu: vel nuciū pōt strabi cō paternitas. Et hāc opi. tenēt cōiter legiste r canonisse: h̄ p̄suetudo sit in cōtrariū.

11 **Q**uero an strabat cō paternitas si leuans nō respōdet: Archi. dicit q sic. vt pbat ter. i. d. c. nediū. quiloquis de suscipiēte. vñ pōde rat suscipiēte: nō rñsione. Post. ptra. Et dicit Jo. an. q. p. Post. facit: vt sicut i baptisā te regrit verbū: sic i leuātē q d̄z rñdere. d̄ p̄se. di. iiii. puuli. S; nec d̄z ānuere: h̄ d̄z dicē v̄o lo: ita vt sit emissa cautio. Et hoc inferit q si cut mut? n̄ pōt baptizare: ita nec puerū tenē. vt. d. c. puuli. Nā rñsio p̄inct ad celebritatez sacri. de cōse. di. iiii. cū p̄o puulis. S; Arch. dicit q. Du. itelligit illud verbū. celebritatez. p solēnitate. Non eīz oīa que dicunt vel sūt in celebratiōe factōz sūt de ipsoz substātia. Substātia autē baptisimī ē aqua r forma euāgelica. i. q. i. betrabē. Sed Be. vbi. s. reducit p̄dictas opiones ad p̄cordiā. dicēs q. aut leuās nihil respōdet uerbo uel signo: r tūc. p cedit opio Post. Aut nō rñdet uerbo sed signis: r tūc. p̄cepit opio Archi. q. ad nutu ul signis dicat q̄s loq. facit d̄ sp̄o. cū ap̄b. Adul ti n̄ sūmisse tenēt q. rñsio patrinoz nō sit de substātia quo ad p̄ paternitatē strabēdā. Si mīl r nec signa v̄l nutus. De tactu uero see. Dicit cūm q. si efficit patrinoz nisi tāgat puerū: vel teneat dū baptizat: vel leuādo d̄ sacro fōte: v̄l tenēdo ad p̄firmatōez: h̄ si rñdeat.

12 **Q**uid at si teneat r nō respōdeat cuz alijs patrinoz: intēdēns p hoc sacre: ne pater efficiatur: vt sic possit cū minori peccato postea cognoscere matrē pueri: vel eā ducere i vro rez: Ista ē alia qō a p̄cedēns. Dubiū factū: q. vt dictū ē i huiusmodi sacris ad hoc vt iducatur obligatio: requirit animus r itētiō volētis se obligare: sicut i baptisate r baptizato. Et hoc videt voluisse p̄anoz. i. c. ij. c. r. d. d̄ v̄z dicit in tenēte v̄l leuātē. Secus tū dicit in baptisate. Et de hoc videt cāus h̄z cū i. c. si. c. rra. eo. vbi habet de quodā sacer dote q. ex debito officij baptizabat r n̄ hēbat aiuz strabēdi istā p̄ paternitatē. Et dicit p̄anoz. i. d. c. si. q. strariū sibi decidit. Nā ex quo fecit eū r̄pianū: effectus ē pater illius sp̄ualis. vel it ergo nolit cūm pater ē. sicut dicimus in patre carnali: vbi p̄siderat factū r n̄ volūtas. Quid ergo dicemus ad casuz nostrū: Casus

videt dubius: tñ sūmisse videt tenere q. talis efficit cōpater: et quo ipse tenet puerz vel tāgit: r facit ea que agit vere patrino: h̄z nō itēdat eē patrinoz: nec respōdeat.

13 **Q**uid aut si leuās nō tāgit puerz: h̄z linteū quo ē iuolutus: an strabat p̄ paternitatē: Archi. t̄z q. si per ter. i. c. quāuis. eo. ti. li. vj. qui dicit. accesserint. r sic nō requirit tactus pueri: Idē Jo. an. Et dicit hoc eē v̄z: si i linteō tenet puer dū baptizat. Idē Be. i. d. c. q̄uis: Idē r̄ Dir. qui ēt dicit q. si multo tenet linteū circūquaz r puer ponit in medio: r tō suscipiūt eū in linteō: hoc sufficit s̄m cum.

14 **Q**uā aut plurib' actib' sacralibus requirantur diuersi patrino: s; In catholicismo: baptisimo: r confirmatōe: vnus r idē patrinoz eē pōt si necessitas cogit. h̄z nō ē p̄suetudo romana qn potius p̄ plures act' singuli suscipiant: de cōse. di. iiii. in catholicismo.

15 **Q**uāz religioz possit fieri patrinoz vel cōpater: s; prohibitiū ē abbatibus r monachis puerz de baptisimo suscipere aut baptizare r huiusmodi. vj. q. i. placuit. de p̄se. di. iiii. nō licet. Idē intelligēdū ē d̄ oib' religioz. Nō eīm licet religioz p̄matres facere pp familiaritatē que solet inde puenire.

16 **Q**uā ille qui nō ē baptisatus possit aliquē suscipere in baptisimo: s; Lho. r p̄de. r Ri. tenēt q. nō: q. talis nō ē mēbū ecclesie. Et tō siue d̄ facto: siue necessitate leuat vel tenet: seu etiā baptizat: nō strabit aliquā cognationē sp̄ualem: et quo nō ē baptisatus: r baptisim' ē fundamētū huiusmodi cognationū sp̄ualū. Glo. aut in. c. i. baptisimato. de p̄se. di. iiii. dicit q. baptisās cōtrabit cō paternitatē: sec' suscipiēs. Sūnt. at de laud' in suo sacramētali tenet totū oppositū glo. Dicit eīm q. baptisādo non strabit cō paternitas: suscipiēdo sic. Et ratio diuersitatis ē h̄z cū: q. qui ministrat iura alterius. s. sp̄s sancti crecet: r paz ponit d̄ suo. vt i. c. aliud. r in. c. cū tñ. de cōse. di. iiii. r i. d. c. in baptisimato. S; qui suscipit: multuz de suo ponit: q. vice sua hoc facit. Et hāc opinione videt tenere glo. i. c. j. r. q. i. que glo. cōmuniter approbat a doc. Et idē dicit Archi. s. per glo. illā. q. si baptisatus tenet filiū non baptisati seu isidēlis: q. bñ cōtrabit cō paternitatē. Et tō si iudex baptisatur: oīz cō paternitas inter leuātes iudcū baptisatū r parēta r ēt filios iudcū baptisati r

filios leuatis. Et ideo si pater infidelis veniat ad baptismū nō pōt strabere cū ea que filius suū in baptismo prius tenuit.

27 **Q**uā autē nō confirmatus baptizādo: vel suscipiēdo i baptismo: vel tenēdo in confirmatōe cōtrahat huiusmodi cognatōes: scilicet q. sic: si ē baptizatus: lz male faciat.

Impedimētū

De cognatōe legali que fit p adoptō nē. vbi sciēdū q p adoptiōnē proueniūt tres spēs legalis cognatōis. Prima ē ascēdētūz & descēdētūz: que atēditur iter patrē adoptātē & filiū seu filiā: nepotē v l neptē: & huiusmodi adoptatos. Et hec indistincte ipedit mrimoniū: qm pater adoptator nō pōt cōtrahere cū filia adoptiua: nepte & huiusmodi. rrr. q. iij. ita diligere. etiā post emancipatiōnē. insti. de nup. s. ergo. Secūda spēs ē collateralū. i. i ter filiū meū naturalē & adoptiū. Et hec ipedit mrimoniū quādiū durat adoptio: vel sūt ei usdē patris ptātē. Ea vero soluta. s. morte patris: vel emācipatōe filij naturalis vel adoptiui: nō ipedit. extra eo. c. vnico. Sigs ergo vult filiū suū naturalē tradere in vix filic adoptiue: remediū ē: vt emācipet filiā adoptiua: vel cōuerso. Ita dicit rrr. i. c. p adoptiōnē. rrr. q. iij. Tertiā spēs ē quasi legalis afinitas iter patrē adoptātē: & vxorē filij adoptiui. Et hec pphibitio introdacta ē rōe reuerētē. Sil r iter filiū adoptiū & vxorē patris adoptātis. Et hec iterū omni tpe ipedit mrimoniū: qm p adoptator: nūqz pōt p̄bere cū illa que sūt vxor filij adoptiui: ē post emācipatōes. ff. de ritu nup. l. adoptiuis. Simil r filiū adoptiū post mortē patris nō pōt p̄bere cū vxore patris adoptātis. vt. d. l. adoptiū. Et si an mortis fuisset emācipatus: vt ibi.

Quone aliqz corā vicinis seu honestis viris recipit aliqz in filiū: nūquid ex ista adoptiōne ipediatur matrimoniu. Et nūqd filius acquirat iura legitime adoptati: R. Danor. i. d. c. vnico. s. mēte Host. dicit q nō: qm si ser uata forma: conuit ex toto ipe actus. D; cim adoptio fieri corā magistratu rē.

Quero nūqd p̄byter possit legitime adoptare: R. Danor. vbi. s. d mēte Hosti. sēnt q sic. Nec ob. isti. d adop. s. h & illd. q logf i castrat & l spadonibus: q nāl r gnāre n pnt. vñ sicut n pnt hēre filios nāles: ita nec adopti

uos: qz ista cognatio legalis ē iducta ad istar carnalis. vñ imitat nāziquatū pōt: hic ē q nī si quis pcedat adoptatū. r viij. anis. l. in plena pubertate: n valet adoptio. vt dicta ist. s. mī norē. Sacerdos vero d scō gnāre p r nāl r: vide m ad p̄dicta qd nōt A stēn. li. viij. r. r. v. s mēte Host. q ille q n pōt gnāre pp̄fici nē n pōt adoptare. Sec^o si n posset gnāre pp̄ali qd accūs supueniēs. vñ castrat. i. l. caste nat. l. nāl r frigid^o nō pōt adoptare. S; spado q cū gladio testiculos amisit: pōt. Qd ē notā dum: & declarat pcedētia.

Quā cognatio legalis trāseat ad nepotem i filij filij adoptiui: R. A stēn. vbi. s. q sic. s. pp̄ cohabitatiōes. Nec nī ppter h huiusmodi cognatio h; gradus: qz i eodē gradu atinet pater filio & nepoti.

Quā adoptiū: qui nō trāsit in ptātē adoptātis possit strabere cū filia naturali legitima patris adoptantis: R. A stēn. vbi. s. dicit Hu. tenē. rrr. q. iij. i p̄cipio. q adoptio que non ē arrogatio: nō ipedit matrimoniu inter filios. Immo. etiā videtur i hoc cōsentire. Arrogatio vero ipedit dū durat: sed ea soluta nō ipedit. Sed Danor. vbi. s. dicit q cōmuni doc. & Spe. eo. ti. tenēt q non. Et cōcludit Danor. q iter filios naturales adoptātis & adoptatā nō pōt p̄sistere matrimoniu: qz qz adoptatā nō trāscit in potestātē adoptantis: qz nō hōminis filia ē durāte illa adoptione: Hoc ē r t; glo. i. d. c. vnico. qd indistincte loq tur de adoptōe: nō distinguēdo inter arrogatūz & adoptatū. Itē qz r h nō trāseat talis in ptātem adoptātis: acquirūt tñ ei quedā iura ex adoptiōe que dissoluūtur per emācipatiōnē. C. de adop. l. pe.

Quā filius alicui naturalis & legitim^o cōtrahere possit cū filia mulieris arrogate a suo patre: R. A stēn. vbi. s. q sic. Lū cim mulier neminē habeat in ptātē sua: filia filie arrogate trāfire nō pōt in ptātē arrogātis. Et iō nulla cognatio orta ē iter ipsuz & illā et arrogatione matris sue. ff. de adop. l. si pater. Non posset tamē talis p̄bere cū filia viri arrogati a suo patre: si habebat cā in ptātē sua quādo sūt arrogatus. Idē Hosti.

Quā filij adoptiui possint p̄bere iter se: R. A stēn. vbi. s. q sic. sicut nōt Hu. rrr. q. iij. ita. Sicut & spūales filij alicuius iter se p̄bere pnt. & ēt spūales cum adoptiuis. p glo. i. d. c.

vnicō. qz hoc n̄ inuenitur p̄hibitū. Scōz v̄o
 3o. distinguendū ē iter arrogatos z adopta
 tos p̄prie dictos. Nā iter oēs illos z sunt in
 p̄tate adoptat̄is. p̄bidentur nuptie celebrari:
 v̄oqz ad gradū p̄ legē p̄hibitū. Et iō iter du-
 os arrogatos ab eodē nō p̄t p̄bi m̄rimoniū:
 s̄z inter duos adoptinos filios eiusdē patris
 adoptantis p̄t p̄bi. Ver. n̄ t̄ Dir. videtur
 tenere indistincte primam opinionem.

7 **Q**uid si adoptio durate adoptione p̄bat
 m̄rimonium cū filia legitima adoptat̄is: nū-
 quid m̄rimonium soluet̄: s̄z qdā dicit q̄ nō:
 eo q̄ impedimētū ē tpale: vt notat gl. i. d. c. vni-
 co. Et huius opi. est Inno. vt refert pan. i. d.
 c. vnicō. Sz ip̄e t̄z opione p̄uā: quaz dicit seq̄
 cōit̄ doc. z Spe. Nec ob. q̄ impedimētū sit tpa-
 le: q̄ is illud impedimētum sit tpale s̄m se: iducit
 in p̄petuū effectū. Et ponitur exēplū i. gl. i. d.
 c. vnicō. s̄. q̄ iste nō p̄t hodie p̄bere cū hac cō-
 iugata: cras viro mortuo poterit p̄bere cū ea:

8 **Q**uid si filius adoptio p̄bere possit cū filia il-
 legitima patris adoptiui: s̄z. Pan. vbi. s̄. dicit
 q̄ nō: vt quē admodū filius illegitimus nō p̄t
 p̄bere cū sorore carnali legitima: vel cū alia cō-
 sanguinea: ita nec cū filia adoptiua: sicut nec
 ē cū filia sp̄iali. Sed A. s̄en. t̄z p̄uiz: et eo q̄
 filius illegitimus non est in p̄tate patris: t̄z ideo
 p̄t copulari filie adoptiue patris. Concord. Do.
 Inno. Ric. t̄. v̄y. z bec v̄t cōior opinio.

9 **Q**uid inter p̄res adoptat̄e: z p̄rem adopta-
 ti: siuc m̄rem: aliqua cognatio p̄batur: s̄z. s̄m
 Ebo. z P̄c. nulla. De mā adoptōis z arro-
 gationis. vid. s̄. A. adoptio. per totum.

Impedimētū. viij.

De impedimēto cr̄is. Sciendū q̄ qdā
 cr̄is impedimētū m̄rimoniū p̄hendū: s̄z n̄ dirimūt
 p̄ctum: z sunt. vij. Pr̄mū est incestus. et de
 eo g. eo. p̄san. c. i. Scōz ē de illo q̄ iterfecit. p̄-
 p̄tiam vroz. xxij. q. ij. admonere. z. c. iter-
 fectores. Tertū q̄ q̄ rapuit sp̄osam alterius
 vxij. q. ij. statuti. Quartū q̄ q̄ insidiando
 m̄rimonio: p̄pū filii de sacro fonte suscepit:
 vt posset vrozē priuare debito p̄iugali. lxx. q.
 j. de eo. de hoc dictū est supra. Impedimētū.
 vi. Quintū q̄ q̄ iterfecit sacerdotē. et de pe-
 t̄ remi. qui p̄sbyter. z ibi panoz. i. verbo cō-
 uictus: dicit s̄m v̄nā exp̄sitionē: q̄ iterficiēs
 sacerdotē nō impeditur p̄bere: nisi p̄u^o sit cō-
 uictus in foro p̄tioso. Sextū ē solēnter pe-

nitēs. xxij. q. ij. d. bis. z. c. antiqui. Septimū
 cū quis moniale sciētēri vrozē accepit. xxvij.
 q. j. bi vero. Si t̄m timere de icōnētia: d̄z eis
 eps p̄cedere l̄niaz nūbēd̄. T̄n s̄m. v̄y. sufficit
 l̄nia p̄prij sacerdotis. Immo d̄ p̄suetudine n̄
 seruat iste rigor: petendū l̄niam. Idē Adonal.
 Archi. t̄n flo. z P̄c. de pal. in. iij. ponūt p̄-
 dictā opinionē: s̄z magis declinat i. h̄c. v̄z q̄
 sine dispensatōe nō h̄z inuoluto aliquo dictoz
 criminū p̄bere vel debitū petere nisi eps disp̄e
 set. Nec valet p̄suetudo i. p̄uiz: nisi p̄staret q̄
 ep̄i lō go tpe hoc scientes dissimularēt: al̄s cō-
 trariū facientes peccāt mortal̄. Et d̄ bis. vij.
 extat. v̄. P̄sbyter: vrozē necās: natiqz pa-
 trinus. Incestus: raptor: solēnt nō sociari.

Que sunt cr̄is que dirimūt m̄rimoniū iam
 p̄ctū: s̄z. solū duo. Pr̄mū si vroz: fuit machi-
 nata in mortē alteri^o p̄iugis: vt ipsius efficiat
 vroz. z cū effectu occiderit v̄z vel cōuerso.
 Scōz si viuētē vrozē dederit fidē alteri vt illā
 ducēt mortua vrozē: vel cōuerso. Sed p̄ de-
 claratione p̄dictoz panoz. i. c. j. de eo g. du. in
 ma. dic. q̄ iura vario mō loquūtur. Sz p̄clu-
 dendo v̄itate dicit: q̄ aut solūm p̄cessit adul-
 terium: z nō ipeditur m̄rimonium sequēs. v̄n
 alio nō interueniētē: q̄ p̄t ducere i vrozē illā:
 quā prius polluit i adulterio: vt ē ter. i. c. signi-
 ficasti. d̄ eo q̄ durit in ma. Aut quis p̄rit cum
 muliere: sup̄stite p̄ia vrozē: nec ad alia fuit p̄-
 cessus: z solus p̄ctus m̄rimoniū: nō ipedit ma-
 trimonium p̄bi mortua vrozē. Et idē est: si n̄
 p̄stisset de p̄nti: s̄z dedisset fidē de p̄bendo post
 mortē p̄iugis. vt ē ter. i. c. si. de eo g. du. i. ma.
 Aut cū p̄tractu m̄rimoniū fuit mixtū adulteriu.
 Et tūc: aut fuit cū ignoratē: z tūc p̄t iter eos
 esse matrimoniu post mortē p̄iugis: vt est ca-
 sus i. d. c. j. Et itellige hoc: q̄ sup̄ducta toto
 tpe an̄ mortē vrozis p̄rie ignorauit. Si aut cer-
 tiorata de vita p̄rie p̄iugis p̄misit se cognosci
 ab illo nō p̄t amplius cū habere in marituz.
 Ad hoc. d. c. si. Et sequūtur doc. i. d. c. j. Idē
 p̄ omnia dicendū ē q̄ p̄cessit fides de ducen-
 do sc̄dam sequito adulterio. Quo v̄o ad ma-
 chinationē: doc. varie sentiunt. Sed pan. p̄z
 opio 3o. an. quā ponit in. c. si. de p̄uer. inf. q̄
 aut intercessit in mortē machinatio v̄triusqz:
 z tunc non requirit adulterium: vt p̄z per illā
 ter. Aut solum intercessit machinatio v̄niuse-
 puta: q̄ maritus interfecit vrozē suā: vt duce-
 ret Bertā in vrozē. Et tūc requirit adulteriu

precedens ad impedendum & dirimendum tale ma-
trimonium pnti. Si aut in intercessit prius adul-
terius; s; impediatur mrimoniū pbi: nō tñ di-
rimitur ptractū. hec panor. in. d. c. i.

2 **¶** Sed pone q; adulter dedit nudā pmissio-
nes adultere de ptabēdo post mortē mariti:
nūq; mortuo eius marito tenebit mrimoniū;
iter eos: Quidā dñt q; sic vt refert Ric. i. iiii.
di. rrv. q; cū phibitōriū sit edictū de mrimo-
nio ptabendo: q; cūq; non phibet: p pntiam
admittit. Non at inuenit in iure phibitū adul-
terē ptabere: cū adultera post mortē mariti:
nisi viuente marito fidē dederit: vel iuramentū
fecerit de ptabēdo. vel nisi alter eoz in mor-
tez mariti ad hoc fuerit machinat⁹. Alij dicit
pstrarium: q; illud idem piculum vř causari et
tali nuda pmissione cū adulterio: pro quo fuit
prohibitio facta.

3 **¶** Esto q; p. sollicitat Ber. At illa pletiat
sibi: tali pacto: q; ipse p fidem pmittat Mar-
tine ipsius Berte p sanguines: q; post mortē
viri eius accipiet i vrozē illaz: de qua psulet ci
Martina: intēdēs & ptabit r credēs q; Mar-
tina ci psulet d ipsamet Berta. Qui pde. p sen-
tit: & postea pficiens illud q; pmissit: Bertā:
de psilio Martine post mortē viri Berte: in
vrozē accipit. Ado querit. vř illud mrimo-
nium teneat: R. A. steñ. q; nō. q; Berta sciēs
q; ille si daret sibi fidē postea nō poss; eā hñci
vrozem: fraudulentē fecit illā psuasionez. Et
fraus d; nemini patrocinari. Si tñ Berta p-
dictam pmissione. pcurass; nō intēdēs su-
pdictā fraudē: s; potius q; pde. vtilioz &
honorabilioz vrozē habēt. Si d; psilio Mar-
tine vrozē accipet: & q; accipiēdo vrozē d; cō
psilio martine p mortē viri sui: sibi solaciofor:
ess; mrimniū iter eā & pe. pnti tenēt. Idē Ric.

4 **¶** Pone q; vlente legitima puge: q; ddit
fidem scōe & eā nō cognouit. Demuz mortua
puge nō illā cui fidē dedit: s; aliā duxit i vro-
rem. Et pstate illo scōo mrimonio: cognouit
illā cui pō fidē dederat. Nūq; mortua scōa
vrozē: possit ptabere cū illa cui fidē dedit: cō
stante pōo mrimonio legitimo: & cognouit eā
pstante scōo: R. Dan. in. c. sigs. c. de eo qui
du. in mrimonium. refert Jo. an. ibi tenere q;
non: q; vey est dicere fm eū: q; constante ma-
trimonio legitimo dedit illi fidem & eā cogno-
uit: vñ scōm matrimonium non h; remouere
impedimentuz. facit. l. singularia. ff. sicer. pe.

Sed Lal. t; pñuz: cuius opi. panor. putat ve-
riorem: q; ptabendo cum scōa: vř recessisse a
fide illi data: & p psequens nunc repitur solum
adulteriū: qd nō h; impedire matrimoniu. vt
in. o. c. significasti. Itē iura inducunt impe-
dimentū: ne ppter spem ptabēdi matrimo-
niz inducatur machinatio in mortē alterius:
que rō hic cessat: et quo mortua prima voluit
contrahere cum illa cui fidem dederat.

5 **¶** Quid si quis occidit maritum adultere: nō
aio: vt vrozem illius habeat: s; i bello: vel cāu
vel odio: nō. nō dirimet matrimoniu ptractū:
nisi ad hoc interfecerit: vt eā duceret. c. de cō-
uersi. infi. c. laudabilem.

6 **¶** Sed quid si quis pcepit: mādauit: vel psu-
luit interficere: & interfect⁹ est: R. fm. v. p. & Du.
Idem ē ac si interfeciss; Sed si nō mandauit
nec psuluit: s; postq; fuit interfectus ratū ha-
buerit: dicendum q; lz al s in maleficijs ratiba-
bitio retrorabatur: tñ nō pp hoc dirimūt mri-
moniu sequēs. Idē Lau. & Ber. de hoc vide
plene pulchre. s. c. Excoicator. in fi.

7 **¶** Sed qd si aliqua ptrauit cum aliquo quem
credebat libez & solutus: & mortua vrozē pūa
cognouit scōam insciā de pūa vrozē: nūq;
ratificat matrimoniu: R. Ber. Jm. & Host.
q; nō: q; lz ista crederet eū libez: tñ ligat⁹ erat
Et pūo psesu q; nullus fuit: itelligit pduat.

8 **¶** Quid si ab initio fuit ignorās: postea pūa
viuente fuit certificata: R. fm. Jo. non debet
pati q; a viro cognoscatur.

9 **¶** Quid si mortua prima: anq; scōam cogno-
uit: ducat tertiam: R. fm. Bos. & Jo. q; d; b;
cuz tertia remanere: q; uis postea cognoscat
scōam. c. de eo q; du. in ma. c. veniens. Mul-
lus. n. fuit psensus habitus cū scōa ltima viuē-
te. Et sic nō p; ipedire psensus tertie. h; Du.

10 **¶** Quid si tertia ducit: cū i cognouiss; scōaz
post mortē prime: R. fm. Jo. q; cuz ipsa scōa
ignoret mortē: & matrimoniu pūe: cū tertia re-
manebit. ar. de pū. ser. c. pposuit. Idē Dir.

11 **¶** Quid si scōa mulier agat d; vix: & duran-
te iudicio pbit cū alia: R. fm. A. steñ. q; tertia
erit vroz: si aliud ipedimētū nō subist: q; scōa
ñ cēset vroz: nisi ce nouo psensu. d. c. veniēs.

12 **¶** Quid si cuz. & inscis pbat: pūo viuente:
R. fm. Host. q; pūa vrozē legitima mortua: &
ignozāta durante: poterit gratificare cui vo-
luerit: q; q; cūq; certificata: de morte pūo: lz
pūo cognouerit post mortē legitime: illam

q. vi. r. q. iij. c. d. incestis. vbi dicunt esse ter. clarum. r. c. nec cā. r. rxiij. q. vij. si qs viduam. Lñ hñs nō ob. dico opi. Ri. r. Arch. f. possit teneri. nec obstat inra allegata: r. marine. c. d. incestis. in quo dicunt eē ter. claz. Immo dico q. vbi in fi. ē ter. clarus. p. nra opi. Ibi. n. sic dī Sane qbus p̄iunctio illicita iterdiciā habebūt incudā melioris iugij libertatē. h. ibi. Et sic nō ē p̄cipitanda snia in hoc: nec p̄dēnāda alia opi. Quinimo. v̄y. r. qdā alij tenēt q. de p̄ski tutōe nō obseruatur ille rigor. f. q. icētuosus qualitercūq; nō possit p̄hē sine disp̄satione. Et q. ēr de iur hoc nō repiat expresse decisiuz habēs gl. singularē i. c. sigs cū duab⁹ sororib⁹ fuerit fornicatus: aut cū hñs p̄sonis de qb⁹ scā scriptura p̄hibet r. rxiij. q. ij. que dicit. hic ē opi. quorū dā q. qlibz incestus nisi i adolefcēte ipedit m̄i unoniū. Ecce ergo quō ex dictis glo se de hoc nō iucnt ter. clarus: q. tūc n̄ dixisset q. d. opi. quorū dā: s; dixisset q. d. hoc est ter. clarus.

¶ Inis.

20 **Q**uerit: nūqd possit disp̄sari cū incestuo/so sup̄ exatōe debiti: h. hoc. dicūt q. sic vt re fert panoz. in. d. c. trāsmisse. Nam si eccl'a disp̄nsat vt possit p̄bere d. nōuo: vt nō. in. d. c. f. fortius poterit disp̄sare: vt post p̄ctū possit erigere. Et hoc subsistēt cā: puta: inuentuz: h. p̄dan. Idē vidēt ēr vbi al's timeret de in/continētia. Et loquit de ep̄o: q. de papa non esset dubitandū. Et sic p̄t fieri regula genera/lis: q. tā in incestu: q; in voto uel i huiusmōi: vbi timeret de incontinētia quo ad exatōnez debiti: ep̄s pōt dispensare.

21 **E**t ex predictis insert panoz. vnū mirabile i d. c. discretionē: q. marit⁹ r. vro: sunt affines: r. nihilominus eret eccl' matrimonii ad petitiō nem illius q. non fuit affirmatis p̄cius.

22 **D**ix licet viro vrore adulterā occidē: h. hoc pōt p̄tingere dupl'r. Vno mō: q. p iudi cū iudicis p̄curat occidi. Et hoc h; facē amo/re iustitiam i iuore videre. Secō mō: q. ē iudicium occidit eā: vel facit occidi. Et hoc nū/ q; h; h; legū diuinā. S cōz at leges ciuiles: p̄i h; occidere filia i adulterio deprehēsam: s; non marito: h; forte dolo: maritū sit maior: vt in. l. nec in ca. ff. de adul. que lex reddit rōnez diuer sitatis. Dicit. n. Iō at patri: nō marito mulie rem r. oēm adulterā p̄missum est occidere: q. plerūq; pietas paterni nois p̄siliū p̄ liberis eapit. Et ex marit' caloz: r. impetus facile de/

seuicentis fuerat refrenandus. Et ex illa lege in fertur: q. q pōt iterficere: multo magis pōt cō tumelijs afficere r. vberare. Qd facit ad stan ta: que p̄mittūt aliquos occidi ipune. Et vide Bar. in. l. qd ait. ff. de adul. vbi dicit: q. i alig bus loc; ē statutū: q. liceat viro occidere adul terum deprehēsus cum vxore sua. Et nō soluz licet patri occidere adulterē: si inueniat in ipsa turpitudine: s; et si inueniat in reb⁹ vneris. p. l. qd ait. ā. all. Et gl. singular; ibi dicit: q. res vneris sunt antecedentia ipm scelus. f. appaz: colloquia: locus p̄stitut⁹: p̄iunia: basia: tact⁹. Nā ab ipis: ar. sceleris idicū. vñ v̄. Vltus r. alloquiū: tactus post oscula factū: hec gl. Et qua glo. Bar. dicit q. stante predicto statuto: certe itelligitur deprehēsus in adulterio si re periatuz cū vxore i camera i p̄dictis reb⁹ vne ris. Et nō illa talia p̄paratoria vneris: q. per illa r. per alia verifil'ia p̄batur adulterius. Et ex illa. l. qd ait. Bar. insert: q. in maleficijs dī fieri incontinēti: qd sit uno ipetu: h; duret p̄bo/ ras illa rita. de hoc vide. s. singularia. Et cōi catōe. r. vij. r. c. Vos. vide ēr Bar. in. l. ipa/ tor. ff. de sta. ho. ubi dicit q. patri h; iterficere si/ liam adulterā et p̄gnatē. Ita tñ patri h; occi dere in hoc casu: ut adulter; occidat: r. filia suā secū in domo sua uel domo viui. ut. d. l. qd ait r. l. nihil. ff. de adul. r. sic in uno releuatur r. in alio graua: nec curatur hoc casu: ut; q. oc ciditur sit uilis nec ne. ut notat Li. i. l. gracc⁹. C. e. ti. Secus in eo q. occiditur a marito. q. n. q. sit uilis conditōis: r. inuentuz in reb⁹ ue/ neris in domo p̄pia sua. ut. ff. e. l. marito. Et sic d; intelligi. d. l. gracc⁹. Nec uera nulla de nunctatōe p̄missa. al's secus ut nō. i. auē. sigs C. e. ubi Li. dicit q. post denūciatōez marit⁹ pōt occidere adulter; et si nō inueniat eum in rebus vneris: dūmō sit uilis p̄sona. al's nō. Nā; si n̄ uilē p̄sonā inuentā i actu vneris nō h; occidere: min⁹ licebit pp̄ colloquū r. denū/ ciatōez: que ter i scripta fieri d; i p̄ntia triū te/ stiu; fide dignoz: r. postmōz si marit⁹ inueni rit adulter; cū vxore sua in domo sua: uel uxo/ ris: uel adulteris: aut in popina: aut i suburbis sine periculo eum perimat.

¶ Impedimentus. ix.

De utigi cultu. f. qñ fidelis contrahit cū infideli: at iudco uel pagano: r. inter flos n̄ pōt esse matrimonii. Sp̄d alia tñ possit fidel

cū infideli s̄hē sub dītōe: vt si infidelis puer-
tatur ad fidem. rrviii. q. i. caue. r. c. se. h̄ Dir.

1 **Q**uid nūqd inter xpianos dispar cultus ipe-
diat matrimoniū: s̄. fm̄ Doct. q. nō: q. p̄t eē
matrimoniu iter excoicatu r catholice r quale
cūq; hereticū r apostata: vel sic facit baptizatus.
Hoc apte colligit et dicto. c. caue. Idē Dir.
Si tñ aliqs cathecumīn: sed nōdū baptizat^r
cum aliqua baptizata s̄heret: non esset verum
matrimonium fm̄ Rai.

2 **Q**uid inter infideles possit esse matrimoniū:
s̄. fm̄ Tho. inter infideles pōt esse matrimo-
nium: in quantum est ordinatum ad plēn fm̄
pfectionē nature. Nō aut in quātū ē ordinatū
ad ipsam fm̄ pfectionē gratie. Et iō m̄rimo-
nium qd est: s̄ nō pfectū. vñ infidelis cogno-
scēs vxorē non peccat: si ppter bonū proliē:
aut illius fidei: qua tenet vxori: s̄bituz reddat.

3 **Q**uid p̄iunt puerfus ad fidem possit reman-
ere cū vxore infideli nolēte pueriti: s̄. s̄. tho.
in. iiii. di. xxxii. s̄ infidelis puerfus pōt cū infideli
remanere sub spē puerfionis: si cā i infidelita-
te obstinatam nō vidērit: r bñ facit pmanen-
do. Et de hoc est p̄siliū apostoli. j. ad cor. vij.
Nō tñ tenetur: sed pōt dimittere eā: et si ipsa
velit ei cohabitare sine p̄tuncelia creatoris: si
conuerti non vult.

4 **Q**uid si iudei vel pagani p̄traxerūt cū p̄san-
guincis s̄ ritus suos: nūquid post puerfioēz
poterūt remanere: s̄. fm̄ Tho. Si aut p̄trax-
erunt i gradib⁹ diuina lege p̄hibitis. leui. rviii.
tunc siue vterq; siue alter ad fidē puerfat: non
p̄nt in tali m̄rimonio pmanere. Si aut p̄trax-
erunt in gradib⁹ p̄hibitis p̄statuz ecclē p̄nt
pmanere. si vterq; pueratur: vel si vno puer-
fo: sit spes de puerfione alterius.

5 **Q**uid si infidelis q̄ cōuertit habeat plures
vxores: s̄. fm̄ tho. non fuit v̄x matrimoniu
nisi cū prima: q̄ ess⁹ lēgem nature: vñ si tal-
cum oibus vxorib⁹ puerfat: p̄t cū prima co-
habitare: r alias d̄z abijcē tāq; penit⁹ ērneas.
Et si p̄ia pueriti nollet: si pp hoc ē m̄rimoniū
cū aliqua istaz: sed pōt cū aliqua istaz de no-
uo s̄herē fm̄ modū q̄ in sequēti. s̄. d̄r.

6 **Q**uid si infidelis repudiata p̄ia vxore: aliā
durerit r puerfat: s̄. fm̄ tho. dicendū q̄ repu-
diū vxoris ē s̄ legē nē: vñ infideli nō s̄ repu-
diare. Et iō si puerfat postq; ipse vno repu-
diata alterā duxit: idē est iudiciū. sicut d̄ illo
q̄ pl̄cs simul vxores habebat: qz tenet p̄imā:

quā repudians erat: accipe: si pueriti voluerit: r
aliā abijcere: vt dictū ē. s̄. s̄. p̄rimo.

Quid si ipsa pueriti noluerit: s̄. s̄. tho. Si
ipsa infidel vult cohabitare viro fidelī sine cō-
tuncelia creatoris: r sine hoc q̄ ad infidelitātē
inducatur: pōt qdē vir fidelis ab ea discedere: s̄
discedens nō pōt aliam accipere. Si autē hoc
vroz infidelis nolit ei cohabitare: vel si sine cō-
tuncelia creatoris: aut si ad infidelitātē p̄trahē-
nitat. In his trib⁹ casib⁹ vir fidelis discedēs
pōt alteri p̄ matrimoniū copulari.

Quid at si marit⁹ fidelis conat ducere vro-
rem ad aliud s̄licitū p̄ter heresim: nūqd vroz
possit petē sepatoz quo ad mutua cohabitati-
onem: Inno. in. c. quesuit. d̄ diuor. r̄ q̄ sic.
Et idē r̄ in. c. j. de adul. l̄ gl. in. c. vroz. rrviii.
q. j. teneat d̄iūm. Pan. at in. d. c. quesuit. di-
cit q̄: si nō pōt p̄p̄cti ab ista insolētia: poterit
fieri sepato. nā p̄sumptio ē cuiusdā infideli-
tatis: si p̄sistit p̄iunt i trahendo p̄iuges ad de-
lictum: nec ab hac p̄auitate p̄p̄cti possit.

Quid at si sepe m̄rimoniū iter fideles pp
fornicationē sp̄uale: nūquid in cōs̄ sit absolu-
tus a redditōe debiti carnalis: Quidā tenent
q̄ n̄: s̄ m̄ a mutua s̄uitute. Lōtrariū r̄ Ho.
r melius: qz l̄ r̄ps excepit fornicationē: nō
tñ distulit inter carnalē r sp̄uale: vñ fauore
fidei debem⁹ et intelligere de sp̄iali. Et nota
hoc dictū fm̄ pan. vbi. s̄. q̄ in materia penali
verbum generale intelligit largo mō: si dispō-
tendit ad fauorem fidei.

Quid at ppter viciū sodomiticū pmissuz a
marito: possit vroz petere sepatoz m̄rimoniū
quēadmodū adulterij: Inno. dicit q̄ nō. Mas
pp nullum crimē separi d̄z m̄rimoniū quo ad
thoz: nisi ppter crimē adulterij: nisi maritus
ad illō peccatū trahē vellet vxorē. Sed Du.
r Lau. tenēt oppositū. r Jo. cal. r. d. an. di-
cunt q̄ noīc adulterij seu fornicatiois: p̄bēd̄it
ois illicitus coitus. rrvii. q. iiii. nō solū. rrvii.
q. iiii. c. meretrices. Et hanc opionē panor. in
c. marit⁹. d̄ adul. putat verorē. Nā maior in
iuria insertat m̄rimonio ex nephādo crimine
s̄ naturam: q̄z et crimine nāliter pmissio.

Quid si licet viro ad fidē puerfo: vro-
re cōsente in infidelitate: emittē votū stinē-
tic: s̄. fm̄ tho. Si post puerfionē viri sit aliq̄
p̄babilis spes d̄ puerfione vxoris: non d̄z vir
votū stinētic emittē: nec ad aliud m̄rimoniūz
trāsire: qz vroz difficilius puerteret: sciēs se sic

Et sic in summa oia clamant libertatem.

6 **Q**uod autem in captivitate positus: vel in carcere possit habere matrimonium: vide. s. Accusatus. §. iij.

7 **Q**uid si mulier post consensum coactum: mox trahitur in domo mariti: s. fm. ff. q. si mulier que allegat metum sceleris p. anu. et dimidium cum marito: aut et in minoribus temporibus dum tamen sit: q. iuxta arbitrium boni viri presumendum sit per consensum: non deest postea audiri. et de sp. ad id. ubi habetur et illo ter. q. matrimonium per vim factum cohabitatione spontanea valet. Et loquitur de quadam puella. et. anno: q. per suum nutricium cuidam theotonicone fuerat tradita: et ibi papa dicit: q. quibus n. annos hinc: ab initio inuita fuisset tradita et renitens: tamen postmodum per annum et dimidium cohabitans consensisse videtur: ad ipsam cogenda redire nec decetero recipiendi sunt testes. ubi dicitur per nos. fm. Postquam. q. in ter. fiat mentio de anno cum dimidio: tamen non est necessaria tanta cohabitatione: quod ibi narrat factum contingit: sed sufficit si pueniat ad etatem legitimam: et captata oportunitate fugiat: non fugerit: nec requiritur copula carnalis. unde et quo sponte cohabitavit cum viro videtur approbasse matrimonium: per hoc. c. vnicuique. de desponsatione. impu. li. vi. Iudex tamen habet considerare quantum tatez more et oportunitate fugiendi. Et si iterum intercessit copula: oio presumitur per consensum nisi probaretur per vi extorta: ut in. c. sultatodi. de spon. Et addit dicitur. q. hoc verum nisi ante et post carnis copulam reclamasset: quod tunc non esset sibi audientia deneganda. de. c. sultatodi. Sed ubi non apparet reclamatio: presensisse presumitur in favoribus matrimonij si carnaliter cognita fuit. Sic intellige. et. q. ma. ac. pos. c. insup. unde ff. Effuge cum poteris: ne presensisse puteris. Si tamen talis coacta fuerit per vi absolutam: siue metum sufficientem: non est matrimonium. Sed si non sufficiens fuerit: tunc in iudicio quod exteriori presumitur per matrimonium. Si tamen vere non presensit: non est matrimonium.

8 **A**dditio. Et per hoc quod dicitur panorum. s. q. non est necessaria cohabitatione. In cum odio sed sufficit si pueniat ad etatem legitimam et captata oportunitate fugiendi non fugerit etc. ut idem dicitur si per alium modum appareat approbasse matrimonium: ut puta: si se coniuges noiant vel apletabant ut coniuges et quo illud c. vnicuique. quod allegat panorum. iuncta glo. equiparat cohabitatioz: et quod se coniuges noiant: etc. Idem dicitur si dea puella post etatem legitimam recepit a sponso munera sponsalitia. Nam talia videntur purgare

metum precedentem. Et idem matrimonium puenit factum sicut cohabitatio de spontanea valet: ita et per predicta valet. Et per dicta faciunt ad. quod que nunc accidit. nam quedam puella metu pentuz dicit matrimonium cum quodam iuvene: demum post aliquot dies recepit sponte quodam muncra sponsalitia a dicto iuvene: nungd tale matrimonium metu factum valet: per dicta muncra. Et dicitur esse per predicta q. sic quod non. s. hoc vide. j. Adetis. §. vi.

In fine. **Q**uid autem si dolus dat causam matrimonio: an teneat? s. l. i. c. cum dilectus. quod metus causa dicitur: et matrimonium: sed dolus dicitur casus factus. Sed panorum dicit hoc limitandum: nisi factus et talis factus dicitur et habuisset tollere consensum. Et facit per hoc. c. cum loci. s. spon. Et fm. i. d. c. cum dilectus. post glo. illa singulariter: que quotidie aliter dicitur: quod dolus qui non cadit in potestate vix: non habet impedire religionis ingressum. Et de tali loquitur ibi ter. Secus ubi intrinsecus dolus: quod pessimos habet ret fallere. Unde non. Et facit per limitationem eorum que dicta sunt. s. Divortium. §. vii.

Quid si ad consensum coactum opponatur iuramentum? s. h. s. p. de. tale iuramentum in foro quod iudiciali: unde non fuisse obligatorium: tamen in foro conscientie condulendum est quod impletur iuramentum: vel saltem per superiorum impetret absolutioem.

Quid per consensum coactum: et parte cogentis faciat matrimonium? s. fm. doc. q. non: quod matrimonium claudicare non potest. Si tamen postmodum presensit: esset matrimonium: dummodo cogens adhuc in suo consensu maneret. Secus si mutavit voluntatem.

Quid per potestatem cogere liberos ad prendendum? s. non potest: nec generaliter: nec in speciali cum aliquo: quod in matrimonio requiritur consensus matris libere. Non tamen per hoc potestatem tamen iuratur matrimonium filioz: quod etiam ipsius per se intelligitur ista per dicitur. s. si liberi presensit: et ipsi parentes obligantur ad inducendum eos. et de sp. et l. is. et l. i. iuncta glo.

i Impedimentum

De impedimento ordinis. Quid facit impedire et dirimit matrimonium sequens. Et de voto. q. votum. li. vi. al. s. non. Sed ut per se habetur materia huius capituli. quod si alter coniugum possit intrare religionem vel promoueri ad ordines: vel voverit dicere panorum. i. c. i. de coher. p. post Jo. an. et al. aut. n. matrimonium non est presumatum: aut sic. Idem casus: aut alter coniugum vult intrare religionem presensit: et tunc

pōt etiā iuita uore. ut i. c. uex. r. c. ex publico. extra eo. Aut ult' uouere p̄nētia sc̄u iura re mōasteriū: r̄ n̄ p̄fiteri: r̄ tūc n̄ pōt iuita cō iuge. ut i. d. c. ex publico. Aut uult' p̄moueri ad ordines: r̄ cōiter tenet q̄ n̄ pōt iuita uore. vñ i hoc cāu magis deseri religioi q̄ ordinis: q̄ p̄gressū religiois soluit m̄fionū n̄ p̄sūmā tū: nō at p̄ fuscēptōes sacri ordis. ut b̄ i c̄rua ḡati Jo. r̄xij. q̄ i c̄p̄it. Antiquē. Si uero m̄fionū ē p̄sūmātū: r̄ tūc aut uolūt uouere p̄nētia: statu nō mutato: r̄ p̄nt. Et talia m̄fionia d̄nr̄ s̄ctiora. ut i. c. q̄ d̄o pari. r̄xij. q. v. Aut alē t̄m̄ ult' uouē: r̄ pōt i sui p̄iudiciū: nō at i p̄iudiciū alteri? p̄iugis. vñ n̄ pōt erigē de bitū: s̄ tenet reddē. Et si alē p̄sensit alteri: nō obligatur p̄sentēs s̄m̄ Inm. quo min' possit erigere: nisi et ipse uouisset. Nā si abo uouerūt: nō tenet ampli' alter alteri reddere debetū. ut i. d. c. q̄ d̄o deo. r̄ nō. i. c. carissimus. et. e. Aut uolūt mutare statu r̄ hoc ml' tip̄r. Aut maritus uult effici ep̄s: r̄ tūc requirit q̄ uxor itret religione: et si nō sit suspecta de incōnētia. ut i. c. sane. et eo. Et est cāus sp̄alis. Aut ult' p̄moueri ad ordines: r̄ tūc si uxor ē suspecta de incōnētia: d̄z intrare mōasteriū. Als aut' si nō sit suspecta: sufficit q̄ uoueat p̄nētia: r̄ manēdo in seculo. ut in. c. p̄iugatus. et eo. Aut uult intrare religione: r̄ tūc si alter cōmisit adulteriū: pōt et eo inuito. ut in. c. agatosa. r̄xij. q. ij. q̄ p̄mittēdo adulteriū perdidit ius q̄ d̄o hēbat in altero: quo ad mutua seruitutē. Aut alter nō p̄misit adulteriū: r̄ tūc aut intrat altero ignorāte: aut sciēte r̄ cōtradice: aut eo dissimulāte: aut p̄sentēte per m̄ctum: aut per doli. Itē aut p̄sensit simpl'r: aut cōsensit: uolūt continēte emittēdo. P̄dimo cāu q̄ intrauit altero ignorāte: pōt reuocari ad p̄titionē ignorātis. ut i. c. placet. extra eo. Si uero altero sciēte r̄ cōtradice: idē dicēdum. ut i. c. quidā. extra eo. Idē si alter sciuit r̄ dissimulauit. ut in. c. p̄sultit. extra eo. Si tamē i uita nō reuocauit: nō pōt s̄m̄ Lal. post mortē remanētis i seculo: p̄fessus et̄c̄ monasteriū. ut in. d. c. p̄sultit. Et idē dicit Lal. i casibus p̄cedētibus r̄ sequētibus: in q̄bus pōt fieri reuocatio. Si cūm nō reuocat in uita cōiugis: nō pōt igressus post illius mortē exire monasteriū: quasi cessauerit cā que inualidabat illi' igressus. Et hoc tene i. Jo. i. d. c. q̄ d̄az. uariaruit. Aut alter p̄sensit iuitus: r̄ tūc

fit reuocatio ad ipsi' p̄titoes. ut i. c. accedēs. et eo. Idē si p̄sensit per doli. ar. c. ueniēs. et eo. Si uero p̄sensit sp̄ōte igressui alteri? n̄ t̄m̄ emittēdo uolūt p̄nētie: tūc sūt op̄iones. Nā q̄dam ut Ab. r̄ Inm. i. d. c. q̄ d̄a. uolūt q̄ si remanēs i seculo ē iuuenis: d̄z ad p̄titoes ipsi' igressus reuocari. Lal. r̄ q̄ solū ex officio iudicis. D̄o p̄s̄ p̄danor: Nā p̄stādo p̄sensu re nūcianit iuri: q̄ d̄o hēbat in altero. Nō ergo b̄z aplius actionē: s̄ iudet ex officio suo: ne p̄mittatur adulteriū r̄ remanētē in seculo educet illum de mōasterio. Et credit p̄danor. q̄ hoc cāus: ille sit uerus religiosus. et quo uxor p̄sensit. vñ post mortē uoris cōpellit ad redēdū ad monasteriū suū. Et credit q̄ si dans l̄niam ē iuris p̄sciūs: q̄ tūc non fiet ista reductio: q̄ d̄ando l̄niam: tacite uidet uouere. ut nō. i. iuribus supra all' atis. Aut p̄sensit igressui alterius p̄mittēdo p̄nētia. Et si ē s̄ener: pōt intrare religione. vñ remanebit i seculo: r̄ alter remanebit in religioe. ut i. c. cū s̄is. r̄ i. c. uxoratus. r̄. c. ad aplicā. et eo. Aut remanēs i seculo ē iuuenis r̄ suspectus de incōnētia: r̄ tūc nō d̄z superior pati aliū ingredi: nisi alter quoq̄ religione ingrediat. Sed si de facto ingreditur: tenet ingressus s̄m̄ omēs: q̄ professio cōiugis non ē de substantia p̄fessionis alterius. ut in. c. significauit. extra. e. Idē t̄z. jf. et d̄o. Sed remanēs in seculo: et quo ē suspectus r̄ uouit: p̄pellitur ingredi mōasteriū. ut in. d. c. significauit. Sed an teneatur p̄fiteri? In hoc sunt op̄iones. Inno. tenet q̄ nō cogitur p̄fiteri: sed d̄z includi in monasteriū ut arceatur a uagatōis: quia ultra p̄p̄riū cōsensu nō cōpellitur quē p̄fiteri. r̄xij. q. j. itegritas. Idē si tenet cōtrariū: q̄ nō ē licita cōmuniō i monasterio p̄fessorū cum nō professis. Itē quia uouēdo: tacite se obligauit ad religione: et quo nō pōt stare i seculo sine suspitōe incōnētie. Jo. cal. dicit satis eque posse distinguī: q̄ aut uouit intrare religione r̄ p̄pellitur p̄fiteri. ut i. d. c. agatosa. Aut ut simpl'r uouit p̄nētia: d̄do l̄niam marito de intrādo monasteriū. Et si erat iuris p̄sciūs: p̄pellitur p̄fiteri. r̄xij. q. v. q̄ uxorē. Aut erat iuris ieiunius: r̄ sit talis q̄ ignorātia iur' cum excuset: puta miles: mulier: r̄ agricultor: si cōpellitur p̄fiteri: sed eē in mōasterio. Aut ut erat talis: r̄ tūc cōpellitur p̄fiteri. Id q̄ d̄o d̄ixi i muliere: q̄ d̄a non admittit: q̄ mulier non excusat ab ignorātia

juris vltra masculos: nisi i cāb' a iur' exp'issis: vt est tex. sans notabilis. l. h. C. d. iur' & sac. igno. **P**anor. tamē plus placet dictus Cal. ar. dicti. c. j. extra eo. & eorumque supra dicta sūt. **M**az videmus q' mulier solūmodo dan' do licētia: n' p'pellit p'vincere. vt i. d. c. i. **S**ec' in masculo. vt i. d. c. g. vrozē. **M**az ille rex. n' dicit q' marit' ibi vouisset p'vincētia: s' q' solū p'mi sit intrare monasteriū. **E**t p' hoc p'pellit ēt ipse intrare: et quo est iuuenis & suspect' de icōtī nētia. **H** Panor. i. d. c. i. **N**ō ēt Panor. i. d. c. g. dā. q' sigs itrauit religionē & c'tia. p' h'itēdo vrozē iuita: & ei fuit postea restituit': n' p'pellit mortua vrozē monasteriū intrare: m'fionius tñ p'bere n' dz. **S**i tñ p'beret: teneat matrimoniu: licet peccaret mortal'. **S**i tñ i vita vrozis nō reuocatur: n' pōt post eius mortē exire. vt dictū est. s'. **E**t quo isert Panor. in. d. c. quidā. gl. ibi male dicit: eo q' dicit istū peccare: si n' p'f cit votū post mortē vrozis. **M**ā votū fuit nul laz respectu igressus monasterij: cū tūc n' ha beret bile; p'sensu ad se obligādum. **R**egrit ergo p'sensu d' nouo. **E**t hec opinio plus pla cet Panor. q' opinio do. **A**n. qui dicit tuti' esse tenere q' matrimoniu istius cōtractū post mortē vrozis: nō teneat. **C**uias licet hoc votū dicat simpliciter: tñ ex quo fuit d'crimiatū ad cer taz religioez approbatā: videt. solēnitatū. **E**t sic posset limitari s'z eū. c. vnicū. d' voto. li. vi. vt intelligat b' voto oio simplici: nō d'termina to ad certaz religioem. **S**z b' n' pl' Panor. q' dictū. c. regrit vt votū solēnitet p' p'sessioem tacitam vl' exp'ssam. **E**t sic regritur q' iste vo nēs sit effectus religiosus. **S**ed in cāu nostro votū istius respectu p'fessiois fuit nullū nec fuit effectus religiosus. **A**lias papa mādasset post mortē vrozis eū debere cōpelli ad repe tendum monasteriū. vt facit extra eo. ex par te. **S**ecus tamē dicēdūz si vroz d'cessit licē tia marito: vt intraret religionē. **M**am tūc te neret igressus: vt dictū ē. **S**i vero vroz: nō cō tradit: sed dissimulauit: neq'z maritū reuoca uit: merito post mortē vrozis non pōt mari tus redire ad seculū. **S**z i p'io cāu: vroz p'ra ditit & reuocauit maritū: & sic soluta fuit ob ligatio: si qua erat cū monasterio.

Et q' votū ex p'sone eccl'ie ē amctū ordi ni. vt i. d. c. vnicū. **Q**ueritur: vtruz oēs ordi nati ēt p'ingati teneatur ad istud votū: s'z. **S**m Dir. li. j. q' differētia ē inter eccl'iaz occide

ntem & oriētalē. **I**n hoc q' in duob' cōueni unt: & in duobus differūt. **C**onueniūt p'io in in hoc: q' vtriq'z possūt p'rabere matrimoniu in minorib' ordinib' p'stituti. **l**. xxiij. di. si quis. **S**ecūdo p'ueniūt: q' nec apud nos: nec apud grecos: i' sacris ordinibus cōstitutū possūt cōtra here matrimoniu. **N**ec potuerūt a tēpore apo stolorum. **E**t si cōtrahāt: nō ē matrimoniu. **H**oc p'z ex. vi. sinodo: que in oriēte fuit cele brata: & regulā statuit eis. **l**. xxiij. di. nicēna. & d. c. sigs. & **l**. xxxij. di. cū in p'terito. **D**ifferūt au tē greci a nobis: q' ipsi siue sint cōiugati: siue nō: p'mouent ad sacros ordines: nō p'missa p'vincētia. **l**. xxiij. di. qm. **S**z occidētales nūq'z p'mouētur nisi p'missa cōiugētia tacite vel exp's se. **l**. xvij. di. c. j. **S**ecō differūt: q' oriētales in sacris ordinib' cōstitutū licite vtrūq' m'fionio p'tracto an sacros ordines. **S**ed i sacris ordini bus cōtrahere non licet. extra de cle. cōiu. c. ij. olim. **O**ccidētales vero nō possunt cōtrahere matrimoniu: et quo sūt in sacro ordine. ex tra de cle. coniu. c. j.

Quare greci nō peccāt n' obseruādo p'vincētia: s'z sint christiani & sub p'tate pape: q' vna cū p'celio voluit dicit grecis & alijs idicere cō tinētia: **D**ic s'z Panor. de mēte doc. i. d. c. cū olij. q' papa approbavit: tacēdo mores eozū: q' ex quo illa lex n' erat de necessitate salutis: n' fuit recepta ab istis grecis p' lōga tēpora: pa pa sciēter: & trāsgrediētes nō puniēte: illa lex n' ligauit eos: p' hoc facit qd' nōt. gl. singula ris i. c. q' circa. d' p'san. q' tolerātia & dissimu latio p'ncipis i actu d' iure p'hibitor: iducit di spēsationē. **E**t hoc itelligit. d. **A**n. qn' p'stitu tio pape a p'ncipio n' recipit: ipō papa sciēte & tolerāte: & tūc tolerātia excusat a peccato. **S**i vero a gbuscūq'z a p'ncipio recipit: & a gbusdā nō: tūc tolerātia n' excusat a peccato. **S**z Pa nor. limitat hoc dicitū: qm' maior ps ppli reci pit. **M**ā tūc minor ps peccat. **S**ec' ecōtra. **E**t ex hoc nō pulchā theoricā q' vbiq'z lex ge neralis recipit in vsu a certo gnē p'sonari: ab alio vero nō: non recipiētes n' peccāt: saltē p lōga tēpora. **A**d hoc. iij. di. leges. **S**ec' dic si i codē gnē p'sonaz maior ps recipit. **M**am minor ps nō ut tūc excusabilis p' taciturnita tez superioris: s'z pōt hēre locū qd' dicit extra de p'ebē. cū iaz dudā. **I**bi multa p' p'ntētia tole rant tē. **E**t his et pōt colligi alia theoricā: q' etiā lex p'cepti tollitur: si moribus viciūm nō

recipit: lz aliud sentiat. **D**os. Sz itellige dictū
Dos. qñ ē lex p̄cipis: iducēs et nā sua pecca
 tū et p̄trauētōe: vt q; p̄currit cum lege diuina:
 Alia so. nōbilis vari pōt: ut dicamus q; papa
 ēt cū maiori pte p̄ciliij: nō potuit idicere p̄
 nētia certo generi p̄onax post p̄motōez: cis
 resistētibz: q; p̄tinetia ē res que pōt p̄sua
 impari autē nō. **xxij. q. j. integritas. f**ullsz
 idicere vitā ualde arriore z strictiore eticis p̄
 monis p̄tra nō. i. c. gesta. **lxxij. di. xi** regula
 qd omēs tāgit. de re. iur. li. vi. Et ita ē. nā ec
 clesia onētalis nō emisit: sed nec admisit uotū
 p̄tinetiē: t nō se uoluerūt obligare uoto: nec
 uoluerūt approbare. ut. d. c. nicena.

3 **U**n autē clerici occidentales teneantur ad p̄ti
 nētiam et voto uel et p̄stitutōe ecclē: **Bl.** sin
 gularis in. d. c. cum oliz. dicit **fm** **D**in. q; ubi
 clericus i ordinū p̄motōe exp̄mit uotū: te
 netur ad illud. Et si papa disp̄saret i hoc: cō
 tra uotū disp̄saret. Si uero nō exp̄mit. Si
 p̄mouēdus ē iurisp̄tus: eodem mō tenetur.
 Si uero ius inficius nō tenetur et uoto: sed et
 p̄stitutōe ecclē. Et si papa disp̄saret cū tali: nō
 itelligitur cōtra uotū disp̄sare: sed cōtra p̄si
 tutōem ecclē. vnde nō disp̄saret q; aliquis i
 sacro ordine p̄trabat. Illud tamē uerū ē q; et
 p̄stitutōe ecclē i troducuz ē: vt qui ad sacros
 ordines p̄moueri uult: prius p̄tinetiam de
 beat p̄fiteri exp̄resse. **xxviij. di. nullū.** A ut taci
 te. ea. di. diaconi. **E**o cū ipso q; aliq; p̄mo
 uetur: ad sacros ordines: tacite uidet uouere cō
 tinētia: etiā si nulla fiat mētio de voto p̄tinē
 tiē. **hec glo.** Et qua glo. pōt i ferri ad decisio
 nē huius. q. nūquid hodie ecclēsia possit sta
 tuere: vt clīci possint cōtrahere matrimonii
 quē ad modū faciūt greci: **Id** **D**anor. i. d. c. cum
 oliz. dicit q; sic. Et dicit q; hoc ē idubitatū pe
 nes eū respectu posteriorū: qui nō sūt obligati
 et voto tacito uel exp̄sso. Et sic itelligit glo.
 notabile in. c. que ad perpetuā. **trv. q. j.** Nā
 p̄tinetia nō ē clericis secularibz de substantia
 ordinis. vt dicit **Inno. l. c. plz. de cōuer. pu.**
Nec ē de iure diuino. al' greci peccarēt: nec
 eos p̄suetudo excusaret. Et credit **Id** **D**anor. q;
 pro bono animax et salubre statutu: q; uolē
 tes cōtinere reliquerēt uolūtati eoz: t no
 lentes p̄tinere: possent p̄trahere: q; experientia
 teste p̄trarius profusus effectus elicitur et illa
 lege: vt nō uināt spiritualiter: sed maculātur
 illicito coniu cū grauissimo eozū peccato: ubi

cum propria uxorē et castitas. d. c. nicena.

Impedimentuz. xij.

De impedimēto ligatōis: uidelz quā
do ē alteri cōiugū colligatus. Siquidē alliga
tus uxorē: ea uiuētē aliā accipere n̄ pōt. Al' s
 adulteriū cōmittit. extra de spō. duo. c. lz. Sz
 nec atiquo tēpore potuit: nisi diuina reuelatōe
 et inflictu: vt i p̄f̄archis. de uinor. gaudem?
Quid si uxor credat uirū mortuū: et p̄tra
 bat cū alio: **fm** nō. p. d. **An. in. c. i p̄ntia. d**
 spō. t. c. dñs. de secūdis nup. q; ad hoc: vt ex
 cusēt mulier a peccato: sufficit q; uerisim̄ cre
 dat maritū mortuū. Et **fm** **Rai.** hoc cāu sitij
 siquos suscipit iudicabatur legitimū. Sz quo
 ad hoc vt ecclē a det liaz p̄bēdi: regit ap̄rior
 p̄batio. vt i. d. c. i p̄ntia. hoc ē vt mulier reci
 piat certū nunciū d morte uiri. Et sic **fm** **dos**
An. ecclē a i dat auctoritatē p̄bēdi: nisi certū
 catū fuerit d morte uiri. Si tū uerisim̄ crede
 bat uirū mortuū: mulier excusat a peccato. Et
 hāc opi. do. **An. vñ seq Inno. i. d. c. dñs. licet**
Id **D**anor. i. d. c. i p̄ntia sit prius. uide et gl. sin
 gularē. **lxxij. q. ij. i suma.** que dicit q; si muli
 er credit maritū suū mortuū: t bz iustā cāz cre
 dēdi: licite pōt p̄bēre. Si at dubitat de morte
 uiri t p̄rit: lz n̄ debeat p̄trahere: tenet tū red
 dere dbitū petēti: lz ipa n̄ pōt exigere. Et hoc
 cāu uir pōt eaz resutare pp adulteriū: cū non
 hūerit p̄babile cām mortis sue. Sz si audiuit
 eū mortuū: lz p̄ falsū rumorē: t tūc nup̄ite: uir
 nō pōt eā d tali adulterio accusare: nisi ipa p̄
 curauerit ipm rumorē: ff. de adul. l. miles. s.
 mulier. **Id** **et** **Dir. li. j. qd ē ualde notādūz.**
Et que sit d̄ria iter sciaz: op̄ionē: t dubitatio
 nē. uide. s. **Lō** **officio. j.** Si tū ipa mulier post
 p̄trata inf̄m̄onū certificata sit d̄ uita prioris
 uiri: tūc nō d̄z exigere: nec reddere dbitū. Si
 autē credat et leui t temeraria credulitate: tūc
 dimissa tali op̄ione: ad iudiciū pastoris sui: eri
 gat t reddat. vt extra de sen. et cō. inquisitōi.
 Si tū p̄m̄ reuertat: uel al' sibi d̄ uita p̄stite
 rin: statz d̄z recedere a secūdo: t redire ad pri
 muz. Al' s adultera iudicabitur.
Sz qual' ista mulier dicit eē certa d̄ morte
 uiri: **Bl.** singularis i. c. qm̄ frequēter. vt li. si
 p̄tessa. ponit tres modos p̄bādi mortem: ad
 hoc vt uxor sit licitū trāsire ad alia uota. **Id**
 mus ē p̄ **ama.** Sed s; q; fener erat t i acie fuit
 nec redijt: uel si recepit lras illorū cū quibus

¶ Anoz. i. c. n. dy. de cōsan. p̄cordādo opinio nes dicit̄ q̄ si publica honestas necessario cō p̄hēdit sub affinitate: satis ē d̄ affinitate fecit se mētōnem. Et sic p̄cedit glo. in. d. c. nō de be. Exempla. Si impetro disp̄sationem: vt liceat mibi ducē vrozem p̄sanguinei mei: nō obstāte affinitate i tertio gradu. nā ex quo feci mētōnem q̄ fuerat vroz p̄sanguinei mei: p̄sequenti feci mētōnez de publica honestate. Et sic p̄sequētiā videi sublata virtute di sp̄sationis. Si vero n̄ p̄hēdit et narratiōe v̄boz: vtputa. Impetrari disp̄satiōez: vt liceat mibi ducē. T. vrozē: n̄ obstāte q̄ sit mibi affinis i tertio gradu: n̄ valet disp̄satiō si vltra affinitatem erat publica hōestatis: et quo de ea n̄ fuit facta mētō ex p̄se vel tacite. Nā affinitas p̄t p̄bi sine m̄fionio: vt dictū est. Nō ta mē q̄ antiquitas fuerat duc spēs hui⁹ iusticie publice honestatis. vna q̄ p̄hebat et secundis nuptijs. y. g. Petrus hēbat vrozē: quo mor tuo: eius relicta cū alio p̄rit: ples nata d̄ sc̄do viro: oliz nulli p̄sanguineo p̄mi viri poterat p̄iungi. Et h̄ spēs ē hodie sublata de medio: d. c. n. dy. Alia est q̄ p̄bit et sponsalib⁹ de futuro. de qua dictum est. s. Et h̄ remanet.

3 **Q**uid si sp̄salia de iure nō tenerūt: s. si sp̄salia fuerūt pura et certa: et si fuerūt nulla rōe p̄sanguinitatis: affinitatis: r̄tōis: frigiditatis: aut alia quīs rōe: onē publice honestatis iustitia: ad dirimēdū sequētia sp̄salia v̄l m̄fionia: nisi fuisset nulla rōe p̄sensu: vtputa: qz ambo v̄l vnus est isans ul' furiosus. et d̄ sp̄o. c. vnico. li. vi. Et qbus hēs q̄ monach⁹ p̄t impedire p̄sanguineos suos ne p̄bant cū aliq̄ p̄sanguineaz cū q̄ ipse monach⁹ p̄rit sp̄salia d̄ sc̄o. Nō ē r̄ p̄de. de pal'. limitatē id q̄ dictū ē de obsecu consensu: qz hoc v̄ez q̄ defectus consensu ē apparens: vt in pueris et amen tib⁹. Sec⁹ esset q̄ esset latēs: sicut illo q̄ p̄ hit n̄ aīo p̄hēdit: s. d̄cipiēdi: qz tūc onē publice honestatis iustitia: qz eccl'a iustitit istud impedimētū p̄p̄ apparentiā honestatis. Et id imp̄ dicit: qz d̄ itētiōe n̄ p̄t sciri. Nō ē r̄ gl. singula rez l. d. c. vnico. qz h̄ sup̄ueniens affinitas dissoluit sp̄salia d̄ futuro. sup̄ueniens t̄n iustitia publice honestatis: ipsa sp̄salia n̄ dissolunt et merito. sc̄da. n. sp̄salia tollūt p̄ publice honestatis iustitia d̄ p̄mis iuducta. Nō ergo et sc̄dis p̄t esse hōestitas: q̄ tollat p̄ma sp̄salia.

4 **Q**uid ā si sūt nulla rōe p̄sensu i bis q̄ h̄nt

etate l̄imā d̄ p̄hēdo sp̄salia: an iudicat publice honestatis iustitia: Dic fm̄ Jo. de san. li. j. pticula. viij. distinguēdo: qz aut sp̄salia p̄tra cta sunt an̄ septēniū: et sic non generāt publice honestatis iustitia. Sed de hoc. j. Aut sūt p̄cta post septēniū et tūc: aut p̄sensu deficit: vti furioso vel ebrio: et tunc non generāt publice honestatis iustitia. Si aut nō deficit p̄sensu: et tunc aut sunt pura et incerta: vt si dicat accipiam vnā de filiab⁹ tuis: et tunc nō generant r̄t. vt ē r̄ gl. i. c. vnico. Aut sūt pura et certa et tūc generāt. Aut sunt p̄ditionata. et tūc: aut apponit honesta p̄ditio: et tūc nō generāt nisi post euentū p̄ditiois. Et hoc fm̄ gl. ibi: nisi in ierueniat iteri carnal copula. Aut apponitur p̄ditio inhonestā: et tunc: aut ē p̄tra substātiā. et tūc nō generat: Aut non est p̄tra substātiāz m̄rimony: et tunc generat: qz tal' p̄ditio habetur p̄ nō adicta fm̄ Jo. et Jo. an.

Quid aut dicendū q̄n apponitur p̄ditio q̄ inest ipsi m̄fionio sine sp̄saliibus: puta: si deo placuerit: vel eccl'e: vel si possuz te de iure h̄re vrozē. Si post p̄p̄t ipedimētū et sp̄salia soluta: p̄trabat sp̄salia pure cū alia p̄roz p̄sanguinea: an teneat sc̄da sp̄salia: vt qz si: qz cōditōes q̄ insunt nō faciūt legatū p̄ditōale. ff. d̄ p̄di. et de l. p̄ditōes. S; Jo. mo. et Jo. an. in d. c. vnico. dicit qz m̄fioniu p̄ctū cū p̄rozis p̄sanguinea t; Et sic p̄ p̄ria sp̄salia n̄ ē p̄cta publica iustitia: h̄ p̄ditio ista intelligat et si n̄ apponatur: tū q̄n nō exp̄mitur: p̄sensu pur⁹ remanet: p̄ditōes. n. tacite nō faciūt obligatōez p̄ditōale: d. l. p̄ditōes. tacitū t̄n si exp̄matur facit r̄ p̄ditōale. ff. d̄ le. j. si ita legatū. Idē p̄ano: i. c. significasti. de elec. ubi p̄ ista. l. si ita. dicit qz si reliquo alicui. c. si uolet: legatū ē p̄ditōale. Secus si relinquo simplr. Et tū illa p̄ditio si uolet: tacite inest legatō: cū legatari⁹ possit repudiare legatū. Nā q̄n reliquo: si uolet su sp̄endo virtutē legatū in euentū p̄ditiois. vñ nō acquirit legatari⁹: nisi declarat uolūtate sua. ut ibi. S; q̄n simplr sit relictū: acquirit legatuz et ignoratū: h̄ p̄comitet cōditio si uoluerit acceptare: qz tūc p̄ditio est pura: et non p̄ditōalis. Hanc opi. etiam t; Dir. li. j. Idē Jo. de san. Adonal. et Boss.

Quidone qz frater meus ioco aliquam de sponsauerit: nunquid impediōr contrahere cum consanguinea illius: A r̄bi. uidetur tene re qz non: si iocus patens est. Nam taliter de

spōsians: nullo mō p̄sentire itēdit: ergo rē.

7 Quid si spōsalia sunt facta sub p̄ditōe: et p̄dente p̄ditōe: vir cū alia p̄sanguinea illius cōtrahit p̄ verba de p̄nti: s̄. cū scōa d̄z romanē: q̄ et spōsalius p̄ d̄itiōalibus: sicut et nō h̄n̄: q̄bus p̄sentum t̄ icertis: nō oritur publice honestatis iusticia. d. c. vnico.

8 Quid si duo infantes vel vn̄ maior septēnio: alter minor p̄terit spōsalia ipsi vel p̄etes p̄ eis: s̄. si facti maiores septēnio p̄ cobabita iōz mutua: seu alr̄ verbo: q̄ post septēniū ad inuicē vocāt se spōsōs vel factō: vt q̄ post septēniū secū iacet: vel cā osculatur: vt spōsūs vel his filiā: per que ligdo appeat: vt in eadez volūtate p̄durauerūt: spōsalia p̄ualscūt: al̄ s̄ nō. Mā ab initio nulla fuerūt ex b̄fectu p̄sentis: t̄ iō non inducūt publice honesticiā. extra de despon. ipu. h̄ infantes. li. vj.

9 Quero p̄ d̄claratōe p̄dictōz: an ad p̄hēda spōsalia futura regratur. vij. ānus p̄plet: s̄. gl. i. c. iuuenis. d̄ spō. v̄ s̄t̄ire q̄ discretio suppleat etatē. Et p̄danor. ibi dicit q̄ dictam gl. cōit sequit̄ doc. Archi. et sequēdo dictaz op̄i. d̄c q̄ si prim̄ septēnio plus itelligit: q̄z p̄ueniēt itelligē nouēnis: nō ūf rō quare n̄ d̄beat malicia supplere etatē i. primo septēnio quo ad spōsalia: sicut supplet p̄uētia in p̄tra ctu m̄ionij. S̄z p̄danor. i. d. c. iuuenis. dicit q̄ hoc nullo iure p̄bat. vt p̄zi. c. l̄as. t̄ i. c. accessit. d̄ despō. ipu. vbi ter. loquit̄ d̄. vij. āno p̄pleto. Et h̄n̄ faciūt illi ter. q̄ etas ista p̄ueniri n̄ possit: al̄ s̄ papa distinxit. put fecit i. m̄iore xij. ānoz i. c. p̄tinebat. d̄ despō. ipu. p̄ hoc et̄ facit. d. c. h̄ infantes. q̄ loqtur d̄ m̄iore septēnio n̄ distinguēdo: an malicia suppleat vel ne. Et p̄danor. ad hoc dat talē rōes. Mā vbi regratur certa etas respectu discretōis n̄ p̄t̄ p̄ueniri: vt p̄zi etate ad p̄ficiēdū testamētū. vt. i. l. q̄ etate. s̄. d̄ testa. Nec ob. s̄m p̄danor. d. c. iuuenis. q̄d multuz facit. p̄ alia op̄ione. Mā ille ter. s̄d̄avit se sup dubio arētatus: q̄ forte arētatur rē. Mā puellā istā iam traduxerat ad domū. Itē ter. fundat se sup honestate eccl̄e: q̄ illa dicebatur p̄iur̄ ist̄. v̄n̄ die fuit p̄ctuz m̄ionij p̄ verba de p̄nti: s̄ de scō. S̄z casus magis dubius ē s̄m p̄danor. si fuerūt cōtracta spōsalia cū minore septēnio: t̄ iteruenit tētatus: vel saltē sit dubiū: vt q̄ secuz cobabitabat spōsūs. Et vides q̄ hic oritur publica honestas: ex quadā honestate. tamē hoc iure

non p̄batur. h̄ p̄danor. Scōa op̄i. ūf tenēda q̄ magis p̄sona iuribus.

10 An et spōsalius que p̄ntes p̄ filijs p̄beribus vel ipubrib̄z p̄trahūt: filij obligent̄ s̄. si cōsenserunt exp̄sse vel tacite: vel si p̄ntes fuerūt: nec cōtradixerūt: obligātur t̄ i. cis oritur publica honestas. Idē dicēdū si absentes fuerūt: t̄ postq̄z sciuerūt ratificauerūt tacite ul̄ exp̄sse. Al̄ s̄ et spōsalius factis a p̄ntib̄z filij nō obligātur: nec oritur publice honestatis iusticia. d. c. infantes.

Impedimētū. xiiij.

d̄ affinitate. Et p̄bit affinitas et̄ p̄ fornicariā copulā. extra de eo qui cog. p̄san. vt. sue. c. discretione.

Quid ē affinitas: s̄. s̄z Post. ē. p̄mitas siue attinētia vnī p̄sonē ad aliaz p̄ueniēs ex carnali copula: oī carēs p̄ntella. s̄. p̄ se. s̄z p̄ accidēs alr̄ eē possēt. q̄z p̄ accidēs p̄t̄ licite t̄ illicite p̄miserūt p̄sanguitas p̄sanguitatis: t̄ affinitas affinitatis: t̄ p̄sanguitas affinitatis: vt i. icestu Roth cū filiab̄z: t̄ Karoli magni cū sorore: et q̄ genuit Kolādū filiū t̄ nepotē. Et t̄pe p̄r̄ t̄ auūculus: q̄ s̄ m̄ris. h̄ p̄. d̄ pal. Qui et̄ addit q̄ affinitas ē tātū viculi: adeo q̄ si resurgēt frat̄ incus q̄ fuerat vrozat: q̄zuis ip̄e n̄ sit marit̄: ap̄ius ip̄s̄ mulieris: t̄ illa mulier ē m̄bi affinis. v̄n̄ t̄ i patria erūt p̄sanguinitates t̄ affinitates. Et iō p̄danor. i. c. fraternitatis. eē d̄ s̄ri. querit. nūqd̄ Azar̄ resuscitat̄ recuper̄ vrozē t̄ filios t̄ alia bona. Idē q̄rit: an p̄zi baptizat̄ resuscitat̄ itez d̄beat baptizari. Idē de ordie t̄ p̄fessioe r̄ligiōis. Itē si aliq̄ reliquerūt eccl̄ijs: nūqd̄ possint repetē: d̄ quo vide p̄ glo. t̄ Archi. xxxij. q̄. vij. c. ij. t̄ p̄ Jo. an. i. d. c. s̄n̄tatis. p̄ Bar. b̄i. Et ūf cōcludē q̄ ea q̄ ip̄sum̄ aie n̄ p̄diderit. Et sic n̄ ē op̄ tractare d̄ recuperatōe. Extrēplū. In ordine baptismo t̄ alijs factis: i. q̄bus caraci ip̄sum̄ aie. Idē i. p̄fessioe: n̄ q̄ p̄fessioi ip̄sum̄ caracter: sed q̄ obligatio inde orta deo acq̄rit. In alijs vero q̄ ib̄erēt corpi: s̄z q̄ si vere fuit mortuū: n̄ recuperat bōa d̄ rigore. Sec̄ si credebatur mortuū: t̄ n̄ erat: vt q̄ rep̄t̄ viuū i monumētō. Idē i cāu dubij. Bar. t̄ i. l. j. c. d̄ sa. san. ec. dicit q̄ talis mortuū de iure recuperat bona. vide. s̄. Eccl̄. a. j. s̄. vj. t̄ die vt ibi.

Quot sūt genera affinitatis: s̄. s̄z Dir. li. j. tria sūt. S̄z p̄imū genus hodie tantum habz

prohibitoes, et co. no dz. Sz no qtuor regulas p dclariatõe hui' impedimẽti. Prima e q psona d q qrit post carnalẽ copulaz facit primum genº et gradu affinitatis: iuxta gradu p sanguinitatis iter viz et sanguinos uxoris. Et inter uxore et sanguineos viri, extra eo. q sup his. Secunda regula q quoto gradu qs distat a p sanguineo suo vel sanguinea: toto gradu distat ab eius uxore: ul a marito ipiº. xxxv. q. iij. de ppings. r. c. equalr. Tertia regula e q psona addita psonẽ p carnalẽ copulaz mutat genº et si gradum. xxxv. q. iij. hac auctoritate. Quarta regula q psona addita psonẽ p carnalẽ ppaginẽ mutat gradu et si genº. xxxv. q. v. poro. unde ver. Mutat nupta genus: sed generata gradum.

3 Qualr genera affinitat' pputent: R. Dur. fm regulas pdictas. Primum genº sic pputatur. Ego et soror mea attinemº nobis i primo gradu generis cõsanguinitatis. Id. cognoscit sorore meã carnalr. Et sic psona Petri sociatur psonẽ sororis mee p carnis copulã. Sic ergo p carnis copulã mutat genus attinẽtiẽ: qz alio genere attinet mibi soror mea. f. genere panguinitatis. Alio. Id. qz genere affinitat'. Sed no mutat gradu: qz i eodẽ gradu panguinitatis i quo ego suz soror mee. f. in prio. Et i eodẽ gradu affinitatis suz. Id. f. in prio. Et qd dicitur d' sorore mea hoc idẽ intelligas d' q' cõqz panguinea mea i quo cõqz gradu: qz oes mariti panguineaz meaz sut mibi affines in prio genere: et i illis gradibº affinitatis: i qbº gradibº panguinitatis uxores eoz attinẽt mibi. Quisqua e mibi i secũdo gradu panguinitatis: maritº ipsius e mibi i prio genere affinitatis et in secũdo gradu. Et si qua e mibi i tertio gradu panguinitatis: maritus e mibi i prio genere affinitatis: et tertio gradu. Et sic de quarto: qz gradus pputatur inter affines respectu panguinitatis tantum. d. c. poro. Et qd dicitur e de maritis panguineaz meaz: idẽ intelligas p oia de vrbibº panguineoz meoz. Secũdu genus p eandẽ regulã iuenit. Donec Petrus maritº sororis mee: q e mibi i prio genere affinitatis et primo gradu: mortua sorore mea: phit cũ Berta. hec Ber. Petro pdam sororis mee marito: p carnis copulaz sociata mutat genº. qz cũ Petrus attineret mibi prio gnẽ affinitatis: Berta attinet mibi scdo gnẽ: sz no mutat gradu: qz attinet mibi prio gradu

scõi generis affinitatis: sicut Petrus attinebat prio gradu primum generi. vñ mortua Petro iter me et Berta misoniũ oliz phi n poterat. Et sz hoc ptabit tñ' ex vna pte: sz aliqui ptabit ex vtroqz late. vt. Id. r. Ad. sut ff et soror. Ego accipio. Ad. i vxore. Et sic. Id. e mibi i prio gnẽ affinis. Id. accipit Ber. i vxore. Illa e mibi affinis i scdo gnẽ et prio gradu. Et hoc genº ptractuz e et vtroqz late: qz vterqz panguineoz ptractit. f. Id. r. Ad. Idẽ e p oia iter vxore meã: et maritũ sororis mee. Idẽ in maritos duaz soroz vel duaz panguineaz: et inter uxores duoz panguineoz. Itẽ pat' et filiº pnt ptabere cũ matre et filia: et duo cognati cũ duabº cognatis: et auunculus et nepos cũz duabus sorozibº. extra eo. c. j. r. d. c. qd sup his. Istõ scõz genº posui: vt primũ meliº apperet. Tertiu n pono: qz nulliº vtilitat'. Si vis videre. vide Ber. i. d. c. no dz.

Additio. Sz ad iueniẽdu gnã affinitatis clare et cito dic fm Panor. i. c. si de plan. et affi. vbi dat regulaz d. q psona adiucta p carnis copulã sanguini alteriº iducit primum genº affinitatis. psona vero adiucta prio generi iducit scõz genº: et psona addita scdo iducit tertiu. Vel primũ genº dicit: qz p primã carnis copulã siue mediante vna psona phit. Scõz qz p scõz carnis copulã siue mediãtibº duabº psonis ptabit. Tertius qz per tertã carnis copulaz siue tribus personis mediãtibº ptabitur. **Finis.**

4 Et ex pdictis p veritas multaz pclusio. nũ. Donec mortua vxore: vir vult accipere in vxore illã: que pda' fuit vxor alicuiº de panguinitate vxoris prime: nũqd pot: R. p pdicta q lz nullã feminã de panguinitate prime vxore possit accipere: qz ibi e affinitas: tñ feminã olim vxore alicuiº d' ipa panguinitate: bñ pot accipere. Et idẽ dicẽduz: si ponatur filius cãns ex parte vxoris. Itẽ pone. Petrus accepit Bertã in vxore et qua hũit filiã que nupit Sèpronio. demũ. Id. mortua Berta vxore sua: accepit secũdã vxore. postmodũ moit. Id. r. et filia sua vrõ dicit Sèpronii: mō dicit Sèpronius vult accipere in vxore illã mulierẽ que fuit scda vxor dci Petri. Querit an possit: Nec qd nũc accidit de facto. Et dicẽdu e p pdicta q sic. qz lz iste. Sz no possit accipere in vxore aliã quã de panguinitate sue vxoris vsqz ad quartũ gradu: tñ feminã oliz vxore alicuius de ipsa

planguinitate bñ pōt accipere: vt ē in cāu no
stro. Et sicrit cāus q̄ gener pōt accipi vro
rē mulierē que fuit vroz: loceri sui qd̄ ē mirabi
le. Itē oliz quis nō poterat ducere successiue
vroz: duoz fratrū: q̄ ibi inerat tertiu genus
affinitas cū scōa. nā duoz fratrū vroz: sūt
i scōo genere affinitatis. S; si altera post mor
tem mariti nupsit Sēpronio: ille Sēpronius
attinet vroz: alterius fratris i tertio genere: qz
ē psona addita scōo generi. Itē mortua vrozē
sua z marito alteri nō poterat oliz ducē illā ob
stāte tertio genere affinitatis: z vltra ipedimē
tū affinitatis suberat ipedimētū publice bone
statis. Sed cū scōz generi z tertiu sint sublata:
vñ q̄ publica honestas tāq; accessoria sit ho
dic sublata. hec Panoz. i. d. c. nō dz. vide et
gl. singularē ibi: que notabil r cōdudic q̄ illa
publica honestas que veniebat accessorie ad
scōm z tertiu genus affinitatis ē hodie subla
ta: qz sublato p̄cipali remouet accessoriū. S; z
publica honestas que nō venit sic accessorie:
vti ea que oritur ex tractu p̄sōalioz: seu ma
trimoniū cū p̄sanguineo meo: nō ē hodie sub
lata. cū de ea nulla fiat ibi mētio. Et q̄ hoc sit
verū aperte p̄batur in. c. vnico d̄ spon. li. vi.
Et Panoz. in. d. c. nō debet. et dicta glo. in
fert vnā regulā in materia extēsiōis: q̄ vbi
duo sic se hñt: vnū vñt p̄secutiue ad reliquū:
vno sublato vel mutato: etiā p̄secutiū intelli
gitur sublātū vel mutātū. ad hoc tex. optim⁹
in. c. miramur. de ser. nō dz. De dispēlatōne
circa istā publicā honestatē vide. s. c. imedia
te precedēti. Itē isertur q̄ relicta viri: qui fuit
german⁹ vrozis mee: vrozē mea mortua pōt
mibi cē vroz. Itē cognatā vrozis defūctē: li
cite quis ducit in vrozē. Aut cū erat cogna
ta: qz fuerat vroz: fratris vrozis: z tūc ē i scōo
gnē affinitatis: z sic p̄nt p̄bere. Aut erat co
gnata vrozis: qz abe fuerūt iuges duoz fra
trū: z tūc sūt i scōo gnē: z sic p̄nt p̄bere.

6 Quid vir carnal r p̄iugitur vroz: oēs p̄san
guinci vrozis efficiūt affines vroz. Et cōuer
so oēs p̄sanguinci viri efficiūt affines vrozis:
z in eisdē gradib⁹ p̄sanguinitas z affinitat: at
tinēt: tñ altero genere affinitatis. S; iter co
gnatos viri z cognatos vrozis: nulla ex illo
m̄fionio orit attinētia. d. c. qd̄ sup bis.

7 Quid si aliqs polluit aliquā extraordinarie
i. extra nālia: R. fm Dir. q̄ et si circa claustrū
pudoris fiat: nō facit affinitatē: nec m̄fioniu

sumatū: nisi ex p̄sensu fiat m̄fionialis: z si mu
lier semē emittat: s; vir nō: nō p̄bit affinitas.
Et ē ad hoc ar. d̄ frigidō: qz palpādo mulierē
pōt. puocare ad semis emissiōne: z cōcūcto.
z tñ nō ē m̄fionia vñ p̄m̄tio semis. z iō nec
affinitas. S; si vir emittit i mēbro mulieris:
z si mulier: dubitari pōt. vcrūm siue emittat:
siue n̄: z et neutro emittētē sp̄sōalia p̄: sc̄i ra
tificat pp̄ p̄sēsu m̄fioniale: qz lesse p̄sumit. ar.
c. c̄ordinaria. lxxv. q. iij. dūmō sint m̄fionio
apti ul̄ p̄rimi. cē d̄ d̄spō. ipu. p̄tinebat. Idēz
tenēt Din. Jo. z Archi. i. d. c. c̄ordinaria.

8 S; p̄ declaratiōe p̄dictioz querit an ad
hēdā affinitatē regat̄ seminū vtriusq; p̄mit
tio: R. Panoz. in. c. fraternitati. de co qz cor
p̄san. refert Inn. tenere qz nisi detur p̄m̄tio
semis vtriusq; intra claustra pudoris: nō cau
sat affinitas: nec p̄sumat̄ matrimoniu. vñ nō
sufficeret emissio semis vni. Et ponit exēplū
i frigidō rē. S; Panoz. dicit qz cōis op̄inio
medicōz ē in p̄trariū. l. vi semē mulieris ne
cessario n̄ p̄currat ad gnatiōe. Sec⁹ d̄ semie
viri. Idēz r̄ f̄ cō. de se. i. p̄silijs suis. vbi dicit
qz ad causandā affinitatē: seu ad m̄fioniu p̄sū
mādū: necessario n̄ requirit qz m̄l̄c̄r emittat:
s; satis ē qz viri semē sit p̄m̄itū materie vro
ris. Et p̄trario cū sequeret magna absurdū
tas. Nā pone qz p̄ annū mulier n̄ emiserit: tñ
p̄cepit ex semie viri z pepit. Absur dū cū cēt
dicere qz matrimoniu n̄ sit p̄sumatū: vel qz af
finitas nō sit p̄tracta. Immo plus dicit Idēz
d̄ pal. i. iij. qz sine copula p̄t causari affinitas:
si fiat semis receptio. Sicut dicit qdā d̄ āti
r̄po: qz nascet semie trāssulo p̄ demonē icubū
z succubuz. Idēz dicit quidā medicū de qua
daz muliere que ip̄regnata ē ex semie trāssu
so dū balnearē i balneo: vbi mali boies sp̄ma
tizauerāt: quāntūq; et quis inuadat vel frā
gat vasa pudoris: nō in ipo vase tñ semē effū
datur: nō p̄trabit affinitas.

9 Donec qz iuuenis dehorauit sp̄sōaz: z ape
ruit seras eius: sed nō emisit semē: nūquid te
net matrimoniu cum secūda: Quidz dicit
qz sic. vt refert Dir. vbi. s. quo ad rei verita
tem. vt notat Jo. i. d. c. extraordinaria. Et ita
deberet seruari: si cōstaret qz nō sp̄matizauit.
S; aliter p̄sumitur. l. qz cā cognouit: z sic
cōpelleret stare cū prima. Similr si aliqs so
lutus cum soluta aperiret seras: z nō sp̄mati
zaret: z constare posset: cōsanguineus deslo

ratoris nō ipediretur p̄here cū illa. Idem di-
cedū: si marit⁹ defozauit vxorē: t̄ an̄ seminis
emissio: velit itrare mōasteriū: posset itrare:
S; eccl̄a se opponeret et p̄suptōe. c̄ d̄ d̄ sp̄o.
ipu. s̄ifantes. li. vi. vbi hoc et̄ nōt Arch.

10 **Q**uid si mouē p̄sona: mediāte qua p̄bitur
affinitas: puta mouē maritus: vel vxor: vl̄ cō
cubina: vel p̄cubitor: s; . nihilomin⁹ remanet
affinitas q̄ erat ad p̄anguieos ei⁹: nec p̄t ee
iter eos m̄ionū. rrv. q. i. fraternitatē.

Impedimētuz rrv.

de impotētia coeundi: qd̄ sit⁹ s; . fm̄
Kai. est viciū aie vl̄ corpis: vl̄ vtriusq; quo
gs impedit alteri carnaliter cōmisceri.

1 **Q**uot sūt sp̄s impotētie: s; . s; Kai. sunt
principāl̄ r̄ due. Nā alia ē naturalis: vt impo-
tentia p̄ueri: vl̄ frigiditas senis: seu ēt frigiditas
cōplexiois: aut artatio mulieris. Alia nō
nālis: s; accidētalis: vt castratio t̄ malficitiū.

2 **V**truz naturalis impotētia ipediat matri-
moniū: s; . illa que ē i puero: vl̄ puella ipedit
ad t̄p̄s: q; q̄diu inest: nō potest cōtrahere. c̄
eo. qd̄ sedez. vbi habet⁹ ipotens ad copulā:
est impotēs ad matrimoniū cōtrahēdū. Sed
illa naturalis impotētia que est in frigido: si ē
p̄petua impedit matrimoniū p̄bendi: t̄ diri-
mit̄ctum. c̄ eo. laudabilē. Illa tamen que ē
i sene nō ipedit: q; h; bitum q̄isq; reducibiles
ad exercitiū: aut p̄silio medicorū: aut artificio.
Et iō dicit gl. i. c. nuptiaz. rrvij. q. i. q; nemo
ē adeo senex q̄ calere possit nā ul̄ artificio: qd̄
non ē in frigido vel i puero.

3 **Q**uid si vir non est oino frigidus: sed vel
mēbruz nō erigitur: seu diuersimode iēptū ē:
ita q; non potest vxori cōmisceri: vel statū spar-
git semē t̄ huiusmodi: s; . fm̄ Hosti. si potest
iuuari medicinis: planuz ē q; tenet. Aliter ex-
pectanduz ē triēniuz: t̄ postea forsā separari
poterit: sicut poterit natural̄ frigidus. Expe-
ctatio tamē triēnij siēda est: nisi per pu⁹ pos-
sit de impedimēto cōstare. De hoc triēnio vi
de. s. Diuortium.

4 **V**trū caliditas ipediat sicut frigiditas: s; .
Asten. q; caliditas superflua uir p̄t ee impe-
dimētum perpetuū. Si tamē inueniret q; per
triēnium copulā impeditet carnis: iudicare/
tur perpetuū. q; tamē frigiditas magis t̄ se-
pius ipedit: tollit eim nō tantū cōmitionē se-
minū: sed etiā rigore mēbroruz quo fit cōmū-

tio corporū: ideo frigiditas magis ponitur i-
pedimētuz: q; caliditas.

Quid si mulier dicit virū impotētem pro-
pter defectuz mēbrū: s; . fm̄ Hosti. uir ē ipi-
ciendus per honestos uiros: sicut de muliere
arta. Si uero alleget excessū mēbrū: dicit Ho-
sti q; papa ē consulēdus. Quidaz tamen di-
cunt hoc eādem dicēdū: qd̄ de arte que po-
test cōtrahere cum uno t̄ non cum alio. Di-
cit enīz Auicēna q; mulier quādoq; nō ē ar-
ta: sed uir eius nō cōuenit ei: vnde uterq; in-
diget permutatiōe.

Quid si uir habet mēbruz multum carno-
sum: s; . Hosti. se audiuisse ab exp̄is: q; h; po-
test ee iusta causa dirimēdi matrimoniū. Nā
ifirmitas elefātie occasio posset ee que reddat
etiā nafuz grossū. i. mēbruz. Et h; ipse Hosti:
de facto fuit eruptus: ut ipse dicit.

Quid si quis nō p̄t copulari cū uirgine:
s; . euz corrupta sic: s; . fm̄ Tho. in. iij. possunt
medicinal̄ r̄ euz aliquo istrumēto claustra pu-
doris frangi. nec hoc esset p̄ natura: q; si fieret
ad delectatiōem: sed ad medicināz.

Quid si quis mouetur ad pulchram t̄ nō ad
turpē: s; . fm̄ Tho. huiusmodi abhominatio
mulieris nō ē causa naturalis: s; accidētalis.
Et ideo idē iudicium ē quod de malficito: de
quo. j. s. rviij.

Quid si uir sciat se frigidū t̄ iēptū: t̄ tamē
scierit cōtrahit cū aliqua: s; . s; Kai. si mu-
lier uult cohabitare: nō p̄t uir ab ea recedere:
re. ar. extra de eo quidū. i. ma. c. i. t̄ extra eo:
consultatiō. t̄ quas tāquā uxores habere nō
possūt: hēant ut sorores. Et idē dicēdū si mu-
lier sciēs se ee artā p̄t cū aliquo: q; si uir co-
habitare uclit: nō poterit illa discedere.

Quid si aliquis sciēter p̄trahit cū arta: s; . 10
fm̄ Inno. tenet cū ea stare: ut frater t̄ soror.
Si tamē cōtrahat cū alia tenet matrimoniu:
quāuis primā ut sororē tenere t̄ alere teneat.
Et eodē mō si qua mulier sciēter p̄trahit cum
frigido uel ipotēte. Et idē dicēdū: si frigidus
t̄ arta sciēter p̄traherint.

Vtrū artatio mulieris sit semp ipedimētū
p̄tracti matrimoniū: s; . fm̄ Kai. si absq; picu-
lo p̄t subueniri b̄sicio medicāe: uel p̄ futurū
ufuz uiri. p̄positiōati non ipedit matrimoniū
p̄here. extra co. ex l̄sis. Si uero n̄ p̄t aliquo
mō subueniri sine grani piculo: certe sepabit.
uide de hac mā. s. Diuortiu. s. iij.

12 **Q**uō p̄stabit q̄ illa q̄ fuit sepata a p̄io pp̄ aritudinē sit facta idonea ei p̄ vsū cū scōo: R. fm. v̄y. per iuramentum matronaz: a quib⁹ inspicitur ipsa: vel forsitan vterqz: 13 **Q**uid fiet si reddat p̄io cognosci si possit: R. fm. host. remanebit p̄ triēniū cū ipso: quasi p̄sumat maleficiat⁹: z si iteri eā cognoscere p̄t cū illo stabit: al' s elapso triēnio restituet scōo sine p̄e q̄ itz reddat p̄io. h. gl. R. ai. dixerit q̄ ista restō. p̄t fieri vsqz in infinitum.

14 **S**z nūqd possit p̄bi m̄ionniū cū illa q̄ est arta: sed p̄ incisionē p̄t fieri apta: R. h. v̄y. dicit Au. q̄ nō credit nisi facta incisione: q̄ si an incisionē ducat eā: tūc si facta incisione ad huc duret p̄ im⁹ p̄sensu sufficit ad m̄ionniū. Si vtro nō duret: vel nō de nouo p̄sentat i eaz: aut nō carnaliter cognoscat eā: p̄t ab ea recedere: z aliā supducē: q̄ si nolit pati icisio: nem: nō ē cogēda: marie cū timeat piculum.

15 **Q**uōd ē vni arta: z apta alteri: nūqd p̄t p̄bere: R. fm. v̄y. q̄ sic: cū illo cui p̄t sine piculo p̄miseri. cū alio autē nō t̄ m̄ionniū.

16 **C**irca ipotentia cocundi: qñ est pp̄ ipedi- mentū accidētale: pnta: p̄pter castrationē: an tales possint p̄bere: R. panoz. i. c. qd̄ sedē. et co: de mente doc. dicit: q̄ spado vtroqz testiculo carē: nō p̄t p̄bere m̄ionniū. Sec⁹: At si ca reat vno tm̄. Et sic p̄t intelligi. l. si serua. s. si spadoni. ff. d. iure do. Et vide gl. in. c. bi qui. rriij. q. vii. que tractat de eo qui hz virgāz cre- ctam: h. nō p̄t emittē semē: pp̄ ipediētū nā- le vlt accidētale. Et t̄ ibi gl. q̄ tal' p̄t m̄ionniū p̄bere: cū possit mulierē puocare. Sz cōiter tenet Au. qd̄ putat panoz. verius: qz ex quo nō p̄t generare: p̄t vtro dicē. Ego volo eē m̄. vter co. c. accepisti. Et pp̄ hāc rōnā dicunt aliq: vt recitat Ric. in. iij. de scne. q̄ si est tal' frigiditas rōne senectutis: q̄ nullo modo iu- uari possit nā vel arte. Idē esse dicendū sicut de nāli frigiditate: q̄ tal' contrabēdo se obli- garet ad impossibile.

17 **D**e impotentia vtro coeundi pp̄ maleficiū: Dic vt s. diuortium. s. iij.

18 **V**ix aut maleficiū p̄ aliud maleficiū sit tol lendū: R. fm. Pen. de gan. in quolibet. v. q̄ maleficia virtutē nullā: aut efficaciaz bñt ex nā pp̄na: h. cūta que apparēt fieri p̄positio ma- leficiā: imediate sunt a demoniū: vt hoies decipiāt. Et ex quadā pactione eoz ad quos p̄iuncta oia molimina artū magicaz. Nec d̄

hō eis fidē adhibere q̄ aliqd et se agāt. Et id p̄nitiosum ē ea facere: vel p̄silii prestare: quē admodū illicitū est idolatriā comedere. Sz at p̄nitiosum sit opibus supstitiōis cōdicare: ca- tholicum tñ est destruere op⁹ supstitiōis: seu demonis: z in hoc et p̄uari. Et sic dico q̄ lic- tum est maleficiū deponere: sicut licitū ē idolatricum in cloacham p̄iicere: z et vt cu- retur infirmus maleficiat⁹. Nō tñ credendo q̄ virtute illius maleficij mō' ille p̄tingat: hoc. n. est; infidelitatis. sed q̄ fiat ex pactōe de monuz: ex diuina p̄missione: qz nō p̄seuerāt fm pactionē suā maleficiatū verare: nisi p̄stan- te illo maleficio. Idē Sco. i. iij. di. rriij. q. i.

Additio. Et p̄ dclaratōe p̄dictoz. 19 scias q̄ p̄pe. auro i. iij. rriij. di. fuit in singulari opt. q̄ vbi qz esset actu dispositus ad faciēdū maleficiū: eo cā qz p̄t eo vti: qz hz malo alterius vti ad bonuz suuz. Sed istud dictum vt erronum et p̄ri- culosum valde: z incertūz ad infinita peccata mortalia p̄petrandā. In oi. n. ciuitate t lo- co inueniunt q̄ huiusmodi maleficia sciunt de- struere saltē cū maleficijs z alijs illicitis z sep̄- stant pati ad talia faciēda. Et tñ si hoc est; li- citum ad tales recurrere: oēs maleficiatū vel verati dolorib⁹ recurrēt ad tales q̄ haberēt p̄ grana tales sanas. Idē poss; dici eadē rōe de vulnerat; q̄ eodē mō possent ire ad icanta- torem patū ad hoc. Et nō inuenit ciuitas vel villa q̄ n̄ habeat saltē vnū vel vnā. Nec valet eius rō: qz bñ vex ē q̄ licet vti malo alterius ad bonū n̄m salua p̄sca: z qñ sit sine peccato p̄sertū mortali. Sicut dicimus de illo q̄ accipit mutuū ab vsurario pato: qd̄ quides hz: quille q̄ accipit mutuū in hoc casu nō peccat hz vsura- rius sic. Sz nō est sic in casu n̄o. cū iste q̄ va- dit ad mag. ā vel sit es semp peccat mortalis/ sine vt p̄p̄ doc. cōiter. Nō tñ host. in. c. lre vfe. s. muliere d̄ fri. z male. que sequunt Jo. in sumā p̄fessor. z Archi. i. sumā loquendo d̄ maleficiatū. qd̄ satis tolerare p̄t ecclesia va- na vanis. Et dictus Jo. dicit. nō q̄ dicit va- na nō illicita. Vñ vterius hoc dicit nō et ex- das hz forte quasi ad qdā idifferētia. h. ille. Sz tota difficultas p̄sistit i querēdo exemplū quō maleficiū possit tolli q̄ aliqd vanuz: qd̄ non sit illicitum. Sed iudicio meo p̄t dari exem- plum. Aliqui dicunt q̄ si maleficiatū facerent celebrari tres missas de diā z postea se oino

rudos tentaret cognoscere q̄ tolleretur ma-
 leficiū: hoc saltem rōne sc̄i dī vanum et indif-
 ferens: et nō dī illicitum de se: q̄ hic non ē in-
 uocatio d̄monū: neq̄ fornicatiō neq̄ aliq̄ sup-
 stitio: ut ēt suppono. S̄z dicit aliq̄ q̄ h̄ ē pec-
 catū infidelitatis: q̄ credit q̄ i virtute taliū male-
 ficiat̄ curabit. Dico q̄ talia faciens vel fieri sa-
 ciēs si credit q̄ tale sc̄m h̄eat virtutē liberandi
 talem maleficiat̄: q̄ hoc non posset fieri sine
 peccato infidelitatis. Sed talis bene poss̄ cre-
 dere sine peccato q̄ talia faciendo infirmus li-
 berabitur vt dicit Sedo: et Hē. de gan. q̄ de-
 struens maleficiū non peccat: nec in hoc est
 aliqua infidelitas: q̄ non credit q̄ virtute illi-
 maleficii morbus ille cōtingat: nec q̄ aufera-
 tur: sed q̄ fiat ex pactione demonū: qui nō cō-
 succerunt tales vetare nisi q̄zdu durat tale si-
 gnum: vel nisi q̄zdu fiat. tale quid ablatiuum
 signi p̄ioris. Sicut enī demonēs docent ho-
 mines vt valeant maleficari: ita etiam docēt
 remedia ablatiua maleficii. Non ob. etiā pre-
 dictis de eo qui recepit iuramentū ab infideli
 iurante per falsos deos. Respondet Aug.
 in enchiridion vt recitat tho. sc̄da sc̄de. q. lxxviii.
 q̄ qui vtitur fide illi? qui per falsos deos
 iurat non ad malum: sed ad bonum: non pec-
 cato illius se sociat quo per demonia iura-
 uit: sed pacto eius bono quo fidem seruauit: si
 tamen induceret eū ad iurādū per falsos deos
 peccaret. Addit etiā tho. q̄ nullo modo licet
 inducere aliquem ad mutuandū sub vsuris: s̄z
 tamē ab eo qui paratus est hoc facere et vsu-
 ras ereret: mutuū accipere sub vsuris: p̄pter
 aliquod bonū qd̄ est subuentio sue necessita-
 tis vel alterius. Sicut etiā licet ei qui incidit i
 latrones manifestare bona que habet: que la-
 trones peccant diripiēdo ad hoc q̄ non occi-
 datur. Exēplo. x. viroz q̄ dixerūt ad ysmael:
 Noli occidere nos q̄ thesaurū habemus in
 agro. Mire. xij. Nec ille q̄ accipit pecūiā mu-
 tuo sub vsuris consentit in peccatū vsurarij:
 sed vtitur eo. Nec placet ei vsurarij acceptio:
 sed mutuatō que ē bona. Nec etiā ille qui ac-
 cipit pecūiam mutuū sub vsuris dat occasio-
 nem vsurario vsuras accipiēdi sed mutuādi.
 Ipse autem vsurarius sumit occasiones pec-
 eandi et malicia cordis sui: vñ scandalū passi-
 um et pte sua ē: nō aut̄ actiū et pte petentis
 mutuū: nec tñ p̄ huiusmodi scandalū passiū
 d̄z aliq̄ a mutuo petēdo d̄sistē si idigeat q̄ hu-

iusmodi passiū scandalū nō p̄uenit et infirmi-
 tate vel igno: iatta: s̄z et malicia. Nō sic i male-
 ficio q̄ i conibit iuēri p̄t quo q̄s uti poss̄ b̄s:
 sed totum est diabolicum. ¶ Inis.

Impedimētū. xvij.

**De matrimonio p̄cto contra interd-
 etum ecclēsie.** Sciendum q̄ matrimoniū cō-
 tra interdctum ecclē: vel iudicis contractum
 licet p̄trabū non debeat: tamen contractū nō
 dirimitur. Imponenda est tamē p̄trabēdo
 p̄nia: et separi debēt: donec cogroscaat de cām
 terdicti. extra eo. p̄tonum. Nō ēt q̄ sponsalia
 p̄cta cuius aliqua p̄ verba de futuro: cū iterdicto
 ecclēsie: nō h̄nt dirimere matrimonij postea
 cū alia p̄ctum p̄ verba de p̄nti. extra eo. c. ij.

**Quid aut̄ si papa interdiceret omnibus ge-
 neraliter: vt non p̄trabant matrimonij: an te-
 neant matrimonij postea p̄tracta?** Dic̄ et no-
 tatis per Lar. in cle. vnica. de re. p̄crimū. vbi
 quo ad sp̄ualia m̄rimonia p̄cludit et illo ter. q̄
 tanta ē potestas pape q̄ reddid sp̄ualia matri-
 monia nulla. Quid aut̄ d̄ carnali: vt si dicat pa-
 pa oretenus. Nolum? q̄ contrahatis. Et si
 p̄feceritis: p̄nāciamus nullum? Dicit Laub:
 q̄ si voluntas pape est rationabilis non tene-
 bit matrimonij: q̄ potat in habitare: et ei?
 volūtati statur quo ad hoc. s̄z in habitates per-
 sonarū. et hoc dicit se tenuisse per. c. ad dissol-
 uendū. extra d̄ despon. sp̄. Idē dicit Laub:
 de sacramento penitentię. q̄ hoc sac̄m p̄det
 a dispositione eius. hec Lar. Idem d̄r. li. ij.
 dicens q̄ vbi voluntas pape rationabilis est
 et iusta in promulgatione legis efficaciaz ma-
 trimonij impedit. vt p̄z de impedimento puz-
 blice honestatis. Nam in sac̄o m̄rimonij per-
 sone l̄tie quo ad talia sp̄ualia: sunt omnino in
 dispōne pape. Et idem in sac̄o p̄nie. vt notat
 doc. in. d. c. ad dissoluedū: vbi hoc notat Zn-
 no. et Host. qui addit: q̄ idem est etiā si oret-
 tenus viua voce: sine aliqua constitutione hec
 p̄hibeat. Secus dicit in sacramentis: in qui-
 bus materia nō spectat ad dispositionē pape:
 sicut aqua in b̄ptismo: panis et vinum in eū-
 charista et s̄l̄ibus: q̄ in illis volūtas eius q̄z-
 tūcūq̄ expressa: efficaciaz sac̄i n̄ posset impedire:
 debita mā et debita forma cum intentione p̄cur-
 rentibus. De hoc per Aug. xvij. di. nullā:
 facit qd̄ nō. de p̄se. q̄to. vide. s̄. L̄ onfirmā-
 tio sac̄i. s̄. vij. Idē Host. in. c. tua. de spon-

duo. dicit q̄ interdictū pape ē fortius q̄ ma-
 trimoniū nō p̄sumatū: cū sup illo possit statuē
 ad libitū. vt in. c. et publico. d̄ puer. p̄iu. Bl.
 n̄ i. d. c. ad dissoluēdū. singulariter dicit q̄ ma-
 trimoniū p̄ctum p̄ interdictū pape: ēt cū c̄a
 decreti irritantis: Id̄ mero iure: alio ipedimēto
 non supposito. Id̄dem v̄ tenere Inn. senties
 aliud esse in sponsalibus. s̄ irritantur. Et s̄
 p̄o. p̄nt p̄cordari opiones s̄ Direc. li. 1. sed
 in matrimonio nō. Et sic intelligo opionem.
 v̄b. et Sof. Alij aut̄ distinguūt inter c̄as ge-
 neralem et sp̄ales: vt p̄io casū nō irritet m̄i-
 moniū. sc̄do sic. ex quo p̄stat d̄ intentione pape.
 p̄danor. aut̄ in. v. c. ad dissoluēdū. distiguit
 q̄ aut̄ interdictū pape h̄ p̄petuā cām p̄hibitio-
 nis: et d̄ p̄petua s̄m gl. in. v. c. tua. q̄n nō est
 restricta ad certū tēpus: puta: si p̄hibet aliqd
 fieri p̄pter malū q̄b̄ inde seq̄ p̄t: v̄l p̄hibet
 m̄imoniū p̄ p̄sanguinitatē v̄l qd̄ sit: tūc ve-
 ro d̄ habere cām sp̄ales: q̄n cā est restricta ad
 certū temp̄: puta p̄hibet m̄imoniū p̄pter ve-
 neratiōem d̄ci. Q̄n̄ autem h̄ p̄petuā cāz: tūc
 m̄imoniū est nullū. Q̄n̄ v̄o sp̄ales: tūc m̄i-
 monium t̄z. et decretū d̄z referri ad factū: vt sic
 durate cā: debeat matrimoniū separi.

i Impedimētū. xvij.

De impedimēto feriaz. Sciendū q̄ tpe
 feriaz p̄bit sp̄salia: et ēt m̄imoniū qd̄ sit
 solo p̄bit: s̄ traductio vrozis: nuptiaz solē-
 nitas: et carnal copula: p̄hibent s̄z Adonal. i
 ti. de m̄imo. Id̄ē panor. i. c. capellan. de fer.
 vbi dicit q̄ nuptialia quiniua: seu nuptiales solē-
 nitates et solēnes traductōes: et carnis p̄mit-
 tio p̄hibet̄ his dieb̄ feriaz: s̄z m̄imoniū p̄bi
 possit oī tpe et q̄dragesimali: p̄ b̄ gl. nō. cxxij
 q. iij. hinc ēt. Item. c. nec vrozē ducere. ca. cā
 z. q. vbi simpliciter d̄r: nec vrozē ducere. Et
 sic simpl̄ r̄n̄ p̄hibet solēnitatē: s̄z ēt ducē. s̄ ad
 domū. Et p̄ hoc infero: q̄ nō solū hec p̄hibi-
 tio p̄cedit virginit̄: s̄z ēt in viduis q̄ ēt sine
 solēnitatē non debet p̄ungi viris hoc tēpore:
 nec duci ad domum.

Que aut̄ sint ista tpa feriatā: quo ad nuptias?
 Dic p̄mū eē ab aduētū: vsqz ad ephiaz. Sc̄d̄z
 a. lxx. vsqz ad octauā pasche. ut. i. c. n̄ oz. cxxij.
 q. iij. Tertiā a p̄ua die rogatōz vsqz ad octa-
 uam penteco.

Quid aut̄ i ipsa die octauaz pasche et penē.
 s̄i p̄ua d̄nica post ipsa festa possint nuptie cele-

brari v̄l p̄bit p̄o. die q̄ n̄: p̄ b̄ lra i. c. capel-
 lan. et de feriaz. vū dicit post octauas pasche.
 ergo n̄ i octaua: qz t̄t. dicit post septē dies p̄
 pent. Non enim ext̄. v̄y. dies post festū: s̄ i
 d̄nica sequenti festū: nuptie celebrarentur.

An articulat octaua ephie: sicut includit
 alic p̄dicte octauē: p̄o. dicit q̄ durat vsqz ad
 octauā ephie inclusiue. Jo. an. dicit: q̄ h̄ hoc
 multoz locoꝝ approber p̄suetudo: non tū v̄
 iur̄ p̄bari. v̄n̄ sat̄ putat: q̄ post p̄mū diē li-
 cite p̄bant nuptie. Cū in. v. c. nen oz. nihil di-
 catur d̄ octauā. Nā si voluiss̄ dicere de octa-
 ua: exp̄ssit: sicut exp̄ssit in. c. 1. de treu. et pa.
 vel dixiss̄ in pl̄ i. Non ergo recedem⁹ a lra: et
 marie post factū: n̄ debet p̄bentes iudicari cul-
 pabiles. Et sc̄dū ē p̄suetudini: que ē optia le-
 gum iterp̄s. Cessante aut̄ p̄suetudine: tenēda
 est opio Jo. an. v̄y. q̄ trāfacto festo ephie dū-
 tarat: nuptie licite celebrari p̄nt. Nō ēt s̄m ar.
 flo. q̄ festa s̄m nouā et veterē legē a vespera i
 vesperā celebrant: tū septuagesima et hoc sibi
 p̄p̄tū: q̄ abdicat cānica letitie. Nō icipit tū i
 vesperis: s̄z p̄pletorio. Et i p̄io primitiū all̄a.
 v̄n̄ vsqz ad p̄pletorium exclusiue s̄z p̄bere. S̄z
 offn̄ aduentus p̄p̄uz perfectē incipit in ve-
 speris sabbati p̄cedentis. v̄n̄ etiam non licz
 p̄trabere. In diebus vero alijs non solū ve-
 sperē: imo cōpletorium sunt de tpe p̄cedere
 p̄ se loquendo: s̄z per accidens supueniēte ma-
 toz festo: nihil fiat d̄ illo p̄pletorio vel solū me-
 moria in vesperis: tū in oib̄s p̄dictis ē con-
 suetudo obseruāda: v̄n̄ in multis terris etiā d̄
 nocte p̄funda in vigilia aduentus. z. lxx. nu-
 ptias faciūt. S̄z si post mediaz noctē facerēt
 esset corruptela: qz a media nocte: more roma-
 nor: nor̄ icipit. vt. ff. d̄ ser. l. more. v̄n̄ sicut nul-
 la p̄suetudo excusaret i mane dicit: sic nec post
 mediā noctēz. S̄z certe peccatū est: qz p̄ san-
 ctōz canones p̄bentes et nuptias istis t̄pib⁹
 prohibitis: debent puniri in quo deliquerunt.
 s̄. vt vsqz ad tēp̄ sepentur nisi sit periculū in
 cōtinētie. Sac̄dos aut̄ qui dedit b̄ndictiōz
 his: graui pena: s̄z arbitraria ē puniēdus: nō
 aut̄ est mortale trigere talibus t̄pib⁹ ab vrozē
 prius rite benedicta s̄z p̄de. de pal. Qui etiā
 tenet q̄ bis diebus non h̄ p̄trabere matrimo-
 nia per. verba de p̄senti: q̄ iste p̄tract⁹ d̄z sic
 r̄i in facie ecclē. In facie autem ecclē non vi-
 detur faciēdū: sicut nec benedictio nuptialis.
 Credit tū ar. l. q̄ in hoc standūz sit consuetu-

dini. Itē et si sit mortale psumare infimoniaz
his diebus: nō post primā copulaz iteruz reco
gnoscēdo nō peccat mortalr.

Impubes ^{Coiter dī puer. 7.}
^{xiij. anū ppletū.}
puella. 7. xij. et dī spon. impu. et lris.
Nō Bar. i. l. talis. C. d. bis q. v. dī. q. h. im/
pubēs sī sint idonei testes in maleficijs: vt. l. in
testimoniū. ff. d. testi. hoc ē vey ad plenā pba
tiōem: h. ad iudiciū bñ pnt creatari. Et sic nō q
dēz ipuberis est sufficiens iudiciū.

Carceratus ^{De q. cō}
^{dēnat?}
ad mortē et icarcerat? possit licite abi
re si tps et locū hēat? ff. fm. 33. de gan. quo
libeto. it. q. licet damnato morti effugere: sed
nō carcerē frāgere: vtpnta: si iudex dānatū
dimittat in carcere sine viculis: et negligit fir
mare carcerē: tūc absq; omni iniuria iudicis:
q. nullū mō b; in substantiaz corporis: pōt cor
pus suū abducē. Quēadmōz figs sepiat agz
suū: nō licet quēq; trāsire pagz illius: sepen
rūpēdo. Si tñ sepi non fuerit: licitū ē p agz
transire. et qd plus ē: si poptat ei iudex ne car
cerē creat: si tamē nō oporteat q. vicula: aut
carcerem dirūpat: vī quicq; silē faciat: in quo
circa ipfuz sus habeat: in illo ei obedire nō d;.
Et si fugit: iudex sue negligē impunit. De hoc
vide. s. puleha. c. Accusar. 7. i.

Incendiaris ^{Est q an}
^{ciuitate}
ppna ciuitatē: villā: māluz: segetez
domū: vī arborē incēdit: vī sil' ita: igne appo
sito: et odio vī vidicta. xiiij. q. vltia pessimaz.
7. xij. q. ij. cū demouissimam.

Sed qd si icēdiū sit ortū i vico vel ciuitate:
et cā defendēdi edificij meū: dī spon edificij
am vicini mei: nunqd tencor? ff. distinguendo.
Aut erat iustus met? ne ignis occasione do
mus vicini mei: meū edificij pbureret: puta:
qz tā ignis puenerat ad domū vicini mei: vel
iuste. et pbabilr dubitabā: an puenerit: qz for
te tps vērosim erat: tūc nō tencor ei. ff. de in
cen. rii. nau. l. j. 7. ex incendio. neq; n. dānum
dare videt equē pituris edibus. ff. qd vi aut
iuste. l. si alius. 7. ē et alia. Et qzuis nō puenerit
ipse tñ putabā ignē puenit. Et iō in b a me
pōt repetere. ff. ad. l. aquil. l. si quis fumo. 7.
qd dī. Aut nō fuit iustus met? puta: qz adhuc
non puenerat ignis vsq; ad domū vicini quā

destruti: nec iuste dubitabaz: tūc tencor ad sim
plum dānum fm. 30. l. i.

Sed pone q. vicini dubitantes de igne: pe
tunt q. talis dom? destruat: nunquid d; do
mas emēdari vicino a vicinitate? ff. q. sic: ex
sāma eqtate. vñ consulendū ē iudici: vt hoc ex
offo suo: sibi faciat: ar. ff. ad. l. rodia. 7. actu. l.
si laborante. et hoc ē eqssimū. De mā incēdia
rioz et effractorz. vide. s. d. b. s. o. j. 7. i.

Indulgentia ^{quid est?}
^{Dic q. ē}
pene relaxatio: quā quis iuste p cul
pis pprijs facere debuiss; de thesauro ecclē
ad diuinā iusticiam pfoluendaz: sumpta. Vi
citur in predicta diffinitōe: relaxatio pene: ad
differentiam relaxatōis culpe: que sit p gratiā
dei in pditione. Et sic gratia formaliter lauat i
pditione. Deus autē effectiue dimittit culpaz:
d. pe. di. j. c. verbū. Et quo infer: q. nulla in
dulgentia directē pōt esse a pena et culpaz: qz
vulgus hoc affirmet. Mā culpa directē dimit
titur in pditione et pessione. Et ppter hoc dī
cunt quidam: q. cccā nūq; vitur tali forma:
vt. l. dicatur indulgentiā dari a pena et a cul
pa: qm si tali vteretur forma: videt et euacuari
sacramentū pessionis: qd esse nō pōt. l. d. ne
cessitate salutis: qz esset p oēm theologicā dī
sciplinam. et p. c. ois. de pe. et re.

Quis pōt concedere indulgentias? ff. fm
doc. in. c. qd antez. et c. cum et co. de pe. et re.
Primo papa qui bz plenariam potestatem
et cui thesaurus ecclēsie: ex meritis xpi et mar
tyruz et alioz sanctorz aggregat? ē pmissus
potest indulgentias facere cui vult et qn: cā tñ
existente legitima. A rēbispiscopus quoq; h
non sit iudex ordinarius oium de sua puincia
vt dicitur est supra. A rēbisp. pōt non solum in
diocesi sua: sed et in tota sua puincia indulgē
tias pcedere: dūmodo nō excedat statutū pccilij
generalis. et de pe. et re. nostro.

Quantam autē indulgentiam pcedere pof
sunt prelati ecclēsiarū circa papam? ff. p. anoz.
in. d. c. cuz et eo. et illo ter. cludit q. i. dedica
tionib; ecclēiaz dūtaxat possunt pcedere anuz.
Sed pro alijs quibuscūq; causis non possunt
cōcedere vltra xl. dies. Et hoc tencor: quic
quid dicant alij. Et sic omnes prelati cuiuscū
qz dignitatis sint: non possunt concedere in
dulgentias: nisi vt dictum est. Et h. s. fa. loqua
generaliter de prelati: nō tñ intelligas de in

ferioribus episcopis: quia inferiores prelati non possunt concedere indulgentias: quia hoc est dignitatis episcopalis ut est ter. singularis. in. c. accedentibus. de ex. cel. prela.

3 An aut electus et confirmatus in episcopum non concedere possit concedere indulgentias: maxime si non sit sacerdos: et sepe ista quod accidit in legato apostolico non presbytero. Do. in. d. c. accedentibus. 13 q. si est presbyter potest concedere: aliter secus. Jo. aut cal. post. 2 bo. 13 q. et si non sit sacerdos: hoc possit. Et hoc idem in legato. Ideo panor. quod concedere has indulgentias, procedit et dispensatione bonorum ecclesie: et sic et iurisdictione: ergo isti prelati: cum habeant iurisdictionem non sint consecrati in episcopos vel sacerdotes. vi. c. ex transmissa. de elec. Et pro peccatum non tollitur predictis prelatibus ista: quod dicitur ab ecclesia toleratur per Rai. et Host. Inferiores in prelati: prelati: potest concedere participationem bonorum congregationis sibi commisit. nam hoc participatio fit per mutuas caritatem.

4 Quid si episcopus vel archiepiscopus excedit indulgentiam ultra predictam taram: nunquid saltem valebit pro numero dierum: quam possunt dare: etc. Be. in. c. si de pe. et remis. li. vi. fm. Jo. mo. dicit quod talis indulgentia est oino nulla per tex. g. dicit: ita tamen quod statum generalis per illum non excedat: ergo ut prelati eorum limitata: in tantum quod si excederent prelatem non haberent. Et sic totum videtur factum ab illo: qui prelatem non habet ergo non valet. Ideo Aug. Jo. aut an. dicit: quod valet usque ad summam: quod hoc est quedam liberalitas. Et in his et donatiobus dicimus quod valeant pro parte: usque ad legitimum modum: et in residuo non. Hac opinione ut approbare panor. in sil. i. de quinquagesima episcopi: aut centesima. de quo vide. s. Donatio. i. s. tit.

5 Quid si episcopus dicit. et dicit indulgentie. Successor: eius iterum dat. et dicit. an. utraque valet: etc. Be. vbi. s. et mente Jo. an. in additionibus Spe. dicit: quod non: quia per talem multiplicationem posset venire contra prelatum cuius et eo. s. allegatum.

6 An aut tales indulgentie concessa per legatos et alios prelatos sint perpetue: etc. glo. singularis. in. c. si. de offi. lega. dicit: quod indulgentie que sepe legati concedunt subuenientibus ad reparationem pontium: vel loci religiosi: durant post finitam legationem: quoad modum et eorum statuta: etiam si in eis contineatur pena excommunicationis.

Ide dicit indulgentias alio prelatore. Et hoc est pro multis: credentes indulgentias revocari per mortem precedentis.

7 Quid aut de revocatione indulgentie: an noceat an certificationes. Et episcopi. olim papa Calixtus concessa sunt indulgentia plenaria omnibus quod dabat subsidium etc. Postea per successorem fuit revocata: nam illi quod exburauerunt pecunias suas illo intermedio tempore: puta: a die revocationis et noticie: an habuerint dictam indulgentiam: Dicitur hoc in. c. j. de consec. pben. li. vi. q. sic. Et Be. ibi dicit: quod talis indulgentia valet quousque certum fuerint illi: quibus concessa est: nisi in dicta revocatione esset contra decretum: vel quod sit: per quod expressum se apperet de voluntate papae. Ita quod vellet quod a die bullationis non amplius valeret: quod tamen contra non fit.

8 Quid aut dicendum est: an privilegium sumat vires suas statim cum papa concessit illud: puta: papa concessit alicui privilegium ut non possit excommunicari vel banniri. An cessat ad prelatum ordinario per tale privilegium? Be. vbi. s. refert quosdam dicentes quod statim bullato privilegio. Et hoc quidam intelligunt: quod quis per se: vel per curatorem ad hoc datum: impetrat talem indulgentiam quod excommunicari non possit. Nam ex quo procedit voluntas concedentis indulgentiam et impetrantis statim habet efficaciam: etiam si tales ius habentes in privilegio: hoc ignoret: quod possent esse plures. Et si papa in privilegio dicit: presentem: per se vel per nuncium: prohibemus omnibus non quod eum excommunicet. Idem est. Statim. n. effectum habet: quod procedit voluntates predictae. Si vero nec per se: nec per nuncium quod impetrat talem indulgentiam: sed papa proprio motu vel ad instantiam alterius: dicunt quod nisi appareat de voluntate papae concedentis: privilegiatus non gaudebit beneficio indulgentie nisi postquam ad eum pervenerit. Ideo ut tenet Inn. et Host. Et hoc faciunt ad ea que dicta sunt. s. Excommunicatio. vi. in fi.

9 Quid aut si in consecratione episcopi et archiepiscopi procedant: et quilibet dat annus: etc. Dir. li. i. fm. Jo. dicit quod provinciales habebunt annus. Subditi vero equi bicennium.

10 Nunquid aut concedens indulgentiam habebit eam: si facit ea propter que concedit: etc. Dir. refert quosdam theos. tenere quod sic. Ideo Dir. in. d. c. cum. et co. Ad hoc fac. ut non. per doc. in. c. per venerabiles. qui si sint legi. vbi princeps potest limare filios suos non tamquam pater:

si tãq; p̄iceps. Et sic gaudet privilegio: quo ceteri p̄icipes gaudent.

11 **Q**uoniam autem unus possit alteri indulgentiam mereri: si non potest nisi p̄cedat ex intentione dantis. Vñ possit si indulgentiam fieret hoc modo dicendo: quod ille qui facit vel pro quo fit habeat talē indulgentiam. Et rō ē h̄z theo. qz h̄z p̄p̄iū opus possit q̄s per intentionē cuiusq; voluerit applicare. Et sic cū satisfactio sit p̄p̄iū op̄ poterit q̄s cui voluerit p̄ intentionē suā applicare: et sic p̄ alio satisfacere. Indulgentia autem non ē p̄p̄iū opus: sed eius q̄ dat indulgentiā: qd̄ opus ipse applicat p̄ intentionē ad hūc: vel illū q̄ sic fecerit etc. Et p̄ p̄ns nō pot̄ quis hanc intentionē: ad alterum transferre.

12 **Q**uid sigs faciat pluries in die illud p̄p̄ qd̄ indulgentia ē p̄cessa: vel cū vadit ad locū vbi indulgetur remissio: nūquid habebit toties indulgentiā: quoties vadit? R. aliqui dicūt qz qñ indulgentiā ad determinatum t̄ps dat: vt cum d̄r. Quicūq; ierit vsq; ad tale t̄ps ad eccl̄as talē habebit rātū d̄ indulgentiā: intelligit̄ tñ sc̄ mcl. Sed si in aliqua ecclesia sit perpetua indulgentia: sicut in ecclesia beati petri est indulgentia. et. diez. tunc quoties aliqui vadit: totiens indulgentiam p̄sequit. Et vbius snie ē tho. fm vero Jm. et Guil. in Spe. qñ indulgentia p̄sistit i visitatōe alicui? eccl̄e: tūc p̄ qñi bet vice: q̄ qd̄ ad eccl̄as vadit indulgentiā hēbit.

13 **S**ed quid de his qui deserunt multas l̄ras ep̄oz et legunt omnes in vno loco: asserentes qz talis ep̄s facit talem indulgentiā et talis talē nunquid p̄dest p̄serenti: ita qz omnes indulgentias capiat? R. fm Dir. qz nō: sed illi tñ qz subest ep̄o indulgentias facienti: nisi forte et is qz p̄serit: habeat l̄nam a suo iudice: qz tales indulgentie illi p̄sint. ar. extra de fo. p̄pe. signi ficasti: vñ siuus confessor: ei indulsit: qz possit p̄ tales indulgentias redimere p̄nias. et d̄ pe. et re. qd̄ aut. vbi p̄noz. dicit: qz tūssimuz ē et valde expediens vt volens peregrinari: et visitare loca pia: habeat l̄nam a proprio iudice: et gratiā participandi indulgentiis alienis. hoc tamen intellige d̄ indulgentiis p̄cessis ab alio: qz a papa. Nā respectu pape quilibet est subditus. vt in. c. cūcta. per mūdum. it. q. iij. hoc etiā v̄z nisi indulgentia esset restricta ad habitatores certī loci: que tñ sic cōiter non conceditur: sed generaliter.

14 **Q**uibus p̄sint indulgentie? R. h̄z Possi.

p̄sunt tñ viuis et non mortuis. sicut. n. meliorum corporale putridum: vel rescatum: vel mortuū non pot̄ nutriri: vñ viuificari cibo corporali: sic nec mēbzuz sp̄uale: cibo isto sp̄uali. Ideo creōmunicatis: hereticis: et scismaticis sic existētib;: non p̄sint orationes: nec ieiunia: nec elemosine: nec indulgentie quo ad effectus spiritualis nutrimenti: sed nec mortuis p̄sunt huiusmodi remissiones: licet alia suffragia ecclesie p̄sint: qz caritas sola. p̄dest in purgatorio. Eum fm prosperum: sit in oibus fidelibus operosa. de pe. di. ij. caritas. Sed p̄ testas clauium non h̄z ibi locum. P̄p̄o predictis facit qd̄ nōt̄ R. i. iij. di. it. vbi querit: an valeant indulgentie existētib; in peccato mortali: Et p̄cludit qz non: hac rōne: qz nō pot̄ fieri remissio p̄ne: manēte culpa. Et ideo cuz p̄ indulgentias non remittatur existētib; in mortali peccato culpa: non remittetur eis per indulgentias aliquid de pena. Bona tñ facta i mortali disponūt de congruo ad p̄nias: et illa median- te ad susceptionem remissionis peccatorū per diuinā misericordiam. Quo tñ ad existētes in purgatorio dicit R. i. qz illi qui sunt in purgatorio: cum ecclesia militante: aliquo modo cōicant in pena. Eum triūphante in impossibilitate peccādi: tñ cuz vtraq; i caritate. Et iō qz p̄nitiū sunt cuz militat̄ eccl̄a per caritatem: maximo auxilio indigent: qz nō sunt in statu in quo possint penam assumere voluntariā: p̄ quā citius admitterent ad visionem beatam. Ideo ecclesia p̄ eos iuuare: cōicando eis merita viuoꝝ: non tamen p̄ modū auctoritatis vel iudicij: per que directe iuuant illi: quibus directe p̄sint indulgentie. Et per predicta soluitur qd̄: que de facto accidit de indulgentia plenaria p̄cessa olim p̄ Calixtum papam patribus et matribus defunctis fratru; m̄noꝝ: si qui in purgatorio recipiātur: an valeat dicta indulgentia? Dic per predicta qz sic: p̄ vias cōicationis bonoz sp̄ualium eccl̄e. Et sic indirecte: non aut̄ directe p̄ viā auctoritatis seu iudicij: qz sic illos nec ligare: nec absolūē p̄t.

15 **Q**uiz ille cui iniuncta est p̄nias. vij. annoꝝ: et postea p̄secutus est indulgentiā: septez annozum: teneatur postea agere p̄nias illā? R. qz nō tenetur amplius p̄nias illā agere: d̄stantē peccatum oīno per p̄tritionem dimissuz sit: qz p̄ omni peccato mortali duplet pena debetur sc̄ eterna et t̄p̄alis. de pe. di. j. si peccatū. S; p̄

priteris pena eterna dimittit. seu i t'palē p'mu-
tatur. de pe. bi. j. vbi. T'palia v'o p' satisfactio-
nem. vt in. d. c. si peccati. Et p' istā penā qua
litercūq; satisfaciāt eccl'e: dūm nō dēcipiat eccl'a
sufficit: & absolutus ē. rxiij. q. j. qd'cūq; nec te-
netur āplius de necessitate ieiunare: vt bñ pro-
batur in. d. c. qd' aut. vbi dicitur q' p' tales re-
missiones enervat p'nialis satisfactio. Et pan.
ibi reprobat opionem dicētum: q' huiusmōdi
indulgētie profunt quo ad p'nias hic iniunctā:
dūmō sacerdos: q' p' indulst p'nias: hoc cō-
cedat: vt possit p'pensare p'nias cū indulgētia:
al's secus. Sed hec opi. nimis restringit p'tā-
tem z effectū indulgētiarū. Nā cū h' indulgē-
tia p'ficiat et t'bcāuro eccl'e: cuius p'tatē h'z
papa p'pensandū: o'z p'desse qb' papa p'cedit:
v'l alius plar' h'is ad hoc p'tatē. vñ non ē ne-
cessaria l'nia sacerdoti: s'z sit p'filiū vt beāt l'nia:

16 **Q**uid valent iste indulgētie? s'c' s'm Bof.
Ho. r' t'heo. q' tñ valēt q'stū sonāt. videlz. xl.
dies indulgētie valēt q'stū. xl. dies p'nic s'z tara-
tionem factā: siue a iure: siue a sacerdote: siue a
iusticia dina. Dies. n. istē: siue āni: nō sunt āni
celstie purgatorij: s'z mūdi. Et sicut in mūdo
xl. dies p'nic plus valēt p'ficiēti cū maiorē fer-
uore: q's valent alteri. Ita. xl. dies indulgētie
plus valent illi qui cū maiorē caritate: vel rei-
dare q'state accedit. Sciendū tñ q' aliqui idul-
gentie sonāt numex diez: vt qñ d'r. Quicūq;
ierit zē. habcat. xl. dies de indulgētia. Aliqñ
sonāt nūex ānoz: ut cū d'r. Quicūq; ierit zē.
habeat duos ānos zē. Aliqñ sonāt p'tē pecca-
toz: vt cū d'r. Quicūq; ierit: vel sic fecerit: ha-
beat suoz peccatoz tertie: vel quarte p'tis re-
missionē. Aliqñ sonāt plenariā remissionem.
Si indulgētie sonāt numex diez: tūc talis in-
dulgētia o'z sic itelligi q' si alicui essent. xl. dies
de p'nia iniuncti. xl. dies de indulgētia: ipsam
p'niam euacuāt. Et sic siq's tenebatur ieiuna-
re. xl. diebus. habita indulgētia. xl. d' cruz
non tenetur amplius ieiunare. Ita enim dicit
in forma l'rarum. xl. dies de iniunctis sibi peni-
tentijs: misericorditer relaxamus. Si sonant
numex annoz tunc s'il r' intelligendum est: v'z
q' p'niam in p'fessione vnus anni iniunctam:
vnus ānus indulgētiarū soluit. Et si d'r pona-
mus: tanta mihi non fuit assignata penitētia:
vt cōiter sit. Quid dicendum: Dico q' tibi in
purgatorio recōpensabitur ac si illas fecisses:
z tibi iniuncta fuisset. vñ p'posito q' quis per de-

cēniuz in purgatorio stare deberet: z ip'e. vij.
ānos de indulgētia in vita habuiss: certe so-
lum p' triennium in purgatorio puniretur. qz
qd' semel fuit relaxatū: amplius a r'po non re-
petitur. Si autem indulgētie p'tē peccatoz
sonant: tūc tñ valent ac siq's p'nias illius par-
tis suoz peccatoz fecisset. Et si tal' in g'ra de-
cederet: manifestum est q' in purgatorio: nisi
p' residuo puniretur. Si plenariā indulgētia
sonat: clax est q' ei plenaria pena relaxatur.
Et si in illo instāti moreretur absq; additione
noue culpe: p'culdubio si fuisset peccatoz ma-
rimus ad celos euolaret. Nō tñ s'm Augu. d'
ancho. put recitat Ar. s' i sumas: q' quattuor
sunt q' faciūt retardare ne statū euolēt: si obfā-
te q' in l'ris papalib' dicat plenariā indulgētia
p'cedim'. P'imum ē forme indulgentie tara-
tio. vt si dicatur. Tibi indulgentiam plenariā
oium peccatoz tuoz de p'nia tibi iniuncta idul-
gemus. tūc si moreret: nō statū euolaret: si ma-
ior sibi p'nia fuerat iniūgēda. Et vigore idul-
gentie nō sibi remittit: nisi pena iniūcta a p'f'
sore. P'ro illa ergo p'te pene q' sibi d'bebat iniū-
gi i foro p'nic luet i purgatorio. Scōz ē alicu-
ius peccati omisso p' obliuionē vel ignorātia
s' q' non fuit de eo p'fessus. Et hoc p'cipue v'f
habere locū: qñ d'r i forma indulgētie: q' ha-
beat remissionē oium peccatoz: d' quib' cor-
de contritus z ore confessus est: qz non valet
quo ad peccata non confessa. Sed de hoc. j.
s. xxiij. Tertium est alicuius mortalis peccatie
post consecutionem indulgentie: perpetratio:
De illo. n. licet p'fiteatur z satisfaciāt: nō tñ h'z
indulgētia quo ad illud sequēs. Quartus ē
culpe v'cnialis inceptū purgatio. i. q' decedit cum
aliquo peccato venialit: de quo non ē p'ritus:
sed fixus in affectu eius: stant enim venialia cū
gratia: z non pōt remitti pena remanēte cul-
pa. vñc indulgētia: quo ad talia quib' ē affe-
ctu fixus non valet. Sed si ista non impediāt
cum alijs que p'currere debent: puto q' papa
a tota pena z culpa absolue potest: ita q' talis
euolabit.

Sz que sunt alia que concurrere debent ad
huiusmodi indulgentias p'sequendas: Dic q'
quattuor requirūtur. Duo ex p'te dantis. s. au-
ctozitas z cā rōnabilis. Alia duo ex p'te susci-
pientis. s. q' sit in statu merendi: z vt faciat il-
lud. p' quo indulgētia datur. Et ob defectū hui-
us vltimi indulgentie non valent his qui li-

beter faceret illud p quo indulgentia datur: s; no possut: et quo indulgentia datur sub hac forma: vt faciat: vel det hoc vel illud: vputa est indulgentia ml i certis temporib; plenaria bis q poneretur man; adiunctis: licet fratres minores t alij religiosi nihil habetes illuc accesserint t deuotissime: no psequunt illaz indulgentiaz virtute talis p uilegi. Quid ergo haberent facere i hoc casu: vt t ipsi dictam indulgentiaz psequatur? Debet facere vt alius pro eis aliquid tribuat. Et hoc nota.

18 **¶** Et p p dca patet qd sonat remitto tibi vnu annum de pnia iniuncta. Na iste est sensus secundum Inno. t Host. i. tanto minus punieris i purgatorio: q; tu; cet. si vno ano coi egisses pnia; i hac vita. Nec pp has gnales indulgentias: n min; obtes age pnia; i hac uita: q; uis d necitate n tenearis: tu qd nefcis vtru sacerdos iniurerit tibi pnia; qua debuisset. Na hodie vit iuste imponit: cu p quolib; peccato mortali: septenis pnia; debet. cccij. q. ij. hoc spz. Et cu illud qd n e purgatu i hac uita: debeat purgari i purgatorio: fatuus e t simplex: qui ibide huiusmodi indulgentias n reuera: cu; si ipas seruauerit: tot diebus quot hic remisit: fut: fit min; i purgatorio punietur: q; fuisset. Sz illis tn p sunt: qbus du uiueret facta fuit remissio. Et hoc intelligas d pncularib; remissionibus q fut p papa: vl alios inferioris dicetes: tatum de iniuncta pnia; reclarat. Sec; de generali t vniuersali: p qua ois satisfactio remittit: que a solo papa fieri consuevit. Idem Dir. Et hoc de papa intelligedus e: qn in tali remissioe generali no. refert se ad pnia; iniuncta: s; absolute t generaliter remittit. Al's se cus s; Aug. de anch. t Arc. f. vt dicitur e.

19 **¶** **Additio.** Quid aut si papa dat plenissimam remissionem omnium peccatorum: s; no die a pena t a culpa: an intelligat sca a pena t a culpa: s; Jo. d imol. i quoda p filio qd incipit. In noie dni. r. Disa qdaz bulla. dicit q sic pp suplatiuu ibi positu: ergo alia plenior iucuri no pot: cu suplatiu; gradus n heat supra se gradus. Et sic n q vbi sit plenissima remissio ois peccatorum: intelligit sca a pena t a culpa. Alias no cet plenissima remissio si dicret illa que sit a pena t a culpa ee plenior. Et siqn peccat plenissima remissio: si adijcitur a pena t a culpa: videtur adiecta i superabundantem cantela.

¶ An aut si papa peccat plenam remissionem omnium peccatorum: intelligat et tunc cessasse a pena t culpa: Vt dicitur q sic: p ea que no. i. c. ad libradu. d iudeis. p Host. t Jo. an. p inis.

¶ An aut isti dies sint vtilis vel pntius. Idem Host. post Host. extra de pe. t re. cu et eo. dicit q dies debet esse vtilis. Ann; vero e s; q; iniugitur i pnia: hoc est q si debeo ieiunare in ano per. xl. dies: licz iter pollatiz: vt q; forte qlibet septimana debeo ieiunare sel: valet illa indulgentia. xl. diez ad tollendum omnes istos xl. dies. vnde no currat quotidie. s; sit vtilis. De ano vero sic intellige: debeo agere penitentiam p anum: qualiscuq; sit illa pnia: puta ieiunado p anum: sel in septimana: tollit iste an; p hac indulgentiam analem. Ita q indulgentia ani: no diuidit p dies: s; valet respectu ani integri: prout penitentia est annalis.

¶ Quotidie de. q. quotidiana. An indulgentia cessat vere penitentibus t pfectis: pfit illis qui fuerunt pfecti semel i anno: t hnt ppositu eodit ede: t pntionem de peccato pterito: s; m. p. Anoz. in. c. omnis. de pe. t re. q. sic. na isti dicuntur vere penitentes: et quo hnt pntionem t vere pfecti: et quo fuerunt pfecti tpe de terminato: t hnt ppositu cofitendi. Na pntio e illa q multa opatur apud deu. Idem gl. i. de. j. d. reli. t ve. san. i. v. pfectis. q addit q huiusmodi remissiones n decet nec expedit amare iter p. r. i. Idem Imol. ibi. Idem Car. i. d. de. j. vbi et querit d alia. q. quotidiana. Vbi indulgentia p tota octaua corporis ipi intercessentibus diuinis officijs i eccl'a. Quid si ob multitudinem ppli oes n pnt intrare eccl'az: s; ps ppli audit diuina extra eccl'az: an tales habebunt tale indulgentia; videt q no p pdicta: q; ex quo indulgentia e data sub hac forma daturat qui audierit i eccl'a. Glo. soluit q no gaudebit hac indulgentia; Idem. dicit q si ex necessitate celebret extra eccl'ia sub tertio gaudebit pntes indulgentia; L'ocudat tn q; pp verbu i eccl'ia: tutius e tenere q; no sufficiat bonis interesse extra eccl'az. Dicit tn q si pp turbu oes no pnt ingredi eccl'ia: states extra ambitu muroz: gaudebunt indulgentia; q; sufficit voluntas intradi: t q; p eos no stat: per regulam i putari.

¶ Vt at vicini eccl'ie: vt cl'ici vel religiosi: illi loci vbi indulgentie pcedunt: psequatur tantaz indulgentia: quanta remota: s; q; sic: q; re remissio no pportatur labori: sed meritis que

dispensatur: s; q plus laborat: de merito plus acquirat. Nō tñ fm d. scñ. q; ppter indulgentias dissolui nō bz obseruātia regularis: q; religiofi magis merētur: religione suādo: quo ad pmiū vite eternae: q; indulgētias exgrēdo: s; min⁹ quo ad dimissionē pene: qd ē minus bonū. Nec itoz p indulgētias dimittūtur pene in iuncte in capl o: q; ibi agitur quasi foris iudicialē: magisq; pñiale. vñ nō sacerdotes: qñq; capl m tenēt: s; absolūtur a pena iniūcta: vel debita p peccato in foro pñiali.

24 **S**ed queritur de. q. quotidiana. **D**one qdam bz pñilegiū a papa: q; semel possit absolui plenarie in articulo mortis. Et fecit se absolui postea liberatus ē: an virtute dicti pñilegij possit iterū in alio articulo mortis absolui: **R.** A reb. f. i. sum. dicit nō putet aliquis q; qñ semel in articulo mortis fuit: et vsus fuit tali gratia: q; postea in alio articulo mortis vti valeat: nisi papa latiore auctoritate daret: q; dar qñ ponit q; in articulo mortis dātatur semel. Et ita rñsum fuit fm cū in pñilio pñstantiē a litteratissimis viris. Nec mirū: q; pñilegiū de indulgētis tātum dat: quantū fornat: nō autē extēdi debet vltra.

25 **D**trū indulgētice facie de sint pro subsidio tēporali: **R.** fm **R.** l. q. pro tēporalibus pñilegiis nō debēt dari spūalia. Nā cū datur indulgētice p ecclesijs vel hospitalib⁹ cōstruedis: nō dātur: vt in illis tēporalibus sistat: sed ppter vtilitatem spūalem psequētē. Et ideo nō dātur pro tēporalibus: nisi inquantū ordinātur ad spūalia.

26 **A**n autē pro edificatiōe pontiū licitum sit dare indulgētias: **D**ic s; **D**anor. in. d. c. qd aut. q; qñ pons sit: aut reficatur in aliquo loco periculoso: vbi pegrin et pauperes sepe patiebātur mortis periculum in trāsitu: tunc licitum ē: alias secus.

27 **D**trū cruce signatus: qui morit anteq; iter arripiat: hēat indulgētiam: **R.** fm **T**ho. soana pñilegij considerāda ē.

28 **A**dditio. **E**t pro maiori declaratiōe eozū que dicūtur in pñcedenti capl o: queritur d notabili. q. an simpli ces sacerdotes possint dare indulgētias in foro penitētiāle: **R.** **I**nn. in. d. c. qd aut. et **B**er. ibi in addi. tenēt q; sic: et possunt concedere q; remissōibus non suoz iudicium vti possunt. **I**dē tenet **J**ab. in cl. religiofi. de pñiū. et re-

fert ita tenere **A**luaz. **I**dē tenet **D**anor. i. c. sicut dignū. de homi. vbi dicit q; sacerdos et potestate sibi cōmissa: potest dispensando aliter qualiter minuire de pena. vt est pulcher ter. **A**ug. de pe. di. j. quē penitet. et ideo bonus ē vt sacerdos in ipostōe pene dispōset cū cōsistente circa residuū pene: si maior eēt imponēda. qd ē notabile dictū. **I**dē tenet **A**rch. i. c. indulgētice. de pe. et re. li. vi. Sed quātus spe cifice possint dicti sacerdotes: **A**linus dicit q; possūt dare indulgētiam annoz vel vicriū sicut eis videbitur: dūmodo discrete hoc faciant: **I**dē tenet **I**nno. vt refert et sequit **A**rch. i. dicto. c. indulgētice. **N**ec ob. fm **A**rch. i. c. accedētibus. de cr. pñ. cū similib⁹. q; itelligūtur de generalib⁹ et publicis remissōibus que facere non possūt: vel debēt itelligi de penitētia iniūcta a superiore: puta cpo quā inferior remittit si potest: qd tamē limita. vt. **S.** **L**ōfessio. ij. s. r. **I**dē tenet glo. singularis in c. mensurā. de pe. di. j. vbi dicit q; apud deuz non tātus valet mēsurā tēporis: quāntū doloris. Et iō reliquit arbitrio sacerdotis: put videt expedire: vt tps artet vel proget.

Quid autē si inique arbitratus ē: et minor rem penā q; debeat: **R.** si ē ordinarius eius iudex siue sacerdos: et dispensandi animo hoc faciat: sufficit illa: licet modica ad delēdum peccatum. Si per errorem et ab isto penitente crede batur pñtus: sufficit illa minor: pena ad peccatum delēdū: et omnē alterius vite: dūmodo penitēs qui eā recepit maiorē suscipere: paratus eēt si sibi iponeret. ar. j. c. quē pēitet. Si autē eum credebat iperitū: in culpa ē: nec releuabitur hac sola penitētia. tj. q. iij. quomō. **I**dē inf ē si ad alium iuit: non ad suū iudicē. cum suus sacerdos eēt peritus: q; eo casu in culpa fuit. Si autē sacerdos suus nō erat peritus: et ideo iuit ad alium: q; hoc sibi licet. j. di. vi. placuit. et ille male ē arbitratus: die vt dixi in ordinario. Et tāta contritiōe posset sacerdos ppedere i homie: q; nullā satisfactiōe exteriorē ei iponeret. h glo.

Et ideo et dicta glo. pot elici optimū dōcumētū: q; quis sepe et sepe cōfiteatur. Nam iterata pñessio eonidē peccatoz vel elamū plus et plus de pena dōbita remittit: q; eiusdē rōnis ē absolutiō sedā cū pñia: ergo eādē virtutē potest hēre respectu alicui⁹ pñis pene remittēdes et p psequēs p aliquos absolutiōes finitas: eū

pena illa hēat ptes finitas possēt totalr remitti. Si quidē oē finitū p ablationē ptiū finitaz aliquoties sumptaz totalr cōsumitur: r hoc vī pbabile. l. Seco. i. iiii. di. xix. in hoc nō s. r. mct pedes: tñ tenēdo gl. quā approbāt doctores r Archi. ibi possēt teneri qd vctū ē: martine si sacerdos i reslduo pene itēdat dispensare. vt dicit gl. pal. Quid ergo meli⁹ q̄ sepe r scpi⁹ p̄iteri: Et nō negligē indulgētiās que multū valēt ad remittēdū penā debitā p peccatis: siue sit iposita a sacerdote: siue a iure: siue a diuina iusticia. Adde tñ vnū singulare qd nōt Tho. in. iiii. di. xx. q. iij. q̄ cū dī in indulgētijs q̄ talis hēat tantā indulgētiā: si porerit manus aduictas. vel aurilū ad fabricā d̄z intelligi s̄m rectam rationē. l. q̄ homo faciat secūdū q̄ ei puenit facere. vñ si aliqs pau per dans vnū denariū p̄legatur totaz indulgētiā: non autē diues quē non decet ad opus tam pijs r fructuosuz ita pax dare. Sicut nō diceret rex alicui homini auxilium facere: si ei obolus daret. Idē Bo. i. iiii. di. xx. Intellige tñ p̄dicta qm̄ imponitur aliqd̄ gnāliter: qz tunc intelligitur q̄ illud debeat implere secūdū q̄ faciēti cōuenit. Secus si diceretur. Damus indulgētiā cuiusqz dicēti. r. p̄ nosster. vel danti vnū duc. tali loco vel huiusmodi. qz in talibus nō requiritur concedētia p̄sonē vel status sed effectus ipositi operis.

31 Sed queritur qz cui⁹. d. c. et eo. r. d. c. indulgētiē restringant hanc potestātē ep̄orum r superiorū in dedicatōibus ecclesiāz ad ānū siue fiat ab vno siue a pl̄ibus. In alijs casib⁹ ad. xl. dicit: an intelligatur restricta etiā in foro penitētiāli: an vero ad publicas penitētiās: R. Inno. in. d. c. cū et eo. tenet q̄ nō sit restricta in foro penitētiāli. Vnde poterūt cōcedere plures annos: dātamen discrete faciunt. Idē Be. in. d. c. indulgētiē. Idē Jo. an. Nota tamē q̄ licet ep̄iscopus de cōsensu proprii ep̄iscopi dare possit indulgētiās subditis alienis in sua dioecesi: nō tamē potest cōcedere q̄ indulgētiē aliorū ep̄iscopoz in sua dioecesi valeant. r hoc ideo qz in prio cāu illuc accedētes quodāmodo forū p̄sequūtur. extra d. fo. cōp̄. c. rōana. s. p̄trabētēs. li. vi. Seco cāu alienā dioecis̄ vt ibi indicēt ingrediūtur: in qua alienus parochianū ligare vel soluere non possit. Alioqn̄ possēt vnus ep̄s. c. annos cōcedere indirecte.

Infidelis Infidelis? cōica re: R. s. Tho. q. i. fide firmi sūt: ita qz et eoz cōdicatione cum infidelibus spatur magis illoz cōuersio: q̄ hoz subuersio: nō sunt prohibēdi cōdicare cū infidelibus. Simples autē r firmi p̄bēdi sūt: ne sine magna necessitate cum eis p̄uerferentur.

Utrum cum infidelibus sit disputandum: R. q. nulli laice p̄sonē licet disputare de fide cū infidelibus p̄ter. in. c. q̄cūqz. de hereti. li. vi. vbi sic hētur. Inhibem⁹ quoqz ne cuiqz laice p̄sonē liceat publice vel priuatiz de fide catholica disputare: q̄ vero p̄fecerit: et cōdicatōis laqueo inodetur. Slo. i. ver. laice. forte itēdū de laico ad modum vltimatoz: r alliratos laicos vocāt. Quid cū ē dicere q̄ rualis c̄icus dī spātādo de fide catholica n̄ icidat i hāc penā r doctorū decretoz laic⁹ incidat: Tñ sufficit ita cē scriptū. Et solū duo sūt christianoz genera. c̄ici r laici. r. ij. q. i. duo sunt.

Acquisitio Sciendum qz p̄cipalr p̄ceditur p̄tra aliquē de crimine: v3 per accusationē denūciationē r ingitōnē. Et quidē quō debeat fieri accusatō: vide. s. Accusare. s. ij. Ad denūciationē vero: an dbeat p̄cedere caritativa admonitō: Dicim⁹ R. i. iiii. di. xx. ar. iij. q̄ peccatū p̄rimū: aut ē publicū: aut secretū. Si publicū nō ē necesse secretā monitionē p̄cedere denūciationē. de pe. r. re. c. manifesta. Et illud Thi. v. peccātes corā omibus argues. Si autē ē secretū: tūc distinguēdū: qz aut tardatio dñi cōdiciōis eius pbabilr videt cē in nōbile nocumētum priorioz corporale: seu sp̄uale: vt si aliquis tractaret occulte qz ciuitas hostib⁹ traderetur: vel occulte hoies auerteret a fide vel moribus. aut nō iminet tale periculuz. Si sic festinādū eēt p̄cedere ad denūciationē: nec ē necessariū expectare quousqz p̄cedat secretā monitio: qz magis cauēdū ē detrimētō honi corporalis r spiritualis reipublice: q̄ famei⁹ sius peccatoris. Si vero peccatū ē occultū: nec p̄ tardatōe denūciatōis iminet tale periculuz: aduc distinguēdū ē: qz aut pbabilr creditur per p̄ditionē r signa peccatoris r alia que pbabilitatē possūt generare: qz homo circa eū per secretā monitionē nō proficeat: sed ille magis etasparetur p̄tra corrigēdū.

missus

sem et pmonitus subterfuga quereret: ut cor-
 rigi non posset: tunc non debet secreta monitio
 precedere denunciacione. Aut speratur qd secre-
 ta monitio psceret ptra ipsum qd semp cre-
 dendum e: nisi p signa probabilia cotrariu vi-
 deatur. Et tunc dico qd et pcepto diuini dicitur
 secreta monitio publica denunciacione prece-
 dere: non tamen e necessarium: ut precedat secre-
 tam denunciacione que fit soli prelato: maxime
 quando denunciatio ad hoc pcellitur per sui p-
 lati obediencia. Et si frater ad secreta monitio-
 ne se corrigat: debet desistere a publica denun-
 ciatione. Et sic intelligitur qd dicit. ij. q. vii. ac-
 cusetio. vbi dicitur qd si aliqui sacerdotes ante
 secreta monitione lacerare: accusetur: vel in sa-
 mare presumpserint: excoicentur. Si enim possuz
 sine doctrimeto spualis boni illi quoz corrigo
 et comunitatis: custodire fama fratris: teneor
 et pcepto dei fama ipsius non ledere: qd pie-
 ciosior quide e inter tpalia: et multu vtilis ad
 spualia: et multi timore ifamie a malo retrabu-
 tur. Et hoies qm scifamatos pviderat: magis
 sine freno peccat: no tm ppter fratris con-
 ceptione facta p secreta admonitione: teneor de-
 sistere a secreta denunciacione plato fieda: qd va-
 let ad precauendu fratri a reciduo: nec ei fame
 fratris pjudicium: si talis e prelatus qualis
 ee debet. Si tamen p signa valde pbabilia: et
 psumptioes quasi violentas crederet qd et illa
 denunciacione: fratre conectu infamare vellet:
 tunc crimen occultu fratris iaz veraciter cor-
 recti: sibi denunciare non deberet. h. Ri.

In adquisitione vero precedere dicitur fama pu-
 blica: vel clamorosa ifinuatio: nec igitur dicitur sic
 ri nisi pcedat diffamatio a viris honestis: non
 malivolis: nisi semel: s; plurics. Et p huius caus
 declaratoe dic fm no. p. doc. i. c. qliter et qm.
 el. ij. de accu. qd quedam e inquisitio generalis
 fama: vt qm plar qm iquiri sup statu totiu puin-
 cie. vt in. c. romana. de cens. li. vi. Et in hac
 non e opus infamia precedere: imo tenet quo
 libet anno generale inquisitione facere. Que-
 dam e inquisitio generalis: vt quando iquiri-
 tur sup statu ciuitatis castri vel loci. Et tunc eti-
 am non erigitur qd ifamia pcedat. ad hoc. c. j.
 de offi. or. facit. l. p. gruit. ff. de offi. pfi. Et tra-
 p3 p hoc qd findicatores rector q findicat ca-
 put et ei mebra: puta pntes: capitaneu: et ei
 officiales: pnt s; eos iquirere in genere de bli-
 etis pmissis p eos i eoz officio: non precedente

fama publica: vel clamorosa ifinuatone. Et
 ita de consuetudie seruat. Quedaz e inquisitio
 specialis que fit s; certa persona et si fit non ad
 pena iponenda: sed ex debito officii: vt matri-
 moniu carnale non pbat. ppter aliqd ipedi-
 metum: vel vt non pmouatur qd ad prelaturam:
 seu non pfirmetur electio: si repitur pmo-
 uedus viciosus: et non erigitur ifamia: quod
 dictum e non agitur ad pena: et fit ex debito of-
 ficii. Idem cum iudex inquit et mero et puro of-
 ficio et non ad instigatione alterius. vt i. d. c. j.
 Et per hoc sint cauti rectores terraruz: qd ad
 hoc: vt ab eis non possit peti copia diffamatio-
 nis: semper cu somat inquisitioes dicant. h. e.
 inquisitio qua facit talis contra tale et suo me-
 ro officio. Quandoq; ista specialis inquisitio fit
 ad pena imponenda. Et tunc si ad denunciatio-
 nem publici officialis: non e opus qd infamia
 pcedat. vt. l. ea qd. C. de accu. t. c. preterea:
 de testi. co. Sed tamen non denunciatur hoc ca-
 su: nisi notoria. alio non creditur denunciatio-
 bus. de quo vide. s. familia. s. vij. Quando
 q; fit inquisitio specialis: infamia deferente. Et
 tunc si proceditur contra prelatu seculare: non
 debet fieri inquisitio: nisi pcedat tanta infamia
 qd sine scandalo non possit tolerari. vt in. d. c.
 qualiter. Si autem fit inquisitio contra priuatu
 seculare: non requiritur scandalum vel pericu-
 lum. Sed satis e infamia clamorosa pce-
 disse. Si autem fit inquisitio contra subditi regu-
 larem: et si agitur ad penitentiam seu ad con-
 ceptione: tunc non e necesse seruare ordines po-
 situm in. d. c. qualiter. sed de plano et sine stre-
 pitu potest procedi. vt in. c. reprehensibilis. de
 app. Si vero contra prelatum regulare: tunc
 aut contra abbatem: aut contra priorem conueta-
 lem vel alium habetis curia auctoritate episcopi:
 p: et tunc debet ordo seruari possit i. d. c. qua-
 liter. h. n. ad vngue. Debet tamen seruari aliqs
 ordo. Dic enim remouet ordo quo ad subti-
 litate: non quo ad veritate. Si ptra aliu regu-
 larem obediencia: tunc non seruat iste ordo:
 qd pot remoueri ad libitu abbatis ad admini-
 stratoe. vt in. c. cu ad monasteriu. de sta. mo.
 Item fallit fm quosdam: vbi inquisitio fit pre-
 sente parte et non opponete se diffamatum esse:
 vel diffamatione pcessisse non legitime. vt i. c.
 ij. d. accu. li. vi. Itē fallit vbi inquisitio sonat s;
 pcellu crimē. vt i. c. j. d. pcellis. li. vi. In triali
 vero j quo iudex pcedit ex necessitate officii:

ad

o

o

est necessaria diffamatio: qd est notandū. p in
glinōib: q sūt hodie p rectores terraz. An
sit necesse diffamatiōē pcedere. Nā si de ne-
cessitate officij iquirere tenent: nō ē necessaria
diffamatio. Sz si iquirat et volūtate nō neces-
sitate: tunc si inquirunt ad petitiōē alterius:
necessaria ē diffamatio. Si vō et mero offō:
vel ad denūciationē publici officialia: nō ē ne-
cessarium diffamatiōē pcedere: vt dictum ē.

2 An aut inq̄situs teneat de oibus rīdere ve-
ritatem de quib⁹ fuerit interrogatus: Distin-
guendum ē s̄m p̄de. de pal. in. iiii. Aut certū
est q̄ iuder inquirat de crīe in casu in quo pōt
de iure: t tunc tenet hō sibi dicere tam de ser-
q̄s d̄ alio: qz mentiri in iudicio ē mortale. Aut
certum ē q̄ ipse iniuste inquirat: vt puta: qz nō
p̄cessit accusatio: nec denūciatio: nec clamor:
sa infamatio: nec infamia illius: nec factum est
diuulgatum: nec denūciatum in generali: nec
in spālē: tunc. n. non tenet: nec de se: nec de ali-
quo alio rēspodere: qz ille in hoc non ē su⁹ iu-
der. Et s̄m 2. u. ro. in suis singularibus: talis
p̄fessio sine iudicij p̄cedentib⁹ non valet. Ac
ē iudicia: si supueniāt post q̄ōnes habitā: illaz
p̄fessionē nō p̄firmant: vt dictum ē. s. Lon-
fessio iudicialis. §. ij.

3 An aut p̄ficiens p̄prij delictum: debeat in-
terrogari de alijs criminosis: R. Bar. in. l. re-
p̄ci. ff. de questi. distinguūt q̄ quedaz sunt de
licta: que nō p̄mittuntur principaliter i offensa:
sed odium alicuius: s̄ p̄ modū cōmittētuz
vt falsare monetā: seu cā fabricare. Itē latro-
cinia facere. Nā latrones nō odiunt aliquē:
sed diligūt es alterius. Et in isto cāu p̄nt iter-
rogari de socijs: vt probat in. l. diu. ff. de cu-
sto. re. et in. l. puinciaz. C. de scrijs. Quedaz
sunt d̄licta: que p̄mittunt principaliter in odiū
offensi. Et in istis p̄fessis de se: non debēt iter-
rogari d̄ alijs: vt i. d. l. rep̄ci. et. l. vltima. C.
de accu. fallit in casu. l. prius. ff. ad fil. Et sc̄bz
panoz. in. c. j. de p̄se. et fallit in crīe lese maicsta-
tis. Et ex predictis infert Bar. qz fures p̄nt in-
terrogari de socijs: et de receptorib⁹ et filib⁹
ar. l. dicte. l. diu. Ratio predictorum ē: qz q̄si
delictū p̄mittit in alterius iniuriā: ē qui alios
pōt accusare: sed nō ita i deliens que nō p̄mit-
tuntur p̄cipaliter in alterius iniuriam: iō ma-
gis p̄mittitur iudici iquirere.

4 Quero: an fama faciat plenam fidem: R.
Bar. i. l. de miore. ff. d̄ q̄ō. refert Di. et Li. te

nere q̄ fama cū vno teste faciat plenam proba-
tionem in ciuilibus: non in criminalibus: i q̄-
bus requirūt p̄bationes luce clariores. Sz
sibi videtur dicendum q̄ quedaz sunt in qui-
bus sufficit fama sic esse: licet in veritate sic
nō sit: et tunc sufficit probatio fame. vt. l. bar-
barus. ff. de offi. p̄cto. Quis requiritur pro-
batio veritatis: q̄ ita fit. Et nūc quedam sunt
in quibus ipsa fama seu cōmunis opinio facit
veritatem: et inducit. Et tunc sufficit probatio
fame. vt. l. j. §. i. ff. de flu. Facit. l. cum de la-
nionis. §. asinam. ff. de sun. istruc. Quedam
sunt in q̄bus ipsa fama seu cōis opinio nō in-
ducit veritatem. Et in hoc dīcō: q̄ siquidem
est fama p̄bata solum ex voce populū: non p̄-
bata aliqua p̄sumptione: et qua dicta fama et
opinio trahat originem: tunc q̄ ista nō p̄bat:
sed magis dicitur vana vox populū: que non
est audienda. Sed h̄ non probet: tñ adinuaret
probationem iam factam. vt. l. iij. §. eiusdem.
ff. de testi. Si vero ista fama esset p̄bata: que
trahit originem et aliquibus p̄sumptiōibus
lis p̄cedentibus: tunc dico q̄ in quibusdam
casibus facit plenam p̄bationem: vt puta: in
cāis breuioribus: vt modici p̄uendij. Sz an
faciat semp̄lcnam: ita q̄ probet cum vno te-
ste: Dico q̄ debemus considerare illa iudicia
et illas p̄sumptiones: et quibus fama trahit
originem: qualiter vigeant. Et s̄m qualitates
illas dicam istam famā facere semp̄lcnā p̄ba-
tionem: vel non facere: ita debet intelligi. glo.
in. l. excusantur. §. j. de excu. tu. et. d. l. iij. Et ex
hoc habes et p̄p̄dēre vtz fama sit sufficiens
iudicij ad tormēta: vel nō. hec Bar. vide et
eundem Bar. ff. de q̄ō. in. l. ex libro. vbi dicit
q̄ h̄ minor nō possit torqueri: vt ex eius dicto
aliquis p̄dēnetur vtbz: pōt tñ torqueri: vt ex
eius dicto sumatur iudicium p̄opter q̄ vcri-
tas inquiratur. Torquebitur autem serula v̄l
zona: vt nō. in. l. talis. in prima glo. C. de his
qui. vt indig.

Ad ditio Et nō q̄ illud qd dicit q̄
sufficiens ad tormuram: dz intelligi in teste inte-
gro: vel quādo est testis omni exceptione ma-
ior. Et hoc quādo testis deponit directo de
ipso facto principaliter: puta: qz vidit ipm male-
ficiuz p̄mitti: tñ faceret iudicij vt nō. i. l. figs.
C. ad. l. iul. maie. Bar. in. l. fi. ff. ad. l. cor. de
fidei. Bal. in. l. fi. C. fa. her. Salic. in. l. fi. C.

prohibetur.

de qd. Tamē si alias ē vilis vel ifamis nō fa-
 cit aliquo mō iudiciū. ita dicit Bar. in. l. j. §.
 itē comelio. p illū ter. ff. de qd. Et dicit Bal.
 in. c. j. i. §. sacramētū. de p̄suc. recti seu. q̄ illō
 qd̄ dicitur vñū testē facere iudiciū: debet itelli-
 gi si ē pbate vite vel bone opionis: nec po-
 test haberi suspectus familiaritate: vel sama
 mala: vel alia cā iudicis arbitrio p̄mittenda.
 Et sufficit h̄z eū q̄ saltē sit ifamis ifamia facti:
 vt notat Bal. in. l. fi. C. de requi. reis p̄ nōta
 per glo. ibi. Et sic p̄tēs crimen prop̄riū non
 ē testis idoneus p̄tra locū. vt notat glo. in. l.
 si siliū. C. de libe. cā. Et ideo nō potest iterro-
 gari de p̄sociis. vt. l. fi. per glo. et doc. C. de
 qd. Et ideo iterrogatus vel etiā si sua sponte
 diceret: nō faceret iudiciū p̄tra locū. vt notat
 Bar. i. l. j. i. §. si seruus. ff. de qd. Et marime
 cū omne iudiciū debeat p̄bari p̄ duos testes.
 vt per glo. et doc. i. v. l. fi. C. fami. herc. Itē
 et quo ipse qui p̄fessus ē crimen nō ē omni ex-
 ceptōe maior: et quo saltē ē ifamis ifamia facti
 si faceret iudiciū. Et p̄dicta vera ēt si eēt duo
 vel tres vel plures p̄tēs crimē prop̄riū nō
 eēt idonei testes p̄tra p̄sociū: nec possit iūgi
 ad faciēdū iudiciū: et multo minus ad faciēdū
 plenā probatōes. q̄ cum duo testes requirā-
 tur ad faciēdū iudiciū: put regulr̄ requirif-
 tunc tales testes singl̄ares nō iungūt̄ur ad fa-
 ciēdū vñū iudiciū perfectū: q̄ vñū quodq̄ d̄
 p̄se ē imperfectū. Ita nōt Bal. l. si quis ex ar-
 gētarijs. §. j. ff. de edēdo.

¶ Inis.

Scriptio.

Qui accusat
 aliquid de-
 bet se inscribere: id est ad penam ta-
 lionis: si nō probauerit se obligare. vt supra.
 Accusare. §. ij.

¶ Vtrius scriptio semp̄ sit necessaria: s̄. quā-
 do crimē nō opponit directe p̄ modū accusa-
 tōis v̄l denunciatiōis: s̄ p̄ mōd̄ exceptionis. vt
 cū obijciat accusatori: v̄l testi ad hoc vt ab ac-
 cusatōe v̄l testificatiōe repellat: v̄l elector: vt a
 p̄mōtōe excludat nō est necessaria scriptio.
 Sed si obijciatur iam cōfirmato: puta in p̄se-
 ratione: obijciēs d̄bet se obligare ad penā et
 traordinariā ad arbitriū iudicis circa vinculū
 inscriptiōis. nam elector: crimine sic probator
 perdit quod per electionem et cōfirmatiōnem
 ei fuerat acquisitum: s̄ prius habita nō amit-
 tit. extra de accus. super bis. et. c. qualiter et quā-
 do. el. ij.

Interdictus. j. Quid sit: et quot sit eius spēs: Duo ad p̄mūz

dic q̄ interdictū ē p̄uatiō quo ad aliqua ec-
 clesiastica per sententiā iuris vel iudicis facta.
 Duo ad secūdū dic q̄ due sūt spēs. s. loci aut
 p̄sone. Interdictū loci: aut ē generale: aut spe-
 ciale aut p̄ticulare. Et s̄ i modo diuidit̄ iter-
 dictū p̄sone siue hominis. Et de quolibet isto-
 rum ē dicēdū. Interdictū loci generale dicit̄:
 nō tñ qñ regnū vel p̄uicia iterdicitur: s̄ et
 si ciuitas: vel villa: vel castrū vñū solū iterdi-
 catur. extra de ver. sig. cū in p̄tibus. q̄ dicitur
 generale q̄stū ad locū illū: cū nullus excipiat.
 vt ibi dicit gl. Et cū iterdicitur terra alicuius
 dñi intelligitur de ea que ē sua quo ad dñum
 iurisditiōale. Et multo fortius si terra illi d̄o-
 mini eēt simpliciter et absolute. p̄p̄ia. Itē in-
 telligitur de terra: quā habet ab alio in feudū
 vel ep̄b̄iteos̄. Itē intelligit̄ de terra: que p̄ti-
 net ad ipm̄ dominū ratōe dotis v̄tōris: q̄ ma-
 ritus cōstāte m̄fimonio: ē dominus dotis v̄tō-
 ris. Itē intelligitur d̄ terra sibi pignoriata: si p̄-
 serens dicit. Interdicto terrā quā talis tenet.
 Secus si dixerit. Interdicto terrā suā s̄m̄ Jo-
 an. Itē si talis dñs. cuius terra iterdicit̄ habet
 terrā in diuersis p̄uincijs: vel diuersis locis.
 Si habet cā pro parte et p̄ diuisio: oēs ille par-
 tes subiaccēt interdicto. Sed si pro idiuiso sec̄-
 ne innocēs puniatur. Si autē postea dñs ac-
 quirat nouas terrā: talis terra nō subiaccet in-
 terdicto: nisi lato: sententiē exp̄sisset: vel itē de-
 ret taz de ea quā habebat: q̄ de ea quā habi-
 turus eēt. Si autē vēdit terrā interdictā: vel
 perdit eā: nō p̄pter hoc tollit̄ interdictus: cum
 onus rei trāseat cū ipsa re.

¶ Munda at ciuitate iterdicta sint ciues eius
 iterdicti: s̄. quādo pp̄ dicit̄ dñs: vel rectoris
 ē ciuitas iterdicta: ciues ei⁹ q̄ culpabiles si cri-
 stunt: si sūt iterdicti: dūmodo et ipsi pp̄ dñm:
 vel rectorē in eis puniēdū: nō fuerit iterdicti:
 vñ poterūt i alijs locis si iterdicens iteresse di-
 uinis. c. si snia. extra de sen. c. cō. li. vj.

¶ Quid de hoibus nō iterdictis veniētib⁹
 aliūde ad terrā iterdictā: nūqd̄ ibi poterūt au-
 dire diuina: s̄. A. steñ. vbi. s̄. de mēte Hosti.
 dicit q̄ nec poterūt celebrare: nec audire diuina:
 q̄ loco iterdicto: intelligit̄ oibus iterdictus
 ibi audire diuina: nisi sup̄ hoc sint p̄uilegiatē
 puta si accipiēs signū crucis p̄ subsidio t̄re

no

3

interdictum.

sancte vel quibus alij. Et hoc nunc est expressum de pnuil. l. 3. pno ordo. li. vi.

3 Interdictum autem loci spale: seu particulare dicitur: quod una certa ecclesia: vel et plures certe ecclesie si omnes alicuius civitatis: supponunt interdictio. ut extra de sen. ex. si civitas. li. vi. Et intelligitur quod nec in capella nec in cimiterio ecclesie interdicte pugnare potest celebrari: nisi putantur puniti vel sepe liti. Secus si non sint et pugnare: vnde pugnare sunt quorum ultima se pugnare. Sciendum est quod interdicta ecclesiarum: propter hoc intelligitur clerus illius ecclesie interdictus: vnde licite clericus illius ecclesie celebrare possent in alia ecclesia. ar. li. vi. de pnuil. per creptionem. et si in interdicto clero alicuius ecclesie: non propter hoc intelligitur ecclesia interdicta. vnde alij et licite celebrarent in ea secundum Jo. an. i. d. c. si snia. Item quod interdictum clericus alicuius loci: non intelligitur propter hoc interdictum clericus illius loci interdictus: quod si sunt diuersa. Et e converso. d. c. si snia. Et sic Jo. cal. appellat de clericis: intelligitur contineri non solum pmoas ad ordines: sed et religiosos: pueros et pueras quia sunt ad ecclesiam transferantur: quod de populo prope dicitur non potest. rj. q. i. duo sunt.

4 Interdictum autem persone: siue bovis aliud est generale: aliud est speciale: siue particulare. Generale est quod interdicatur homines regni: vel pnuicie: civitatis: vel ville: vel castri: etiam vnus tantum ar. d. c. cum in pibus. Aliud est cum interdicatur locum tantum. Aliud locum et boies loci. Si cum locum etiam interdicatur: boies loci: qui non decedunt eam interdictio. alibi potest audire diuina: et ecclesiastica recipere sacramenta. Si vero locus et boies loci sunt interdicti: non potest alibi: nisi in casibus expressis a iure. ut colligitur in d. c. si snia. in ter. et gl. Particulare vero vel speciale interdictum boies: quod proprie dicitur suspensio est: quod suspensio vel interdicatur certa persona: vel et certa: ut cum dicitur. Qui fecit sic: vel sic: sit interdictus ipso facto. Et isti quocumque vadunt: semper sunt interdicti: nisi absoluantur: vel nisi interdictum sit ad tempus: vnde interdicti siue generaliter: siue specialiter: siue singulariter non potest exercere aliquem actum qui pertinet ad ordines: aut ad celebrandum diuino. Alii sunt irregulares vel suspensi secundum quod intelligitur pena violationibus interdictum. vt. j. dicitur.

5 Cuius autem huiusmodi interdicti sunt vitandi ab alijs: de hoc dicendum est: sicut de excommunicationis et suspensio: vnde an sint notantur et expressis interdicti: vel ne: sicut dicitur in capitulo basilicensi. De quo. s. Excoicatio. vj. s. clauj.

6 Donec boies alicuius loci sint interdicti: nuquid si quis ex eis se transferat ad aliud domicilium remanebit interdictus: sicut dicitur. Asten. q. sic: de nec sententia saltem circa eum relaxet. Si tamen iudex non intendebat ligare subditos illius ordinis: nisi quando eum sub domino eius: tunc quod dicitur desinit esse sub dominio eius: desinunt esse etiam interdicti: nec eget alia relaxatio specialis secundum quosdam. Jo. an. tam cal. tenet indistincte: quod si domicilium transfulerunt: non amplius sint interdicti: Item absentes ignorantes excusantur. extra de cle. exco. apostolice. Item populus non interdictus si fiat de populo interdicto: efficitur interdictus secundum Cal. Item si interdicatur populus: vel vniuersitas: collegium: vel commune alicuius loci: non intelligitur per hoc locus ille interdictus secundum Jo. an. in d. c. si sententia: quod aliud est interdictum loci: aliud vniuersitatis vel collegij: poterit ergo celebrari alta voce in illo loco ut prius: interdictis tamen exclusis: et poterunt admitti omnes qui non sunt de populo illo. Sed secundum Jo. cal. licet hoc dicitur Jo. an. peccatod iure scripto: tamen prestare videtur occasionem periculum. Audiatur enim vox publice celebratum ab interdictis: et per hoc vilipenderetur celsura ecclesie: vide consulendum ecclesie: vt tali interdicto durate abstineret a publica celebratione. Item si cunctis de populo interdicto vel vniuersitate: si banniatu simpliciter non ad tempus: cessat interdictum: quod non cessat amplius de vniuersitate vel populo illo: sed consummatus vel relegatus bene permanet interdictus: quod adhuc cessat de corpore vniuersitatis secundum Cal. Item si talis de populo vel vniuersitate interdictis ingrediatur monasterium post professionem: idubitate poterit ordinari: quod desinit esse de populo totaliter. Sed an pessione: pnuilium est quod non ordinat: tali interdicto durate. Si tamen fuerit ordinatus: putat Jo. cal. illam ordinationem tenere. Item de absentibus tempore late sententia interdicti: et de presentibus non presentibus: sed contradictionibus aliorum culpe: propter quam iam est interdictus: an ligetur? Jo. an. refert ordinationem religiosos tenere: tales non ligari: etiam quo ad ecclesiam: quod abbas et ignorans ex malificio non obligatur. Sed dicit ipse quod isti non poterat: quod pena interdicti: an ligetur? Jo. an. peccauerunt de spon. non est. vnde abbas et contradicentes ligari quod probata decre. si sententia.

7 Et per id dicitur potest. Quid de mulieribus?

que viris stradicantur quantum possunt: et nihil minus dicendum quod sunt interdicta: licet seratur Jo. de deo dixisse strarium.

8 Quid autem de ipuberibus? Ad hoc fertur Jo. de deo respondisse quod si sunt doli capaces: idem dicendum de eis quod de alijs: quia etas illa est plena malitiae et mendaciae, extra de pellic. pue. c. pueris. Si vero non sunt doli capaces: audire possunt divina in locis alijs non interdictis: in terra vero interdicta non: quod non est eis a iure processum. Item si talis abbas est de alia civitate vel populo: licet gratiose receptus fuerit in civitate vel populare populi interdicti: ut faciunt venetie: tamen ibi nunquam habitavit: credo quod cum talis populus interdicti talis intelligatur interdictus. Item habitates in civitate non civitatis: nec de populo illius: non includuntur interdictio illius universitatis vel populi. vii. d. c. si scia. Si tamen est locus est interdictus: in eo non possent audire divina: sed extra locum illum sic fuit in Cal. Item si interdicti locus sub appellacione regni prouincie civitatis: castri: vel ville: suburbia et continetia edificia loci illius interdicta intelliguntur. de sen. ex. si civitas. li. vi. et si dicta suburbia et continetia edificia in nullo sunt subiecta dicto loco interdicto: vel universitati. Si tamen profertur interdictum habeat iurisdictionem spirituales in dictis suburbij. Si autem non haberet iurisdictionem: licet de iure scripto non videatur interdicta dicta suburbia: tamen poterat ratione dicere decre. si civitas. posset dici quod et tunc intelligatur interdicta: non ab hoc sed a iure. extra de sen. ex. nup.

9 Quid autem intelligatur nomine suburbij: aut continetis edificij? Jo. de deo. dicit quod suburbia intelliguntur illa que sunt. j. ultima portam civitatis: et faciunt cum civitate publicas functiones: et vocantur ad ecclesia et huiusmodi. Be. autem in d. c. si civitas. dicit quod dicuntur burgi extra et p. pe civitate: in quibus domus sunt parvas. Vel dic quod suburbia dicuntur domus parvas et iter rectum eundi ad civitatem vel locum. Continetia autem edificia sunt domus circa civitatem non intra suburbia: et non directe introducetes ad civitatem. Glo. tamen. d. c. si civitas. dicit quod arbitrio iudicis est relinquendum que dicuntur continetia edificia: nec ter. loquitur de continetis. Et sic fuit hanc glo. iuncto ter. possumus dicere: omnia illa dici continetia edificia: que sunt intra p. pe civitatis: et illis celebrando iussit decreta cetera ecclesiastica: puta quod quasi ita modo ibi convenire possent: sicut si non esset interdictum. Secus ubi

non preteritur propter hoc ecclesiastica censura. Item civitates bitantes continuo et civitate et suburbia et continetia edificia: interdicto populo vel civibus civitatis: intelligunt et ipsi interdicti et ubi cumque habitent: ergo ponant civitas: vel de universitate interdicta hanc Cal. Item nobiles: marchiones: comites: et barones: et huiusmodi habitates in tali civitate: si sunt de populo interdicto: vel de ecclesia universitate. Ad preter hoc: quod subeunt onera et habent honores: sicut alij ligantur scia interdicti. Et idem si privilegium essent excepti ab oneribus. Secus autem si essent sui iuris: vel ex factudie: vel ex privilegio ipsorum: ita quod dicte universitates: tanquam de eius corpore in nullo precipiantur in Cal.

10 Quid autem si civitates interdicta: alicui satisfacere voluerit: an in eis interdictum intelligatur relaxatum? Tan. dicit quod sic. Sed Post. dicit quod non: quod sic rigor ecclesie dissolveret. Ad hoc idem tenet Ber. Jo. et Inno. extra de pe. et re. quod in te. pro eo quod ibidem hoc proceditur: spiritualiter sume tibus signum crucis et peregrinis: ergo hoc intelligitur prohiberi alijs.

11 Quid de cruce signatis hereticos: quod habent et privilegio: quod tunc interdicti in terra interdicta: possint admitti ad divina: nunquam si non dicitur potestatem et privilegium: habent illud privilegium beneficij? ad hoc fertur Jo. de deo dixisse quod tales quod dicitur potestatem et non dicitur sentire vult. Et idem nec ad divina nec ad sepulturam ecclesiasticam debent admitti. Si tamen dicitur tunc potestatem postea doleat et dicitur: reui uiscit eo et privilegium pro decre. extra de sen. ex. duobus. a sano eius intellectu.

12 Quid autem si procedatur alicui singulari persone: ut comiti: episcopo et huiusmodi: quod tunc interdicti possint celebrare vel audire divina: an eius familiares domesticos ad audiendum cum eo et celebrandum sibi divinum officium licite admittant? sic: quod sic: dummodo non sint ob istam causam in fraudem assumpti. vii. p. c. si. de ver. sig. li. vi. Secus autem de familiaribus alicuius personae: nunquam autem collegij illius: esse de privilegio. c. l. li. vi. Illi enim debent admitti: nisi sint privilegiati. Res diversitatis est: quod in principio causam privilegium illud possit esse inutile: quod esse non dicitur. extra de privilegio. l. i. his. In secundo autem causam personarum potest pro se sine familiaribus celebrare divina. Et ideo privilegium est restringendum.

13 Sed quid si in conventu sunt tantum tres: et duo infirmi: nunquam tertius celebrare possit cum familiaribus? Post. in. c. quod non nullis. de privilegio. dicit quod sic: ne privilegium

innite cetera ad istar eius qd de psona dicit fin-
gulari. i. d. c. l. j. Intellege tñ qd hoc nō pcedit
illis familiarib⁹ qui dederūt aliquo mō cāz i
terdicto. vt in. d. c. l. j. §. vlti.

14 **Q**uid si iterdicat familia alicui⁹: nūqd cle-
rici dci⁹ familia erūt iterdicti? R. Rod. qd sic
nisi spāl' excipiatur. Idē Asten.

15 **Q**uid si iterdicant doctores oēs alicui⁹ ci-
uitatis: an intelligant iterdicti clerici qui sūt
doctores? R. qd nō: sū nō. p. gl. l. d. c. si snia.
z bñ p nō. s. Licus. j. in pūn.

Iterdictū. ij. ^{scilz quo}
sectū. Sciēdum p̄io qd i loco suppo-

sito eccl' astico iterdicto sū antiqua iura: nul-
la pmitteb' itur eccl' astica officia celebrari vel
audiri. extra de pe. z re. qd i te. z de spō. nō ē.
nisi semel i ebdomoda celebrari cā p̄ficiēdi cō-
pus rpi. d. sen. et. p̄mittit⁹. Sed p noua iura
extitit moderatū: de sen. et. alma. li. vi. p istuz
modū: qd singl' is dieb⁹ i tali loco possint i ec-
clesijs z monasterijs misse z alia officia celebra-
ri sicut p̄i⁹. S; cū his quatuor p̄dictiōibus. s.
voce submissa: ianuis clausis: nō pulsatis cā-
panis: excōicatis z iterdictis exclusis. vñ per
qdlibet horū quatuor de p̄se: si nō seruet: ēt ali-
is trib⁹ huiusmodi iterdictū: z ē irregulari-
ris ibi sic celebrāz: vel aliqd agēs alicuius or-
dinis: vt i officio suo: puta si pulsatis cāpanis
celebrat: vel ēt i alta voce tñ z huiusmodi s; z
Dost. Jo. an. z Lal. Itē si c'icus i loco iter-
dicto facit tātū vnū p̄dicto: z alijs celebrāti-
bus: puta sonat cāpanas: vel ap̄t ianuas ec-
clesie z huiusmodi credo ipsuz irregularē: qz
p̄cipat i crimie criminoso: de sen. et. nup. Se-
cus si facit altez p̄dicto: vt celebrētur diuina
que tamē nō celebr' itur de facto: cū irregulari-
tas regrat actū p̄fectū. Ad tñ sū glo. i. d. c.
alma. qd si huiusmodi ecclesie vel monasteria
cēt spāl' iterdicta: tūc nullo mō possēt ibi
celebrari diuina: etiā cū dicta moderatōe. Si
mil' r idē dicēdū i quatuor solēnitatibus. de q
bus. j. qd si cēt aliqua eccl' a spāl' iterdicta:
nullo mō possent ibi celebrari diuina: nec alta:
nec submissa voce. Et i his duobus casibus
pauci aduertūt.

11 **Q**uid autē p̄dicta p̄hibeant ita in ecclesijs
excēptis sicut nō excēptis: Dic' qd sic: z ita serua
bāricōt facit alie eccl' e. vt celebrādo sū modi
ficatōem. c. alma. nisi huiusmodi ecclesie cēt

iterdicte spāl'iter: vt dicitū ē. Itē nō qd dca mo-
deratio iterdicti z effect⁹ iterdicti s; h; locū in
iterdicto ppl' seu vniuersitate: nō exp̄esso lo-
co in sentētia iterdicti: quāuis cim z illud dica-
tur iterdicti generale: tamē decre. alma. cum
sua moderatōe loq̄tur de interdicto generali
loci: vt ciuitatis: castri: ville: regni: z huius-
modi. Nota tñ qd iterdicto loco general' vt
spāl' r: aut singl' r: non sūt iterdicti hoies vel
cl'ici talis loci. vñ extra illa loca p̄nt audire di-
uina z sepeliri: si ibi elegerit sepulturā: qz non
sunt iterdicti nisi fuerint in culpa. Itē laici qui
non sūt iterdicti: nō p̄nt admitti ad diuina que
celebrātur cū dicta moderatōe in loco iterdi-
cto: nisi sint sup hoc spāl' r p̄uilegiati. De de-
ricis vero extraneis seu alibi bñficiarij: an pos-
sint admitti in eccl' a sita i loco iterdicti ad cele-
brāndū seu celebrānduz. Archi. t; qd nō. Jo.
an. dicit qd hoc ē dux. Et sic videt tenē p̄tra-
riū: qd p̄nū Jo. cal. pbat p multas ratōnes:
Et idē dicēdū de religiosis. Itē tā cāonici: qz
clerici ecclesiaz: in qbus distributōes quoti-
diane tribuūtur illis qui sūt in hois: si nō ve-
niūt amittūt eas: sicut amitterēt si nō cēt iterdi-
ctū. d. c. alma. Itē misse nō p̄uēntiales seu pe-
culares celebrari p̄nt iterdicti i eccl' ijs cō-
uēntialibus: seruata moderatōe p̄dicta: qz licz
Jo. mo. i. d. c. alma. teneat qd mōachus cele-
brāz missā p̄cularē i eccl' a sua iterdicta a iur
vel ab hoie sic irregularis. tñ Dir. ēt tenet p̄i-
mū. Itē p. d. c. alma. extat moderatō circa i-
terdicta: v; i festiuitatib⁹ nat. resurrectōis:
peni. z assumptōis beate M̄arie. Itē p̄dictz
quatuor festiuitatib⁹ addita ē solēnitās corpo-
ris rpi p̄ extrauagātē M̄artini. v. i qua iterrū
p̄itur tribuūtur: seu suspēdi ur: i qb⁹ oibus cō-
cedit vt cāpane pulsentur: z ianuis ap̄tis: alta
voce diuina celebrētur i locis iterdictis: excōica-
tis exclusis: s; iterdictis admissis. Ita tñ qd illi
pp̄ quos plātū ē iterdictū: altari nō app̄opi-
quet nō obstantibus gbuscūq; p̄uilegijs: que
renocātur p̄dictā decre. alma. Que tñ decre.
respicit p̄uilegia p̄terita z nō futura.

Quid ergo si aliq sint p̄uilegiati qd tpe i-
terdicti celebrare possint in suis festis: nūquid
aliq celebrare possūt i cor' ecclesijs? R. Inn. z
Dost. l. d. c. vt p̄uilegia d̄ p̄uui. qd si sit eis
p̄uilegia p̄sonal' datū: puta. L'ocedim⁹ vo-
bis qd possitis celebrare. P̄nt autē si nō sit p̄so-
nal' datū: puta. L'ocedim⁹ vt i vestris eccl'e

int. script. 2

160

ffis celebretur. Nō tñ q̄ fratres minores: per privilegium Alexandri: q̄d incipit. Pro reuerentia. tpe generalis interdicti: p̄nt i vigilis ⁊ festiuitatib⁹ beati f̄ rā. Antonij ⁊ beate Elare: ⁊ octo diebus imediate sequentib⁹: vna cū religiosis ⁊ clericis secularibus q̄ tunc in eoz ecclesijs p̄uenerint apertis ianijs: excoicatis dātatur exclusio: diuina officia solēniter celebra: re: dūmō iſdem fratres minores: ac et̄ hēz religioſi ⁊ clerici cām nō dederit interdicto: nec id eis ⁊ alijs p̄ſigat spāl̄ iterdicti. Itē fratres minores h̄nt ex mari magno Sixti. iij. vt pos sint recipe ad diuina ſtes ⁊ ſozores uerij ordinis beati f̄ rā. nec nō p̄curatores: ⁊ negocia gerentes vtriuſq; ſexus dicti ordinis: ac beate Lare. Itē nō q̄ illud q̄d dictū ē de dicti quatuo: festiuitatib⁹: itelligi d̄z de vna die tñ p̄o qualibet festiuitate. Dñ doc. querit q̄ incipiat talis dies. Et q̄stū ad p̄cipiū diei p̄cordat q̄si oēs. l. q̄ incipit i vespere vigilie. S; q̄stū ad finē archi. t; q̄ terminet i p̄pletorio festiuitatis iclusione: q̄ i bñficijs ē larga interpretatio faciēda. Jo. an. in. d. c. a. ma. dicit q̄ terminat i vespis ipsius festi: ⁊ sic excludit p̄pletorium que opio ē placet Cal. Itē notandū: q̄ i p̄dictis festiuitatib⁹ nō p̄t licite dari corp⁹ xpi in loco iterdicto: nisi sicut ⁊ alijs dieb⁹. l. iſir mis deccētib⁹. de ſen. ex. resp̄ō. Et idē dicendū de extrema vnctione ſm Arch. l. q̄ nō est dāda iſtis dieb⁹. Itē ⁊ si in dictis festiuitatibus: honesti ſit salte q̄stū ad p̄cipalē missā: que in ipsa eccl̄a celebrat: de ipso p̄p̄io festo dicere: q̄ id ē inductū in honore ipsa; solēnitatum: ⁊ iō de eis celebrandū. P̄dōt tñ ⁊ alia missa diei q̄z de ipso festo. Itē i dictis festiuitatibus credo q̄ p̄nt aqua solēniter bñdici ⁊ aspsio fieri: panes ⁊ fruct⁹ bñdici: ⁊ laicis et̄ iterdictis ministrari: q̄ ista de se nō p̄hibent tpe interdicti: ⁊ ipsoz bñdictio ē offm̄ diuinuz: q̄d generaliter in p̄dictis festiuitatib⁹ p̄mittitur ſm Cal. Itē in festo assūptōis virginis semp̄ tpe iterdicti nuptie p̄nt solēniter bñdici: q̄d alijs dieb⁹ tpe interdicti nō p̄t fieri ſm P̄ost. Et hoc iō: q̄ tal' bñdictio p̄inet ad diuinū offm̄: q̄d die p̄mittitur solēniter celebrari. De alijs tribus festiuitatibus non o; querere: q̄ in his festiuitatib⁹ p̄robibetur celebrari i omni loco: ⁊ ab omnibus fidelibus. Itē in iſtis festiuitatibus possunt virgines ⁊ altaria p̄ſcrari: vel bñdici: ⁊ calices: ⁊ paramenta ⁊ abbates: ⁊

abbatiffis: q̄ huiusmodi bñdiciōes nō sunt sacramenta p̄p̄ie: sed orationes ⁊ certa officia ſm Cal. Itēz dicitis dieb⁹ i loco iterdicto vtz possint admitti mortui ad eccl̄a afficam sepultura: Jo. an. putat q̄ nō: s; multotiens fuerit p̄m̄ obseruatum. Sed Jo. cal. dicit q̄ h; vī deatur tenerariuz resistere opti. Jo. an. matie cū non viderit p̄ aliquē p̄m̄ scriptū: tñ non obſtate iterdicto putat posse publicē: ⁊ solēnter mortuos sepeliri: vbi aliud nō obſtat: puta q̄ est spālter: aut noiatis iterdicti: aut q̄ fuit i culpa: vel ad hoc dedit p̄siliū: aurilium: vel ſa nores. Adouct ad hoc dicendū. q̄ p̄ generale iterdictū p̄hibetur eccl̄a affica sepultura: q̄ ipsa accedit ad diuinum offm̄. nā cum offō diuino v; ferri fun⁹ ad eccl̄a an. iij. q. ij. g diuina. S; offm̄ diuinuz p̄mittit bis diebus solēniter celebrari. ergo rē.

Tempore interdicti: ⁊ si p̄hibita sit admistratio sacroz: illd tñ h; multas exceptioes. Nā p̄io excipit baptisma nō solū puuloz: s; et̄ adultoz. de ſen. ex. qm̄. l. vj. Et h; Cal. si quis baptizaret in eccl̄a interdicta spāl̄ r: nō incurret irregularitatē: q̄uis si honeste alibi posset fieri melius esset. Itē excipitur p̄m̄ matis. de ſen. ex. r̄. r̄. Itē excipit p̄m̄a: nō soluz mortētū: s; et̄ sanoz: dūmō nō fuerit excoicati: qui si p̄nt admitti nisi i morte ⁊ exceptis illis pp̄ quoz culpa vel dolū lata est ſn̄a iterdicti: vel p̄bncrit aurilium: p̄siliū: nisi p̄m̄o satisfecerit: vel satisfaciēdo dederit idoneā cautōz. aut si h; nō p̄nt: nisi iurauerint q̄ cū p̄tuerint satisfaciēti: ⁊ ad satisfacionez faciēdā p̄ illos q̄ tenet: dabūt p̄siliū aurilium: ⁊ p̄ posse laborabūt: nec p̄ aliquē p̄dictoz fieri v; rela ratio interdicti. d. c. alma. Itē ⁊ cathecismus q̄ p̄cedit baptismū p̄t fieri: q̄ p̄misso baptismo: intelligunt p̄missa ⁊ cetera. Itē p̄mittit p̄fectio chrisimatis i die cenę: quo v̄dū ē i baptismo ⁊ p̄m̄atione. et̄ eo. responsio. Itē p̄mittitur eucharistia dari deccētib⁹. de pe. ⁊ re. q̄d in te. Sanis et̄ dānat: ad morte dari p̄t tpe interdicti: q̄ consentur tūc in articulo mortis. S; laicis ⁊ clericis nō interdictis: s; loco iterdicto suppositis: an possit dari eucharistia p̄ter q̄z in mortis articulo: dubiū ē. Exceptis tñ p̄sbyteris missam celebrantib⁹: cuz forma seruata decre. alma. Celebrantes cni tenentur sumere corp⁹ xpi. De alijs ergo dicit Cal. tre pido ferre ſn̄a;: cuz videriz general' religio/ bb

1
suis fratribus & sororibus vel monialibus quare
curā gerunt tpe interdicti indifferenter ꝓcedē
eucharisticā sacra. Sz quo iurē faciāt: ipsi discer
nant: cū ꝓrium videat de iure scripto. In edi
ctis. n. pmissioꝝ certoz casuz: qđ nō inuenit
erpsse pmissum: subiacet regule ꝓhibitive. vt
in cle. c. vii. de ver. sig. Cum ergo sit pmissus
tpe interdicti spāliter corpꝓ rpi in quātū dī via
ticū. i. in quātū dat decedētibꝓ ergo rē. Sē.
aut i. d. c. alma. dicit qꝓ clericis ecclē interdicte
pōt ꝓcedi corpꝓ rpi: qꝓ nō est eis ꝓhibita ꝓti
cipatio sacramētoꝝ: nec diuinorꝓ officioꝝ: qꝓ
pnt secrete celebrare: & sic sumere corpus rpi:

4 **D**ixit autē debeat dari corpꝓ rpi secularibus:
qbus ꝓceditur audire diuina p. d. c. alma. Ar
chi. in. d. c. alma. dicit qꝓ nō: h̄ aliqui dicāt ꝓrium.

5 **D**ixit p̄gnatibus appropinquatibus ꝓm
pōsit dari viaticū: Panor. i. c. qđ in te. d. pe.
& re. refert Jo. an. sepe in facto dubitatū. Sz
sibi placet qꝓ nō dicant decedēt: & sic qꝓ eis da
ri nō obeat. Sz pan. dicit qꝓ dꝓ ꝓsiderari qua
litas mulieris & eius ꝓsuetudo: vt sic vbi veri
similiter dubitaretur de morte: sit locus indul
gentie. d. c. qđ i te. als secꝓ. Cal. tñ tꝓ opi. Jo.
an. Idem ꝓ oia putat de intrantibꝓ mare: vel
bellum campēstre: vel obstrat: & facit qđ nō.
de offi. or. pastoralis. in gl. Item cū portatur
eucharistia ad infirmū: dꝓ portari cū pulsatoꝝ
campanelle: & lumine ꝓcedēt: & alijs ꝓsuc
tis: qꝓ cū aliquid ꝓmittitur: vbi aliud nō appa
ret: intelligitur fore pmissum: s̄m qꝓ ius dispo
nit illō fieri & vsus obseruat. ꝓdicit at̄ dari
talē viaticus infirmꝓ in ꝓtita stantium & ve
nientiuꝝ: vt pmissio intelligatur s̄m ꝓditionē
status persone infirme.

6 **E**xtrēma vero vinctio incūtanter est ꝓhi
bita tempore interdicti: s̄ an clericis vel reli
giosis tēpore interdicti sit cōhibēda: sz. Pan.
in. d. c. qđ in te. dicit sꝓ doc. cōiter qꝓ nō: h̄ in
facto quidā nō aduertāt. Mā ibi ex duobꝓ de
negatis: ꝓcedit vnū dūtaxat eis: vꝓ sepultura
ergo vř aliud denegatum. Idem Cal. qui ē
hoc intelligit in clericis non interdictis: licet d̄
loco interdicto etiā ꝓposito qꝓ seruauerint in
terdictam.

7 **S**ed nūquid offiñ recōmendatōis anime
sit pmissum: sz. Cal. dicit qꝓ sic. qꝓ vř ānerum
sacro ꝓrie. Adarrimonū vřo i dicto tpe ꝓ
mittitur: qđ ꝓhi pōt quocūqꝓ tempore ꝓ legi
timam ꝓensum viri & mulieris: ēt si ꝓbentis

essent interdicti s̄m Immo. Sed solēnis bñdi
ctio nuptiaz fieri non pōt hꝓ Host. ēt si alter
tm vir vel mulier est interdictus: & in loco nō
interdicto fieret. Idem Cal. Panor. in. c. nō
est. de spon. de hoc dubitat. Et iō i hoc tenē
da est pars tutioꝝ.

De sacramēto autē ordinis sciēdū qꝓ nullus
ordo conferri pōt in loco interdicto clericis vř
laicis. Et rō est: qꝓ ꝓhibentur ecclesiastica sa
cramenta ministrari ibi: exceptis quibusdam
casibus de quibus iste nō est. vt in. d. c. nō ē.
Si autē populus ē interdictus: cū ꝓpter hoc
nō sit clerus interdictus poterūt clerici illius
loci cō locum interdictum ad ordines ꝓmoue
ri: ab eo tm qui hoc de iure possit. Itē si locꝓ
tm est interdictꝓ: h̄ ibi nullus valeat ordinari:
laici tm qui nō fuerūt culpabiles: ēt locū interdi
ctum ꝓone essent interdicte: qꝓ tūc delictum vni
uersitatis lata fuisset snia interdicti i loco: qꝓ tūc
nullus de dicta vniuersitate posset ordinari hꝓ
Cal. Idem panor. i. d. c. nō est. Secꝓ tm dicit
qđ ꝓone essent interdicte: qꝓ tūc quocūqꝓ se cō
ferant: interdictū sequit eadē personas. Ad
dit ēt vnū singulare qꝓ ex necessitate poterunt
ēt laici ordiari i loco interdicto: sicut de ꝓfectōe
chrismatism: arguit ter. i. c. qm. de sen. et. li. vi.
cū nō fiat bap̄tismꝓ siue co: qꝓ et quo ꝓcedun
tur aliqua sacra: que n̄ pnt ꝓferri nisi ꝓ cleri
cos: ergo indirecte ꝓmittitur ordinatio cleri
corum. Sz sine necessitate: nec clericis: nec laici
poterunt ordinari i loco interdicto. Sed alibi
ordinabuntur: si ipsi n̄ sunt interdicti: ut dicitur ē.

Item tpe generalis interdicti denegatur lai
cis ecclēastica sepultura: ēt si ꝓniam egerint hꝓ
Immo. i. d. c. qđ in te. Ratio est: qꝓ interdicti sunt
tales ēt si peccatores n̄ sint. xvij. q. iij. miror.
Sed & illi interdicti qꝓ tūc absoluūtur ab aliqua
excoꝓicatione: remanēt tamen adhuc interdicti:
donec soluatur interdictꝓ. Et si in moꝓientibꝓ
interdictis apparuerit signa ꝓrie: & postmodū
fuerit solum interdictꝓ: tunc taliuꝝ corpꝓ erūt
apud ecclēam trāsferrēda. Et si apud ecclēam
stante adhuc interdicto: sepulti fuerint: nō erūt
postmodū exhumandi: cum ad eum statū ve
nerit res: a quo icipere potuit. & ꝓ huiusmo
di interdictis: cum penituerit: h̄ mortuaria re
cipere: ac ꝓ eis orandū ē. Et si nō penituerit
nec ꝓ eis orandū ē: nec mortuaria recipēda.
lxxvij. di. c. si. Clericis vero: qui in tali gene
ralitate non sunt interdicti: non negatur ecclēa

interdictum 3.
140

stica sepultura. Ita tñ q̄ fiat sine pulsatoe ca-
panarum ⁊ cessante omni solenitate. vt in. d.
c. qd̄ in te. Et qd̄ ibi dicitur: cū silētio. non vñ
hoc intelligendū d̄ silētio funeralis officij: qz cū
cedatur qd̄ maius est. s. dicere horas ⁊ missa
submissē ⁊ de offō funerali p̄cedi videt. Et sic
poterūt sepeliri cū offō sine nota dicto. Et sic
fm̄ moderatōem dicti. c. alma. s. p̄ cō. i die
bus: i quibus pōt publice celebrari: pōt sepeli-
ri cum cāpanis ⁊ alijs p̄suetis.

10 Quid aut si eccl̄a sit sp̄al̄r interdicta: nun-
quid clerici poterunt ibi sepeliri? P̄an. in
d. c. qd̄ i te. refert quosdā tenere q̄ nō. Post.
vero qz d̄m: qz tñ valet generale quo ad oia:
q̄m sp̄ale quo ad quedā. Sicut ergo p̄mittit
sepultura i loco generali interdicto: ita p̄mitti
debet in sp̄ali. Jo. an. i. d. c. qd̄ in te. tenet p̄-
rium: qz certus ille loquitur de generali interdi-
cto. Et panoz. videtur qd̄ dubia. Nā p̄ opi-
nionē Jo. an. facit. d. c. qd̄ in te. qd̄ in duplici
loco semp̄ facit mētionem de generali interdi-
cto. Item tunc subest rō: qz nisi posset sepeli-
ri in cimiterio alicuius eccl̄e: tūc oporteret cū
sepeliri ēē cimiteriū i cāpis. S. p̄ p̄ua opio-
ne facit. c. vt p̄uilegia. de p̄uile. Itē qz p̄osi-
to generali interdicto: quilibet eccl̄a censetur in
terdicta: valde equū est dicere: qz in sp̄ali iter-
dicto possint clerici illius eccl̄e ibidē sepeli-
ri: sed alij non: cum habeant i loco eccl̄as non
interdictas.

11 Quid p̄ fratres: qui et p̄uilegio religioso-
rum quoz sunt p̄ fratres admittuntur ad diui-
na: possint sepeliri i ecclesia interdicta? P̄. qz n̄.
s. i alijs eccl̄ijs libere possint eligere sepulta-
ram. c. de p̄uile. c. vt p̄uilegia.

12 Quid p̄uilegiatus tpe interdicti sup̄ admis-
sione ad diuina ⁊ receptione sacroz: possit se-
peliri i cimiterio? P̄. fm̄ Lal. qz sic. Et idēz vñ
dicendū ēt si solū esset p̄uilegiatus super au-
ditione diuinorum d̄ntarāt: nō facta mētoe sa-
cramentoz: p̄ regulam. Qui cōicam? vino ⁊
mortuo. Itē qñ aliqua eccl̄a ē interdicta singu-
lariter: si qdē ē interdicta pp̄ delicta et icoz tñ:
vel qz fuit violata: tūc p̄nt pochiani i alia eccl̄a
nō interdicta eligere sepulturas ⁊ audire diuina.
Sed si sit interdicta i penam populū: et si multi
et eis nō deliquerūt: sed forte vniuersitas vel
magna ps: vel forte: qz deliquit dñs: ⁊ in hoc
punit: tunc pochiani non possunt i alia eccl̄a
eligere sepulturas: et si non sit interdicta: nisi for-

te et p̄uilegio fm̄ Anno.

13 An aut laici tpe interdicti possint sepeliri i cī-
miterio per ep̄m nō benedicto: s. sit deputatū
ad sepulturas? Jo. an. dicit qz oportet qz sit lo-
cus ad v̄lum cimiterij: p̄ qz benedictus. Idē
Jo. cal. qui dicit qz hoc oportet fati: q̄sum
ad penam excoicatiois: que ponitur i cle. eos.
d̄ sepul. De hoc vide. s. Excoicatioe. xxxviii.
s. ij. Item sepeliendo ēē eccl̄am ⁊ cimiteriū
interdictam psonam vel nō interdicta: sed in
loco interdicto: cum offō diuino: clerici illud
offm̄ celebrātes sunt irregulares. S. sine offō
diuino bñ p̄nt iterdicti ēē eccl̄am ⁊ cimiteriū
sepeliri: nec enim debēt exopora remanere in
humata fm̄ Lal. Et si laici de facto sepeliunt
in cimiterio: clerici peccant: dādo eis crucez ⁊
aquam bñdictam ⁊ icensum.

i Interdictum. iij. De

na non seruantis interdictum. P̄. mo si clericus est: est ista fm̄ Posti. qz scien-
ter celebrās i loco interdicto: videtūqz sit: effi-
citur irregularis: ⁊ suspensus est. extra de cle.
er. mī. postulatis. ⁊ d̄ sen. et. is qui. li. vj. Itē
talis nō pōt eligi: nec eligere. d. c. is qui. Itē
nec potest postulari. extra de postu. prela. c. i.
Item qui non seruat interdictum: remouēdus
est ab officio. d. c. postulatis. Si autem talis
sit religiosus ⁊ ad nullum ordinē ordinatus.
Et si irregularitatem non incurrit: non est
exp̄ssum in iur. naz. decre. is qui. agitoe so-
la irregularitate. que procedit ob celebratōez
diuinorum: ⁊ executionem ordinum: poterit
tamen aliter puniri. Et idēz videtur dicendū
de moniali non seruante interdictum: quilibz
tamen horum. s. religiosus ⁊ religiosa si non
habent ordinem: si violant interdictum: sunt in-
eligibiles actiue ⁊ passiue. Naz ⁊ si nō habēt
ordinem clericalem: rōne tamē status ipsoz:
habent offm̄ celebrandi diuina fm̄ conditōem
ipsoz. vnde violando interdictum: illam penā
incurrēt: cuius sūt capaces. purus vero lai-
cus violās interdictum: qzuis irregularitatem
non incurrat vel suspensionem fm̄ Inn. graui-
ter tamen peccat: ⁊ puniendus ēē pena arbitra-
ria per ecclesiasticum iudicem. Itē ois qz scien-
ter celebrat i loco interdicto: siue personis iter-
dictis a iure: vel a iudice: vel recipiens publi-
ce interdictos ad diuina vel sacramēta vel sepulta-
ram: et si nō sit irregularis: ē interdictus ab in-

gressu eccl'e. et d' p'nuil. c. epox. li. vi. Et si in ea se ingrit in off' suo: sit irregularis. de sen. et. is. cu. li. vi. Nō tñ: q' p'cedit ep'is et alijs su p'criozibus: vt v'libet possint cū altari porta nli celebrare et celebrari facere: et audire v'vina q'uis sit interdicta terra: ciuitas: vel cast'z: sua to tñ qd' d'cū ē. s. Januus. l. clausis. rē. vt i. c. si. de p'nuil. li. vi. Et fil' p'nuilegium habent fratres minores et p'dicatores: vt et de p'nuil. c. in his. Et notat glo. in d. c. si. Si tñ estz in terdicta eccl'a: vel alius locus singularis: tunc secus: q' nec ep'is: nec fratres p'dicti possent ibi celebrare s'm Jo. an.

Quid aut' siqs celebrat in loco nō interdicto: nec ipse est interdictus: sed tñ personis interdictis: s' non ē irregularis: est tñ ei interdictus ingressus eccl'e rē. d. c. epox. Idem h'z q' ed. qñ admittitur laici aliū de venietes ad diuina in eccl'a non interdicta: crñte i loco interdicto generaliter vel spāliter. Itēz nō q' clericus lz nō sit interdictus: tñ si exerceat aliqd' deputatum certo ordini in loco interdicto: nisi h'z qd' p'mittitur a iure: ē irregularis: hoc tñ intelligit s' ed. v'z qñ publice et palā more solito celebrat: sic dicimus de excoicatio: vel interdicto sicut pu' celebrante. Si r' crñtes interdicti: si exerceat aliqd' quod deputatū certo ordini: v'biq'z sunt irregularia. c. is qui. r. c. is cui. de sen. et. li. vi.

Quid at' si talis clericus exerceat ea que nō sūt deputata certo ordini: s' s'm p'an. in. c. ij. de cle. et. r. in. c. si. de excoic. p. vbi p'cludēdo dicta doc. dicit: q' illi q' incidūt in irregularitatē nō seruando interdictū: q' exerceat aliqd' deputatum alicui ordini eccl'astico. et b' faciūt tāq' clerici: siue sint p'byteri: siue in minorib'. vñ si diaconus diceret cū ageliū: vel subdiacon' epl'az vel accolit' exerceat offiū suuz tāq' clericus: oēs efficiuntur irregulares: vt i. d. c. ij. Sec' autē vbi exerceat aliqd' nō deputatū certo ordini: vt cantās rñsona vel dicens psalmos: nō officias p'cipal'r ecclesiam. forte docet intelligit p'noz. si esset ebbarius: q' tñ curreret irregularitatē. Secus aut' si dicit offiū vt qlibet alius. nā tñc nō efficitur irregularis s'm Jnn. Sed si suspēsus: vel excoicatus: vel interdictus sine apparatu diceret epl'am: non incurret irregularitatez. d quo vide. j. Irregularitas. ij. p'no rñso. Idē si p'dicti exerceat aliqua que sunt iurisdicōis: vñ tpe interdicti non est irregularis aliū excoicatus vel absolutus: dūmō non absoluat tāq'

facerdos: et cū solēnitare: q' habet i. c. a nobis. cl. ij. de sen. et. huiusmodi. n. nō sunt p'hibita tpe interdicti: nec ea exerceas tpe excoicatis es: sicut irregularis. h' p'an. Idē tenent Jnn. Host. et Buil. dur. Et sic et dicit p'noz. vñ dicendum: q' si interdictus vel suspensus exerceat huiusmodi iurisdicōalia: nō cū dicta solēnitare: nō efficiunt irregulares. al' s' sec'. Nec segur: p'nt absolue ab excoicatio: ergo et poterunt absolue cū solēnitare illa: q' illa solēnitates potius ē de iustitia: q' d' necessitate. Interdicti aut' suspēsi et huiusmodi sunt ipediti ab executione ordinū. vt et de cle. et. p' totum.

An at' bñdictioe aq' p'bat irregularitas: s' s' s'm Jnn. q' sic: q' ē āncra ordini. de p'sc. di. iij. aquā. qñ. l. interdictus clericus hoc ageret. S'z si nō ē ipe interdictus: ex eo q' facit talē bñdictioz aq' in loco interdicto: seruata moderatō: q' traditur d' alijs officijs: nō incurrit irregularitatē.

Aqua at' bñdictio nōz asp'q' laic' loci interdicti a sacerdote. Et hoc p'ter q'z in quattuor festiuitatibus de gbus i. c. alma. Si tñ asperget: putat Jo. cal. q' non esset irregularis.

Per bñdictioz at' mēse et ab interdicto clerico: nō contrahitur irregularitas: q' nulli ē ordinis deputata.

A bñdictioe ē: quā p'sucuerunt epi vel alij plati itinerādo obuiant' eis i sua diocesi dar. dixerūt qdā tutū ēē i loco interdicto: abstinerere. Si tñ p'faciūt: nō crūt irregulares. Ad putat Jo. cal. v'z de simplici bñdictioe. Sec' d' solēnit: ad quā p'mittit. Sit nomē dñi bñdictū. tal n. bñdictio p'petit ep'o rōe ordiis. r. v. di. ecce.

De bñdictioe at' calcicis: vel panento: vel corpaliū: v' cādela: i festo purificatiois: v' cinerū i die cineris: vel oliuaz in festo palmaz: Jo. cal. dicit: nō posse fieri a clericis interdictis: vel nō interdictis i loco interdicto: nisi fuata moderatio: q' tradit de officijs diuis. d. c. alma. Et idē dicit tenēdū d' faciētib' offiū p' baptis: mo i sabbato scō: vel p' p'fectōe ch'ismatis in cena dñi: vel p' anniversario defuncti.

Benedictio ē p're et baculi pegrinoz v' esse p'cessa: cū nō sit p'hibita s'm R'os. Item de purificatioe post p'ntū. dicit Jo. cal. q' nō p't m'r post p'ntū iroductū i eccl'am i loco interdicto p' sacerdotē cū psalmis et oratioib' et solēni iroductio: al' s' incurret irregularitatem: q' illud est offiū diuinuz: ordini clericali p'petēs. Sed sine off'io: facta solū p'essione vt mox ē:

poterit mulier irare p se. Itē loco iterdictio-
 r interdictis r excoicatiois pē p dīcari verbuz
 dei. cē de sen. ex. rñso. Et pot ē itē interdictis fieri
 p fclō generalis in fine p dīcatis: qz fm euz
 non vī offn̄ diuinū. Sed fm aliquos ista nō
 est bona rñsio: qz hoc ē pūctat ad ordines. vñ
 si tal facies est iterdictio: efficiet irregularis.
 Sed iō lz: qz sicut pñia oib⁹ pcedit: ita r ab-
 solutio: siue general: siue pūcularia. Itē pot
 p p dīcatis campana pullari: qz cū dicta pul-
 satio sit signā r pambulū actus pmissi: vñ hz
 generalis pñsio: intelligit r ipsa pulsatio
 pmissa fm Lal. Pro missis vero r hōis ca-
 nonicis dicendis: nullo mō debēt pullari cam-
 pane tpe interdicti: al s incurret irregulari-
 tas. Exceptis quattuor festiuitatib⁹: d qb⁹. s.
 ē si campana ipse esset et eccl am r p pul ab
 ea: nō lz p predictis pullare: al s fieret fra⁹ le-
 gi: nec ēt p uas cāpanellas lz pullare tpe iter-
 dicti: p diuinis officijs celebrādis. Mā pbi-
 bitio pulsatiois campanarū tpe interdicti: vñ
 qz ēt minores campanellas includit: cū d factio
 son⁹ audiat cē muro: r interdūz satis pcul.
 vñ tales sibi cascat r sufficiet eis: qz aliquo si-
 gno: puta tabula possint pūcere ad dina eoz.
 Sz pullare cāpanas tpe interdicti p hōz no-
 tificādis: puta tertia: sexta: nona r huiusmo-
 di non credo illicitū laicis. sz clericis nō cre-
 do hoc licere: lz n. de facto celebratio diuina.
 tamen et quo dicto tpe solēt diuina celebrare:
 psumeret vcrisimiliter qz pro celebratione
 diuinorum sonarent. Farcō: tñ ppter hoc tñ
 ipso non incurrit irregularitatem fm Lal.
 Pullare āt campanam p auc Maria in sero
 vel in mane tempore interdicti: nō inducit irre-
 gularitatē. Itē pullare campanas pro offe-
 sione litterarū aliqua: vñ in aduentu alicuius
 pclati r huiusmodi tpe interdicti: nec laicis:
 nec clericis prohibetur fm Lal. Consuluit ēt
 qz itinerantes p loca interdicta: si sunt duo vl
 plures: qz non dicāt horas canonicas in via:
 qz et quo ab alijs audiri possunt: dicit ipse qz
 nō audet dicere qz hoc facere possint sine vio-
 latione interdicti. Secus si esset vn⁹ solus: qz
 ita submissē dicere posset qz nō audiretur. Sz
 A steñ. li. vii. ti. vii. de mente Ber. r Ho. in
 c. qd nō nullis. de pñiue. dicit qz nō lz interdi-
 ctis r multo magis nec excoimunicatū audire
 cē ecclesiam diuina officia que dicuntur in ec-
 clesia. que vero dicuntur in domo vel in via:

non prohibentur audire fm quosdam: vt dicit
 Rod. Similiter non licet clericis ita alte dicē
 qz audiatur defozis. Intellegit studioso. Pñt
 enim ita alte dicere qz audiatur in choro: etiā
 si sic dicendo audirentur ab eccl. ar. dicti. c. al-
 ma. in. s. adiucimus. vbi permittitur qz i mo-
 nasterijs misse celebrēt r alia diuina officia.
 Et sic p hoc dat intelligi qz debent ita alte di-
 cere: qz religiosi existentes i choro possint au-
 dire. Et sz A steñ. debēt celebrare diuina offe-
 ficia voce demissa. i. qz videantur potius legē
 qz cantare. Et fm Rod. nō est laicis aperiē-
 da fenestra: vel hostium vt videant eleuatio-
 nem corpis xpi: nec par cē portanda: nec ad-
 mittendi ad offerendum post euāgelij. Nō
 etiā fm eundem Rod. qz interdicti pñt in
 ecclesia oratione pñuata orare: etiam si ecclesia
 sit interdicta: nisi sit sibi interdictus ingressus
 ecclesie. Aliqui tamen circa dicentes officij
 p viam: vel extra eccl am tpe interdicti: dicūt
 qz si hoc faciunt studioso: vt secularis audiūt
 sic violant iterdictum. ar. c. si. de pñiue. li. vi.
 vbi habetur qz etiā celebratio diuinorum extra
 eccl am prohibetur tali tpe. Secus aut si sic di-
 cendo: a casu secularis transeūtes audiunt: qz
 hoc modicū ē. Excoicatio tñ r iterdictis nō
 lz audire diuina officia: que ēt dicūt cē eccl az.
 Itē lz clericis et laicis i loco iterdicti legē euā-
 gelijum vel psalmo r huiusmodi.
 Quid aut bic p̄tineatur noie diuini officij? 8
 Dicit pot qz solūmodo ordinatum i brcuarius 110
 vel missali. Itē nō qz auditio diuinorum nō p-
 net ad certū ordinē. Et iō talia excoicentis tpe
 interdicti: nō crūt irregulares: nisi auctorizādo
 audirēt diuina. vt not pan. in. c. si. de ex. pla.
 Dicit āt hñtes pñiuegia vt i suis festiuita- 9
 tibus celebrare possint r aliquos admittere:
 vt dī in. c. pñiuegia. de pñiue. possint celebra-
 re: non seruata moderatione. d. c. alma. sz. sz
 Jo. an. r Archi. qz hñ: qz eoz pñiuegia. p. d.
 c. alma. renouantur quo ad hoc. Sec⁹ si pñi-
 uegia obtinuerit post.
 Quid aut laici teneant de eccl a cōtra: si sacer 10
 dos recipit iterdictū ad diuina: sz sz Adonal.
 qz nō: nec peccat audiēdo: sz solus sacerdos
 Quid aut si ille: cui ē interdictus ingressus
 ecclesie: ingerat se diuinis extra ecclesias: puta
 sub diuo vl sub tentorio: sz fm gl. in. c. is qz
 de sen. ex. li. vi. qz non ē irregularis: qz dictūz
 limitatū sz suā limitationē dicit illi.

Interdictum

2. **Q**uid sit celebrat in oratorio? qd strui si pot sine diocessani inia? Dic q si stricte est oratorium: ita q non eccl'a: non est irregularis. Sed si celebrat in eccl'a non psecrata: que p prie d' basilica: est irregularis. Satis e enim q auctoritate pontificis sit dedicata. Itē p' s' p' t'ero celebratē missam i eccl'a: si subdiaconus cui ē iterdictus ingressus eccl'e dicit epl'az et eccl'iam in illa missa: vel diaconus sic iterdictus euāgelium: tales. s. subdiaconus et diaconus sunt irregulares: q' vnu est officiu: qd tñ in eccl'ia p'cipaliter celebratur: cui cooperantur in actu sibi p'hibito. l. di. figs viduaz. P'f'oyter vero: si celebrans in eccl'a admisit scilicet dictum subdiaconū: vel diaconū ad lectionē epl'e: vel euāgelij etiā extra eccl'iaz: est irregularis: q' p'cipat crimini criminoso. Immo v' tale p'cipiu factum i eccl'a: p' p'io rime dicta. Sed ecōuerso si subdiaconus: cui est interdictus ingressus eccl'e: dicit epl'am in eccl'a in missa: quā sacerdos celebrat et eccl'az irregularis est: q' in eccl'a vere et de facto id fecit: et sic in loco p'hibito. d. c. is qui. Et idē dicendum de diacono in tali casu dicēte euāgelium: p'f'oyter aut talem celebratē extra eccl'az nō audeo dicere irregularē: q' h' videat p'icipare i culpa cōministris: tñ non est dignum q' p'ncipale: vel dign' trahat ad accessoriū: v' min' dignū. Itē n' p'hibet laici tpe iterdicti dicē letanias: v' laudes suaz: ut faciūt p'fratic.

Interdictum iij.

De forma seu mō ponēdi iterdictuz et quomō relaret. Vbi sciēdum s' Lal. q' cū ab homine p'sertur et p'pter p'tumacias: semp est necessaria monitio et forma: que tradit. de sen. et. c. j. li. vj. Et sic intelligit d' ap. reprobēbilis. S'z si pp' delictū ferens nō ē necessaria monitio. v. q. iij. in loco. Eum vero a iure p'sert p'pter eccl'ssum sine delictuz: sine monitioe sit siue sit sp'ale iterdictū: siue generale: siue singulare. Sub hac at forma verborū p'sert. Nos p'pter talē cām eccl'am: vel terras: talē supponit' iterdictio. et d' v. si. cū in finibus. et addit et cōi eccl' astico. ad d'riam iterdicti legalis.

1. **Q**uid sit h'ia iterdicti ad voluntatē iudicis determinari: puta vt interdicit missaz cā cantu: vel hozas vel sepulturas vel huiusmodi. **R**ē ē iudex ab inidēo excipe et subicē quos vlt et qñ vlt: puta qñ dñs ire ē ibi p'ns et hu-

iustmōi. d' spō. n' ē. Ad h' at vt o bliget h'ia h'ie dicti: sufficē cā publice. p'ml' gari: nec postea necesse ē cā singulorū aurib' i culcari. Sufficē ē cū q's scit viciōs suos: matie metropolitanā eccl'az recepisse h'iaz et huare. et d' postu. p. c. j.

Quid sit inidictū possit ad cautelaz relaxari? **R**ē q' gnāle inidictū n' p't. vt in. c. pñti. d' sē. et. li. vj. S'z si iterdictū sit sp'ale p' p'ona: sic p't relaxari ad cautelaz. ar. a p'io illi'. c. pñti. vt nōt gl. ibi: q' sp'āl'r interdicto oia sacra negant añ absolutōes. Et sic idē ē q' in excōicato: q' pōt absolui sub p'ditōe. Hoc tñ v'x: si p'itet: al' nō: q' sic relatio daret cāz pccāda: nisi forte in cā: sic cū absolutiur inuit' ab excōicatioe.

Quid ep's vel ali' possit suū interdictuz su' spendē? **R**ē dicendū p' p'dicta q' sic. **R**ē tenēt Lau. T'acr. et Vin. vt nō. in. c. ad bec. el. iij. de ap. r. c. directe. r. c. p'terea.

Quid p' appellatōz sequētē suspēda iterdē? **R**ē q' n' nisi cō effect' sit suspēsus ad t'ps: q' sic p't appellari a h'ia suspēsa: sic a p'ditōali. d. c. p'terea. Et h' v'x d' iterdicto v' suspēsiōne: n' at d' h'ia excōicatiois cui' effect' nūq'z p't relaxari: nisi in toto absoluat. ut in. c. cū d'fideres: de sen. et. Hoc idē ē: **R**o. in. d. c. ad h'. Hoc ē intelligē d' iterdicto a diuis et sacris et aliis sp'ualib'. Sed in iterdicto a sp'ualib': v' p'uta q' q's nō ingrediat possessionē. **R**ē. Dñ. Jo: an. in. c. is cui. d' sen. et. li. vj. restringit solū in mere sp'ualib': p' que ligatur aia. vide rū ibi in glo. vbi singulariter declarat hāc mām.

Quid p' privilegū p'cessū a legato d' latē quo in terdicti tpe valeat celebrari: interdictus et excōicatio exclusi: valeat q'stū ad suas sententias et suoz successoz ordinariuz. **R**ē q' sic: nisi sp'ualiter a successore renouetur.

Quid papa dāt h'iaz celebrādi i eccl'a sp'āl'r iterdēa relaxet eo ipso iterdictū? **R**ē s'z ho. q' n'. **S**z nūq' ep's possit dare privilegū celebrādi in eccl'a ab eo interdicta: **R**ē. Ber. et d' ap. ad bec. qñ. q' n' q' hoc p'tinet tñ ad papā. Inn. v' dicit q' h' loc' sit interdict' p't tñ celebrari: et d' h'ia iuris. et de p'vili. vt privilegia. Et de h'ia hois. et d' c. dilecti. d' ap. q' nihil aliud ē in terdicē: q'z inidicē celebrātes in ea: a q' h'ia p't ep's quos vlt excipe. S'z si p'fōa sit inidēa ul' suspēsa: n' p't celebrare d' aliu' h'ia: nec p't inidictū suspēdi i p'fōa suspēsa: nisi p' d'lico al'ter' sit suspēdi. **R**ē. **P**anor. i. d. c. vt p'viliēgia. Itē nō q' qñ inidictū ē latū p' aliquos:

ipſi ſuāt illū. Alij ſi tñr ſuare. vt. i. c. petiſt? d pñiul. Ad tñ ſi hō. ibidē: q ſi ciuitas ut eccl'a ē interdicta pp aliquos. i. pp coz dicitū: tūc hōi violēt interdictū: alij tñ ſuare tñr. Si at ſit poſitū p coz q̄rela ⁊ ad coz vtilitate: tūc ſi ipſi ſuāt: nec alij ſuare tñr: ⁊ ſic efficit nullū. d. c. petiſtiſ. vbi ſp̄anoz. q̄rit qñ tales dicāt violare interdictū: nūqd ſufficiat vna pſo na: ſ. hō. doc. q ſi: hō requirit q̄ maiores vio lēt: ſeu maior ps coz. ar. in. c. ſi. d. p. cu. Et oꝝ q̄ hēant pſuerā di aium. Et hoc pōt p̄cipi ex actib⁹ coz. Et hoc nō q̄ ſingulare.

Quis at poſſit relaxare interdictū: ſ. hō. Di rec. aut p̄dator cōmīs reſeruaui ſibi relaxatio nē interdicti exp̄ſſe: ⁊ tūc ille ſolus p̄t relaxare. Ad ſ ep̄s poſſet. ar. d. ſen. c. nup. Aut reſua uit ſibi abſolutō: ex cōdicatōis late p̄ ſingula res p̄onas ⁊ ex eodē dīctō ſeq̄ritur interdictū p̄ vniuerſitatē ut loca. platū a iur: hō abſolutō: ex interdicti exp̄ſſe n̄ reſuēt: vñ tñ p̄ nis relaxatō: ex interdicti ſibi reſeruaſſe ſ. d. r. c. nā quotiēs vi ciū ex vna radice naſcūt: p̄ſequē ē vt eadē le: ge tollat. C. d. nup. ſi liberā. ſ. ac ſic hui⁹ ſi i: tudo rōis. Et. n. cōdicatio: ⁊ interdictū noīc cē ſure p̄tinēt. d. ver. ſig. q̄rēt. ⁊ qd d vno d' d' d' alio itelligēdū ē. Ad tñ q̄ nullus ali⁹ mioꝝ ep̄o p̄t relaxat interdictū a iur: qd ſic p̄baſ. Ad ſtat. n. q̄ ſon⁹ ⁊ ma⁹ ipedimētū ſeu vinculū interdicti ē. platio: ſeu inſictio: q̄ ſeis pollutio vel ſāguis effuſio. Et idē ē q̄ magi p̄iur ce lebrās i eccl'a i interdicta ab hoīe vñ a iur: q̄ cele brās i eccl'a: ſcie aut ſāguie polluta. Mā i p̄io incurreſ irregularitas: n̄ at i ſcō. vt in. c. is q̄ de ſc. ex. li. vj. S; ipedimētū ſeu vinculū p̄ſa te pollutōis n̄ p̄t recōciliari: ſaltē ſi ē p̄ſecrata p̄ minorē ep̄o: ergo m̄to min⁹ ⁊ alia. Dicitū tñ Archi. ſ. n̄ pl; Jo. an. hac rōe: qd d' duob⁹ ſuppoſitis vno ſolo reſeruato: alitē vñ p̄cel ſus. Et hoc vñ placere glo. in de. j. de bereti. Quibus tñ adde q̄ ſi interdictū cēt terminatū ad certū tēpus a iur: tūc ante illud tēpus nō poſſet per o: dinariū tolli. per nō. in gl. in. c. cu piētēs. in. ſ. cetēx. in ver. ſuſpēſos. d' elec. li. vj. Ex quo inferi limitatio ad. c. nup. d' ſc. ex. qd ē valde notādū. Ad ſnia tñ interdicti vel ſu ſp̄ſionis ab hoīe: non pōt inferri illo q̄ tulit abſolue: ſ; ſuperio: vt d' de cōdicatōe: qz iſta quo ad hoc pari mō p̄currūt. De hac mā vide. j. ſuſpēſus. ſ. j.

Qual' at dbeat fieri ceſſatio a diuinis p̄ cō.

nicoſ: capla vel puēt? Dir. ſ. Jo. an. dic q̄ ad hō q̄ ſiat ceſſatio necē ē iſta iteruēre. P̄dō q̄ hi q̄ ceſſat hō hēant d' p̄ſuetudine: vel a iur: vt ceſſat poſſint. Sedo q̄ uocēt abſtet ad tra ctādū d' ceſſatōe: ac ſi hō electōe agēt. Tercō q̄ d' illa ceſſatōe tractēt diligēt. Quarto q̄ d' ceſ ſādo d' liberēt. Quinto q̄ ſit maſeſta offēſa pp quā ceſſat. Sexto q̄ cā ſit rōabil. Septimo q̄ an ceſſatō: inſtro publico: vel patētib⁹ iſis auctētico ſigillo munit: cām ceſſatōis expri māt. Octauo: q̄ illud inſtrū vel l'ras tradāt ei q̄ quē ceſſant. Nono: q̄ regrāt illū q̄ emen det p̄peteni iniuria vel offēſa pp quā ceſſare volūt. Ad ſi n̄ fecerit: tūc locus hēat ceſſatio: Decio. q̄ p̄ ceſſatōe: vtraq; ps iter d; aripē ad ſedē apl'icā. j. mēſe p̄ ſe vel p̄ p̄curatoꝝ ſufficiēt iſtructoſ: ⁊ p̄tinuat d' d' q̄ cito po terūt: ſedi apl'ice ſe reſpītē: vt diſcutat qd ſup hoc ſit agēdū. hiſ ſi ſeruatis: n̄ ſeruāt ceſſatio. Et ſi ps q̄ poſuit ceſſatō: eā n̄ ſeruauerit: ab alijs n̄ hēt. Et ſi cā ceſſatōis ſuēt iniuſta: po nēt ceſſatō: durāte tpe: nihil p̄cipiēt. ⁊ ſi p̄ cepint ſtītūe tñr ⁊ p̄ti ſatiſſacē d' iniurijs ⁊ dā niſ. Et ſ. Jo. n. d' d' cā ceſſatōis d; cē nō ſia q̄ ſi n̄ eſſ; nulla p̄ſuetudo p̄deſſ; qz eſſ; eccl'e ſijs oneroſa. Et ille q̄ quē ceſſat: n̄ oꝝ puinci ex p̄habilitate: hō aptis ⁊ nō ſis: maxie in cultu diuino tollēdo. vt nōr Jo. mo. t. Arch. in. c. ſi canonici. d' offi. or. li. vj. Adde ē p̄dictis qd nōr pan. i. c. dilect. d' ap. q̄ d' d' i nē ceſſatō: a diuinis: ⁊ ſniam interdicti. Mā ceſſatio a diuinis eſt qd facti: nō. n. ē aliud q̄ ſuſpēdere oꝝ gana miniſtroꝝ: vt ibi non celebrēt diuina. Sen tentia vero interdicti eſt quid iuris. vnde qñ ſupponitur locus interdicto: i. ibi celebrans: quādo cōnq; etiā ſozenſis incurrit irregula ritate. vt in. c. is qui. d' ſen. ex cō. li. vj. Secus autē in ceſſatōe a diuinis. vt volūt doc. i. c. irrefragabili. de offi. ordi.

Sed dubiū remanet ſi ceſſat o a diuinis ē ge neralis: puta reſpectu tot⁹ ciuitatis: nūquid ibi celebrās ſit irregularis? Jo. an. i. d. c. ſi ca nonici. cōcludit q̄ ſic: qz talis ceſſatio gnālis equipatur interdicto. per de. j. de ſen. ex. Sed dō. An. dicit forte q̄ ex toto nō p̄cedit iſta eq paratio. Et hoc forte vñ p̄ntat ſp̄anoz q̄ celebrās i ceſſatōe gnāli: nō efficitur irregula ris. p̄ regulā vt nūquā q̄ irregularitate icur rat: niſi i caſibus a iur' exp̄ſſis. vt i. d. c. is q̄. S; iur' nō cauēt niſi i celebratōe illo interdi:

guyda

no
17

eto. Nec ob. d. de. i. q. facit equipationē tāti
 in illo casu: et pene nō debēt extēdi. Nō tñ q.
 fratres miores et p̄dicato: res habēt p̄uilegiū
 q. qñ in ciuitatib⁹ vel locis vbi habitāt p̄tin-
 git iudicium poni: et p̄hiberi omnia eccl̄ asti-
 ca sacramēta: excepto parauloz baptismate
 et p̄nitētijs mortuū: nō obstantibus qbuscū-
 q; p̄uilegijs: religioſis qbuscūq; ab aposto-
 lica sede p̄cessis: nihilominus tēpore talis iter
 dicti p̄nt p̄siteri peccata sua: et absolui: et tēpo-
 ribus p̄suetis iuxta morē ordinis sui: sacre cō-
 munionis et vinctōis extreme recipere sacra-
 menta: et diuina officia celebrare simul ianuis
 clausis: nō pulsatis cāpanis et voce submissa
 excoicatis et iterdictis: ac omnibus p̄sonis que
 nō sūt de ordine suo et cluſis: nō obstantib⁹ p̄-
 hibitiōibus huiusmodi: seu aliquibus litteris a
 sede apostolica ip̄tratis vel ip̄tradijs: que v̄
 ordine suo: et de hac indulgētia specialē nō fece-
 rit mētiōē. **H**onorus i p̄uilegio q̄d̄cipit.

Adcritis vestre. **E**xcipiūtur tamē tres caus.
Primus si eam dederūt iterdicto. **S**ecūda
 si contingat eos specialiter iterdicti. **T**ertius si
 ecclesia illa vbi volūt celebrare ē iterdicta spe-
 cialr. hoc h̄nt in p̄uilegio Bonifacij: q̄d̄ dici-
 pit. **V**irtute conspicuos.

Iuuenta.

Quid sit agēdus
 daz sunt que nūquā fuerūt i bonis ali-
 cuius: sicut sūt lapilli et gēme que iueniūturi
 litto: et maris: et talia occupāti p̄cedunt. Et ea
 dē ē rō d̄ thesauris ātūquo tpe sub terra occul-
 tatis: quoz nō ē aliq̄s possessor: nisi q. s; ll.
 tenet medietatē dare dño agri: et hoc si iuenit
 i alieno nō data opa. S; si data opa inuenit
 totū tenet dare. vt i. l. vnica. C. d̄ thesau. li. x.
 Et nōt gl. insti. d. re. di. s. thesauros. Et hoc
 vtz ēt si cū volūtate dñi regreret: qz et cū vo-
 lūtate dñi nō d; querere in alieno thesaurz suo
 noie. vt i. d. l. vnica. vbi ēt p; q. thesaurus di-
 cū coadunatio rez mobilū abscondita: quarū
 ignozātur possessores: seu dñi pp̄ vtustatem
 t̄pis. **I**bi ēt p; q. nec in suo solo p̄t q; que-
 rere thesaurz arte magica: diuinatōib⁹ vel ali-
 is illicitis modis: al s thesaurus erit fisci. De
 hac mā vide. s. f. ur. iij. s. ij. **Q**uedam vtro
 res inuēte fuerūt d̄ p̄pquo i alicuius bōis: et
 tūc si q; eas accipiat n̄ aīo d̄nēdi: s; restitue-
 di dño: nō p̄mittit furtū. al s secus.

Quiz emēs vōtē p̄ mille: i qua postea iue-

nit thesaurz valētes. et milia tencat restitue vē
 ditor: **Q**uidā dicūt q. sic. Et circa hoc d̄tur
 remediū. c. cum cā. de emp. et ven. Sed p̄tra-
 riū videt: posiro q. iste thesaurus sit recondi-
 tus ab ignotis dñis tpe vensto. vt i. d. l. vni-
 ca. ergo nō erit recōdit⁹ ab illo veditore. S; z
 cāus ē in. d. l. vnica. q. thesaurus rēptus effi-
 cū eius cuius est solū: et iste p̄tor ē dñs: ergo
 eius erit. **I**dē p̄firmat p. l. a tutore. iuxta glo.
 ff. de rei. vē. vbi pecunia iuēta p̄ modū thesau-
 ri cedit p̄tor. **S**ec⁹ si n̄ cēt iuēta p̄ modū the-
 sauri: vt murata i muro: qz tūc n̄ cedit. **N**ec
 ob. q. veditōr n̄ vedit thesaurz: qd̄ p̄ceditur
 tñ per iura cōia cedit dño soli.

Quid si res ab aliquo inuēta sit: que fuit a
 p̄prio dño habita p̄ derelicta: s; res que h̄t
 p̄ derelicta occupāti cōcedit: siue sit mobilis
 et abijctā: siue immobilis: vt si et cā d̄ fūdo ceto
 hac intēto: vt p̄ d̄releō hēam ff. p̄ d̄relecto
 l. j. S; si in mari iactauero res meas: nō dēo
 p̄ d̄relecto. vide d̄ hac mā. s. furtuz. s. xvij.

Iuidia.

Et fm **T**ho. scōa scōe. q. i. r. xvj. de
 aliēo bono p̄t eē tristitia duplr. **V**no mō qñ
 aliq̄s tristat d̄ bono alicui⁹ iquātū ex hoc imi-
 ner sibi piculū alicui⁹ nocumēt. **S**icut cū hō
 tristat d̄ exaltatōe inimici timēs ne ledat cū: et
 tal̄ tristitia si ē iuidia: s; mag; timozus effect⁹.
Alio mō iquātū bonū alteri⁹ estimat diminu-
 tiuū p̄prie glorie seu excellētie: et h̄ mō d̄ bono
 no alteri⁹ tristat. **E**t iō p̄cipue d̄ illis bōis iui-
 dēt hoies i qb⁹ ē gloria: et i qb⁹ amat̄ honora-
 ri et i opione cē. vt p̄hs dicūt. ij. ethi.

Quiz iuidia sit p̄cēs: s; fm **T**ho. vbi. s. **I**n
 iuidia p̄prie ē tristitia d̄ bōis alicui⁹ inquātū al-
 ter excedit ip̄m: et isto temp̄ ē p̄auū. vt ēt dic
 p̄hs. ij. ethi. qz dolet d̄ eo d̄ quo ē gaudēdū. s;
 d̄ bono primi. **Q**d̄ si q; dolcat d̄ bono primi
 n̄ qz b; s; qz sibi deest: n̄ erit iuidia s; zelus.

Quiz iuidia sit p̄cēm mortale: s; fm **T**ho. l
 vbi. s. **I**nuidia et suo gnē ē p̄cēm mortale: qz
 p̄nat caritati q̄ gaudet de bono primi. **S**i tñ
 sit p̄fecta rō iuidie. i. in motu sēualitatis sic ē
 v̄iale p̄cēm. **A**d cognoscēdum āt qñ iuidia:
 odiū: ira: supbia: ul' vanaḡlia: ul' auaritia sint
 solū i sēualitate cap̄t regulā q̄ facit ad multa:
 qz si talis dubitat p̄sēfisse cū rōe vel ne: tūc ē si
 gnū qz cū rōe n̄ p̄sensit. **I**tes ē aliud signū qz
 si talis ē male p̄cētus qz ei tales t̄tatores aduc-

mal: tūc ē signū q̄ talis mot⁹ solū fuerūt i sc̄n. suauitate ⁊ nō in rōne. Et hec nō.

3 Quorū sūt silic iuidice: s̄. fm̄. Bre. i moral: sūt. v. l. odiū: susurratio: detractio: exultatio i aduersio: ⁊ afflictio i p̄cipis.

4 Quo ad odiū: sciēdū fm̄ Lho. sc̄da sc̄de q. lxxiiij. d̄z bō in s̄re odio h̄re peccatū: ⁊ oē id q̄ p̄tinet ad d̄fectū diuic iusticie. S̄z ip̄az n̄az ⁊ gr̄az s̄ris n̄ p̄d̄t aliq̄s h̄re odio sine p̄ccō. Et ex gn̄e suo ē p̄ccm̄ mōtale cū opp̄ōat caritati. Et h̄ q̄n̄ si facit primo q̄b̄ tenet d̄necitate. vel appetit facē: vel fac̄ p̄tio aliq̄s nōdile malū. Per accūs t̄n̄ ⁊ pp̄ ip̄fectionē act⁹ p̄ōt cē ve miale: puta q̄n̄ ē i sola sc̄sualitate. Itē q̄n̄ malū q̄b̄ p̄tio d̄siderat n̄ ē nōdile s̄z modicū. Item q̄n̄ malū n̄ vt malū vellet. p̄tio: s̄z sub rōe bōi: puta zelo iusticie: vel ad bonū: seu conectōez illi⁹ ⁊ huiusmōi: q̄ tūc p̄p̄rie n̄ h̄z rōez odiū.

5 Quo vero ad susurratioez sciēdū q̄ susurratio ē oblocutio d̄ p̄tio sc̄a ocel te ad diuidē dū amicitia aliq̄oz. L̄ōuit at cū d̄tractōez q̄: vterq̄z d̄ic malū d̄ p̄tio i cr̄ abūtia. S̄z d̄isferūt h̄z gl̄ sup̄ Ro. i. M̄a susurrōnes d̄is in ter amicōs discordiā sc̄minat. Detractōres vero q̄ aliq̄z bona negāt vel minuit. De q̄ bus vide. s̄. Detractio p̄ totū. L̄ōtameliosi vero sūt q̄ intēdāt honozē auferre.

6 S̄z q̄b̄ hoz ē graui⁹: s̄. h̄z Lho. sc̄da sc̄de q. lxxiiij. susurratio graui⁹ ē. M̄a tanto aliq̄s nocumētū graui⁹ ē: q̄sto bonū q̄ tollit meli⁹ ē. Adhuc at ē amicitia q̄s fama q̄ tollit p̄ d̄ra ctōez: q̄ fama ad b̄ marie n̄cāria ē. vt bō ido ne⁹ h̄at ad amicitia. Itē amicitia ē melior q̄s honoz: q̄ tollit p̄ p̄tumeliā: sic ⁊ amari ē meli⁹ q̄s honorari. vñ bñ d̄r cede. vi. Amico fideli nll̄ a ē p̄parō. Et d̄r susurro biliguis: q̄ vpl̄ i mū duab⁹ lignis vñ d̄icēs vni malū d̄ alio ⁊ c̄s. Et ē mortale p̄ccm̄ guisimū. v̄p̄z puer. vi. Ser sūt q̄ odit d̄ez ⁊ sepūz: q̄b̄ d̄stet aia cr̄. l. ḡ sciat in̄ s̄res discordias. Et talis tenet ad restōez: ⁊ n̄ p̄t absolui nisi q̄stū p̄t restituat aicitia quā abstulit: vel alio mō satisfaciāt h̄ cū iustitē n̄ p̄t. De p̄tūelia viō. s̄. L̄ōtūelia p̄ to.

Pocrisis mortale: s̄. fm̄

Lho. sc̄da sc̄de. q. cxi. Si ipocrita d̄r ille cui⁹ itētio fert ad duo. l. q̄ n̄ curat factia ⁊ tē h̄re: s̄z solū sc̄is appere. sic p̄uēt accipi i scri ptura sacra: sic māifestū ē q̄ ē p̄ccm̄ mortale. Null⁹. n. totalr̄ p̄uāt sc̄itate nisi p̄ p̄ccz mor

tale. Si at d̄r ipocrita ille q̄ itēdit simulare sc̄a citatē a q̄ d̄ficiat p̄ccm̄ mortale: n̄ semp̄ illa si mulatio ē cū p̄ccm̄ mortale: q̄b̄ discernēdū ē ex sine. g. l. si repugnat caritati dei v̄l p̄rimi crit p̄ccm̄ mortale: puta cū sit at sc̄itate vt falsā do ctrinā d̄ssemiet: v̄l vt adipiscat eccl̄ asticā d̄ gnitate idign⁹: v̄l q̄cūq̄z alia bōa ipalia i q̄b⁹ sine p̄stulit. Si v̄d̄ finis itē⁹ n̄ repugnat cari tati: crit p̄ccm̄ v̄ciale: puta cū aliq̄s i ipa fictōe d̄lectat. De quo p̄hs d̄ic. iiii. ethi. q̄ mag⁹ v̄ van⁹ q̄z mal⁹. L̄ōigit t̄n̄ q̄n̄q̄z q̄ aliq̄s sit at p̄fectōez factitaz q̄ nō ē de necessitate salutis: ⁊ tal̄ sil̄atio n̄ ē semp̄ cū p̄ccō mortali.

7 D̄r at ois sil̄atio sit p̄ccm̄: s̄. q̄ triplex ē sil̄atio. P̄xia ē cautele: ⁊ hec ē bōa. vt p̄bat i. c. vtilē. c. q̄ ait. r. l. s̄. q̄n̄q̄z. cxi. q. ii. M̄a do lū n̄ p̄mittit q̄ fraudēz excludit: puta q̄n̄ q̄s vt euitet aliq̄s malū fingit aliq̄d. Sc̄da sil̄atio ē i structōis: ⁊ hec n̄ ē p̄ccm̄. Et hec fuit i rpo q̄n̄ fuit i se lōgi⁹ i re luce v̄lōio. Et id̄ p̄d̄ic̄ q̄ re ligiosus q̄ maiorē factitātē q̄z h̄z sil̄at vt p̄ti mi edificet: ⁊ ad bonū intēt n̄ peccat: s̄z ma gis meret. Tertia ē dupliciatōis: ⁊ hec ⁊ rōez mēdaci⁹: ⁊ semp̄ ē p̄ccm̄ fm̄ Ambrō.

8 D̄r sit sil̄atio q̄n̄ aliq̄s occ̄ltat p̄ccm̄ suū: s̄. h̄z Lho. i quol⁹: sicut aliq̄s v̄bo mētū q̄n̄ si gnificat q̄b̄ n̄ ē: n̄ aut̄ q̄n̄ tacet q̄b̄ ē: q̄b̄ ⁊ aliq̄s h̄z ita ē sil̄atio ē q̄n̄ aliq̄s p̄ ceteriora signa fa ctōez: vel rez sign̄ aliq̄d q̄b̄ n̄ ē. M̄d̄ at si aliq̄s p̄tmitterat significare q̄b̄ ē. vñ ⁊ aliq̄s p̄t p̄ccz suū occultare absq̄z sil̄atiōe ⁊ laudabilr̄. l. ne alij inde sc̄adaliyent. Sec⁹ ergo si sil̄aret facti tatē vt iniquitas sua palliare⁹ ⁊ ip̄e bonus pu tare⁹: q̄ hoc semp̄ ē peccatū.

9 Et nō q̄ duplex ē simplicitas. Vna q̄ op⁹ p̄ōit d̄iscretōi: ⁊ hec sp̄ ē mala: ⁊ h̄ ē q̄dā fatui tas. Alia q̄ opp̄ōit d̄osofitati ⁊ duplicitati: ⁊ ista ē bona. De qua d̄icit in euāglio. Estote simplices sicut colūbe.

Rat⁹ sit p̄ccm̄ mortale: s̄. fm̄

Lho. sc̄da sc̄de. q. clviij. Ador⁹ ire p̄t ē iordiar⁹ dupl̄r. Vno mō ex pte appetibil: vt puta cū q̄s appetit in iustā vindictā: ⁊ sic ex gn̄e suo ira ē mortale p̄ccm̄: q̄z v̄nat caritati ⁊ iusticie. P̄d̄t t̄n̄ p̄i gē q̄ aliq̄s appetit⁹ vidietē sit v̄ciale pp̄ ip̄se ctōz act⁹: q̄ q̄d̄ ip̄fectō v̄l ē ex pte appetēns: puta cū mor⁹ ire p̄uēt iudiciū rōis: ut ē ex pte appetibil: puta cū aliq̄s appetit i aliquo modi co se vindicare: ita q̄ si actualr̄ iferat n̄ ē morta

le: puta si pax trahit aliquē puerū p capillos
vel huiusmodi. Alio mō p̄t eē mor⁹ ire iordia
r⁹ q̄nū ad mōus irascēdē v̄puta si nimis ar
dēt irascā iteri⁹ vl̄ nimis māfēstet exteri⁹ si
gna ire. Et sic fm̄ se et suo gnē n̄ bz rōez p̄cū
mortal. p̄d̄t tū p̄tingē q̄ sit mortal: vl̄ si ex
vehēntia ire q̄s excidat a dfectōe d̄i vl̄ p̄ri.

1 **Q**uor sūt filie ire: sc̄. octo. s. rita: tumor: mē
tis: ptumelia: clamor: indignatio: blasfemia:
maledictio ⁊ seditio.

2 **Q**uo at̄ ad rita: querit an sit p̄cām morta
le: sc̄. h̄z Tho. sc̄da sc̄dē. q. th. sicut p̄tētio ipor
tat quādā p̄dictōez i v̄bia: ita rita d̄ic quādā i
uasiōez i sc̄is. Dñ gl. sup illd̄ Gal. v. vbi rita
p̄ōit inī opa carn̄. d̄ic q̄ rite sūt q̄n et ira aliq
iūicē se p̄cūnt. Et iō rita n̄ quoddā p̄uatu
bellū q̄d inī p̄uatas p̄fōas agit: s̄ et aliq̄ pu
blica aucte: s̄ magis et iordiatā volūtate. Et
iō rita sp̄ iporat p̄cēs. Et i co gde galtez iua
dit iniuste ē mortale. In co at̄ g se d̄fēdit p̄t eē
sine p̄cō. Et q̄n cū vēiali: q̄nq; et cū mortali
h̄z diuersi mōus d̄fēdēdi. Nā si solo aio repel
lēdi iniuriā ⁊ cū d̄bita moderatiōe se d̄fēdit: n̄
ē p̄cām. Nec p̄t p̄p̄ic d̄ic rita et p̄t ei⁹. Si
vō cū aio vidicte: vl̄ odij: vl̄ cū excessu d̄bite
moderatiōis se d̄fēdat: sp̄ p̄cēs. S̄ vēiale gde
q̄n aliq̄s mor⁹ odij vl̄ vidicte se imiscet: vl̄ cū
rō multū n̄ excedit moderatā d̄fēsiōez. Ador
tale at̄ q̄n obstinato aio p̄ aggrēdiētē ifurgit
ad eū occidēdū vel grauit̄ ledēdūz.

3 **Q**uid si. L. ⁊. S. p̄cussit se ⁊ p̄uclia ad
iūicē dixerit: nūqd̄ ista d̄icā tollānt mutua p̄p̄
latōe: Dic q̄ n̄. De h̄ vid. ā. Diuortū. s. vl̄.

4 **S**z nūqd̄ puocat⁹ iniuste ab alio si p̄cutiat
vel p̄uclia iserat: teneat: sc̄. p̄panoz. i. c. si r̄
rati. d̄ iniurijs. d̄ic q̄ teneat. Et q̄libz p̄t agē. p̄
iniuria sua: qz v̄sant̄ circa diuersa. Tñ m̄it⁹ pu
niēt iste q. puocat⁹ offēdit: qz difficillimū ē tu
stū dolozē p̄p̄cē. vt i sil̄ vl̄ ter. i. l. si adulte
riū. i. s. ipatores. ff. d̄ adul. Et h̄ec p̄cedūt inī
boies h̄ites rōez. Sec⁹ n̄ d̄icēdū i aiali irrōa
li. puocato si occidēt: qz tūc d̄s n̄ teneret. S̄z
Spe. i. ti. d̄ accu. s. j. v̄d si te vocauit. t̄z q̄ h̄
ēt p̄cedit inī boies. d̄cit. n. q. si tu. puocasti
me d̄cō ul̄ scō ad irā: ⁊ ego sic. puocat⁹ te d̄cō
vl̄ scō offēdit: n̄ potes agē p̄ me: qz d̄isti cām
⁊ calor iracūdie victo caret. ij. q. ij. sigs irat⁹.
⁊. ff. si q̄dru. pau. se. di. l. j. s. cū arietes. Et ibi
c̄p̄ se t̄z Bar. q. puocat⁹ n̄ teneret. s. puocāf.
Idē Ang. d̄ arc. i. li. d̄ maleficijs. alle. ter. i. l.

q̄ cū maior. s. si libert⁹. ff. d̄ bo. li. vbi d̄f q. p̄
uocat⁹ licite p̄t se vl̄ sc̄i. Et addit h̄ eē nōndū
i practica. Idē Aug. d̄ bōfrāciscis i addi. di.
cēs doctrinā Spe. eēt verā p̄ ea q̄ d̄fir i. l. j. C.
vñ vi. p. gl. Et p̄ Bal. ibi i repetitōe qz licita
ē d̄fēsiō. Si cū armis ē offēsiō d̄z eē cū armis
d̄fēsiō. Si sine armis offēsiō: ⁊ d̄fēsiō sine ar
mis. Ad p̄d̄cā fac vñ sinḡ are d̄ez Ja. d̄ are:
put recitat p̄pan. i. c. olz. el. j. d̄ re. spo. quez
segr̄ ibi. d. An. qz h̄ n̄ d̄beat ifeg p̄cussus suū p̄
cussorē: tñ h̄ d̄ scō ifeg⁹ ⁊ eū vulnecat n̄ d̄z pu
niri: vt dolosus: s̄ vt culpabil⁹: qz icōsult⁹ ca
lor ⁊c. Nec ob. d. c. si r̄rati. qz itelligit d̄ illi q
ritabāt v̄bis ⁊ ali. p̄cussit ad scā: vl̄ itelligit d̄
puocāte n̄ puocato. Ad s̄ toleret d̄fēsiō nāl.

5 **E**t p̄ d̄claratōe p̄d̄cōz q̄n. f. qz teneat d̄
p̄uitio: p̄pan. p̄. D̄of. i. c. si de iniurijs. p̄clu
dit qz aut qz d̄ic p̄uitiū alit̄ i accusatōe vl̄ de
nūciatōe: ⁊ p̄bat: ⁊ tē n̄ teneat. vñ si i libello d̄i
co te lenonē seu aduulter: ⁊ p̄bo: n̄ teneō. Idē
si repellā te a testionio: qz h̄ facio aucte legi ⁊
n̄ aio iniuriādi. vt i. c. testionū. d̄ testi. Si vō
eē iudiciū: ⁊ tē si ipigo falso tibi p̄uiciū: ⁊ tene
or. vt. ff. t. C. d̄ iniurijs. p̄ totū. Si at̄ noio te
spuriū vl̄ claudū: ⁊ ita i v̄itate es: h̄ cucurbi
tā: ⁊ tūc si expedit reipublice ista sc̄re: nō tene
or. Sec⁹ at̄ vbi si expedit sc̄re: cū n̄ opet nisi i
ifamatōez. vt ē ter. i. l. cū q. ff. d̄ iniurijs. Et ē
pluz: expedit reipublice sc̄re te eē latronē vel
aduulter: ⁊ tūc si d̄iti tibi h̄ p̄uitiū: ⁊ volo p̄
bare: n̄ d̄bco p̄uiri. Sec⁹ vbi si expedit reipu
blice: vt qz dico te eē cucurbitā: qz nō expedit
hoc sc̄re. Idē si appello te bastardū: nisi obij
cerē vt repellere te ab ordine.

6 **Q**uo ad scōas siltā ire d̄ ē tumor mētis q̄ ē
qdā conatus seu audacia bois irētātis vindi
ctā. Et ē q̄n qz iplicat mētē d̄liberate i varijs
mōis ⁊ v̄ijs qb⁹ posset primū offēdere: qz co
mō ē mortal quo ira et qua p̄cedit.

7 **T**ertia filia ire ē clamor q̄n. f. qz clamat p̄
aliquē p̄fute ⁊ iordiate aut furio se logtur. Et
fm̄ se ē veniale. p̄der accidēs tñ possz eē mor
tale ratōe scandali.

8 **Q**uarta filia ire ē indignatio qua qz n̄ valet
videre vl̄ audire eū cui irascit. Et cōiter ē ve
niale: nisi p̄ accidēs. s. rōne scādali. vel qz de
negat loq: vel r̄ndere in cāu quo tenet de p̄ce
pto. De quo vide. s. Laritas. s. vi.

9 **Q**uinta filia ire est blasfemia. De qua vide
s. Blasfemia p̄ totū

10 **S**exta filia e' maledictio. Et pprie e' ipreca-
tio mali alicui scilicet sub rōe mali: h' e' i q̄zū e' ma-
lū itēdēs ipz malū. Large et at accipit, p blas-
femia dei ut scōz. vt. i. c. statum. de male.

11 **A**n at maledictio sit pcc; mōtale: s; q; qn; q;
q; ipreca' malū aliū sub rōe boni ut. l. fuerat
ut n' hēat cāz faciēdi mala: vt ei q; mēre male-
dic' sic nē pccm h; Aler. scda scōe. tractatu d'
maledictōe: qn' sit cū d'bit; circūstān; Jmmo
maledictio isto mō erit bonū: h; sit malū ei cui
maledicit. S; qn' q; maledic' pprie: tūc sēp e'
mōtale si sit cū d'liberato rōis r mēte getata
r d' malo nōbiti. Sec' si d' re minima. vt si fiat
ex ipetu ita q; sedato calore n' d'ntet: vt p̄igit
ē' in pentib' maledic'ib' filios. de quo vide
s. Blafema. i. s;.

12 **D**ix licet maledic' creature irrōalē: s; cre-
ature irrōalē p̄ngit maledic' qnq; modis.
Prō h; q; ordina' ad hoies; p mō; subuētiōis
l. q; p eas subuēit hūane necessitan: r hoc mō
de' hōi dicit. maledcā irāi ope tuo. vt. l. p cū
sterilitatē hō puniret. Scōo h; q; ordina' ad
hoies p mō; significatiōis: sic dñs maledixit si-
caluce i significatiō; iude. Adar. xij. Tercō h;
q; ordia' ad hoies p mō; p̄tincē. l. loci. vt. t̄p̄s
r sic Job maledixit diei natiuitat; sue. Job. iij.
Et hoc pp culpā originalē quā nascēdo p̄rit
pp penaliates ide sequētes. Et pp hoc et p̄t
icelligi dauid maledixit mōib' gelboe. scōi
Reg. p̄io. pp cedē ppli q̄i eis p̄tēat. p̄re
dicit at trib' mōis n' h; hōi maledic' irrōnali
creature nisi forte spālē dei ruelatōe. Quarto
p̄ngit maledic' irrōabilib' reb' i q̄zū sūt crea-
ture dei: r hoc ē pccm blafemie. Quinto p̄t q;
maledic' eis h; se p̄siderat: r h' ē ociosū r va-
nu; r p̄ p̄ns illicitū. Et h' itellige nisi nocerēt
hōi: vt sūt lupi: leōes: murel: palices r h' mōi

13 **S**eptima filia e' p̄tumelia. De qua vide. s.
Lontumelia p totum.

14 **O**ctaua filia e' seditio q' e' tumul' ad pugnā
fm glo. ij. Lor. xij. Et differt a bello r rira: q;
ista ipōit at mutā ipugnatiōi actu. S; seditio
p̄t dici siue huiusmodi ipugnatio sit i actu:
siue sit p̄pato ad dissidētes: vt cū vna p; ciui-
tat; exercat ad tumultū d' aliā. Differt tñ a scil-
mate. q; scisma ē d' vnitatē spālē: hēc d' spālē

Dix seditio sit pcc; mōtale: s; sic et gnē suo
vt p; ij. Lor. xij. Et nēdū i eis q; seditio; p; cu-
rāt h; et i sequacib' taliū. r tenēt d' oī dāno ide
secuto. Idē oic d' tenētib' p̄tialitates. Et hoc
qn' essēt pari p̄ fas r nefas adinuare p̄es: suā-
al' s' n' ess; iudicā d' mortali. ut ē' d'ic' A rchi. f.

Quid atōe seditiōib' q' sunt in ciuitatib' 16
tyrānoz. vide. j. Restitutio. iij. s. vij.

Adde ē' p̄dict; aliā filia ire q' of vdicatio. 17
An at sit pcc; mortale vel ne vdicare: Dic' h;
Tho. scda scōe. q. cvij. q; si itēto vindicāis
serat p̄ncipal' r i malū alteri: d' quo vindicā
sumit r ibi gescat: n' ē' licita: q; hoc pertinet ad
odiū q; repugnat caritati. Si vō intēto vin-
dicantis serat p̄ncipal' r ad aliq; bonū: puta
ad emēdatōz; peccatiōis: vel saltē ad conecōz;
ei' r qetē alioz; r ad iusticie p̄suatōz; r d' hō
nozē: p̄t vdicatio ē' licita: alijs suat; d'bit; cir-
cūstantis: sic q; fiat p̄ illū cui licet: vt p̄ta p̄ iu-
dicē obseruato in oibus iusto. p̄cessu r iusta
condēnatione.

Dix aliquis possit vindicare suā iniuriā? 18
s; fm p̄ost. q; nō: ē' si supiorē non h;.

Regularitas. 1. De
gularitate homicidaz. D' ēs q; habue-
runt offm vdicte sanguinis. l. mortis vel trū-
cacionis mēbroz: sūt irregulares. vt dictū ē
s. Homicidium. iij. primo. s;.

Quid si d'ic' scribat q; aliq; capi: r et illa
captōe sequit' mortis vel trūcatio: ipso tñ igno-
rante r factum r cām: s; fm p̄ost. vt irregu-
laris q; debuit suspicari hoc posse euenire.

Quid d' illis clericis: q; cū alijs trahunt ad
māganellas: vñ aliq; pbabil' credit interfe-
ctus: s; fm. v̄p̄. creditur irregularis.

Quid d' p̄sbytero q; misit p̄uex ad aquā dū
equū: monēs ut cauet a flumic: r tñ sūmersus
ē: s; fm p̄o. hūc p̄sbyter; culpabilē ē: sic r
sacerdotē q; nō amouit cultellū a congia: cū
q; v̄berabat famulū. et d' hōmī. c. ad audiētiā.
hoc qdam intelligūt: r bñ: qn' de p̄culo p̄uert
missi poiāt rōnabil' r dubitari: vt q; erat isās.

Quid si aliq; clamet latrones: latrones: s; 4
h; Jnn. Siue sic clamet: siue aliud agat: p; q;
potuerit itelligē: q; ex clamore vt actu suo po-
terat seq; homicidiū: irregular; ē: nisi facēt pp
timore corpis sui. Alā si timēt; q; aliq; velle
cū occidē: dñ possēt clamare p; auxilio: q; nō
itēdit i alicuius mortē: h; in suā liberatōz; Idē

Ho. q addit. Seco si clamaret p solis reb?
5 Quid d illo clico: q cū latro ducēt dixit: clau
dite ci os ne clamet: nūqd sit irreglar? si mors
ide scq̄t: R. h. 3. v. 3. q sic: q iuuit ducēt: dan
do cis p̄siliū. Et eodē mō si q̄rētib? malefacto
rez idicauit: nisi forte ignoraaueris: r ignora
re. p̄babil r potuit: nesciēs q ad mortē q̄rēt.

6 Quid si p̄sului amico: vt occideret aliquēz
inimicū suū: ille icōtinētī nō fecit: s; longo tpe
iterposito: R. p̄dan. i. d. c. ad audiētā. d mē
te Inn. diē q p̄sulēs ē irregularis: qz d̄bebat
reuocare p̄siliū. Et si putabat sibi amicū non
obtēperatuz in reuocatōe: debebat hoc inti
mare illi q̄ quē p̄suluit. Et sic caueret: atq; nō
euadit irregularitatem.

7 Quid si cleric? p̄modat balistā: r ide aliqs
occidit: R. si p̄cessit i bello iniusto: irregularis
ē. r eodē mō si bellū sit iustū: qz ars sagittādī
ē. p̄hibita. c. d. sagi. artē. Bl. tñ ibi vī restrin
gere tex. r bñ fm panoz. ibi qñ bellū ē iniustū
Nā data iustitia belli: licitū ē pugnā cū q̄bus
cūq; armis: imo licituz ē decipe inimicū p̄ fe
dūtōe; parādo insidias. ut in. c. dñs. rriij. q. ij.

8 Quid b eo q misrrat ensē vel lācēā: r ide
aliqs mort: R. h. 3. Dir. li. iij. q figs i bello mi
nistrat balistā vel diuisinodiad sui d̄sensitōe; r
nā ad pugnatōe; alteri: dato q balistan? occi
dat aliq̄: dāmō tradēs vel misrras n̄ itēdat
p̄cipal r q balistari? occidat: nec c̄r debet ipz
tēdē ad occidēdū: s; solū q se r sua d̄sēdēt vī
recuparet: n̄ ē irregular: l. di. figs viduā. Se
cus si altez p̄dictoz? interueniss; In bello aut
iniusto: et ad sui d̄fensionē: non h; ministrare
predicta. Alioqn ministrās homicide: ē irre
gularis ar. d. c. ad audiētā. r. c. ioh̄es. r. c.
fi. co. ti. De hac mā vide singularia. s. Ho/
micidium. ij. r. iij. r. iij. quasi p totum.

Irregularitas. ij. de

illo: q crās irregular: misrrat. Et p̄rio
sciēdū fm Spc. q irregl aritas ē nota seu ipe
dimētū canonicū: et s̄cō: seu defectu p̄ueniēs:
qua q̄s p̄hibet ad eccl̄asticos ordines p̄mo
uere: r i eisdē ministrare. Et ad sciēdū qñ icur
rat q̄s irregularitatē ex idēbita celebratōe vel
executōe ordinū. Jo. cal. ponit hāc distinctōz.
Celebrās aut vtrō offō ordinis: aut ē femina
vel masculus. Si ē femina: siue laica: siue reli
giosa: nō efficit irregularis: qz cū nō sit capax
ordinis clerical: nō cadit i ea irregularitas: p

quā q̄s ipedit i ordine: vel ordīs offiū celebra
re. Si at ē vir: aut furiosus: r tunc p̄ quācūq;
celebratōe; nō efficit irregularis: nec peccat.
Idē de infāte. clc. si furiosus. dē homi. Aut ē
sane mētis: tunc aut talis ē laic? vī cleric? Si
laic?: r cū solēni appatu alicui? ordīs celebra
uit. l. crequēdo actū alicuius ordīs: siue p̄uer
sus sit alicui? religionis: siue secular: vī q̄ sit
irregularis. c. d. clc. et. c. ij. Nec cū tali: vt va
leat p̄moueri: ali? q̄s papa p̄t d̄sp̄sare. Di
rectoria m. li. iij. diē q̄ laici p̄p̄ talia: irregulari
tatem vel suspēsiōnē n̄ incurrūt: cū nec ordinē
nec offiū habeat. vñ aliter puniunt laici: si h̄sa
ciūt: ut l. d. c. ij. r hoc vī p̄i. Si vō ē cleric?
aut celebrat i ordine quē n̄ h; aut i co quē h;
Si p̄rio mō: hoc agēs i ordinib? sacris ē irre
gularis. De subdiaconatu tñ dicit. v. 3. q si ē
in minorib? p̄t cātare ep̄l̄az: dāmō sine solēni
tate. Et addit In. q hoc ē licitū: qñ deest sub
diacon?. S; solēnis apparat? subdiaconi vī
esse manipulus. Dicit. n. pe. d. pal. i. iij. q tu
nicellā h; ē tñ subdiacono portare: qz n̄ ē ei pro
pria vestis sic māipulus quē nullus inferior sub
diacono portare d; h. pe. vñ si tal cāter ep̄l̄az
cū tunicella sine manipulo: r nō portgēdo ca
licē diacono rē. Dic. put. d. s. Dispersatio. s
vij. Si vō cleric? celebrat i ordine quē h; tūc
aut ē excoīcat? maio: vel celebrans: vel offiū
exercēs i loco interdico ab boie vī a iure: aut ē
suspēsus. Si p̄rio mō tūc vtroq; casu efficit ir
regularis: r idisp̄sabil: nisi p̄ papā. d. sen. et.
is. q. li. vj. Diē tñ. v. 3. q in minorib? p̄stitutus
ministrādo seu exercēdo offiū suū ē cū solēni
tate cū ē excoīcat?: n̄ efficit irregularis: qz illa
duo capla figs ep̄s. cl. j. r. ij. r. q. iij. si loquūt
de his. S; Ho. sēnt q tal oio irregularitatē
icurrat. p. c. medicinal. d. sen. et. li. vj. Et sic
si p̄t d̄sp̄sari nisi p̄ papā. Idē pan. i. d. c. ij. q
dicit q h opio ē vā r cōis: qz iura loquūt idī
sticte. Idē Dir. li. iij. quo ad icurrēdā irregu
laritatē. S; quo ad d̄sp̄satoz vī tenē q ep̄s
possit d̄sp̄sare h; Rai. Ho. r Arc. S; pan.
i. c. clerici. d. cle. et. saluādo opiones diē: q aut
q̄rit: nūqd p̄ inferiorē a papa possit iste tal cele
brāsi libēari ab irregl aritate lā causata: r diē q
nō. Et ita loq̄. c. j. d. re ind. i. vi. r. d. c. cū me
dicinal: q iura d̄st idisticte: solū papā ab hac
irregl aritate posse liberare. Aut q̄rit d̄ p̄ca d̄
positōis ipōnēda p̄ iudicē: r tūc p̄cedit alia
opio: vī ēt ep̄s d̄sp̄sēt cū parato se conigē

110

ne duplici pena coteratur. Si autē clericus ē
 suspēsus sumēdo pro stricta suspēssione. s. quo
 ad se et quo ad alios: aut ē suspēsus a canone
 aut ab hoie. Si ab homie: tūc aut ignoiauit
 ignoiauit. p.abili: tūc nō ē irregularis. vt i
 c. ap. l. ce. de cle. ex. Aut ignoiauit crassa et su
 pina: et tunc ē irregularis: et multo magis si
 scuit se suspēsum. Et hoc quocunq; sit suspē
 sus simplr: siue ad tēpus determinatū: aut in
 determinatū: etiā si ratione defectus vel infa
 mie puto talē durante suspēssione: celebrātem
 eē irregularē: nec secū posse dispēssari: nisi per
 papā: d. c. cū medicinalis. Si vero ē suspē
 sus a canone: tūc aut ratōe criminis: aut ratōe
 defectus: aut ratōe infamie vel scādali. Si pri
 mo modo: tūc aut simplr ē suspēsus: et sic ce
 lebrādo ē irregularis. d. c. si quis eps. Aut ē
 suspēsus ad tēpus: et tūc aut ad tēpus deter
 minatum: et sic iteris celebrādo ē irregularis.
 Aut ad tēpus ideterminatū: et tūc aut cū p. di
 rōe: donec satisficiat. vt i cle. j. de dei. Et tunc
 h; quidā p.tra: puto si sic suspēsus an absol
 tōz celebrat: ē irregularis: q; i hoc factū iudi
 cis ē necessariū. vt hēatur p. absoluto. Et sic
 cum factū hois sit necessariū: legat q; ad su
 spēssione dei canon aliquid addat. Si vero ē
 suspēsus cum conditōe: donec peniteat. vt de
 elec. ofius. et tūc equis ē tenere: q; iteris cele
 brando nō efficitur irregularis: q; talis suspē
 sio videt eē dei: ad quā nihil addit canon: nec
 vt babeatur pro sublata aliq; factuz iudicis ē
 necessariū. Et ideo dicēdum ē de ea vt de su
 spēssione dei tātum. Si secūdo modo sit suspē
 sus a canone. i. ratōe defectus: tunc aut ratōe
 defectus ordiis: aut alterius defectus. Et si ra
 tione defectus ordiis: vt clericus per saltū pro
 motus quātuz ad ordinem omiffuz: in quo si
 exercet officiū antequā recipiat: ē irregularis.
 Sed celebrādo in ordine ad quez ē per saltuz
 p. motus quez b; nō ē irregularis. li. di. solli
 citudo. Si vero ratōe alteri defectus: vt bi
 gamus: illegitimus: corpe vicarius: ordiatus
 an legitimā etatez: vel a nō suo epō: hoc casu
 p. cordāt oēs q; celebrādo nō ē irregularis: q;
 hoc non ē iur. expressuz. Et quia quādo curia
 mandat cū supradictis patiētibz dictos de
 defectus dispēssari: nihil dicitur d. irregularitate.
 Sūlus autē curie ē attendēdus de cri. sal. q; 3
 graui. Nec obstat q; ordinatio facta ante legi
 timā etate: uel a nō suo episcopo fuerit cū pec

cator: q; p. cipalis cā: p. pter quā dicimus ta
 les suspēssos: ē defectus: non peccatū: ergo ra
 tione defectus: non criminis: talis ceteri debet
 suspēsus. Et hac ratōe puto q; licet irregula
 ris ex celebratōe diuinoz sit suspēsus a cano
 ne: p. pter hāc irregularitatē: Si tamē alis nō
 sit suspēsus a iur. uel ab homie: puta q; abso
 lutus ab excoicatione et suspēssione: h; nō ē se
 cum dispēssatū super irregularitate: vel nō su
 spēsus p. trahit irregularitatē: talis nō p. trahit
 nouā irregularitatē: q; nō ē in iur. expressum.
 Si ē tertio mō suspēsus a cāone. s. rōne scā
 dali vel infamie: tūc celebrādo nō ē irregularis
 de cle. p. c. i. S; b; facit absumēdo. Et per
 hoc ifert Inno. q; illi quoz crimia sūt notozia:
 qui ē post priam p. hibētur celebrare p. scā
 dalū et infamiā. vt de coha. cle. c. si. si ante ab
 solutionē celebrat: nō incurrit nouā irregula
 ritatē. et ex allegatōe quā facit Inno. videtur
 itelligere d. notozio fornicatore: q; piū ē tene
 re. et qd nō. l. c. j. de sen. et. li. vj. itelligatur de
 notozio fornicatore an penitētiā celebrat: ne
 videatur sibi p. ius: tū de rigore iur. sola peni
 tētia nō tollit suspēssione canonis: notozio for
 nicatore: vt vs. expressuz. l. di. p. uenit. q; requi
 ritur factū iudicis: vt dictū ē de suspēso a cano
 ne: donec satisficiat. vide de hac mā. d. Alci
 cus. iii. s. ij. Et nota h; v; q; irregularis ce
 lebrādo: nō p. hoc aliam irregularitatē p. bit.
 Alioqn toties nouam irregularitatē p. beret
 quoties celebraret. Nota tū q; ex p. cedētibz
 videt q; ordiatus an legitimā etate sit ipō iur.
 suspēsus ab excoicatione ordinis sic recepti. Sed
 solēnes doc. cōiter tenēt Inno. v; Kar. v; v;
 Archi. An. d. burio: p. an. de elec. et p. rā.
 zab. i cle. generalē. de eta. et qua. hi oēs dicūt
 q; talis nō ē ipō iur. suspēsus h; suspēdēdus
 et iterdicēda ē ei excoico ordinis recepti an legi
 timā etate vq; ad legitimā etate. Et si postq;
 fuerit ei iterdicta a iudice suo: vsus fuerit ordi
 ne tali an legitimā etate: erit irregular. Si at
 nō fuerit ei iterdicta: et sic vtaf ordie an līta et
 tez recepto: nō ē irregularis. h. Archi. f.
 Recipiēs ordines ēt minores in maiori ex
 coicatione: incurrit irregularitatē ind. sp. sibi
 lez: nisi per papā. de sen. ex. cū illoz. vbi nō d.
 si quatuor iter ordines minores vel maiores h;
 Guil. dnr. Recipiēs aut ordines in minori
 excoicatione nō incurrit irregularitatē: quā
 est iure expressum.

¶ An autem excoicatus extra ecclesiam officium populo: efficiatur irregularis? *fl. fm. Ri. in. iij. di. xvij. q. aliquibus probabiliter videtur si excoicatus et extra ecclesiam dicat horas suas: officio populi exercitu vel nauis: currit irregularitatem. Si tamen dicat horas suas cum vno socio vel pluribus: si tamen officio ecclesiam vel populi irregularitatem non prohibet. Quo vero ad baptizandum dicitur in *Ri. q. si excoicatus baptizaret non solenniter: ut faceret vetule in casu necessitatis: non esset irregularis.**

¶ Quid autem si excoicatus in choro cum aliis clericis dicat officium an efficiatur irregularis? *fl. B. c. i. c. medicinalis. de sen. ex. li. vj. dicitur quod clericus suspensus de quo loquitur. d. c. si interest diuinis auctorizatio: videtur si legit et cantat cum aliis: et ultra hoc facit actum principale chori: ut quod dicitur in capitulo in oratione: vel facit officium cantoris in choro: tunc incurrit irregularitatem. Secundo si auctoritatem non prestat: puta si legit et cantat in choro non exercendo aliquod officium chori: nec auctorizatio: tunc non est irregularis. Et ut plene habeatur hec materia concludendo dicta doc. et *Manor. l. c. si. de ex. pre. pot. dicitur quod presbyter vel alius clericus exercens aliquod officium deputatum alicui ordini ecclesiastico: et hoc facit tanquam clericus: efficit irregularis. Secus autem ubi exercet aliquid non deputatum certo ordini. unde cantus responsoria vel dicere psalmos non officio principaliter: sed tanquam qui libet alius laicus: non efficiatur irregularis in *3mo. etiam dato quod illud esset deputatum certo ordini: tamen de consuetudine exercetur per quemcumque indistincte: etiam a non ordinatis: tunc talis exercens non esset irregularis. Et per predicta patet responsio: quod de ebdomodario: cantores dicente antiphonas et responsoria: legente lectiones: et de exercite actum minorum ordinum. Et quo ad ebdomodarium: si solenniter officiat ecclesiam in matutinis: vespertinis vel alijs horis excoicatus: incurrit irregularitatem. Et hoc est indubitatum in *A. stein. Sed dubium est quando iste sacerdos non solenniter officiat ecclesiam: ut faciat ceteris ebdomodarij: tunc per predicta idem videtur: quod saltem de consuetudine tale officium exercetur per sacerdotem dicitur: et cum habeat dicere. *Deo vobiscum. quod est deputatum certo ordini. De alijs autem supradictis dicitur potest: quod si officium cantoris et quedam alia supradicta: de iure sint deputata certo ordini tamen de consuetudine quasi generali exercetur indistincte*****

a quocumque ordiato et non ordiato et a nonicis et laicis. Et per has tales et excoicati non incurrent irregularitatem. Item in *A. stein. si excoicatus actu minorum ordinum et solenniter exercet: cum hoc et per non ordiato licite fieri possit: non incurrit irregularitatem: hoc per et predictis.*

¶ Quid autem de simplici clerico si officio cantat? *fl. Dir. tenedo quod tonsura siue psalmista? sit ordo: tunc incurrit irregularitatem. Tenedo autem quod tonsura non sit ordo: dicitur quod non. Si tamen si presbyter excoicat? vel suspensus si officio accollatur? minus stratum est irregularis: quod per susceptionem alicuius ordinis non absoluitur a minori. hoc tamen limitatum per dictum est supra.*

¶ An autem excoicatus audiens diuina: incurrit irregularitatem? *Dicitur quod sic auctorizatio. Et ideo *Manor. l. d. c. si. dicitur quod caucati plures tempore excoicatio: suspensio vel interdicitur: ne faciat coram se celebrari aut ne iterum celebretur: quod tunc videtur auctorizare.**

¶ An autem excoicat? dicens officium in ecclesia cum alijs: peccet mortaliter? *fl. l. 3. q. sic dicendo cum alijs: imo et ut tenet quod dicendo officium extra ecclesiam cum vno vel duobus socijs peccet mortaliter eadem ratione. Et minus malum faceret: si ab alio et non sacerdote faceret horas incipere.*

¶ Quid autem de suspensio a processione? *nugd sic tenet an reconciliatioem sit irregularis? fl. fm. 3mo. et Jo. an. q. non: quod hoc non inuenit iure cautum. De hoc vide. j. Suspensus. s. v.*

¶ *Deus. j.* *¶* Ceterum iudei de sacra ad litteras tenent: sic dicitur a nomine principalis tribus. *l. iude g. et pa?* hebrei dicebantur ab hebreis: cuius familia cultum dei tenuit: et teris idolatriam sedans.

¶ Quo christiani se debent habere circa iudeos? *fl. i. non debet cum eis comedere: aut eos ad puiaia recipere: nec cum eis cohabitare. Item prohibet omnibus christianis: ne in firmantibus suis iudeos vocent: aut medicinas ab eis recipiant: aut cum eis in balneo se lauent. ut i. c. oes. r. c. nullus. xvij. q. i. Et sic videtur preceptum: ita quod si facies peccat mortaliter: nisi probabiliter ignorantia iure cum excuset. Dicit tamen *Idu. q. necessitas excusat eum: quoniam. l. aliu. h. b. medicis. Et idem videtur quod non habet sufficere. Item dicit *Idu. et Lau. q. medicinalia possunt ab eis emi et facere per alium preparari. Dicit et *Aug. l. d. c. oes. ibi ad conuicia non vocent: quod hoc intelligit si volunt discernere cibos comedendo nobiscum:****

Sed si differēt volūt vti cibis nostris cre
dit q̄ tūc licite possumus eos luitare ⁊ habe
re nobiscū i comestōe. Immo plus credit q̄
i hoc cāu corū cibis vti possemus: puta si ipsi
nollēt cibos suos discernere: cessante eīz cau
sa cessare debet id qd̄ propter causas statutum
est. Secus ergo si ipsi cibos nostros discer
nunt ⁊ vitāt: q̄ ⁊ nos ab corū cibis abstinere
debemus: ne videamur corū factū venerari:
⁊ etiā ne xpiani videātur inferiores iudeis. Et
sic cōcludit Aug. q̄ nō tantū azimia corū co
medere nō debemus hoc cāu: imo credit q̄ no
mine azimōiū quilibet corū cibis intelligatur.
Glo. etiā i. d. c. omnes. dicit idem eīz in gēti
libus. Cum ⁊ ipsi hodie cibos discernāt: licet
enim gētilēs nō contineātur verbis edicti. vt
ij. q. ij. c. ad mēsz. vbi dicitur. Ad mensam
quippe pagano: si volueritis ire: sine vlla p
hibitiōe permittim⁹. hec ibi. Tamē mēs ⁊ ra
tio nō deficit. vt patet in. d. c. omēs. Adēs eīz
illius. c. ē. q̄ apud christianos cōmunibus
cibis nō vitāt: idignū atqz sacrilegū ē: eo
rum cibos a christianis assumi: cuz ca que ab
apostolo permittit nos sumim⁹: ab illis su
dicētur imūda. hec ibi. Idē dicit glo. in. d. c.
ad mēsam. q̄ hodie sicut nec cū iudeis: ita nec
cū paganis comedere licet: cū ⁊ ipsi discernāt
cibos: sicut ⁊ iudei. hec glo. Sic ergo ex pre
dictis patet q̄ opio Aug. videt vera: q̄ vbi
iudei nō discernēt iudeos: licite possemus cū
eis comedere. Idē d̄ gētilibus. Sed cū iudei
hodie discernāt cibos: peccāt mortalr christia
ni: qui eos vocant ad cōuiuia: vel si ipsi chri
stiani vadūt ad corū cōuiuia. Et valde repre
hendēdi sūt christiani illi: qui ad corū solēnita
tes inuitāt mulieres iudeas ⁊ ad choreas: ⁊
ecōuerso viri christiani ⁊ corū vroz vadūt
ad solēnitates iudeorū. Et postmodū vadunt
per ciuitatē stricti christiāi cū iudeis brachio
ad brachiū. Tales eim christiani huulsi nōi sa
cientes ratōe scādali: vidētur mortaliter pec
care. Rites tamē ad predicādū sarracenos
⁊ alijs infidelibus: cibis corū vti possūt: dū mo
do nō de bis que fuerūt idolis imolata. In ne
cessitate tamē extrema vti possūt idolotico: dū
modo nō in veneratōem idoli. Itē nō debēt
admitti ad officia publica: ne occasione hēant
seuēdi. liij. di. nulla. r. vij. q. iij. p̄stituit.

¶ An autē iudei possint admitti ad studia lit
terarum: ⁊ per consequēs ad doctoratus: s̄:

Panoz. in. c. j. de iudeis. dicit q̄ de hac. q. se
pius fuit interrogatus. Et cōcludit q̄ d̄ rigo
re iuris nō possunt intrare scholas causa ad
scēdi. quia. d. c. nullus. prohibz a iudeis reci
pi medicinā: nec cum eis eē in balneo: nec la
uari propter periculū corruptiōis: vbi tamen
cōtrahitur consōtiū: ⁊ quedā cōhabitatio tē
poralis: ⁊ quasi momētanea: fortius ergo de
bet prohiberi igressus scholarū: vbi iter scho
lares necdūz consōtiū cōtrahitur: sed etiā in
trinfeca amicitia. Itē quia iuuenes habēt eta
tes molles ⁊ de facili possent subuerti ⁊ cōtra
riū. Illud tamen ē verum q̄ iudei non de
bent doctorari: quia cū doctoratus sit digni
tas non cadit in iudeū. vt notat Bar. in. l. si.
C. de iudeis. Item nullus potest congrega
tioni iudeorū: seu alicui iudeo vel pagano ali
quid relinquere in testamento: ⁊ si fecerit eti
am post mortē iudicabitur anathema. extra d̄
hereti. si quis episcopus. r. iij. q. ij. sane. Mo
st. dicit q̄ vniuersitan iudeorū legari non po
test. C. eo. l. j. Sed singulari forte sic ad suc
currendū necessitati corū: non ad ditandum
eos. Itē non debēt permitti iudei nouas cri
gere sinagoas: sed antiquas reficere possūt.
vt in. c. iudei. ⁊. c. cōsuluit. extra eo. vbi Pa
noz. dicit hoc verū: ita tamē q̄ noua edifica
tio nō amittat antiquā formāz. vt v3: non fiat
edificiū magis pretiosū: vl maius. Nā vbi
eunqz mutat p̄stina forma: videtur nouū cdi
ficiū: ⁊ cadit sub prohibitiōe.

¶ Sed quid h̄ antiqua sinagoga funditus
conruit: nūquid licitū sit de nouo edificare 10
eo vbi fuit antiqua: Et potest dici q̄ nō: quia
videtur oīno nouū edificiū: ex quo funditus
destructū ē. Intelligatur ergo ille tex. quā
do antiqua sinagoga minatur ruinā: seu cor
ruit: non tamē ex toto.

¶ Sz quare iudei tolerāf i ātigs sinagoga:
s̄. Panoz. d̄ mēte Jo. an. q̄ spea ē de corūz
pueritiōe: ⁊ vt facilius trahātur ad fidē: iō ec
clesia pmittit eo p̄ rit⁹ ⁊ solēnitates seruare. vt
i. d. c. iudei. ⁊. c. p̄suluit. Itē ē in sabbatis co
rū nō debēt trahi ad iudicia: nec ipsi alios trabe
re: s̄ nec i alijs festiuitatib⁹ suis debēt turbari
nec sepulchra eorū obrētū forte peccāte effodi.
C. c. ti. die sabbato. ⁊. c. e. sicut. Itē i dieb⁹ la
mentatōis ⁊ dominice passionis nō debēt in
publicum prodire. extra eo. in nō nullis. quin

etiam in die veneris sancta nō debent iudei te-
nere hostia vel fenestras apertas. extra eo. qz
super. Itē cogēdi sunt iudei et sarraceni vtri-
usq; seruis: i terris xpianorū vti habitu p que
a xpianis discernātur. d. c. in nō nullis. Ad i
telligit p̄danor. ibi. hoc verū nedū de nocte:
sed etiā de die et omni tēpore. Nec debēt por-
tare signū distinctiōis occulte s; publice. Nō
ē ergo satisfactū huic p̄stitutōi si portāt illud
signū sub mātello vel iplicatura. mātelli. Si-
cut a multis fieri videmus: sed palā et publice
vt ab omnibus discernātur. Itē cogēdi sunt
christianos testes recipere cōtra se: s; iudeus
nō potest ferre testimoniū contra christianū.
extra de testi. c. iudei.

¶ An autē i mercimonijs xpianus possit cō-
municare cū iudeo: s; fm p̄danor. in. c. post
misericordē. de vsur. per argumētū a cōtrario
illius tex. q; xpiani nō peccāt cōmunicātes iu-
deis i mercimonijs. Nā i penā iter dicitur eis
hec cōmuniō: ergo regulr nō ē iter dicta: sed
nimia familiaritas et p̄uersatio bene iter dicit.
vt extra eo. c. ad hec. t. c. finali. Et iō in. d. c.
ad hec. dicitur q; i familiari seruitio iudeorum
xpiani cē nō debēt: nec xpianus. debet se expo-
nere seruitio iudei per id qd p̄trahit familiari-
tatē intrinsecā cū ipso iudeo. Et ideo p̄hibetur
assidua mora et seruitiū i domo. Et due sūt p̄-
cipales cāc huius p̄hibitōis. Vna ne pp̄ni-
miā p̄uersatōz et assiduā familiaritatē subuer-
tātur aime simpliciū. Secda ne iudei vidcātur
superiores si iudeis xpiani faml arētur: cū pon-
iudei dbeāt recognoscere se seruos xpianoz.
vt extra eo. et si iudeos. Et sic quelz istarū ra-
tionū militat i seruitio p̄tinuo extra domū: cū
et ibi s; habet familiaritas: et denotet quedā su-
perioritas. Itē dicitur tex. ad hec. facit mētionē
d domib; qn loqitur de nutricib;: s; i p̄cedētū
cāu nullā facit mētionē de domo. Intelligo
tū p̄dictā et tex. qn xpianus vult seruire p̄sone
iph; iudei. Secus v̄t si aliq; edificiu v̄t aliqd
aliud fabricet i domo iudei ad vtilitatē ei; mer-
cedē p̄stitutā. Postli. tū v̄t tenere q; extra do-
mū p̄t xpianus seruire iudeo: sed i domo ip-
sius iudei nō. Et sic videt itelligere dictū tex.
ad hec. quādo i domibus iudeoz xpiani se et
ponebāt seruitio. Sed p̄danor. putat q; alia
sit mens dicti tex. s; q; extra domū nō xpia-
nus assidue seruire iudeo: nec ēt in domo co-
rū licet nutrire infantes conz. vnde ille tex. vo-

luit equiparare assiduū seruitiū extra domū
et seruitiū qd sit in domo. Et certe illa dicitur
paria: habito respectu ad cās prohibitiōis. nā
si bene oia huius materie p̄derēt que p̄dicte
cāc sūt p̄cipales huius p̄hibitōis.

¶ An autē episcopi possint disp̄sare. vt iudei
possint habere nutrices xpianas i domo: Videt
p̄cludēdū q; nō: q; ep̄s nō disp̄sāt p̄tra ius
nisi expresse vel tacite p̄mittat. marie q; illa p̄-
hibitio tēdit i decus fidei. Et pro hac p̄te p̄su-
luit. d. Lar. qd plz p̄danor.

¶ Vtrū dñis terraz liceat exactionē facere in
iudeos: s; fm Tbo. i quadā ep̄stola ad du-
cissaz lotoringie. Quāuis sicut iura dicūt iu-
dei merito sue culpe seruituti sint adiecti: et sic
eorū res possint domini accipere tanq; suas
ita tamē q; nō subtrahūtur necessaria vite: q;
tū oz nos ambulare honeste ēt ad eos qui fo-
ris sūt: ne nomē dī blasphemet: hoc obseruādū
ē: vt exactionib; q̄s facere n̄ p̄sueuerūt: nullate-
nus p̄grauētur: s; ad p̄suetā cogi p̄nt.

¶ Quid si iudei nihil h̄nt nisi vsuras: cui re-
stituent ea que male accepta fuerūt ab eis: s;
Tbo. vbi. s. cū ea que iudei p̄ vsurā extorser-
rūt n̄ possint licite retinere: p̄ns ē q; si vos illa
ab eis receiptis: nec vos licite retinere possi-
tis: nisi forsā cēt talia: que a vobis: vel alicf
sorbibus vestris bacten; extorsisset. Siqua ve-
rō habēt que extorserūt ab alijs: debēt restitu-
i illis: qbus iudei tenebātur restituere: si iucni-
tur. Alioquin i pios vsus s; p̄sūtū diocesani
et alioz proboz: vel in cōmunē vtilitatē terre
si necesse ē: nec cēt illicita: si vos de nouo exi-
geretis talia a iudeis: seruata tamē p̄suetudie
p̄decessorū vestrorū: hac intencōe: vt i pios
vsus exp̄dantur.

¶ Vtrū iudeus q; nihil h̄z p̄ter vsuras possit
p̄ūiri pecunialr: s; fm Tbo. vbi. s. q; exp̄dit
oēs pecunialr p̄ puniri: ne ex sua iniquitate p̄mo-
dū reportēt: et maiorē penā q̄s q̄cūq; ali; n̄ vsu-
rarius in sil; cāu: quāto pecunia que eis au-
ferit: minus ad eos p̄tinet. p̄t sup̄addi ēt alia
penā: ne ad penā sufficere videat q; pecuniam
alijs debitā desinat possidē. ¶ Pecunia tū pe-
ne nomie ab eis ablata: retineri n̄ p̄t: s; d; de
ea fieri. vt. s. dictū ē. s. p̄tio.

¶ Vtrū liceat recipere domū: vel p̄ciū laboris et
huiusmodi a iudeis vsurarijs: s; fm Tbo. vbi. s. Si i-
deus h̄z aliqd aliō q̄ vsuras: p̄t accipi ab eo.
Si vero nihil h̄z p̄ter vsuras: tū accipies

certat de dāno suo vitādo: et sic accipiēdo nō peccat. Sicut q a fure: vel raptore dānificat^r ē puta p incediū et huiusmodi n̄ peccaret si recuparet ab eo dānū suū: s; sp̄ fur v; raptor: nisi haberet nisi q̄ acquitū e; et surto: vel rapina: dāno non recipet, p dāno suo in specie ipsas res alienas. Ad dicit et tbo. q; si iude^o vltro p̄fert peccāta: v; encēniū: expedit accipe: vt pecūia sic recepta reddat bis q; d iure d̄bef.

11 Quid si iudei occupāt totā aliquā poebiaz emēdo q̄ a t̄pianis solebāt possideri: niqd̄ p̄t eccl̄a hac occasione petē aliqd̄ ab eis: s; petē pōt: et solue teneant decimas pdiales: et oēs census et alia q̄ t̄piani de predictis solue tenebantur. et de vsur. q̄sto. Sec^o de decimis: seu oblatōib⁹ personalib⁹: cui; nō recipiāt eccl̄a s; sacra sacramenta nec audiant diuina.

De pueriōe iudeoz: iudei nolētes nō sunt inuiti baptizādi nec ad hoc cogēdi.

1 **Ad eus. ij.** iudeoz: iudei nolētes nō sunt inuiti baptizādi nec ad hoc cogēdi. et eo. sic. Siue sint adulti siue puuli s; pan. ibi. l; qdā d̄p̄uis teneāt q; puuli inuitis parētib⁹ baptizari possint. quā opi. sentit Jo. an. et Arb. tlv. di. q; sincera: q; cū sint iudei serui t̄pianoꝝ: nō h̄nt filios in piāte. S; pan. vubitar d̄ h. an. l. sint serui. Immo stricte et p̄prie nō sūt serui: imo nec ab eis p̄nt coacta seruicia exigi.

2 Quid fiet de possessionib⁹ et bonis iudeoz seu alioꝝ infidelis ad fidē p̄uerfoꝝ: s; pan. in. c. iudei. et eo. q; iudei p̄uerfi ad fidē: n̄ perdant eoꝝ bona: nec t̄nt illa distribuē in paup̄es: s; cōm opioneꝝ vulgariū: s; inualuit illa opio: q; iudei vt plurimū d̄nt b̄dā et vsuraria p̄auitate acquisita et alia m̄r dimitte: nec et per dant agnatō; post p̄uerfione ad fidē. vñ d̄bet succedē suis attinētib⁹ et parētib⁹ sicut p̄mo. Mō. n. debēt eē deterioris conditiōis cōuerfi ad fidem q; qñ crant in iudaismo.

3 An at eccl̄a peccet permittēdo iudeos rit̄ suos obseruare: s; fm̄ Dir. li. ij. q; nō: q; nō approbat: s; permittit. Qd̄ aut̄ permittimus nolētes cōcedim⁹. imo si eccl̄a eos nō toleraret quo ad suas p̄suetudines obseruādas: vidēt eos ad fidē velle eogē: qd̄ fieri nō d; d. c. sic.

4 An at peccet t̄piani vendētes ramos palmarū et cedros et huiusmodi iudicis ac alijs infidelib⁹: q; vñtur i sacrificijs eoꝝ: p̄do quo d̄nbo soluendo notandū est fm̄ t̄bco. et cano n̄stas. et nōt Jo. an. in regula. peccatur. q; tri

plex est p̄cessio: siue p̄missio. Quedā ē sim⁹ plex tolerātia: vt q; delinquentes nō puniuntur Et hoc qñq; sit p̄pter maius malū vitandū: vt. c. deniq; iuncta glo. iij. dist. Quedam est p̄missio: n̄ soluz p̄mā indulgē: s; et imp̄dimentū fieri p̄hibens. Et isto mō toleratur iudei in suis ritib⁹ p̄pter bonū sp̄alē: q; idē segtur. Quedā ē p̄missio que p̄stat iuuamē vt p̄sensū ad actū perficiēdū: et ista nullū mō p̄t fieri: q; nō h̄ p̄sentire malo vel p̄stare aut̄ lium ad faciendū malū: imo nudus p̄sensū: q; nullū iuuamē p̄stat ad faciendū malū ē dānabilis. vt in. c. felix. de pe. li. vj. Ad d̄ per p̄dicta p; r̄fisso ad. q. nostram. Luz iudic peccent mortal̄ r in faciēdo et obseruando suas certimonias vt nōt glo. singularis. in. d. c. g. since ra. dantes illis iuuamē ad ea faciēda: suo malo p̄sentiant: et sic peccāt mortal̄ r. Et iā vt p; per p̄dicta: et cā quo ad istā tertiā p̄missio: nem oio ē aliena: l; quo ad scōꝝ p̄missione que est auferre impedimenta tolleret. Sec^o vt dictū est quo ad iuuamē. Multo fortius ergo peccāt vendētes p̄dca alijs infidelib⁹. Et h̄ nō.

Ad ex. i.

1 **Ad ex. i.** scientia debeat h̄re iudex: s; fm̄. q; d; d; esse p̄itus: nec d; querere ab alijs qd̄ eū loq; oporteat: vt in auz. de iudi. in pan. col. vj. Et tñ et si illiterat⁹ sit et babcat p̄suetudinem et pitiam iudicandū: p̄t eā cōmitti. C. b̄ iudi. certi iur. Sed iudex maxime eccl̄a astic⁹ esse nō p̄t: nisi sit p̄it⁹. Et hoc et vt velle gl. in. c. sciscitat⁹. de rescriptis. Et qua infert ibi pan. q; p̄ iudicēz delegatū p̄t et cipi q; iudex esse nō p̄t: est illiterat⁹: et n̄ h; pitia iudicandi. Sec^o aut̄ vbi haberet pitiam iudicandi et p̄suetudine: s; sit illiteratus. vt est bon⁹ ter. in. d. l. certi iur. Et sic fm̄ pan. non ē d̄tia inter iudicē secularē et eccl̄a astic⁹ quo ad sciam. Sufficit. n. in vtrisq; q; aut. sit illiterat⁹ et p̄tia infaz: aut et p̄suetudine. Mō tñ p̄dicta q; sepe cā cōmittitur per sedē ap̄licā religiofis p̄lati q; nō debet pitiam: nec practica: nec t̄bco: ricam iudicandi vt h̄ tales possit accipi q; iudicis esse non p̄nt. Non tamen requiritur iudicem esse pitissimum. cui; et defectu scientie sibi p̄cedatur: vt possit assumere assessores et p̄p̄sis partium. vt in. c. statum. s. assessores. de rescriptis li. vj.

2 D̄t̄ quis possit super se p̄stitūē extrancuz iudicē: s; laicus potest constituere suū iudicē

ecm quēcūq; q als iurisditōi p̄est: nō aliū.
 C. de iurif. om. iudi. l. i. r. l. p̄uatoz. Clerici
 vero non p̄nt in nō suū iudicē p̄sentire: nisi sit
 p̄sona eccl̄astica: r. de p̄sensu ep̄i sui. vt de so.
 p̄p̄e. significasti. r. ibi p̄anoz. Naz. r. secularis
 iudex nullā in co p̄t habere iurisditōnē: neq;
 in criminalib⁹: neq; ciuilib⁹. C. de ep̄i. r. cle.
 auē. statumimus. Ad dē et qd nōt p̄anoz. in. d.
 c. significasti. q̄ exemptus nō p̄t renūciare p̄i
 uilegio exemptōis: p̄ f. ed. q̄ exemptio n̄ fuit
 indulta in mex. fauorem et̄pti: s; etiam in fa
 uorez superioris. Et p̄ hoc infert ibi p̄anoz. q̄
 eps non potest absoluerē a snia exccōicōis re
 ligiosos exemptos: etiā si renūciarent p̄uile
 gio exemptionis.

2 **Q**uē iudex possit aliqūē iudicā sine actori:
 vel accusatore: Dic q̄ nō: interdū tñ infamia
 bz locū accusatoris. vt in. c. euidentia. d. accu.

3 **Q**uā aut delegatus p̄ncipis sufficienter be
 neficiatus possit petere exp̄nsas cū proficiscit̄
 ēē domiciliū: r. nunquid debeat p̄putare exp̄
 sas quas fuisse domi facturas. Item nūquid
 veniat exp̄nsę victualiu: r. victuraz equoz
 r. similitū: R. P̄an. l. cū ab omni. de vi. r. ho.
 cle. distinguit: aut loquitur in ordinario: aut
 delegato. P̄tio casu: ordinarius exp̄sas nec
 aliud petere pōt: cum talis capiat redditus sui
 bñficii vt sustineat ipsius onera: excepto casu
 posito ibi in gl. Delegatus vero q̄: tūc q; sit
 sufficiēter beneficiat⁹ licite petit exp̄nsas: taz
 p̄ victualibus: q; pro vecturis equoz r. p̄ si
 milium. ar. d. c. cum ab omni. r. d. c. statutū.
 §. insuper. Mā predicta iura loquūtur indisti
 cte. Mā beneficia non p̄scruntur istis cuz hoc
 onere: cum non habeant ordinariam iurisdī
 tionem ānciam. Ideo nō cogūtur tales p̄si
 cisci ēē domiciliū p̄p̄ijs sumptibus: nec te
 nentur computare exp̄sas quas scissēt domi
 cum iura ista indistincte permittant eis exp̄
 sas: nec distinguūt vt faciunt in ordinario. In
 delegato aute; inferioris a p̄ncipe est magis
 dubiū? Blo. in. d. §. insup. distinguit: q̄ aut de
 putatur ad vniuersitatem causaz: r. tunc ipse
 ordinarius bz p̄uidet. Aut deputat ad vnā
 cām r. ordinarius ei cām p̄mittit maliciosz: r.
 tunc idem. Sed cessante malicia tunc ipse etiā
 poterit petere a partib⁹ exp̄nsas. ar. d. c. cum
 ab oi. Et hoc plus placet p̄anoz. q̄ dicitū glō.
 ibi: que voluit q̄ ordinarius delegans debeat
 sibi p̄uidere.

Quā aut ordinarius possit petere sala
 rium pro assessorē? P̄anoz. in. d. c. cum ab
 omni. vt concludere q̄ nō: q; ordinarius: d̄bz
 scire canones in q̄bus vrsatur. ad hoc c. j. de
 p̄san. Itē q; ad hoc habet redditus vt subeat
 omnia onera. Itē non reperitur iur̄ cautum
 q̄ ordinari⁹ hoc casu possit suos subditos col
 lectare. Et q; q; accedere possit: q̄ cā nō sit de
 cidibilis s̄m ius canonicū: tñ hoc raro p̄tigit.
 iō p̄uideat d̄ suo: qñ hoc p̄tigit. Et hoc coi
 ter tenetur a doc. Delegatus tamen licite pe
 tit salarium p̄ assessorē: dūmodo fraudulēt
 non faciat.

Quā aut p̄ notario possit aliquid peti a de
 legato? P̄an. vbi. §. dicit q̄ sic. vt l. d. c. sta
 tutum. §. notarios. S; in ordinario pōt dubi
 tari: q; ip̄e p̄ouideret suis officialib⁹.

Quā aut iudex eccl̄asticus: ordinari⁹: vel de
 legatus possit recipere a partib⁹ sp̄ontulas: sicut
 potest iudex secularis? Sp̄ontule dicūtur que
 dam vasa in quibus solent deferri munera iu
 dicibus: r. qualia debeat esse ista munera: seu
 quāta nō ē lege diffinitū. P̄an. vbi. §. dicit.
 q; nec ordinarius nec delegat⁹ pōt petere di
 ctas sp̄ontulas: s; ter. in. d. c. cū ab omni. tāntū
 loquatur de delegato. S; eadē rō: imo fortior
 est in ordinario: cū beneficia dentur eis vt ius
 reddant: q; sit in delegato. Blo. autē in. d. c.
 statutū. dicit q̄ s̄m leges delegatus bz sp̄ontu
 las. s. duos aureos in p̄m. r. duos i si. vt i di
 cto autē de iudicibus. §. ne autē: r. hoc si cā ma
 ior sit. c. aureis. S; s̄m ius canonicū vt p̄ p̄
 d. c. statutum. delegatus nihil d̄z habere: cum
 sic generaliter loquatur. Iudex tñ delegatus
 pōt a partibus recipere esculētū: vel poculētū
 et mera liberalitate oblatum: qd paucis dieb⁹
 p̄sumi possit. d. c. statutū. Idē tñ pōt dici de
 iudice ordiario seculari: vt nihil recipiat a par
 tibus: cum propter iustitiam tenendā habeat
 suas p̄uisiones: pōt tñ r. ip̄e recipere esculētū
 r. poculētum: co modo vt dictum ē.

Quid aut si iudex zelo p̄scie restituit qd sibi
 apte datum fuerat: r. ps ei donat: nūquid pōt
 retinere? Blo. in. d. c. statutus. credit q̄ sic: q;
 hoc ibi s̄ p̄hibetur: sicut nec alia bona sua do
 nare prohibetur. Et est ratio: q; aliud est i re
 missione: aliud in donatione. Remissio enī fa
 cilius p̄sumit fraudulenter fieri q; donatio:
 q; facili⁹ remitteret q̄s multa q; donaret pau
 ca. Sic fil. c. ff. ad velf. l. s; si ego. vbi dicit q;

senatusconsultus velleianus mulieri interce-
denti succurrere voluit: non donanti: id quod fa-
cilius se obligat mulier quam alicui donet. Hoc
in intelligendum: dummodo factus iste in fraude
non fiat: quod tunc non credo iudicem absolutum.
8. An autem delegatus pape delinquens in lega-
tione sua possit conueniri coram ordinario loci?
Legisse hanc. quod tractauerunt. in aut. quia pro
uincia. C. ubi de cri. agi oportet. Et Jo. an.
in. c. si. de rescriptis. et idem Pan. ibi. Et con-
clusio hanc esse hec: quod aut delegatus delinquit
in procedendo: et tunc quod solum delinquit per pa-
pam in non parendo mandatis eius: non potest
per alium officium puniri. Aut delinquit puerse age-
do: et tunc potest puniri per ordinarium loci: quod non
punitur ut delegatus: sed ut criosus. Sed Jo. an.
dicit se non credere: quod pedere causa coram eo:
possit puniri coram ordinario: saltem impo-
diretur procedere in ea sibi delegata. Nam respe-
ctu illius cause dicitur esse maior ordinario: ut i. c.
studuisti. de off. le. Post. in i. su. dicitur: quod ratio
peccati poterit puniri per ordinarium. Panoz.
autem in. c. prudentia. de off. dele. concludit quod aut
gritur: an ordinarius possit appellere delegatum
ad equequendum. Et est dicendum: quod si: quod non spectat
ad eius officium: sed pape. Aut querit: numquid or-
dinarius possit eum puniri ratione peccati: quod con-
tempnit equequi mandatum superioris. Et potest di-
ci: quod sic: quod hoc casu non punit cum ut delega-
tum: sed ut persecuerat in crimine: et sic ces-
sat maioritas. Dicit tamen glo. ibi: quod quis non te-
netur equequi delegationem sibi iniunctam per
papam: cum graui danno rerum suarum: siue ea sit
promissa cum clausula impotentie: siue simplici-
ter: ut dicit panoz. quod non est verisimile quod pa-
pa velit artare delegatum ad executionem man-
dati: cum graui periculo rei familiaris. Sed si
appareret de peccati intentione pape: tunc secus.
Dicit etiam ibi glo. quod delegatus qui de peccati
scit extra domicilium suum: potest a principio petere
expensas a partibus. Hoc limitat panoz. quod
iudex esset ita impotens quod non posset sub-
pensis itinerare.

9. Quid si iudex iniuste iudicauerit? hanc hanc
Si sciens male iudicauerit: puta timore: cupi-
ditate: odio: amore: vel alia quacumque causa: tenet
leso precise ad omne interesse: nisi posset inducere
illum per quo tulit sententiam ad plenariam restitutionem
rei. quod in. quattuor. Idem secundum monachum. si iusta non
luit dare: aut iniusticia viduis: aut cuiusmodi no-

luit administrare. Si vero per ignorantiam iniuste
iudicauerit: tunc autem se iudicauerit sine assessore:
aut de consilio assessore. Si ex se: et ignorantia il-
la est crassa et supina: quod nec per se sciebat quod con-
ter scire debebat: nec ab aliis curauit inuestigare
tunc secundum Rat. et de. fm. ll. tenet lesio in quantum
equum videbit iudicio iudicantis. ff. de var. co.
l. vlti. In iudicio autem aie credo: ut inquit Rat. quod
teneat ad restitutionem: ut in prio casu: quod in culpa
fuit: cum sciuisset vel scire debuit se insufficientem:
et in iudicare presumpsit. et de inu. c. si. Si autem
fuit ignorantia probabilis: eo: ut quod facta obliuio de-
ligentia ad inuestigandum a patris: de consilio eor-
um in iniustam sententiam iusta. Siue quod ma erat va-
riarum opinionum: et illi secundum suam opinionem: quas
recte putabant: saluauerunt: excusatur tunc iudex per
pue delegatus secundum de. et ut videtur: ordinarius
nil omittendo de puniendum ad inuestigandum rei
veritate. Si vero iudex hoc facit de consilio assessoris:
quod asserbat tale sententiam iustam: excusatur: quod
in eo est ignorantia probabilis: quod excusatur. Nam
enim assessores iudicant per scientiam eorum: ut con-
sulant ignorantibus iura. quibus. n. non possit esse
secundum alicuius iudex: nisi habeat saltem mediocrem
scientiam. et de elec. cum nobis. et. et. di. c. i. in gl. in
seculari iudice: si hanc factuadine causas: siue
peritia iudicandi: causa committi potest iura igno-
ranti et etiam ordinario. C. de iudi. l. certi iuris.
ubi dicitur: quod milites possunt esse iudices. De
iudice autem delegato dicit de. quod sepe est iuris
ignarus. quod etiam nouit delegans: sed ratione
bonitatis delegat sibi causas. Et talis si sic tu-
lit iniustam sententiam: bona fide et consilio peritorum
non tenetur ad satisfaciendum. Et idem dicitur
de. ut de arbitris quo ad sententiam iniustam. Idem
Arch. f. Si vero iudex tulit iniustam sententiam: siue
ordinarius: siue delegatus: siue arbiter. Et si
erat sciens tamen neglexit reuoluerit libros: et
studere in materia. vel si nesciebat per se: et ne-
glexit querere consilia peritorum: etiam si esset
delegatus non excusaretur ab obligatione res-
tutionis parti lese. propter iniquam suam
et si credebat iustam fore secundum Raimun. et de.
Ite si fuit negligens ad summum idoneum assessoris:
quod elegit ignorantem: aut hominem male
scie secundum eodem opinionem. Siue hoc fecerit
ex avaritia: ut minus expenderet in salario dan-
do: siue ex amicitia: ut seruaret amico pro illo
roganti: siue ex incuria: vel alia causa: non excu-
satur a restitutione: quod culpa fuit. o. c. si. Si autem

assumpsit qui cōter credebat bonus vel sufficiens vel datus sibi a superiore: ita qd de eius p̄silio haberet iudicare: tunc excusatur a peccato: et a restitutione ferendo iniquā sniam: quā eredeat iustam: et p̄silio ipsius assessoris. Sz ipse assessor tenetur insoliduz parti lese consulendo sniam fore iustam: si hoc facit mala fide et contra p̄siciam: vel et bona fide: sed et crassa ignorantia vel negligētia. ff. qd quis. 3. iuris. l. ij. Et hoc fm Post. Kai. et Vl. Szes si iudex accepit pecuniā: vt iudicet: siue vt bñ iudicet: peccat grauiter: cū tencatur gratis offm exerce. ar. xiiij. q. v. c. nō sane. Pecuniā at illaz retinere nō pōt. Sed scō; Kai. tenetur restituere ei q ddit. Ad ad p̄dicta singulare dictū Bar. i. l. j. ff. d. sal. q. iudex q accepit pecuniā. vt verā sniam det: tenetur pena falsi. vt. l. ij. ff. de p̄di. ob turpem cām. Szes de eo q accepit pecuniā: vt vex testimoniu; dicat. vt nōt gl. i. d. l. j. qz testes debēt facē grati: nō ob pecuniā:

10 **Q**uid aut si iudex accepit pecuniā: vt male iudicaret: fm Kaiimū. pecuniā sic receptaz tenetur restituere: non ei q dedit cum turpiter dederit: sed ei in cuius iniuriā recepit. i. q. j. in benuis. Hoc tñ vex in foro iudiciali. Secus in p̄niali: in quo nō succedit obligatio nisi ad solum interesse: et non ad penam: nisi p̄cesserit iudicialia snia: aliq s pena nō debet in foro p̄nial: vt dicit gl. xij. q. ij. fraternitas.

11 **Q**uid si iudex tenetur: et nullo mō vult iudicare et ppter hoc amittit aliqs ius suū: fm Kaiimū. tenetur restituē totā litia estimacione; ei qui ppter hoc ē lesus. xiiij. q. ij. dñs. xiiij. q. v. administratores.

12 **Q**uod iudex possit penā reo totaliter relaxare: fm ibo. scōs scōe. q. dxiij. duplici rōne impeditur iudex ne reū a pena absolue possit. P̄mo qdē ex pte accusator: ad cuius ius qñ qz pertinet vt reus puniatur: puta ppter aliquā iniuriam in ipsum p̄missaz: et huiusmodi relaxatio nō est in arbitrio iudicis: qz tenetur vnicuiq; ius suū reddere. Scōmō impeditur ex parte reipublice ad cuius bonū p̄riet qz malefactoris puniantur. Sed tñ q̄stā ad hoc est b̄ria iter inferiorē iudicē et sup̄emā. s. p̄ncipi: cui est plenarie p̄tās publica p̄missa. Sz det. n. inferior nō hz p̄tatem absolue nā reū a pena s̄ leges a superiore suo ipositas: hz p̄ncip̄s qz hz plenam p̄tatem in republica: poterit reum licite absolue. si hoc rei publice vide

rit expedire et passus iniuriā voluerit remittē. **Q**uod iudex possit penā diminue: sz. hz. Do. 15
 sicut. Reo puicto: si in iure certa pena inueniat illa iponi d̄z: al s arbitrio suo p̄mittitur. C. de vi. pu. vel pri. l. seruos. v. et de transf. c. si. tñ in humanioē partē d̄z semp declinare: et sic mitigare: maxime cū cā subest: puta qz nō ex p̄posito: sed casu culpa p̄missa fuit: vel qz iniuria effectū nō habuit: vel pp etatcm puerilez aut senilem et huiusmodi. Et fm ibo. miā iudicis hz locū solū i his que eius arbitrio relinquitur. Adde p̄dictis qd singulari d̄c. Pan. in. d. c. si. q. iudex p̄t et d̄z in penis ipone dis interdum detrahere scuerit: recedendo a penis in iure statuto si cā litia subest: vtp̄ta qñ multitudo deliquētū ē in cā. Et sic sine scandalo plecti non pōt. Szes vbi subest alia legitima cā. vide glo. ibi.

Quod iudex possit penā augere: sz. augēda 4
 est pena aliqñ ad terrore alioz: q p̄ni sunt ad culpam: qz multz crassantibus opus ē exēplo ff. de pe. l. aut facta. §. si.

Additio. Quid aut si d̄scat. iudices 5
 put tibi videbit. an ielligatur de nuda voluntate: vel de rōe regulata? Pan. in. c. canonū. de p̄sti. dicit qz ista verba sicut estimaueris. si tibi placuerit. et silia ipoztant arbitriū boni viri: et nō p̄nā et nudā voluntatez vt p̄bat in. l. fidei cōmissa. de le. iij. et in. l. thaps. §. fore. ff. d̄ fidei cō. li. vbi ter. no tablis de verbo placet. Szde de hoc verbo. si tibi videbit. vel put tibi visum fuerit. Et p̄dicta faciūt ad ml̄tas. Dñ querit pan. i. c. signi ficauit. de peni. et re. qz ibi papa dixit archiep̄s debere imponē p̄niam put sibi visum fuerit nūqd possit ad voluntate suā p̄niaz ipone: sz qz nō. nā p hoc verbū. si tibi visum fuerit. non dat libera p̄tās: sed dnotat boni viri arbitriū. vt nōt gl. in. c. ij. d̄ cor. vitia. Et hoc nō qz scē ad statuta: et ad ml̄tas qōnes. Szde dic et foris d̄ hoc v̄bo reliquo tue prudētie vel discretiōis. In summa oia v̄ba exceptis istis. volo. libet. arbitriū plenū: vt libez. importat arbitriū boni viri. Et faciūt ad qōnes qz nōc de scō accidit. Quidā mercator: locauit quēdā factorē: qz factor: petebat salariū ab eo. Mercator: dixit sibi nolle aliquid dar nisi. put sibi uideret: et ita cōuenerūt. Accidit qz iste factor: grēs fidelr ne gocia mercatoris i tpe inter eos puēto: lucratu; est multa. Cōpleto at tpe puēto iter eoz:

Indep

predict⁹ factor; petit mercedez suā. Adcreator dicit q^d est p^otentus dare iur^e pacta facta: et vult dare q^d modicus; L^omo factor dicit q^d fidel^r opatus est in sua negociatōe: experientia teste: q^d multa lucratur⁹ est: et petit sibi dari salariū iur^e moiem prie et p^osuetudinē mercator⁹; Adcreator et aduerso r^ondet fuisse p^ouentum inter eos q^d dabit sibi salariū, put sibi visū; facit. Que ritur q^d iur^e; R^on^o p^o et p^odictis. nā hoc verbum, si tibi visum fuerit: vel, put tibi videbit^r, non important nudā et liberā voluntatem: s³ important voluntatē rōne regulatam et arbitriū boni viri. Et sic iste mercator tenet^r dare salariū honestū: et s³ q^d alij factores habere p^osueuerūt. Ad h^o facit lex, q^d si nolit. s. q^d assidua. ff. de edil. edic. Predicta intellige si sunt dictū simpl^r volo dare, put mibi videbitur. Secus si addita fuissent aliqua verba que habuissent restringē illud dictū ad nudā voluntatē: vt puta: si dicit^r. Molo tibi dare aliquid certi: nec tātum: nec quātū: sed solū vt mibi videbitur. Nec volo alleges p^osuetudinē salarioz alioz factor⁹: vt vteret alijs verbis p^o que p^ostaret q^d vellet se referre ad nudā voluntatē: q^d tunc se/eus. Nec ob. si dicat. nōne iste mercator tenet saltem et caritate et equitate dare illi p^opetens salariū. Dico q^d h^o de equitate tenet: nō tñ de necessitate: et p^oci dicit. Patere legē quas tu ipe tulcris. Scienti. n. et uolenti nō fit dolus nec iniuria. Predicta et faciunt ad casum quotidianum, habet. n. multotiens in regulis religiosoz et huiusmodi q^d plati sui p^ont dispē sare in icunijs: disciplinis et alijs cerimonijs ordinis, put eis videbit^r. An debeat intelligi d^o nuda voluntate: an v^o de volūtate supposita rōni: et iur^e arbitriū vel iudiciū boni viri. Et p^odictis p^o r^on^o: q^d d^o intelligi de volūtate restricta rōni: et iur^e arbitriū boni viri: et i^o si dispensaret sine cā peccaret. Tertio predicta faciūt ad aliā q^onem. L^opromissus ē in aliquos: et data est p^otas p^onuiciandi s³ q^d eis videbitur: vel s³ m^o p^oudētiam suā. An intelligatur vt iudicent, put volucrit: an v^o de iudicio rōni supposito: R^on^o p^o et p^odictis. Nec nō q^d faciunt ad multa. ¶ **C** finis.

16 **Q**u^o iudex idifficte possit cū bōa p^oscia partes reducere ad p^opositōem: s³. ¶ **P**an. in. d. c. si. refert Spe. dicere q^d si iura p^otiū sunt ignota p^ot. Si v^o iā sunt clara: vt q^d p^oclusum ē in cā: et sic iudici liquet p^o q^d p^ote debeat scire s³niāz.

Spe. hoc disputationi reliquit. Sed Jo. an^o dicit q^d nisi alique circūstātie suadeant: abstine^r d^oz a tali p^oppōne: q^d nō d^oz de iure vnus dare alteri sine cā. S³ et circūstātijs posset hoc facere: et ceteris parib⁹ magis d^oz suadere actōi vn^o centi: q^dz r^oo absoluēdo. R^o q^d inia scēda p^o actore ē mādanda executōi: et i^o executōis acta posset fieri lōgū litigiū: que rō cessat et p^ote rei tñ in eo poss³ subesse cā: vt p^ota: q^d actor ē p^ocuriosus et parat⁹ appellare q^dz iuziura sibi p^omittēt. D^o ergo his et sil^o b⁹ causis p^osiderans iudex abstinere vel reducere ad p^ocordiam.

Quā aut iudex debeat sequi ius vel equatē: s³. ¶ **P**an. in. d. c. si. ff. gl. dicit q^d ius semp^r ē p^oferendū eqtan. et vult q^d p^o equitatē nō scriptam: nō d^oz iudex recedere a iure scripto: q^d nō d^oz iudex velle clemētior lege videre: ut dic^r ter. in auct. d^o iudi. s. os. S³ doc. faciūt tria mēbra: q^d aut neutz est scriptū. s. nec ius: nec eqtas: et tunc iudex d^oz seruare eqtatem: vt i. d. c. li. Ad hoc adde nobile v^obū Inno. in. c. j. de p^osti. q^d sequitur Bar. in. l. j. C. de ll. q^d in his que referuntur arbitrio iudicis: d^oz semp^r seruare eqtatē. Aut alterz tñ ē scriptū: et illud ē seruandum. Tertio aut v^otrunq³ est scriptum: et tunc aut ius ē scriptum in genere et eqtas in species vel c^o et seruandū est q^d in specie recipitur scriptum: q^d sp^o derogat generi. Aut ambo sūt scripta sp^oaliter: seu generaliter et tūc cōiter tenetur q^d eqtas est p^oscēda.

Qu^o liccat iudici iudicare p^o pbata p^otra 18 veritatez quā ipse nouit: s³. ¶ **T**ho. scōa scōc. q. lrvij. dic^r q^d iudex in iudicando magis d^oz sequi legitima documenta p^o instrumenta et testes et alia huiusmodi: q^d iudex q^d ipse nouit tāq^d p^osa p^ouata. Et hac tñ p^ouata cognitione p^ot inuari vt district⁹ discutiatur p^obatōes iductas: vt possit eoz defectus inuestigare. Q^d si eas nō p^ot de iure repellere: d^oz cas in iudicando seq^r. ¶ **D**icit et Tho. q^d si aligs: quē scit iudex innocentem: falsis testibus p^onuiciat vt occidat. si iudex nō p^ot inuenire occasione liberādi innotium: debet cum ad superiorē mittere iudicandum. Si aut^o nec hoc p^ot: nō peccat s³ malle gata serendo s³niā: q^d non ipse occidit euz: s³ illi qui eum asserūt nocentes. ¶ **L**oncor. ¶ **D**e. et Kai. S³ legiste et canoniste vidēt sentire cōtrarium. Nam Ang. et Imol. in. l. a. d^ono pio ff. de re iudi. formāt hāc. q. An iudex in criminalibus sciens s³niām iniustam et equi debeat

Et Ang. indistincte determinat qd nō allegādo Inm. ita tenuisse in. c. pastoralis. d. off. dle. Sed Inm. dicit distinguendū: aut talis snia ē absolutoria: t cū habeat executionem paratāz l. miles. §. q iudicati. ff. de re iudi. t de ea non tractatur. Aut ē pdenatōia: quo cām: aut ē pecuniaria: aut corporalis. Si pecuniaria t veniat applicanda sisco: exequitur t trāsibit i rē iudicatāz sicut civilis: lz sit crialis. Et sic habes qd pēa pecuniaria dī crial: qñ applicat sisco. Aut est pena corporalis affita corpori: t tunc si iudex sciat cām iniustā: seu sniaz: nō d3 exeq sz Inm. in. d. c. pastoral. §. si vō. t Ang. i. d. l. a diu pio. t Jo. cal. i. d. §. si vero. vbi dicit: qd si iudic: n̄ vt iudic: sz vt priuāte psona liqueat ac cufatum innocentē eē: lz et actis Inm. appeat non d3 cū pdenare: sz d3 de vitate inuelligaret vel scribere picipi. ar. l. j. §. si. ff. de questi. Et si veritate non poterit iuenire: vel piceps nō rescribat: potius absoluat: cū sciat in sua pscia ipsum esse innocentem: lz sit probatus contra. Qd est vex: si iudex ppter talem absolutiōez nō puniretur aliqua pēa: vel solū pecuniaria qz nūc magis d3 pati puniri pena pecuniaria: q3 sentire in morte hominis: saltem s̄m ea noniustas. ar. notatorum in. c. suscepimus. de homi. Si vero iudex veniret puniendus per sonaliter: potius ēt salua conscientia: debet cōdenare t condēnationem etequi: q3 pati pziām pēnam corporalem: quia pūna caritas incipit a seipso. Et hec opinio approbata per tot doc. famosos vtriusq3 iuris v̄ tenenda: maxime cum sit valde pia.

19 **¶** An aut iudex possit interpretari sniam suam postq3 eam tulit. si de nouo circa eaz ouretur aliq3 dubiū? **Sl.** l. c. j. de postu. pre. arguit qd sic. Et i hoc tene cā mēti. **Sz tu uide** Pan. in d. c. j. t m. c. et pre. el. ij. de ver. sig. vbi post Bar. t glo. in. l. ab exco. ff. d. appella. dicit: qd si est delegatus nō pōt p. c. in lris. d. offi. deleg. Si est ordinari? t inferior: nō nō pōt vt in. d. l. ab exco. c. vbi ter. nō. **Ad maiores aut iudices pnt: t videt** ter. i. d. l. ab exco. Et ita d3 interpretari vt non corrigat: vel mutet: sed declarat nū. Qd tene menti.

10 **¶** An aut arbiter possit suam iniam interpretari postq3 eam tulit: **Vide** per Specu. in ti. d. arbi. t videtur qd si possit per ter. in. c. cū oliz: de arbi. t Panoz. ibi. Et per predicta faciunt ad questionē: nūquid statuarij deputati a po-

pulo possint interpretari statuta per se edita: si ouretur aliqua dubitatio? **Jo.** an. l. d. c. et pre. t Bar. t cōmuniter legiste. in. l. omnes populi. ff. de iust. t iu. concludunt qd nō: ex quo functi sunt eorum offiō. imo ēt nec legatus potest interpretari suam pstitutionē postq3 functus est officio suo s̄m Panoz. in. d. c. et pre. **Nec** ob. si dicatur qd eius est interpretari: cui? est condere: qd in veritate non videtur illi condidisse statuta: sed populus qui dedit auctoritatez. qz is dicitur facere cuius auctoritate sit vt in. c. si valigenti: de prescrip. Et ideo recurrendum est ad populum: seu ad ptilium generale. Et intelligit qd d3 recurri ad populum seu consilium: quando interpretatio est valde dubia. Secus si est clara t iuri psona: qz tunc iudex coram quo vertitur qd p̄t interpretari statuta. Sicut dicimus in. l. cōmuni. t p̄ iulle gis principis: vt notat Inmo. in. c. cum spali de appel. facit. l. vnica. C. de psc. in vr. p̄sta. li. xij. vbi datur inferioribus t doctorib3 p̄tās interpretandi. Adde tñ qd notat Ludo. ro. in suis singularib3 p. l. paulus. la. p̄ia de re iudi. qd iudex pōt eadem die post sniam latam supplere circa accessoria. Idē i arbitrio. p. gl. singular. in. l. qz arbiter t si errauit. ff. d. arbi.

¶ Vt minister peccet etequēdo snias iudicis ptra innocentem: **sz.** s̄m Tho. scōa scōe. q. lxxij. si snia p̄nt in tollerabilem erroez: minister non debet obedire: al s excusarentur carnisces qui martyres occiderunt. Si at nō cōtineat manifestā iniusticiā: nō peccat ceptus etequēdo: qz ipse nō habet discurrere sniam superioris: nec ipse occidit sed iudex: cui minister adhibet. Et intelligit Rai. qd si ipse minister sciat qd pdenatus innocēs ē: non d3 exequi mādatuz iudicis. Secus si dubitet tūc. n̄ excusatur obediendo. xiiij. q. j. quid culpatur. **¶** An aut iudex puniens principaliter ppter pecuniam peccet mortaliter: **Vide.** j. **Ad** attributionium. j. §. vij.

¶ **Index. ij.** **¶** Iudex ecclesiasticus ordinari? si ue delegatus: qui p iustitiam t gratiam: vel p sordes: puta per pecuniam. suspensus ē p anū ab executione officij: t d3 pdenari ad estimationē litis: pti quā lesit. Et si suspēsiōe durate ingesserit se diuinis: sit irregular t non nisi p papā poterit dispēsari. c. cuz ceter

jurare

omni solennitate omiſſa: tollitur omnis ſolennitas iuris civilis. Ea vero que ſunt de iure gentium: naturali vel diuino ablata non ſunt: puta q̄ in ore duoz̄ r̄c. nec poterit tollere deſeſio: nec poterit etiamiare teſtes p̄c abſte: ſ; be ne poterit recipere abſq; iuramēto: et diebus feriatis i honore dei: cū hec ſolennitas inducta ſit de iure civili ſm Bar. i. l. ſiliuſſa. ff. de do/na. Itē poterit vigore talium verborū admittere teſtes et perſonas a iure reprobatas: puta relegatas vel iſames. ff. de teſta. l. cū lege. Verbum bona equitate et omiſſis ſolennitatibus iuris. dicas q̄ non d̄ intelligi de bona equitate. hoc ē nō habito reſpectu ad civilia iura: quia hoc ē cōtra. l. bona fides. ff. de poſi. S; debz̄ intelligi hoc ē nō illis iuris: que ponūt qualdā ſolennitates ſeu ſubtilitates: que veritatē ne gocij nō t̄gūt. Et iſta vocātur apices iuris ſm Bar. i. l. ſi fideiſſor. §. quedā. ff. mada/ti. Negociū vero p̄cipale d̄z̄ decidi per iura. vnde ſeruādū ē ius p̄mune. Itē nota q̄ cū in p̄uilegijs religioſoz̄ d̄z̄: poſt poſitos rimulis et apicib; iuris libere p̄cedi poſſint plati ad coniectoz̄ vicioz̄: n̄ p̄ hec verba tollit: nec p̄ huiusmodi eximūtur a iure cōi: ad qd̄ omēs catholici t̄r. extra de poſi. c. j. S; nō t̄r ad ea que n̄ ſūt d̄ ſubſtātia iuris ſeu ordiſ iudiciarij ſine q̄bus n̄ pōt p̄cedi i iudicio p̄tēioſo. Si cut ēt cū d̄ i poſtitiōib; fratru p̄dicatoz̄: q̄ electōes ſiāt ſm ſormā canonicā alijs iur ſolēnitatibus relegatis. ſi aliqd̄ dimitteret cū p̄ceditur p̄ ſcrutinū: qd̄ ſit de ſubſtātia forme: caſ ſareſ electio. ſ; ea que nō ſūt de ſubſtātia forme: vt collatio zeli ad zclū et huiusmodi: p̄lla verba tollātur ſm Archi. ſ. verbū ſola rei veritate iſpecta: p̄ hec verba tollit ois ſolennitas iuris: et relarate ſūt oēs habene iuris civil: et ſolū remanet id qd̄ ē de iure nali. Ita q̄ error formulaz̄ ſeu ſolennitatū iur: ſeu eaz̄ omiſſio n̄ nocet pp̄ illd̄ verbū. ſola. qd̄ d̄notat ſingularitate et vnitatē. ita q̄ ſola veritas inſpiciat et nō ad aliud hēatur reſpectus. Itē in caſis p̄carijs requiritur citatio perēptoria. In ſūma rijs aut̄n. vt nōt̄ Danoz̄. l. c. poſuluit. de offi. dcle. Itē vbi n̄ requir̄ ordo iudiciari: iceptitudo libellū viciat. p̄ceſſus. d̄ elec. c. bone. cl. j.

Quatuor modis p̄catur iudicijs. ij. q. iij. quatuor. que p̄tinent i bis verſib;. Quatuor iſta: timor: odiū: dilectio: cēſus: Sepe ſolent hōim: rectos p̄uertere ſenſus.

Iurare Quid ſit? ſc. ſecundū Tho. ſcōa ſcōe. q. lx. r̄r. iurare ē dēū in teſtē vocare: et eſt act⁹ latric. vñ Hieronymus ſup̄ Abdā. Qui iurat aut vncat: aut diligit cū p̄ que iurat.

Itē liceat iurare p̄ creaturas: ſc. ſ; Tho. vbi. ſ. iuramētū p̄cipalr̄ refer̄ ad ipm̄ deū: cuius teſtimoniū inuocat. Secundario aut̄ aſſumit̄ur alicue creature: nō ſm̄ ſe: ſ; iquātū in eis diuina veritas māiſeſtat. Sicut iuramus p̄ eū āgelū. i. p̄ dēū: cui⁹ veritas i euāgelio māiſeſtat: et p̄ factos q̄ h̄c veritatē crediderūt. Ali⁹ quoq; ē modus iurādi p̄ execratōes: qñ̄ iducitur creatura aliqua: i qua diuinū iudiciū creceat: ſicut ſolet q̄s iurare p̄ caput ſuū: aut p̄ ſiū ſuū et huiusmodi. q̄ autē dñs p̄hibue rit iurare p̄ creaturas. Abdā. v. intelligitur p̄hibitū: ita q̄ eis et̄bibeat reuerētia diuina. Sicut iudei p̄ angelos et creaturas iurabūt. Et eodē mō p̄iunt̄ur c̄icus iurās p̄ creaturā. r̄ij. q. j. clericū. r. c. ſigs p̄ capillus. Boñ. at̄ l. iij. di. r̄r. dicit q̄ dñs p̄hibet iurare p̄ creaturas: ſm̄ q̄ ipſe creature ſm̄ ſe conſiderate in veritatis teſtimoniū inuocātur: q̄ ſic crederet q̄ aliqd̄ numis eēt i eis. Et hoc mō eēt ibi ſu p̄ſitio: q̄ ei ultra debitū reuerētia et̄biberet. Sed iurare p̄r creaturā relatum ad creatorem: hoc ē p̄t̄r̄ relucet in ea veſtigū diuine veritatis: ſic licitum ē.

Quā iurās: ſi neceſſitate: ſ; ioco aut leuitate peccat mortalr̄: vñ q̄ ſic: q̄ ſac̄ d̄ p̄ceptū ſcōz̄ decalogi. ſ. Nō af. nomē dei i vanū. S; ois q̄ neceſſitate ceſſatē: vñ vilitate iurat: aſſumit nomē dei i vanum: ergo r̄c. Itē iuramētū d̄z̄ h̄re tres comites. ſ. v̄itatē: iuſticiā et iudiciū: r̄ij. q. j. et iurabūt. S; iurās et ioco vel leuitate nō h̄z̄ iudiciū i ſe. i. diſcretā deliberatōe: vt. l. n̄ iuret et̄ v̄ez: niſi pp̄ neceſſitatē et vilitatē. r̄ij. q. j. ita ergo. Ergo tale iuramētū: ē illicitū: et p̄iurū vocat. r̄ij. q. ij. aduertēdū. D̄ ē aut̄ p̄iurū ē mortale peccatū: ergo mortaliter peccat: ſc. et nōtis p̄ Boñ. vbi. ſ. q̄ iurās v̄ez: quāuis leuitate et ioco vel huiusmodi: n̄ peccat mortalr̄: nec dicit̄ in vanū iurare ſm̄ cū. q̄ i vanū iurare eēt: qñ̄ nō ad finē illuz̄ p̄pter que p̄cipalr̄ iſtitutū ē iuramētū: q̄s iuraret. ſ. ſinis at̄ eius ē p̄firmatio veritatis. vel ſ; Tho. iuramētū ordiatur p̄cipalr̄ ad p̄firmatiōē dicti humani: qd̄ idem ē cum dicto Boñ. Sic ergo quotieſcunq; veruz̄ iur̄

ratur: nō in vanū dicit iurari. Et sic p̄so. ad
 primū. Ad scōm dicitur p̄cedēdo q̄ oē iura/
 mētuz d̄z h̄ere tres comites. Et si nō h̄z dicit
 piurū: sed nego q̄ oē piurū talr acceptū sit
 peccatū mortale. vt dicit idē B̄oñ. vbi. s̄. ar/
 ticulo. j. q. iij. i corpore q̄ōnis. Vbi cim p̄clu/
 dit q̄ nō omne piurū ē peccatū mortale: sicut
 id q̄ō nō ē deliberatū: sicut ē in cāu n̄fo. Vesi
 cit cim iudiciū: vt dicitū ē. Si tamē iuramēto
 desit prim⁹ comes: tūc regulr talis iurās d̄/
 citur piurus: ⁊ tale piurū ē peccatū mortale.
 Secus āt vbi iuramēto adsit veritas: lz absit
 iudiciū. Nā tūc n̄ semp iudicādū ē d̄ peccato
 mortali. vt. j. diffusius dicit. Idē t̄z p̄danor:
 i. c. sicut n̄f̄is: extra. e. vbi dicit q̄ sigs iurat te
 mere. i. sine necessitate: v̄l utilitate: seu iocose
 tūc peccat venialr: lz hoc cāu videat tēnē iu/
 rare. Et sic n̄ oē temerariū iuramētū ē pecca/
 tū mortale. Secus si iurasset illicitū.

3 Quid de illis qui iurāt per mēbra dñi ho/
 nestā: v̄l p̄ corpus vel caput. Aut inhonestā:
 vt faciūt ribaldi: an semp peccēt mortāl? R̄.
 p̄ declaratōe predictōz: ⁊ totius materie iu/
 ramētū ponēt p̄clusiōes quatuor. P̄ria p̄clu/
 sio q̄. p̄terēs blasfemiā in deū vel sanctos. s̄.
 dēcedo deū nō eē iustus: oīa nō bñ disponere
 vel eē partialis vel p̄ditōrē vel deū esse male
 dicitū: vel sanctos ⁊ huiusmodi: quodlibz isto
 r̄m ē mortale: si aduertit q̄ dicit ⁊ itelligit. ex
 tra de male. c. statuius. vbi p̄pter grauitatē
 criminis d̄z iponi p̄nia publica. Secūda cōclu/
 sio: nomiāre mēbra dei: vel beate virgīe: aut
 sanctoz vel sanctaz in p̄tēptum: vel nominā
 do eoz mēbra anteriora vel posteriora: vt fa/
 ciunt ribaldi: ē peccatū grauissimē ⁊ mortāl r̄:
 si aduertit que dicit ⁊ itelligit. d. c. statuius.
 ⁊. t̄t̄ij. q. i. si quis p̄ capillus. Tertia p̄clusio q̄
 periurās: etiā in cōmuni sermone: ⁊ extra iu/
 diciū quacūq; ex cā vel utilitate: vel iocosi/
 tate: vel leuitate: ⁊ qualicūq; modo: nō soluz
 per sancta dei euāgelia: vel p̄ corpus christi: s̄
 etiā per fidē meam: vel si deus me adiuuet: p̄
 virgīe Mariā: p̄ crucem: per animā meā:
 per sanctū Antoniū: vel consciētā meam: in
 predictis casibus semp ē mortale: quādo ad/
 uertit se iurare ⁊ falsuz dicere: ⁊ toties quoti/
 ens iurat. hec p̄clusio p̄z ex predictis: qz talis
 directe facit cōtra secūdu p̄ceptū decalogi.
 In vanum cim iurat. Et sic idubitatē peccat
 mortāl r̄. Quarta p̄clusio iser̄ conelarie ex p̄

dictis: q̄ si quis iurat per mēbra dei vel factō
 rum: que in hominibus nō censentur turpia:
 vel inhonestā: vt per corpus t̄pi: vel sangui/
 nem eius: caput: vel oculos: vel ventrē ⁊ hu/
 iusmodi: vel sancta dei euāgelia: fidē dei: cru/
 cem sanctam: p̄ sanctum Antoniū: ⁊ quēcū/
 qz similia iuramēta: nō peccat mortāl r̄ vitatē
 dicendo. Hec p̄clusio p̄z: qz talis nō d̄t in va/
 num iurare: et quo tali iuramēto nō deest p̄/
 mus comes ⁊ principalis: q̄ est v̄itas: dato q̄
 desit iudiciū. P̄dictis n̄ nō ob. d. c. si quis
 p̄ capillū. vbi d̄r q̄ sigs p̄ capillū dei: vt caput
 iurauerit: si est d̄c̄ d̄z d̄poni: si laic⁹ ex d̄c̄ c̄c̄.
 Et p̄ p̄ns talis peccat mortaliter: cū nullus de
 beat ex d̄c̄ c̄c̄ari: nisi p̄ peccatū mortale: ⁊ t̄n̄ d̄c̄a
 mēbra nō sunt turpia nec inhonestā. Ad hoc
 r̄ndit B̄oñ. vbi. s̄. q̄ canō loq̄t̄ illos ⁊ deest p̄/
 debāt deū s̄m diuinitatē h̄re caput ⁊ capillos
 ⁊ tales erāt blasfemi: aut certe p̄ illos q̄ irrec/
 renter noiant mēbra t̄pi: ⁊ quodā ergito mō
 iurādū diuidūt ip̄z q̄si mēbratiz. Hec āt i cāu
 n̄fo. Adde ē p̄ d̄c̄t̄ q̄b̄ n̄r Ar. i. i. s̄. q̄ sigs
 Et cū iuramēto p̄mittat se aliqd̄ factuz: q̄d̄ n̄
 est alicuius ip̄ortantē boni vel mali: vt mater
 de verberādo filii: vel d̄b̄bedō: vel n̄r ⁊ hu/
 iusmodi: v̄l veniale iuratio ⁊ piuratio. Hec
 archi. s̄. Hoc itellige v̄ez: maxime si q̄i iura/
 bat habebat intēdō: faciēdū illud q̄ iurabat:
 lz postmodū mutauerit intēdōē aliq̄ d̄ cā.

4 Quid si quis ex impetu iurauit id q̄ deli/
 berate nō iurasset: q̄ dicit q̄ d̄z seruare: si li/
 citum ē. S̄z p̄ hoc ē do. An. i. c. sicut ex lris.
 de iurciu. vbi dicit q̄ si fuit tanta iracundia: q̄
 id deliberate non iurasset: tale iuramētū nō est
 obligatorium. Nam p̄cedunt a pari votū ⁊
 iuramētū. vt n̄t in. c. j. ⁊. ij. de iurciu. Et
 ita ibi d̄terminat. d. An. p̄ illū q̄ d̄c̄t T̄bo:
 q̄ in voto tria sūt necessaria. s̄. deliberatio: p̄/
 positū: voluntatis: ⁊ p̄missio: ergo idē iura/
 mento. Idem tenet gl. singularis in. c. dudū.
 de p̄uer. p̄iu. q̄ votū factū calore iracundie nō
 obligat. Et ibi t̄z p̄dan. q̄ vbi tantus fuit ira/
 cūdie calor: q̄ sedato calore nō fecisset votū
 nō obligat apud deū: qz deus vult militē om/
 nino volūtariū. c. nō ē. xv. q. j. ar. i. d. c. sicut.
 Tamen qz difficile ē talē calorē p̄bare: serua/
 retur in practica opio Jo. an. q̄ voluit q̄ vo/
 tum factū calore iracūdie obligat: nisi esset
 q̄ sapet q̄z d̄ mēt̄ alicinatōz ⁊ ex ml̄to furorē:
 Et sic itelligit gl. s̄. Et sic p̄dan. v̄l d̄c̄e: q̄

vbi constaret de eius voluntate: puta qd sedato calore non fecisset tale votu: nō obligaret i foro p̄tēioso. In foro autē aie stabit dicto eius. Idē i fili v̄r dicere gl. i. c. et litteris. de divor. vbi d̄ qd p̄fessio facta calore iracundie: nō p̄re iudicatur: nisi demur p̄seuerātia. Idē t̄ p̄ Danor. l. c. si vero. de iureiur. et allegat do. Ant. probac opi. in. d. c. sicut. Et credit qd huius opi/ nionis sit etiā Jo. an. qd si calor iracundie fuit tātus: qd illud ocliberate nō iurasset: nō ē obligatoriu tale iuramētum: qd deficit iudicium seu discretio.

5 Quid dicēdū de iuramētis in qbus deficit aliis comes: puta iusticia: an talia sint obliga toria: et talis iurās peccet mortāl? Dō ē val de pulchra. Dicēdū p̄ior: put b̄r p̄ Archi. in c. si aliqd. xij. q. iij. et p̄ Danor. i. d. c. si vō. qd qcuq; iurat se aliqd factu: obligat ad illd faciēdū: nisi illd vergat in iteritū salutis spūal vel corporal: vel i dispēdiū salutis eterne: vel i peiorē crimū: vel i bonos mores nāles. Et d̄f vergere in iteritū salutis spūalis: quādo obli gat ad peccatū mortale: qd ē mors aīe. Ver git aut in iteritū salutis corpalis: qd obligat ad id qd ē mors corporis. D̄f autē vergere i di/ spēdiū salutis eterne: qd obligat ad veniale quasi disponat ad mortale: et sic ad iteritū salu tis eterne. Quarto cāu qd tēdit i peiorē crimū. Et hic cāus ē multū generalis: et pōt in se cō prehēdere peccatū mortale et veniale. Et ter. i d. c. si aliquid. dicit tale iuramētū nō seruandū. Et Archi. ibi dicit qd iuramētū vergit in peiorē crimū sex modis. P̄rio qm iurat aliquid qd ē mortale. Secūdo quando iurat aliquid qd ē veniale in se. Tertio quādo iuratur aliqd qd ex se ē indifferēs: tamē ex circūstantia effi/ citur veniale vel mortale. Exēplum vt si quis iuravit qd nūquā erit negociator: v̄l miles: v̄l qd nō recipiet fraudū a tali domino: vel qd nō recipiet mutū: v̄l qd simile: certe si res venit ad casū i quo nō pōt alr̄ viare nisi veniat i iuramētū: nō tenet illd obseruare: qd si a p̄ci/ pio fuisset iste cāus: iuramētū fuisset temera/ riū. Et iō pōt p̄pria auctōtate p̄uenire: qd ē notādū. Quarto cū iuramētū excludit opus faciēdū et caritate: vt qm iurat qd nihil ex cari/ tate dabit tali: v̄l quid sile: qd nō ē verisil e qd deo recipiat talia: cui ip̄e mādet opa caritatis exerceri: et iuramētū nō d̄z eē iniquitas viciū: eē co. q̄sto. Quinto cū excludit opus d̄ genere

bonoz: vt cū qd iurat qd nūq; erit ep̄s: vel d̄i/ cus: vel mōachus: vel nō celebrabit vsq; ad mēse: vel qd si ieiunabit p̄ peccatis suis i pane et aqua: vel si dicit psalmos: vel qd si ieiunabit i licitis et hōestis vsq; ad certū tēpus. Idē. t̄m notauit. xij. q. iij. i p̄cipio. qd talia iuramēta s. qd nūq; erit ep̄s vel nō religiosus et gnāl̄r oia qbus iurat aliqd qd nō ē mortale nec obligat sūt seruāda. Idē Gratian⁹. xij. q. iij. s. v̄l. S; Archi. lxxv. di. florētū. i probat opi. il/ lā p̄ter. illā p̄ quē habet qd iuravit qd nūquā erit ep̄s: repellit ab episcopatu. Sed pōt dici qd hoc nō ē: qd iuramētū sit obligatoriu: s; qd mortāl̄r peccauit temere iurādo. Cum autē sint due partes iniusticie. s. facere malū et de/ clinare a bono. Sicut iuramētū non obligat ad faciēdū malū: ita nec obligat ad declinā/ dum a bono: cū nulla sit vtilitas i obseruatōe talis iuramēti. Et hoc dico. p̄pter obedētias. p̄pter quā et si nō sit faciēdū malū: ē tamē di mitēdū bonū: cuius dimissio p̄p̄satur cum bono humilitatis: que seruatur in obedētia. P̄terea cuz dñs cōsulat opera perfectiōis: cōtra ius quodāmodo eēt: si vellet qd occa/ sione iuramenti a talibus aliquis abstineret. Sexto cū excludit opus indifferēs: pia intētiōe pro deo vel primo facit. vt si quis iuret qd nō loquetur Martino: vel qd nō intrabit do/ mū eius: vel nō coquet ad furnū eius: vel ad eius molēdinū nō molet: vel nō v̄det ei rem pro minori p̄cio q̄s tali et s̄i. Non tenetur iurās ad obseruatiā talis iuramēti: si v̄l cō trariū facere pia intētiōe. p̄pter deū vel p̄ri mū: vel saltē ad tollēdū scādalum. primi: cō/ tra quē sic iuravit. Dñ fm Adonā. i primis tribus cāibus: pōt quilibet sic iurās p̄pria auctōtate p̄rauenire: s; iponēda ē ei penitē tia de temerario iuramēto. i reliquis aut trib⁹ quāuis huiusmodi iuramēta nō sint obliga toria: nec iponēda sit penitētia pp̄ trasgressio nē ipsoz rāquā p̄ mortali: nō expedit tamen p̄pria auctōtate p̄rauenire: nisi p̄pter vr/ gētē necessitate: tū p̄pter reuerētū sacramē ti: tū p̄pter scādālū simpliciu.

6 Et p̄ hictis decidit qd: an valeat iuramētū qd qd prestat d̄ nō fideiubēdo. p̄ alio? Jo. an. dicit qd aut salus. p̄rim p̄clitā nisi fideiubea tur. Et tūc nō tenet ad obseruatiā talis iura/ mēti: qd iuramētū nō extēditur ad bāc casum icogitū. Et si tūc cogitasset iuramētū fuisset

generariū. Et sic nō obseruādū. Et hoc babz
 Panoz. p idubitato n. c. si vero, de iurcir.
 q; i tāta necessitate tenetur q; subuenire pro/
 timo. lxxvj. di. pasce. inno Panoz. sēit q; ta
 le iuramētū nō obligat: vbi cūq; primus ve
 re idiget tali fideiussioe: h; nō plicet salus p
 pria: etiā tenēdo q; dare elemosinā nō sit i pre
 cepto: nisi i extrema necessitate: q; licet fideiuf
 sio hoc cāu nō sit i precepto: tñ ē de cōsilio: r
 ē opus et pietate faciēti. ppter dū r amoz
 pzotimi. Sed nō pōt quis obligari: vt nō fa
 ciat opera pietatis r perfectiois: q; nō ē ve
 rissimile q; deus talia iuramēta recipiat contra
 p̄siliū suū. Et idē p omnia dicēdū: quādo q;
 iuravit nō mutare pecuniā cadē ratioe. Et
 videt inuere Panoz. q; i predictis iuramen
 tis: iurās pōt e: iocozitate propria cōtraueni
 re: ex quo expresse dicit q; talia iuramēta non
 sūt obligatoria. Idē videt inuere glo. Kai.
 que dicit q; petēda ē absolutio a supioze: qui
 huiusmodi iuramēta debet de facili relaxare:
 vel pōt offēdere oobligatoria nō fuisse. Pro
 predictis facit singulare dictū Adonal. i ti. de
 iuramēto vbi facit regulā generale: q; vbi cū
 q; quid iurat faciēdum vel vitādes: q; sacre
 vel vitare circūscripto iuramēto eēt mortale
 vel veniale: nō ē seruādū huiusmodi iuramē
 tum: sed pōt auctoritate ppia contrahenti:
 bec Adonal. Dispensatio eim requirit in iu
 ramēto licito: aut qñ dubiū ē an sit licitus. S;
 vbi constat q; tale iuramētū ē illicitū: nulla re
 quiritur dispensatio. Et satis videt illicitūz qñ
 ē contra caritatē p̄imi. Pro hoc facit singu
 laris theozica Inno. l. c. venerabilē. de elec.
 q; nō solū i temerarijs iuramētis: s; etiā i lici
 tis r honestis pōt quis venire cōtra propria
 auctoritate: instāte necessitate: si superior non
 possit adiri. rj. q. iij. añcessor. Idē putat si ma
 gna vtilitas spūalis hoc exigat. S; hoc vlti
 mū nō placet Hosti. q; ppter vtilitatē nō ē
 perituriū cōmittēdū. Sed do. Lar. placet di
 ctū Inno. q; magna vtilitas equipatur neces
 sitati. vt notat idē Inno. in. c. cū oēs de p̄sti.
 Et hoc et placet Panoz. Et hoc quādo imi
 neret talis vtilitas pro qua supior ip̄si: si po
 tuisset adiri: verisimilr absoluisset a iuramē
 to. Idē r Dir. li. ij. De hac materia vide sin
 gularia. s. Alienatio. s. ir.

7 Quid sigs: q; iuravit facē aliqd qd ē venia
 le peccatū: iō p̄mittit illd: s; h; Quil. Aug:

notavit q; talis mortāl r peccat. nā ipia ē pro
 missio que seclere a dilect. rxi. q. iij. in malis:
 vt si quis ppter hoc q; iuravit supflue come
 dere: vel dicere verbū ociofus: supflue come
 dit: vel loqitur ociose: talis mortāl r peccat: nō
 q; supflue comedit: vl loqit ociose: qd i se ve
 niale ē: h; q; trāsgredit p̄ceptū i malis p̄mis
 sis r c. Quādrā tñ dicat vt. q; sic trāsgre
 diēdo n̄ peccat: nisi venialr: q; p̄dicta auctori
 tas nō itelligit ita generalr q; etēdat ad ma
 la venialia: q; quātū ad illa nō ē p̄ceptū: sed
 p̄siliūz tñ. Idē Adonal.

8 Quid si iuramētū n̄ possit seruari sine steri
 tu salutis corporalīs: an sit seruādū: Panoz.
 l. d. c. si vero. dicit q; iuramētūz nō ē seruā.
 qñ sine iteritu salutis cozpozalis seruari n̄ pōt
 hac rōne. Sicut ciz nō valet iuramētū tēdēs
 i mortē alteri. rxi. q. iij. c. i. ita r fortius nō
 dz valere si tēdit in mortē ppriā. vt l. c. si non
 h; rxi. q. v. Bl. tñ i. d. c. si vero. hoc itelligit
 vtz q; n̄ directe vergit i mortē. Secus si occa
 sionalr. P̄donit etēplū i vltamōtano q; iurat
 trahere morā de mēse augusti rome. Nā sic
 iurās dz iuramētū seruare s̄m gl. qñ vclit di
 cere q; h; aliqñ ex tali mora pp̄tēperiem aeris
 p̄tigat vltamōtanis morā: tñ hoc n̄ s̄mp ac
 cidit. Et sic directe n̄ tēdit ad mortē: h; occasio
 nalr. S; Jo. an. dicit cū gl. vtz: nisi ex imi
 nēte ifirmitate: vl p̄plexioe iudicarf sic iurās
 moritur⁹ ex tali mora: qd ē valde nōndūz. Et
 p̄bat rōc. nā ex his circūstātijs iuramētū ap
 paret temerariū: iō nō ē verisilē q; de p̄recipi
 at tale iuramētū p̄ qd creatura icurrat mortē.
 Et p hoc dicrē q; si a pitis medicis diceretur
 fratrē caritificū. ordinis nō posse aliter mortē
 euadere: nisi p̄ esu; carnis: q; nō obstatē regu
 la seu voto: deberet carnes comedere. Sicut
 cim iuramētū nō ligat pp̄ piculūz mortis: ita
 nec votū: cū pibus passibus abulēt. vt nō. in
 c. i. r. c. debitorēs. extra eo. r. c. licet. r. c. ma
 gne. de voto. p̄ertur tñ q; magister Kai. de
 villa noua sūmus medic⁹ fecit tractatū. i quo
 p̄clusit vitā posse restaurari sine esu carniūz.
 Dic. n. q; vinū mediocre: matie aromaticū: r
 vitella ouoz. medicūz cūz molliā: q; acutissima
 digestioe p̄uertit i laudabilē r multū sāguinē
 sūt ad bec magis p̄petētia q; carnes. Et cer
 te si hoc ē vtz cessat p̄imū dictū. Sed vbi ex
 circūstātijs medicūz dicerēt p̄rariūz: p̄cederet
 dictū meū. Itē posset p̄tigere q; infirmitate oua

essent fastidio. Item q non posset illa capere
vt plures existunt: quo casu indubiallud esset
teneti. Na necessitas excusat ab oi precepto:
vt in. c. ij. de obser. ie. h panos.

9 **Q**uā aut iurans redire ad carcerē teneat re/
dire: Dic fm doc. q si carcer erat iniuriosus:
hoc cessi: q iniuste detinebatur: n̄ tenet redire:
Secus si iuste. vide hunc casu diffus. s. d. c.
cusatus. s. ij. r. c. incarcerationis.

10 **Q**ui sunt illi q admittuntur ad iurandum?
R. fm dir. vbi. s. q omnis qui est doli capax:
r talis et iuramēto obligat: sed vsq ad. xiiij.
ānos pater potest reuocare q̄ cito scit. xiiij. q.
v. paruuli. r se. Sed votum religionis nō te
netur statim reuocare cum scit: sed tantum ad
ānum r diem tradicē: dūm non p̄senserit. r.
q. ij. puella. Itē clericus iurare non debet: nec
p̄pelli potest: nisi in sex casib⁹. Et d. elec. signi/
ficasti. q in his vers. continentur. **P**ar. r fa/
ma: fides: reuerentia: cautio dāni. **D**efect⁹ v̄i:
sibi poscunt magna cautio. **P**ro pace iurare
licet. xij. q. j. omne. Et de iudi. nouit. **f** amar:
p fama conseruanda per purgationem licet.
extra d pur. ca. quotiēs. **f** ides: p fide retine
da si suspectus ē in fide. de se. di. ij. ego berē/
garius. **R**euertētia: p reuertētia seu obediētia
erhibenda supior. xiiij. di. q̄s̄q. **C**autio dāni:
p dāno dato iuraf. ij. q. j. p̄missis. **D**efectus
veri: p veritate habenda vel inquirenda vbi
alij defunt. d. c. significasti. r. d. c. omne.

ii **Q**uā si quis simpliciter iuret intelligatur ali/
qua conditio: R. fm Do. multe p̄ditiones et
si taceantur intelligunt. **P**rimo intelligitur: si
deo placuerit. **S**ecundo si pape placuerit. Et eo.
venientes: q̄i omni iuramēto excipitur aucto
ritas superior: cuiuscūq. extra co. ea te. r. p/
pter hoc. **f** ede. consilio. c. q. format hanc. q.
Quidam clericus scholaris in minoribus si
liussa. cūctis in studio de volūtatē prius obli
gatus est per iuramentum non citre districtū
boni. nisi prius solueret debitum. reuocatus a
patre ad certam diem petita lnia a creditore: s;
non obtenta rediit ad patrē vel ep̄: nunq̄ sit
piurus: **E**t p̄cludit: q̄ p̄io excusat pp̄ p̄ceptū
patris: ad qd̄ multipliciter et lege filius ē obli
gatus: ergo v̄i q̄ ois obligatio et facta cū iu
ramento p̄ filium. intelligat: saluo iure prius. **E**t
inter alias p̄ditōes quas hz iuramentū ista est
potior: q̄ i co intelligitur saluū ius alterius. vt
extra co. c. cū p̄gat. r. c. q̄to. r. d. c. venen/
tes. hic q̄ ē filiussa. nō p̄t vouere sine p̄sensu
patris: excepto voto religionis: p̄ qd̄ soluitur
patris p̄tas etiam cū iuramento. vt. xiiij. q. v.
c. pueri. **E**t licet ille canon videat loqui de im
puberibus. Idem est de puberibus. Nam in
impubribus obligat etas. in puberibus pria
potestas. **E**t concludit **f** ed. q̄ iste scholaris
excusaret a periurio: et p̄pter infus ep̄scopi.
Addit tamen q̄ predicta intelliguntur vera:
vbi filius non p̄curauit se reuocari. al̄s sec⁹.
Tertio subintelligitur: si res in codē statu per
māserit. extra co. queadmodū. ideo si quis iu
rauit accipere bertā in. vro. si ipsa postmodū
fuerit fornicata: vel superuenerit lepra: vel alia
infirmitas incurabilis: non tenetur obseruare
iuramētū. d. c. queadmodū. **E**t ob hoc **Bar.**
m. l. qui seruū. de v. obli. determinat hanc. q.
f eci pacem cum meo inimico r promisi eum
non offendere. **D**emū ipse fuit erbānitus. **E**t
ex forma statuti quis pot̄ impune occidere eū.
An eum occidendo videat frangere pacem?
D ldra. determinauit q̄ nō. ar. d. l. qui seruū
iuncta. l. si seruū. de ver. ob. **I**dem t̄ **Bar.**
Et probat hac rōne: q̄ promittendo nō offen
dere intelligitur: nisi lege p̄mittente. vt. l. que/
ro. s. inter locatorez. ff. loca. **I**tem q̄ ita vi
detur facta par. l. rebus sic stātib⁹. d. c. que/
admodum. **I**dez videtur tenere **Jo.** an. in. c.
frustra. in mercu. de regu. iur. in. vj. **I**tez pro
misi mihi me nō offendē sub pena. c. buca. **D** s̄
dis consocius meum: idest qui me insectatur
gratia defensionis: vt nihilomin⁹ tenearis ac
si me offendisses. de quo per **Specula.** r **Jo.**
an. in titulo de pace r treuga. **Q**uarto intelli/
gitur: si seruetur mihi fides seu promissus. ex/
tra co. peruenit. **E**t ob hanc conditionem di/
cit **Bar.** in. l. si cum venerit. ff. pro socio. q̄ si
promisi non diuidere societatem: intelligitur si
seruetur mihi promissum. **E**t addit q̄ ista cō
uentio habet etiam istam conditionē: nisi so/
cius sit riosus vel molestus. **D** d̄ est v̄ile ad
q. q̄ pupillus non potest prouocare ad diui/
sionem socium. vt. l. si papillorum. ff. de re/
eorum. **D** d̄ intelligit. nisi habeat sociū odio/
sum vel molestū. **E**t hoc et̄ facit ad testatores
q̄ sepe apponūt in testamēto: q̄ si res n̄ possint
diuidere. **I**ntelligit. n. sub dicit̄ p̄ditōib⁹. **E**t
quando huiusmodi promissiones obligent:
vide. s. **f** ides. **Q**uinto intelligitur si res sit
honestā r possibilis. d. e. queadmodum. r. c.

quintanalis, extra eo. Sexto si iraueris mihi reddere pecunia: subintelligit: si ego tibi numeraro. C. de no nu. pec. l. idubitati. Septimo si iuro dare tibi dotē intelligitur si nuptie fuerit subscrite. vt. ff. d. in. do. stipularde. Et tunc si nō imoderatū qd p̄cipiatur a sup̄iore vel ab arbitro: vt filios excedere: vel vxorē excludere. d. c. gntauallis. vel curiā principis si itra re si erat p̄siliarius vel aduocat⁹. extra eo. ve niēs. Pro hoc facit: qz iuramētū n̄ extēditur ad verisimilit̄er si cogitata. vt in. d. c. quēadmo dū. Nec obligat vltra p̄sensuz. facit. d. c. gntauallis. 7. c. veniēs. Et notat P̄danor. in. c. cū gratia. de cōmo. Mono si facultas subit. extra eo. c. querclā. 7. c. breui. vbi hētur qz dif ficultas excusat a periuurio: h̄ fm glo. ibi nō li beret a pena p̄uentōali. Decimo si iuravi tibi reddere. c. libras vsqz ad certū tēpus: subintel ligitur nisi iudex interdicit. ar. extra de censu. significauit. Undecimo si iuro tibi reddere gra num: vel vinū 7 huiusmodi intelligitur eius dē bonitatis. ff. si cer. pe. cū qd. Duodecimo cū qz iurat factū alterius: subintelligitur qz ad hoc perficiēti. bōa fide laborabit. extra d̄ spō. c. litteris. cl. ij. Tertio decimo quādo iuro tibi si fidelitatē: vel qz nō ero tibi p̄siliarius: subintelligitur nisi ius meū: vel meo x̄ petēdo: vel desē dendo extra eo. penitio. Quartodecimo subintel ligitur si ab illo cui iuravi fuero absolutus. d. c. gntauallis. Quintodecimo si vir 7 mulier iu rent p̄bere: subintelligit nisi alteri qd turpe ac cidat 7 huiusmodi: vt dictū ē: vel nisi per alte rā iter. extra de spon. d̄ illis. vel nisi ex mutuo p̄sensu iniuicē se absoluat: et si eēt iurata. c. d̄ spō. c. ij. Sextodecimo si iuro tibi tanqz regi ul' ep̄o: te deposito nō obligor. Idē vī si tu tanqz ep̄s iures mihi restituere pecuniā quā mutua mi. nā depositus n̄ tenberis. Ad credo verū si in vtilitatē ecclie pecunia versa ē. ro. q. vj. alius. Itē sp̄ales p̄ditiones nō subintelliguntur in iuramētō si n̄ exprimantur: qzuis mēte p̄ci piatur. c. xij. q. vlt. c. vlti. nisi vbi lex exprimit aliā agi tacite inter p̄rabētes: tūc illud p̄ exp̄resso hētur. d. l. cū quid. Et hec vera sūt in p̄missōis iuramētō: h̄ assertōis iuramētō nulla cōditio subintelligit. 7 de tali loqur d. n. q. vltimū. Nō tū dicit iuramētū p̄ditōale: quāuis oēs p̄missē p̄ditiones intelligātur. ff. de p̄di. 7 demō. l. p̄ditōes.

torū: Dic fm Rai. qz assertōiū ē cū iuratur de p̄nti aut de p̄terito: puta sic eēt vel nō eēt: P̄ omissoiū vero ē de futuro: vt cū aliquis iurat aliqd se dictuz vel factuz.

¶ P̄pone: quidā alij scit iniuriā: 7 p̄ illa iniuria petebat quedā sūma pecūie i iudicio: postea p̄promiserat i arbitros p̄ iuramētū: qz cō dēnauerūt eū: vt eiret ciuitatē nec rediret do nec ali ducē reuocādū: nūqd tenet extor? R. fm Dir. qz n̄. d. c. veniēs. 7. d. c. gntauallis: qz illa ē pena corporalis: que ē maior oī pecu niaria. ff. de his qz nō. infra. qd ergo. §. pena. Et hic agebatur pecuniaria. Sz pone qz p̄dē nauerūt cū ne litigaret p̄ p̄curatorē: nūqd p̄ traucnire? Post. dicit qz sic: qz vltus p̄cura toris ē valde necessari⁹. ff. de p̄cur. l. j.

¶ Sz pone qz p̄curator iurauit nomicōni 7 p̄iurauit: an ip̄e p̄curator sit p̄iurus? Dic fm quosdā 7 bñ: qz is qz tal' ad iurā. p̄stituitur p̄curator: n̄ ē p̄curator: h̄ sciet falsuz iuret: cū nō intēdat propriā animā obligare: puniri tū debet cū sit cooperato p̄curatorē. de offi. dele. c. j. Is tū in cui⁹ aiāz p̄statur: icurrit p̄iuriuz: Et hoc nota: qz singulare.

¶ Quid si iuravi tibi dare. x. 7 tu mihi debes alia. x. nūquid possis p̄p̄fere? R. P̄danor. i. c. ad nostrā. cl. j. extra eo. dicit qz nō: qz iuramētū ē obseruatū in forma specifica: nec sufficit il lud adimplere in effectu. p̄zibi per tex. illū: qz iurans tenetur prius actual' soluere: nec sufficit p̄p̄fere qz qz p̄p̄fatio sit ficta solutio. l. si p̄culiū. §. i. ff. de sta. l. Et dicit P̄danor. qz docē nostris cōiter sentiūt qd dictū ē. Sed p̄rariuz dicit sensisse Bar. in. l. amplius. ff. rē ra. ha. vbi ponit talē. q. Quidā tibi p̄misit soluere certā quātitatē: 7 hoc iurat: postea cōpensat tecuz: nūquid per hoc sit p̄iurus? Et cōcludit qz nō. Nā conditōes dēt ipleri in forma spe cifica sicut iuramētū. vt in. l. ḡ h̄credi. in p̄in. 7. l. meuius. ff. de cōd. 7 de. Sed iustus dare implet p̄ditionē p̄p̄fando. vt. d. l. si p̄culiū. ergo 7c. P̄reterea si ego ip̄edio: iusta de cau sa facere qz tu ip̄editus: non debeo eē p̄iurus. vt in. l. si. ff. qui satisda. eo. Sed si ego nō soluo tibi qz tu debes mihi tantū dē: ego ip̄edio: a te: qz ideo nō tibi soluo: qz tu nō soluis mihi. vnde quacis scō tu ip̄editus: non debeo eē p̄iurus. h̄ac rōnem facit tex. i. l. ij. ver. itē queritur. ff. de sta. l. Et p̄cludit P̄danor. ob rōnes Bar. que vidētur valde efficaciē: qz ante factuz eēt

¶ Quid at sit iuramētū p̄missōiū vel asser

sequeda opinio pia: qua tenet Jo. an. & In-
no. si post factu: vt quis excusetur a piurio: se-
queda e opinio Bar.

16 **Q**uid si quis iuravit tenere obstagia i cer-
to loco: & non habet qd comedat: nec vñ sol-
uat: &c. fm Post. si tēpore obligatōis: iā erat
ñ soluedo: tenet obstagia seruare: qz videt ad
hoc se obligasse vt victū quera: manib⁹ suis:
vel medicādo. Sed si tēpore obligatōis erat
soluedo: & nūc devenit ad paupratē: tūc disti-
guo. qz si ē talis q: possit medicare sine vere-
cūdia: dico idē qd prius. Sz si ē nobilis & in
dignitate: tali subueniēdum ē iuris officio. et
tra co. querelā. & c. heni.

17 **Q**uid si debitor iuravit creditori se solutu-
rū i certo termino & ipeditus nō pōt: &c. fm
Post. Si qñ iuravit credebat se ñ posse solūē
vel nō hēbat p. habilē cām credēdi: tūc i vtro
qd cāu piurat. qz i primo deeat veritas: in se-
cūdo iudiciū. Si vero ab incio credebat p.
babilr se posse solūē. ñ piurabat. Et si postea
fecit posse suū: nō ē piurus. Sz & multo ma-
gis excusat si misit pecuniā tēpore debito: sed
cāu perditā fuit. extra de iurciur. querelā. q: si
postea lapsō termino possit: & si soluerit: piur⁹
cēt. lapsus. n. termini nō substituit obligatōez
iuramētū. extra de dolo & p. cū dilecti.

18 **Q**uid si iuro aliquid gnāl: nāquid ad spāle
tencoz: &c. fm Post. cū generalitas obscurita
tē pariat: nō video: cogitasse de his sup qb⁹
spāliter iuratur⁹ nō fuisse. Et sic interpretādū
ē iuramētū fm intētiōne iurātis: qñ sine dolo
qs iurat. Secus at qñ ipse cū dolo ē: & ille cui
iuratur ē sine dolo. Jo si emergat cāus iopi-
natus d quo si cogitasset: nullo mō iurasset: ñ
tencoz. Adde singulari dictū Pdanor. i. c. ve-
niēs. extra co. vbi hētur fm Inno. q: si iura-
mētum fuit generalr presūm: tūc nō extendit
nisi ad ea de qbus cogitatū ē: vel obuit meri-
to cogitari. extra co. qntauall. Si at iuramē-
tū fuit spāl r presūm: tūc dicit q iuramētū reci-
pit interpretatōez fm ius i foro pētētiō. Sz in
pniali fm intētiōne iurantis. Et p hoc soluit
qd. Quidā c. leus iuravit stare mādato epī: q
precepit ei vt officio renūciaret & q ñ appella-
ret. Erte et quo si erat verisifcē q: d his cogi-
tasset: poterit pcepto ñ obstatē appellare. Et
ita fuit determinatū p doc. de ro.

19 **Q**uod per p̄dicta soluitur notabilis qd d̄mer-
catorē de robato i nemore: qui timore mortis

iuravit latronibus: q: cisdē portaret certā su-
maz denarioz. Queritur an sit obligatus ad
obseruādūz qd p̄misit: Rūdet fm Pdanor. i
c. si vero. extra co. q: aut metū passus nō ha-
buit animū se obligādū: & tūc nō indiget quo
ad deū absolutōe: qz deus iuramētum accipit
p̄out et corde. p̄cedit. vti. c. humane aures.
rtij. q. v. Peccauit tamē iurando: qz assūpsit
nomē dei sine effectu. Erat tamē peccatū ve-
niale: & forte hoc peccidit solū in homie perfe-
cto. Sed i alio nullū erit peccatū: cū excusetur
ratione metus. pro hoc qd hētur i simili. rtij.
q. ij. ne quis. Aut habuit animū se obligādū:
& tūc puto q: p̄trauēdo peccet mortalr: qz
affuit p̄sensūs. Sz ratione metus nō punire-
tur ita acriter: sicut si venisset cōtra iuramē-
tum libere presūm. Et diceret q: vbi cōstaret
de hoc. s. q: hūerit animū se obligādū: deberet
puniri pro mortali: lz nō ita acriter. Et sic re-
stringo. c. vxz. s. ceterū. extra co. aut sumus
in dubio: an hūerit animū se obligādū vel ne.
Et dico q: sic. p̄p̄. i. loquitur. d. c. verū. Max
in dubio presūmēdū ē q: nō habuerit animū
se obligādū. Sed q: possit accidere cōtrauiū:
iō ne ecclesia daret matē d̄dicādū: voluit q:
in dubio obseruaret. Sed post factū respectu
pene que ē restringēda: presūmit in mitiorem
partē: vt. s. nō puniat tāquā pro mortali. hec
Pdanor. Quo tñ ad primū. s. qñ nō hūit ani-
mū se obligādū: tenet theologi q: talis metus
passus peccat mortalr periurando. Et hoc
videtur tuti⁹ & ratōabilius. Idē d̄icēdū fm
Boñ. i. ij. di. rrrc. de eo q: dolose iuravit: cū
tamē animū nō hēret se obligādū. q: lz in foro
pētētiō talis iurās. teneat: nō tñ i foro con-
sciētie: hac rōne: qñ obligatio iuramētū nō ē
fortior obligatōe voti vel matrimonij. Sed
matrimonij nō ē verū matrimonij: nisi adfit
p̄sensūs it̄crio: nec votum ē obligatoriū: nisi
adfit intētiō obligādū. Sic ergo nec ip̄m iu-
ramētū dolosū. Nec obstat auctoritas Ysidori
q: quacūqz arte verborūz quis iuret: deus sic
accipit: sicut ille cui iuratur itelligit: &c. Boñ.
q: iste sermo cālter intelligitur: vt dicatur q:
deus sic accipit: q: sic vult accipi ab ipsa ecclē-
sia: & sic vult cñā iudicari. Et vide Boñ. vbi
s. vbi querit: an iuramētum coactū sit obliga-
toriū: Quidā distinguūt inter iuramētū asser-
toriū & p̄missoriū. Respectu asserioriū & co-
actio non excusat a toto: sed a tanto. Siquis

coactus iurat & asserit falsus eē verū: incurrit
 crimē periurij. In iuramēto vero pmissorio:
 coactio que surgit ex metu qui pōt cadere i cō
 stantē vix excusat a toto: tale enim iuramētuz
 licitū ē: & non ē cōtra deū: quo quis promit
 tit aliquid alicui se facturū. Et ideo respectu
 talis iuramēti pōt interuenire coactio suffici
 ens ad inclinādū etiā cōstantē virū: ergo &c.
 Sed qz Aug. videt tenere tale iuramētuz eē
 obligatoriu: vt de quodā qui coactus iurauit
 ducē quādā in vxorē. Ideo ē alius modus di
 cendi: vt distinguatur iter forū ecclesiasticū: &
 forū cōsciētie: ita qz obligatio iuramēti coacti
 eē dōtrario se habet obligatōi iuramēti dolosi.
 Nā in foro ecclesie iuramētū coactū non ē ob
 ligatoriu. Nāz eccl' a psumit qz iurauerit nō
 volūtate implēdi iuramētuz: sed potius eua
 dendi periculū: etiā in odiū violētū: qui nulluz
 habet ius repētēdi. In foro autē dei iuramē
 tum coactū obligatoriu ē: cum deus respiciat
 voluntatē interiorē: & volūtas nō possit cogi
 coactiōe sufficiētī sed inducētē. Et ita cuz ta
 lis volūtas coacta: volūtas sit iudicat de
 lem hominē obligari: etiā in foro cōsciētie.
 Et s'm theo. ē cōsulēdū ei vt iuramētū ipteat:
 nisi relaxationē iueniat. Et hoc si iuramētū su
 it respectu rei licite. Nec ob. de voto. l. qz vo
 ta coacta nō obligāt: qz dico qz non ē sit: qz
 votū respicit obligatōez ad deū: qui vlt' sacri
 ficia nō coacta. Siquis tamē coactōe inducē
 te cogatur: vt votū emittat: v3 vt in periculo
 mortis etisēs a domino liberet: nō videt ab
 surdū dicere eū eē obligatū. Nec et ē simile d
 matrimonio: vt dictū ē.

20 Quid de duob' habētib' mensurā cōmu
 nitatis: vel staterā quā cōsueuerūt portare ad
 vendētēs & mercedē recipē: si iurauerūt sibi
 iuicē decetero nō portare: &c. s3. v3. si ex hoc
 multū dānsificati sūt: puta qz pūsum ē de alia
 mensura: nō pnt auctoritate ppria venire cō
 tra iuramētū: nisi forte ex hoc ad extremā ne
 cessitate deuenirēt: vel nullo mō possent hēre
 vñ viuerēt. Eps tñ absqz tāta necessitate pos
 set huiusmōi iuramētū i melius pmutare: cū
 nulli sit vtile & aliquis dānosuz.

21 Sed si vnus p'dictoz p'urat: nūquid al
 ter poterit venire p' iuramētū? Dicēt. qz si in
 tēdebat iurare sub p'dictōe. l. si alter nō porta
 ret: tūc altero portatē nō tenebitur. S' at ab
 solute iurauit: tenebit. qz si nescit quō iurauit

vel intēderit: tūc si emolumētū ē cōe āb obz
 vno periurāte: reliqu' nihilomin' tenebit: cū
 nullū ex hoc fiat ei p'uidiciū. Si autē emolu
 mētū ē solū eius qui portat: tūc benigni' ē in
 terptādū. l. qz nō seruati fidē: nō p'miserit cū
 dāno suo & lucro alteri'. Nā gnāl' s3 Jos.
 & Ber. si duo sibi aliquid adiucē iurauerūt
 vno nō seruāte: ali' nō teneat. extra eo. sicut:
 el. ij. nisi qz iuratū ē: eēt i bonorē dei. vti in
 ravin' qz dicerem' p'falteriū p' iuicē: vel vt
 certā clemosinā darcemus.

22 Nūquid paganus qui iurat p' falsos deos
 nō p'cessos: teneat? &c. s'm Rai. qz cuz iurauit
 peccatū cōmisit in iurādō. Sed si modo non
 seruauit fidē p'missam: addit peccatū peccato:
 Lōcordat Tho. & addit qz licitū ē accipere iura
 mētū eius qz patas ē p' falsos deos iurare: nō
 tñ h' eū inducere ad hoc.

23 Quid si quis audit alique iurare id: qd au
 diēs scū falsuz eēt? s'm Rai. sufficit audiētē:
 & tenetur vt indicet illis qui possūt p'ficere: &
 nō obesse p'uro siue eū cōrip'ēdo: siue p' co
 orando. rxi. q. v. hoc videtur.

24 Quid si quis iurauit nō reuelare secretuz: an
 indistincte teneat tenere secretū? &c. s3 P'anoz.
 de mēte glo. in. c. ego. extra eo. qz sigs iurauit
 nō reuelare secretū: v3 intelligi de bonesto: & nō
 alteri nocius: & qz tūc possuz reuelare: non tñ
 oibus: s3 illis qui pnt p'desse. p' hoc vide tex.
 iūcta gl. singulari in. c. neri. rxi. di.

25 Quid si c'icus iurauit se seruatur' statuta i
 eccl' a sua edita: & postea sit nouū statuta: &c. s3
 doc. l. c. c'icus. extra eo. distinguēdo qz si i
 stituta sūt appositū istud verbū. edita. & si eē
 da. qz tūc nō extēdit ad futura: qz nō v3 extēdi
 ad ea de qb' nō fuit verisil' cogitatū. Si aut
 nō fuit appositū istud verbū. edita: s3 simpl'r
 iurauit suare statuta. Jo. an. & clari'. d. Lar.
 dicūt qz tūc obligaret ēt ad eēda. Qd si pla
 cet P'anoz. qz p'pter periculū p'urij: iuramē
 tū ē grauis p'uidicij & stricte iterptādōis. Iō
 non extēdendū: imo potius restringendū: vt
 nō p'p'ebēdat ēt qd ex lata verboz significa
 tione possēt cōmp'ebēdere. hoc vult A' rbi.
 in. c. ne quis. rxi. q. ij. P'disset tamē sic disti
 guē: qz aut ista statuta que postmodū sūt nō
 sunt multi p'uidicij: & tūc extēditur iuramē
 tum ad illa. ar. i. l. si. C. que res pig. ob. po. &
 qd ibi nō. āqz cū periuriū sit i se grauisimū
 p'uidicij: tñ debemus attēdere: non ad id qd

venit accessorie: sed ad id qđ iuramentū obligat principal'r. Sic ad statuta fieda que sunt modici p'udicij: sicut cuz obligo bona mea simpl'r: veniāt ē futura: qz in obligatōe agitur de modico p'udicio. Et hoc expresse voluit Bar. i. l. si stipulatus fuerim. §. cū stipulamur. de ver. ob. Aut sūt grauis p'udicij: tūc iuramētū ad illa nō cōtēditur. ar. i. d. §. cū stipulamur. et i. l. si māduero. §. is cuius. ff. mandati. et c. felicis. de penis li. vi. vbi h' q' publicatis bonis alicui' simpl'r. si veniāt bōa futura. Et hoc pp' grauitatē p'udicij. Et sic reducitur ad p'cordiā cū. d. l. si. Et hec nōbis q' si talis clericus p'misit p' prius p'stitum iuramētū seruare illud statutū qđ postea factum ē: iterum non ē obligatus et iuramēto s'z quosdā. Sed p'anoz. vbi. s. p'cludit post dicta doc. q' si potest cōstare in foro alicui vel iudiciali q' ille intēdebat nouiter iurare: obligabitur de iuramēto. argu. extra eo. et si t'p's. Et sic i' dubio videtur satis voluisse iurare: si exp'essit verbū. iuro. vel cōsimile. Idē intelli gēdum de eo qui sit nouus cuius alicui' ciuitatis et iurat seruare statuta.

26 Quid si aliqui domini tēporales: vel cleric' vel p'clari iurāt seruare statuta et p'seruidere alicuius loci vel eccl'ie: et iter illa sūt aliqua illicita: vel impossibilia: vel libertati eccl' astice obuiāta: s'z si iurātes hoc sciuerūt: nō debuerunt sic gnāliter iurare: nec sūt aliquaten' huiusmodi iuramēta seruāda: s'z solū alia. Sicut ē si nō sciunt nō sūt seruāda: qz nō tenētur ad illa. extra eo. cōtingit. li. vi.

27 Quid si illi cui iurādo aliqd p'mittitur: possit relatare iuramētum: s'z s'm Dir. vbi. s. q' aut quis iurat se facturū aliqd alteri: qđ p'inet ad cultū diuinū: aut ad p'moduz tēporale. Si iurat aliqd qđ p'rtinet ad cultū diuinū: aut ad religionē vel pietatē: nō possūt sibi remittere talia iuramēta: vt si duo iurant tria p'salteria pro inuicē dicere. vel si piscatores: vel alij mechanic' iurāt de luero suo certā portionē prestare fabrice eccl'ie: vel si alios pios vsus: vel si duo iurant ire vltra mare: et ibi deo militare p'nt tamē sibi remittere q' simul nō vadāt. Si vero iurāt se facturos aliqd qđ respicit p'modū tēporale: distingu' q' aut p'eter illud iuramētū tenētur al' illud facere: aut nō. Si tenētur p'eter iuramētū al' illud facere: puta qz carnisific' iurāt nō vēdē carnes infectas p' sanis.

Vel mercatores q' nō sophisticabūt merces suas: vel ob p'liciorē terminū carius nō vēdent: et tunc nequeunt sibi remittere: qz p'pter salutē animarū sic iurātū videtur. Aut nō tenētur sine iuramēto seruare qđ iurant: s'z solum ex iuramēto. tunc distingue. Aut obseruantia iuramētū spectat tantum ad cōmodum vel incōmodū irantū: vt scribere librum vel domū edificare: et huiusmodi: tūc remittere sibi possūt. Aut obligatō iuramētū respicit deum: vel tertij: vt iuro tibi q' dabo. et p'ctoz: et tūc iuramētum quod t'g'it deū: vel tertium remittere nō possūt. hec Dir. et ē notabilis distinctio. Et facit ad multa.

Quid si vedor iurauit nō venire p'tra v'ditionē: et nūc dicit se deceptū vltra dimidiū iustit' p'ci: nūqd d'z audiri: s'z. gl. in. c. cum cā. de emp. et v'edi. dicit q' si maior ē: non auditur. Secus si minor: q' per tale iuramētū nō excluditur: nisi beneficiū etatis. Nō autē q' renūciat iuri p'muni. vñ pōt agere ad supplementū p'ccij: vel ad rescidēdū v'ditionē: tale em iuramētū respicit cū maiorē: nisi iurasset rē nō rēpetere vel p'ccij: eo q' deceptus esset vltra dimidiū: qz tunc v'tra q'z via cēt ei p'clusa. p'pter iuramētū. Ad dū m' p'anoz. ibi q' si minor: cēt enouit' lesus: p'ffer p'tere absolutionē a iuramēto etiā si iurauerunt verba magis specifica: vt q' dicit se velle donare totum qđ plus valebat etiā in magna quantitate: q' in minore p'sumitur deceptio. ar. l. si quis cū sciret. ff. p' emp. Et idē credit dicēdū de maiorē: vt possit petere absolutionē a iuramento: rōc' eno: in si iue lesiois: itelligēdo q' nō dōa uerū qđ plus valebat: q' nō p'sumit i tāta quantitate donatio: s'z deceptio: h' p'anoz. in. d. c. cū c. i. vbi ēt refert p'de. d' bellap. tenuisse q' p' tale iuramētū gnāliter factū a minore: minorē excludi ab omni beneficio sibi p'petēti. et vide ibi an reagratur specificā mētio de tali beneficio ad talē renūciationē faciēdam.

Quid si puella que iurauit nō hēre regressus ad bona paterna: s'z q' ēē dote cōtenta: an obstante iuramēto possit hēre regressus: Dic q' nō: s'z d'z seruare iuramētū. vide. s. Dos. s. iij. Adde p'dictis qđ singul'r nōt p'anoz. l. c. nō sine. de arb. vbi p'ōt istā regulā quā dicit eē verissimā: q' quātūcūq' iuramētū p'hibetur a quacūq' lege etiā canonica vel diuina: tamē si nō p'net in se peccatū: tenetur iurans

loquela continet p̄fidiam: vel mendaciaz: vt qz venit ad decipiendum. Et sic p̄p̄ice loquit ille ter. iuramenti: vt puta qz alijs aliunde sibi p̄uidisset: nisi ipse ei p̄mississet: et huiusmodi: vel qm̄ p̄mittēs et cā alia habebat illō facē et ob̄iō.

Iuramentum. ij.

Iuramento vniuersitat: siue alicuius societatis. A dicitur edū est qz qm̄ vniuersitas alicuius ciuitatis vel collegij iuramento se obligauit et iurantes iaz mortui sunt: successores facientes non sunt p̄pter hoc piuri. Nā obligatio iuramenti ē personalis: et nō transit ad successores: tenentur tamen et quadā fidelitate adimplere qd̄ iuratum est.

Quā multitudine iurat aliqd̄ facē vel nō facē: nūqd̄ aliqb̄ ducientib̄ possint alij ducenire: R̄s̄. in. v̄. Si absolute et in oēm euentz iuratum ē q̄libz obseruare tenentur. Si vero sub p̄ditione vel ob determinatam cāz: puta si alij seruarent et huiusmodi: nō tenet quis nisi cōt̄e conditione. ar. c̄. de p̄di. ap. v̄. et co. per uenit. vñ si oēs alij vel plures non seruent: in hoc casu absolute vñr alij. Si vero pauci sunt q̄ nō seruaret: recurrēdū ē ad intentionē iuramentū. v̄. qz si intendebat qz quocūqz non obseruante ipsi: non tenent. A ut solus si multi essent illi q̄ nō seruarent. Et si de intentione ne scitur: tutius est seruare.

Quid autē dicendum de iuramentis scholarū: vniuersitatu: collegioz: verberatoz et huiusmodi: q̄ iurauerūt multa in eoz statuta cōtenta: an sint piuri ducenire: P̄ Paul. in de. j. de reg. distinguit: qz aut illi d̄ vniuersitate: aut collegio iurauerūt seruare statuta: aut p̄tenta in eis. P̄mo cā si ducenire collegialiter: nō incidūt in piuriū: qz tollūt statuta: et p̄ p̄is tollitur iuramentū statuto accessoriū. Si autē iurant seruare p̄tenta in statuto tūc incidunt in piuriū veniēdo: sine cā rōnabili. Et hoc intelligit P̄danor. in. c. dilecto. de p̄ben. qm̄ iurauerunt p̄tenta in statuto seruare: nulla habita mentōe de statuto: vt puta si dixerunt: iuram⁹ nō recipie aliq̄ nō sit graduatus. Secus si dixerunt: iuram⁹ nō recipie aliq̄ nō sit graduatus: sicut p̄tinet in statuto: qz hoc cā vñr iurasse seruare statuta. Idē sentit do. Lar. in d. de. j. Et dicit qz nō solū exp̄s̄s̄: et tacite remonēt̄. qz tale statuta obligat tāqz singl̄os et nō tāqz collegiū. Et iō p̄sulit qz tales tollāt

statuta añqz ducenire: quo sublato: iuramentū sublato est: et ita seruat. Sed si ducenire nō sublato statuto: adhuc p̄babit̄ vt posse d̄sc̄di: qz intelligunt destruxisse statuta. Et sic nō sunt piuri: qz cū possint tollere statuta exp̄s̄s̄ ergo et tacite itelligūt sustulisse: et quo apper̄ d̄ volūtate sua. Nec ē v̄. qz sint piuri: eo ipso qz incipiunt ducenire: qz iuramentū obligat singulos et nō collegiū: cū nō sit susceptibile piuri. ar. c̄. de sen. et. romana. in. v̄. banc opio: nem vt ē sentire Jo. an. in. c. j. de his que fi. a ma. p̄c. c. S̄. Jo. d̄ lig. i. d. de. j. dicit: qz i p̄mo mēbro ducenire et collegial̄ incidit in piuriū. P̄dan. aut. i. d. c. dilecto. dicit qz h̄ mā semp̄ sibi fuit visa difficilis. Et p̄ p̄cordia dicit qz aut singulares de collegio iurāt seruare statuta singl̄: ita qz habito respectu ad singulos et substantiā iuramenti: potius ligat eos singulariter. Et tunc sublato statuto collegial̄: nullū piuriū icurrūt ducenire. Et hoc casu itelligem̄ p̄imā opionē veram. Exēplū. statuta est vt nullus uocē habeat: nisi sit matricular̄. Iurant singl̄i seruare statuta. Certe iuramentum hoc casu p̄cernit obseruantia singulorum. Iō si collegiū deliberat tollere statuta: nō peccant singl̄i postmodū ducenire. Sed si iuramentū stringat ad obseruandū collegial̄ tunc h̄ locū alia opio: vt sine metu piuri nō possint et collegial̄ ducenire: cā rōnabili non subsistēte. P̄done exemplū in casu. d. c. dilecto. Nā canonici iurādo nō recipie aliq̄ vltra numerū statuta: iuramentū vñ habuisse respectuz: vt et collegialiter nō recipiāt: qz nulli dubiū qz singulares nō p̄t̄ singulariter eligē canonicos vñ et forma et mā iuramenti potis p̄bēdē vtz iuramentū stringat tñ singulos singl̄ariū: an vñ singulos collegial̄. Et ad p̄p̄tationē statuti adhibeas hāc cautela: vt singl̄i iurēt p̄tenta i statuto: si habita mētoe d̄ statuto. Et vt iurēt qz et collegial̄ nō ducenire. Subsistēte postmodū cā p̄cernēte sauoze publicū: p̄t̄ ducenire. vide de hoc glo nōbilem. xi. di. in his.

Additio. P̄do declaratiōe istī mēbris. l. quo ad successores qz nō fecerūt statuta h̄ iurauerūt seruare statuta suoz p̄decessoz. Scicūdo quo ad p̄imos qz fecerūt dicta statuta. Et quo ad successores dico qz si maior p̄s̄nō obseruat dicta statuta: et ip̄i ducenire nō vñr cōdēnādū: qz verisim̄ cogitare p̄t̄ qz et aliqua cā

legitima sint abrogata talia statuta. Nec ob. q. iuraverit servare dicta statuta: q. d. intelligi: q. obligaverit se ad observandū statuta n̄ abolita v̄l abrogata r̄c. Quo v̄o ad p̄ios ad hoc vt nō incurrant p̄iurii regri q. ipsi vel maior: ps tollat talia statuta collegialiter saltē tacite: nec sufficēt q. tollerēt singlr: vel p̄ sensus singulares. Ad hec faciunt nō. s̄. Consuetudo. s̄. r̄ii. in fi.

¶ Finis.

4 Quid sit dicendū d̄ statutu cōitatū: vel vniuersitatū: aut collegioꝝ: seu fraternitatū: q̄ qd̄ statuta multoties sūt p̄firmata ab ep̄is: aut p̄i cipib⁹ ciuitatū: vel terraz: an n̄ obstāte hac cōfirmatione possunt p̄uenire eo t̄i nō vt dictuz est. Dic q. si supioꝝ p̄firmavit p̄ dicta statuta c̄ certa sc̄ia: r̄ tū cāe cognitōe: sic inferiores ab solvere: nec disp̄sare poterit: al̄s sec⁹ Bar. t̄i. l. i. o. i. u. C. de testa. v̄ tenē idistincte: q. inferiora possunt p̄uenire. Dic n. q. h̄ testm̄ sit factū de p̄sensu p̄cipis: t̄i p̄t reuocari sine eius p̄sensu. Qd̄ fac̄ ad statuta h̄z cū: q̄ sunt i ducatu spoletano p̄firmata p̄ supioꝝ. Et sic p̄t sine eius p̄sensu reuocari. Adde t̄i p̄dictis qd̄ nōt pan. i. c. cū accessissent. de p̄sti. q. statuentes p̄t recedere a statuto p̄firmato a sede apl̄ica vel alio supioꝝ r̄ reddere ad ius cōc̄: n̄ obtēta alia l̄nia a supioꝝ. Et idē t̄z Bal. l. oēs populi. ff. de iur. e. iure. s̄. Bar. in p̄iū ē. l. d. l. o. i. u. S. o. let p̄an. sic p̄cordare: aut statutu p̄cernit p̄cipaliter fauorē statuētū: r̄ p̄cedit p̄ia opio. Itaz p̄firmatio h̄z vim cuiusdā p̄uilegij: cui p̄t statuētes tāq̄ p̄uilegio renūciār. Si v̄o statutu p̄cernit fauorē alioꝝ vel ius publicuz: ita q. nō mere ipsos statuētes: tūc p̄cedit alia opio: q. ex quo supioꝝ p̄firmat: v̄l dispōnē facere suā. q. oia n̄ra facim⁹ r̄c. Inferioꝝ aut nō pōt tollere legē supioꝝis. facit dictū Inn. l. c. accedentib⁹. de p̄uile. vbi dicit q. si statutum p̄cernit p̄cipalr fauorē eccl̄e nō p̄t canonici c̄p̄s̄s: vel tacite illi renūciare. Ad aliud nobile p̄danoz: q. si statuētes vel eoz successores ve niant sc̄iēter p̄ statutu: v̄fir tollere statutu. Ita q. p̄ vnicum actū p̄ statutu factuz: tollitur ip̄z statutu. Idē Do. r̄ Jo. an.

5 Quid aut dicendū d̄ statutu quarūdā terrarum: vt in rippia ianue: que nō p̄mittūt vinum aliūde appozatum vendi in suo territorio: q̄sdiu vinum illius terre inueniatur vena le p̄ tanto vel tanto p̄cio. Et multoties talia statuta sunt p̄firmata iuramēto: an sint obser

vanda: s̄. h̄z Adonal. q. huiusmodi statuta r̄ iuramēta sunt illicita r̄ nō obseruāda: cū ēt cir cūscripto statuto vel iuramēto: talia obseruare vel facē intētoe corrupta: illicitū sit. Et hoc v̄l rōnabile. Sec⁹ aut si aliq̄ bōa itētoe: r̄ ad bona reipublice: vtputa h̄it vina valde debilia r̄ corruptōi obnoxia: que lōgo tpe seruari non p̄nt. Et si vina aliūde portarent: sua vina vēdi n̄ posset: r̄ sic ira illa graue dānū incurret.

¶ De.

Quid ē ius: qd̄ rigor: qd̄ ius: qd̄ dispensatio: s̄. fm̄ Do. ius ē ars boni r̄ eq̄: cui⁹ merito q̄ nos sacerdotes appellat. l. sacroꝝ p̄ceptoꝝ ministros. Rigor vero ē excessus vel austeritas iuris: aliquoties ad terroꝝ script⁹: q. quidē nō ē seruandus: nisi ubi timet ne peccatum reducat ad alios p̄ c̄plū. vt in. c. s̄ illud r̄lv. di. Qn̄q̄ tū rigor idē ē qd̄ subtilitas iustit̄ seruandus ē. c̄. de resti. spo. in l̄ris. Eqtas v̄o est mediū inter rigorem r̄ dispensatiōem: r̄ sic d̄st̄nuitur. Eqtas est iustitia: dulcorē misericordie temperata. Quid sit dispensatio. dictuz ē. s̄. Dispensatio. i. p̄m. De hac materia vide. s̄. Zuder p̄mo. s̄. r̄ vij.

¶ De ea que contra ius sunt ualeāt: s̄. fm̄ p̄danoz. in. c. in noie d̄ni. de testi. distinguēdo aut dispō nō est penal̄is: aut sic. Si nō: regulari actus ē nullus: vt i regula que p̄ ius. r̄ in. l. nō dubiū. C. de legi. Et hoc intellige q̄si lex h̄z p̄petuā cām p̄hibitionis. l. rō p̄hibēdi est p̄petua. Sec⁹ si sp̄alis. de hoc vide. s̄. In pedinētū. r̄ vj. r̄ in. c. vides. r̄. dif. r̄ ibi bona glo. Aut dispō ē penal̄is: r̄ hic ē maxima diffcultas. Quidā d̄ixerūt q. p̄ appositionē pene sustinetur actus: q. lex nō v̄l tunc simplr p̄bi bere: s̄ vltra p̄cessit apponendo penā. Hoc v̄ez: nisi lex iducat ultra penā actus nullitatē. vt in. l. iubem⁹. C. de sa. san. ec. r̄ in. c. q. pp̄. de elec. hec t̄i opinio non videt placere Bar. in. l. p̄tor. ff. d̄ no. ope. nun. allegat. d. l. iube mus. r̄ multa iura que vltra penam inducūt nullitatē actus. Sed certe posset respōderi q. in illis iuribus lex nō fuit contenta pena c̄trin seca: s̄ etiam voluit inducere nullitatem act⁹. p̄danoz. tamē aliquoliter limitat p̄dicta: dicens q. non semper ex nō obseruātia legis inducitur nullitas ipso iure: sed qn̄q̄ p̄c̄stat cāz irritandū: qn̄q̄ vero ipso facto irritat. Scire eni d̄bet q. qn̄q̄ lex iubet aliquā solēnitatē adhiberi tempore contractus: et tunc si aliter fiat

act⁹ est nullus ipso iure: vt in. c. sine exceptioe. tñ. q. ij. r. i. d. l. nō dubitū. r. c. auditis. d. elec. r. C. de testa. hac p̄salutissima. Quisq; let iubet aliquaz solēnitatem adhiberi post p̄ctum: vel aliu actū p̄fectu: r̄ tūc si illa solēnitās nō iteruenit: nō inducit act⁹ nullitas ipso iure: s; nō valet in effectu: q; v; annullari nisi aliud exp̄sse caueret in dispōne. Et hoc v̄. p̄bati in. l. vniuersa. C. d̄ p̄ci. ipa. offe. P̄done creplū statu- tum dicit de quolibz p̄ctu soluitur gabella de cem solidis p̄ libra. certe si nō soluitur p̄ct⁹ re manet validus: s; possit annullari. D̄. p̄cedit et si let dicat: al̄s nō valeat. Debet. n. intelligi: nō valeat. l. in effectu. vt in. d. l. vniuersa. Sc̄tus si diceret: nō valeat ip̄o iure: vel ip̄o sc̄o.

1 Legare Quid si legator lega- uit rē alienā: s; p̄a. in. c. filius. de testa. dicit q; aut q̄ le-

gat rem alienā in qua h; aliqd ius: r̄ in dubio v̄r̄ solum ius legare: q̄d h; in re. Et sic nō de- bctur estimatio totius rei. vt in. l. huj̄ electōe de le. j. Idē si testator putabat aliqd ius habē in ea re: q̄d in extinguebat morte. vt in. l. vroz patri. s̄m vñ intellectū. C. de lega. Et per hoc possit attēari q; si testator legauit rē alie- nam sibi pignoratam: videatur legasse ius pi- gnozis q̄d habebat in re. Aut legat rem sibi r̄ alteri cōem: r̄ tunc v̄r̄ legare p̄tem suam tātuz h; dicitur rem mea: vt. i. d. l. scriui. Et hoc v̄r̄ nisi testator dicitur. lego totā rez. vel v̄ba sitia q; tūc debet estimatio totius. vt. l. iul. d. le. ij. Et nōr̄ Bar. in. l. cū alienā. C. de lega. Aut legat rem oino alienā: Et tūc: aut ē hereditio: r̄ tūc omnino debet: nec sufficit dare estimatōez q; testator p̄t legare rem heredis sicut p̄p̄riā ut est pulcher tex. in. l. vñ ex familia. s. si rez. ff. d. le. ij. Aut legat rem alterius q̄z bēdis. Et tūc: aut sciēter: r̄ debetur illa res vel eius esti- matio. vt. d. l. cuz alienam. Dūmodo sit talis res cuius p̄merciū possit haberi: al̄s inutile ē legatus: puta si legatur res sacra: vel res puri- cipis. l. apud iul. in. fi. ff. de le. j. Si vero lega- uit ignoranter: tunc: aut extraneo: r̄ non valet legatū. d. l. cū alienam: aut p̄iuncte p̄sone: cui al̄s fuisset relicturus: et si sciūset rē alienam r̄ debetur estimatio. d. l. cum alienam.

1 Et ex predictis soluitur questio que nunc d̄ facto accidit. Quedam mulier legauit quan- dam v̄stem alienam. s. foceri cuidaz monaste- rio pro salute anime sue: an valeat: Et dicēdū

est per predicta: q; sic. Nec ob. d. c. filius. q; h; ibi ponantur plures lecture. in illa 3m. ē ve- rior: r̄ cōior: vt intelligat tex. qñ filius legat rē eccl̄e alteri eccl̄e. Sc̄e qñ legaret i p̄ios vsus rem alienam: que nō est; alicuius eccl̄e: vt in casu nostro. Et hunc intellectuz h; glo. in. c. si ep̄s. tñ. q. v. vbi archi. videtur dicere q; i hoc casu legatarius poterit agere ad estimatōez. Et q; saltem debeat estimatio r̄ ualeat legatū tenent cōiter doc. in. d. l. cum alienam.

1 An at hoc habeat locum in foro canonico r̄ animes? P̄anoz. in. d. c. filius. dicit q; cōiter doc. tenent q; sic: h; ipse teneat contrariū. Sed ex quo ipse dicit: q; cōmuniter doc. tenent aliā opinionem: r̄ ideo videtur tenenda: p̄scriptim quando constat d̄ mente defuncti: puta q; scie- bat dispositionem iuris civilis: q; p̄inde ē: ac si legasset rem illam: si emi potuisset: vel sal- tem estimatōem.

1 P̄done: quidam legauit fratribz predica- toribus. c. si cum sepelirent in ecclesia sua: ille occidit seipsum: vel est repletus excoicatur: ita q; non p̄t sepeliri i sacro: an fratres debe- at habere legatum: h; cū non sepeliant. Bar. in. l. miles. ff. de adul. refert Di. determinasse q; sic. p. d. l. miles. in. s. rez. cū facto defun- cti r̄ eius culpa acciderit hoc. Nec ob. q; nō sit ipleta p̄ditio sub qua legatū ē relictū: q; illa est p̄ditio impossibilis que legatum nō viciat ut. l. obtinuit. ff. de condi. r̄ demon.

1 P̄done: testator legat mihi. x. si faciam vñ altare in capella sancti Bernardini. ego antea illud feceram mei p̄templatōe: an p̄sequar le- gatū? R̄ndent qdaz q; nō p̄ ter. exp̄ssum i. l. p̄ditionum. ff. de p̄di. r̄ de. Et hoc videtur te- nere Bar. ibi: vbi dicit q; ad actionē p̄sequen- dam non sufficit aliquid fieri fato: r̄ videtur esse tex. ibi in. fi. vbi dicitur. Nā si fato fecerit: nō videt obtemperasse voluntati: sed ad penam euitandam. dicit Bar. de mente Di. q; nō re- fert qualiter fiat. vt. l. ea quidē. si man. ita sine. alie. Et nota banc distinctionem Bar. que fa- cit ad multa. Et vide. s. i. c. Emphiteosis. s. l. iij. de pictura sienda per heredem. r̄ ibi sol- uitur illa questio quo ad penam incurrēdaz: hic autem loquitur quo ad actionem cōsequē- dam. Et sic nulla est p̄ietas hic r̄ ibi.

1 P̄done: quidaz parochianus ecclesie sancti petri reliquit simpliciter ecclesie sancti petri. r̄ Sunt in ciuitate alie ecclesie sub eodem voca-

bulo. Cui dabitur tale legatum: *fl. fm pda/*
noz. in. c. iudicante. de testa. q. in dubio dabit
non ecclesie pauperior: fl. ecclesie parochialis:
qz de illa in dubio videt sensisse. Si aut testa/
tor dicat reliquo ecclesie facte. Adarie: et ccc/a
sua parochialis nō vocaret ecc/a sancte Ada/
rie: et i illa ciuitate essent multe ecclesie sub illo
vocabulo: tunc fl. doc. dabitur ecc/e paupe/
riori. Sed dubiū est qm monasteria sunt equa/
lia: Dic fm cōiozem oplonez qz dabitur cpo
vt ipse distribuatur vel gratificet alteri. Si vtro
quis simpliciter relinquit ecclesie: vt faciūt ru/
stici. Dic qz dabuntur ecc/e parochiali testato/
ris eadem ratione.

6 **Q**uid aut si testator legauit vnū calicē: vel
 vnam planctam ecclesie sancte Adarie: an da
 bitur de meliori: puta de argento: an d' flagno
 zē. *fl. fl. pda/oz. vbi. s. q. in legatis ad pias*
cās generaliter factis: illud qd ē melius dabit
sauiore pie cause. p hoc est tex. notabilis. et ibi
Bar. l. l. titia. s. scia. ff. de au. ar. q3 le. Et quo
decidit ibi Bar. q. si testator legauit ecc/e ca/
licem: intelligit de argēto. Si reliquit plane/
tam intelligitur de serico: et sic de silibus. Itē
dicit Bar. se vidisse de scō qz gda reliquit sic
ri in quadā capella figurā xpī cū apl'is. Et
te d' intelligi cum. xij. apostolis.

7 **Q**uone gda legatum filie sue nupte. c. p
 finulo āno: p vestimentis et huiusmodi q silia
 flitit p annos quattuor: q nō induit se: nec pe
 cuniam ipsam a fratrib' petijt: an possit petē
 pecuniā dicto x' āno p pterito x' h'ndent: qui
 dam q nō. ar. l. qdā. ff. de vsufr. lega.

8 **Q**uid āt si legatarius moritur an legantē:
 fl. q legatū deficit et remanet heredibus le
 gantis. Secus si moreretur post mortē testā
 tis: sed anqz heres adijisset hereditatē: qz tunc
 debetur heredibus legatarij. l. vnica. §. sed vt
 manifestetur. C. de cadu. tol.

9 **V**erbum relinquo additū vniuersitati bo
 norum trahitur ad institutōs: et hoc qm nullus
 alius heres est institutus. Et hoc voluit glo.
 notabilis in. l. his verbis. in prin. ff. d' here. in
 fin. et ibi Bar. Sed vbi verbum: relinquo: vt
 lego: sit adiectum certe rei: tūc nūqz trahitur
 ad institutionem. l. cogi. §. et generaliter. ff. ad
 trebellia.

10 **Q**uone statuto cauetur qz de quolibz lega
 to pro libra debeat legatarius soluere vnum
 sol. et tali legato est iniunctum certum onus:

nunquid ratione iniuncti oneris debeat solui
 gabella: *Dic qz legatum fuit cū onere relicto:*
vt tanto minus teneatur soluere qzta est esti/
matio oneris iniuncti. Et ita vt voluisset Di/
et Bal. p. l. sed si hoc. ff. de condi. et demon.
Et sic facit qz gabellarios: quib' debent quat/
tuor sol. p sacco frumenti: vtrō debeat solui
de eo qz recipit molendinarius p molutura: lz
fit pfectudo in contrarium.

Quare legata domo: veniat hōr' vel area:
 fl. pda/oz. i. c. rainucius. de testa. dicit qz ap
 pellatione domus nō venit hōr' vt area: nisi
 qm sunt coniuncta. d' hoc. c. sanctum de censu.
 qz ibi ponunt vt diuersa.

Quare legatis aliquib' reb': et postea vendi
 tis p testatorē: teneatur heres: *fl. n̄ndur qz sic*
nisi vendendo legatis: habuerit animū adimen/
di legatū. vt insti. de lega. §. si rem. Et in du/
bio pbabit hēs voluntatem defuncti cē mu/
tatam vt nōt glo. in. d. §. si rem. Idem dicen/
dum si rem legatā pignori tradidit: qz nisi ha/
buerit animū adimēdi legatū: tenetur heres
eam redimere: et legatario tradere. dicta insti/
§. sed et si rem.

Quid aut valeat vroz legatum: quo ei le
 gatur sua dos: *fl. Asten. li. iij. tit. xij. dicit qz*
tale legatum ē sibi vtilē: et si nihil vltra dotez
ei reliquerit testator: qz plenior est actio et lega/
to: qz de dote insti. de le. §. et si vroz. qz vbi
dicit glo. legatum statim debetur: dos vero si
psistat in immobilibus debetur post annum zē.
Item de dote agitur inquātū pōt facere vir:
vel alius heres suus. De legato vero in soli/
dum: nisi obster falcidia: vel bñficiū inuenta/
rij. Item valet: qz non habebit. pbare dotem
fuisse tante qz titatis: si exprimatur: al' s. C. c.
de sal. cā adiecta. l. iij.

Quare legatis vestibus vroz veniant aurea
 vel argentea ornamenta dictarū: vestium: vñ
 qz nō: qz accessoria preciosa: suo principali
 non veniunt. l. ud. aut ro. t3 qz veniant etiam
 preciosa: et accedunt principali. vt. l. et si nō
 sunt. §. pueniam. ff. de au. et ar. l. c. Et Bar.
 in. l. ij. ff. de pecu. lega. dicit glo. ibi esse falsas:
 que vult qz accessoria preciosa si extinguāt
 destructo principali.

Additio. *Nō tñ Bar. l. l. nulli. p. 1/*
ius. c. nulli. licere in frenis
et cquestribus sellis: et in balteis margaritas
et smaragdos et iacintos aptare. li. xj. q. ad ov
 dd 3

nata mulierum p̄nētia nō sūt eis d̄ iure p̄hibi-
ta. S; hodie i multis ciuitatib; ē statutum q̄
ista a n̄natis non h̄ mulierib; potare pp̄ hoc
dico q̄ si marit; legaret vxori vestes suas q̄ h̄
d̄ iure p̄tineant oia ornāmēta vt. l. vestes t̄ le.
ff. de au. t̄ ar. l. c. t̄ico cū quo sūt p̄hibite nō
p̄nt dici accessiōes vestiu; nec illis vestimentis
accēdē ar. hui; l. t̄ eodē mō nō p̄nt dici mu-
lieris cā empta ea que eius gratia sūt prohibi-
ta. hec Bar.

¶ finis

16 **¶** An autē legās creditor; suo in dubio videat̄
tur legasse animo p̄pensandi? **¶** Panoz. l. c.
officij. de testa. dicit q̄ sic. p. l. si cū dotem. §. si
pater. ff. so. matri. vbi dicit q̄ si pater tenebat
dotē dare filie. t̄ reliquit aliquid filie i testamē-
to: nō pōt s̄nta p̄tere legatū itēgrū t̄ repetere
dotem q̄ videt̄ testator legasse aio p̄pensandi
cū dote d̄bita. Et Bar. t̄ doc. moderni. d. §.
si pater. limitāt hoc vep̄ q̄n̄ relictum sit p̄ de-
bitorē necessariū: qui et relictum iuris teneat
ad debitū. Secus quādo sit per debitorē vo-
luntariū: qui ex voluntate sua obligauit se ad
debitum. Nam hoc casu nō videt̄ factum ani-
mo p̄pensandi: nisi sit exp̄ssus. vt in. d. c. offi-
cij. vbi legatum ep̄o simpliciter factum: non
minuit portōnem sibi d̄bitā ex relictis factis
ecclesijs. Licet Panoz. ibi dicat q̄ testator n̄
est debitor ep̄i: nec necessariū nec voluntariū
q̄ portio d̄betur ep̄o: nō a testatore: sed ab ec-
clesijs: quibus factū est relictum. vnde si testa-
tor aliquid relinquit simpliciter ep̄o: non pōt
dici q̄ reliquerit animo p̄pensandi cum debi-
to: cum ipse nō sit debitor ep̄i. D̄ potet ergo
q̄ apponat modum in legato: si vult cōpensā-
tōem fieri vt ep̄us sit p̄tentus illa portioe. Et
hoc vult singulariter. d. c. officij. qd̄ nō.

17 **¶** Vtrū minor prodigus: vel furiosus i trans
religionem possit legare: vel testari: vel aliter
de bonis suis disponere: etiam sine auctoritate
curatoris? **¶** Panoz. in. c. p̄sentia. de p̄ba.
dicit fm̄ cōster doc. q̄ sic dūmodo tempore di-
sp̄ositōis t̄ ingressus nō sit furiosus. Et hoc
aperte sentit Jo. an. ibi. q̄ in istis spiritualib;
nō curamus de patria vel curatoris auctozita-
te. vt in. c. si annuum. de iudi. l. vj.

18 **¶** Sed dubitatur de filiosa. **¶** Li. in auz. igres-
si. C. de sacrosan. eccle. dicit q̄ d̄ bonis castrē
fibus vel quasi: nō est dubium: nec de profe-
ctiis: quia illa sunt patris. Dubium ergo re-
manet i bonis aduenticijs. **¶** Panoz. ibi putat

q̄ de bonis aduenticijs ingresso: q̄ illa indi-
stincte acquirūt monasterio. Tum q̄ am-
plius nō est filius in potestate patris: t̄ sic nō
acquir̄t vsufructus patri. Tum quia cleric; t̄
persone religiose sunt p̄uilegiati sup̄ bonis
aduenticijs: ita vt plenam habeāt ipsorū ad-
ministratōem: ita qd̄ est laicus aduenticijs: de-
ricis reputatur castrens: vel quasi. Et hac ra-
tione forte idem dici potest de bonis acquisi-
tis prius: vt statim per ingressum gaudeant
illo p̄uilegio. d̄ h̄ vide. s̄. Lericus. iij. §. si.

¶ Quid autē de legatis que sunt necessitati-
bus: matume minoribus. puta. s̄ fratres mi-
nores nō possunt habere annuos redditus p̄-
cle. et iij. §. cūq; annui redditus. de vbo. fig.
Quidam indirecte relinquunt hospitalibus
aut collegijs terrarū cum onere q̄ omni anno
dent duas petias panni: vel huiusmodi fratri-
bus montis. An fratres minores possint re-
cipere? **¶** Panoz. in. d. c. in p̄sentia. t̄ in. c.
nimis p̄ana. de ex. p̄e. dicit. q̄ talia legata nō
valent. quia esset habere quādam p̄prietatē.
Et tot possent esse annui redditus: q̄ n̄ opor-
teret eos mendicare: qd̄ esset cōtra eorū reg-
ulam. **¶** Predicatores tamen nō sunt incapa-
ces ex eorū regula: sed ex p̄stitutionibus.

¶ Quid autem de āniversarijs p̄p̄tuis: an li-
ceat mēdicantibus recipere? **¶** fm̄ **¶** De. d̄ pa-
lu. in c̄p̄la ad magistrū ordinis. q̄ sicut nō est
p̄tra ordinē: imo de ordine recipere quotidia-
nas elemosinas: ita etiā anniuersaria p̄cep-
tua. nec hoc est habere redditus in recipiendo
gratis. t̄ in pctendo extra iudiciū. nec in hoc ē
necessaria dispensatio: sicut nec i quotidie mē-
dicando. Sed repetere ea in iudicio tanquā
redditus sibi debitos: nō h̄ absq; dispensatiōe
que dispensatio fieri nō debet. nec illud dissimu-
larū: nisi ex causa necessitatis: puta i locis: vbi
ita refrigit caritas q̄ fratres seminātes sp̄ua
lia non possunt aliter m̄tere temporalia. hec
¶ De. Et idem videt̄ dicendus imo fortius de
certis elemosinis annualibus quas p̄ncipes
aliquando ordinant dari fratribus de gabella
t̄ alijs introitibus. Nam talia sūt pure clemo-
sine. Nam ipse cōcedens ad placitum: potest
reuocare talem dationē: cum sponte det: t̄ nō
ex aliqua obligatione ad illos. Non obstante
q̄ illi qui sunt super illis gabellis tenentur ex
debito dare fratribus rōne ordinatiōis domi-
ni. Ad d̄t etiā ipse **¶** De. de palu. q̄ de annuis

cessibus: ac et de redditibus fratru ad vita: no
 lzengere ea absq; dispesatiōe: que fieri nō dz
 viditū est: nisi pp necessitatez. sed oblata licet
 recipere. Idem arch. f. Et per pdicta pz: q; si
 quis legaret fratribus minoribus puē? ali
 quorum locorum: aut redditus alicuius pos
 sessionis: vel certum quid annuum: non licet
 vicis fratribus illos redditus petere in iu
 dicio: nec etiā extra iudiciū erigere. Si tñ be
 res ipse vellet sponte fratribus dare: hoc casu
 liceret fratribus recipere: maxime per moduz
 demofine.

ii **Q**uā aut indistincte fratrib? minorib? pbi
 beant annui reddit? s?z. Lar. l. d. de. et iui. post
 f. ede. q; aut annuus reddit? reliquit ad certuz
 vsuz diuini cultus. puta vinū p sacrificio. fru
 mentū p hostijs. et puētus ē capar. Aut red
 ditus deputant victui: vel vctitui: v? indistin
 ctē relinquit: et ad modicū tēpus: et puētus ē
 capar: q; videt vñū legatū: cui? sūma ē diuisa
 quo ad solutiōem: nec p hoc tollit mēdicitar:
 s; subleuat. Aut relinquit ad tps nō modicū.
 et non valet: q; tūc pputant iter imobilia. vt i
 d. s. cūq; annui. Et hec distinctio est equa. Et
 dic si modicū tps eē decēniuz v? vltra. vt nō.
 in de. i. de re. ec. nō alie. in glo. Et bñ facit. d.
 de. q; ubi locatio redditū ad modicū tēpus:
 nō pibetur tanq; alienatio. Addit etiā ipse
 Lar. q; nō repugnat mendicitati seruare v?
 ctualia: quando timetur q; alio modo haberi
 non poterunt.

ii **P**one. Quidā in testamēto fratres mino
 res: vel vñū eoz heredes vniuersales instituit.
 Primo querit. an valeat testamētū? Bar. in
 tractatu minoricarū. di. i. p. d. de. et iui. vbi di
 cit q; fratres minores successiōnū nō sūt capa
 ces. dicit q; si fratres minores sūt instituti be
 redes: et nullū habēt substitutū: vel coheredē:
 tūc testamētū ē nullū: et hereditas pñnet ab i
 testato veniētibus. Secus si i testamēto fra
 tres instituti habēt substitutuz: vel coheredez:
 q; tūc testamētū pōt valere: substituto ad cū
 te hereditate: ad quē primo pñnet: vel ad cūte
 coherede: cui accrescit portio relicta fratribus
 vbi substitutas non est.

ii **S**cdo querit nūquid pdicti veniētes ab i
 testato substituti: vel coheredes: ad quos di
 cta hereditas remanet fm iuris rigoz: pos
 sint ea; retinere licite i foro pscientie? s?z. Bar.
 vbi. s. q; ille apud quēz hereditas remanet v?

iuris rigoz: dz de voluntate defuncti sollicite
 inuestigare. et tūc et illa inuestigatiōe: aut ipse
 remanet cert? q; testator: voluit illud suū testa
 mētuz valere iur directo. f. testamentū tātum.
 Aut remanet cert? q; testator: voluit q; vale
 ret etiā de iure codicilloz: et omni mō quo
 pōt. Aut nō pōt eē certus: nec applicat ani
 mū ad aliquod pdictoz: sed remanet i eo qd
 ius psumit. p dno casu: qñ sñat q; testator: vo
 luerit q; valerēt iure directo. f. testamēti tñ. Et
 tēille apud quē pdcā hēditas remanet: licite
 pōt eā retinere i foro pscientie. Scdo cām: qñ
 ille apud quē remanet hereditas credit defun
 ctū voluisse testamentū valere omni mō quo
 mellas potest: et tūc tenet in foro pscie. Tertio
 vero cām: qñ ille apud quē remanet: nō potest
 esse cert? nec applicat animū suū ad aliquod
 pdictoz: s; ē pter? eo qd ius psumit. Et tūc
 idē puto qd i pno cām. vit puto tñ regiri ali
 quē qui nolit valere omni mō quo meli? pōt.
 Et ideo i foro pscie tutius est si tenere. Et ita
 dixerūt ml?i magistri theologie. Et pdicta ve
 ra in ueniētibus ab intestato: et in coheredi
 bus. In substitutis autem nō est dubiū: q; vo
 luntas defuncti teneret. nam voluit defunctus
 q; herede instituto non aduente: vel quia non
 vult vel quia non potest: substitutus admit
 tatur: vt. l. cum proponas. C. de here. insti.

Quid si testator: dedit substitutum sub cōdi
 tiōe: si institutus decederet sine liberis et se le
 gitime descēdētibus vel ex copore suo nascēti
 bus: nunqd euanescit substitutio p ingressuz re
 ligiōis. h qd sanis pucha et quotidiana ē. Et
 idē pōt dici qñ testator: p alia vba pñmētia na
 turalitatē fecit substitutiōes. p dno. i. c. in pñtia
 de. pba. recitat Jac. de bel. hanc. q. disputasse
 quā posuit in. s. h et hec presenti i auctētico
 d san. epi. et pclusisse substitutiōnem dicto mō
 pceptam nō expirare p ingressum religiōis. qz
 testator: per illa verba elegit naturalitatē. Nec
 reliquit voluntatem suam interpretationem iu
 ris. Secus quando locutus fuisset generaliter.
 vt si sine liberis decesserit et tunc succe
 dit iuris interpretatio que cessat in casu certo.
 quia in incertis non certis opus est coniectu
 ris. de reg. iur. estote. In hanc opi. accedere
 videntur Martinus fill. et hosii. in. c. rainal
 dus. de testamēti. Contrarium tenuit Ba
 garotus dum esset bononie: cum hec questio
 esset de facto. et di. sequitur in. l. si ita quis
 dd 4

24

ff. de le. ij. Et Ri. malū. & Bar. in auē. nisi ro-
gati. C. ad frebel. & in. l. si ita quis pccalle. Et
sic postmodū eleganter consuluit in. q. facti.
Primo per rationē quā faciebat Di. expres-
sio eorum que tacite insunt nihil operatur. ff.
de le. i. l. iij. & c. significasti. & ele. S; hec ver-
ba ex suo corpore vel ex se legitime natis insunt
in illis verbis si sine liberis decesserit: ergo ni-
hil operatur expressio. Quod insunt patet Et quo-
niā per illa verba si sine liberis &c. non veni-
unt filij legitimi tātum. vt. d. l. si ita quis. §. si.
ergo solū intelligūtur de naturalibus. Et tamē
fauore monasterij exprimat talis subssi. per reli-
giōis ingressus. Secūdo mouetur per ratio-
nē Ri. malū. istud fideicommissus seu institutio
si decesserit sine liberis &c. reprobatur: & p nō
scripto habetur. nō ideo quia monasteriū ha-
beat loco filij: sed q; p;bet impedimentum
vite cōtemplatiue seu retrahit a vita cōtem-
platiua eligēda. Nam institutus timēs ne bo-
na sua cogatur restituere si decederet sine li-
beris iudicatur ad cōtrahendū matrimoniū &
remouetur a pposito religiōis & castitatis.
Et ideo iperato: tale grauamē voluit habere
pro nō adiecto. Et hoc voluit ter. in. d. §. sed
& hec presenti. dū dicit tales p;ditōes inualidas
& pro nō scriptas. S; hec p;ditio de qua in. q.
nostra ē multo plus p;traria vite cōtemplati-
ue castitati & religiōis: q; illa de qua in. d. §. s;
& hec presenti. & i. d. c. in p;fētia. ergo fortius
debet illa haberi pro nō adiecta: & ita etiā re-
fert & tenet L. l. i. d. auē. nisi rogati. Alia mo-
tina Bar. vide i locis p;callegatis. Et p;da-
noz. dicit q; motiua Bar. ipsaz veritate cōti-
nere vidētur. Et pro hac conclusiōe adducit
p;danoz. bo. ter. l. i. titie si nō nupserit. ff. d cō-
di. & demō. vbi dicit q; si testator reliquit titie
ducēta si non nupserit. & si nupserit relinquit
centum. si titia elegerit nuptias debet habere
ducēta: & tamē non impletur conditionē: sed il-
la bētur p nō adiecta: q; retrahit a matrimo-
nio carnali p;trahēdo. Idē & fortius si a spiri-
tuali. Et p hoc clarissime patet intellectus illi
§. sed & hec p;fēti. & v. c. i p;fētia. obstat er-
go hoc monasteriū: nō quia bēatur loco filij
vel heredis: q; fuit illa allegatio p;ris: s; q; ha-
betur pro nō adiecta si voluit intrare monaste-
riū. hec p;danoz. Idem tenet Ang. in p;fili-
lxx. incipiēte. Joānes suū condidit testamē-
tum. Et cōfirmat per auctoritates doc. p;dio

bagaroti qui sic de cōcordia sacri collegij bo-
nomēsis mūditi: cū hec questio occurrisset d fa-
cto. l. cū substitutio facta erat p verba natura-
litate solum sapiētia. Et idem tenuit Di. i. d.
l. si ita quis. Idē dicit tenuisse Ri. & q; p;re-
dicta tam iure cōonico q; ciuili locū habeat:
cum quis religionē fratrum minorū igreditur:
tenet Immo. & Jo. an. post eū in. d. c. in p;fētia.
hec Ang. Idē tenet do. Alex. de imo. in p;fi-
lio. lxxv. incipiēte. Redēptiois nostri iuoca-
to suffragio. Sup cōtētis. vbi cōcludit po-
sito q; in hoc cāu eēt varie opi. doc. que faci-
ant rem ambigua. vt nōi glo. in. l. cū de no-
uo. C. de legib; tamē i dubio d; iudicari pro
religiōe. l. sūt persone. ff. de religio. Et istam
tenuit partē etiā quādo p verba naturalitatez
significātia adiecta ē conditio substitutiōis in
d. l. figs ita. Bar. Sali. Li. Kai. Val. An-
ge. p; dau. de ca. in auē. nisi rogati. C. ad tre.
Idē tenet Bar. in cōfiliio suo incipiēte. Adu-
ricensis. Idem etiā firmat Ange. per plura
argumenta in sua disputatiōe incipiente. No-
bilis quidam genere. etiā fm eum quando in
grediens eēt ingressus regulam fratrum mino-
rum qui non sūt capaces: quod plus ē. Hic
etiā opinionē tenet An. de bu. & oo. Abb.
in. d. c. in p;fētia. Jo. de imol. in. l. fideico-
missum. ff. de condi. & demon. Et Ri. a. cu. &
p; dau. de castro in. d. l. si ita quis. §. is cui. Et
hec opinio ē magis cōmunis & pluribus sa-
uorabilibus ratiōibus seu pluribus auctori-
tatiibus minuta. Et per cōsequens in iudicā-
do non ē recedēdum ab ea. Nec refert siue te-
stator dixerit simpliciter sine filiis: siue dixerit
sine filiis legitimis & naturalib;: quia vtrōbi-
q; est eadē ratio: ergo idem ius eē debet. l. a
titio. ff. de verbo. obli. & c. ij. de transla. p;re-
la. & p;sertim quia illud expressum tacite ine-
rat. hec do. Alex.

Quid autē si rogatus restituere heredita-
tem vel legati fiat clericus: nūquid canescat
substitutio? Blo. in. c. in p;fētia. de proba. vi-
cit q; sic. duobus tamē interueniētibus: v; q;
perpetuo maneat i ecclesia: & relictū expēda-
tur in pias causas. Sed nota q; ter. i. d. §. sed
& hec. loquit de intrāte religiōe & de eo qui
fit clericus. vnde isurgit vnus intellectus ad il-
lum ter. vt loquat de ingrediēte monasteriū:
vt ibi fit monachus & cleric;: & sic fit sensus
q; siue igreditur vt fit cōuersus monasterij:

siue vt sit monachus & clericus: semper euas-
necit substitutio: et quo in ecclesia perpetuo e-
mansurus: et bona erpēduntur in pias cās. Et
istit intellectus plz glo. i. d. s. sed & bec. & Pa-
nor. Ad qd eim pōderaret: vt ppetuo mane-
ret i eccā: si efficeret clericus secularis.

16 **Q**uid autē si i substitutus i greditur monaste-
rium: s; monachus nō tenuit: s; glo. in. d. c. i. p-
sentia. q; per hoc nō euascescit substitutio.
Q; potest eim q; fiat monachus. Et p hoc
dicit Din. q; si moriat anteq; teneat mōacha-
tus: substitutio nō euascescit. Idē si intrauit: &
ante tēpus probatōis cecidit. Idē si intrauit: &
monachus tenuit: si bec fecit in fraudē sub-
stituti fm cōiter doc. q; fraus & dolus equi-
parātur. Et p batur fraus: probādo cōmina-
tōes factas p heredē ipsi substituto. Ad hoc
ter. singularis i. c. fi. tr. q. iij. Ppdicta fallūt
in fratribus mioribus.

17
110

Et per p̄dicta videtur solui qd de puellar
cui relicta sūt. c. si nupserit. si vero religionez
intrauerit. l. q; nihilomin⁹ si intrabit habebit. c.
q; talis p̄ditio videt p̄bere ipedimētum vi-
te contēplatiue: & sic debet haberi pro nō adie-
cta. Idē videtur tenere Ri. malū. indistincte:
nec distinguit: an sit filia vel extranea: vt quidā
faciūt: imo etiā cōditio indicēs viduitatē. s; per-
nitur. vt notat. C. de indic. vidui. per totuz.
Et glo. ibi. l. si. querit de eo qd quōtidie reli-
quitur mulierib⁹: v; quādiū i domo mea re-
māserit: & ad scda vota nō trāscrit: an p hāc
cōditōne videatur iudici viduitas: Bar. ibi
s; doc. rīdet q; p bec verba nō iudicatur vidui-
tas: imo dictū legatum pro presentē ē purum:
pro sequenti p̄ditōale: vt donec erit vidua ca-
piat sine satisfatione cum deficiat esse vidua:
definat capere.

18 **A**dditio. **Q**uo tamē ad filiā Ang.
de are. insi. de legatis. s; pene quoq; dar modū vt testator possit gra-
uare scilicet q; dicat reliquo filie mee cētuz: &
ei qui duxerit eā i vxorē reliquo qnq; gita: hoc
modo valet illud relictu⁹ & monasteriū nō po-
terit capere: quia non ē relictu⁹ vxorē sed ei qui
duxerit in vxorē. h; probātur i. s. titio genero.
l. titio cētuz. ff. de cōdi. & demō. Cōsuluit ta-
mē Bar. ibi q; addat vnū videlz q; id qd ma-
rius reliquitur debet dicere pro dote filie: al s
pro se haberet. **F**inis.

19 **D**onec: quidā simpliciter legauit titie pu-

elle maritade. c. Ad dicitur illa puella anteq;
psequatur relictu⁹: dubitat an erpiret relictu⁹.
an vero sit puer tenduz in aliā puellā marita-
dā: s; Panor. in. c. nos quidē. de testa. dicit
q; et varijs p̄cicturis iudet p̄cicturabit. An
testator: hūerit respectū ad animā: an ad fauo-
rez illi⁹ puelle. s; dicit q; sibi diu seruierat. naz
tūc p̄c̄s̄ptio ē q; voluit pot⁹ cā remunerare:
Secus ergo si ex p̄cicturis hoc nō pōt p̄stare:
q; d; tūc pueri ad aliā puellā maritādā: q; vi-
detur factū p̄tēplatione anime.

Quā autē heres substitutōe grauatus: vt
rogatus restituere bcreditatē: possit alienare
vel obligare res que restitutōi subiacēt: s; re-
gulariter nō nisi quatenus cōtingit heredē ra-
tione tertie vel quarte. vt. l. si. C. cō. de lega.
s; allit tamē fm doc. i. aliquibus casib⁹. vt no-
tat Bar. i. auē. res que. C. p̄munia de l. fallit
enim in dote & donatōe. p̄pter nuptias. Ita-
les eim res alienare & obligare pōt: p modo
personarū honestati p̄gruo.

Quid autē si pater vult ponere filiā in mo-
nasterio: an possit alienare de reb⁹ que subia-
cent restitōi: s; Bar. vbi. s. dicit q; sic: q; itroi-
tus monasteriū ē sanozabilioz dote: vt appeti
auct. de san. epi. s. sed & hac p̄nti.

An autē pro alimētis possit fieri alienatio
de reb⁹ que subiacēt restitutōi: si aliūde nō
hñtur. Bar. vbi. s. fm cōiter doc. dicit q; p
alimētis pōt fieri alienatio: sicut p dote. Nā
sicut ē officii paternū dotare: ita ē paternum
alere. Et idē putat Bar. quādo fili⁹ capetur
a latronib⁹: vt p eo redimēdo possint aliena-
ri bona ipsa que subiacēt restitōi.

Sed quid si p̄pter delictū filius ē cōdēna-
tus: an pro redimēdo sibi vitā vel mēbrū pos-
sint alienari res que subiacēt restitutōi: Istud
ē dubiū: quia sua culpa incidit in hoc. Bar. re-
spōdet per istud verbū. cogitabis. s; Ang.
& Imol. i. l. marcellus. s. res que. ff. ad tre. vi-
dētur tenere q; hoc cāu nō possint alienari. Et
hoc q; culpa sua rē.

Quid ē legatus?
Legatus. s; s; Directo. li.
iii. ē is cui certa patria seu provincia
regēda p̄mittitur. extra. e. c. j. r. c. nouit. r. c.
legatos. li. vi. Et ē ordinarius in provincia si-
bi decreta: nec credit aliiu asserēt se legatus:
nisi boci scriptis. p̄baucrit: & de mādato apo-
stolico fidē fecerit. lxxij. di. lectis. C. de man.

prin. l. vnica. Ad hoc facit qd notat glo. i. c. sicut nobis. de sen. et. q. nō creditur cardinali asserētū aliquid in p̄iudiciū alterius. Et dicit ibi P̄danor. q. si cardinalis dicat papam sibi aliquid cōmississe oraculo viue vocis tendens in p̄iudiciū alterius: nō creditur sibi nisi aliter probaret.

1 Sed quid si legatus p̄didit litteras: et vult probare amissionē litterarū sue legationis: R. q. nō auditur. extra de offi. dele. cū in iure: et d. l. vnica. q. non ē aliquis ibi corā quo fieret probatio. Alias tamē si ē honestus et notus p̄t et debet ei credi. r. vij. di. nobilissim⁹. S; licet legat⁹ sit recipiendus: et ei credi debeat si ē notus. vt p̄alle. c. nō tamē sine litteris h; Zan. et Archi. vt sic audeat aliquid iudicare. Nec dicit i. d. c. nobilissimus. q. aliquid iudicauerit: q. bene nūcio sine litteris creditur p̄pter honestatē p̄pone. cū nulli p̄iudicetur p̄ hoc. Secus si p̄iudicaret: et legatus n̄ sine periculo recipit: ideo maior ē i. cōexaminatio facienda. xlij. di. quiescamus.

2 Quot sunt genera legatorū: R. tria. s. legati de latere. Et s̄m Jo. an. solū cardinales dicūtur de latere. Alij a sede apostolica dātur nō de latere. Alij sūt qui p̄textu ecclesiarū suarū habēt legationē. vide multa d. bis. s. Ab solutio. ij. s. liij. iij. et. v.

3 Quero i. qbus legatus de latere n̄ p̄t: R. in illis que sedi apostolice sp̄aliter reseruāt extra eo. qd trāslationē. vbi Ber. xij. cāus reseruaui. S; Post. ponit. lt. quos i. bis versū. d. clarauit. Si sit catholicus papam nō iudicat vllus. Erigit et subijcit: cathedras et diuidit: vnit. Aduat vota crucis: restaurat: eximit ad se. Adiores cāe reseruat: legitimatq;. Promouet: appellare vctat: p̄hibet. p̄fiteri. Deponit: trāsferit: suppletq;. r̄nūciat illi P̄sul et c̄ptus: simon: iurās: anathema. Del p̄cipiū: vel legati: vel lex vtriusq;. Neq; participiū: et si que sp̄ote salutat. Quē canō dānat: sibi soli q̄n reseruat. Soluta papa: nec non quē regula dānat. Ad das suspēsus: cām cuz fertur ad ipsuz. Rescriptū fidei dubiū: cōfert bōa plura. Irritat isectū: legē d̄dit generalē. Approbatur ip̄erius: firmat: deponit: et vngit. Locū ḡnāle facit: facit quoq; factos. Ens nō eē facit: n̄ ens fore palia semp. P̄ouat: cōcedit: legi n̄ subiacet vlli. Appellat ad hūc mēdio sine: iudiciūq;. Est p̄ lege suū: monachus

reuoat renitētē. Adius adulterio soluit: generaliter arat. Et larat qcquid sp̄osis nocent ordinat extra. Tēpora dādo sacrū: promouet promouet idē. Ordinat atq; vicē: qua p̄secratur et ipse. Diuēnsq; locū cōcedit: iureq; p̄iuaat. Insignit laico sacra dat: crīna ministroz. Sūma sedē sedet: plenusq; vicarius c̄tat. Si sit catholicus etē. Nō enim accusari vel iudicari p̄t ab vllō: nisi de heresi. xl. di. si papa: Erigit. s. cathedras. xvj. q. j. felix. l. q. solus facit ep̄iscopos. Et iō dicitur q. ab eccl'a romana omis dignitas originē sumpsit. xij. di. c. j. Et subijcit cathedras. f. ep̄iscopales. extra eo: qd translationē. Et diuidit. s. cathedras ep̄iscopales. Et vnit: scilicet easdē. xvj. q. j. et tēporis qualitas. et extra de ext. p̄ela. sicut vniere. Aduat scilicet easdem cathedras. extra de trāsla. p̄ela. c. j. Aduat vota crucis. Nullus mutat votū terre facte nisi ip̄e. extra de voto. c. ex multa. r. c. qd sup bis. r. c. magne. Restaurat: scilicet ab ordie degradatos restituit: extra de de. nō re. ex tue. Eximit: id est ep̄iscopos et alios. xvj. q. j. frater noster. Ad se maiores cāe reseruat. extra de trāsla. p̄ela. c. j. et c. maiores. de hap. Legitimatus. extra qui si sint legi. per venerabilē. Promouet sc̄is insufficientes: sine defectus patietes: puta illegitimos. extra de si. p̄sby. c. pe. et. f. h̄e bigamos. xxiiij. di. lector. Itē p̄monet ad ep̄iscopatus: qui nō sūt in sacris. Idē p̄t dici i. aliis defectib⁹: quia sacrilegij instar ē disputare. Vtrū dignus sit quē p̄iceps elegerit. xvij. q. iij. s. qui aūt. Appellare vctat: duob⁹ modis intelligit. P̄dio q. nullus ali⁹ excepto p̄ncipe p̄t p̄mittere cāz appellatiōe remota: nec hoc legat⁹ p̄t facere: nec et p̄t p̄cedere vt p̄cedat simpl⁹. et de plano s̄m P̄danor. in. d. c. qd translationē. et et de offi. dele. sup qd nū. Sc̄o q. ab ip̄o nō appellat cū supiorē n̄ h̄eat. extra de elec. l. j. Et hoc sp̄alissimū ē i. papa l; p̄cipū vtriusq; p̄cipi sit p̄mune. P̄hibet p̄fiteri c̄tra. xiiij. annū regulariter. In insulis autē c̄tra. xvij. annū. extra d̄ regula. q. in insulis. Deponit. s. ep̄iscopos. iij. q. vi. quāuis. Trāsferit sc̄z ep̄iscopos. d. c. qd translationē. Suppletq; defectū: si qui ē extra de trās. pla. c. j. ideo tota die in cōfirmatōibus beneficiū apponit hec clausula. s. suppletēs defectū: si qui ē de plenitudine potestatis: et cuz p̄batur extra de elec. illa. Nā p̄t d̄ iure supra ius disp̄sare. Et ita

pōt suplere oēm defectū iur̄ positū. extra d
 p̄cel. p̄bē. p̄posuit. Suppletq; defectū regis
 vacāte regio. extra de elec. c. iur̄. et defectus
 iperatoz vacāte iperio. extra de so. p̄p̄. c. li
 cet. R̄mūciat illi p̄sul: vbi ē scriptura exiga
 tur. vij. q. j. §. cccc. Et crept̄. repetit illi renū
 ciat. l. pape. extra de renū. dilectus filius. S
 cas in trālatōe que p̄t fieri p̄legatū. extra d
 consue. cū venerabilis. r de elec. si abbate. li.
 vi. Simon. l. soluit a papa: q; ip̄e solus disp̄
 sat cū simoniaciis in ordie r in b̄nficio: vt p̄z vl
 tra iura cōmunia per multas extrauagantes.
 Jur̄is. l. soluitur a papa: itellige vt dictū ē. s.
 Juramētū. j. q; nullus citra eū total̄ absol
 uit a iuramēto si licitū ē. Anathema vel pro
 p̄ziū. l. soluitur a papa: quasi dicat nullus po
 test absoluerē excomunicatū a papa: nisi ipse
 solus vel cui ip̄e specialiter dēcīdauerit. vñ i
 hoc cāu p̄tūtur absolutio excomunicatiōis a
 successore. extra de elec. venerabilē. Del lega
 ti repet̄ anathema: r iūge soluitur a papa: r
 subaudi vel delegatū cui? l. legati vel delega
 ti iurisditio extirpauit: r cui null? successit. Nā
 excomunicatū a tali: nullus absoluerē pōt: nī
 si papa. vt p̄z extra de offi. dele. querētī. vnde
 nec legatus pōt sniaz delegati. d. pape reuoca
 re vel relatare vel impedire: licet eā possit cōfir
 mare. Sic exponit illud. extra d tre. r pace. c.
 j. Potest etiā exequi. extra de of. le. studiuit.
 Et ē ratio: q; par non bz iperū in parē. Del
 ler vtriusq; l. tā pape q; legati. Supple solui
 tur a papa: quasi dicat si lex ista? vel illa? obscu
 ra sit: r legatio finita sit: nec aliq; legat? mis
 sus ē in eādē puincia. vel si quera? de disp̄
 satōe in cāibus illis: qui sit sedi apostolice re
 seruati ad solū papā p̄tinet declaratio r disp̄
 satio. Neq; participās. l. excoīcatō a papa ex
 certa sciētia r i diuis officijs: supple nō soluit
 nisi a papa d sen. ex. significauit. Et si que sp̄ō
 te salutari. l. soluit a papa. Si ciz ex certa sci
 entia aliq; excoīcatū salutauit: vel alī eadem
 p̄cipauerit: p̄sumēdū ē q; eo ip̄o ip̄m absol
 uere velit: q; p̄nceps sola volūtate absoluit.
 Sicut r sola volūtate manumittit. ff. d manu
 mitti. l. ap̄d eū. itellige ergo q; ip̄e papa sola sa
 lutatōe pōt excoīcatū absoluerē. vt i cle. si su
 mus. d sen. ex. Quē canon dānat. l. suspendit
 v̄l excoīcat. sibi soli qñ refuat: soluit a papa:
 Al's autē alijs absolutionz cōcessisse videt̄:
 de sen. c. nup. Nec nō quē regula dānat. l. si

quis irregularitatē incurrit: nō pōt cum eo di
 spensari nisi per papā. de hoc b̄as multos ca
 sus. vide. s. Irregularitaa. r. c. Disp̄satio:
 Ad das susp̄sus. Et hoc cāu sp̄alissimo. Si
 cū aliq; susp̄datur. p eo q; hereticis sacra
 mēta mistrauit talis citra sedē apostolicā ab
 solui nō pōt. extra d hereti. excoīcamus. Lan
 sas cū scripta ad ip̄m. l. papa: soluitur a papa.
 Ad das p̄ntē p̄ntē excoīcatio r deternatio:
 extra eo. licet. r de ap. iur̄masti. Rescriptū ad
 das. Si de rescripto apostolico dubitet: solui
 tur a papa. extra de offi. dele. c. ij. Idē ē d p̄i
 uilegijs. Et hoc itellige de rescripto p̄tenofo
 vt dicit ibidē. Et d gratiofo. l. p̄uilegio. ex
 tra d iudi. cū vēsset. Siue diffinitio c̄ corp?
 iur̄ cāonici vagāte. extra de si. istru. pastoral.
 siue icluso. Et sic pōt hoc exponi de rescripto
 quadruplici. f̄ idci dubiū: si d fide dubitet: sol
 uit a papa. r iij. q. j. quotiēs. Etā si idubita
 tū sit: et quo i dubiū v̄rit. C. d sū. tri. l. fi. Lō
 fert bōa plura. l. plura b̄nficia cū cura: vel plu
 res p̄sonatus cū cura. extra d elec. dudū. c. ij.
 Irritat̄ itectū. p̄nūciās electionē seu p̄uifio
 nē que nō dū scā ē si p̄ugat fieri irrita r ianē.
 extra d elec. in om̄it. Qd ali? sacre nō pōt: q;
 tractus futuri tēporis n̄ p̄tinet ad iheriorē iudi
 ces hoc cāu. ff. d vsur. l. j. §. j. Regē p̄dit gene
 ralē. extra de p̄sli. c. j. Approb̄at iperū. l. cle
 ctū in iperatozē. f̄ firmat. l. cōfirmat electionē
 vel ifirmat. Deponit. l. ipatorē. Et vngit. l. i
 peratozē. extra de elec. venerabilē. Et ex hoc
 qdā sup̄serūt ar. q; iperatoz recipit ordie sub
 diaconat? Qd rep̄zobat gl. i. c. valētinian?
 l. iij. di. Et cōit doc. Et gl. ibi addit q; ipator
 gerit offiū subdiaconi cū mistra r̄p̄o. Et ob h
 ēt puto q; vl gares sup̄serūt occasiōez credēdī
 q; ipator sit subdiacon? qd m̄ ē fallū. vt nōnt
 doc. i. d. c. venerabilē. vñ ipropriē d̄r impator
 p̄secrari: h̄z d̄z iungi. Et d vntōē ipatoz r re
 gū v̄tō qd nō. i. c. vnico d sa. vn. Impator at
 coronat̄ triplici corona. l. ferrea: argētea r au
 rea. Et a gb? coronet: r d significatio istozum
 metalloz. vide gl. i cle. romani d iurciu. Lō
 ciliū gnale facit. r vij. di. p totū. Sācit quoq;
 factos. i. p̄firmat r approbat r cāonizat san
 ctos: r i carbalago factoz ascribi fac̄. neq; si
 ne ei? Inia d̄z aliq; sanct? venerari: quātūcū
 q; dicat miracul? comiscare. c̄ d reli. r vene
 factoz. c. j. Ens non eē facit. i. de aliquo fa
 cit nihil: mutando ēt naturā rei. c̄ de exce. p.

tanta. Non ens fore. i. de nihilo aliquid facit. et
 d' transla. p'c. c. j. Multa semper ponat s. ubiqz
 extra de vsu pal. ad honorem. Concedit. s. pa
 lium. Et nullus alius est legatus. et de elec. si
 gnificasti. Regi nec subiacet vllq; q; princeps
 solutus est legibus. ff. d' leg. l. princeps. Ap
 pellatur ad huc medio sine. idest immediate. i.
 omisso medio. de ap. c. dilecti. Iudiciuq; est
 p' lege sui. Na eius s'nia facta ius. et de rc in.
 in causis. Adonachū reuocat renitentē. Na
 abbatē et monacho renitentib; et d' dicitib; p't
 monachū trabē de monasterio: t' alicui epor
 vel p'cipi in sociū assignare. it. q. iij. p' p'ncipi
 palm. Nec mix. nā d' monacho p't facere nō
 monachū. et de statu mo. cū ad monasteriū.
 Adaius adulterio. soluit generaliter. Sec' de
 ep'is. et de iud. ar. si clericus. Artat et larat q'qd
 sponfis nocet. i. impedimēta m'imonij cano
 nica: aliquoties restringit et ānihilat. Aliquo
 tiens dilatat. vt et de p'san. non d'z. xrv. q. iij.
 quedam lex. t. c. qd' scripsi. D' d'nat et tpa. l.
 dando sacrum ordinem: et ipse solus pōt sub
 diaconum facē. et quatuor tpa: puta in d'ficiis.
 et de tem. or. c. j. Promotū. l. subdiaconu; p'
 papam. s. idem papa p'mouet et nō alius nisi
 de mādato suo. extra de tem. or. cū i' distribuē
 dia. D' d'nat atq; die qua p'secratur et ipse. et
 d' elec. qd' sicut. D' uentisq; locū p'cedit. Mul
 lus eni alius pōt p'serre b'nificiū nondū uacās.
 et de p'ce. p. c. j. Zurq; p'uat. A uferēdo vni
 et p'serendo alij. vñ et pōt venire s' p'cella. et d'
 elec. significasti. qd' nō p't legatus. et de p'bē.
 dilect' c. l. j. Insignit. i. insignia ep'alia p'cedit
 aliquotiens abbatib; et alijs inferioribus: pu
 ta mitrā: baculum: pastoralem: ānulum: san
 dala et huiusmodi. et de p'uil. c. abbates. et
 c. vt apostolicē. li. vi. A iaco sacra dat. i. spūa
 lia p'cedit: sicut ius eligendi. et de iurepa. no
 bis. A decimis eximendo ipsuz. extra de d'ci.
 a nobis. Ad alius sacre non dōt. Et p't laic'z
 spūalia delegare: que tñ sunt eis al' s'terdicta.
 extra d' p'sti. eccl'a sancte Marie. E huiusmi
 nistro. i. cōcedit p'sbytero q' possit infantēs
 chris'mare i fronte. tcv. di. puenit. Ad a nullo
 alio fieri pōt. extra de p'sue. quāto. Sūma se
 de sedet. l. in illa: quā dñs in petri persona
 spāliter elegit: et qui si. sint legi. per venerabi
 lem. Plenusq; vicarius extat. q'z us. n. quilli
 bet ep's possit dici vicari' rpi: tñ est p'culari:
 sed papa ē vicarius generalis. vñ oia regit: et

de omnib; vt sibi placet iudicat et disponit. it.
 q. iij. cūcta p' mūdum. t. c. p' principales. Re
 gatus vero predicta vsurpare nō d'z nisi vclit
 confundi. extra de vsu palij. c. nisi. et de trans.
 p'cta. c. i. ij. et iij.
¶ Sed que pōt facere legatus in p'uicia sibi
 decreta: s'z. s'm dicit. potest oia exercere. que fa
 ceret ipse qui euz trāsmisit. p'eter ea que sumo
 p'ncipi reseruat: que posita sūt in p'cedēti
 s. Naz ad ipsuz spectat p'uiciā sibi cōmissaz
 malis hōib; purgare. ff. d' of. p'fisi. l. iij. Itē
 audire cās p'ouincializ que p'appellatiōiz
 vel querimoniā ad euz d'ferūt. extra co. c. i.
 Itēz potest facere conciliuz particularē. puta
 p'ouinciale cū ep'is p'ouincie sibi decreta. Itē
 et eius indulgētie: sicut et indulgētie ep'ozū sūt
 perpetue. Item legatus de latere archiep'ozū:
 ep'ozū et exemptozū electiones potest et officio
 cōfirmare. S'z alij legati hoc nequeūt: nisi eis
 a sede apl'ica spāliter sit cōcessum. et de elec. si
 abbatē. li. vi.
¶ Legatus de latere dūtarat potest de exem
 ptis se impedire. etiā qui immediate sub sūt pa
 pe. Et de causis que cōtra ipsos mouētur sal
 uis tñ que sedi apostolicē spāliter per p'uille
 gia eozū reseruatū: nō obstantibus p'uiligijs
 quia s'm glo. in. c. q' trāslationē. de off. le. p'f
 uilegia extimunt eos a iurisdictione ep'ozū. Se
 cus a iurisdictione pape vel legatorum. de alijs
 secus nisi hoc eis specialiter cōmittatur. De
 ordine tamen fratrum minorum videtur aliud
 dicendum. de quo vide. s. Exemptus. i. p'ri
 Itēz exemptus a iurisdictione cuiuslibet ordi
 narij: nō intelligit' cōceptus a iurisdictione legati
 ipsuz eximentis.
¶ An autē legatus d' latere possit alterare lega
 ta facta ad certū usuz p'ui: et cōmutare in aliū
 usum: s'z. p' de. de p'uisio videt' distinguere. q'
 aut ille usuz pōt ipleri d' iure et de facto: puta
 q' legauit q's ut mōasteriū fieret i tali dioecesi:
 ep'us ē cōtētus. Et sic t' d' iure: et nullū aliud
 ipedimētū ē i facto. q' pecūia ē parata et cetera
 alia necessaria: nec ē qui aduerset. Et sic pōt
 fieri de facto. Et tunc dico q' non potest con
 uerti in aliuz vsum. et iste est casus. c. nos quā
 dē. d' testa. Ad ille vsus potest impleri d' iure:
 sed nō d' facto: puta p'pter guerrā: vel q' pe
 cunia est modica: vel non est locus in ecclesia
 vbi legauit p' capella fiēda et huiusmodi. Et
 iste est cāus. l. legatā. ff. de adnu. rerum ad ch

4

5

6

gni. Et tunc potest fieri mutatio auctoritate superioris: etiam si in testamento sit clausula: quod non possit uerteri ad alium versus quam deputatum. Ratio quod uoluntas testatoris debet interpretari secundum ius commune: ut res magis valeat quam perire. Et ideo cum de iure communi possit in alium versus conuertitur non obstat talis clausula ergo etc. Et ex his dicitur Specius quod si mihi legat ut vadam ultra mare: et nullus audeat ire: quod sequatur legatum: sed non vadam: dummodo vadam ad similem locum. Similiter si testator legat pro labore itineris: vel penitentia sibi iniuncte ut vadam romam: et propter impedimentum non possit ire: sequatur legatum: dummodo ad locum conformem vadam: d. l. legatum. Excipitur tamen quod legatur pro subsidio terre facte: quod si nunc non possit: expectabo tempus: et tunc uabitur legatum. c. magne. extra de voto. Aut versus potest impleri de facto sed non de iure. et tunc aut hoc est: quod non est ad aliquem finem honestum: puta legat quis. c. ut fiat ludus theatralis in ecclesia qui est illicitus. Et sic legatum est iniunctum: et non fiet conuersio: vel non potest fieri de iure. Ad quod non fit ad finem honestum: sed quod ius prohibet. Et sic fiet conuersio in alium usum honestum. ut est casus in l. legatum. ff. de usufructu. l. c. Et sic intelligitur dicitur. c. nos. in ver. non potest impleri. f. de iure. Et ideo plus testator legat quod predicatoribus vel minoribus se conferant ad habitandum in domibus suis: et celebrent ibi diuina pro salute anime sue: hoc de iure fieri non potest pro causa. vnicuique. de ecc. prela. li. vi. tamen versus est honestus: quod pro anima et cultu diuino. Similiter legat ut fiat ecclesia in tali loco: non potest fieri propter priuilegium quod habent predicatoribus et minoribus de distantia canarum et huiusmodi. Et ideo fiet alio loco congruo et honesto.

7 **Q**uius auctoritate fiet talis conuersione? Respondetur dicitur de. quod si non subest causa: puta quod potest de iure et de facto impleri: tunc solus papa potest d. l. legatum. et de. quod contingit de reli. do. Si subest causa legitima: potest dioecesanus et si possit impleri de iure et de facto: nisi testator prouiderit quid sciendum de legatorum versus non impleto: quod si prouiderit non possit fieri conuersione. Sed Bar. i. d. l. legatum. dat optimam distinctionem tribembris per illam. l. dices. quod quando relinquitur ut fiat aliquod opus non licitum: tunc conuertitur in aliud opus licitum auctoritate proximam superioris: causa cognita uocatis his quorum interesse potest. ut l. legatum. ff. de usufructu. l. c. Si uero potest licite fieri:

tunc si pecunia pro hoc relicta sufficit: non potest uerteri in alium versus nisi auctoritate principis. ut d. l. legatum. in prin. Aut non sufficit: et tunc potest uerteri in alium versus absque principis auctoritate: ut d. l. legatum. in fi. hec Bar. Et hec distinctio euacuat. quod nostrum principalem et omnes alias. Et uide ad hoc non. per Bal. Denge. et Sali. i. l. si testamētum. C. de testa. ubi strictius dicitur quod non licet pape alterare versus illarum rerum que pro fideles sunt relicte. Et hoc intelligitur de potentia ordinaria: sed de potentia absoluta bene potest ipse solus. d. de. quod significat. d. l. legatum. et d. l. legatum. dicitur tamen in ipsa alteratione: quam facit papa seu imperator: apparere de causa. Nam debet consistare principem uelle uti suprema potestate sed in no. i. c. innotuit. de elec. Et dicit Bal. quod raro debet preceps uti plenitudine potestatis. Omnis tamen ratio motina principis habetur pro causa secundum Bal. i. l. rescripta. C. de prece. imp. offe. Et soli principi uenit dicere. sic fiat. Alij autem de bent dicere. fiat iusticia.

Quid autem quando debet fieri mutatio requiritur consensus heredis grauati? Respondetur de. de per. quod si non potest impleri de iure vel de facto: requiritur consensus heredis et ecclesie cui sit legatum. Et ita loquitur. d. l. legatum. Idem dicitur quod et causa legitima de fieri conuersione.

Quid autem si dubitetur: an sit causa legitima: ut fiat conuersione: vel ecclesia cui legat: vel heredes non consentiunt? Respondetur dicitur de. quod solus episcopus potest. Et si ecclesia cui legatur consentit ut fiat conuersione: et heredes contradicant: nihilominus episcopus fauebit ecclesie legatarie fauore uoluntatis adimplende: et non heredi. De etiam Ludo. ro. in suis singularibus. ubi dicitur quod si testator legauit ecclesie decem conuertenda in calicem: vel mille ut construatur ecclesia. si non est opus ecclesie illud fieri: de consensu episcopi potest in aliud conuertitur. quia uicinarum aliquid relinquatur in versus prius: quo non est opus: potest per episcopum solum fieri translatio. nihil tamen allegat.

Quod legatus quantumque plena legatorum beatus siue et beatus preterit ecclesie sue huiusmodi et hoc potest preteritum beneficium: nisi ei sparsum sit concessus: ut nisi sit cardinalis. et eo. officii. li. vi. Quod si ecclesia huiusmodi personam laicam potest ferri pro legatum: nisi ei que personam preterit. Eodem modo si huiusmodi personam cui personam preterit rone sui premonium. et de iure pa. cum dilectus. Secus si clericus sit personam rone

eccl'e. vel et si sit collegiu: q: tuc eo irrequisito pot legatus pferre: q: pot qd maius e: scilicet ipsas ecclesias pferre: no requiro epo. facit c: de of. le. dilectus. et ibi hoc notat glo.

11 **Q**uod res reseruatōes quorūcūq; bñficiū fa-
cte a quocūq; legato auctoritate legatōis: vel
ab excoꝛtoꝛib; deputatis per ipm: et oia decre-
ta siue denūciatōes et pccellus carēt viribus
finita legatōe. Quin et si duratē legatōe: le-
gatus in aliqua eccl'a facit aliqua reseruatōes
nō pot illa pēdente facere aliam in illa eccl'a.
Sic et postq; reseruauit vnū bñficiū pu-
nens ad collatōe cuiuscūq; ipsa reseruatōe
pēdente nō poterit aliud reseruare: qd ad cā-
dem p̄tinet. extra eo. p̄nti. li. vj.

12 **N**ullus legat⁹ pot facē aliqua reseruatōes
d' eccl'is et dignitatib; eaz: vbi illi q' p̄ficiunt
hnt p̄ electōs assunt: nec se itromittē: qn eligē
et postulare valeāt. c: eo. d' liberatōe. li. vj.

13 **N**ullus legat⁹ pot p̄cedere alicui in genera-
li vel sp̄ali: vt recepta r̄signatōne illoz q' hnt
bñficiā possint illa alteri p̄ferre: al' r' nō valet.
extra eo. d' liberatōe. li. vj.

14 **C**ōstitutōes legatōz durat' s' sit p̄petue.
Sec⁹ si cās delegat⁹ q' egressis ill' d' p̄ulcia si
durat' in iurisdicōe delegat⁹: nisi añ legatōz di-
scellus citatio p̄cesserit. c: eo. n̄m̄ini.

15 **A**n at sol⁹ legat⁹ possit statuta edē: Dic' s; z
nō. l. c. fi. c: eo. q' i' spectatib; ad iurisdicōes so-
lus legat⁹ pot facere statuta: dūm illa statu-
ta n̄ sint p̄ cōnes gnāles: qb' legat⁹ n̄ pot in
aliquo drogare. Idē dicunt' i' epo. vt nō: Jo.
an. l. c. fi. de of. archiep̄. Idē dicit' Be. et plus
vz q' eps non pot facere statuta: quo ius cōe
artef. Si tñ legat⁹ vellet statuere i' p̄cernetib;
alioz p̄iudiciū: tunc d; hēre illoz p̄sensuz seu
p̄ntiam. vt nōt' Inno. in. d. c. fi.

16 **L**egatus nō pot p̄cellus delegati impedire:
aut eius finiam irritare: s; pot eā cōfirmare et
crequi. extra eo. studuisti.

17 **Q**uot modis finit legatio: s; s; Jo. an. q'
tuor' mōis. P̄mo si dat⁹ fuit legat⁹ ad ips: si
nō tpe finita ē legatio. extra d' of. d' c. b' cāis.
Secōdo q' reuocat⁹ ē. s; d' iudi. l. iudiciū. Ter-
tio q' egressus legatōis aio si redeūdi. Se-
cus si aio redeūdi. extra eo. nouit. Quarto p'
mōtē ipi⁹ legat⁹ si tñ morte p̄stituentis. extra
eo. legatos. li. vj.

legitio m̄fionio natus ē: vel d' eo qd legitimū
reputabaf. vñ si vir et mulier p̄crūt i' facie ec-
clesie bona fide: credētes se legitie copulatores:
cū tñ si cēt: vel et si alter eoz tñ hoc crede-
bat. puta q' dicit cū eo: quē nesciebat bēre vxo-
rez: talis reputat legitim⁹: et vtriq; parēt suc-
cedit. extra eo. et tenore. Sec⁹ si clādestine p̄-
tissent: q' vñ fuisse ignoꝛātia affectata. Et mul-
to magis si p̄crūt publice: sciētēs abo ipedi-
mētū. extra de clā. de spō. cū ihibitio.

Quot modis qd legitimat⁹: s; tripl'r. P̄mo
p' sequēs m̄fioniu. Et hoc si iter illos poterat
tūc qñ hūcrūt illū filiū eē m̄fioniu: et si ille vel
illa anteq; sumeret talē p̄iugē: p' ius cū altero
p̄tisset q' postea moreret. de hoc vide. s; s; illi-
us. s; ir. et. c. Illegitim⁹. s; xv. Secōdo mō p'
sp̄alē indulgētā pape. de hoc vide. s; c. Illegi-
tim⁹. s; xv. et. c. xvij. Si at fiat p' ep̄z legitimo
ualebit ad hoc vt minores ordies suscipe pos-
sit: et bñficiū sine cura vbiq; et ad successio-
nē bonoz et act⁹ legitimos sc̄ares i' tris tēpo-
ral' eccl'ie subiectis: et et i' alijs terris: quā-
tū ad ea p' que nō fieret alteri p̄iudiciū. Et
multo magis valet ad hoc legitimo p' papā:
S; in his p' que sit alteri p̄iudiciū: puta q' suc-
cedat ab itestato: n̄ valet legitimo: nec p' pa-
pā: nec p' ep̄m i' terris que eis t'pal' nō subsit
fm̄ Inno. et Ber. c: eo. p' venerabilē. de hoc
vide. s; Illegitim⁹. s; xvj. Tertio mō legit-
mas qd p' leges sc̄ares multis modis: q' redu-
ci p̄nt ad tres. P̄mo si pater filiū nālē offerat
curie ipatoris efficiaturq; curialis. vt i' auct. g.
mo. nā. cfi. sui. s; figs igit. coll. vij. Idē si of-
ferat cū curie ciuitatis: de qua vl' de cui⁹ vico
sit oriūdus. vt isti. d' nup. s; vl. Secōdo modus
si pater deccedēs i' testamēto filiū nālē: nomiet
legitimū hēdē: et ipe postea offerat testamen-
tū p̄icipi. vel si p̄r in i' strumēto p' publicā ma-
nū p̄fecto: vel p' p̄ia manu scripto cū subscri-
ptōe triū testiu: cū filiū nomiet: nec adiecit nā-
lē. vt i' auct. vt liceat ma. et auct. s; ad bec. Ter-
ti⁹ mōus: si nullo filio lio exite: ipe nālis fili⁹
sc̄p̄m offert curie. vt i' auct. g. mo. nā. c. l. c. s;
j. Nec litatio p' leges facta: valet ad secularia
et tēporalia quo ad successiōnē et dignitates i'
terris tñ subiectis p̄tati legitimatōis: et in alijs
vbi nō sit alteri p̄iudiciū. Ad ordinē tamē vl'
dignitatem eccl'ie nō se extēdit fm̄ Inno. et
Ber. Spurijs vero si p̄nt legitimari quātuz ē
per leges. Sed iperator: vel alius auctoritate

Legitimus filius qd est: s; fm̄ Rai. qui de

eius aliqui de gra legitimat et filii papa.
 3 Quid si spator legē facit vel rescriptū pce
 deret q spurius succederē si obitibus legibus
 pnt: R. A. scilicet. li. viii. r. rrviii. d. mēte Bo.
 q h spator legitimus possit ad hereditatē ad
 mittē tāqz legitimus: tñ nō pōt sup hoc legē ge
 neralē pderet: qz multi nō curarēt vñ filios ba
 berēt: tñ modo sibi succederēt. Et sic lex talis
 eēt cā multoz mortaliū peccatorū: ergo abo
 lenda. extra de prescrip. c. fi.

3 Nūqd aut legitimo vel emācipatio possit
 fieri de filio quo ad certū actū: r quo ad alios
 fiet. Bar. l. l. i. §. i. filij. ff. ad trebel. reliq. sub
 dubio. S; Ang. l. l. si ab eo. C. de le. hf. p. du
 dit q sic. Et p. dau. de castro dicit se al' s p. su
 luiffe q p. p. pt legitiare filiu spurium: cū hac p. di
 tō: ne succedat: r ita dicit se postmodū iuēisse
 Rai. d. for. qui ita cōsulerat i ciuitate pisana.
 Quo tñ ad litationē respectu vni? act? Bal.
 l. l. sentū. C. q. te. fa. po. r. q. n. q. libertas ē idi
 uisibil. l. j. §. j. C. de la. li. tol. Et ad hoc facit
 ter. l. l. q. s. ff. d. adp. Et hec opio v. f. cōior.
 S; dicit p. dau. r alioz h; Bar. cp. i. tracta
 tu suo de cautel. pōt pcedē q p. viā dispēsa
 tōis fieri possit: vt p. certo actu tñ dispēfē q
 fiat p. mutatio. vt nō. i. l. si pariter. ff. de li.
 cā. Et iō cautela ē p. tentibus q hnt filios līos
 r nāles: r spurios: q velleť ipos spurios legi
 timari facē: h nollēt q succederēt cū līmis pa
 ri: nisi certo mō. p. ut scis p. tentibus placuerit.
 Nā comes palatin? vel ali? q h; p. tātē legitū
 mādi h; nō possit legitiare qz tñ ad vñū actū tñ:
 qz legitimatio ē reitragatio toti? stat? d. l. quefi
 tū. r. d. l. si pariter. tñ pōt dispēfāre vt possit
 succedere certo mō: qz ista nō ē p. p. ne legitia
 tio: h; dispēfātō. Et h; iste comes nō possit plus
 facere qz sibi p. missuz sit: minus tñ facere po
 test: qz nō h; seruare formā sui p. uilegij: sicut
 facere d; iuder delegatus.

Legitima

portio. Scienduz

1 qz oīs; fuit licitum
 cuiuslibet totā hereditatē suāz relique
 re alteri. Sed falcidius statuit: qz quarta debe
 ret reliqui legitimis heredibus. Et triplex ē le
 gitima portio. quarū vna ē dōbita iure nature.
 Et dicitur dōbitū bonozū subsidū. Et hec de
 betur filiis tantum: qui sine causa exheredari
 nō possunt. Et huic portio nulluz grauamē:
 vel dilatio potest imponi. C. de inoff. testa. om
 ni modo. r duabus. il. sequē. Et hec ē talis si

sūt quatuor filij. r. j. debēt hēre tertiā partē.
 Si sūt quinqz vel vltra dōbēt hēre medietatē.
 C. de inoff. te. auē. nouissima. Et intellige ter
 tiā pte vel medietatē eius qz eis descrebat ab
 testato. vt nōt gl. l. i. l. i. rrogator. de adop. r
 ibi Bar. p. hoc all' at. l. papian? §. qm. at. ff.
 d. ioffi. te. Et intellige dōbita dōbita: sicut cēt.
 Itē ē alia portio. f. 4. falcidia: que debet iurē i
 stitutiōnis: vt cū aliqz ē institutus heres: r illa
 hereditas ē exhausta p. legata: tunc institutus
 pōt detrabere sibi vsqz ad quartā partē here
 ditatis: detrabendo de singulis legatis. f. de
 quocūqz legato p. rata tātū quātum eidem ē
 legatū ad quartā habēdā. insti. eo. pio. rīso.
 p. allit. pio. in his que ad pias cās relinquunt
 ecclesie vt pio loco. vt in auē. similit. C. ad. l.
 fal. Nō tñ qz si ecclesia vel alius pius locus i
 stitueretur heres: tūc detraberet falcidiam de
 legatis factis alij ecclesie: vt pio loco: qz cur
 rit p. uilegiū cū p. uilegio. Et sic cōcurrēt
 p. uilegiū vtēt iure cōmuni. facit. l. affida
 is. C. q. po. in pig. ha. Et Pl. in. l. si quis ad
 declinādum. C. de epif. r de. idē r. Et qd di
 ctum ē qz quarta nō debetur de legatis ad p.
 as cās. Bal. l. l. auia. §. titio. ff. de cōdi. r de.
 Itē dicit etiā si idirecte reliquatur. vt si mibi
 reliquitur fundus cū pacto qz restitūz eccle
 sic. nā tūc nō deducitur falcidia: sicut nō dedu
 ceretur si directo eēt relictus ecclesie. Itē ces
 sat falcidia: qñ testator sciēs quātitatē patri
 monij sui cep. esse illaz p. hibuit: vel si heres nō
 fecit inuētarium tēpore r modis a iure statu
 tis. vt i. auē. h; cū testator. C. ad. l. fal. vel si be
 res. j. tēpus legitimū volūtati nō paruerit te
 statoris. extra de te. rinaldus i. fi. Et ibi dicit
 gl. qz tēpus legitimū ē tēpus anni p. putatūz
 a iussu iudicis. j. qd tēpus si non puerit di
 cit qz etiā p. dit omnia: excepto qz sibi debet ex
 fidei cōmissio. Itē cessat falcidia qñ aliqua sūt
 ita relicta vt nō alienētur: h; remaneāt apō suc
 cessores ei? cui reliquūt. vt in auē. h; r in ea.
 C. eo. Itē ē tertia que dicitur trebellianica: vt cū
 aliquis institutus heres rogatur vt alij restitu
 at hereditatē. Nā talis institutus pōt retinere
 quartā partē de tota hereditate. vt i. ff. de si
 deicō. hf. §. h; qz. Et hec detrabitur de tota he
 reditate. Et in hac cōputātur legata r dona
 tiones. Et p. hoc i. ff. p. dau. l. c. rainuti? d.
 testa. qz qra que debet iure institutiōis. l. qz be
 reditas ē exhausta legat; ē mag; p. uilegia/

ta q3 quarta trebellianica. Et quarta trebellianica e magis privilegiata q3 legitima que debetur filio. Nam in quarta que obicit iure institutio nis no pputatur nisi ea que obducunt heredi iure institutiois, non autem legata vel alio titulo pronuntiata. Sed in quarta trebellianica coputatur no solu ea que pueniunt heredi iure institutiois; sed etiam omnia que pronuntiat ex testamento; puta iure legati vel donatiois. Alia vero venientia extra testamentum no computatur. In legitima vero debita iure nature; coputatur no solu ea que pueniunt ex testamento quocumque titulo; sed etiam vnde cumq3 sint perfecta; scilicet a defuncto. Secus si aliqd caperetur extra patrimoniu defuncti; quia illud in quarta non imputatur. vt l. scimus. §. repletione. C. de inoffi. te. Et hoc etiam vult Bart. i. l. in quarta; ff. ad l. falc. A duertedu tame circa hoc vlti mu fm Panoz. in c. rainutus. pcallegato. q. aut pater filio donauit ob cam; puta dotis vel donatiois ppter nupt. et illud imputatur i sua legitima. vt i au. ex testamento. C. d. col. la. A ut fuit facta donatio simplr; et tuc si tenet vt q. fuit facta filio emancipato vel filio vt benemerito; et tuc illud no imputat i quarta; q. valet hec donatio ac si fuisset facta extra neo. A ut doatio si tenuit i uita; et tuc pputat i legitima; et si pfirmetur morte.

Querit an filio sufficiat here legitima quo cumq3 relicti titulo; ff. Bar. in au. nouissima. C. de inoffi. testame. dicit q. hodie debet here iure institutiois. ut in au. ut cu de appella. cognoscat. §. aliud. R. q. e titulus magis honorabilis. It. q. h. ius accrescedi hereditate. ut no. i. l. quoties. C. de herc. isti. It. d. b. here dicta legitima cum usufructu. ut in au. detrie. et semi. §. pibemus. Et sic. l. uxori mee. de usufru. lega. e coniecta in filijs. Vide et glo. l. d. §. aliud. que dicit q. i uno nummo facta institutio; excludit querela. ut i. d. au. ut cu de appella. cognoscat. §. ceteru siqui. A getur tame ad supplementu. ut. C. de inoffi. testa. l. omni mo. nec sufficeret si filio reliquere tur fideicommissus vniuersate. vt vult Bar. in l. ita tame. §. qui rogatus. ff. ad trebel. Idem Bar. in l. scimus. §. cu aute. C. de inoffi. testa. et ibi reprobat glo. q. ter. i corpore vn sumitur au. nouissima pcalle. expressa; metoz facit q. no valet iure fideicommissi. Hoc et vide tur expressus in. d. §. qui rogatus.

Additio. Vide tñ q. not gl. singu. laris i. d. au. nouissima. d. qua gl. d. Alex. de imol. ibi facit magnu festu q. refert vtru testametu fiat solene; et tuc d. in situ. A ut mru solene; vt puta iter liberos; et tuc sufficit quoquo relicti titulo. Dumo aliqd reliquat; q. defect? alicu? solenitatis iur positiui illud no viciat. vt i. §. ex ipseco. l. hac co. sultissima. C. de testa. et ager vsq3 ad supplementu. Sec? si pteriti fuerit aliq. ex ipsis filijs; q. testu est nullu. l. filio pterito. ff. d. in iur. rup. q. 3. te. It. limita q. obeat bre iur istonio; nisi i institutio omittet fawoz filij. vt i cau. l. multa. de li. et po. Ita nobilr vt cocludere Bar. et Imo. i. l. cu ex filio. d. vul. et pu. It. fallit si statutu h. si sic dicit fm Bal. i. l. si. C. d. bo. q. li. Et no q. m. n. d. b. bre liaz filij; nisi qn filij facit testu vt qn morit ab testato. Sec? si p. fact testu filio. vt i. c. si p. d. testa. li. vj. §. mis.

Quero an parentes debeant here hodie legitima iure institutiois; ff. Bar. i. d. au. nouissima. dicit q. gl. in. l. j. §. j. ff. si a pa. q. s. fac. ma. tan git ista. q. i patrono. Et cocludit q. patronus pot here quocumq3 relicti titulo. Sed pater et patronus equiparatur ad oia; exceptis quibusdam que notatur in. d. l. i. iter que no reperitur ista diuersitas; ergo etc. Diuerterea q. non mutat expse rnaet icoclecta. vt l. recipim. C. de ap. bec Bar. Bal. tñ ut tenere dnu in l. j. C. d. bo. pos. §. tab. li. vbi dicit q. filius d. relinquere penibus iure institutiois. Et fudat se p. ter. expsiluz in. d. l. omni mo. circa pa. Et ibi hoc idē t. 3. ides Ja. d. bel. et h. opio e tenenda. Et hoc vtz vbi filius testas nullos filios reliq. qm vbi filij supessent; nulla legitia vt d. bita p. Immo i nibiluz succedit vt e gl. val de nobilis. insti. q. mo. iuspa. po. sol. §. nostra aute. in ver. p. rono. Et no mix; q. i successio ne p. ca e liberos; vt in au. de herc. ab ite. circa p. cipiu. Blo. tñ in l. pater filiu. ff. de i. offi. te. t. 3. obere istitu patrē et extatibus liberis. Sed primu videt coius.

Quero vtz i ascēdētib? sit aucta portio legitima; sicut e aucta in filijs vsq3 ad trietes et f. misse; ff. Bar. i. d. au. nouissima. de mente gl. et doc. dicit q. sic. vt i au. de tri. et se. §. j.

Quero per no pfectione inuētarij perdatur legitima debita iure nature; ff. Bart. in au. sed cu testator. C. co. refert glo. tenere q. non in au. hoc ap. ius. C. de fideicō.

- 6** An autē male ablatis icertis cesset falcidia? *R.* Bar. i. l. j. C. d. fa. san. ec. videt tenē q̄ sic si sint incertita q̄ veniūt distribuēda iter pau peres. nō tūc d̄r relictū ad pias cās. s. pro aia illius cuius fuit. S; si relinquit quis d̄bita v̄l male ablata certa illis p̄sonis q̄bus debentur: tūc n̄ videt p̄prie relictū ad pias cās. prima enī cā relictū tūc est: q̄z debitu; nō ipsa pia cā. tunc enī; p̄prie est ad pias cās: quādo nulla necessitas subest: sed solum ipsa religio ⁊ ipsa liberalitas erga decum. Et in istis videt cōclu dere q̄ possit detrabi falcidia: nisi ille cui relin quit vere probaret sibi debitu; aliunde q̄z et te stamento. vt. ff. de auro ⁊ argen. lega. l. g. v̄to ri. hec Bar. vide etiā ad predicta que notat Asteū. l. i. iij. ti. rrv. post monal. q̄ p̄pter ma le ablata incerta: si nō possunt probari: nō cre dit q̄ liberi vel parentes: si consentire nolint: possint legitima sibi debita iure nature defrau dari. Alias enī; posset testator de leui fingere male ablata multa: vt predictos legitima de fraudaret. Quod iniquum esset. quia si talia male ablata non possent probari: non tenetur heres solvere: vt debitum: seu vt es alienum: sed vt legatus. allegat. l. ij. ⁊. iij. C. de sal. mo. Et ideo bonum p̄siliū est q̄ ipse testator: fa/ tifficari de illis dum viuūt: vel faciat q̄ filius obliget se ad soluendū insoluidū illa: legitima n̄ detracta: in quo cāu tenebit. Si autē nō possit ad hoc filiū iducere: nō faciat testamētū: s; co dicillū: in quo ordinet q̄ oia bona distribuant pauperibus p̄ male ablatis icertis: asserēs q̄ plura sūt sua male ablata: q̄z oia bona sua. Si militer mala ablata certa: que tū probari non possūt: reliquat illis p̄sonis a quibus habuit: ⁊ male ablata certa que p̄bari nō possunt: sūt sicut es alienum.
- 7** Quero. i istis legatis ad pias cās cessat fal cidia. an per hoc p̄tineat ad onus heredis. an alio;? *R.* Bar. in auē. sed ⁊ in ea. C. ad. l. fal. dicit q̄ onerāt heredes ⁊ legatarios: q̄ ista le gata debēt ante omnia detrabi vt es alienum: vt. ff. ad. l. fal. l. eris alieni. Et sic et hoc heres habebit minorem quantā ⁊ alij legatarij babe bunt minus de legaro.
- Quero autē per nō p̄fectōes innētarij perdatur trebellianica? *R.* Bar. in d. auē. sed cum testa to. ⁊ q̄ nō: q̄ nō d̄z induci coactio legis ni si in cāu legis conigētis. vt. l. p̄cipimus. C. d̄ appel. Idē ⁊ Jac. de bel. Idē L.

Quero de si fidei cōmissio v̄l i relicto ad pias cās detrahatur trebellianica? Bar. i. d. auē. s; ⁊ in ea. dicit se pluries p̄sultuisse q̄ cessat trebel lianica. l; gl. i. c. i. d̄ testa. li. vi. teneat p̄m: p̄ci pue p̄ h̄c rōnē: q̄ si v̄l cadē rō i falcidia ⁊ tre bellianica: q̄z i relictis p̄ncularib; n̄ detrahatur heres: h; tū de alio q̄ ē i hereditate. s; i fidei cōmissio v̄l i si nō detrahatur: tūc frustra erit heres. Sed Bar. i. l. marcellus. ff. ad treb. dicit hoc eē ⁊ ter. in corpore v̄n̄ sumit auē. sit r. C. ad. l. fal. vbi loquit q̄n̄ tota substātia ē exhan sta nec est i vacuū heres: q̄z ter. in auē. d̄ here: ⁊ fal. s. si vero exp̄ssus. dicit q̄ v̄l meritū quo ad decum: q̄z et erit actum pium.

Que autē sit d̄ria iter legatū ⁊ fidei cōmissū? *R.* Panoz. l. c. rinaldus. d̄ testa. dicit q̄ lega tū dicit q̄n̄ dispositiōes vel testamēta p̄ferunt in legatariū. s; fidei cōmissus vero d̄r q̄n̄ quis capit d̄ manu alterius. puta relinquo tibi fun dū: ⁊ volo vt illū restituas semp̄ronio. naz re spectu tui ē legatū: s; respectu semp̄ronij est si deicōmissus. Sic appellatū: q̄z fidei tue cōmit tit: vt restituas semp̄ronio. S; hodie fidei cō missa ⁊ legata sūt ad equata vt. l. j. ⁊. ij. C. cō munia dele. Et dicit fidei cōmissus particula re q̄n̄ non hereditas: sed certa bona p̄ncularia veniunt restituenda. Et per hoc habēs qd̄ sit fidei cōmissum vniuersale.

Quero. legata minuitur q̄n̄q; p̄ defectu; patrimonij: vt si testator legat plūq; habeat. Itē minuitur q̄n̄q; p̄ falcidiā. vt. l. i quartā ff. ad. l. fal. An legata ad pias cās recipiāt di minutōes; p̄pter defectū patrimonij: sicut alia legata ad nō pias cās? Bar. i. d. auē. sed ⁊ in ea. dicit q̄ sic. Nec ob; q̄ possit dici q̄ detra hit vt es alienus. Intellige quo ad qd̄. s. quo ad p̄putatōem falcidie: nō quo ad alia. qd̄ ap paret i cor: q̄ talia relicta ad pias cās minuit p̄ legitimū debitam iur nature. vt nō. in. l. si quis ad declinandā. C. de epi. ⁊ cle.

Quero an testator possit prohibere trebel lianicam? Bar. in. d. l. marcellus cōcludit q̄ sic. ⁊ dicit q̄ D̄ dof. Jac. de are. ⁊ Li. tenent idem.

Quero qd̄ si ecclesia vel aliquod hospita le instituit heres: ⁊ adeat abiq; beneficio iuventa rij. An teneat insoluidū? Bar. in. d. auē. s; cuz testator. *R.* p̄ verbū. cogitabit. Sed in. l. j. C. de sac. san. ecc. tenet q̄ nō: quia iura ciuilia nō possunt obligare ecclesiaz ⁊ pia loca vltra

vires hereditarias: cuz talis obligatio non fit de iure naturali. et in legatis ad pias casus cessat omnis solennitas iuris civilis. Si tamen, alii quis sacerdos instituat heres ratione sanguinitatis vel amicitie: non respectu religionis: vel uine: tunc putat teneri insolidum: ut in auct. de here. et sal. §. pe. Secus si amore dei vel pro anima sua.

14 **Q**uia autem quod possit deducere duas quartas l. debita iure nature et trebellianica: ff. de olis sue sunt opinioniones. ut patet in l. q. q. C. ad l. fal. Sed hodie dicitur cum Bar. in l. papinianus. §. meminit ff. de inoffi. testa. ubi distinguit quod si substitutio: aut rogatio sit pure facta: et tunc non detrahit nisi unam quartam. Aut sit rogatio de restituendo sub conditione. puta si decedat sine liberis: vel post certum tempus: et tunc detrahet duas. Et ista opinio est approbata de iure canonico in c. raimundus. et in c. raimaldus. de testa. l. non videat vera de iure civili. ut in auct. de resti. §. quoad obtem. tamen ita obseruat: ut dicitur. dicitur. Sed ubi quod esset rogatus de restituendo incontinenti vel pure: Bar. dicit. quod illas decet. non obseruat. Et sic dicit se pluries consuluisse. quod sepe accidit: quoniam dispositio non valet iure testamenti: et est apposita contra. quod si non valet iure testamenti: valeat iure codicillorum et tunc. non si testamentum non valet aliqua ratione: quod in eo non sunt testes debiti: vel alia ratione non valeat: testator videtur voluisse: quod hereditas restituatur venientibus ab intestato statim ut non. in auct. et ca. C. de li. prete. Et sic non detrahetur nisi una quarta. h. Bar. De hac causa codicillari vide singularia. j. Testamentum. ij. Ratio pro diuersitatis est secundum hoc. ut refert A. scilicet. li. iij. n. trv. quod ubi quis est rogatus restituere hereditatem post tempus certum: vel si decedat sine liberis: potest incontinenti deducere quartam debitam iure nature: quod illas sine omni grauamine debet habere: ut dictum est. s. In processu autem temporis deducet trebellianicam: in qua cum fructus precepti computentur: minus diminuitur substantia hereditatis: quod si restituatur incontinenti. Et ideo tunc non deduceret: quia tunc substantia defalcaret: non autem fructus.

15 **Q**ue autem sit ratio quod in falcidia imputatur solus quod iure hereditario capis: et aliud in trebellianica: B. lo. in. l. in quartas. ff. ad l. fal. dicit. quod ratio est: quod in falcidia plus grauatur heres: quod onera hereditaria remanent penes eum insolidum. Ideo releuatur in hoc: ut solum quod iure hereditario

capit imputet in falcidia: sed in trebellianica si sustinet onera nisi pro parte: id est plus grauatur. **Q**ue autem sit ratio quod illud quod extra testamentum capitur: in quarta trebellianica non imputatur ut. l. pater filius. ff. ad l. fal. et tamen imputatur in quarta iure nature: Bar. in. d. l. in quarta die quod ratio est: quod falcidia et trebellianica debentur occasione testamenti. ideo in ea non imputetur nisi quod venit ex testamento. debita vero iure nature venit aliunde. non enim pro parte puenit et voluntate patris: sed ex dispositio legis. Nam velut non sit pater: oportet quod filius habeat legitimam suam Et ex predictis habes quod in aliis quartis que debentur et aliis dispositioibus: ut mulieri vel viro et forma statuti: tunc sibi imputatur quicquid extrinsecus venit: ut in auct. preterea. C. vñ vir et vxor. Non etiam secundum A. scilicet. quod ad modum incobandi huiusmodi quartas si heres institutus sit de liberis testatoris: ad quem pertinet portio naturalis: primo ex tota hereditate deducet ipsam legitimam portioem. scilicet tertiam. id est quatuor vncias. Et reliquis vero octo vncias defalcabit per. l. falcidia iure institutionis quartam. id est duas vncias. Reliquas vero sex vncias. id est medietatem hereditatis diuidet inter legatarios pro rata. insti. ad l. fal. §. cuz autem. Differt autem falcidia a trebellianica: quia pro falcidia deducitur quarta: non ex tota hereditate: sed ex singularibus relictis. ut dictum est. Sed trebellianica detrahit ex tota hereditate. Item nota secundum eundem: quod si quis institutus sit de adierit hereditatem: tunc defalcata et retenta sibi portio trebellianica. scilicet quadrante: reliquas tres partes hereditatis restituit substituto. Si vero iudicis officio pulsus adierit totam hereditatem restituet. insti. de fideicō. here. §. si vero. et se. Non etiam secundum P. anoz. in. c. raimundus de testa. vnum singulari: quod quarta trebellianica non detrahitur per heredem insti tutum i re certa: sed per heredem vel tenentem. Et ita consuluit B. al. per. l. i. ff. ad l. fal. Et intelligo heredem vel tenentem non solum cum quod insolidum est institutus heres: sed etiam quod in certa quota hereditatis. Sicut videmus in falcidia: que detrahi potest per heredem insti tutum in dimidia. ut probatur in. d. c. raimaldus. **Q**uia autem institutus i re certa habeat pro oia loco legatarij: ff. P. anoz. post gl. l. d. c. raimundus. dicit quod quo ad quedam habet loco legatarij: et quo ad quedam loco heredis. sed quo dicitur ut in l. quotiens. C. de here. insti. Et iter ceteros

effectus opatur vñ nobile i instituto in re certa: q; coherede vñ nolite adire hereditate iste isti tutus in re certa habet hereditate in totum: q; si potestator: p pte decedere testat: et pro pte intestatus. l. i. §. si ex fundo. ff. de here. insti. quā utilitate nō psequerct iste si foret purus legatarius. imo pderet legatū et quo ex testamēto si aditur hereditas. C. si omif. cā. testa. qñ per totū. Hoc tñ intellige de legatis si ad pias cās: q; legata ad pias cās debent et nō adita here ditate: vt voluit Bar. in. l. i. C. de sa. san. ec. de quo vide. d. Ecclētia. l. §. iiii.

18 **Q**uid aut fili? instituit heres possit repudia re hereditate pñā recta sibi legitima: Dicē dā ē q; si: q; cū in legitima et sacrit instituit: nō pot pte acceptare: et p pte repudiare. Et hāc opi. t3 Bar. i. l. g. rit. ff. de acqui. here. et Bal. i. l. vnica. C. qñ nē pe. par. Et eadē rōne idē dicēdū ē pfe decedēte ab intestato: q; non p agnosce hereditate pñā: et p pte abstinē.

19 **A**n aut legitima portio que debet iure nāe amittat pp delictū pñs cōmissū p legem lese maiestatis: R. Lar. i. clc. pastoralis. d. re iudi. refert Lau. tenere q; nō. Et dicit q; filij audita dēnatōe patris: si furtim capiūt suā legitima: nō tenent saltē in foro anime ad restitutio nē faciendā pñcipi: q; possunt tenere de iure nature: que p ius positiuū nō potest tolli. pro hoc de testi. rainucius. q; pñ nō pot pnuare si lum legitima: nisi in cāu in gratitudinis. C. d. inoffi. testa. qm in prioribus. facit aut. d. here. et sal. §. si quis aut nō implēa. vbi dr. q; etiam pp reatū inobediētie nō pot pnuari filius legitima. S3 zen. t3 p trarius: q; p ptem pot tolli legitima. Debet. n. deducto cre alieno. vt. l. papinianus. §. iiii. ff. de inoffi. testa. S3 in de lictis qñ dōmus: q; p qñ pētus q; se obligat ad penā. ff. d. iure si. l. impatores. Jo. d. lig. di cit opi. zen. esse veriorē: q; legitima est quota bonoz: quas habebat pater tpe mortis. nihil autē bz qñ sūt pscata. ff. de interdic. et rele. l. iij. Et pro ista opi. facit qd nōt Bar. in aut. si qua mulier. C. de sac. san. ec. vbi dicit q; portio legitima filio debita: non debetur nisi post mortē naturale. vt. l. i. §. si ipubcri. ff. de coll. mox. vbi Bar. dicit. q; ille. §. facit ad. q. §. fili? est dēnatus p maleficio. an pater debeat sol uere dēnatōem vsq; ad legitimam que filio debetur in bonis eius: Et dicit q; videt ter. ibi q; nō: q; in vita patris si debz legitimam spe

rari: nec eius spes est viuo patre. vt. in. d. §. si impubcri. Et plus pcludit Bar. in. l. si. ff. d. li. agno. vbi dicit: q; filius nulluz ius habet in debito bonozum subsidio viuente patre. Et dicit q; de hoc videtur casus in. d. l. si. q; patronus nullum ius habet in bonis liberti. et p h. l. ij. ff. si a pa. q; sue. ma. Et quod dictū est p Bar. q; legitima non debetur filio nisi post mortem naturalem: intellige vel per mortem sibi equivalentem. puta per mortem ciuilem: vtputa p ingressum religionis. Et hoc quādo ista mors ciuilis: que introducit per ingressum monasterij: habet omnino quo ad bona eundem effectum quem haberet mors naturalis: vtputa si ingrediarur religionē fratru minorū. vt notat idē Bar. in. d. an. h. q; mulier. p hoc facit. c. cuz simus. de regula.

An autem consuetudo vel statutum possit tollere legitimam debitam filio: Li. in. l. san. cimus. C. de nup. et Di. in regula indultuz et Bar. in. l. titio. §. si. ff. de condi. et demon. tenet q; potest i totū tolli. Adouet quia ista portio est de iure ciuili: q; olim nō erat: ergo portio tolli per ius ciuile. Statutuz autem est ps iuris ciuili: vt est verum vt quidam dicunt: q; ista portio succedit loco alimentozum: que debentur de iure naturali. q; si hoc esset vcrū: sequeretur q; mater non teneretur aliquid dimittere filio: et fortius nec ania: cum pater tenetur alere filios. l. si quis a liberis. ff. de li. agno. Item pater tenetur maritare filias et non mater. l. si. C. de dotis promif. Item portio filius sit industrius: ita q; potest sibi quereere alimenta: q; casu pater non tenetur alere filium. d. l. si quis. sequeretur ergo q; pater vel mater nō teneret aliquid dimittere filio: quia cessat causa alimentozum. Et sic concludunt isti q; de rigore iuris: consuetudo vel statutum possit tollere legitimam. Et sic fortius: valebit statutum: vt filia dote contenta non succedat cuz fratribus suis. Idanor. autē in. d. c. rainutius. dicit se credere q; vbi filius non habet aliquid vnde viueret: non valet statutum in totum absorbens. Adouet. nā de iure ciuili spurio nihil debetur vt in aut. et complexu. C. de inel. nup. Et tamen ius canonicum sequendo equitate naturale disponit vt spurio debeant alimenta. vt i. c. cū habet. ret. de eo q; du. in ma. ergo fortius hoc dicendū m legitimis: vt si ius ciuile vult excludere.

doc. q. nō: qz ordinata caritas incipit a seipō:

4 **Q**uātrū leprosi teneant ad decimas: *R.* gl. in c. ij. de ec. edi. q. sic: nisi d. hortis et terris et fetibus aialū suorū sole recipiunt in. d. c. ij. Et iō de alijs teneant sicut alij xpiani.

5 **Q**uātrū leprosi habere eccliam et presbyterū q. cis celebret: *R.* q. sic si tot sūt simul q. cas cū cimiterio possint pstituerē: dūmō ve teribus eccl' ijs de iure parochiali non faciant iniuriam. d. c. ij.

6 **Q**uātrū leprosi possint pmoueri: *R.* q. nō: s; promoti celebrare possunt in occulto alijs leprosis nisi sit nimis deformis. De h. vide infra viciatus corpore. §. ij. in fi.

7 **Q**uātrū aut vroz teneat sequi virū vagabundū vide. j. vroz. §. iij.

8 **Q**uātrū sacerdos et leprosus factus possit in parochiali eccl' a platonis officio fugi: *R.* q. si sine scādalo et abhominatōe populi nō potest illud exercere: debet ab officio remoueri. Ita tñ q. fm facultates eccl'ie administrētur ei necessaria quousq; vixerit vti. c. tua nos b. de. egro. **R**ectorib; vero eccl'iaz q. sine scādalo illoz q. sūt sani nō pnt huire altari: dandus est coadiutor q. curam hēat aiaz: cui adiutor ad substētatiōez pgrua portio d. facultate eiusde; eccl'ie assignet vti. c. de rectorib;. de. de. egro.

Lex et pstitutio. Quid ē lex: *R.* est res natu: simul cu; plebibus aliqd santerunt di. ij. lxx.

1 **Q**uis pōt facere legē: *R.* indeo lex pncipalī respicit bonū cōc. ordinare aut aliqd ad bonū cōmune est vltotius multitudinis: vltaliqui gerētis vice totius multitudinis. Et iō d. dere legem: vel pntinet ad totā multitudinē: vel ad psonā publicā q. totius multitudinis curā hz.

2 **Q**uis aut in spālī possit facē statuta: Vide s. **E**xcommunicator. §. i. et trib;. §. se. Sūt aut tria necessaria ad legē seu pstitutiōez ad hoc vt lex liget. **P**riō: q. sit facta p eū q. hz pntem cōdendi. **S**cōdo: q. sit publice pmulgata: aut fo lēmiter edita. de postu. pla. c. i. **T**ertio: q. p inferiores sit suscepta q. ppeilat subditos. di. leges. **E**t si tu opponas q. hoc vlt absurdū: q. tunc ptās pncipia p dētis legē pēderet ab arbitrio subditoz. *R.* q. hoc nō ob. q. pōt supior deputare executorē: q. ppeilat subditos ad obseruantia legis vel pstitutiōis. nā tūc eo cā necessaria erit susceptiō talis p subditos. imo cō

pollent seruare velint nolint.

Siquis de. q. notabili et quotidiana. **E**ps 3 tūderimus fac statutu: excōicās mulieres portates perlas: qd a nulla muliere fuit suatu: q. rebat an oēs mulieres essēt excōicāte: **Q**d n. inducebat. iij. di. in istis. t. c. se. qe pbant leges vel pstitutiōez ad hoc vt liget debere eē receptā morib; vtentiū. **P**er qd vlt dicendū q. dicte mulieres possent cogi: vt reciperēt et obseruarēt dictā pstitutiōez: q. statuta epī debent seruari. de ma. t. obe. c. ij. *R.* **L**ar. in p. mio de. dicit. q. cū querit de receptiōe legis: videntū est an sit tal' abusus que iducat p suetudinē: **E**t dic nō receptōez legis tūc excusare nō recipientes: qm p suetudinē d'iaz est nō recepta: quā p suetudinē generalē princeps scit et tollerat. Ita loquit. d. c. in istis. t. c. se. **A**lias non vsus: seu nō receptiō idistincte nihil operant.

Quid etiā alia. q. in regula. ea q. sūt. d. reg. 4 iur. in. vi. p. Joā. an. in mercu. p. quā soluet et clarius qd pcedens. **E**ps vel supior pcepit q. pp honestatē melius seruatur: nulla mulier i loco sue iurisdicōnis vtatur ornamētis fucatis coloris: siue auri: argenti vel gemmarūz ultra certā quantitātē: vel mēsurāz: et pfaciētis et cōmunicauit. **Q**uāntā pfaciētis icurrat pena: **A**d pte; affirmatiua pfaciētis primo sic. **I**n sta epōz pcepta quēz obligāt: sed istud est iustū: ergo tē. **A**d alioz p. p. d. c. ij. **A**d alioz p. p. baf primo: q. illud ē iustū qd diuine scripture concordat: s; istud ē tale. prime petri. iij. c. ergo tē. **S**cōdo illud ē iustū: qd p. hibet in honestate; et ad honestatē reducit: s; istud ē tale ergo tē. **T**ertio illud ē iustum qd prohibet illud qd est peccatum: vel p. nocatiuum peccati: sed istud est tale ergo tē. **I**n p. trariuz arguit: non valet statutu: neq; sentētia alicuius sup eo qd ad cū seu eius officium nō p. tiner. sed ornamētis mulierum vel modus ornamēti nō p. tinet ad epū: sed ad virum: ergo tē. **S**cōdo. statuta epōrum que absorbent iurisdicōnē alioz: nō valēt. sed istud est huiusmodi: q. absorbēt ius maritōz: ergo tē. **T**ertio. lex nō d; alijs scādalum inferre. s; huiusmodi statutu; est tale: q. marito scādalu generat: cū contra voluntatem suā mulier deponat ornamenta: et mulier manet p. plera: nesciēt cui dbeat obedir. **Q**uarto. p. p. iū votū est magis obligatoriuz: q; superioris pceptū: sed mulier p. p. iū votū factū etiā de licētia sui mariti nō pōt iuste cōtra vo

luntate mariti crequi: ergo nec preceptuz su-
 perioris. So. distinguendū est: vtrum omat⁹
 talis sit peccatum. Ad qd scienduz distingue-
 dum est inter ornamentū fucationis et vestitū.
 Pūnis cum sit species fictiois et adulterina
 fictio: nō pōt esse sine peccato. Et hoc si fucis
 vult fingere pulchritudinē quaz nō habz: qz h
 nō licet. Secus si vult occultare turpitudinez
 et aliqua cā: maxime extrinseca. Si manus aut
 supflans: vt vestium et huiusmodi: in nō nu-
 pris mulieribus ē mortale: vel veniale: vel si-
 ne fm interōnez. Et q⁹ dico qz statutū epī et
 cā factū: de sui nā bonū ē. Et iō quecūqz fucis
 vit: saltē ad fingendū pulchritudinē quaz
 bz: icidit i penā: qz cū: fucatio d sui nā sit mala
 merito pōt phiberi: i quo nec vroz bz obedi-
 re marito. Circa aut alia ornamenta dico: qz in
 nupta tenet pōt esse obedire statuto epī. viij. q. j.
 sciendū. z. c. qd enlpar. xxiij. q. j. Circa aut nu-
 ptā die: qz aut vir pcentit episse vel tacite: nō
 precipiēdo p trariū. Aut episse phibet. Pū-
 mo cā bz mulier seruare statutu: afis icidret
 in penā: qz tūc nō isert impedimētū supra posi-
 tū: qd statutu obseruatiā nō tenet. In scō
 cāu qñ. l. vir p trariū precipit: quātū in affectu
 pprio: bz velle obedire statuto. h i effectu po-
 tius obediat viro: p cuius viri voluntatē tale
 statutu i his nō potuit eam obligare. hec Jo.
 an. Et per predicta p responsio ad argumen-
 ta hinc inde.

5 Quid aut d monialibus: an eis iponi pos-
 sit clausura: R. Dir. li. ij. dic: qz nulli religio-
 so vl religiose possit iponi regl a artioz. l. tra-
 ei⁹ voluntatē. lxxij. di. lgesta. et notat Bcr. ne-
 cle. vel mo. c. relatū. pōt tñ iponi modus per
 que regl a meli⁹ et honestius obseruet: sicut ē
 vt oēs mulieres religiose icludat. extra d sta-
 re. piculoso. li. vi. vbi dicūt Jo. mo. et Arch.
 qz modus i cohabitādo taratur: et hz nām rei
 sit cura: cū nō deceat mulieres euagari. et de iu-
 di. mulieres. li. vi. Et hz nō possit supior sine vo-
 luntate oiuz mutare strictius ordinē. et qd me-
 cā. cū dilectus. pōt tñ facē pstitutōes austerio-
 res: vt nōt Jm. et Post. extra d reg. sup eo.
 vbi Pdanor. qrit. nūqd maior ps puctus pos-
 sit reformare regulā antiquus istitutam: inuita
 minori pte: et allat Jm. tenētē qz sic. imo pl⁹
 sentit Jm. qz maior ps pōt facē statutū: artā
 do singulos ad strictiozē regulā qz fuerit anti-
 qtus istituta. l. n. fm cū nō possit maor pars

mutare religionē: inuita minori pte: vt i. d. c.
 cū dilect⁹. Tamē stāte religione pōt idice vl
 tā austeriozē. De h tñ scōo v. d. pe. multū du-
 bitare: qz hec austeritas nouiter idicta pccmit
 illos d religione vt singulos: nō vt vniuersos.
 Et sic nō vt qz strictiozē modus viuēdi possit in-
 dici p maiorē inuita minori. Vide et gl. i. regu-
 la. qz oēs. qz format. q. i. papa: nūqd possit idi-
 cere strictiozē vitam religiois: qz coz regula
 etigat: et pcludit qz sic vt nō possint religiois re-
 sistere: et quo semel volūtate coz trāstulerūt i
 supiozē. Et hoc v. pbari. d. c. piculoso. Et
 idē posset bodic facere: vt etiā notat Jo. an. d
 regula. c. ioānes.

6 Sz infra qd tps icipit arta⁹ pōt: R. l. 3. Pda
 not. i. c. cognoscētes. et eo. concludēdo dicta
 doc. qz aut pōt ponit tps post cui⁹ lapsū vl
 ligari. et standū est tēpozi determinato. Et sic
 itellige. c. cū singula. d pben. li. vi. Ad eo qz si
 pstitutio dicat: qz tñc vl ligare qz imediate
 ligat. Ad itellige respectu retractatiōis act⁹ nō
 aut pene: qz absurdus esset ad penam obligari
 ignoratē vt i. d. c. cognoscētes. Mā vba ge-
 neralia debet restringi: ad hoc vt absurditates
 non includāt. Aut constitutio nō apponit tē-
 pus: s; simplr loquit. Et tunc aut ē pstitutio
 inferioris a principe: puta alicui⁹ collegij: vel
 ciuitatis: aut epī et huiusmodi et imediate ligat
 oēs scā p mulgatoē: nisi forte abētes et igno-
 rantes qbus nec tps dabo: nec limitabo: s; iu-
 dicis arbitrio relinquo. tñ i pōtōib⁹ inferioriuz
 a pncipe opinio ē determinata. et eo. vt aiarū
 li. vi. v. qz tales pōtōnes nō ligāt ignorantes:
 Aut vō loqmur i pōtōne pncipis: et fm oēs
 dant duo mēses p aūc. vt facta no. pōt.

7 Sz dubiū ē iter doc. quid si ante lapsū duo
 ruz mensiuz cōstitutio veniat ad noticiam: an
 imediate liget: S. lo. nōbilis i. c. ij. d. re. c. nō
 alic. i. vj. l. qz sic. Jdē pau. i. d. c. ij. Jdē tenet
 Post. Et hec opi. placz Pdanor. quā ēt scg
 Jo. d. li. Mā frustra spectat euet⁹: cui⁹ nullus
 est effect⁹. vt in. c. cum ptingat. de offi. dele.

8 Sz dubiū est qñ icipiant currere istē duo
 mēses. ter. in. d. aūc. videt velle qz a tpe publi-
 catōis facte i puincia. Alij dicūt sufficere ge-
 neralē publicatōnez i curia romana. Et vide
 gl. sup data. li. vi. sup qz dicit Jo. an. qz aut lo-
 qmur i pōtōne impatoris: et hz locū pza opi-
 nio. Aut pape: et sic pcedit scōa opi. Rō di-
 uersitatis: qz impatoris dicitur p puincia: nō

aút sic papa. hãc opi. Jo. an. ep̄s se t3 panoz. i. c. nouerit de sen. etc. vbi dicit q̄ opinio Joã. an. sibi videt verior: q̄ p̄stõ pape nõ e necesse/ sario publicãda in qualibz puincia: s̄ satis est q̄ publicet i curia romana. Et b̄ tencas. l3 pa noz. i. d. c. cognoscetes. dicit se dubitare de opi. Jo. an. p̄dapa. n. n̄ b̄ pedes plumeos: s̄ plãbeos et e q̄ īmobilis: stabiliqz manẽs dat cuncta moueri. Ideo eius statuta nõ sũt sin/ guloz aumbus p̄culcanda. c. i. de postu. pla/

9 **Q**uã aut sit idistincte vey q̄ lex sine statutuz nõ afficiat vere ignorãtes: l3 statutũ p̄cesserit: Dicit fm̄ panoz. i. d. c. cognoscetes. q̄ bec e ve ra p̄clusio: q̄ aut ignorãtia est sine oi culpa: tunc euitat oẽs penã legis. p̄ ter. clarũ in. c. cũ in tua: qui ma. ac. pos. Aut ignorãtia n̄ recludit oẽs culpã: s̄ solũ doli: tñ sũt in lata culpa. Et hoc casu dic vt b̄es. s. c. ignorãtia. vbi habes singularia d̄ bac mã. Et an lata culpa eq̄ paref dolo. Et an q̄ possit incidere i excõica tõem sine dolo. s. viij. r. et sequẽtibus.

10 **Q**uã aut allegãt ignorãtia sit admittendus ad pbãdũ ignorãtia: s̄ fm̄ p̄danoz. q̄ indubie admittit. p̄batio ignorãtie: vt i. d. c. cum i tua. et i. c. i. d. postu. pla. vbi dicit: q̄ nõ facile admittit: ergo sequit q̄ admitti p̄õr.

11 **Q**ualr sit admittat p̄batio: s̄. Dir. li. iij. fm̄ Jo. q̄ pp̄rio iuramẽto. et de sen. excõ. si vero. cl. ij. vel alio modo si p̄õr: probando se fuisse i alio loco: vl eẽ diocefs fm̄ Ber. Jnn. et p̄ostu. i. d. c. cũ i tua. nisi p̄suptio aliq̄ sit p̄ eũ: q̄ tũc nõ crederet iuramẽto suo. p̄ hoc q̄ i depẽdẽtibus a p̄scia alicui: nõ stat iuramentõ illi: vbi sint alique p̄iecture i d̄iũ: vt dicit p̄danoz. i. c. vidua. d̄ regula. p̄dicta vera sũt i foro p̄tẽtioso. Secus at̄ dicẽdũ i foro aie. vbi p̄scie sue stat. Et vt dictũ e vbi q̄ ess̄ si ne oi culpa: ibi nullo m̄ p̄õr eẽ pena. Quid eni peccat q̄ p̄ntis legis inficius p̄simã sequit obseruatã. C. de testa. l. i. ubemus in fi.

12 **Q**uã p̄stõ respiciat p̄terita: s̄. futura tãtũ respicit: nõ p̄terita. d. c. cognoscetes. nisi in ea nominatũ d̄ p̄teritis caueatur. et e. c. si. Sed adde singularissimũ dictũ semp̄ m̄tũ tenẽduz panoz. i. c. qm̄ simoniaca. d̄ sy. q̄ p̄stõ iur̄ atĩ qui d̄claratoria: addẽs nouaz penã n̄ extendit respectu penẽ ad p̄terita. Et sic respectu illius penẽ cesset noua p̄stõ: q̄ õptie p̄bat ibi. Nãz l3 ante illã p̄stitutiõem p̄ciliũ simonia cõmitte retur i receptõem monialũ p̄cio dato: tñ ista p̄

na nõ erat sic statuta. l. q̄ moniales cõmittentes simoniã i eaz receptõem: expellerẽd̄ monasterio et i artionibus monasterijs ad agẽdũ penitẽtiã detruderẽt: que pena non extendit ad moniales p̄ simoniã ante istã p̄stitutiõẽz receptas. Ad eã opi. t3 p̄dan. de elec. i. p̄uocatio clemẽtinãz. Idem Lar. per glo. in cl. ex gra ui. de vsur. vbi dicitur q̄ constitutio quo ad penam cõcernit futura. Et sic vult q̄ cõstitutiõ penalis habens etiã rõnes de p̄terito: quo ad p̄cnãz cõcernit futura tantum. Idem Land. Idẽz p̄danoz. in. d. c. si. vbi dicit sin/ gulariter q̄ cõstitutio iuris naturalis declaratoria extendit ad p̄terita. Ratio quille qui de/ clarat: nihil de nouo iducit. l. heredes palã. ff. de testa. vñ potius ligat p̄stitutio antiqua q̄ noua declaratoria. Et per hoc cessat rõ. c. cũ tu. d̄ vsur. vbi videt declarare ius naturale t̄ diuinũ. M. d. n. de nouo dãnat vsurarios: sed potius d̄clarat eos d̄ iure diuino reprobatos. Et plus dicit p̄danoz. q̄ vbi p̄stitutio e p̄tim declaratoria: et p̄tim noui iur̄ edictoria: l3 p̄teritã p̄terita in quãtũ d̄claratoria: nõ tamẽ in quãtũ est noui iur̄ edictoria. p̄done exẽpluz: Dicit p̄stitutio q̄ nõmõ audeat vsuras et ecce re: et quãqz exercuerit puniat publicatõe oĩuz bonozũ. Nãz certe licet factũ sit dãnatum de p̄terito: tñ pena publicatiõis cum sit de nouo: nõ extendet ad eos qui vsuras exercuerũt ante istã p̄stitutõem.

13 **Q**uã p̄dicta soluit qd̄ q̄ quotidie accidit. De iure cõi: exigentes pedagia a clericis: sunt excõicati excõicatõẽ ep̄ali dãtarat. vt i. c. q̄q̄ de cõsi. li. vi. S3 p̄ quãsdã extrauagãtes: et p̄cessũ curie a tpe pauli sedũ sũt excõicati excõicatõẽ papali. p̄done qdam gabellarij ante: di etas extrauagãtes: et dictũ p̄cessus: exegerunt pedagia a clericis: q̄ gabellarij idurati p̄man serunt in dicta excõicatõẽ ep̄ali. d. c. q̄q̄. et etiam post dictas extrauagãtes: et p̄cessum. Queritur an nõ obstãtibz dictis extrauagãtibz et processu: possint absolui ab ep̄o de di eta excõicatõẽ. An vero pp̄ huiusmodi extrauagãtes sint et ipsi excõicati excõicatõẽ papali: s̄. p̄ et dictis: q̄ h̄ huiusmodi p̄stõnes se quẽtes sint iur̄ veteris d̄claratoris: tñ q̄stũ ad penas excõicatõẽ: vl alias penas in eis cõtẽtas: si extendunt ad p̄terita: et sic nec ad illos: quare õptie ep̄us poterit eos absoluerẽ. Idẽ dic i s̄libz casibus.

14 **Q**uod posterior constitutio tollat priorē: *fl.* tollit et si de priorē nullā faciat mētionē: extra de cogna. sp. l. c. j. h. secus fiti rescriptis. extra de rescriptis ceter. z. c. et pte.

15 **Q**uid autē pstituto de nouo edita tollat pductines z statuta particularia locorū: vel personaz singulariū: *fl.* fm doc. q. nō: dāta mē sint ratōabilia: cū sint facti z in facto cōsistāt: z ea pōt papa probabilr ignorare: nisi de hoc expressaz mētionē pstitutio fecerit. extra de cōsi. c. licet. li. vj.

16 **Q**uid si ep̄s fecit statutu: z papa fecit postea pstitutionē nouā dīā statuto: quo solum cauet ius cōe. vt extra de cta. z qua. pterea: que quātū ad pntatōes patronoz ē hodie reuocata. extra de cōsi. si. li. vj. nūquid sublatū ē statutu ep̄i: quo id simplr p̄tinebat: qd̄ dicit dicta decre. pterea. z sic de multis alijs *fl.* h. *W*ire. q. sicut sublatū ē ius cōe: ita z statutu qd̄ simplr p̄tinebat ius cōe: cū illud n̄ sit facti: nec p̄sistat i facto: imo sit iur z p̄sistat in iure: cū hoc cāu cesset rō. d. c. h. fm Inno. z Host. Et si dīā diceret: iam ep̄i possent tollere p̄tate sumo p̄nifici faciēdi iura i dīo cefibus suis i statuēdo simplr que iur cauet. hec notat Archi. z Jo. an. i. d. c. licet.

17 **Q**uod leges hūane obligēt in foro p̄scie: *fl.* fm Tho. p̄ia scōe. q. cxi. leges hūane si iuste sint hnt vjz obligatōis i foro cōscie a lege eterna: a qua deriuāt hz illud. puer. viij. p me reges regnāt zc. *D*ir at leges iuste. *P*roo et sine: qñ. s. ordinātur ad bonū cōe. *S*cdo et auctoritate. s. qñ lex lata nō excedit p̄tate ferētis. *T*ertio et forma: qñ. s. fm equalitate. p̄portio nis iponūtur subditis onera ad bonū cōe. Et fm hoc leges huiusmodi onera iponētes iuste sūt z obligāt i foro p̄scie dī. it. quicūqz. leges vero iniuste nō obligāt. *S*z ad sciēdum

no

qñ leges hūane ligāt in foro p̄scie ponūtur due regule singulares: p quas solūtur questōes infinite: quas format *P*danoz. ex mente doc. in. c. q. p̄ciqz. de iinu. eccle. *P*ria regule ē: vbi cūqz ius positiuū habēs cōsursus legis seu equitatis naturalis disponit super restitūōe vel retentōe: seruāda ē talis lex etiā i foro p̄scie. hec regula p̄batur: q. lex positua peccati nō nutritua ē seruāda ē in foro p̄scie: et quo nulla alia lex distinguit illo cāu iter forū iudicialē z penitētiāle: nec subest cā distinguedi. Sūt eim supioz leges obseruande: et

quo nō occurrit aliqua cōtra naturalis p̄tariū. *S*cda regula vbi cūqz iter legē positua z legē naturalē oaf discrepātia: seruāda ē lex seu equitas naturalis in foro aīme: nisi lex positua et aliqua iusta z vera cā disponat p̄tra illā l. naturalē: tūc cū nō ē equitas naturalis seruanda. *E*xēplū huius vlticreque ponit *P*danoz. qñ quis ē obligatus ad debitū de iure naturali tūc qualē ē qd̄ debet seruo. *M*az seruus si obligat alicui: nec aliquis sibi nisi naturalr. vt i. l. naturalr. ff. de cōdi. inde. *M*a quātū ad ius naturale attinet: omēs hoīes equalēs sūt. ideo Inno. dicit q. tale obitū ē soluēdū seruo i foro p̄scie: ita q. d̄ tali nō pōt inde fieri de mofina p obligatū. *S*cdo ista qd̄ de dicitur p regulā p̄cedētē. *M*a licet ius positiuū tali debito naturalino assistet: tū nō tollit obligatōnē et sufficēti cā: ideo equitas iur naturalis ē in foro p̄niali seruāda. Et pone exēplū. *E*um quis p̄misit alicui dare seruo. nā et cōsensu suo obligat naturalr. *Q*ualr ius positiuū: et aliqua cā iusta possit disponere cōt̄ ius naturale. vide. s. *C*ōsuetudo. §. ij.

Que at sint leges iniuste: *fl.* fm Tho. vbi s. iniuste sūt. *P*roo p̄tate ad bonū humanū. *E*t hoc triplr. s. i. ius modis supradictis. *M*a vno sūt iniuste et sine. s. cū aliqz p̄siciens leges iponit onerosas subditis si p̄tinetes ad vilitatē cōez: hz magis ad p̄pūōm: aut gloriā. *S*cdo et auctoritate. s. cū aliqz fert legē vltra p̄missaz sibi p̄tate. *T*ertio et forma: puta cū equalr onera mltitudinis dispēsan: et si ordinēt ad bonū cōe. Et tales magis sūt violētice qz leges. vñ nō obligāt in foro p̄scie nisi forte. ppter vitādū scādalu. *I*te iniuste sūt ppter p̄tarietate ad bonū diuinū: sicut leges tyrānoz iudicētes ad idolatriā: vel ad qd̄z a liud qd̄ ē p̄tra legē diuinā.

Scda nūquid iter leges iperiales que nunc vīgēt sint aliq casus illiciti: z hz aīaz nō seruādi: sūt mlti quos hēs i hoc opere bicinde. *S*z adde theoreticā doc. ad predicta: q. vbi ius ciuile nō reprobaf ab eccl'a: nec p̄tinet i se peccatū: d; obseruari in foro aīme. *S*z *P*danoz. li. mirat dictā theoreticā: dūmodo talis lex ciuilis nō foueat lucrū p̄tino dānosuz nec rigoroz: tūc in foro aīme seruāda ē. *A*dde et aliā limitationē quā ponit idē *P*danoz. i. c. raimaldus: de testa. q. vbi cūqz ius humanū ē fundatum super p̄sūptōe: nō ē obseruādum i foro aīe:

si veritas e contra presumptione: vt de inue-
 tario non cofecto ab herede: qz tuc no potest
 detrahare falcidia: qz tuc ius si presumit qz he-
 reditas no fit exhausta legatio: hz potius qz bo-
 na hereditatis vsurpauerit. Et ideo etiã tene-
 tur vltra vires hereditat. Et huic iuri ius ca-
 nonicã n̄ resistit imo videtur approbare i. d.
 c. raimaldus. Et tamẽ in cõsciẽtia nõ tenetur
 vltra vires hereditatis.

10 **Q**uõ in p̄stitutõibus itelligãtur concessa
 quecũqz non sũt p̄hibita: s. fm̄ Posti. si cõ-
 stitutio p̄mulgata e affirmatiue: omia que cõ-
 tinent et ex eis sequẽtia vidẽtur cõcessa nisi re-
 periatũr p̄hibita: puta cõcessum e cõtrahere
 matrimoniũ: ergo et cuiuslibet et semp: nisi re-
 periatũr prohibitiũ. Si vero p̄mulgata sit ne-
 gatiue: omia et ca sequẽtia itelligũtur probi-
 bita: nisi reperiatũr p̄cessa. Sicut p̄hibet ne
 quis occidat: ergo semp et omnibus p̄hibet:
 nisi quãdo iuenitur cõcessum.

11 **Q**uid si de cõdẽtibus leges iniquas: s. si
 leges inique sũt cõtra libertatẽ ecclesie: tũc cõ-
 dentes et seruãtes sũt excommunicati ipso facto.
 v. dicitũ e. s. Excoicatio. r. viij. Si vero sint
 simplr cõtra aliqua dei et ecclesie mãdata: vt
 puta qz liceat sic et sic facere simonias: vel alie-
 nare feudũ precipue ecclesiasticũ et huiusmodi.
 ipso iur non valẽt. di. viij. que p̄tra. Et faciẽ-
 tes et seruãtes peccãt mortalr. extra de sy. cũ i
 ecclesie. r. c. nõ satis. Et si qui dãnati sũt oc-
 casione talis legis: p̄ditores et heredes eorũ
 tenẽtur ad restitutionẽ. Illi et qui iduerũt cõ-
 ditore ad talẽ legẽ faciẽdas tenẽtur insoluidũ.
 Et similt̄ oẽs seruãtes tenẽtur ad restitutio-
 nẽ oĩũ eorũ: que talis occasiõẽ legum lucrati
 sũt: vl̄ alios dãmificauerũt. Et eodẽ modo illi
 multo magis peccãt: et tenẽtur qz leges p̄dũt
 directe cõtra deum.

1 **I**bellus famosus e p̄positõ
 i scriptis scã in isa-
 mia alicui? ei? qd p̄bare nõ vult: et i
 publico factata.

1 **Q**ua pena punit qz famosus libellũ vel fal-
 sus p̄posuit ocelte: et p̄bare n̄ vult: s. gl. i. sũ
 ma. v. q. j. distinguit qz aut certũ e qz p̄posu-
 it aut si. Si certũ e: aut e quic? aut spõte p̄fel-
 sus. Si p̄uictus fm̄ leges decapital siue d̄por-
 taf. v. q. j. hij q. r. l. vnica. C. d̄sa. libe. et fit i
 testabil. iij. q. iij. s. ob carnẽ. Secõm v̄cro. ca-
 nones subiãt verberib? vt in. c. j. v. q. j. Si

vero spõte p̄fiteãt cũ n̄ põt p̄bare mitius cum
 eo agit. vt. c. qdã. v. q. j. Si n̄ e certũ d̄ ad-
 moneri vt p̄ccatãt publicã: et p̄bet qd scri-
 psit. qd si nõ fecerit p̄io p̄uabif factis. po-
 stea excoicabif. Et hoc e cũ inocẽs aliqs isa-
 maf. Sec? si reus fuerit qz accusaf: qz expedit
 peccata nocẽtia nota cẽ. ff. de iniurijs eum qz.
 Qd v̄z itelligẽ fm̄ ad 30. in iudicio: qz ex-
 tra nemo d̄z alium p̄dere. vj. q. j. sũma. d̄ pe-
 di. j. homicidion. De h̄ die vt. s. c. Fra. s. v.
Quõ talis teneat restituere famam: s. sic. 2
 aliũ libellũ in p̄uã faciẽdo: et vltra hoc tenet le-
 so satisfaccere de oi dãnõ rẽ.

Ibertus est ille qui et seruo
 fact? e liber p̄ ma-
 numissionẽ. Adanumissor at patro-
 nus dicit: et semp libertus patrono tenetur ad
 quedã obsequia. Ingenu? at vocatur qz liber
 natus e: et sic nulli tenetur obseq. Est aut ca-
 sus quo libertus eripit i genuitatẽ. s. si a dño
 fuerit exposit? lãguidus cuiuscũqz etatis: vel
 si ei alimẽta ipic denegari p̄tigerit: hoc ipso li-
 bertus fit ingenuus: et seruus liber. Idẽ si pã-
 filiu exponat lãguidũ: hoc ipso filius a patria
 p̄tate liberatus e. Illi tñ qui hos suscipiũt: nõ
 pñt p̄pter hoc in eorũ p̄sonis ius aliqõ vẽdi-
 care. extra de ep̄o. et lan. c. vnico.

Quõ libertus possit renouari in seruitutẽ?
 s. libertus in seruitutẽ reuocatur propter in-
 gratitudinẽ: scilicet cũ manus iniecerit in pa-
 tronũ: aut atrocẽ iniuriã seu graue dãnũ re-
 rum vel vite periculũ inferre p̄cũpserit. vt in
 glo. extra de dona. c. si.

Que e discretia iter libertũ ecclẽ et p̄uua-
 toz: s. hz Posti. e multiplex. P̄ia qz liberti
 ecclesie renouãtur i seruitutẽ p̄pter opas non
 prestitas. iij. q. ij. diaconi. Secus i libertõ p̄i
 nati. C. d̄ liber. cã. solo. Immo. itelligit hoc
 de obsequijs ipofitis: nõ de alijs. Secõ qz si-
 lii libertoz ecclẽ et nati post manumissionẽ
 sũt obnoxij ecclẽ. iij. q. ij. de libertis. Secus i
 alijs. C. d̄ libertis. r. eoz. l. i. j. r. ij. Tertia qz
 liberti ecclẽ tenẽtur huire ecclẽ et si nulla ope-
 ra sint eis ipofita. d. c. diaconi. Secus in alijs
 fm̄ Inno. Quarta qz liberti ecclẽ si iniuriãt
 ecclẽ vel accusent illã: vel testificẽtur cõtra il-
 lam renouãtur in seruitutẽ: etiã si ordinati fue-
 rint. liij. di. qz famulis. Quia qz liberti ec-
 clẽ manumissi ad hoc vt ordinẽtur: nõ pñt
 de acquisitis quocũqz mō ad alios trãsmittẽ

fm quosdā: quin potius omnia ad ecclesiā per
tinebūt. S; verius puto q; hoc verū sit: soluz
quādo in manumissioe fuit dictū: al's etiā te/
stamētū pnt cōdere de his que acquisierūt s; z
Tan. Rai. Vl. z Posti.

Locatio vel pductio. Loca
tor d; q; p cū recipit
conductor is q; p cū donat. Si ergo

domuz meā te inhabitare patiar certa mercede
mibt data v; dāda: tu pductor: ego locator: di
car. Itē si opareris i re mea certa mercede ti/
bi dāda: tu locator: opax tuax: ego cōductor:
carūdē dico: ff. eo. q. opas. S; respectu opis
ego locator: tu cōductor: diceris. ff. co. item
querif. s. j. z. s. si gēma.

Quo tpe d; solui merces p re locata? ff.
s; p danoz. z cōiter doc. i. c. pp sterilitatē. cē
eo. q; si fuit p cētū de tpe: stādum ē p uentioi.
Aut nihil ē dictū: z p sideratur p suetudo loci
seu lex municipalis. Si aut nō appet de p sue
tudine: vel mos ē varius: tunc siēda ē solutio
in fine āni. S; dubiū ē qd i alio cōtractu: vbi
qs se obligauit ad aliqd faciēdū p certa mer
cede: nūquid solutio mercedis sit differēda in
fine: et quo nihil fuit actum? Dic fm p danoz.
vbi. s. q; i spiciēda ē cā quare dari dbeat solu
tio: Nā si p sūptib;: tūc d; fieri solutio i p cū
pio: q; videt hoc tacite actū. Si aut soluit p
labore seu remuneratōe: d; p siderari qualitas
p sone. Nā si donificator obligat se p me edi
ficare palatiū: verisimil ē q; successiue hēat cer
tā quantitātē pecunie: al' r non poss; se p mode
sustētare: vbi at cessaret b; p sideratio v; sil' is
ē faciēda i fine. Et nō s; p danoz. i. c. p cūnit.
d; arbi. q; differētia ē iter soluz ānuatiz: z quoli
bet āno. Nā si p mli tibi soluere ānuatiz: te/
neo: i p cūpio āni soluz. Si at p mli soluere
quolibet āno: tūc i fine āni fiet solutio. V; ver
sus. Anno si d; b;: i fine teneberis āni. An
nuo si debes: tūc respicies caput anni.

Quid at dicēdū d; architectore q; accepti ad
edificādū aliqd palatiū: vel domū expēsis suis
p certo p cū: z in fine laborū multū pdidit:
an dñs in p cūa teneat p pēfere: ff. s; Arch. f.
q; dñs nō tenet in aliquo sibi p pēfere: z talis
architector: tenet diligēter opari: etiā si p uum
salariū iude recipiat: q; d; bebati p se in p cūpio
hoc aduertere. Dēx ē m q; qñ pductor: talis
p cūpit q; ille nimis paz lucraf ex tali pacto eo
nō obstāte: d; supplere ad p pētētz mercedē:

z p cūpue quādo in tali opere supuenit cāus
qui bene nō potuit p uenideri. Hoc tamē di
cū videtur limitādūz per. l. martius. ff. loca
iūcta gl. z. l. si. eo. t. vbi sit singularis distictio
circa hoc: q; aut hoc perijt casu fortuito v; vi
nāli: vt terremoto z huiusmodi: z istud picu
luz ē dñi. Idē si vicio soli. Sed si vicio opis
q; tūc p rinet piculuz architectori. Et nō banc
distictionē: q; valde singularis ē:

In quibus casibus pōt dominus expelle
re inquilinū? Et iquilinus dicit p p rē cōda
ctor: rei vrbane: colonus vero rustice. ff. fm
doc. i. d. c. p pter. q; i quatuor. P dno si domo
locata necessaria scā sue habitatiōi sit: puta si
domo quā inhabitat cāu destructa ē: hoc itel
ligit Dir. quādo alia domū que sua erat hē
bat locator: tēpore locatōis: s; casu perijt. Nā
si tūc nullā hūisset: nisi illā quaz locauit: et ad
suā habitatiōē illā recupare non pōt: q; hoc
a p cūpio p spicere debuit. Aut si postea duc
rit vrozē: vel alia similis necessitas supuenit:
itellige fm Post. z p danoz. quādo tēpore lo
catōis ista necessitas nō iminebat. Et id dicit
p danoz. ex ter. d. c. p pter. ibi nō iminebat q;
p rāhēs cū domo parū diuuit: vel qui labif i
facultatibus: seu male vtitur substātia sua: nō
pōt postmodū cū facere capi tāquā suspectuz
de fuga: cū p dno illuz cēt sibi satis nota tē
pore p ractas. Sed casus ē si dominus h; ne
cessitate rparatōis. Et itellige de necessitate
orta post locatiōē. Et cū tēpore locatōis re/
sectio illa necessaria nō erat vel p uidebit do
minus iquilino de alia domo. ff. co. cū in plu
res. z eque idonea fm Direc. Et bis duob;
cāibus remittēda ē p cūio p rata tēporis. Ter
tius si cōductor peruerse i domo versatur: vt
si t; porcos in solario: vel nō hitat in ea s; pa
ctum conductōis: vel si deteriorē facit: vel fe
minas malas ibi t;: aut etiā peruersos hoies
vt lenones z huiusmodi. ar. in auē. de leno. s.
sancim;. An aut hoc cāu sit remittēda p cūio?
Dixerūt aliqui: vt notat gl. in. d. c. p pter. s;
quosdā non eē remittēdaz partē p cūiois p rō
rata tēporis quasi cōpēfando. Sed gl. ibi di
cit nō eē verum: q; dominus tenetur remit
tere. potest autē agere p rā inquilinū pro dā
no dato actioe legis acquilie: vel si locato. S;
p danoz. dicit hoc. p cedere fm Jo. an. quā
do peruerse versatur dādo dānuz: vt si tenet
porcos in solario vel aliter dānificat domuz:

vt spargēdo aquā super lignis. nā tunc dñus potest expellere satisfaciēdo pro rata pñionis quia tūc agit ad dānus. Sz remissio fit p re siduo tēporis. Sed si peruerse se bēret in do mo sine dāno: puta tenēdo prohibulā: vel lu dum: vel exercēdo vsuraz: nūc pōt expelli non remissā sibi pñione pro rata: qz dñus nō debet sustinere hoc dānus ex culpa iquilini. Et intellige hoc quādo dominus ignorabat cō ditionē inquilini. Al' s dānum ē suū: qz nō poterit expelli ante tēpus. Quartus cū iquilin⁹ per biēniū nō soluit pñionē: quia pōt expelli. Sz circa h' Idanoz. cōcludit: qz aut locatio su it facta ad longū tēpus. Et dicit lōgum tem p⁹. t. ānoz: t. nū m⁹. Aut ad modicū. Idē mo cāu aut fuit cōstituta vna pñio pro toto tēpore: t pōt expelli si nō soluit tēpore puen to: qz si nō seruat contractū: nō est sibi seruā da fides. Aut pñio ē cōstituta singulis ānis: t tunc habet locuz. d. c. ppter. vt si per biē nium nō soluit: expelli possit. Et pcedit etiā si fuit actū inter cōtrabētēs: vt nō possit expelli durāte tēpore. Nā debet intelligi eo soluente expellere: vt ē tex. i. l. quero. §. iter pro tōre. ff. eo. Scōo casu pncipali quādo ē ad modicum tēpus: tūc nō ē necesse expectare biēniū. Sz si nō soluit pñionē tēpore debito pōt expelli: et propria auctoritate. Et ē ratio diuersitatis i ter hūc casum t pcedētē: qz hoc casu nō ha bet iquilinus ius i re. vñ si expellitur nō ppe tit sibi aliquō dīctū ptra dominū. ar. i. l. colo nus. ff. de vi t. vi ar. Sz i pcedētī cāu colo nus possidet natural' t habet piguius ius. Ad hoc. l. ij. si ager vec. Ideo nō pōt sic repē te expelli: s; expectatur biēniū. Idē tamē do minus a gere actōe locati: ad recipiēdum pñionem tēpore debito.

4 **C**An autē inquilinus possit ex cā dimittere domū iūto domino: ff. Vin. t. Jo. an. dicit qz sic. vide glo. que hoc t. in. l. si in lege. ff. lo ca. Ex pluz dat Idanoz. l. ppter superueniē tem pestē. Nam si ppter necessitatē superue niētem poterit dominus expellere iquilinum: ita iquilinus domū dimittere. nā magna vide tur necessitas timor mortis. Intellige qz hoc cāu tenetur sibi remittere pñionē p rata: al' s parū sibi. pdesset bec facultas. Dicit tū Idanoz. qz vix i practica pōt obtineri: licet qd dī ctum ē sit satis ratōabile.

5 **C**An scholaris p trahens societate cū scho

lari: si vult recedere t aliū ponere loco sui pos sit: ff. Idanoz. l. c. iter dilectos. de si. i. stru. di cit qz sic. Idem t. Bal. i. l. nemo. C. loca. nisi socius vellet locare pte suā pñone iboneste: qz tūc si posset. vel nisi iter eos aliud eēt cōuētiū: vt. d. l. nemo. Sz an possit hoc facere inuitis socijs: Bl. insti. loca. §. si. dicit qz licet possit alteri locare ius cōductōis: ratio tñ societatis p̄hibet que pualet iuri locatōis. Bal. tñ vi det tenere qz et iūto socio possit locare et cār nisi vt dictū ē velit locare pñone iboneste. Idē videt tenere Et in. l. viā. C. locati.

6 **E**t per hoc querit: quid de duobus socijs qui habēt domū cōmune: vnus vult pñiona re: t alius habitare: quis pferetur? Dic qz ille qui vult habitare. Et de hoc videt gl. i. l. sibi nus. ff. cōmuni diui. Et nota ē qz socius p̄ gre. p̄fectus nō pōt p̄tere pñionē a socio: si totā domū locus habitauit: s; bene possit pe tere: si socius domū alteri locasset sub pñione s̄m Bal. t. Jmol. in. l. duo fratres. ff. de acq. here. Ad Idanoz. de castro dicit se hūisse de fa cto. Nota ē qz illud qd ē cōmune: non ē pro p̄ie meū. vt. l. q̄qz. C. q. te. sa. po. Idē qd i fert Bal. ad. q. Statuto cauet qz si quis aliuz vulnerauerit i domo p̄cussit: qz amputet ei ma nus: qz nō intelligitur de domo cōmuni. Lūz verba in statutis debeant p̄p̄ie intelligi. l. ille aut ille. t. l. nō aliter. de le. ij.

7 **V**trū doctor possit expellere fabriū qui mo rat ius scholas: ff. Bar. i. l. j. ff. so. ma. refert Ja. de are. dissiguere qz aut docto: p̄cunit sa buz: t tunc doctor p̄fer. vt. l. ij. §. figs. ff. ne qd i loco publico. Aut faber p̄cunit docto: t tūc aut doctor: nō pōt aliquo mō albi p̄mo de stare: t tūc p̄feret doctor: qz propter neces sitate frāgīl diuina reuerētia. vt. l. ocl. C. s̄fer. Aut p̄t p̄mode scholas alibi facē: t tūc sec⁹. eo qz p̄cunit. vt. l. si pl'ibus. de le. j. Si vero simul p̄cunit: p̄feret doctor: qz maior p̄ferunt miori. Bar. aut dicit qz hoc totū p̄det et of ficio iudicis p̄siderata dispositiōe loqoz: t an tiqua p̄suetudie s̄c: qz forte ibi ē p̄suetū semp legi t ex alijs circūstātijs iudex p̄feret docto rem vel fabriū. Idē i duabus scholis ita p̄p̄i qz se inuicē ipediāt. vt. l. j. C. de stu. li. vt. ro. li. ij. Et i abiguis p̄feret doctor fabri: qz in docto: versat publica vtilitas. t i cōi t i quo libz p̄cti arī: qz qz p̄t audire docto: t adiscē. Idē puto si faber stat ius domū vni? schola

ex voluntate: s; p casum fortuitū et pte eius vel
 ex parte rei locatē contingēt: et tūc pensio re-
 mittitur p rata. Exēplum ex parte locatoris:
 puta q; ppter delictū eius fundus locatus pu-
 blicatus ē. Exēplum ex parte rei: sicut si cedet
 locatē exisse fuerūt: vel ager terramoto cor-
 ruit. vt. l. siquis domū. r. l. et cōducto. r. l. s; ad-
 des. ff. locati. Idē dicit quādo ex necessitate
 adueniētē locatoris oportuit cōducto: ē expel-
 lere. vt. l. qui insulam. r. l. si fundus. ff. co. Si
 vero stat per cōducto: rē per eius culpā quo-
 minus re locata vtaf: nihilominus totā pen-
 sionē soluere tenet. vt. l. colonus. s; nauis. ff.
 eo. Si vō ex cāu fortuito ergo re locata vti
 nō potuit. Similr tenet quādo locato: alteri
 locādo verisimr mercedē hūiss; al's nō: vt p3
 ex. l. si. s; j. ff. ad. l. ro. de iac. facit. l. sed addes.
 s; cum quidā. ff. loca. S; in cāu quādo quis
 locauit opas: nec p eū stat quominus cas sol-
 uat s; per cōducto: ē sic talis cōducto: et si ipe
 diatur cāu fortuito: nihilominus p sionē psta-
 bit. vt. i. d. s; cū qdā. qd vñ verū i pscientia qñ
 talis locato: nō hūit cui locādo operas: acqui-
 reret mercedē pp talē locatōnē: quā merce-
 dē habuisset: si tali non locasset. Si vero stat
 per locato: rē quominus opas prestaret: tūc si
 nō ipeditur cāu fortuito tenet ad oē itersse
 nec mercedē hēbit. Si vero ipeditur cāu for-
 tuito sic remittit p sio p rata tps. vt ē cāus
 in. l. si vno. s; itē cū quidā. ff. loca. Idem in. l.
 si hij. C. loca. r. L. aduocatois. C. de cōdi. ob
 cām. Non autē tenetur ad itersse. Et si iam
 icohasset opas vñ fecisset aliquas expēsas ad
 se preparādu: et talis cāu fortuito impeditur
 repetet cas expēsas quas fecit ppter hoc. vt
 l. l. si pecuniā i pun. ff. de cōdi. ob cām. r. ibi
 bētur de eo qui parauerat scire ad locū et ipe
 ditus fuit per tēpestatē. fallit hoc vt nō re-
 mittatur p sio quādo ex cāu fortuito stat per
 locato: rē in aduocato: q; nō reperitur salariū
 ab eius heredib; ipō moriente. l. j. ff. de va. r.
 extrao. cog. Idē de quocūq; habētē officiu;
 publicū. r. sic loquit. l. arborib;. s; de illo. ff. d.
 vñ. r. l. diē functo. ff. de offi. assē. Itē fauore
 libertatis. vt. l. cū heres. s; ficius. ff. de sta. li.
 Nec eliciuntur ex A. 30. r. Bar. r. all. in. d. s;
 cū quidā. Et hoc tene nisi cōsuetudo al' r bñt.

Q Et ex predictis hēs quid dicēdum de scri-
 ptor: qui locauit operas. Nam si per eū stetit
 sc; sui culpa: vel p casu fortuitū in eius psonā

contingēt: tūc liberatur cōducto: a presta-
 tione mercedis. Si vero stetit per cōducto: rē
 vel per cāus in ei; personā cōtingēt: tūc se-
 cus. Et sic p p dicta hēs p cordare multas le-
 ges que inuicē vidētur dñe.

Q Vtrū locās fundū alicui ad mediū nulla fa-
 cta mētiōe de arboribus: nūquid colonus hē-
 bit partē fructuū arborū: ff. q; nō: sed locato:
 habebit omēs. l. fruct;. ff. de vsur. Et si colo-
 nus destruat arbores: tenebit. Similr ei; cul-
 pe iputaf si aliq; ei; odio arbores excidar. l. si
 merces. s; culpe. ff. loca. qd limita fm glo. in
 d. s; culpe. qñ ppter culpā suā seu dolo; tale
 odii ē causatum: al's non.

Q Nūquid postq; colonus sciauit agrū: si dñs
 eū vēdat alicui poterit expelli p ēptores: ff. q;
 nō: s; medietatē fructuū hēbit vel put pue-
 nerat. si tñ vēditō: oēs fruct; accepisset: ager
 colon; vēditō: rē. ff. de l. j. l. nihil. Epale tñ
 priuilegiū h; colonus sisci s; Rodo. S; ad-
 uerte q; succedēs i re locata: si ē de bñficijs ec-
 cl'asticis r sit scā ab bñte admistratōnē: r cū
 dōbitis solēnitatib; r cāis: r ad debitū tēpus
 tenet stare locatō. Et si eccl'a forte lesa possit
 petere restitutionē i integritū. c. j. d. resti. in integ.
 r. c. j. de re. ec. nō alie. Si vero nō hēbat admi-
 nistratō: vt sūt cāonici simplices: sic nō tenet
 stare: q; egparat vñ usufructuario q; nō locare
 vltra tēpus vite sue. l. figs domū. ff. loca. nisi
 cū cā rōnabili r auctoritate epi fecisset. Lū ve-
 ro res locata nō ē eccl'astica: tūc successor vni-
 uersal tenet stare. l. viā veritatē. C. loca. Suc-
 cessor vero pncularis in decā rē nō tenet stare
 nisi locato: hūiss; admistratōnē plenā: vt ma-
 ritus i p dno dotali: q; sic tenet. vt. i. l. si filio. s;
 si. ff. so. ma. Idē in tutore respectu pupilli. l.
 si tutelle. ff. de admi. tu.

Q Quid si cōducto: aliqd expēdit i re cōducta: 16
 ff. fm Post. si expēdit necessario vel vtilr
 aurie edificauit vel instituit: ager cōtra loca-
 to: rē vñ restituit expēsas. ff. loca. l. dominus.
 r in. d. l. sed addes. s; si qñius. r ibi glo. S;
 clarior ter. ē in. l. colonus. p. fo. ff. eo. t. Si
 tñ possit tollere ipēsas sine lesiōe rei nō tenet
 locato: s; ipe cas tollere possit. vt. i. d. s; in
 quilin;. Predicta nō itelligas de expēsis fa-
 ctis pro pascēdo aiali locato vel colēda pos-
 sessione r huiusmodi. S; de alijs puta cura-
 tione motib; reparatione ruines vel plātatio-
 ne vinearū r huiusmodi.

17 **Q**uod locas vasa viciosa ignorater et ppte
rea vinu effusus e vel marcuu teneat ad resti-
tutione: *fl.* q sic ad restitutione itereffe vini:
nec ignoratia cu excusat. Secus eet i pascuis
locatis vbi herba pestifera erat qua ignora-
bat: q licet aialia cōductoris sint mortua: n̄ te-
nebitur locator. vt i. d. l. sed addes. *§. 1.* vbi di-
cit glo. hoc ee spale in locato vt itereffe extra-
rem hic veniat. In psciētia n̄ nō hēret locuz
dicta. l. nisi quādo locassz talia vasa p bonis.
Secus si simplr exhibuisset vidēda per pdu-
ctore: ignorās ipse: an sint bona vel ne: q tūc
cum nō sit in aliqua culpa nō teneat. A for-
tiori tenetur ad restitutione itereffe qui sciēter
locat rez viciosas. ar. d. l. sed addes. Et qb̄ di-
co in vasis itellige: omnire viciosa et qua dā
num primo euenire pōt. Ad nota pro illis
qui locant equos qui p sternūt se in aquis: si
destruāt vestes tenentur et familia. Secus
in cōmodo.

18 **Q**uod ruz cōductor: teneatur locatori de dāno
quod in re locata cōtingit: *fl.* fm̄ Hosti. te-
netur si sua culpa cōtingit: vel illorū quozum
opera vnt. Et in hoc cōtractu venit dolus:
lata culpa et leuis: cū gratia vtriusqz celebra-
tur. vnde si auriga: dū ceteros curru suo trā-
sire contēdit curru euerit: et seruū qui p dūre
rat quassauit: vel occidit: tenet. *ff. eo. l. itē que-
ritur.* Sz si fecit qb̄ quicūqz diligēs fecisset: se-
cus erit. vt. *ff. de si merces. §. qui colūnā.* De
dāno vero dato ab alio: cui obuiare n̄ potuit
nō tenet. *ff. eo. sed de dāno.* Similr et nō te-
netur d̄ cāu fortuito: nisi vt dictū ē. s. Lōmo
datū. *§. vij. et Lasus fortuitus. §. 1.*

19 **Q**uod ille qui locat operas suas faciēdas in
re aliqua teneat de dāno illius rei: *fl.* *§. 3.* Ho-
sti. sicut et in superiori. q. Si dānum cōtingit
culpa ipsius: tenetur. aliter nō. vnde si colūnā
transferēdam accepit vel dolū et huiusmodi:
et fracta sūt culpa sua vel illorū quozum opera
vntur: tenetur etiā de culpa leui. Secus si di-
ligentiā adhibuit. d. *§. qui colūnāz.* Et licz de
dāno ab alio dato nō teneatur: tenet tamē de
custodia. *ff. eo. qui mercedē.* Nā et qui merce-
des pro sola custodia accipit: tenet etiā de le-
uissima culpa. extra de dpo. bona fides. Qui
dam etiā voluerūt tenere locatorē operaz ad
trāsuebēdas colūnā et familia que facit r frā-
gūtur: teneri etiā d̄ leuissima p ter. in. d. *§. qui
colūnā.* vbi dicit: culpa autē abest si omnia

facta sūt que diligētissimus qsqz obseruatur
fuisset. *Bo. in ibidē t3 pirariū.* Sz pōt dici
q aut aliqs locat opas i re que requirit dilige-
tissimā curā: et tūc tenebit de leuissima. d. *§. 9
colūnā.* Aut nō locat opas i re talis ipōnā-
tie: et sic vera ē opinio glo. qz tenetur solū de
leui. Itē illi qui locāt operas suas ad custodiē-
dum res alicuius: vel incidendū ligna p do-
mo edificāda vel huiusmodi: tenentur de dā-
no dato. Itē qui recipit palliū meuz: et postea
per erroze dedit alteri: tenet: qz nō tolerat p-
roz i facto proprio. d. l. itē quirit. *§. itē si pal-
liuz.* Itē si vestimēta poliēda accepit et mu-
res roserūt: de culpa tenet. d. l. itē queritur. *§. 1.
si fallo.* Itē si aliquid farciēduz: vel poliēduz:
vel gēmas sculpēdas: vel includēdas: accepit:
tenet: excepto si res vicio suo frāgatur. nā tūc
nō tenetur nisi p speciale pactū. Et eodē mo-
do si vitulos pascēdos accepit: vel pecora. *ff.
eo siquis fundū. §. siquis vitulos. et. d. l. item
queritur. §. si gēma.* Itē si nauta me iuito po-
nat res meas in alia nauī: qz vbi posuerim: et
pōt: tenetur. d. l. item queritur. *§. 1.* Et ibi pa-
tet q si trāstulit nō inuito domio sed bona si-
de: et sine culpa nō tenet: vt et si mala fide trā-
stulit: sed in eadē nauigatōe vtraqz nauis pōt
ff. ad l. ro. de iac. l. si. §. 1.

Quod locatori opis: vt pastoris res pe-
riat: et dñs dicat q perit culpa seu dolo illius
et pastor: negat: cui incumbit pbatio: *fl.* *§. 3.* Ho-
sti. q pastor. Nā cū ipse ratiōe officij debeat
custodiā habere: si dicit amissam oues: pbet
assuisse culpā siue doluz: sicut argētarius p-
bare debet amississe ratōes: cū ruina vel incē-
dio. *ff. d̄ edēdo. siquis et argētarius. §. si. 3.* Idē
in custode carceris. *ff. de custo. reoz. l. si. Nā
qui dolū allegat: dolū pbare dz.*

Quid si ducto: fidi aliqd expēdit i re cō-
ducta: *fl.* fm̄ Hosti. si expēdit necessario vel
vtilr auxit vel edificauit: vel instituit ager p lo-
catorē: vt expēdas recipiat. *ff. eo. l. dñs.*

Quod autē cōductor: in soluēdo pēsiōne te-
neat ipse pquirere dominū: *fl.* fm̄ Panoz. in
c. significat de pig. et mēte Bar. i. l. itē illa:
*ff. de consu. pe. qz aut locator dz fieri respectu
alicuius rei et pro aliqua re: et tūc si creditor ē
eiusdē fori quo ē illa res sitmata: et dz ire debi-
to: ad domū cōditoris. Si vero sūt diuersi fori
nō tenet ire ad domū creditoris: s̄ satis ē qz di-
cat i domo sua: suz patus facere si aliquis eēt*

qui recipit. Ideo ifert **Pa**nor. q. si ep̄bito
ta nō ē de foro domini: nō tenetur p̄ canone
soluēdo p̄quire re domini. Secus si ē eiusdes
fori. Sic intellige. e. p̄pter de loca. bec **Pa**
nor. S. d. bene notabis.

3 **Q**uādo cōductor agri vel domus vel alteri
rei possit rē ipsā alteri locare: **R.** p̄ōt. C. e. l.
nemo. Et tūc res posterioris p̄ductoris: sunt
obligate p̄cipali dño: vsq; ad illā quātitates
qua iste cōductor secādu tenetur prior. **f. e.**
l. si in lege. s. si colonus.

4 **N**ullus p̄latus religiosus p̄t p̄cedere ad
vitā: nec ad certū tēpus redditis: vel p̄t co-
raz alicui: ēt p̄ quacūq; pecunia nisi neces-
tas v̄l vtilitas p̄uentis: siue loci exposita: et ac-
cedēte p̄sensu p̄uentis. Aut si p̄uentū nō h̄z: ac-
cedēte p̄sensu superioris. Et q̄ p̄fecerit incurrit
sniāz suspēsiōis: nec recipiēt acgrit aliq̄ ius
tū hoc nō extēditur ad locatōes: vel reddituū
aut fructuū v̄ditōes ad modicū tēpus. vt in
de. monasteriō. de re. ec. non alie.

Ludus. Tres sūt species lu-
di. di. Nā quidā est cō-
sistens in iugnor: vt ludus scachoz:

Quidāz ē consistēs in fortuna: vt ludus azar
ri. Quidā ē mutus participās de vtroq;: vt
ludus tabulaz cū tarillis.

1 **Q**uādo ludus alee sit mortale peccatū: **R.** s̄z
v̄v. ēt si homo nō ducit i p̄suetudinē mortali-
ter peccat: qm̄ et auaricia ludit: vel p̄cipaliter
cā spoliandi proximā.

2 **Q**uādo aut inspectores ludoz: tomeamētorum
vel huiusmodi peccēt mortāl: **R.** fm̄ **Ado**/
nal. q. q. ludo iterunt et inspectores ludi peccāt
saltē venial: si hoc ducit in p̄suetudinē: ma-
time si sūt clerici. Nec ob. si dicat q̄ quicūq;
delectat de re que ē mortale peccatum: peccat
mortāl: sed isti delectāt de huiusmodi que
sūt mortalia peccata: sicut tomeamēta et ludi
aleaz: maxie ex cupiditate: ergo peccāt mortā-
liter. **R.** deo q̄ maior ē vera de his que sunt
peccata mortalia d̄ se et ex sua natura: s̄ huius-
modi spectacula et ludi d̄ se n̄ sūt mortalia. s̄z so-
lus aut ex p̄stōne eccl̄e: aut ex p̄ua itēōe. vt
dicit **Ri.** i. iij. di. r. loquēdo de tomeamētis
q̄ si boies illa extēret p̄trate et bona intē-
tōe et n̄ eēt. p̄bitū p̄ eccl̄az: n̄ eēt peccatū to-
neare: eo q̄ ludus tal̄ eēt vtilis p̄ d̄fēsiōe rei
publice. v̄i iure civili p̄bitū n̄ ē. S̄z ius ca-
nonicū illū p̄bitū p̄ abusus ludicū.

3 **Q**uādo autē illud q̄ quis lucratur in tomea-
mētis possit licite retinere: **R.** fm̄ **Ri.** vbi su-
pra q̄ quidā sunt ludi ita p̄biti: q̄ tamē nō
p̄cipitur restitui: sicut homo lucratur fm̄ legē
illius ludi: restitui sunt tomeamēta. vnde illi qui
lucratur in tali ludo quāuis peccēt: quia fa-
ciunt cōtra constitutionē eccl̄e: tamē resti-
tuere non tenentur.

4 **Q**uid autē dicēdum de illo qui lucratur in
ludo alee ludēte cum volūtario valēt aliena-
re: et cū illo qui nō ē tractus et sine fraude: sed
ex cupiditate: an d̄ necessitate teneat restituere?
R. fm̄ **Ri.** vbi supra: q̄ licet ludus fortune: tā-
iure civili q̄z canonico sit p̄bitus: lucran-
tes tamē per talē ludum nō obligātur de ne-
cessitate ad restitutionē nisi p̄ ius civile. Quo
tamē ad iura civilia p̄bitiō huiusmodi lu-
dos. dicit **Alex.** lō. in ti. de vsuris. q̄ quāuis
alique leges oliz cōdute fuerint cōtra nimis i-
probū ludū: hodie tamē per cōtrariā cōsue-
tudinē abolite reputātur. q̄ patet: q̄ repetē-
ti p̄dita per ludū in foro civili et iudiciali non
datur actio: nec sentētia restitutionis sibi sien-
de. **Ide** tenet **Sc.** i. iij. di. rv. vbi dicit q̄ lex
civilis que permittit p̄dita in ludo repeti: et p̄
consequēs restitui: ligat solū illos qui ei sub-
sunt. Et forte nulli sūt hodie: q̄ vbi lex illa cō-
suevit h̄ere locū: municipalia p̄uidicāt im-
perialibus. Et plus aliqui dicūt q̄ dato q̄ le-
ges ille abrogate non eēt q̄ tamē falsus ē: ta-
men adhuc tales restituere nō tenentur: nisi p̄
iudicis sentētiā sint condēnati: sicut p̄z de ali-
is penis iuris. Et p̄ hac op̄mōe cessāte iure
civilis. vt p̄batuz ē v̄vidētur **Tho.** et **Ri.** qui in
hoc cāu nihil dicūt de erogatiōe pauperibus
fiēda. **Ide** **Jo.** an. et **Jo.** calde. in. c. clerici
officia. de vita et honestate clericoz. qui dicūt
tutum eēt talia pauperibus erogare: nō tamen
dicunt fore necessariū. **Ide** **Adonal.** **Ide**
Alex. p̄ rācisus zabarel. **Raimū.** **Petrus**
de palude. et **Archi.** flor. **Ad hoc** facit theo-
rica **Bull.** q̄ vbi restituitio nō est fiēda cer-
te personae: sed ē fiēda pauperibus: talis resti-
tutio ē de cōsilio: exceptis tamē quibusdā ca-
sibus in quibus ius expresse p̄cipit restitutiōē: si-
cut v̄ infra dicitur. j. Restituitio v̄t. s. ij. Sūt
tamē quidam cāus in quibus ludēs tenēt re-
stituere ea q̄ lucratus ē: vt si vicit ab eo q̄ alie-
nare si potuit: v̄puta filiosa. seruo: mōachor:
p̄digo: furioso: v̄roze nil h̄ntē p̄ter dotantē

tunc fatendum est quod talis tenetur restituere patri: domo: prelato: curato: marito et huiusmodi. Idem si fraudem commisit: puta fingendo se inscium in arte ludendi: et quasi hominem qui de facili posset decipi sicut faciunt barri: siue commisit fraudem in ipso ludo submittendo tarillos falsos seu etiam fraudulenter iactando: seu maliciose pecuniam numerando et huiusmodi: tunc perdat in predictis casibus restituere tenetur si sit persona que alienare possit. Si autem alienare non potuit: restituet illis personis predictis. Siquis autem attraxit aliquem ad ludum per viam aut nimiam importunitatem et vicium secundum Innam in c. quia plerique de immo. ec. tenetur restituere attracto et iducto: quia attrahens fuit in turpitudine. Secus e contra: puta quod attractus videtur: quia tunc non illi qui attraxit: sed pauperibus est restituendum. Et intellige de ista attractione: siue facta fuerit in principio: siue in medio vel fine. Et his tribus casibus competit restitutio siue repetitio secundum iura. In alijs autem casibus dicitur Archidiaconi. f. quod est pauperibus istud lucrum erogandum de honestate: licet alia opinio sit secus: ratio et consuetudo: non tamen videtur de necessitate imponenda: ut per hoc venereat absolutio nolenti hoc facere. ex quo per hac opinionem sunt tot sententia et hoc per allegati.

5 **Q**uod autem in mutuo facto in ludo oriatur actio: secundum Innam in d. c. clerici. quod si mutuetur colludens: non competit repetitio mutuae pecunie. Secus si alteri: licet in ludo. ad hoc videatur. cum glo. in l. j. ff. de alca. et in l. penul. et ultima eo. ti.

6 **Q**uoniam valeat transactio facta in ludo: secundum Innam in d. c. clerici. ubi. s. secundum contra hoc. quod non: quibus non potest esse lis: imo est eundem calumnia: ergo non valet transactio. l. in summa. ff. de condi. inde.

7 **Q**uod utrum vendens rem in ludo teneatur de evictione: secundum glo. in l. ij. s. j. ff. quarum rerum ac. non dicitur. quod non. intellige hoc quod emens rem ludens non potest contra vendentem agere si ab eo emicatur.

8 **Q**uod utrum ille qui aliquando perdit: aliquando vincit: possit facere recompensationem: secundum glo. quod aut ludus est cum eadem persona. et idem ludus et eodem tempore. et tunc potest fieri compensatio. Idem videtur dicendum etiam si sit diversus ludus: dummodo sit cum eadem persona et eodem tempore: licet aliqui contra. Si autem non est cum eadem persona sed diversa: vel diverso tempore:

tunc non fit compensatio: quod per interitum rei morosus debitor: non liberatur. l. in re furtiva. ff. de condi. fur. Ideo dictum est. s. eodem tempore: quod secundum quosdam et non irrationabiliter quis illud lucrum dicitur vicisse in ludo: quod in fine ludi secum reputat: ergo si quis altera die: vel altera vice cum eodem: aut cum altero id quod vicerat ludendo mittat: nihilominus quod prius vicerat: et pauperibus dandum erat: quod iste non pauperum bona: sed sua ludendo amittit. Idem dicitur de participatibus in ludo: vel concedentibus eis domos ad ludendum: vel tarillos. Et de tali lucro sic participato: tenetur eodem modo quo dictum est supra de precipalibus.

9 **Q**uod circa predicta queritur de. q. quotidiana. Donec. Statutum episcopi dicit quod quicumque luserit ad azarrum sit excommunicatus: vel puniatur interitum. Ad hoc lusi uno sero cum pluribus et pluries vicium et perdidit: an videatur plures ludi et plura delicta. Et an secundum pluribus excommunicatibus ligatus: an una tantum. Bar. in l. i. sciendo. ff. de fur. dicit quod totum illud videtur unus ludus: donec sit habitus pro pleto et soluto recedens lusionibus. vt. l. tractus. C. de fide iustu. Nec potest dici perfecte vicisse donec ludus non sit perfecte completus: quod adhuc suspensa spes perditiois. Idem circa lucrum dico quod pluralitas personarum cum quibus una simul ego lusi non dicitur facere plura delicta. Nam ille persone cum quibus ego ludo non dicitur offensam a me: sed magis offendit republicam: ideo unum est delictum. vt. l. si plures. ff. ar. fur. cc. Et per hoc dici posset ad aliud statutum dices quod nullus possit ducere ultra tres famulos. aliqui duxit. r. ff. Bar. quod est unum tantum delictum: nec est per quoslibet famulo ultra dictum numerum unum delictum: sed per oibis unum: cum ipsi non offendatur ex tali ductione: sed magis republica que est una offenditur ab uno ducere contra numerum. Eadem ratione si statutum duceret: quod nemo possit habere ad coniuiuium ultra. x. personas sub certa pena. Erte si habuit. r. r. vt. r. unum delictum est pro omnibus. vt dictum est.

10 **Q**uod circa hoc quero de. q. qua dicit Bar. se vidisse de facto piscis. Dicebat statutum: ad nuptias non possint invitari ultra. iij. dominas. Ad hoc quidam ducit vxorem ipse et filius suus: utrum possint invitari. r. iij. domine tanquam sint due nuptie: an. r. iij. tantum. ff. quod licet duo sint matrimonia: et ex isto respectu possint dici

due nuptie: tamen qd hoc fit vna simul quo ad solēnitatem: vnice nuptie dicuntur. vt. l. patris & filij. ff. de vul. & pu. bec Bar. Sed hoc Aug. n̄ admittit. quia. d. l. nihil facit ad hoc: nam ibi testamentus; filij sine paterno esse non potest. Et ideo dependet testamentus filij a paterno. Et ideo dicit esse vnum. sed nuptie patris & filij: non sunt dependentes vel inseparabiles. Et ideo forte contrarium esset dicendum.

II **Q**uam autem ludus qui imitur industrie vel ludus scachorum; baliste pile: & huiusmodi sit licitus: ita qd lucrans ex his ludis nō tenetur ad restitutionē: s̄. fm̄ docto. q. huiusmodi ludi non sunt prohibiti de ser. vt est ter. i. l. penal. & vlti. ff. de alea. Vbi cōcessus videt omnia ludus qui sit grata virtutis experientie. Et dicitur qdaz vt recitat Panor. vbi. s̄. q. in hoc casu id qd vincitur nō subiacet restitutioni: cum nō submittant se homines fortune: immo bonum exinde prouenit: cum exerceat se ingenio: non tamē debet ludi magna quantitas. Et Panor. dicit qd non debz quis se exercere principaliter ppter lucrum. Aliis credit qd idem esset dicendum sicut dictum est supra de ludo fortune.

I **A**n autē liceat clericis ludere ad scachos causa recreationis? Glo. in anē. interdicimus C. de epi. & cle. dicit qd sic. Sed Jac. & Pe. vt recitat Li. ibi tenent contrariū: quia ratio prohibitionis fuit vacatio a diuinis officijs: que magis contingit per ludus scachorum; qz per ludum fortune. Et si hz pdictos ludus scachorum est phibitus clericis: multo fortius ē phibitus religiosis: qd per hieronymus de cōse. di. v. in. c. nunqz. dicitur religiosis. Nūqz de manu tua vel oculis tuis liber psalterij discedat &c. Et hec opi. tanqz honestior videt tenenda p̄scriptim in religiosis. Et ne de eis materia relaxationis.

I **L**uxuria. Quot sunt species luxurie principales? S̄. Sūt ter. s̄. fornicatio simplex: adulterium: incestus: stuprum: raptus: & vitium p̄ naturam. s̄. fornicatio autem videt esse genus cuiuslibet illiciti coitus: & tñ sp̄aliter intelligit in vsu solutarū. Stuprum vero ē ppue illicita virginū deforatio. Adulteriu ē thou alicui. i. uxoris violatio. de quo habes supra. Adulteriu; & ista impedimētū. viij. Incestus est cōsanguineax: vel affinu abusus: ac etiā sanctimo

nialis. De quo vide. s̄. Impedimētū. viij. in multis. s̄. Raptus est cū puella violentē: & p̄ ei⁹ vel parentū voluntatē educitur: vt corrupta in vtoiem habeat. xxxvj. q. i. s̄. cū ergo: vt ē vt habeat in cubinā extra d̄ rap. cum consue. Item nō qd raptus nō solū committit in virgine sed etiam large lūptus i vidua & sanctimonia. xxxvj. q. ij. raptos. & c. si quis nō dicā.

Que autē sit pena raptoris: s̄. fm̄ leges pena est vt capite puniat. Et si ingenuas rapuit ei⁹ substatia rapte applicetur: secus si ancillā: vel libertā: qd tū decapitatur qd ē s̄ nō perdit substatia. Et intelligitur si rapuit muliere: honestā. Secus si meretricē: s̄. fm̄ leges n̄ punitur dicta pena. Itē nō pōt puella rapta cōtrahere cū raptore. Itē oēs fautores raptorū capite puniuntur vt. l. vnica. C. d̄ rap. vir. Se cūduz canones vero alr puniuntur. Nam raptor efficitur suus rapte nisi velit se redimere xxxvj. q. i. de raptorib⁹. Et pro declaracōe pdictoz nō fm̄ Panor. i. c. cū cā. de rap. qd vbi tractatus de nuptijs non p̄cessit: raptus semp dicitur cōmitti: siue puella p̄fensit: siue non: vt apte vult ter. in. d. l. vnica. Sed vbi p̄cessit tractatus: & p̄ m̄rimonio strahēdo fuit abducta: tunc d̄ iur̄ canōico n̄ cōmittit rapt⁹: qz m̄rimoniū d̄ ē librit⁹. Et puella forte n̄ poterat d̄bē libere i domo pentū cis renitentib⁹: vñ ius canōicū libertatē m̄rimoniū p̄siderant. Ius vō civile p̄siderant d̄licet raptoris. hec Panor. Sic ergo rapta si velit pōt d̄bē cum raptore d̄ iur̄ canōico: vt. l. c. accedēs. de rap. p̄. eter pdicta ē peccatū d̄ nāz qd hz tres species. P̄. d̄ ē sodomitā d̄ ē grauissimū peccatū. vñ c̄lic⁹ d̄z d̄ponit: & i mōasterio strudi ad agēdū p̄nāz. Laicus vō exēdicari & penitus reddi alienus a cōione fideliz. c. c̄lici. d̄ exēc. pla. Scōz vō leges d̄z igne cremari: vt i. autē: vt n̄ lux. d̄ nāz. Et ibi d̄ qd p̄cipuos actus sodomitax: fames & terrenot⁹: & pessilētie sūt & ciuitates cū hoibus p̄ter pericrūt.

Est et alia sp̄es d̄ nāz qd d̄ mollitico: & tūc est qn̄ ē pollutio solū sine alteri⁹ cōmittōe. Si vō coitus sit ad re alteri⁹ species: sic d̄ bestialitas. Et ista est tertia species d̄ nām.

Quod ē grau⁹ hōz: s̄. fm̄ Tho. sc̄ba sc̄ba 3 q. clij. Transsumū iter oia peccata luxurie. ē vitium d̄ nāz. Et h̄ idē qd tranfgreditur illud qd fm̄ nāz determinatū ē tāqz p̄cipiū circa vsuz venercū. P̄. d̄ h̄ ē incestus qd ē d̄ nālē reueren

tiar quā debem⁹ psonis pinctis. Alie autēz spēa sūt p̄ rectā rōnē: tamē et suppositōne naturalis p̄icipioꝝ. Adagis autē repugnat rōnī q̄ aliq̄ veneris vīat nō solū q̄ illud qd̄ p̄uenit p̄li generande: s̄ et cōsū iniuria p̄cūmī. Et iō fornicatio simpl̄ r̄mīna ē iter spēa lura: ric. A dultēriū vō grauius ē q̄z stuprū. q̄ maior iniuria sūt abusiōe mulieris alteri⁹ p̄tatis subiecte quāntū ad vsūz generatōis q̄z subiecte ad solā custodiā. vtrūq̄z autē aggrauat p̄vio: lētiā. Et iō rapr⁹ virginis ē grauior q̄z sim: p̄ter stuprū z rapr⁹ vrotis q̄z adultēriū. Pec cā ē oīa aggrauant s̄m rōnē sacrilegij q̄n. l. p̄so na deo sacra rapr⁹. Itē inter peccata p̄ nām grauiusmū ē peccatū bestialitatis vbi nō suat debita spēa. Post h̄ autē viciū sodomiticum vbi n̄ suat debita serus. Post h̄ autē ē peccatū mollicie: et eo q̄ n̄ suat debita modus p̄cūbē di. Adagis autē si n̄ sit debita vas q̄: si n̄ sit de bitus modus. Adinus autē iter peccata p̄ nāz ē peccatū mollicie qd̄ p̄sistit i sola emissiōe sc̄ minis sine p̄cūbitu ad alterū. z de ista mā ba beatur. xxi. q. vii. A dultērij.

4 **De viciis p̄sentis i delectatiōis. s. cognitionis carnal̄ absc̄z h̄ q̄ p̄sentia i acrum sit mortale: s̄. sic. de quo vide. s. Delectatio. S. j. sub**
m Aleficiatus. s. Impedi
 mēn. xv. s. xviii. z. xix. Et an maleficiū possit tolli paliud vide ibi. Et si q̄ras q̄l: ter omnes possint verare boies: q̄ n̄ possint admittē h̄re copulā: s̄. p̄. d. palu. m. iij. q̄ hoc pōt fieri multipl̄. p̄. d. et hoc q̄ demō ē spirit⁹ habēs p̄tate sup creaturā cop̄oalem ad motū locale. p̄hibēdū vel faciēdū. vñ pōt cop̄oia p̄dire: ne sibi mutuo appropinquēt directe vel indirecte se iterponēdo iter eos cop̄oie assumpto. Secūdo pōt iāmare ad factuz illud: vel refrigērare ab actu illo: adhibēdo oc culte virtutes: quas optie nouit ad h̄ validas. Tertio vtrūq̄ ad imaginatiūz fantasiaz: z estī matūz q̄ reddat mulierē crosaz. Quarto p̄hibēdo directe r̄gōd̄ mēbz: sicut z motū lo: cale cuiuscūq̄z organū. Quinto p̄hibēdo mis sione spiritūz ad mēbz: i q̄b̄ ē virtus motūa quāsi intercludēdo vias seminis: ne ad vasa ge neratōis defecdat: vel ne ab eis recedat: vñ ne excidat: vel ne emittat. Idē. A reb. f.

Anumissio us. Aiaz q̄z diu

gs i p̄tute ē: manui z p̄tān supposit⁹ ē. Adā numissus vō liberat⁹ ē: isti. d. liber. i. p̄i. Et ma numissus dicūz liberti b̄ q̄b⁹. s. Libertus i p̄i.
Quis pōt manumittē: s̄. manumittē pōt dñs q̄ ē maior. r̄. anis. nisi al̄ s̄ n̄ h̄cat admini stratōes: vt furiosus r̄ p̄digus. Adinor vero r̄. manumittē iter vtuos nō pōt nisi et cā. Et tūc si ē maior. xv. anis. C. q. manumit. n̄ pos. l. i. mior. S; i vltis volūrate p̄: et q̄o p̄i testari. l. post. xiii. anū. C. q. manumit. n̄ pos. aut. sed hodie. Itē ep̄s pōt manumittē suos ecclēie b̄meritos. xij. q. ij. siquos. p̄. d. est et alios nō b̄meritos: dñm̄ det ecclēie p̄ vno duos eiusdē meriti z p̄culij. xij. q. ij. ep̄s qui mācipiū. Et s; vñ. itelligi d; q̄ det s̄ suis bo nis. p̄p̄is: nō de reb⁹ ecclē. Itē pōt manu mittēre cā miseratōis. xij. q. ij. cū redēptoz. q̄ itelligi pōt d̄ b̄meritis. Itē abbas n̄ pōt ma numittē suū mōasterij nisi d̄ p̄sentia ep̄i z mō nachoz. vi. liij. abbat. Nisi sit p̄ia p̄suetudo c̄ de bis. q̄ si. a. p̄la. ea nolēit. Itēz suus cōis pluriū manumittē pōt ab vno. s; d; manumit for alios suū fundēns. C. de cōi ser. ma. l. i. Et nō q̄ nō valet manumissio in fraudē cre ditor facta. C. qui manumit. nō pos. l. i.

Qual̄ fieri debeat manumissio: s̄. multis mōis. Aliq̄i ecclēia sub aspectu ep̄is plebis: z d; de b̄ fieri scriptura ad cautela futuri. C. b̄ bis q̄i ec. ma. l. i. et de ser. nō or. c. i. Item sit quāz coraz iudice. z d; manumissio vindicte. Nā vindicta appellabat v̄rga p̄tozia cū qua tā gebant a p̄toze illi q̄ manumittebāt. in l. de libert. s. multis. z ibi gl. Et sigdē manumissio fiat ad hoc vt manumissus ordinet d; p̄tius fieri corā iudice ecclēastico q̄z corā secula ri ar. et de ser. nō or. c. l. Itē pōt manumissio fieri in secreto: vt dicat dñs. Esto liber. Vel inter amicos: vel p̄ ep̄az vel p̄ testamētū: vñ quālibet vltimaz volūtatē. Itē pōt fieri dieb⁹ feriatiz. Itē tā de die q̄z de nocte. Et a iudice nō p̄ tribunali sedēte. d. s. mult. is. In sup sui sūt liberi p̄ altos modos q̄z p̄ manumissioz. Quos vid. j. Seru⁹. i. s. f. p̄. d. ceptoz quozq̄ sola volūrate manumittēre pōt. C. de cōi ser. ma. cum apud.

In quib⁹ p̄sistit inspatronat⁹: s̄. vt nō. in l. f. C. d. bo. liber. i. gl. multis mōis sit. p̄i mo vñ nō p̄ponat turpez actōes: aut c̄ceptio nē aduersus p̄sonis. Secō reuerentiā ei d; tā faciēdo q̄z nō faciēdo. Tertio p̄stare d; et ali

mēta si al's non hz. Quarto patronus hz ius
renocādi cū i seruitutē rōne offense cōmissē
ips. Quinto patronus hzius succedēdi liber
to. vñ tenet libert' ei relinquit legitimaz que ē
tertia pars suorum bonorum si i bonis habet
plus qz cētuz aureos: z nullos liberos hz cum
decedit. Si vō minus qz cētuz aureos hz in
substātia non. tenetur ei aliqd relinquit. qz si
mortuus fuerit ab iustato nullo liberorū reli
cto sic succedet i totū. Videctā in li. d. succe.
liber. s. h. nostra p̄stitutione.

in **Matrimoniū.** i. commu niter qd

fit: h. est viri z mulieris p̄iunctio in
diuiduaz vite p̄fectudinē retinens. Dicit con
iunctio. s. animorū z matrimonialis. Indiu
duaz rē. Intellegit fm v̄p. d. m̄rimonio p̄su
mato p copulaz carnales: qz ante p̄nt sepāri:
vt dictū est. s. Impedimētū. i. s. i. Item itelli
gitur de m̄rimonio fidelū: qz matrimoniu iū
delū p̄t sepāri: vt dictū est. s. Impedimētū
viii. s. vii.

1 **Q**uā autē papa possit dissolucere m̄rimoniūz
p̄sumatū per copulā iter fideles: vide. j. p̄da/
pa. s. ii.

2 **Q**uāde dē m̄rimoniū: h. fm Kai. dē quasi
matris m̄mū. l. officū: qz dat mulierib⁹ esse
matres. Et iō magis denominat a m̄se qz a
p̄se: qm i eo plus apparet m̄ris ofiū qz p̄ris.

3 **Q**uā m̄rimoniū sit sacmē: h. fm Tho. in
iii. Sacm̄ ipoztat remediū p̄ peccatū p̄ sc̄si
bita signa: z cū hoc iueniat i m̄rimonio: inter
sacra p̄putat. Et forma huius sacramētū sunt
v̄ba: seu signa: qb⁹ p̄sēs m̄rimonial' exprimit.

4 **Q**uādo m̄rimoniū fuit institutum: h. fm
Tho. d. m̄rimoniū: fm qz ordinat ad p̄crea
tōem p̄lis que erat necessaria etiā peccato nō
cōtēte: institutū fuit ante peccatū Adē. S3 fm
qz m̄rimoniū p̄bet remediū p̄ra vultus pec
cati: sic institutū fuit post peccatū tpe legis na
ture: fm autē determinatōem p̄sonaz institu
tōem habuit in lege moyfi.

5 **Q**ue sunt cāe illimitōnis m̄rimoniū: h. fm
Kai. due sūt p̄cipales. s. susceptio sobol' edu
cāde ad cultū dei. genes. p̄io. l. rēscire rē. Et
vitatio fornicatōis. p̄ic. cor. vij. Secundarie
vō multe sūt: vt q̄iaz pacis reformatio: pul
critudo v̄ros: diuicie z huiusmodi.

6 **Q**uā qd z m̄rimoniū n̄ factū cā p̄lis: h3 pp
secūdarias cās nūc dīctas. puta pp pulchritu

dinē diuicias z huiusmodi: h3 Kai. sic. Sul
sicut cū qz p̄bere intēdūt: z p̄sentū p̄ verba d
p̄sentū. tr. ij. q. ij. soler deut. tr. Si videris
mulierē pulchram rē.

7 **Q**uā at t̄ p̄bēs p̄cipal' pp p̄dīctas cās:
puta pulchritudinē: diuicias z huiusmodi peccet
mortaliter: Quidā dicit qz sic: sicut figs p̄ri
cipal' baptizaret pp sanitatē: vel quēstū faciē
dū: si curās d' gra baptis male n̄ cēt hoc sine cō
tēptu z iniuria z irruerētia: z abusu sacramē
ti. S3 d. r. c. f. dicit qz ista snia ē multū dura z
m̄ltos inuolueret z v̄r cē p̄ illud qd h̄r. iij. h3.
p̄io. c. vbi dicit. Ad ifac funamitem dicit in
v̄roz vt solū calefaceret eū: z nō spe p̄lis: nec
timorē fornicatōis: qz n̄ cognouit eā: nec tamē
peccauit. Ad dīctū d. r. c. f. qz dato qz p̄bet
pp volupatē p̄cipal' rē peccatū mortalē:
n̄ tñ cognoscē pp volupatē cēt mortales: dū
mō n̄ cēt facturus cū alia: qz n̄ ē ita dānabil' s
abusus rei cōis: sicut rei sacre: sicut bibens cū
cipho cōmuni pp volupatē: nō est in se nisi
veniale. sed nō p̄pter hoc legitur qz p̄ortās ca
licez ad tabernā ad bibendūz pp volupatē
quin peccet mortal' r. z hoc p̄pter abusum
rei sacre. Qui autē p̄bit m̄rimoniū p̄ verba de
p̄sentū p̄pter finem indebitū abutitur re sacre:
quia essentia sacramētū ibi cōsistit. Sed qz co
gnoscit v̄roz suā sine indebito abutit re non
sacra. l. muliere: qz essentia sacramētū transiit.
vnde non adeo peccat. Et est ar. qz si iudet pe
na pecuniaria punit malefactoris: cūm esset
al's puniturus: h3 qrat pecuniā nihil cogitans
de actu z d' iusticia: dūm n̄ sit factur⁹ iniuste: n̄
ē nisi veniale. Nā si p̄ponēt exp̄sse vt explicite
pecuniā: nō cēt excusat⁹ a mortali. Et nō hoc
p̄ illis dominis tēporalib⁹ qz punit pecuniā
liter delicta suoz subditoz. Nā si hoc faciunt
p̄cipal' r. p̄pter cupiditatē: al's non facturi
nec punituri p̄ p̄dīctā peccatū mortaliter.

8 **Q**uā at p̄bēs m̄riūz i peccato mortali pec
cet mortal' r: h3. p̄de. d. p̄al' u. l. iij. d. qz sic: da
to ē qz cēt p̄trit⁹. Et sic h3 cū regit v̄tra cō
tritoz ē r̄ p̄fessio. Ad h̄tū vt dūm: qd ē cōius.

9 **Q**ue sūt bona m̄rimoniū: h3. sūt p̄cipa
liter tria. s. fides: p̄oles: z sacramētū. In fide
attenditur ne cum alio: vel alia cōmifecatur.
In p̄le: vt amāter suscipiat: z r̄ligiose edneat.
In sacro: vt m̄riūz n̄ sepe. Et p̄dīctā tria adco
sūt substātia p̄ingio qz p̄ditio p̄ aliqd isto
rū apposita viciat p̄ctū m̄riūz. c. de p̄di. appo.

e. si. et ibi p̄danor. ponit regulam i mā m̄fimo
niz q̄ ois p̄ditio app̄osita p̄ substantiā m̄fimo
niz viciat m̄fimoniz: et si viciat. Et ponit etē
plū de co q̄d accidit i factio. Quidaz habens
suspiriōz de incōtinētia futura mulicris p̄rit
secū cū p̄ditōe: q̄ si cōmitteret adulteriū lice
ret sibi recedere a m̄fimonio et aliam ducere.
Certe nō ē ibi m̄fimoniz.

10 **Q**uirū intentio n̄ seruādi fidē viciat m̄fimo
niz: s̄. s̄m̄. Saul. si aliq̄s p̄bit m̄fimoniz: nō
habens p̄positū seruādi fidē s̄ adulterandis
nihilominus t̄z matrimoniz: dūm̄ hoc nō de
ducatur in pac̄ū. Si autē deducatur in pactuz
vt q̄ liceat adulterare vel q̄ prostituit vrozē:
nō p̄trahitur m̄fimoniz. c. si. de condi. ap.

11 **Q**uirū intentio n̄ exigendi debitū viciat ma
trimoniz: s̄. p̄danor. l. c. cōmissuz. extra co.
q̄ nō: dūm̄ hoc p̄positū nō deducatur i pa
ctuz: et p̄s̄s̄. Et sic itellge. d. c. si. Et ex hoc i
noitur q̄ iter beatuz p̄. et ioseph fuit verū ma
trimoniz: licet beata v̄. animo i copulā nō cō
senserit. Et hoc facit ad. q. quotidianaz. Nam
multi habētes filios et cōcubiniē: et amore p̄
lis legitimādc inducūtur i articulo mortis cū
ois desperent de salute et d̄ morte sint securi ad
p̄trabendū cū illis matrimoniz: nūquid inter
eos sit verū matrimoniz cū nō videatur p̄sen
sus i copulā: Et certe p̄ p̄dca v̄ dicēdū q̄ sic.

12 **Q**uirū itētio nō habēdi p̄lem̄ excludat ma
trimoniz: s̄. s̄m̄. p̄de. firma intentio p̄lez cui
tandū excludit m̄fimoniz. Dico maxime si de
ducatur in pactum: sed tamen intentio nō edu
candi prolem̄ nō excludit.

13 **Q**ue est differētia iter matrimonium legi
timuz et ratū: s̄. s̄m̄. Rai. matrimoniz legiti
mū et nō ratuz est: q̄d legali tantum̄ institutiōe
vel p̄uincie morib̄ inter fideles p̄trahit. q̄d
ideo dicitur nō ratū: quia sine fide tantuz. Ra
tuz vero et non legitimū est: q̄d inter fideles et
legitimas personas: s̄ sine lignina solēnitate
p̄trahitur. Quoddā vero est legitimum et ra
tum: q̄d inter fideles et legitimas p̄sonas et cū
legitima solēnitate p̄trahit.

14 **Q**uirū p̄cabit̄ sit d̄ integritate m̄fimoniz:
s̄. s̄. Rai. l. iii. q̄ m̄fimum dupliciter p̄t p̄sidera
ri. Aut ut quātū ad eius p̄fectōz p̄imā: q̄ ē p̄fe
ctio cēntalis: et sic carnalis copula n̄ ē d̄ c̄i in
tegritate: q̄ sine ea est m̄fimus ratū. Aut ut quātū
ad c̄. p̄fectōz scōdaz q̄ ē p̄fectio aliquo mō accū
tal. et sic copula carnal̄ est d̄ eius integritate: p̄

illā c̄z efficit m̄fimus p̄sumatū. Sic d̄ q̄ puer
p̄ci^o deductōz ad quātitate p̄fectā: efficit vir
p̄sumat^o: q̄ tamē puer etis totā h̄z suā p̄fectō
nē i esse p̄imo: que respicit hominis essentiā.
Quā autē appellatōe viri et vrozis veniant
sp̄s̄i qui solū p̄trahit matrimoniz p̄ verba
d̄ p̄senti absq̄ carnali copula: s̄. p̄danor. l. c.
et publico. de cōuersione coniu. per tex. illum
dicit. q̄ appellatione viri et vrozis intelligitur
de his qui matrimoniz cōsumauerūt: nō autē
de his qui solum cōtraxerūt per verba de p̄e
senti. Quod facit ad. q. in qua al̄s in ciuitate
senarū dicit se consuluisse. Statuto illius ciui
tatis cauter: q̄ vrozē decedente sine filijs ma
ritus lucratur dimidiāz partem dotis. Lon
tigit iuuenem cōtraxisse matrimoniz per ver
ba d̄ p̄senti cum quadam puella. et matrimo
nio non consummato puella decessit. querebat
vruz sponzus deberet lucrari dimidiāz dotis?
Adulti dixerūt q̄ sic fundātes se: quia m̄fimum
dicit: et piuges appellātur iteruētiē p̄sensa
d̄ p̄senti. nā cōsensus facit matrimoniz. vrozis
q. ii. sufficit. Item non possunt tales dici sp̄s̄i
si cūz resilitat etimologia vocabuli. Dicunt
tur enim sponzi quasi promissi a sponzo. et.
S̄z ea que cōtraxit p̄ verba de p̄senti uō potest
dici p̄missa. et per p̄ns non p̄grue appellatur
sp̄s̄a. S̄z in pirariuz facit singulariter illi tex.
et publico. naz cū appellatione matrimoniz et
piuguz q̄n̄z intelligatur d̄ matrimonio p̄su
mato: et de his qui m̄fimoniz p̄sumauerūt.
et tale matrimoniz dicit magis firmū. ergo
in hac mā odiosa vbi sponsa sine causa perdit
dimidium dotis: debemus intelligere verba i
potiōz significato. ar. s̄. sed quoniam. insti. d̄
iure nāli. Item et cōi vsu loquendi nisi spon
sa sit cognita: nō amittit nomē sp̄s̄e. pro hoc
tex. i. d. c. et publico. ibi a viro desp̄sata. Ad
hoc etiā facit: q̄ vbi i lege nō exprimit causa
debemus cāz legis p̄icturari: et ad eius lites
restringere et ampliare dispositiōes legis: iux
theoricam doc. i. l. nō dubium. C. de legi. S̄z
causa deferēdi tale lucrum marito nō potuit ef
se alia q̄z propter nūmiz sumptum quez mari
tus facit in ducendo vrozem ad domuz: que
causa cessat in sponsa nondum traducta ad do
miz viri: et per cōsequens d̄z cessare disposi
tio statuti. Nam si lucrum contingeret propter
affectum cōiugalē. statutum dedisset cōsimile
lucruz vrozis p̄ morteꝝ mariti. vnde si lucrū ef

set pariter utriusq; comune: tunc bene crederet
 q; apprehenderetur sub verbis statuti sponsus
 et sponsa per verba d' presenti. Et sic intellige/
 rem. l. deo nobis. C. de epi. et de. Unus tamē
 semp notabis q; in mā larga appellatōe mā
 ritū et uxoris vniunt etiā; sponsi per verba de
 futuro: vt singulariter pbatur in. l. non sine
 C. de bo. que li. S; Bar. in. l. nihil. ff. reruz
 amo. in terminis questiōis ppositē t; cōtra/
 ruz; dūmō mfunoniū fuerit ptractū p verba
 d' pnti. etiā si cū ea n̄ habitauerit. allegat ad h
 d. l. nihil. idē videt tenere Bal. l. l. deo nobis
 C. de epi. et de. l; h̄riū tenet: in. l. nō sine. C.
 de bo. que li. Et aut in. l. vnica. C. d' rei vro.
 actio. vt tenere opinione p̄anoz. et dicit q; ta
 le statutū est ferrarie: et hoc factū fuit pp expen
 sas quas facit maritus i vxore et pp nuptias.

16 Additio. Idem t; Sali. in. l. cuz in
 te. C. de dona. an nup. et
 dicit se ita p̄suluisse vna cū mltis apud floren
 tiā. S; Ang. d' are. isti. d' actio. §. fuerat. dicit
 q; l; opi. Sali. d' mra subtilitate ius sit verior
 in aliā pte gl. ord. in. l. ca que la. ij. ff. ad muni
 cipales. et Bar. et Bal. saluaret et i practica
 potissime fm q; ait Rappa. i. d. l. nihil. Si iā
 maritus ante mortē vxoris ceperat sustinere
 onera matrimonij in vestibus et alijs: vt do/
 cet experientia. Et quāuis ista expesa et dāni
 mariti nō sit tantū quātū est; lucrus dotis: ta/
 men integrā medietates dotis debet lucrari et
 habere. ar. l. creditor. §. si inter maritus. ff. mā
 da. qui est bonus ter. sicut ecōtra posset p̄tin
 gere marito q; dotis fructus vel etiam dimi/
 dia p̄prietatis dotis non sufficerent ad onera
 matrimonij incohabādi siue iā incohabati et copu
 la carnali cōsumati. ar. c. salubriter de vsuris.
 Et tamē maritus debet sustinere integra onera
 matrimonij. l. pio oneribus. C. de iur do.
 igitur et. Vnde hoc p̄det a fortuna: igitur vi
 detur maritus emisse istum casuz siue aliuz. l.
 in vnditione et. l. si. ff. de actio. emp. Si autez
 onera aliqua v̄l parua attenda quātitate dotis
 iam maritus nō sustinuerat: et tunc esset ma/
 gis dubium an deberet lucrari partē dotis et
 statuto. qm̄ ratio mentalis statuti dicitur esse
 vt maritus lucratur pte dotis i recōp̄satiōez
 onerū mfunonij. l. dotis fructus. ff. d' iure do.
 S; si passus n̄ fuit onera vt dictū ē igit et. p
 hoc facit gl. nōbil l. l. d' diuisiōe. ff. so. ma. In
 p̄trariū poss; adduci q; n̄ ē v̄ ex q; dictū lucrū

ppic videat dari i recōp̄satiōez onerum qm̄
 mulier lucrat donatiōez pp nuptias marito p
 decedete vt in an. de equali. dotis. §. i. Et tū
 nulla onera sustinet igit et. Idē t; p̄dau. d
 ca. i. l. cui fuerit. ff. d' p̄di. et de no. Et dicit ita
 cōit teneri et vidit sic p̄sule l; Sali. nimis fue/
 rit pbare p̄trariū p mltas rōes q; poti⁹ dmul
 cent aures q; habeat d' substantia. C. d' dona.
 an nuptias. l. cū i te. Idē t; i p̄silio suo. cxiiij.
 icipienti xpi noie. sequēdo opi. Bar. l. l. ni/
 bil. ff. rex amotaz: et bal. q; exp̄sse sic determi
 nauit. l. deo nobis. C. d' epi. et de. vbi dicit eē
 casu et. l. n̄ sine. C. d' bo. que libe. ac ēt bac rōe
 q; vbi v̄ba legis v̄l statuti locū h̄nt: sit et ipi⁹
 legis vt statuti dispositio d; locū habere. possi
 to et q; rō motiua legis p̄dende vel statuti q;
 tū in ipis n̄ fuit exp̄ssa cesset vt ē casus in. l. p
 sperit. ff. qui et a qb⁹. Debemus enim i dubio
 v̄bis finire. l. j. §. si is q; nanē. ff. d' erer. Max et
 cū cessant v̄ba cessat et dispositio. l. hos accusa
 re. §. oibus. ff. d' accu. de dāno isec. l. iij. §. to/
 ticus. S; i p̄posito statuti regit tria ad hoc
 vt maritus lucrē dotē. l. q; mulier q; p̄decessit
 eēt nuptia. Sedo q; p̄decessit sine filijs et il/
 lo matrimonio. Tertio q; haberet dotē: s; hic
 locum sibi v̄dicant omnia ista tria. Que aut
 fuerit causa statuti p̄dendi ignoramus quia i
 statuto non exp̄mitur. S; plurimus q; fue
 rit pp exp̄sas quas solēt maritus facere indu/
 cendo vxorem: S; q; bec cā nō fuit in statuto
 exp̄ssa sed a nobis potius q; a iure p̄sumpta
 quasi alia subesse nō possit. ar. C. de fideicō/
 mis. l. q;uis. cuz ibi nō. in glo. non est de ipsa
 curanduz posito q; cessaret quia non essent ex
 pense facte postq; verba statuti locum habent
 vt est casus exp̄ssus. in. d. l. p̄sperit et Bar.
 etiā; sentit in. l. liberorū. ff. de v̄bo. signi. Et si
 aliud diceremus scqueret q; etiam si p̄sumatū
 esset matrimoniu: nō tamē essent facte expen
 se: nō lucraretur: qd̄ est ridiculosū dicere. Sta
 tutum enim non requirit vt expense sint facte
 ad hoc vt lucratur sed solū illa tria: licet motuz
 fuerit et eo qd̄ fieri solet. Sed certe solent fieri
 expense etiam anteq; ducatur in p̄paramentis
 iura nō. per Bar. in. l. lucius de leg. ij. d' cō/
 di. et demon. l. ticio centuz; §. ticio genero. Et
 per experientiaz videmus tam florentie q; bo
 none vbi non puenitur ad verba de presenti
 et anulū datōem nisi ea die qua ducitur vel p̄e
 cedenti. Et tamen omnia p̄paramēta sunt scā

n o

et expense vestitū et localiū vt tota quasi dos sit
 p̄supta. Si ergo vera esset opinio sua dicere
 in^o maritū lucrari et atq; ad v̄ba d̄ p̄nti p̄cū
 tum ess; q; exp̄se sunt facte si hec rō deberet
 attendi potius q̄; v̄ba statuti. l. scire leges. ff.
 de legib⁹. q̄; ess; absōnū dicere, v̄l postq; ess;
 p̄uentū ad v̄ba de p̄nti si eade; dic anteq; esset
 deducta moxeret et sic nec ductio nec carnalis
 copula essent attendende sed solum an essent fa
 cte expense vel nō: et essimus sc̄mp in incerto:
 q̄; nō ē dicēdum statutū voluisse postq; nō
 expressit. Sic ergo nō est curandū; an sit du
 cta vel cognita vel nō. Et an sint facte exp̄se
 vel non. Et qui ista cōsiderant non recte con
 siderant. sed solum p̄siderandū est an ess; nu
 p̄ta per p̄sensum et per v̄ba de p̄senti. Et s̄m
 cōmunes vs̄um loquendi v̄roz et maritus di
 cuntur statim q; matrimoniu est cōtractum p
 verba de p̄senti vt patet in ti. d̄ bona. iter vi
 rus et v̄ro. Adde etiā; p̄dictis q̄; nōt Bar.
 in cōsilio incipiente: statuto cōmunis sarzani.
 vbi dicit q; tale statutum etiā; p̄cedit in dote
 p̄missa non data. ¶ **F**inis

17 **Q**uerit de alia q̄;e. Statutus dicit. mulier
 maritata non admittatur cū fratribus ad suc
 cessionē patris. Quidam decessit relictis fi
 liis masculis et filia desponsata per verba de
 futuro. Queritur nunquid ista debeat cludi
 a successione paterna: R. p̄danor. super rubri
 ca de spon. dicit q; nō erquo agitur de odio:
 appellatione maritate non venit sponsa. Se
 cus si ageretur de fauore. pro hoc bonus ter.
 in. d. l. non sine et vide bonam glo. insti. d̄ nu
 ptijs. s. si v̄roz. Idem t; Et. in. d. l. non sine.
 Idem Ja. de are. et p̄de.

18 **Q**ueritur de alia questioe notabili. Statu
 tum ciuitatis disponit q; contrahens matri
 monium cū filia. sine p̄sensu patris incurrat
 certam penam. Ticius p̄trahit p̄tra statutum
 cōuenit ad penam. An iudet eccl̄iasticus pos
 sit inhibere ne procedat: So. hec. q. fuit dispu
 tata bononic et determinatum fuit q; si pro
 ut recitat Be. in. c. statutu el p̄io de hereti.
 li. vi. q; iurisditōnes sunt distincte. de iudi.
 no. Item q; statutum est v̄triq; iuri p̄sonum
 r̄vij. q. ij. honozant. nec est sup substantiā ma
 trimonij s; super formam cōtrahendi. Itē licz
 ter positiua legem diuinam tollere non pos
 sit illaz tamen distinguit et modificat. Itē hoc
 statutum viget quasi in omnibus ciuitatibus

italic. In contrariū; facit: q; posset filia. vir
 go vel vidua esse quadragenaria v̄l v̄tra. vñ
 videretur absurdum q; sine patris p̄sensu nō
 posset habere verus metu pene. Et negari nō
 pōt quin iste metus impediatur matrimoniu cō
 t̄ abendum directe vel indirecte: ergo nō de
 bet valere. Et istam opinionē tenet ibi Be
 mi. Et p̄ hac opinione facit quod notat p̄da
 nor. in. c. l. de spon. in simili questioe. Statu
 to cauetur q; contrahens matrimonium cum
 puella ante. r̄vij. annum sine consensu duoz;
 agnatorum incidat in certam penam. vel con
 trahens matrimoniu; absq; p̄sencia. r. perso
 narum incurrat certam penam. nūquid valeat
 statutum? Et p̄cludit p̄danor. de m̄te Jo.
 an. q; talia statuta nō tenent: q; per hoc inti
 midatur matrimoniu; q̄; debet esse liberuz: s;
 Gaspar de cal. tenuit p̄trarium.

Quā antez consuetudo patrie possit dispo
 nere circa matrimoniu;: R. p̄danor vbi supra
 refert Inno. tenere q; circa substantiam ma
 trimonij disponere nō potest: sed circa dotem
 forte q; sic. Do. anto. latius dicit: q; aut statu
 tum patrie disponit circa substantia matris
 monij. puta inualidādo contractum: vel in
 ualidando p̄sonas et non valet statutum vt
 in. d. c. l. Et quo potest notari q; leges cōnles
 prohibentes matrimoniu; inter tutores et pu
 pillam: rectorem p̄uincie et p̄uinciales et in
 ter similes p̄sonas: non tenent. Idem tenet
 f̄ ed. de se. dicens q; statuta et leges laicorum
 circa matrimoniu nullius sunt momenti: quia
 hec materia non est de foro seculari sed eccl̄e
 siastico. Quādoq; statutum disponit circa pe
 nam erga substantia matrimonij. Et si hoc
 facit apponendo penam de nouo: et sic infe
 rendo dānum non tenet vt in exemplo supra
 posito. Quādoq; vero statutū; imponit pe
 nam auferendo lucru; quod ler secularis attu
 lerat. et tunc tenet do. anto. q; valeat statu
 tū. Et hoc sequendo glo. ordinariā. Jo. an.
 in. d. c. cum s̄m leges. d̄ hereti. li. vi. Sed gl.
 est in contrariū; r̄vij. q. ij. de puellis. hoc
 idem sentit f̄ ed. Et hoc plus placet p̄danor.
 Quādoq; statutū; laicoruz disponit circa do
 tem et valet vt supra dicit Inno. Quāq; circa so
 lenitates: et tenet etiā; do. ant. tunc valere sta
 tutuz: et peccant nō seruantes illam solēnitatē.
 Sed p̄danor. dicit q; hoc. ibi nō loquūtur d̄
 statuto sed de p̄suetudine patrie. vnde dicit q;

statutu tale laicorum est nullus q̄ materia non
pertinet ad laicos. Secus de consuetudine:
quia in ea interuenit consensus episcopi & cle-
ricorum. vnde non seruantes talem cōsuetudi-
nem: saltem quādo est talis q̄ ex eius prete-
ritione ecclesia reddatur incerta de contractus
peccant mortaliter. Et sic intellige dicta docto-
rum in. d. c. j.

Ad ditio. Et ad pleniorē declara-
tionem predictorum quia
doc. sunt varij est notandus q̄ d. ng. in quo-
dam cōsilio incipiente. Maritus veniens ad
mortem. prout recitat Alex. d. mo. in. l. si qua
mulier. C. de secū. nup. dicit q̄ si maritus in-
stituit vxorem heredem que postea infra annuz
trāsiuit ad scōa vota priuatur hereditate: tan-
q̄ ingrata & offendens animus defuncti: non
autem q̄ durant pene legales. Et idem con-
suluit Bal. in quodam suo p̄silio. Idem videt
tenere dñs Alex. Sed scd. de senis in suis
cōsilijs videtur tenere oppositum. Dicit enī
in simili q̄ si maritus vxori sue reliquit vsu-
fructū predij post mortē mariti q̄ infra annum
luctus nupit. Queritur nūquid perdat vsu-
fructus predij: Et cōcludit q̄ n̄: ex quo s̄m ca-
nones & ap̄luz nubit licite. Si licite ergo in-
ste. Si iuste ergo peccatum nō meretur. quia
qui facit auctoritate legis non peccat. r̄m. q.
iij. qui peccat. ergo si nubit confissa delicentia
pape: ap̄l̄t̄ & canonicū: non debet substinere ali-
quā infamiam: vel reruz iacturaz ex eo q̄ infra
annuz nubit. Et sic omnes pene possit. C. de
scōis nuptijs. l. i. & ij. sunt sublate: & sic non
perdit vsufructum. & hoc tenet Ac. & glo. ij.
q. ij. c. fi. in vlt. glo. Idem Hosti. Hoff. &
Jm. Ideo standus est opi. tantoz patrum:
licet quidam vt recitat glo. in. c. fi. de secū. nu-
prij. dicant q̄ propterea non euadit penam
illam qua priuatur ante nuptiali donatione: q̄
virum suum ita vclociter debonestauit: vt ap-
parcat etiam eo viuente non caste vixisse. Et
ideo perdere debet quicquid ex liberalitate vi-
ri ad eam potuit peruenire. Nec ecclesia in
hoc potuit penam illam tollere: quia quādam
ingratiudinē videtur mulier cōmississe ar. de
dona. c. fi. Nec est hoc contra apostoluz. Idē
videtur tenere glo. in. c. cum scōz d̄ hereti. li.
vi. que dicit q̄ pena legis potest habere locuz
in his qui non essent de temporali iurisditio-
ne ecclesie. Cum enim illa ibi tractet de lu. ro

captando non de diminutione sui patrimonij:
& pena ista sibi per legem obueniat: quare lex
eo quod cōfert priuare non potest. Sed Sa-
li. in. d. l. si qua. sequendo glo. sibi & opi. cano-
nistarum dicit q̄ hodie hec pene sunt correcte
licet Jac. de ra. dicat q̄ nec hodie eunt has
penas quia iste non imponuntur propter ma-
trimonium: quia illud valet & sic penam non
meretur. sed imponuntur propter nimiam se-
stinantiā que debonestat tales nuptias. & mul-
totiens generat sinistras suspitiones inter ma-
ritum scōz & ipsam mulierem. Sed vt dixi di-
ctus Sali. aliam opi. sequitur ista ratione ad-
dita quia dictum apostoli vt aliquid opere-
tur debet intelligi necessario fuisse oppositum
vt mulieri nimia festinantia non possit nuptia-
ri: cum matrimonium absq̄ tali facto erat de-
se validum & sic in eo validando nihil opera-
tur: sed solum eo q̄ festinantia imputabatur
quam imputari non permittit: & sic cessat ra-
tio Jac. & Li. Conclude ergo q̄ hec pene
sunt correcte: sed non ille que propter transi-
tum simplicem ad secunda vota imponun-
tur de iuribus. j. c. l. femine. quia non tam est
pena q̄ prouiso facta in fauorem filiorum:
Ita tenent Innocē. & Hostien. in. c. fi. de se-
cundis nuptijs. vbi s̄m Innocen. licet canoniz-
ca tollit non solum infamiam in hoc casu: sed
etiam omnem penam que mere est pena. & sic
tollit penam ingratiudinis. Et ex causa pa-
pa potest disporre in terris non sibi suble-
ctis temporaliter vt in. c. nouit de iudicij. &
in. c. per venerabilem qui filij sunt legitimi:

¶ s̄m inis

¶ Sed dubitatur circa predicta. Quid si cō-
suetudo mariti & vxoris est diuersa: Donec
florentinus contraxit matrimonium cum se-
nensi senis. et est alia consuetudo senensis a
florentina. nunquid attendemus consuetudi-
nem vbi matrimonium est contractum: vel
consuetudinem mariti? Panoz. in. d. c. l.
dicit: q̄ aut consuetudo disponit sup solemnitate
contrahendi: et debet semper obseruari
consuetudo patric vbi matrimonium contra-
bitur: etiam si ambo contrahentes sint for-
ses: quia non debent peregrini violare cōsue-
tudinem patrie euz scandalo aliorum. viij. di.
que contra. Aut p̄suetudo seu statutuz dispo-
nit super executione: vel sup alijs obseruandis

et spōsalib⁹ q̄ tenēt oīf ipedimētū publice ho
 nestatis: cū aut̄ d̄ facili dissoluant, cū p̄ miores
 p̄batur: n̄ pōt spōsa āplius p̄bere cū p̄ sangui
 neis spōsi: nec spōsus cū p̄ sanguineis spōse. vt
 i. c. spōsas. d̄ spō. Et sic apte sentit q̄ maiores
 septēnio ipuberes nō debēt admitti ad p̄
 cū spōsalioꝝ: nisi iusta cā islet: puta bonū pa
 cis. vt i. d. c. vbi n̄ ē. vñ versus. Et par fuct
 moderamē iuris hēt. Et ear. fm eūdē p̄o.
 q̄ spōsalia n̄ debēt p̄bi sine p̄sensu ep̄i: si tñ p̄
 banf tenēt. Et de despon. ipu. c. d̄ illis. dūmō
 sint maiores septēnio. Aliā rōez assignat gl.
 i. d. c. vbi. di. q̄ id̄ p̄hibēt spōsalia int̄ istos:
 q̄ sepe mutat̄ postea volūtātē. vñ p̄teca oīf
 discordia iter ipos t̄ diuertēs p̄ sanguineis
 copulāt. vt de spō. c. iuuenis. qd̄ cē n̄ pt. d. c.
 spōsa. Et p̄danor. i. d. c. vbi. dic̄ q̄ iste ē cōis
 itellect⁹ gl. t̄ doc. h̄ spē p̄danor. itelligat dcm̄
 ter. n̄ de p̄iuctōe verbali s̄ carnali: an aut̄ p̄sa
 ciētēs peccēt mortal̄: R. Jo. an. dic̄ q̄ illa de
 cre. logt̄ d̄ hōestate. S3 p̄danor. dicit q̄ huic
 deō obstat̄ vcrba p̄sita i. d. d̄ cre: ibi districte
 p̄hibem⁹. Et s3 Archi. i. c. iter dicit. r̄t̄. di.
 in oi. p̄hibiōe itelligit̄ p̄ceptio t̄ ecōuerso.
 Et iō hoc verbū p̄hibitiū p̄ōit p̄ vbo p̄ce
 p̄iuo s3 p̄u. t̄ Jo. de san. de hoc vide. s. Je
 lūmū. s. i. h̄. t̄. m̄. Ad tñ s3 cōit̄ doc. i. c. d̄ ill.
 de spō. ipu. q̄ p̄ctis spōsalib⁹ iter vñ pube
 rē t̄ aliaz ipubere: impubes cū puenēt ad pu
 bertatē p̄t̄ p̄dicere. pubes at̄ ḡ p̄sensit nō pōt
 vllō mō p̄dicē. Secūdo nō q̄ p̄ct̄ spōsalib⁹ in
 ter unū puberē t̄ aliaz ipuberē: pubes n̄ p̄t̄ p̄di
 cere. ipubes at̄ n̄ p̄t̄ p̄dicere anq̄z puenit ad
 p̄bertatē. vbi aut̄ ad p̄bertatē puenit pōt p̄
 dicē. Tertio nō q̄ p̄tract̄ spōsalib⁹ iter duos
 ipuberes: si vn⁹ pueniat ad p̄bertatē an̄ aliū
 n̄ p̄t̄ p̄dicē nisi alio effecto pubē. Illō at̄ effe
 cto pubere: t̄ sic vtroq̄z ad p̄bertatē p̄ducto
 p̄t̄ gl̄z et̄ cis p̄tradicē et̄ alio iūto. Hoc t̄z gl.
 i. d. c. d̄ ill. Idē. d. An. S3 p̄o. Jo. an. p̄da
 nor. Ear. t̄. d. Jo. ant. tenēt̄ p̄riū dicētes. q̄
 vno tñ ad p̄bertatē pueniētē pōit̄ stat̄z p̄di
 cere: h̄ alit̄ sit ipubes. Mā vcz ē dicē istū p̄se
 fisse tpe quo erat ipubes: t̄ sic fragil̄ etatis: t̄
 nūc p̄tradicē tpe adueniētis p̄fecti sēsus: ergo
 cessat̄ rō q̄re p̄tradictio ei⁹ ipedit. Ad̄ ei⁹ d̄z i
 pedit̄ p̄tradictio p̄p fragilitatē p̄sensus: q̄ ē
 iā effect⁹ pubes. non ēt̄ q̄ sēl p̄sensit q̄ p̄sensit
 tpe fragil̄ etatis: ergo cessat̄ vtraq̄z rōe p̄bi
 bitōis cessabit̄ p̄hibitio. c. gnāl̄ r. vj. q. 1. Et

frustra expectat̄ cūctus: cui⁹ nullus seq̄t effe
 ct⁹. c. cū p̄rigat. d̄ of. d̄le. Et gl. i. d. c. d̄ ill. in
 vcr. mioris etat̄ mutauit̄ p̄positū. t̄ z sup: a
 dictā opt. f. q̄ vno tñ effecto pubē possit̄ p̄tra
 dicē: h̄ alit̄ rcmāserit̄ ipubes: nec hui⁹ p̄uber
 bertas sit̄ expectāda. Ista tñ spōsalia fm gl. in
 d. c. de illis. dissoluent̄ iudicio ecclē: nisi forū
 viculū supueniat: puta m̄fionū cū alia: vñ vo
 tū solēne: t̄ t̄c̄ ipō iure sūt soluta. Cf̄ inis.
¶ Quid aut̄ si minor septēnio fuit cognita a
 spōso: nūquid erit̄ matrimoniu⁹ p̄sumatū: R.
 Jo. de dco dicit q̄ sic. S3 p̄danor. in. d. c. cō
 tincbat̄. dicit q̄ si puella fuerit̄ minor septēnio
 q̄ quātūcūq̄ fuerit̄ cognita nō erit̄ matrimo
 niū: q̄ nō videtur hēre p̄sensum aptū ad di
 scernēdū qd̄ sit̄ matrimoniu⁹: nisi eēt̄ multū do
 li capat̄ t̄ discreta.
¶ An aut̄ bilis etate: puta. r̄t̄. annoꝝ i pue
 ro: vel. r̄j. in femina: ipotens tñ ad cocūdum
 valide p̄trabat̄ matrimoniu⁹: R. glo. i. c. p̄ube
 res. de despō. ipu. dicit q̄ habilis etate impo
 tens: tñ ad cocūdū valide n̄ p̄trabit̄ matrimo
 niū. p̄trariā opt. tenēt̄ doc. ibi cōiter. vt refert̄
 p̄danor. ibi reprobadō gl. Et quo ei⁹ h̄z etate
 legitimā ad p̄trahēdū m̄fionū: nec apper̄ de
 ipedimēto p̄petuo t̄z m̄fionū. Al̄ s̄ segret̄ q̄
 ipotēs ad cocūdū p̄p firmitatē n̄ possit̄ p̄tra
 here m̄fionū. vñ iste adolescēs d̄z expectare
 vsq̄z ad plenā p̄bertatē. s. r̄vii. anōꝝ q̄ vo
 cat̄ plena p̄bertas. Et si adueniētē tali etate
 nō pōt̄ generare t̄ mulier̄ istaret̄ p̄ dissolu
 tionē: poss̄z fieri dissolutio: q̄ tūc p̄sumeret̄ eē
 ipedimētū p̄petuū. Et hec opt. doc. vñ egor.
¶ Utz furiosus possit̄ p̄trahere: R. si nō h̄z
 lucidum iternallūz p̄trahere nō pōt̄: q̄ ibi nō
 ē p̄sensus. Idē dic̄ de ebriō.
¶ Mūgd̄ at̄ abntēs possint̄ p̄ p̄curatorē p̄hē
 m̄fionū: R. p̄nt. sicut̄ Isaac cū r̄becca. r̄t̄. r̄j.
 q. ii. s. cū d̄r. S3 t̄ nō ē idone⁹ p̄curator: nisi
 sup hoc hēat̄ sp̄alissimū mādatū: vt exprimat̄
 p̄sona cū qua d̄z p̄trahi m̄fionū. vt i. l. gene
 rali. ff. d̄ ri. nup. t̄ i. c. si. de p̄cu. li. vi. Nec p̄t̄
 aliū substitūere: nisi sit̄ ei sp̄al̄ r̄ p̄missus.
¶ Quid si aliq̄s p̄sentit̄ i abntē p̄ verba d̄ p̄i
 t̄: d̄ide mittit̄ p̄curatorē ad eā: t̄ anteq̄z illa
 sil̄ r̄ p̄sentiat̄ ipē dissentit̄. Et postea illa p̄sentit̄
 credēs eū in p̄no durare p̄sentis: R. Al̄ sc̄. li.
 vii. dicit q̄ si ille qui reuocauit̄ mādatū: t̄ re
 uocatio puenit ad p̄curatorē anteq̄z illa p̄sen
 tiat̄: nihil actū ē: t̄ hoc ē claz. Si vcrō puenit

10

8

9

10

11

postq̄ illa iaz p̄senserat: et de hoc pot̄ fieri ecclesie fides: sicut nō t̄ m̄ionū: q̄ nec vere nec interpretatiue p̄currūt cōsensus. Si t̄ p̄staret eccle de p̄io p̄sensu viri: et de mādato p̄curatoris: et de p̄sensu mulieris subsecuto: et nō p̄staret de dissensu p̄iuato: cogeb̄ vir pp̄ p̄batōis defectū p̄sumare m̄ionū: q̄ eccle a n̄ iudicat de occultis. Et sic s̄m hoc diuersimode diuersa iura loquūt̄ de hoc. Et aliqua loquūt̄ i p̄io cāu: aliq̄i sc̄o. Si at̄ postq̄ misit p̄curatorē nō p̄sensit nec dissensit: tradēs forte factū huiusmodi: obliuioi pp̄ occupationē vel aliam cām: vs̄ simpl̄ r̄ stādus p̄ matrimonio: tū pp̄ eō fauorē: tū q̄ n̄ h̄z obicē p̄rie violētatis. c̄r d̄ re in. duob̄. et c̄r d̄ bap. maiores. Idē Kai.

2 Quid si cū qui p̄traxit peniteat a n̄q̄z abñs p̄sentiat: reuocatio m̄ad p̄curatorē vel abñtē nō venit cū quo p̄traxit: ni quid tenebit factū p̄curatoris: s̄. A steñ. vbi. ā. q̄ nō: q̄ ibi de ficit p̄sensus in idē tps̄ p̄currēs: sine quo matrimonio nō tenet. et vii. q. ij. sufficit. ar. autē in p̄trariū ē. extra de p̄cu. in p̄iūtia. Sed hoc eē credimus speciale i matrimonio. s̄. q̄ matrimonio nō tenet: etiā si reuocatio nō perueniat ad p̄curatorē: dūmodo de dissensu p̄trahētis p̄flet. hcc̄ Jm̄. extra de sp̄o. lucius. et habet̄ extra de p̄cu. c. si. li. vj. vbi dicitur q̄ si p̄curator: anteq̄z p̄traxit matrimoniu a domino fuerit reuocat̄: matrimoniu postea cōtractū a procuratore nō tenet: licet reuocatio nē huiusmodi: tā procurator: q̄ illa cum qua p̄traxit prius ignoret.

3 S̄z cū nō sufficit p̄sentire nisi p̄sensus exp̄imat̄ et notificet̄ iter p̄trahētēs: quō pot̄ eē matrimonio iter abñtes p̄plam vel nūciū: donec ille ad quē mittit̄ epl̄a vel nūcius renouificauerit p̄sensus suū abñti: s̄. A steñ. q̄ quādo ille cui mittit̄ nūcius p̄curatoris renouificaret ipsi nūcio suū p̄sensus: idē ē ac si renouificaret mittētī. Quādo aut̄ littera mittit̄ per nūciū q̄ nihil scit de facto: sed nudū ministeriū portādū litteram ē ei p̄missus: tūc si ille vel illa cui mittitur huiusmodi littera nulli notificat p̄sensus suū. Rod. credit q̄ quātūcūq̄z p̄sentiat: non ē matrimonio cōtractum: sed tūc demū cū nūcio notificauit p̄sensus: vel abñti qui litteram misit: vel etiā alij. ar. xxij. q. ij. hono. an̄. Et sic habes et predictis q̄ p̄trahitur matrimoniu per p̄curatorē: licet adhuc nō venerit ad noticiam alterius. s̄. abñti: statim cum vt̄ ex-

p̄sensit cōsensus suum procuratori vel alij: est matrimoniu: quia ibi sunt substāntialia matrimonij. s̄. p̄sensus exp̄pressus amboz.

4 Quid si dñs nūcij vel procuratoris iuravit nō reuocare: nūquid tenet reuocatio: s̄. Dir. li. j. q̄ sic. licet sit piurus.

5 Quorū aut̄ modis cōtrahātur sp̄ōsalia: s̄. Dir. q. viij. modis p̄trahātur sp̄ōsalia d̄ futuro. p̄io nuda et simplici p̄missione: vt cum vir dicit mulieri. Ego accipiā te i meā: et eō uerso. extra eo. si iter. Secūdo p̄ fidei dationē seu iuramenti iterpositionē: q̄ idē ē s̄m Tho. Tertio sub p̄ditōe: vt cū dicit vir. Accipiā te in vtrozē i patri meo placuerit. extra de cōdi. ap. de illis. Quarto anuli subarratioe. et viij. q. ij. si quis vtrozē desposauerit. Quinto datione arraz vel pecunia: vel alijs rebus datis loco arraz. C. de sp̄o. Larris. Sexto per nūcium vel procuratorē. de hoc dictū ē. Septimo per epl̄a: siue literā. ff. c. l. si. et de hoc dictum ē. Et ctano per parētes: si fuerint filij p̄ntes et nō contradicāt: vel si fuerint abñtes et ignorātes: dūmodo postea sciētes ratificauerint tacite vel exp̄resse. extra de despos. ipu. si infans. li. vj. qd̄ s̄ filij nō obligātur.

6 Sed qd̄ si sponsalia p̄trahātur p̄ alios: vt pote p̄ fr̄es: vel auūculos: vel amicos: Quidam dicūt q̄ cadē rōe p̄trahunt̄ p̄ tales: sicut per parētes. extra eo. ad id. S̄z Dir. dicit q̄ nō s̄m Jm̄o. de resti. spo. et pte. Idē Al. Din. Lan. Ber. et Bos. Nec ob. d. c. ad id. s̄m Jm̄. q̄ ibi ad persuasione vitrici mulier alij nupsit: vel quia iteruicit copula carnalis. Et sic ratū habuit: l̄z contra propriā volūtatē. Quā cūm p̄tatem h̄z stater meus: vel patruus: vel quicūq̄z ali⁹ me obligādū sine mea exp̄pressa volūtate: vel ratificatione: potissime vbi ē casus in quo verba requirūtur: sicut est in sp̄ōsaliibus et matrimonio: extra eo. si iter. Sed de hoc dic vt̄ in l. c.

7 **Additio.** ius materie. nō vnū singularissimū qd̄ nōr̄ p̄anoz. i p̄sillo. et viij. in capite. Quidā fr̄acifē. vbi dicit q̄ nec frater nec auūculus q̄nimo nec penes valēt mulierē obligare iurā seu insciā ad m̄ionū p̄ben. s̄z requirit̄ necessario ipsi⁹ p̄sensus liber. vt p̄bat̄ i. c. vno. de despos. impu. li. vj. Tū si p̄an guinci p̄mittāt nomic mulieris abñtis: et ea postmodū certificata exp̄sse vel tacite p̄sentiat

puta recipiēdo iocalia: vt spōsa vel spōsus
tāq; spōsus vadit ad domū ipsi mulieris sa-
tis pualcūit deā spōsalia vt cōnūc. hoc apte
pbari vñ i. c. lras. iūcta gl. de despo. ipu. z er
p̄llus i. c. j. d̄ ma. d̄cto p̄ iter. ecclē i. gl. iij. in
ver. tāq; i. viz. Et clarissime t; Jo. an. l. d. c.
vno. sup. gl. i. nouella sua. d. q̄ inter p̄ntes z
alios p̄ sanguīcos hec ē d̄ria: q̄ ex p̄ctu p̄ntū
obligā filij si sūt p̄ntes z nō p̄dicētes. vñ so-
la p̄ntia hētur p̄ p̄sensu. z sic. pp̄ie loq̄t̄.
l. d. c. vno. S; i alioz p̄ sanguīcoz p̄ctu nō
sufficit sola p̄ntia: s; req̄ritur q̄ mulier certifi-
cata d̄ spōsalib; p̄ eos p̄ctis saltē tacite p̄ mo-
dos an̄ dictos vel silēs p̄sentat. f̄inis.

18 **M**ō s; Jo. an. i. c. p̄curator. d̄ p̄cu. li. vj.
modū p̄bēdi spōsalia z m̄fionū p̄ p̄curato-
rē. Si spōsalia d̄nt d̄icē: p̄mitto tibi d̄ māda-
to tal d̄nt mēi z noīe cuiusdē: q̄ ip̄e te ducet in
vrorē: z hoc i. aiaz suā iuro. Et versa vice pu-
ella r̄s̄debit: p̄mitto tibi noīe d̄nti tui recipiēti
z sibi p̄ te: q̄ ego ducā ip̄m i. viz: nisi steterit
p̄ ip̄m: z hoc iuro. In m̄fionio de p̄nti dicit:
tal d̄nt mēi: mādat tibi: q̄ ip̄e p̄ me: siue me-
diāte me: z tibi nūciāte accipit te: z p̄sentat i te
tāq; i vrorē suā: z ecōuerso r̄s̄debit puella. Et
ego te mediāte: d̄nt tuū recipio i meū viruz:
cū ip̄e te mediāte me in suā recipiat: z in cum
p̄sentio tāq; in d̄ntm z maritum.

Quo **A**trimoniū. iij. modo
p̄trahit: Et querit p̄rio: vtz p̄ p̄sensuz
p̄trahat m̄fionū: s; q̄ ad p̄trahēdū matri-
monū req̄ritur mutu; p̄sensuz. Et quo. n. vir
p̄sentat p̄ verba d̄ p̄nti i mulierē z ecōuerso scu-
alia expollētia verbis: statz ē m̄fionū.

2 **S**; vtz verba ip̄a sint necessaria: s; p̄da-
nor. i. c. tue s̄nitatis. extra eo. q̄ solo p̄sensu le-
gitio p̄trahit m̄fionū. S; verba requirunt
quo ad probationē. z intelligit vel alia signa
expollētia. Et dicit s̄m Hosti. z cōiter mo-
deratores verba nō eē de substantiā ēt quo ad
ecclēiaz: S; satis ē q̄ qualr̄cūq; appcat d̄ p̄se-
su p̄ signa: ēti log valētibus. Nā verba solū
exigunt ad ondēdū p̄sensuz. Jō satis eē d; q̄
p̄ signa appcat de ip̄so p̄sensu. ad hoc facit. ex
eo. cū apud. vbi dicit q̄ sufficit p̄sensuz. Nāz
illud dicit sufficere: quo posito nihil aliud req̄-
ritur ad substantiā actus. vt nō. i. c. statutū. de
rescriptis. li. vj. Jit nullus tex. p̄cise requirit
verba. Nec ob. d. c. tue. qz papa respōdet cō-

sultatōi. Et sic nō ponit ius de nouo. Et per
hoc tollit motū Inno. dū dicit q̄ ecclēia hoc
statuit. Nā hoc statutum nullibi hētur. Nec
ob. q̄ m̄fionū ē sacrm: q̄ req̄rit aliqd̄ signū
exteri; qz dico q̄ bñ h; signū: vel nutū: z hoc
sufficit. Et si obijciat p̄ dicta q̄ solus p̄sensuz
sufficit: ergo nō req̄ritur aliqd̄ aliū. Et sic nec
verbū: nec signū ex virtute significati dicti ver-
bi sufficit: vt dictū ē. s; p̄danor. i. c. tua nos.
et eo. q̄ hoc i; obstat: qm̄ p̄sensuz nulli pōt hēri
nisi mediātib; verbis vl̄ signis. nā si vir igno-
rat mētē mulieris: z ecōuerso: ibi nō ē p̄sen-
sus. i. sil̄ assensus: s; dissensus z sepatus assen-
sus. Et it̄ Kai. dicit q̄ si puella loq̄ veracū
dat: z tñ patit se subarrari: vel patit se dotari
ip̄a taciturnitate z patietia p̄sensuz ei; exp̄i-
mit: q̄uis ligua taceat. Tho. et dicit sufficere
i hoc casu q̄ nō d̄dicat. Si aut̄ nulla sint indi-
cia de p̄sensu ei;: nō ē p̄sumēdū d̄ m̄fionio.
Dicit et Tho. q̄ si quis scribat volūtātē suāz
sine verbis vidēt sufficere.

Quid sigs dicat volo te d̄cetero hēri i vro-
rē: vel volo q̄ tu sis mea vror; s; p̄danor.
l. c. ex pte. et eo. q̄ q̄nq; verba i p̄ctu p̄ferunt
de p̄nti: z tūc idubie illico p̄bit m̄fionū: vt si
vir dicat: accipio te i vrorē z ecōuerso. vti. c.
pe. et eo. Q̄nq; uerba sonāt i futuro: z tūc aut
denotāt p̄cipiū actus: z tūc solū p̄bātur spō-
salia d̄ futuro: vt si d̄. P̄mitto q̄ te ducā i
vrorē: vel me ducituz tale: vel qd̄ sit: z iste ē
casus. c. de illis. extra eo. Q̄nq; verba sonāt
i futuro: s; denotāt executionē actus cōsummati
vel p̄fecti. Et repluz: p̄mitto q̄ hēbo te. p̄ lra
vrorē. nā non pōt hēri p̄ legitima vrorē: nisi
p̄cedat m̄fionū. Nec eim verba z sil̄ ia de
notāt executionē m̄fionij. vnde tacite ex quo
se obligat ad executionē. vidēt de p̄nti cōtra-
here. pro hoc facit qd̄ notāt doc. in. c. cū. Ad;
d̄ p̄nti. vbi dicit q̄ si p̄bēda que solet p̄ferri
tñ canonice: si p̄ferat extraneo: vidēt tacite col-
latus cōnaticus. Et hoc p̄cedit: matie si ap-
ponat hoc verbū. ab hoc tpe. vel d̄cetero. nā
immediate se obligat ad executōem m̄fionij: er-
go tacite nūc p̄bit de p̄nti. S; idē etiā si non
apponat̄ illa verba denotātia extrinsecitatem
tpis: qm̄ si i obligatōe n̄ apponat̄ dies: vñ icō-
tinētū obligatio p̄tracta. l. i. oibus. ff. d̄ re. iur.
Et iste ē pp̄ie cāus. d. c. ex pte. Et hec p̄ce-
dūt nisi h̄ verba denotātia executionē sequat̄
spōsalia de futuro: vputa. P̄mitto q̄ du-

eam te in vrozem: et tenebo te pro legitima co-
iuge. Nam per verba precedētia restringitur
sequētia in tēpus matrimonij tracti. s. cum
matrimonij tractū erit.

4 **¶** Et per hec potest decidi questio satis dubia.
Quidam dixit mulieri. Promitto tibi quod non
habebo aliam mulierem in vrozem nisi te: nūquid sit
matrimonium: Jo. an. in addi. Spe. sentit ma-
trimonium esse tractū: quod dictio, nisi, cum seg-
tur negatiua facit positivam, ut non, in regu-
la peccatorum, de reg. iur. li. vi. Do. an. videtur
sentire oppositū, dicēs quod dictio, nisi, facit quā-
quod positionē sibi habitus: quāquod sibi actum, vñ
cū illa verba sint de futuro: quod non habebo aliam
nisi te, vt se disponere quod in futurū si est contra-
ctus: et traherē cū illa. Sed si verba fuissent pla-
ta de presenti: vt quod dixit: nolo aliam habere in vrozem
nisi te: tūc dictio, nisi, denotat actus de presenti.
Sed per dicta videtur concludēdū, per priā opinio-
ne. Nam si dixisset, promitto quod tibi habebo in vrozem:
statim esset matrimonium: ergo idē si dico quod
non habebo aliam nisi te. Nam videtur velle quod
istam habebit in vrozem: ergo incōueniētiā: cuius
non sit apposita dies, hec. Panor. Opinio tū
do. An. videtur satis rōnabilis.

5 **¶** Quid si dicat vir: promitto tibi quod semper
debeo sicut vrozem: et illa sit rōnabiliter: Rūdeo sibi
Host. nisi aliud, ptescēt, per matrimonium iudicabo.

6 **¶** Quid si dicat: promitto quod non dimittā te pro
meliori vel peiora: s. sibi Host. per matrimonium iu-
dicabo: tūc scias intentōi eorum standū ē. In
foro autē pētioso stādū ē cōi significatiōi ver-
borum: seu iuris interpretatiōi, vt in. c. i. extra co.

7 **¶** Quid si illis qui post datā fidē de p̄bendo
dicant. Bibamus in noīe matrimonij: vel oscu-
lemur nos invicē, nūquid trahit matrimonium?
s. sibi Host. credo quod non: nisi hoc agendo vo-
luerint recedere a sponsalibus de futuro et tra-
here de presenti, nam quod dicūt noīe matrimonij itel-
ligendū ē trahēdi potius quā tracti, cū ante
actū non sit de matrimonio s. de sponsalibus: et hoc
nisi de p̄traria intentōe p̄stet.

8 **¶** Quid si nihil actū sit de sponsalibus: s. sibi
p̄ter vterquod dicat dicta v̄ba et sequit osculū de
cōi p̄sēti: s. sibi Host. credo quod si trahētes per
hoc intendēt trahere: matrimonium p̄ctū est.
Ad iudicandū autē de intentōe: recurrēdū ē ad cir-
cūstantias v̄borum p̄cedentiū et subsequētiū: et
huiusmodi iudicia: quod si nulla appareant: nec cre-
dō sit matrimonium: et p̄sertim si vterquod vel al-

ter negat se intentōem habuisse trahēdi: aut
si alter ad sc̄ba vota transierit.

¶ Donec quod quidam in p̄ntia pluriū sororum dicat
eis. Promitto vobis: quod vnā et vobis ducam
in vrozem: et oēs rudent, pl̄s, et ita iuraf: postea
cognoscit vnā, nūquid ē matrimonium? s. Host.
quod sic: quod ipso facto p̄sentit. Sed glo. i. c. et l̄ris,
cl. ij. de spon. t̄s dūi: vt nec virtute sponsalium:
nec virtute m̄tionij cogat illā ducē. Sponsalia,
n. semper fuerūt nulla. Lū. n. non possunt cō-
sistere ex pte vnus t̄m: oēs dicere quod cū oib̄ so-
roribus sponsalia essent tracta, et sic nullam
possi ducē obstāte publica honestate. Et hāc
opi. gl. t̄s Jo. an. Sed hec oia tollunt s̄s hosti.
quod fatendū est sponsalia a principio fuisse incer-
ta et sub quadā tacita p̄ditōe: quod p̄mittit acci-
pere quā elegerit, et iō non nascit publica ho-
nestas. Nec ē v̄x dicere et p̄sēti de presenti
adesse: s. copula subsecuta opaf purificatiōne
illius tacite p̄ditōnis: quod videtur tūc p̄sentire: et
eligere istā. Et hāc opi. Host. sequit panor. i.
d. c. et l̄ris. Nam in dubio: non debet p̄sumi du-
plex peccatū, s. stupri et p̄iurij: sed potius i sa-
uorem matrimonij debemus p̄sumere copulam
fuisse licitam, et quod voluerit ille adimplere iura-
mentum suū. Nam in dubio semper iudicamus pro
matrimonio: vt in. c. l̄s et quadā. d. testi. Secus
sibi Hosti. si quis iurat se ducē vnā de certo lo-
co, nā tūc cognoscēdo certā vel vnā: non vñ
cū illa p̄here: cū possit hoc cāu cū alia trahē-
do adimplere iuramentū. Idem Panor. Sed
Lar. in. d. c. et l̄ris: vt nōt do. Jo. anto. ibi t̄s
quod nec p̄textu iuramenti: nec sponsalium: nec ma-
trimonij ista mulier cognita poterit petē hūc
in vrozem: quod non iterum cōsensus mutuos: nec
v̄ba p̄ter directē sūt certa ad cā. Copula autē
vbi tractat nō p̄cedit nō iudicatur tractū: quod tū
iuramentū dirigit obligatiōne: iocū, posset dici
quod isto casu: et officio iudicē cā p̄iurij vitandū:
posset cogere hūc ad p̄bēdū. Opinio tamen
Host. vñ satis tollerabil' fauore m̄tionij: Et
per dicta p̄s respōsio ad quōnes. Quis p̄misit
duci? Ad h̄ accipe vnā, et suis subiectis, et ita
iuravit: p̄sumavit copulā cū vnā. Dic quod hoc
cāu nō ē m̄tionij: vt dictū ē. s. Et iō ē d̄ria a
p̄cedētē, quod quib̄ p̄p̄ p̄sumatā copulā erat na-
ta affinitas cuius alius sororibus, et iō cogi debet
p̄here cum illa. Secus i cāu n̄fo, quod l̄s p̄sumet
copulam cū vnā subdita ducis: nō p̄pter hoc
impeditur accipere aliam.

Quid si quis p mittit accipere vna et filia/ bus tui qua elegerit: et ipse p sentiat: et iterue nit iuramentu: postea legatur copula cu vna: an erit matrimoniu: Hosti. dicit q sic. Et ita co muniter tenetur fm do. Jo. anto. in. d. c. et lit teria. quia veru e dicere: singulas istas mulie res co sensisse sub hac conditioe: si cam clegerit. Sed copula habet vii purificatiois co ditionis. c. de illis. c. de co di. ap. ergo tenet ma trimoniu. Et si dicatur quare secus in questi one glo. Do. anto: assignat ratione: q: ibi co sensus fuit nudus et purus. Et ideo ratioe i certitudinis viciatur. hic autem fuit sub pditoe suspensio: et co tractus refertur ad tepus puri ficate conditiois: q: ipsa purificatio co dino nis videtur inesse in co tractu: ergo et quo po stea certa elegit: videtur p sensus ille fuisse cer tus a pncipio. Et id restituit matrimoniu p copula que pditioe purificat. d. c. de illis.

Utriu co sensus ad tepus faciat matrimo niu: R. fm. Id. cu inseparabilitas sit essentiali tas matrimonij: ideo ad matrimoniu requiri tur p sensus ad inseparabilitate. Et si sit ad te pus no facit matrimoniu. extra de p di. ap. c. si. Hosti. intelligi si deducatur i pactu expresse ab ambobus. Secus si i corde reteta sit talis pditio. na pditio in corde reteta nihil opera tur. Et hoc singulariter voluit Inno. vt di cit Inno. l. d. c. si. vbi singulariter distinguit q si vterqz iugum co sensit co ditioni appo site ptra substantia matrimonij: tuc matrimo niu no tenet. Si aut alter p tradidit: t3 matri moniu si fuit p cessus ad psumatione ipsius. Idem dicit fauore matrimonij si alii tacuit. Et sic tacetis hbitur p p tradidete. Et nota bene hoc dictu Inno. videtur eim p hoc velle q i alija actibus tacetis videatur i pactu p tractu fm protestatione alterius: licet protestatio sit onerosa et odiosa.

Additio. Idem do. Jo. anto. in. c. si. de p di. ap. q si appoat pditio p substantia mtrionij si abo pbenes co sentia: n t3 mtrioniu. Seco si a ter tm pte staret: et alter n p sentiret et p se. sed faceret. qz tuc valeret mtrioniu: et p testatio vel pditio riceretur. c. aliqui. xxij. q. ij. Et e ratio. Nam p pte rea. p testatio huiusmodi vel pditio vi ciat actu: qz ptes agedo detrahere substantiam actus no videtur p sentire in actu. Sed istud cessat qn vnus solus agit detrahere: et alius no

expimit. na tuuc descendendo postea ad actus qui perficitur mutuo p sensu et copulam cofu mando i matrimonio: et quo vtraqz pars no consentit turpitudini ptra substantia actus vi detur recessus a conditoe vel protestatioe. Et idem dicit hic Hosti. et coter approbatur. Et addit q: caute debet ee mulierca: et hoc qz pu blicari crebro. vt quado viri vt alliciant cas ad copula ostendit velle p trahere matrimo niu et apponunt huiusmodi conditioe co tra substantia matrimonij q taceat et nihil re spondeant: quia secuta copula erit matrimo niu.

¶ In his.

Matrimoniu. iij. si si tra intentione. Et querit: sig p trahit verbo et dissentit aio: nuqz sit matrimoniu? R. fm. v. si vterqz vel alter aimo dissentiat no e matrimoniu. Si tm b illo co stiterit: ec cle sia copellet eos simul esse: cu b intentione p sta re no possit. vnde nec crederet ei q dicit se no intedisse: qz quilibet sic posset dicere. et separe tur matrimoniu. quia vt dicit ee de pba. p tu as. nimis indignu e iuxta lras sanctioes: vt qd quisq: sua voce lucide protestatus e i eum cau: pprio valeat testimonio ifirmare. Si ta men signis euidetibus appareat de sllatioe: ecclesia no iudicabit matrimoniu ee: al3 vter bis stabit. hoc posset intelligi: qn vterqz vel alter coru reclamaret statz post tale matrimo niu p tractu se no p sensisse: vel fuisse deceptu. Secus si p aliquo ipso iteruallu no bilit ee iura ret se nuqua corde p se sisse. vt dic Ri. l. iij. di. xxviii. ar. j. Et addit q: tali p sone que p sensu n e licitu cu alia p bere illa viuete: qz si p beret se p cto p habili exponeret: nisi i cau supra di cto: cu n p se teta: q verbis significauit ee p sen sisse: icotineti reuocat. Et tuc p sone q p sensu stare poterit verbis scdo. platis. Na hoc cau credo q p sone q p sensu licitu e cu alia p bere etiaz p iore viuente.

no

no

Quid p suledu e alteri piugu: cu alter affir mat q nuqua p se sse: R. l3 Ri. l. iij. di. xxv. ar. l. p suledu e ei q hoc n credit: q nec alteri piugu i hoc tenet credere. d. c. p tuas. Si at te merarie credit q alter piur veru dicat: duru te ista credulitate: si lz ei cu illo carnaliter pini fceri: nec ad petioe p pta: qz credit q no sit piur: nec ad petioe alterius: qz sibi i hoc pta dicat: quadiu affirmat se piuge n esse. Si aut

postea affirmet se eē mētū t pcat debitū: si alter piur remaneat i pūstina credulitate: per plerū ē qñādiu durat illa credulitas, quia illa credulitate durat: n̄ erāt alter suū piugē eē; t si redderet debitū: p̄ sciētā faceret, si aut̄ si reddit et peccat: qz quāuis alter piur i dicēdo se n̄ eē piugē p̄ iudicasset sibi quo ad prātē exti gēdi debitū quādiu hoc n̄ reuocabat. tñ post quā reuocat credo qz erpirat illud p̄ iudiciū: qz reuocatō p̄ cordat v̄bis: qb̄? i p̄ cū exp̄ s̄it suū.

2 **Q**uid si ille qz p̄ trahit sp̄ s̄alia v̄l et̄ p̄ bit p̄ verba de p̄ n̄ i n̄ bz itentōez p̄ hēdi: s̄ error quē di coplā m: deinde cognoscit eā: nūquid ē ma trimoniū: R. I. dicit debere p̄ sumi p̄ m̄ i monio: extra eo, tua, t ita iudicari ē foro iudiciali. S; i foro p̄ sciētiē: si ille n̄ p̄ posuit illā du cere: nec vnquā assensit i eā: nō dz ex illo facto m̄ i moniū iudicari: qñ ex altera parte dolus affuit: t desuit oio p̄ sciētā: sine quo nequeūt cetera sedus efficere piugale. d. c. tua. Et illa ex parte cuius n̄ affuit dolus excusatur a peccato. Alius aut̄ si iteriz cū alia p̄ trahit: tenet matrimoniū fm̄ doc, cōiter: s; quidā p̄ tradite rine: tenet tamē deceptor: si nō dūz p̄ trahit euz alia: illā ducere d̄ nouo i v̄ roze: si est sibi equa lis v̄l paulominus. Et si alteri d̄ facto nupsit: rit: t illa ex tali deceptione patit̄ nobile dāmū: v̄l diminutionē sui honoris: puta qz tale qd ē factuz publicū v̄l simile: tenet d̄ necessitate si/ bi satisfaccere iurta dāmū passuz: nisi fuerit mul to melioris p̄ diuidio: vel si aliud signū euidēs fraudis apparuit: qd pōt p̄ babiliter p̄ sumi qz sponsa nō fuerit decepta: sed se decipi finre rit: qz tūc nō tenetur ad p̄ dicta: vt quidaz di/ cunt: tamē altera que p̄ sensit nō pōt alteri nu bere: vt dictum ē fm̄ R.

3 **A**dditio. Quid autē faciet pauper cula mulier que nō pōt p̄ bare p̄ tractū matrimoniū: qz fuit clā destituz? Dico tria eē remedia. Primum si vir stanz re/ uocatur t patefcit qz nō p̄ sensit, si postea vir trāsiuit ad secūda vota: tūc possz tolerarari: si et ipsa mulier aliu accipet virū. Secundū reme diū si iter eos erat magna dispropozitō: puta qz vir erat multo melioris p̄ ditiois qz mulier: ita qz n̄ erat verisif e qz ille istā accepisset i v̄ ro rez. V̄l vt dicit R. I. si aliqd aliud signum cui dēs fraudis appcat p̄ qd pōt p̄ babil'r p̄ sumi qz sp̄ s̄ia n̄ fuerit d̄ cepta: s; se decipi finre rit: tūc i isto eē eā si vir p̄ rit cū alia: et mulier poterit

cū alio p̄ here, viro at nō p̄ hēte non ē tutū qz mulier p̄ hat. Videm⁹ eim sepe qz multū dūi/ tes t nobiles p̄ erūt cū v̄ lilibus mulierib⁹ pp̄ ei⁹ pulchritudinē: t sic iter eos erat magna dūi/ spozitio: Et idē dicit i p̄ io cāu. Sed adhuc possz dici t erit tertiu remediū. dato qz ille nō stanz disserit: nec sit nobilis dispropozitio i/ ter eos: s; post itruallū dicit se n̄ p̄ sensisse aio s; solū cā error quēdi copulā: t hoc iurat t ex qualitate vite sue pōt sic p̄ sumi: puta qz oian nō p̄ stitef t cōicat: t cū viris bone vite puer/ sat: tūc viro transeūte ad secūda vota: tunc t ip̄ a possz cū alio p̄ here, al s nō. Et sibi iputet qz fatue egit p̄ trahendo clā destine. Si tñ iste vir in aliquo p̄ dictoꝝ triū casuum trāfiret ad religionē t p̄ hēret: tūc etiā ipsa mulier pos set cū alio p̄ trahere.

4 **S**; querit de. q. nōbili. Quis p̄ trahit cum aliqua nō aio p̄ sentiēdi: s; solū error quēdi co/ pulā, t sic fecit. Postea i quadagesima p̄ site tur cū aliquo p̄ scifore qui facit ei p̄ sciētā de hoc: t dicit qz ē m̄ i m̄ dūi iter eos pp̄ copu/ laz subsēctā: t qz n̄ pōt cū alia p̄ here. Si iste sic credit t hitat cū ea t illā cognoscit tāqz piu/ gē: an pp̄ hoc sit m̄ i moniū? R. qz talis copla n̄ facit m̄ i moniū: qz etquo nulluz viculū p̄ cessit copla n̄ facit m̄ i moniū quo ad deū. vt nō. i. c. is qz de sp̄ o. vbi dicit̄ doc. qz si sp̄ s̄ialib⁹ solu tis seqf copla n̄ iuducit m̄ i moniū: etquo viculū sp̄ s̄ialioꝝ ē solutū. Idē dñt vbi itruenerit p̄ missio de p̄ hēdis sp̄ s̄ialib⁹ i futurū. p̄ io hoc facit: qz error iuris n̄ iuducit p̄ sensuz m̄ i moniale qz nihil tā p̄ iū p̄ scifuz qz error: i. si p̄ errorē. ff. de iur. om. iu. Itē iste errauit i sūdamēto m̄ i monij cū p̄ sensus sit ei⁹ fundamētū t de sub/ stātia ei⁹. vt. i. c. tue. de sp̄ o. Si ergo ibi nō ē p̄ sensus n̄ erit matrimoniū: ergo tē.

5 **S**; pone qz etquo p̄ iū ei dixerūt qz ē m̄ i o/ niū: ip̄ e d̄ nouo pp̄ hoc p̄ scifit: an iudicabit p̄ m̄ i monio: Dico qz si iste p̄ sensit: qz putabat se ligatū: al s nō p̄ sensurus si putasset iter eos i/ eē m̄ i moniū: t sic fac d̄ necessitate virtutē: di/ co qz adhuc si ē m̄ i moniū quo ad deū p̄ dēf. p̄ io hoc ēt faciū que nōnt p̄ doc. i. c. j. d̄ re/ gu. li. vj. qz siqs añ ānos pubertatis fecit vo tū religiois: n̄ obligat ad tale votū maior sa/ cr̄: nisi tale votū postea ratificauerit: qz crede bat se esse obligatū. al s non ratificasset, dico qz iste ad tale votū nō tenetur. Idē dico i p̄ io p̄ sito nostro. vñ si talis accepit aliā non pōt

no

ea dimittere i foro scientie: aut religionē cri-
re siquā p̄sensus ē. Idē cōsuluit do. Alcx. de
neuo in facto.

¶ Mis.

¶ Vtrū at copula carnalis post ſecta spōſa-
lia de futuro: faciat talia spōſalia oio trāſire in
matrimoniu: **¶** fm p̄danor. l. c. is q̄ et eo. q̄
aut vir cognouit ſpōſas de futuro affectu mari-
taliter: q̄ tāq̄ vxorē cognouit: t̄c ſi ē dubiū
q̄ em̄fioniū: t̄ p̄ p̄tū ē nullū. cū primū i uer-
tate teneat et p̄ ſc̄ ſu tacite p̄ſito i copula. Aut
cognouit ſpōſas ſi affectu vxorē: nec h̄ns ani-
mū p̄ſentiēdi in ea tāq̄ i vxorē: tūc quo ad fo-
rū iudiciale ſc̄m iudicabit nullā: t̄ primū crit
validū: vñ tūc filij erūt l̄tū. p̄ hoc t̄c. i. d. c.
is g. Quo vtro addeū t̄ Dim. q̄ ſc̄j matri-
moniu teneat t̄ nō primū. vñ ponit d̄j pari ex
cōtationē q̄ adheret p̄ime ſpōſe: cū ſpōſa-
lia p̄ia ſint ſoluta p̄ ſequē matrimoniu. S̄j
p̄ost. dicit q̄ i vtroq̄ foro parēdū ē pape q̄
potuit ſtatuerē q̄qd voluit i matrimonio nō
p̄ſumato. S̄j aliā opi. approbat. d. An. t̄ illa
videt veriffima. Mā papa n̄ p̄t ſupplere cō-
ſenſu quo matrimoniu p̄bitur. It̄ t̄c. i. d. c.
is g. annullat ſc̄j matrimoniu: nō diſpoſitiue:
ſj illatiue. ſi primū ē p̄ſumptus de iure: ergo
ſequitur q̄ ſc̄j ē nullū: ita q̄ illatio nullitatis
ē fundata ſuper p̄ſumptōe. Sed ſi p̄ſcriptio
ē falſa: ergo quicquid ſeq̄tur conuit. Idem t̄j
Ri. in. iij. Sed circa hoc ad Donal. clarius t̄
breui⁹ declarat: puta de eo qui poſt datā fides
de p̄trahēdo cū aliqua: cognoscit eam: dicēs
vtrū faciat aīo p̄ſumandi matrimoniu v̄tēdo
ea vt ſaz ſua: t̄ tūc p̄ſumatur matrimoniu: dū
tamē t̄ illa ſi ſc̄m it̄tione habeat: tā fm iudi-
cū eccl̄e q̄ dei. Aut vn̄tur ea it̄tōe forma-
ria: vel vt ſua i futuro: nō vt ſua in p̄nti: t̄ tunc
nō ē iudicādū i foro p̄nial matrimoniu ēē cō-
ſumātū. Et ſi ſecūdā accep̄erit d̄ p̄nti: d̄j rema-
nere cū ſecūdā. h̄c ad Donal.

¶ An at papa poſſit voluere p̄ſenſum hoīe:
v̄t faciat ip̄m p̄ſenſiſſe in illā in quā nō p̄ſen-
ſit: vel impediat ip̄m p̄ſenſiſſe i eā in. quā prius
p̄ſenſit: in iſ q̄ iſte homo h̄eat p̄ſcientiā ſuaz
dimittere t̄ ſequi motuz pape: ver. g. Eōtrai
ſpōſalia: t̄ cognoui cū p̄cubinario affectu: po-
ſtea p̄trahēdo cū ſecunda p̄ verba de p̄nti: cum
quar̄tanebo: p̄dapa dicit q̄ cū p̄ia. d. c. is g.
R. Sui. de lau. i ſuo ſacramētali q̄ poſſ; pa-
pa ſtatuerē q̄ poſt carnalē copulā ſpōſe ſi poſ-
ſet p̄bere cū alia: decernens irritū t̄c. Et tunc

matrimoniu ſequēs nō teneret: t̄ cēt cauſa iu-
ſtior q̄ cognatio legalis: al̄s non ē obedi-
dum pape: niſi in foro p̄tuoſo: t̄ nō p̄t̄ fa-
cere p̄ſenſum quārum ad v̄ritatē vbi non ē:
vt nōt p̄ost. in. d. c. is qui.

¶ Nūquid aut alijs modis ſpōſalia de futu-
ro poſſint trāſire in matrimoniu de p̄ſenti
q̄j per copulam carnalē: **¶** q̄ ſic vt habetur
per hoc. t̄ Se. in. c. ſi infantes. de veſp̄ō. in
pu. li. vi. vbi habetur q̄ ſpōſalia que verbis
t̄ mente contrahētum ſūt de p̄ſenti: tamen
iuris interpretatōe ſunt de futuro: tranſeūt in
matrimoniu p̄ter copulā: per oſculā: ample-
tus: munera interuenientia: vel modū aliu: vt
quaſi vcl cohabitacū: vel ſe cōiuges nomi-
nabant fm glo. in. d. c. ſi infantes. Et hoc ſi
poſt tēpus p̄b̄rtatis euenerit. Sponſalia
v̄tro de futuro verbis t̄ m̄te p̄trahētuz per
ampletus: t̄ oſculā t̄c. non trāſeūt in matri-
moniu. Nec h̄c mirū: quia nec per nūx car-
nalis copulē, vt in. d. c. is qui. Idē p̄danor.
in. c. adoleſcēs. de ſpon. Do. an. aſſignat ra-
tionē: quia actus ſuperueniēs declarā p̄ſen-
ſum: itelligitur declarare fm naturā verbo-
rum p̄cedētum: vt ſi ſit de p̄ſenti: intelli-
gatur de p̄ſenti. ſi de futuro: intelligatur de
futuro fm eum.

¶ Sed pone q̄ ambo infantes: vel vnus iſas
t̄ alius nō: contrahūt ſponſalia per verba de
p̄nti. Et poſt infamiā apparuit illos in cadez
volūtate permanere: ita q̄ ratificata ſūt ſpon-
ſalia poſt completā p̄b̄rtatē: t̄ al̄s q̄j p̄ co-
pulā apparet durare volūtate. an ſit matrimo-
niū: an ſolū ſpōſalia: Videtur q̄ ſint ſpōſalia
ſola: q̄ t̄c. i. d. c. ſi infantes. loq̄tur d̄ verbis p̄-
latis ab ipubere. vñ abſurdū videtur errēdere
ad verba p̄lata per infantē: cū illa a p̄ncipio
fuerit nulla. In cōtrariū facit ratio ſupra poſi-
ta q̄ actus ſuperueniēs t̄c. It̄c cū non poſſit
contrahere de p̄nti: ſi oſculātur ſe adinūcē vt
maritus t̄ vxor: nō video quare iſte actus nō
faciat matrimoniu: ſicut facit ſpōſalia de futu-
ro: vt dicit glo. ſuper verbo vel facto. in. d. c.
ſi infantes: vt q̄ poſt ſeptēniū ſecū iacet: v̄t
eam oſculatur vt ſpōſam t̄ his ſi ſi. Eōſtat
enim q̄ iſti actus inducunt matrimoniu: vt er-
nunc: nō vt tunc. ergo et quo ſit b̄biles: t̄
oſculātur ſe vt vir t̄ vxor: iſte cōſenſus ita d̄j
validare ſponſalia de p̄nti nulla ſicut validat
ſponſalia de futuro nulla.

10

Additio. **H**anc opi. expresse 13 do. s. rā. de are. i. p. silio. c. liij. incipite. Et scō. p. pōit. vbi et q. dicitur est. ciunt nec p. clusio. p. dia. e. q. nec p. cobabi. tarōes due p. traductōes ad domū p. fertis i. vir. gie. nec p. oscula. nec et p. niti ad copulā qd ē. lōge forū. hīs oibus: spōsalia d. futuro vbi. s. et mēte et pura et iurata trāsēit i. matrimoniū. Ista p. clusio. p. bat. p. c. si. de spon. et ita plene tradit doc. ibi. i. c. i. de m. fionio. p. cto. p. iter. ec. Seda p. clusio. spōsalia d. p. niti verbis et mē. te p. hatur: s. iur. iter. p. tōe sūt d. futuro p. p. mi. noiē etatē v. r. i. u. s. q. z. vel alteri. si. p. ueniant ad etatē l. i. a. s. i. i. t. e. r. u. e. n. i. a. t. o. s. c. u. l. a. s. a. p. l. e. r. t. e. i. c. a. l. i. a. t. e. s. i. l. i. a. t. r. a. s. e. u. t. i. m. f. i. o. n. i. u. m. Et d. hoc ē. i. e. t. c. u. g. l. i. c. v. n. i. c. o. de despo. ipu. li. vi. vbi gl. i. ver. mo. dū aliū crep. s. i. c. a. t. v. t. q. s. i. l. c. o. b. i. t. a. u. e. r. u. t. v. e. l. s. e. p. i. u. g. e. s. n. o. j. a. b. a. t. e. t. a. p. l. e. t. a. b. a. t. v. t. p. i. u. g. e. s. I. t. o. a. t. i. l. l. i. d. e. d. e. p. c. l. u. s. i. o. s. s. h. p. s. a. t. u. d. s. r. a. c. i. Mā. i. o. m. f. i. o. n. i. u. m. p. c. t. u. p. v. e. r. b. a. d. p. n. i. i. t. e. r. i. b. a. b. i. l. e. s. p. a. c. t. i. a. d. e. o. s. t. r. a. s. i. t. i. m. f. i. o. n. i. u. m. p. s. u. p. n. u. p. o. s. t. e. t. a. t. e. l. i. a. s. e. q. u. e. r. v. e. r. b. i. s. t. m. e. t. e. p. r. i. u. s. f. u. i. t. m. f. i. o. n. i. u. m. d. p. n. i. t. e. s. e. d. s. o. l. u. i. u. r. i. t. e. r. p. r. a. t. o. e. s. p. o. s. a. l. i. a. d. f. u. t. u. r. o. v. n. p. p. m. e. t. e. t. v. e. r. b. a. p. r. i. u. q. u. a. r. u. e. i. i. p. s. i. s. v. e. z. m. f. i. o. n. i. u. m. p. r. e. r. u. t. f. a. c. i. l. i. r. a. t. i. f. i. c. a. t. t. a. l. e. m. i. r. i. m. o. n. i. u. m. S. e. c. u. n. d. u. m. i. n. s. p. o. s. a. l. i. b. v. e. r. b. i. s. t. m. e. t. e. p. c. t. u. d. f. u. t. u. r. o. q. v. t. d. e. m. ē. n. e. c. ē. t. n. i. r. u. s. a. d. c. o. p. u. l. a. f. a. c. i. t. s. p. o. s. a. l. i. a. d. f. u. t. u. r. o. t. r. a. s. i. r. e. i. m. f. i. o. n. i. u. m. u. r. i. d. c. s. f. i. Et ita cōi. t. e. n. e. t. p. d. o. c. r. e. p. h. e. d. e. t. e. s. i. h. o. c. S. a. s. d. e. c. a. l. I. n. u. m. o. p. l. u. s. d. i. c. i. t. I. n. n. i. d. c. s. f. i. q. s. i. s. p. o. s. a. l. i. a. d. i. s. t. o. r. a. u. i. t. s. p. o. s. a. s. q. u. o. t. u. n. n. o. f. u. i. t. s. u. b. s. e. c. u. t. a. s. e. i. s. m. a. t. r. i. o. n. i. u. n. ē. i. u. d. i. c. a. d. u. m. p. r. o. m. f. i. o. n. i. o. Et rōz. r. e. d. d. i. t. I. d. a. n. i. b. i. Mā. cū. c. o. p. u. l. a. s. e. q. u. e. s. i. d. u. c. a. t. m. f. i. o. n. i. u. m. e. t. p. s. u. p. t. o. e. i. u. r. d. e. u. i. a. t. i. s. a. c. o. i. b. u. s. r. e. g. u. l. i. s. n. ē. d. e. b. e. m. e. r. r. e. d. e. r. e. i. s. t. a. p. s. u. p. t. o. e. z. s. e. u. f. i. c. t. o. e. z. a. d. c. a. s. u. s. n. e. c. e. p. s. o. s. s. Et p. h. a. c. r. o. z. I. d. a. n. i. b. i. r. e. c. o. i. d. o. c. r. e. p. o. b. a. t. a. o. p. i. n. i. o. c. I. o. a. n. d. i. c. i. t. q. p. t. r. a. d. u. c. t. o. e. z. s. p. o. s. e. a. d. d. o. m. u. v. i. r. i. s. p. o. s. a. l. i. a. n. t. r. a. s. e. u. t. i. m. f. i. o. n. i. u. m. Et e. r. p. d. i. c. i. t. p. z. q. n. ē. f. a. c. i. e. n. d. u. o. s. s. i. c. i. t. a. n. s. i. p. o. s. t. p. u. b. e. r. t. a. t. e. a. b. o. p. h. a. c. i. u. r. t. n. o. u. i. p. s. e. n. s. u. p. a. l. i. q. d. s. i. g. n. u. m. q. d. s. o. l. u. i. m. o. p. i. u. g. i. b. u. s. e. r. h. i. b. e. r. i. t. s. o. l. e. t. v. l. n. e. v. t. p. z. p. e. r. e. p. l. a. p. o. s. i. t. a. i. g. l. o. p. a. l. l. i. d. c. v. n. i. c. o. a. c. p. e. r. e. p. l. a. p. o. s. i. t. a. a. d. o. c. t. p. r. o. c. e. n. s. u. p. a. p. o. s. i. t. v. t. p. d. e. n. v. i. f. r. a. t. e. c. o. s. s. i. m. a. d. q. u. a. v. t. t. e. t. c. u. g. l. i. d. c. v. n. i. c. o. I. d. e. z. I. m. o. l. i. c. a. t. t. e. s. t. a. t. o. s. d. e. d. e. s. p. o. i. m. p. u. I. d. e. z. A. n. I. d. e. z. S. e. i. d. c. v. n. i. c. o. I. d. e. I. d. a. n. i. n. d. c. s. f. i. Q. u. o. t. u. n. a. d. a. l. i. u. c. a. s. u. s. s. q. u. i. a. m. b. o. i. s. a. n. t. e. s. v. e. l. v. n. e. r. e. t. e. i. s. p. h. u. r. s. p. o. s. a. l. i. a. t. e. S. e. r. e. l. i. q. u. i. t. s. u. b. d. o. u. b. i. o.

Sz do. Jo. an. i. c. s. f. de despo. ipu. 13 q non iducitur m. fioniu p oscula rē. Et dicit q ē dci fio rote i decisiōe. ccccliiij. que incipit. Itē sūt dubitā. Duo isantes. ¶ Finis.

Quid si quis p. testetur corā plurib⁹ q. qe quid facit n. facit aio p. hēdi: postea verbo dnt z cognouit eā carnal r: nūquid iudicabit ma trimoniū: s. l. fin. v. p. q. sic: q. recurrēdū ē ad cōem intelligētiā verborz: z q. interpretatio fa cienda ē contra euz q. i. dolū adhibuit: z licet p. testatus prius fuerit: potuit tamē postea vo lūtate mutare. Et siquādo cōtrabit nō vntur forma p. s. u. c. t. a. v. e. r. b. o. r. u. m. s. h. d. i. c. i. m. u. t. a. t. o. s. u. o. n. o. i. e. I. o. v. e. l. I. d. d. e. s. p. o. s. a. l. i. t. e. s. i. c. u. t. i. n. c. a. u. c. t. u. a. e. c. o. t. u. c. p. h. u. i. u. s. m. o. d. i. p. s. u. p. n. u. m. m. f. i. o. n. i. u. m. p. p. c. a. r. n. a. l. e. c. o. p. u. l. a. s. u. b. s. e. c. u. t. a. a. d. m. i. t. t. i. p. o. t. p. b. a. t. i. o. i. p. r. a. r. i. u. m. a. d. p. o. b. a. d. u. m. f. r. a. u. d. e. s. h. d. i. f. f. i. c. i. l. e. s. i. t. c. a. p. r. o. b. a. r. e. q. u. a. p. b. a. t. a. p. n. u. c. i. a. b. i. t. u. r. n. u. l. l. u. f. u. i. s. s. e. m. a. t. r. i. m. o. n. i. u. m. z. p. o. t. e. r. i. t. a. d. s. e. c. u. d. a. v. o. t. a. t. r. a. s. i. r. e. n. e. c. n. e. g. a. t. i. n. i. l. l. o. c. t. u. a. q. d. e. f. r. a. u. d. e. h. u. i. u. s. m. o. d. i. p. s. t. a. r. e. n. o. p. o. s. s. i. t. s. h. d. i. c. i. t. t. a. t. u. m. q. u. a. l. r. i. b. i. p. s. t. i. t. e. r. i. t. n. o. v. i. d. e. m. u. s. z. n. o. n. q. u. a. l. p. s. t. a. r. e. p. o. t. u. e. r. i. t. S. i. t. a. m. e. i. n. p. r. a. b. e. d. o. s. p. o. s. a. l. i. a. a. i. m. o. d. e. c. i. p. i. e. d. i. t. u. m. v. i. t. u. r. v. e. r. b. i. s. c. o. s. u. e. t. i. s. z. s. e. g. u. r. p. o. s. t. e. a. c. a. r. n. a. l. i. s. c. o. p. u. l. a. a. i. o. f. o. m. i. c. a. d. i. t. p. r. a. b. u. i. u. s. m. o. d. i. p. s. u. m. p. t. i. o. n. e. n. o. n. a. d. m. i. t. t. u. r. p. b. a. t. i. o. i. n. p. u. i. d. d. c. i. s. q. u. i. h. e. c. v. l.

m **Matrimoniū.** **v.** **sub cō. ditione.**

Querit vix m. fioniu factū sub cō ditōe tenet: s. d. i. s. t. i. n. g. u. e. n. d. u. m. ē. d. e. p. a. d. i. c. i. o. n. i. b. u. s. Mā. q. u. e. d. a. s. ū. t. p. a. d. i. c. i. o. n. e. g. e. n. e. r. a. l. e. s. q. u. e. s. e. m. p. d. e. b. e. t. i. n. t. e. l. l. i. g. i. v. t. s. i. d. u. s. v. o. l. u. e. r. i. t. z. h. u. i. u. s. m. o. d. i. Et h. e. c. n. u. l. l. u. p. r. a. c. t. u. s. s. u. s. p. e. n. d. i. t. Q. u. e. d. a. s. u. n. t. d. e. h. i. s. q. u. e. i. n. m. a. t. r. i. m. o. n. i. o. s. ū. t. o. i. n. o. n. e. c. e. s. s. a. r. i. e. z. a. t. s. i. p. e. d. i. r. e. t. u. r. m. f. i. o. n. i. u. m. v. t. s. i. e. s. t. p. i. a. n. a. v. e. l. s. i. n. o. e. s. a. f. f. i. n. i. t. z. h. u. i. u. s. m. o. d. i. Et i. s. t. e. ē. t. c. o. d. i. t. i. o. n. e. i. n. t. e. l. l. i. g. i. d. e. b. e. t. n. e. c. a. p. p. o. s. i. t. e. v. i. c. i. a. t. c. o. t. r. a. c. t. u. T. e. r. t. i. a. ē. p. a. d. i. c. i. o. d. f. u. t. u. r. o. n. e. c. e. s. s. a. r. i. a. v. t. s. o. l. e. o. u. r. i. e. r. a. s. v. n. s. i. d. i. c. a. t. u. r. p. r. a. b. o. t. e. c. u. s. i. l. o. o. u. i. e. t. u. r. e. r. a. s. p. c. t. u. ē. m. a. t. r. i. m. o. n. i. u. m. q. u. e. s. m. l. b. o. t. a. l. i. a. f. u. t. u. r. a. i. ū. t. p. n. i. a. i. s. u. i. s. c. a. i. s. s. h. d. e. d. o. c. s. Q. u. a. r. t. a. ē. p. r. i. g. e. s. z. h. o. n. e. s. t. a. q. d. p. t. a. p. p. o. n. i. t. z. n. o. a. p. p. o. n. i. t. v. t. s. i. p. r. m. e. v. o. l. u. e. r. i. t. a. u. t. s. i. d. e. r. i. s. m. i. b. i. c. h. e. c. s. i. a. p. p. o. n. a. t. s. u. s. p. e. d. a. t. m. f. i. o. n. i. u. m. v. l. q. z. a. d. c. u. e. t. u. i. i. p. s. i. p. s. i. p. s. i. p. s. i. n. i. s. i. t. e. r. i. z. p. s. e. n. s. u. s. d. p. n. i. t. e. v. e. l. c. a. r. n. a. l. i. s. c. o. p. u. l. a. f. u. e. r. i. t. s. u. b. s. e. c. u. t. a. q. z. t. u. c. v. t. r. e. c. e. s. s. u. s. z. p. a. d. i. c. i. o. e. x. t. r. a. e. o. c. d. e. i. l. l. i. s. z. c. s. h. p. e. o. c. c. p. t. u. a. s. A. l. i. i. t. a. m. e. d. i. c. a. t. q. s. i. a. i. m. o. f. o. r. n. i. c. a. d. i. c. o. g. n. o. u. i. t. e. a. n. ē. m. f. i. o. n. i. u. m. i. f. o. r. o. p. e.

ordinatio

mentiali. Quanta dicitio est in honesta: sed tñ
 nō ptra substantiā matrimonij vt si furtū fecerit:
 vel si boiem interfecerit: hec si apponatur
 fauore matrimonij dō haberi pro nō adiecta: et
 tenent spōsalia siue etiā matrimonij. c. i. co. c.
 si. Idē intelligendū de cōditione impossibili. si
 q̄ habeat pro nō adiecta: vt si digito celū teti
 geris. Quo tñ ad istā dicitōes p̄ho tecu: si te
 adulterādā p̄stitues. videt q̄ h̄ dicitio nō vi
 tiat matrimonij q̄ talis conditio nō est ptra
 essentialiā matrimonij: et iō reicit. Et p̄ hoc
 est Ric. in. iij. di. c. xij. ar. ij. q. i. vbi dicit q̄ in
 matrimonio ē bonū fidei. p̄io quātuz ad eius
 essentialē qd̄ nō ē negare vsū sui corporis si
 alter p̄iunt petat: nisi deus a debito reddendi
 liberauerit. S̄z quātuz ad accidentalē bonuz si
 dei: seu accessorium qd̄ ē n̄ trahere alteri q̄z
 suo cōiugi vsū sui corporis: si ē necessarium:
 sed solū ad bñ eē m̄rimonij. S̄z ptra hoc sunt
 oēs canonice et sumisse. Et de hoc est ter. c.
 presius in. d. c. si. vbi enumerant dicitōes q̄
 sūt p̄ substantiā matrimonij. puta dicēdo p̄ho
 tecū si generatōes: plus cuites vel donec inue
 niāz aliā honore vel facultatib⁹ digniores: aut
 si pro questu adulterandā te tradas. Ecce cō
 ditio nostra sequit in ter. matrimonialis dicitō
 quātuz q̄z sit fauorabilis caret effectu. Sexta
 est inhonestā et p̄ substantiā et bona matrimo
 nij: vt si dicit cōtraho tecū ad tps: et donec in
 uenias aliā digniorē: q̄ hec est ptra substantiāz
 infepabilitatis: vel vt plem cutes: q̄ hec est
 p̄ bonū p̄olis. vel si pro q̄stu te adulterādā te
 ponas: q̄ hec est ptra bonū fidei. et tales dicitōes
 si apponantur annullāt matrimonij. xij.
 q. iij. iter cetera. c. xij. q. ij. aliquādo. et c. co.
 c. si. Si tamē talis dicitio remittat et sequatur
 copula: tūc iudicabitur p̄ matrimonio. Et si
 vnus tñ p̄iuguz ponit talē dicitōnem: et alter
 dicit: vel tacet iudicat pro matrimonio. Et si
 tacens habet pro dicitente. et hoc p̄anoz
 intelligit in. d. c. si. si c. s. c. s. c. s. c. s. c. s. c. s.
 tōem ipsius matrimonij. de hoc videt. s. Ad
 trimonij tertio. Quo tñ ad dicitōes necessa
 rio venturam: vt p̄ho tecū si sol ouiet cras:
 vel si sol erit in canero: diff. cultas magna est
 inter doc. an sit m̄rimonij. Mas glo. in. d. c. p
 tuas. vult q̄ si p̄dēte dicitōe p̄ba ut m̄rimo
 niū cū alia: q̄ tenet fm̄ matrimonij. Idē Jo.
 an. Sed Host. et do. an. tenent p̄trariū. q̄ et
 quo dicitio ē oīo eximra nō h̄z suspēdē actum

vel dicitio: nec p̄prie est dicitio. Idē p̄anoz. i
 b. c. p. tuas. tñ hec. q. est dubia. et in hoc cauē
 in sitibus. Advalat dat optimū documētū: q̄
 in huiusmōi casibus q̄ nō sūt oīo et p̄si a iur:
 nō est oīo p̄cipitanda finis: alterutro p̄tinaci
 ter asserente p̄trariū. Et si post huiusmōi cō
 tractus dicitōales trāseaf ad scda vota solēni
 ter: forte tutius ē dissimulare: aut papā cōsu
 lere: q̄z m̄rimonijz cū scda solēniter taz p̄tra
 ctum dirimere. Idem Rod. s. fortius ergo si
 transisset ad religionē esset dissimulanduz.
Quid si q̄z significat patri abisti q̄ dicit ta
 le m̄rimonij: si ipsi patri placuerit: et anq̄z pa
 ter p̄sentiat penitet: s̄z p̄sentit: miqd̄ ē m̄ri
 monijz: s̄z fm̄. v. v. q. nō: q̄ nō videt q̄ de
 beat dici p̄sentus: nisi duret quousq̄z pater cō
 sentiat.
Quero: dicitū ē m̄rimonij p̄siliū sub dicitōe:
 si p̄ri suo placuerit. Reperit patrē illo tpe esse
 mortuū. An valent m̄rimonij: s̄z. Din. q̄ non:
 q̄ mortui si est aliq̄z p̄sentus neq̄z placuū. c. si
 q̄ solē. de rescriptis. li. vi. Jo. an. distiguit an
 iste sclebat p̄fcm suū eē mortuū: et tūc h̄ dicitio
 habet. p̄ ipsi sibi et si adiecta: iō valz m̄rimo
 niū. et d̄ dicit. ap. c. si. Aut ignorabat patrem
 mortuū: et tūc cū aius suus si cēt h̄ d̄ d̄ p̄siti: s̄z
 arbitriū suū p̄ferre in alienū arbitriū: et sic non
 erit m̄rimonij. Et sic saluat opinio Din.
Sz pone q̄ pater dissensit et postea muta
 uit volūtate. denuo p̄sentit: an erit m̄rimonij
 purificatū et dicituz: s̄z. do. Jo. an. l. c. sup. co. d̄
 dicit. ap. dicit q̄ non. p. l. bones. s̄z. hoc fm̄one
 si. de v. sig. q̄ ista dicitio. si p̄ri meo placuerit:
 d̄z verificari: de primo p̄sentū.
Pone q̄ pater si dicit et p̄sente: an erit ma
 trimonij: s̄z. Lar. l. d. c. sup. co. pur recitat di
 ctus do. Jo. an. de mēte Hosti. t̄z q̄ sic: q̄ ta
 citurnitas habet p̄ cōsensu fauore matrimo
 nij. et sic erit sp̄ale fauore m̄rimonij.
Pone. B. c. accepit Martinū sub dicitio
 ne: si dederit ei. c. Deinde accepit petrum sil r
 sub eadē dicitōe si dederit ei. c. Ad. et. p̄. co.
 d̄ tpe dant. c. cui⁹ m̄rimonijz p̄ualebit: s̄z. do.
 Jo. an. l. c. j. d̄ dicit. ap. recitēs trib⁹ op̄inioni
 b⁹ ponit q̄rtaz opi. quā t̄z B. asp. cal. et Jac.
 zochus. q̄ neutru valēt rōc incertitudinis. facit
 c. et lris. cl. ij. d̄ sp̄o. vbi cōmuniter cōcludit:
 q̄ incertitudo viciat m̄rimonij. Et nō p̄anoz. in
 c. d̄ illis. d̄ dicit. ap. q̄ hec conditio ē honesta.
 Accipias tēi vtorem si tale quid mihi dona

ueris. Et hoc qñ subest cā honesta petēdi do
net. Nam tūc valet p̄ditio: seu stipulatio: vt
puta qñ petē rōne donor: vel alteri? cāc hōnc
ste. Et sic n̄ obstat. l. si ita stipulat' fuero. in. s.
si tibi nuptero. ff. de v. ob. Et per hoc dicitur
Bar. q. si nobilis p̄heretuz plebea: nō esset
inhonestū q. aliqd p̄mitteret ipi nobili in re
copensatiōem nobilitatis. Mā tūc cessat ratio
libidinis. Et idem dicit vbi subesset alia cōsiliū
cā. pro hoc facit. d. c. de illis. vbi talis p̄ditio.

7 **Q**uid si quis p̄trahit sp̄salia cū hac p̄ditō
ne: si p̄misit costum: vel ducā te post ānum
si p̄misit coire tecū: et subseqat copula: nū
quid ē m̄rimoniu? ff. sm Inn. et Ber. q. sic
q. si de fornicario coitu intelligit: turpis ē p̄di
tio: et p̄ nō adiecta haberi dicitur. c. e. c. i. et vl.
Et iō secuta copula statiz est m̄rimoniu salte
p̄sumptū. Si autē intelligat d̄ legitimo coitu:
multo fortius ē p̄sumēdū p̄ m̄rimonio. Et eo
dē mō si dixerit. p̄traham tecum si vñqz cō
trahero: si p̄miseris et c.

8 **Q**uid si dicat accipiam te: vel accipio si in
ueniā te virgines: postea sequat coitus: nec in
uenit virgo: ff. sm Ber. Inn. et Ho. iudicā
dū ē p̄ m̄rimonio sicut et in. s. p̄cedēt. Et ad
dit Ho. si q. si sic oporteat iudicare i foro iu
diciali: pp hoc q. n̄ p̄sit haberi alic p̄batioes:
tū in iudicio aie n̄ est m̄rimoniu. c. de p̄di. ap. de
illis. et c. sup eo. et c. p̄ tuas. Mā bñ ē q. mul
lier que i fraudē mēta fuit decepta p̄mancat:
et viro subueniat: qui forte itē dicit bigamiā vi
tare. Et sic p̄ditio fuit honesta: h̄ act' inhone
stus. Et sic si p̄bare posset p̄ p̄fessionēz pro
p̄uiaz: vel alio q. nō fuerit virgo: et i foro iudi
ciali n̄ teneret m̄rimoniu. Do. tū Lar. put re
citat. do. Jo. anto. in. d. c. p̄ tuas. dicit q. ista
p̄ditō. li tu es virgo: vel si te virgine iuenero.
dū mō nō referat ad copulā: nō ē turpis: s̄ su
spendit m̄rimoniu. vtputa p̄ aspectū matro
naz. Idē h̄ do. ff. ran. dare. i. p̄lilio incipiente
in xpi noie. Et hoc si verba p̄ditōis sunt p̄ce
pta i futurū. s. h̄ mō dēsi iuenero te virginē. et si
ista v̄ba accipiunt si p̄ matronaz inspectionēz
p̄uiaz: te cognoscat iuenero te eē virginē. et
ista p̄ditio. ē honesta et p̄t apponi. Si vero
v̄ba ista acciperēt: hoc sensu si te iuenero vir
ginē cū te carnaliter cognoscat: et tūc ista p̄di
tio ē turpis q. p̄supponet q. vir prius babe

ret re cā futura vxore qz esset vxor qd ē icōue
nientia. Si vero p̄deōis v̄ba sūt p̄cepta d̄ p̄
sentu hoc mō. desposō te siue accipio tei vxore
si virgo es. ista p̄ditio opabit hunc effectū: qz
si tpe desposatōis erat virgo incōueni valet
m̄rimoniu. Si vō nō erat: nō valet ipō iur.
Lōditio. n. d̄ p̄firi v̄l d̄ p̄terito h̄z h̄ac n̄az: qz
si ē v̄a incōueni valet act'. Si c̄falsa icōue
niā valet. Ita p̄bati. l. cū adp̄ns. ff. si cer. pe.
Que est d̄uiter p̄trahere m̄rimoniu: sub
p̄ditōe. vel p̄bere sub mō: ff. sm. v̄v. genera
liter sciēdus: q. p̄cerus qui nō sit absolute et li
bere: p̄t aliqn esse sub p̄ditōe: vt dono v̄l v̄e
do tibi hoc si hoc feceris: vel si hoc fuerit. Itē
p̄t esse sub mō vt si dicat. dono: vel vendo:
vt facias hoc: vel illud: aliqn reuocet qd nō
manū vel v̄didit. Itē p̄t eē cū appositōe cā
vt si dicat. q. hoc: v̄l hoc est: siue fuit. Et p̄di
tio sit p. vi. modus p. vt. cā p. qz. vñ ver. Sci
to q. vt. modus ē. h̄ p̄ditio. qz. cā. Et si qd
contractus fiat sub conditione: non tenet n̄
si extante conditione. Sicut et de m̄rimonio
dictū ē. Si vero fiat sub mō: statim t̄. S̄z si
seruatur modus poterit reuocari. Et iō er
go: q. h̄ m̄rimoniu siac sp̄salia possunt con
trahi sub conditione: non tū sub modo. ita q
illo modo si seruato: dissoluitur matrimoniu
sicut fit in alijs cōtractibus: qz m̄rimoniu r̄te
factū si dissoluit: nec est sponsalia. Ad m̄rimo
niu vō factū et cū: t̄: siue cā sit vera: siue falsa
vt cōtrahō tecum quia dices. es: vel q. scisti
sic: nisi ipa falsa cā p̄mireti se aliqd ipedimē
tū: vt p̄do tecū qz liber es. et nō esset.

Quid si dicat si p̄miseris me tecū coire ac
cipiam te i vxore: vel dabo tibi. c. vel marita
bo te. et sequit copula carnal. nungd̄ p̄sumet
p̄ m̄rimonio: ff. Dec. q. accidit de facto. et pp
hoc disputata fuit publice i studio taurinē si c̄
desensata fuit p̄ vtraqz pte. tū dicendū v̄l sm
cōm opt. nō eē p̄sumēdū p̄ m̄rimonio. Mā
ille q. sic dicit h̄bat optōēz q. liberare se possz
v̄trūbz: facie dō. nec recolo p̄sumptōēz indu
ctā esse a iure: q. intelligat recedere ab optiōe
p̄pter carnalem copulam.

Quid si dicat. promitto q. nūqz deficiat t̄
bi in vita mea et secuta est carnalis copula: ff.
sm Adonal. nisi p̄bentes q. huiusmodi verba
iūderēt sp̄salia p̄bere: et nisi d̄ hoc p̄fiter iudi
ci: n̄ d̄ p̄sumi p̄ m̄rimonio et illis v̄bis: pp
carnalē copulā subsecutā: cū p̄ huiusmodi ver

no

ba negatiua: nō deficiam tibi ⁊ huiusmōi nō p̄suerit s̄bi sp̄salia vel matrimoniu.

¶ **Q**uid si quis p̄trahit cū aliqua sub p̄ditōe: ⁊ postea cū alia pure ⁊ sine p̄ditōe p̄trahat: s̄. vj. remanere cū s̄cō: etiā si sit p̄ sanguine p̄rimo: q̄ nulla publice honestatis iusticia orta ē: vt. s̄. Imp̄cedimētū. r̄ij. s̄. vij.

¶ **Q**uerit s̄. q̄. quotidiana. P̄dōe: duo inter quos ob̄stāt impedimētō candōe si potuit eē m̄ioniu: p̄erat sub p̄ditōe: si papa dispensa- ret. Denū papa disp̄s̄auit: nūq̄ sit m̄ioniu⁹ sus- pensu: s̄. Inn. vt refer̄panoz. in. d. c. sup̄ eo. dicit quōsdā tenē q̄ sic. S̄cō refer̄t alios tenē p̄m̄: quos ip̄e sequit̄. Adouētur istū: q̄ p̄m̄us p̄sensu erat oīo a iure reprobata. de hoc in. l. iter stipulātē. s̄. sacra: s̄. d. v. ob̄l. P̄m̄am opinio sequitur ibi. Cal. ⁊ do. An. Secūdas op̄i. sequit̄ ibi do. Lar. Et dicit se sic facto p̄sulsisse. Adouēt̄ principalr̄ quod illud q̄ dep̄det p̄ncipalr̄ a potestate alte- rius: dicit impossibili. l. apud iul. de le. j. Itēz q̄ sit p̄ remediūz cōordinariū: dicit fieri nō posse: vt notat Inn. l. c. pastoralis. de cā. pos. ⁊ p̄ p̄ic. Istud ergo matrimoniu videt̄ fuisse cō- tractū sub p̄ditione impossibili. Et panoz. assi- gnat ibi aliā rōnē. Nā ad hoc vt actus retro- trahat: oīz q̄ potuerit itercedere a p̄ncipio: vt notat in. l. si quis p̄ emp̄toz. s̄. de vsu. s̄. matrimoniu nō poterat eē a p̄ncipio tempore p̄cus ob̄stātē impedimētō: ergo non poterat retrotrahi. Et hāc op̄i. vt tenē Ri. in. iij. vbi q̄rit an sit necessariū in isto nouo p̄sensu: vt in reuēniat v̄ba: sicut si nūq̄z ad iuicē p̄sissent: s̄. Ri. in. fil. de illis q̄ ante p̄ciliū generale ca- pituli nō debz. de p̄san. ⁊ affi. in quo restricta fuit linea p̄sanguinitatis vsq̄ ad quartū gra- dū p̄traherūt in ḡto gradu vj. vel. vij. ⁊ petit an debeant adhuc de nouo cōtrahere: et quo r̄iles q̄ p̄traherūt erāt p̄sone illegitime. Et sic nullā erat m̄ioniu⁹ iter eos nec p̄ re- uocatioz istoz: statutoz sic iurunt illa m̄ionia p̄firmata: q̄ p̄stitutiōnez m̄ioniu⁹ ad p̄terita m̄ionia nō trahunt: marie p̄. ter. ibi. de cete- ro libere copulātur. Et p̄cludit: q̄ cū talia ma- trimonia fuerūt nulla: ⁊ sic iuncti separi po- tuerūt si voluissent: nec debuērūt simul habita- re carnaliter: nisi illi qui d̄ nouo p̄erunt exp̄- se vel tacite: ⁊ dicit tacite: q̄ si post publicatioz huiusmōi d̄ simul p̄terunt intelligātur ratifi- cante m̄ioniu⁹: nō tamē per hoc fuit ratificatū

quo ad deus: nisi de nouo iteruenerit mutuo iterior p̄sensu. nec fuit necessaria noua exp̄- s̄io verboz: q̄ cū iteriori p̄sensu exp̄s̄io cōsen- sus: q̄ p̄erūt de facto: sufficit ob̄ matrimoniu fauorem. vt dicit glo. in. c. non debet. Et per idem in omnibus dicenduz est in casu nostro.

Ad ditio. P̄. ran. d̄. are. i. p̄. c. cxxij. incipite et s̄cō p̄p̄onit. Et mouet hāc rōe q̄ sic nō p̄nt s̄bi sp̄salia simplr̄ vl̄ nō p̄i fieri. p̄mis- sio a p̄tib⁹ d̄ sp̄saliū faciedis iter p̄sonas p̄- hibitas simplr̄: ita nō possūt sub ista p̄ditōe fieri: si sumus potestē dispensare q̄ videntur fieri sub p̄ditōe ip̄ossibili cū dependeat a volū- tate solius p̄ncipis. l. apud iulianuz de le. j. Et h̄ aliqui tenēat oppositū: rō in tenētū aliā op̄- nione videt̄ efficacior. Nec mouet tenētū cō- trariū ob̄stāt s̄m dictū do. P̄. ran. q̄m̄ r̄c eē in cōnctio vel nō esse nō p̄siderat quātū ad sa- ciendū id q̄ a sola p̄tate p̄ncipis p̄det mag- nis vel sumis potestē: s̄ sola ad videndum vtrū obligatio p̄trahatur ad estimatiōem rei q̄ p̄stari nō p̄t. Que p̄siderato nō h̄z locuz i hoc cāu q̄ matrimoniu ē res sp̄ualis ⁊ inesti- mabilis. vñ vex ē q̄ sp̄salia ⁊ m̄ioniu⁹ vi- dent̄ p̄missa sub eā ⁊ p̄ditōe ip̄ossibili ⁊ sic non videt̄ obligasse ista p̄missio. P̄. ran.

¶ **Q**uid autē s̄ tactibus ⁊ osculis: que faciunt iter se huiusmōi sp̄sali an habitā disp̄s̄atiōem: nūq̄ sit licita: Dic q̄ si intētiōe corrupta ⁊ cā voluptat̄: vl̄ libidinis hec faciūt: peccāt mor- taliter. Sec⁹ si sine libidine. s̄ sicut faceret cō- sanguineus cū p̄sanguinea: ⁊ sic antea fecisset.

¶ **Matrimoniu. vj.** ad de-

bitum coniugale. ¶ **Q**uerunt vtrum contractis sponalibus ante secutas solemnitates carnalis cōmixtiō sit peccatum: s̄. s̄m Tho. i. q̄to di. cxxvij. Si sp̄salia credēs sp̄saly velle p̄sāmare m̄ioniu⁹ admittit eū: et cōsā p̄ peccator: nisi aliq̄ fraudis signa appareant ex p̄sē: sicut m̄l̄tū v̄stātis p̄ditōis. vel q̄m̄z ad nobilitatē: vl̄ q̄ntā ad fortunā: vl̄ aliud signū euidēs appareat. ⁊ eodē mō intelligitur q̄ et cū s̄atur vir si. p̄pter hoc intendebat matrimo- niū cōsumare. Sed s̄m. v̄. i. illis locis vbi est cōsuetum q̄ prius adhibeatur nuptiarum benedictio: si ab h̄z ecclesie dispensatione ⁊ si- ne ista causa hoc faciant: peccant mortaliter: vt dictum est. s̄. Debitū in principio. Et ista

cā posset eē si longo tpe pmanissent spōsi & pp aliquod impedimētū maritus non posset ducere sponsaz; vt q; focer nollet dare dotez & huiusmodi.

2. Additio. An autē natus ex istia qui pterit spōsalia sit legitimus; dic q; si talia spōsalia sūt pcta i facie ecclesie & nullū erit impedimētū; & ibi si fuit copula fornicaria; tūc filij sūt legitimi. Et sic intellige Panor. l. c. p. tuas. qui si. sint le. Si autē spōsalia sūt pcta publice; & nullū ibi fuit impedimētū; tūc copula fuit fornicaria; tūc ē maius dubiū. Tūc de hoc vñ casus l. c. is q; de spon. vbi qdā pterit spōsalia de futuro; & habuit copulaz cū ea fornicariaz; & postea pterit euz alia de pñiti & ppter ea ibi dicit q; pñiti mrimoniū licz sit psumptū t; Et pano. ibi dicit q; filij inde geniti sūt legitimi. Si autē spōsalia sūt pcta clandestine; tūc ibi nullū erat impedimētū; & defuit copula fornicaria. Gloā. c. latoz. q; si. sunt le. respectu mrimonij t; q; clādestine pñentes si psumit piuges. S; Ala. dic hoc pcedere respectu nubētū. sed respectu filioz dicitur cōiuges. qd pl; Panor. Et quo isert q; nat; et masculo & femina simul habitātib; psumit legitimus qñ fauore legitimatōis. marime fm Inn. si vocabant se piuges. Idē dic i cāu nō sūro fauore mrimonij. Si autē pterit spōsalia clādestine & subsecuta est copula fornicaria; tūc nullū erat impedimētū; cāus ē dubi; tūc p pdicta videt dicēdū q; filij erunt illegitimi. Pdo hoc facit qd dictum ē. s. c. Illegitimus. s. iij. fm Pen. de gan.

m Atrimoniū. vij. Quādo tracto mrimonio accusat piur d adulterio; in qb; casib; nō possit adultera a viro accusari vñ dimittere; s; Rai. i septez casib;. Pmi mus; si vir pñicial d fornicatōe. cē d diuoz. si gnificasti. Secūdus; si tpe pstituit cā. cē d eo q; c. p. an. vt. luc. discretōez. Tertius; cū ipsa eredeat viruz defunctū & nupit alij; q; maritus rediēs tñet eam accipere. Quartus; si fuit cognita latēter ab aliquo; quē credebat esse viruz suū. ar. xxiiij. q. ij. in lectū. Quint; si fuit vñ oppressa. xxvij. q. vij. omnes causatōnes. Sextus; qñ recōciliant eā sibi post adulteriū vñ eā publice adulteratē retinet i pōitio maritali. C. d. adl. l. crimē adulterij. Septim; si ali q; iudet piugē repudiānt; & illa nubat alteri;

postea vir puertat ad fides; filr & mulier; tē nē eā recipere. cē d diuoz. gaudem;. Ad m p declaratōe pdictoz singularē regulā; quā pōnit panor. l. c. q; sicut. d. diuoz. q; qualecūq; delictū cōmittat alter piugū; nō pōt reliquū qb; h petere separatōis; piugij ēt quo ad tho. p. al lit tū i dōcto fornicatōis sō carnal; q; spūal;.

Q An autē pōt delictū sodomiticū cōmissum a marito possit vroz pēte separatōez mrimonij & econtra; Dic q; sic. d. c. oēs. & c. adulterij. ca. cā & q. Idē si vir polluat aliquaz extra claustra. Nam hoc cāu fornicatōem cōmisit. ar. xxij. q. iij. meretricis.

Quid sigs tale qd egit cū ppria vrozē; Lau. & Bui. dicit q; vroz; pōt virū dimitte. Et h si vroz; nō fuit i culpa; s; violētata; vñ sō nō decepta. S; gl. i. d. c. oēs. sentit q; ppter huiusmōi cōordinariā pollutōez cū vroz; vir nō possit dimitte. S; pōt distingui s; panoz. Si vir vlt pseuerare i tali peccato; pōt dimitte; alia secus. Lū h cāu nō diuiserit carnē suā in ples. Sicut nec si alter piugū scipm polluit.

Pone q; vir pp fornicatōez vroz; sepate est p sniaz. modo vult cam reconciliare sibi; & illa nō vult; nūq; cogēda; s; fm Rai. vir q; nō peccauit pōt petere cogi eā ēt inuitā; nō ob stāte snia. q; qd fauore meo iroductū ē; i dā nū retorqueri non dz. Hoc vcz. nisi vir possit sniam suisset fornicatus; vel nisi mulier statz mutasset intrando religionē.

Pone q; vir adulterat; est occulte; s; vroz; manifeste. nūq; pōt illā accusare; & sine peccato dimittere; s; fm Rai. Eredo q; n; q; nō desicit vroz; ius excipiēdi; s; pbādi h; Tho. Al. Bos. & Post. Si tū vir egisset pñiaz & vroz; monita nolit agē; s; i adulterio pseuerare; sine peccato possit cam per sniam dimittere fm Bos. & Post.

S; vroz; adultera post pñiaz possit repellere viruz ab accusatione; s; fm Rai. credo q; nō; q; pñia nō tollit ius accusandi i foro iudiciali. xxij. q. ij. admonere.

m Edicus vel chirurgicus. Pde ceptū ē medicis; vt cū eos ad ifirmos vocari piugitipos an oia moneāt & iducāt q; vocēt medicos animarū; vt postq; fuerit ifirmo d spūali salute p nūsu; ad corporalē medicine remedia salubrius pcedat. Sigs autē medicoz huius cōstōnis trāgressoz extērit ab igressu eccl; ioracō. s; p